

דין וחשבון לשנת 2014

תוכן העניינים

3	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות
234	סקירת ההנהלה על מצבה העסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה
261	הצהרות
263	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
265	דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

תוכן העניינים

4	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
9	נתונים עיקריים בקבוצת הבנק
11	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
13	מבנה החזקות - חברות עיקריות
14	השליטה בקבוצת הבנק
17	השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו
20	רווח ורווחיות - התוצאות העסקיות
39	פעילות חוץ מאזנית
41	חברות מוחזקות עיקריות
44	פריסה סניפית וערוצים ישירים
47	רכוש קבוע ומתקנים
51	השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע
52	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
86	הפעילות הבינלאומית
90	הון אנושי
99	מדיניות התגמול של הבנק
101	המבנה הארגוני של הבנק
104	דיני המס החלים על קבוצת הבנק
106	חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק
125	הסכמים מהותיים
125	הליכים משפטיים
126	אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק
127	אסטרטגיה עסקית
129	תחזיות והערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק
130	פעילות שיווקית
133	מקורות ומימון
136	ניהול סיכונים - באזל ו: הנדבך השלישי
186	אחריות תאגידית
186	מעורבות חברתית ותרומות
189	גילוי על המבקרת הפנימית
193	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
198	הליך אישור הדוחות הכספיים
200	דוח רואי החשבון המבקרים
200	בקורות ונהלים
201	הקוד האתי
203	חברי הנהלת הבנק
204	נושאי משרה בכירה
217	עסקאות עם בעלי שליטה
221	שכר רואי החשבון המבקרים
222	הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

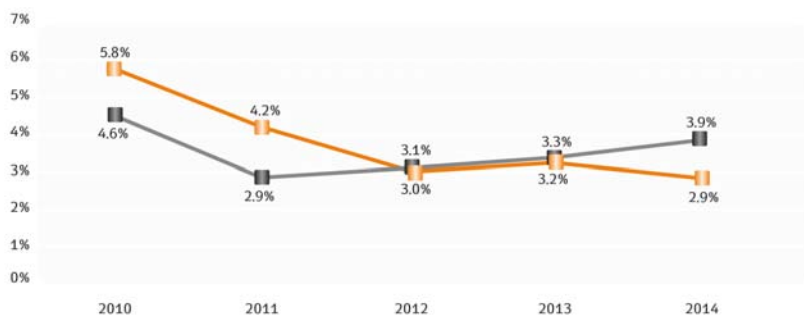
בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 9 במרץ 2015 י"ח באדר התשע"ה, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המוחזקות שלו ליום 31 בדצמבר 2014. הדוחות ערוכים על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

התפתחויות במשק הישראלי בשנת 2014

התפתחויות ריאליות

בשנת 2014 ירד קצב הצמיחה במשק. על פי האומדן הראשון של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, למחצית השנייה של שנת 2014, התוצר המקומי הגולמי בישראל בשנת 2014 צמח בשיעור של 2.9%, לעומת שיעור צמיחה של 3.2% בשנת 2013 ו-3.0% בשנת 2012. התוצר העסקי גדל בשנת 2014 בשיעור של 2.9%, לעומת 3.4% בשנת 2013 ובדומה לשנת 2012. צמיחת התוצר בשנת 2014 הושפעה בעיקר מירידה בהשקעה בנכסים קבועים (השקעה שלילית של 2.3% לעומת השקעה חיובית של 1.1% אשתקד), כאשר מנגד, הצריכה הפרטית צמחה בשיעור של 3.9%, לעומת 3.3% אשתקד.

התפתחות התמ"ג והצריכה הפרטית

■ שיעור גידול בצריכה הפרטית
■ שיעור גידול בתוצר המקומי הגולמי

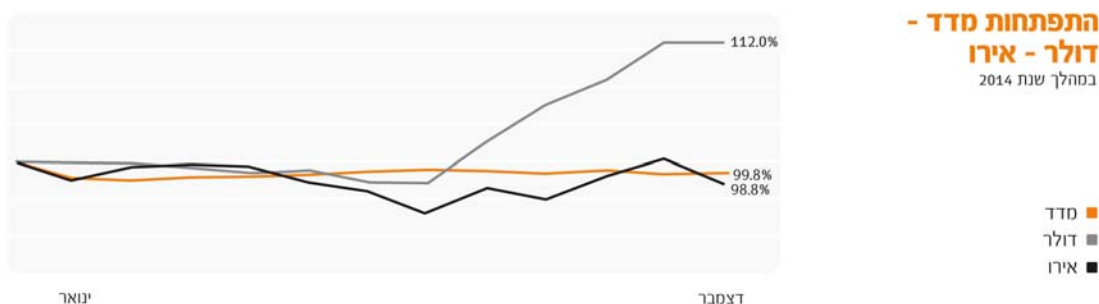
במהלך מבצע "צוק איתן" נפגעה חלק מהפעילות הכלכלית בדרום המדינה ובמרכז. על פי הערכת בנק ישראל, השבתת עסקים וצמצום הפעילות העסקית בענף התיירות והמסעדות ובעסקים הקטנים, גרמו לאובדן תוצר אשר מוערך בהיקף של כ-0.3 אחוזי תוצר.

יצוא הסחורות (נתונים דולריים מקוריים, ללא אוניות, מטוסים ויהלומים), גדל בשנת 2014 בקצב מתון של 0.8%, לאחר עלייה של 4.0% בשנת 2013. לעומת זאת, ביבוא הסחורות (נתונים דולריים מקוריים, ללא אוניות, מטוסים, יהלומים וחומרי אנרגיה) נרשמה במהלך השנה עלייה בשיעור של 4.4%, לאחר ירידה של 1.0% בשנת 2013. הגירעון המסחרי בשנת 2014 הסתכם בסך של 13.8 מיליארדי דולרים, לעומת 14.2 מיליארדי דולרים אשתקד, קיטון של כ-3.4%. במהלך שנת 2014 עמד שיעור האבטלה הממוצע על רמה של 5.9%, לעומת 6.2% אשתקד. זאת, במקביל לעלייה בשיעור המועסקים, משיעור של 63.7% בממוצע בשנת 2013 לשיעור של 64.2% בממוצע בשנת 2014.

אינפלציה ושערי חליפין

במהלך שנת 2014 ירד מדד המחירים לצרכן ב-0.2%, לעומת עלייה של 1.8% אשתקד. ירידת המדד הושפעה מהוזלה במחירי הפירות והירקות (-9.3%), המזון (-2.5%), התחבורה והתקשורת (-0.9%). מנגד, עלה בעיקר סעיף הדיור (3.1%). הרכיבים המייצגים את המוצרים הסחירים במדד ירדו ב-1.9%, ואילו הרכיבים המייצגים את המוצרים הבלתי סחירים במדד עלו ב-0.7% בעיקר בעקבות העלייה בסעיף הדיור.

להלן התפתחות שיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן בשנים 2009-2014:

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ושיעור השינוי בהם:

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
			שער החליפין של:
12.0	3.471	3.889	הדולר של ארצות הברית (בשקלים חדשים)
(1.2)	4.782	4.725	אירו (בשקלים חדשים)

על מנת לתמוך בשער החליפין, רכש בנק ישראל במהלך שנת 2014 מטבע חוץ בהיקף של כ-7.0 מיליארדי דולרים, בהמשך לרכישות בהיקף של כ-5.3 מיליארדי דולרים במהלך שנת 2013 (מזה: רכישות מטבע חוץ לקיזוז השפעת הפקת הגז ממאגר "תמר" על שער החליפין בהיקף של כ-3.5

מיליארדי דולרים במהלך שנת 2014, לעומת כ-2.1 מיליארדי דולרים (אשתקד). ביום 4 במרץ 2015 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.984 - פיחות של 2.4% מסוף שנת 2014. שער החליפין של השקל מול האירו עמד באותו היום על 4.431 - תיסוף של 6.2% מסוף שנת 2014.

מדיניות מוניטרית ופיסקלית

במהלך שנת 2014 הופחתה ריבית בנק ישראל שלוש פעמים, מרמה של 1.00% בסוף שנת 2013 עד לרמה של 0.25% בחודש ספטמבר 2014, זאת על רקע קצב אינפלציה הנמוך ממרכז יעד היציבות, חוזקו של השקל והמשך מדיניות מוניטארית מרחיבה במשקים העיקריים. בשנת 2014 נרשם בתקציב הממשלה גירעון בסך של 29.9 מיליארדי שקלים חדשים, שהיווה 2.8 אחוזי תוצר, לעומת גירעון של 33.2 מיליארדי שקלים חדשים (אשתקד 3.2 אחוזי תוצר). יצוין, כי יעד הגירעון לשנת 2014 עמד על 3.0 אחוזי תוצר. ההכנסות ממיסים גדלו במהלך שנת 2014 בשיעור של 5.9% לעומת אשתקד, בעוד הוצאות משרדי הממשלה גדלו בתקופה זו בשיעור של 3.5%.

ביום 23 בפברואר 2015 התקבלה החלטת הוועדה המוניטרית להפחית את ריבית בנק ישראל פעם נוספת לרמה של 0.1%. על פי הודעת בנק ישראל, "לאור התגברות קצב הייסוף בשקל והשפעותיו האפשריות על הפעילות והאינפלציה, הפחתת הריבית לרמה של 0.1% היא הצעד המתאים ביותר בעת הזו כדי לתמוך ביעדי המדיניות".

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסתכמה הכמות המבוקשת של דירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) בשנת 2014 ב-40,560 דירות, ירידה של 8.6% לעומת אשתקד, וירידה של 5.3% לעומת שנת 2012. זאת, בין היתר מהשפעת אי הוודאות בנוגע לתכניות הממשלה והתממשותן, כגון "מע"מ 0%" ו"מחיר מטרה". בתקופה זו נרשמה במרבית המחוזות ירידה במספר הדירות המבוקשות, כאשר הירידה המשמעותית ביותר בשיעור של 20.7% חלה במחוז הדרום. מנגד, במחוז תל אביב חלה עליה של 4.9%. על פי קצב המכירות הממוצע בששת החודשים שהסתיימו בחודש דצמבר 2014, יספיק מלאי הדירות לכ-11.4 חודשים, נמוך ממספר חודשי היצע בדצמבר 2013 (12.2 חודשים). בשנת 2014 ניתנו לציבור הלוואות לדירור בסך של 51.6 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה לביצוע של 51.7 מיליארדי שקלים חדשים אשתקד.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לאחר שנצפתה מגמה של עלייה במחירי הדירור, במונחי שנים עשר החודשים האחרונים, מרמה של 7.3% בחודש ינואר 2014 עד לרמה של 9.0% בחודש מאי 2014, החל מחודש יוני מצביעים הנתונים על עליה בקצב של 4.6% בחודש ספטמבר 2014. בסך הכל, עלו מחירי הדירות בשנת 2014 בשיעור של 4.5%.

שוק ההון

שנת 2014 החלה בעליות שערים, אולם ברבעון האחרון השתנתה המגמה ונרשמו ירידות ברוב מדדי המניות, לאחר עליות השערים שנרשמו בשנים 2012 ו-2013 בארץ ובעולם.

שוק המניות - המדדים העיקריים, תל אביב 25 ותל אביב 100, עלו בשנת 2014 בכ-10.2% ובכ-6.7%, בהתאמה, לאחר עליות של כ-12.1% ו-15.1%, בשנת 2013. מדד תל אביב 75 רשם ירידה של כ-10.2%, לאחר עליה של כ-24.7% בשנת 2013. מדד נדל"ן 15 עלה בשיעור מתון של כ-0.9%, לאחר עליה של כ-26% בשנת 2013. מדד יתר 50 ירד בשיעור של כ-11.5%, לאחר שזינק בכ-35.6% בשנה הקודמת. גם במניות הפיננסים נרשמה ירידה; מדד הבנקים ומדד פיננסים 15 ירדו בשיעורים של כ-5.6% ו-7.7%, בהתאמה, לאחר עליות של כ-16.3% ו-18.8% בשנת 2013.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2014 בכ-1.2 מיליארדי שקלים חדשים בדומה לשנת 2013. ברבעון האחרון של שנת 2014 נרשמה עליה במחזורים ומחזור המסחר היומי הממוצע הסתכם בכ-1.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-1.3 מיליארדי שקלים חדשים ברבעון האחרון של שנת 2013.

עליה מתונה נרשמה בהיקף ההנפקות של מניות (ללא גיוס הון בחוץ לארץ), אשר הסתכמו בשנת 2014 בכ-8.7 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-7.7 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2013.

שוק איגרות החוב- שוק איגרות החוב הממשלתיות רשם עליות גם בשנת 2014, עקב סביבת הריבית והאינפלציה הנמוכות, ולנוכח הריביות ותשואות הפדיון הנמוכות בחוץ לארץ. מגמת העליות השתנתה לקראת סוף השנה, כאשר ברבעון האחרון נרשמו ירידות ברוב מדדי איגרות החוב. איגרות חוב לתקופות ארוכות עלו בשיעורים גבוהים יותר מאשר איגרות חוב לתקופות קצרות. מדדי איגרות חוב חברות עלו בשיעורים נמוכים מאיגרות החוב הממשלתיות.

מדד איגרות החוב הכללי רשם עליה בשיעור של כ-4.7% בשנת 2014, לאחר עליה של כ-5.4% בשנת 2013. מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה בשנת 2014 בכ-5.8%, לאחר עליה של כ-3.0% בשנת 2013. מדד איגרות החוב הלא צמודות עלה בכ-7.2%, לאחר עליה של כ-4.0% בשנת 2013. מדדי התל בונד העיקריים עלו אף הם בסיכום שנתי על אף ירידות ברבעון האחרון. בשנת 2014 עלה מדד תל בונד 20 בכ-1.0%, לעומת עליה של כ-5.9% בשנת 2013 ואילו מדד תל בונד 40 רשם בשנת 2014 עליה של כ-0.6%, לעומת עליה של כ-6.9% בשנת 2013.

סביבת הריבית הנמוכה השפיעה איגרות החוב הקונצרניות ובאה לידי ביטוי בהמשך צמצום מרווחי תשואות הפדיון שלהן אל מול איגרות החוב הממשלתיות; איגרות חוב בדירוג AA נסחרו בסוף שנת 2014 במרווח של 0.80 נקודות אחוז, בדומה למרווח בסוף שנת 2013, לאחר שבמהלך השנה נרשמו מרווחים נמוכים יותר. איגרות חוב בדירוג A נסחרו במרווח של 2.61 נקודות אחוז, לעומת 1.96 נקודות אחוז בסוף שנת 2013. פתיחת המרווחים ברבעון האחרון של שנת 2014 באה במקביל לעליה בתשואות איגרות החוב בתקופה זו. בסך הכל, גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים, באמצעות איגרות חוב, כ-57.7 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2014, גידול משמעותי לעומת היקף הגיוס בשנת 2013, שעמד על 36.7 מיליארדי שקלים חדשים. מחזור המסחר היומי הממוצע באיגרות חוב עמד בשנת 2014 על כ-4.3 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה למחזור המסחר היומי הממוצע בשנת 2013.

כלכלה עולמית

בשנת 2014 נמשכה מגמת ההתאוששות בכלכלה האמריקאית. התוצר האמריקאי התרחב בשנת 2014 בשיעור של 2.4%, לעומת 2.2% אשתקד ו-2.3% בשנת 2012. הצמיחה הושפעה לחיוב בעיקר מעליה בסעיפי ההשקעות והיצוא, ומשיפור בצריכה הפרטית. קצבי הצמיחה במהלך שנת 2014, היו שונים; שיעור הצמיחה ברבעון הרביעי עמד על 2.6%, לעומת שיעור של 5.0% ברבעון השלישי, 4.6% בשני וצמיחה שלילית של 2.1% ברבעון הראשון. לאחר שתמה ההשפעה השלילית של מזג האוויר הקשה ששרר במהלך הרבעון הראשון, האינדיקטורים הכלכליים שהתקבלו מכלכלת ארצות הברית היו חיוביים ברובם, כאשר נמשכה מגמת השיפור בייצור התעשייתי, במסחר הקמעונאי, בסקרי הציפיות ובשיעור האבטלה. עם זאת, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה המשיך לרדת ושכר השכירים עלה בקצב איטי. הבנק המרכזי האמריקאי סיים את תכנית צמצום הרכישות בחודש אוקטובר 2014, ולהערכתו, ריבית הפד צפויה להתחיל לעלות במהלך הרבעון השלישי של שנת 2015.

בשנת 2014 נמשך הקיפאון בכלכלת גוש האירו. קצב צמיחת התוצר בגוש האירו עלה בשיעור מתון של 0.9% בלבד, לעומת צמיחה שלילית של 0.5% אשתקד. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2014, הסתמנה מגמת ירידה מתונה בשיעור האבטלה בגוש האירו מרמה של 11.8% בחודש ינואר 2014, עד לרמה של 11.5% בחודש יוני 2014 ומאז הוא נותר ללא שינוי, עד לחודש דצמבר, בו ירד קצב הצמיחה באופן מתון לשיעור של 11.4%. שיעור האינפלציה בשנת 2014 הסתכם בשיעור נמוך ביותר של (-0.2%). על רקע ההתאוששות האיטית בכלכלת גוש האירו, האטה בביקושים ושיעור האינפלציה הנמוך, הכריז ה-ECB ברבעון השני של השנה על נקיטת מספר צעדים מוניטאריים לצורך עידוד שוק האשראי באירופה; הורדת רמת הריבית בגוש האירו ב-0.1% לרמה של 0.15%; ריבית שלילית בשיעור של 0.1% על פיקדונות לזמן קצר המופקדים על ידי בנקים מסחריים בבנק המרכזי; הורדת הריבית על הלוואות שנוטלים הבנקים מהבנק המרכזי ב-0.35% נקודות האחוז לרמת נמוכה ביותר של 0.4%. בנוסף לצעדים אלה, ועל רקע ירידת קצב האינפלציה לרמה שלילית, הצהיר הבנק המרכזי

האירופאי בחודש ינואר 2015 כי הוא יחל במהלך של הרחבה כמותית בהיקף חודשי של כ-60 מיליארדי אירו למשך כשנה וחצי החל מחודש מרץ 2015.

בשנת 2014 חלה ירידה בקצב הצמיחה של הכלכלה הסינית. התוצר בסין צמח בשנת 2014 בקצב של 7.4%, לעומת קצב של 7.7% אשתקד, זאת על רקע היחלשות של הייצור התעשייתי ושל המכירות הקמעונאיות, בעוד שבסחר החוץ חלה עליה מתונה. שיעור האינפלציה בשנת 2014 הואט לרמה של 1.5% בלבד, בהשוואה לרמה של 2.5% אשתקד.

מדד דאו ג'ונס רשם בשנת 2014 עליה של כ-8.3%, לאחר עלייה של כ-26.5% בשנת 2013. מדד ה-S&P 500 עלה בשנת 2014 בכ-12.6%, לאחר עלייה של כ-29.6% בשנת 2013. נאסד"ק 100 עלה בשנת 2014 בכ-18.9%, לאחר עלייה בשיעור של כ-35.0% בשנת 2013.

מדדי FTSE 100 הבריטי וה-CAC הצרפתי ירדו בשנת 2014 בכ-2.7% ו-0.5% בהתאמה, לאחר עלייה של 14.4% ו-18.0% בשנת 2013, ואילו מדד ה-DAX הגרמני המשיך ועלה בשנת 2014 בכ-2.7%, לאחר עליות של כ-25.5% בשנת 2013. מדד ה-Nikkei היפני עלה בשנת 2014 בשיעור של כ-7.1%, לעומת עליה של כ-56.7% בשנת 2013.

נתונים עיקריים בקבוצת הבנק

התפתחות ההכנסות וההוצאות

שינוי (באחוזים) לעומת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2012	2013	2014	
במיליוני שקלים חדשים					
רווח ורווחיות - סעיפים עיקריים					
5.0	(2.6)	3,214	3,464	(1)3,375	הכנסות ריבית, נטו
-	-	95	14	173	הכנסות מימון שאינן מריבית
(2.6)	(3.1)	1,478	1,485	(1)1,439	עמלות והכנסות אחרות
4.2	0.5	4,787	4,963	4,987	סך ההכנסות
(37.3)	(39.9)	276	288	173	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8.8	2.5	2,786	2,957	3,032	הוצאות תפעוליות ואחרות
3.3	3.7	1,725	1,718	1,782	רווח לפני הפרשה למיסים
12.4	13.7	599	592	673	הפרשה למיסים
0.7	0.5	1,076	1,078	1,083	רווח נקי ⁽²⁾

שינוי (באחוזים) לעומת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2012	2013	2014	
במיליוני שקלים חדשים					
מאזן - סעיפים עיקריים					
22.4	10.6	162,242	179,613	198,564	סך כל המאזן
14.7	6.5	128,651	138,565	147,569	אשראי לציבור, נטו
57.7	103.7	9,041	7,000	14,259	ניירות ערך
19.0	7.9	128,081	141,244	152,379	פיקדונות הציבור
46.6	25.2	14,039	16,443	20,580	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
24.7	11.5	8,811	9,852	10,987	הון ⁽²⁾

	2012	2013	2014	
יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)				
	13.1	11.5	10.4	תשואת הרווח הנקי
	99.6	101.9	103.3	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
	5.43	5.49	5.53	הון לסך המאזן
	8.55	9.01	(3)9.12	יחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון
	13.35	13.04	(3)13.03	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
	58.2	59.6	60.8	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁴⁾
	0.21	0.21	0.12	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
	4.77	4.72	4.70	רווח נקי בסיסי למניה
	4.74	4.69	4.68	רווח נקי מדולל למניה

- (1) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC 310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1 ג.1 לדוחות הכספיים.
 (2) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות הבנק.
 (3) מחושב בהתאם להוראות באזל III.
 (4) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

לרבעון שהסתיים ביום					
31.12.2013	31.3.2014	30.6.2014	30.9.2014	31.12.2014	
במיליוני שקלים חדשים					
רווח ורווחיות - סעיפים עיקריים					
784	(1)713	(1)923	(1)893	(1)846	הכנסות ריבית, נטו
23	81	(2)	51	43	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
380	(1)357	(1)345	(1)354	(1)383	עמלות והכנסות אחרות
1,187	1,151	1,266	1,298	1,272	סך ההכנסות
5	(5)	23	5	150	הוצאות בגין הפסדי אשראי
779	727	747	792	766	הוצאות תפעוליות ואחרות
403	429	496	501	356	רווח לפני הפרשה למיסים
140	158	187	189	139	הפרשה למיסים
252	264	302	304	213	רווח נקי ⁽²⁾

לרבעון שהסתיים ביום					
31.12.2013	31.3.2014	30.6.2014	30.9.2014	31.12.2014	
במיליוני שקלים חדשים					
מאזן - סעיפים עיקריים					
179,613	184,754	188,158	195,141	198,564	סך כל המאזן
138,565	141,061	143,353	146,699	147,569	אשראי לציבור, נטו
7,000	6,519	9,744	12,579	14,259	ניירות ערך
141,244	145,701	148,063	150,648	152,379	פיקדונות הציבור
16,443	17,887	19,120	21,059	20,580	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
9,852	10,130	10,418	10,779	10,987	הון ⁽²⁾

לרבעון שהסתיים ביום					
31.12.2013	31.3.2014	30.6.2014	30.9.2014	31.12.2014	
יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)					
10.8	11.0	12.3	12.0	8.1	תשואת הרווח הנקי ⁽³⁾
65.6	63.2	59.0	61.0	60.2	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio) ⁽⁴⁾
0.01	(0.01)	0.06	0.01	0.41	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽³⁾
1.10	1.15	1.31	1.32	0.92	רווח נקי בסיסי למניה
1.09	1.14	1.30	1.31	0.92	רווח נקי מדולל למניה

- (1) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC 310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1 ג.1 לדוחות הכספיים.
 (2) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות התאגיד הבנקאי.
 (3) מחושב על בסיס שנתי.
 (4) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גאו פוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות", "ייהיה", "צריך", "יכול" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמייתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, על נתוני בנק ישראל ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים.

קבוצת הבנק

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בניה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתישבים החדשים בארץ-ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 176 סניפים ומרכזי עסקים בפרסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 4 שלוחות בנקאיות (שלושה סניפים וחברה בת) ו-4 נציגויות באירופה ובדרום אמריקה.

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, הפצת קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2014):

17.4%	אשראי לציבור
15.8%	פיקדונות הציבור
15.2%	סך המאזן
11.9%	הון עצמי

מבנה החזקות - חברות עיקריות⁽⁴⁾:

לפרטים נוספים, ראה בביאור 6 לדוחות הכספיים.

⁽⁴⁾ לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק

השליטה בקבוצת הבנק

למיטב ידיעתם של הבנק והדירקטורים, החזקות בעלי השליטה במניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, הינן כדלקמן:

שיעור מההון ומכוח ההצבעה	מספר המניות	המחזיק
8.92	20,585,785	M.W.Z. (Holdings) Ltd. ⁽¹⁾
13.02	30,042,844	F & W (שותפות רשומה) ⁽²⁾
21.94	50,628,629	סה"כ קבוצת ורטהיים
3.09	7,138,594	כ.א.ב.מ. בע"מ ⁽³⁾
3.39	7,814,717	ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ ⁽⁴⁾
6.64	15,313,435	ע.א.ב.מ. בע"מ ⁽⁵⁾
6.27	14,461,819	עופר השקעות בע"מ ⁽⁶⁾
3.24	7,477,642	עופר סחף בע"מ ⁽⁷⁾
22.63	52,206,207	סה"כ קבוצת עופר
44.57	102,834,836	סה"כ אחזקות בעלי שליטה
100.00%	230,719,413 ⁽⁸⁾	סה"כ מניות מונפקות של הבנק

- (1) חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי מר משה ורטהיים (100%).
  - (2) שותפות רשומה, אשר מוחזקת על ידי מר משה ורטהיים (1%) ועל ידי M.W.Z. (Holdings) Ltd. (99%).
  - (3) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ, שהינה חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי עופר אחזקות נכסים בע"מ (89.1%) ועל ידי נכסי תעשייה נצרת בע"מ (10.9%). נכסי תעשייה נצרת בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ. עופר אחזקות נכסים בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר אחזקות (1989) בע"מ ("עופר אחזקות"). עופר אחזקות הינה חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי עיזבון יולי עופר ז"ל (כ-36.67%), ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%) ולי.י. (אחזקות) בע"מ (כ-33.33%) (ראה גם הערת שוליים 4 ו-6 להלן).
  - (4) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של לי.י. (אחזקות) בע"מ ("לי.י."), שהינה חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר אייל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%). הנאמנות הזרה העניקה למר אייל עופר יפוי כח בהצבעות באסיפות הכלליות של לי.י. בכל הנוגע לנושאים הקשורים להיתר השליטה בבנק, למניות הבנק המוחזקות במישרין ובעקיפין על ידי לי.י., למינוי דירקטורים בבנק ובכל ענין הקשור לבנק. יפוי הכח מעניק לאייל עופר סמכות מלאה לפעול בעניינים האמורים על פי שיקול דעתו.
  - (5) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר אחזקות נכסים בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר אחזקות (ראה גם הערת שוליים 3 לעיל).
  - (6) חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי עיזבון יולי עופר ז"ל (36.67%), ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%) ולי.י. (33.33%) (ראה גם הערת שוליים 4 לעיל).
- עד לפטירתו של מר יולי עופר ז"ל, היו ה"ה יולי עופר ז"ל וילדיו, ליאורה עופר ודורון עופר, בעלי השליטה בעופר השקעות ובעופר אחזקות. בעקבות פטירתו של מר יולי עופר ז"ל, ביום 11.9.2011, נכללות מניות עופר השקעות ועופר אחזקות שהוחזקו על ידו כחלק מעיזבונו, כך שהשליטה בעופר השקעות ובעופר אחזקות, הינה בידי עיזבון מר יולי עופר באמצעות מנהלי העיזבון הזמניים בכפוף להחלטות בית המשפט.
- ביום 18.12.2013 ניתן צו קיום צוואה על ידי בית המשפט לענייני משפחה בעניין צוואתו של מר יולי עופר ז"ל. נכון למועד זה, עיזבון יולי עופר ז"ל ממשיך להחזיק במניות שהוחזקו על ידי מר יולי עופר ז"ל. העברת מניות עופר השקעות ועופר אחזקות לידי גב' ליאורה עופר, הזוכה במניות עופר השקעות ועופר אחזקות על פי הצוואה האמורה, תבצע בהתאם ובכפוף להוראות בית המשפט המוסמך. ביום 30.1.2014 הוגשה הודעת ערעור על פסק הדין האמור על ידי דורון עופר וילדיו לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו שבבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים.
- (7) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.
  - (8) לא כולל 2,500,000 מניות רדומות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית במהלך שנת 2009.

הסכמים בין בעלי המניות

בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ ו.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מצד אחד (להלן: "קבוצת עופר") לבין פיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה), מצד שני (להלן: "קבוצת ורטהיים"), נחתם ביום 6 באוקטובר 1994 הסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

קבוצת עופר

ביום 17 בינואר 2013, התקבלה בבנק הודעה, מטעם עופר השקעות בע"מ (להלן: "עופר השקעות"), בעניין היתר מיום 15 בינואר 2013 שנתן נגיד בנק ישראל, לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבנק, על ידי "קבוצת עופר" (כמשמעותה בהיתר השליטה - דהיינו, ה"ה אייל עופר, דורון עופר, ליאורה עופר ועיזבון המנוח יולי עופר ז"ל המנוהל על-ידי מנהלי עיזבון זמניים, עורכי הדין צבי אפרת וראובן בכר) וקבוצת ורטהיים (דהיינו, מר משה ורטהיים), לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "ההיתר החדש"). לענין זה, ראה דוח שפרסם הבנק ביום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 01-016320-2013). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עד מועד קבלת ההיתר החדש החזיקה קבוצת עופר במניות הבנק (מניות גרעין השליטה ומניות שאינן מהוות גרעין שליטה), באמצעות עופר השקעות וחברות בבעלותה וכן באמצעות ל.י.ן (אחזקות) בע"מ (להלן: "ל.י.ן") וחברה בת שלה. עם קבלת ההיתר החדש, נכנס לתוקף מתווה שינוי מבנה ההחזקות בבנק, אשר מתייחס רק להחזקות מניות הבנק על ידי עופר השקעות, להפרדת ההחזקה במניות גרעין השליטה בבנק משאר פעילותה של עופר השקעות לרבות החזקת נכסי הנדל"ן (להלן: "שינוי המבנה החדש"). שינוי המבנה החדש כולל העברה של מניות גרעין השליטה בבנק (שהוחזקו בעקיפין על ידי עופר השקעות) להחזקה עקיפה של חברה אחת של עופר השקעות, עופר אחזקות (1989) בע"מ (להלן: "עופר אחזקות"). כתוצאה משינוי המבנה החדש, עופר השקעות, במישרין ובאמצעות חברה בת, תמשיך להחזיק במניות רגילות של הבנק (שאינן מהוות גרעין שליטה). לפרטים נוספים, ראה גם הערת שוליים מספר 6 בטבלת השליטה בקבוצת הבנק לעיל.

הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחיד קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם

כפי שנמסר לבנק מעופר השקעות, עם קבלת ההיתר החדש ויישום שינוי המבנה החדש, נכנס לתוקפו הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחיד קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם, המחזיקים במישרין ובעקיפין במניות הבנק. הסכם שיתוף הפעולה החדש בא במקום ההסכמים הקודמים בין הצדדים. בהסכם האמור הוסכם, כי היחסים הנוגעים להחזקות בבנק, לשליטה בבנק ולזכויות הניהול בין "קבוצת יולי" (מקבלי היתר השליטה ממשפחת יולי עופר ז"ל, לרבות מנהלי עזבון, בין זמניים ובין קבועים, וזאת עד לחלוקת מניות יולי עופר ז"ל) (להלן: "קבוצת יולי") לבין ל.י.ן (אשר בה לאייל עופר יפוי כוח לפעול בענייני הבנק), יהיו על בסיס 50/50, ולפיכך מכסת הדירקטורים של קבוצת עופר תתחלק שווה בשווה בין ל.י.ן לבין קבוצת יולי, וכן לא יתקבלו החלטות בקבוצת עופר בכל נושא ועניין הנוגעים לבנק, אלא בהסכמה משותפת של ל.י.ן וקבוצת יולי. לפרטים נוספים ראה סעיף 3 לדיווח מיידי של הבנק, מיום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 01-016320-2013). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עוד צויין בהודעה של עופר השקעות לבנק, כי עופר השקעות ועופר סחף בע"מ (שימיכו להחזיק במניות הבנק שאינן מהוות גרעין שליטה), התחייבו במסגרת הסכם שיתוף הפעולה החדש, כי הן תפעלנה בהתאם להוראות היתר השליטה, כפי שיהיה מעת לעת, ככל שרלבנטיות עבורן, ובכלל זה, כי הפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות הבנק המוחזקות על ידן, תיעשה אך ורק בהתאם למה שהוחלט ביחס להפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות גרעין השליטה. כמו כן, החברות הנ"ל התחייבו כי ככל שמניותיהן תוצענה בעתיד לציבור, התחייבותן האמורה תקבל ביטוי בתשקיף שיפורסם לציבור. לפרטים נוספים, ראה גם הערת שוליים מספר 6 בטבלת השליטה בקבוצת הבנק לעיל.

קבוצת ורטהיים

ביום 17 בפברואר 2013 הודיע מר משה (מוזי) ורטהיים לבנק כי העניק לילדיו במתנה את מניותיו והחזקותיו בתאגידים המחזיקים במניות הבנק והשותפים לגרעין השליטה בו, אם.דבלי.זד (אחזקות) בע"מ ואף אנד דבליו (שותפות רשומה), כדלקמן: למר דוד ורטהיים 63% מהחזקותיו ולגב' דרורית ורטהיים 37% מהחזקותיו.

על פי הודעת מר משה ורטהיים לבנק, כפופה העברת המניות, בין היתר, לקבלת היתר שליטה מאת נגיד בנק ישראל לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

ביום 18 בינואר 2015 התקבלה בבנק הודעה מטעם מר ורטהיים, על פיה ממכתב שהתקבל ביום 15 בינואר 2015 מהפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, עולה כי על רקע טעמים משפטיים ופרוצדורליים, הפיקוח על הבנקים אינו יכול להמליץ לנגידת בנק ישראל ליתן את ההיתר המבוקש. בהתאם, מר משה (מוזי) ורטהיים ימשיך להיות בעל היתר שליטה בבנק כפי שהיה עד קבלת הודעת הפיקוח.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

הבנק מחזיק 2,500,000 מניות ממניותיו שנרכשו ברכישה עצמית בשנת 2009, בהתאם לאישור בנק ישראל, תמורת 76 מיליוני שקלים חדשים. ביום 30 בינואר 2013 אישר בנק ישראל שימוש במניות המוחזקות על ידי הבנק לצורך תכנית אופציות לשנת 2013.

ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות לפרטים נוספים ראה ביאור 13 לדוחות הכספיים.

ביום 27 ביולי 2014 אישר הפיקוח על הבנקים את תכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו בין הבנק לבין הפיקוח על הבנקים. ביום 13 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מתווה הרכישה העצמית כאמור. תכנית הרכישה, לרבות אופן ביצועה, תובא לאישור הדירקטוריון ככל שאכן תבוצע.

רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד.

החלטת דירקטוריון באשר ליחס הלימות הון

ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחיה, בה יידרשו לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017.

ההנחיה בדבר יחס הון עצמי רובד 1 מינימלי של 10% אינה חלה על הבנק. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

ביום 23 ביולי 2012 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך.

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים תיקון של הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211, העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי סיכון ("להלן: "ההוראות").

התיקונים להוראות עוסקים בחיזוק איכות וגודל ההון ובחיזוק כיוסי הסיכון להפסדי שערך לשווי שוק מנגזרים (CVA - Credit Value Adjustments). לפרטים בדבר תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 (העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי סיכון), וההשפעה על הלימות ההון של הבנק ביום 1 בינואר 2014, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן וביאור 14 לדוחות הכספיים.

בעקבות פרסום ההוראות ובכללן התאמות פיקוחיות, ניכיים מההון והוראות למדידה והלימות הון, חזר הבנק, באותו מועד, ובחן את עמידתו בלוחות הזמנים להשגת יעד ליחס הון ליבה בשיעור שלא יפחת מ-9%.

בעקבות בחינה זו ועל יסוד הנחות במועד הבחינה ביחס לרווח הצפוי בשנים 2013-2014 ולשיעורי הצמיחה בנכסי הסיכון, הציג הבנק למפקח על הבנקים, באותו מועד, מתווה להתפתחות חזויה של יחס הון ליבה, הכולל חלוקת דיבידנד, תוך שמירה על שולי ביטחון נאותים.

לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 14 באוגוסט 2013, לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליוני שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, מיום 28 במרץ 2012 במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולעניין מדיניות חלוקת דיבידנד – הכל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המייד של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 191649-01-2012). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המייד האמור. ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדויר", לפיה תאגיד בנקאי נדרש להגדיל את יחס הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדויר. ביום 23 בדצמבר 2014 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי ביטחון נאותים על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק, לא יפחת מן היעד כאמור לעיל.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון, כאמור לעיל.

להערכת הנהלת הבנק, ובהתאם למתווה ההתפתחות החזויה של יחס הון הליבה ויחס ההון הכולל, כאמור לעיל, לא נדרש גיוס מקורות הוניים בשנה הקרובה לצורך עמידה בדרישת יחס הון מזערי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים בדבר גיוס מקורות באמצעות כתבי התחייבות ואיגרות חוב, ראה פרק מקורות ומימון להלן.

חלוקת דיבידנדים

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 3 באפריל 2006 התקבלה החלטה בדירקטוריון הבנק על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה בכפוף לכך שיחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ-10% (במונחי הוראת ניהול בנקאי תקין 311 - באזל I), יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006. ביום 23 ביולי 2012 קבע דירקטוריון הבנק, במסגרת אישור תכנית החומש האסטרטגית החדשה לשנים 2013-2017, כי בתקופת התכנית תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימצ לעצמו הבנק.

ביום 14 באוגוסט 2013, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליוני שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, מיום 28 במרץ 2012 במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולעניין מדיניות חלוקת דיבידנד - הכל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המייד של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 191649-01-2012). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המייד האמור.

ביום 23 בדצמבר 2014, בנוסף לעדכון התוכנית האסטרטגית של הבנק (כמפורט בפרק אסטרטגיה עסקית להלן), החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת, במקום מדיניות חלוקת הדיבידנד שפורטה בסעיף 1ג. לדוח המייד הקודם. מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

בשנת 2017, מדיניות הדיבידנד תהיה בהתאם לאמור בסעיף ג1. לדוח המיידית הקודם. זאת, בכפוף לכך שהון עצמי רובד 1 של הבנק, לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ובכפוף לשמירת שולי בטחון נאותים.

הבנק קיבל את אישורו של המפקח על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל.

מובהר, כי חלוקת הדיבידנד כפופה להוראות הדין ולהגבלות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים, כמפורט בביאור 13 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידים מיום 24 בדצמבר 2014 (אסמכתאות 2014-01-229338 ו-2014-01-229341). איזכורים אלה מהווים הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוחות המיידים האמורים.

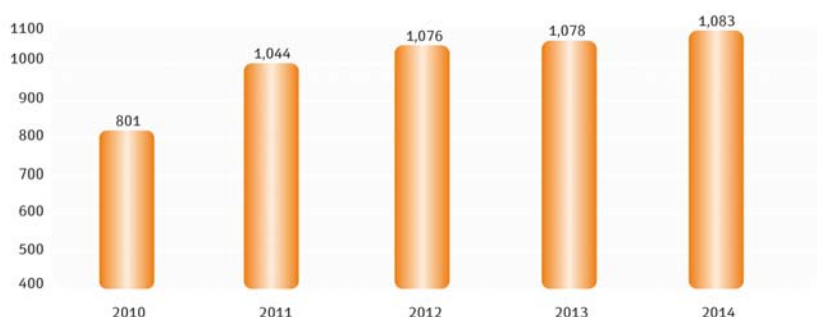
להלן פירוט הדיבידנדים שחולקו על ידי הבנק החל משנת 2011 ועד למועד פרסום דוחות כספיים אלה (בסכומים מדווחים):

תאריך תשלום	דיבידנד למניה	סך הכל דיבידנד ששולם
	(אגורות)	(מיליוני שקלים חדשים)
17 באפריל 2011	53.65	120
10 בספטמבר 2013	32.77	75

הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2014 הסתכם ב-1,083 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,078 מיליוני שקלים חדשים אשתקד. רווח זה מבטא תשואה על ההון בשיעור של 10.4% לעומת תשואה על ההון בשיעור של 11.5% אשתקד, על רקע עליה בבסיס ההון של הבנק בשיעור של 11.5% (עליה של 1.1 מיליארדי שקלים חדשים).

הרווח הנקי של הקבוצה לשנת 2014 בכלל ולרבעון הרביעי בפרט הושפע מהוראות המפקח על הבנקים:

- הוראת המפקח בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים⁽¹⁾, שהשפעתה הינה הפרשה של 54 מיליוני שקלים חדשים.
  - הוראת המפקח לצבור הפרשה, בשל חקירת משרד המשפטים בארצות הברית⁽²⁾. סכום ההפרשה שנצברה בדוחות כספיים אלה מסתכם ל-95 מיליוני שקלים חדשים ונאמד על בסיס חישוב הנסמך על הנחה תיאורטית, שעליה הורה המפקח על הבנקים, ולפיה בנק המזרחי שוויץ ייכלל ב"תוכנית השוויצרית" הגם שנמסר לו שזו אינה חלה עליו, ובהתאם להבנת הבנק, לעת הזו, את משמעות התוכנית.
- הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכם ב-213 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 252 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 15.5%. רווח זה מבטא תשואה על ההון של 8.1%, במונחים שנתיים, לעומת תשואה על ההון של 10.8%, במונחים שנתיים, ברבעון המקביל אשתקד.

**רווח נקי המיוחס
לבעלי מניות הבנק**
מיליוני שקלים חדשים

(1) לפרטים נוספים בדבר הנחיות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים, ראה ביאור 1 ג.3 לדוחות הכספיים.
 (2) לפרטים ראה ביאור 19 ד.13 לדוחות הכספיים.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2014 בהשוואה לשנת 2013:

- סך כל הכנסות המימון מפעילות שוטפת (הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית), כשהן מנוכות מהשפעת הגידול כתוצאה מיישום תקן FAS91⁽¹⁾, גדלו בשנת 2014 ב-180 מיליוני שקלים חדשים, גידול של 5.8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בפעילות השוטפת מושג למרות המשך ירידת ריבית בנק ישראל וסביבת אינפלציה שלילית בשנת 2014, המשפיעות על מרווחי הבנק. ראה גם ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון, להלן.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי קטנו בשנת 2014 בסכום של 115 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2013 נכללה הפרשה חד פעמית בסך 191 מיליוני שקלים חדשים כתוצאה מיישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור.
- העמלות וההכנסות האחרות, בניכוי הקיטון כתוצאה מיישום תקן FAS91⁽¹⁾, גדלו בשנת 2014 בשיעור של 3.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הגידול בעמלות וההכנסות האחרות נובע מהמשך הצמיחה בהיקפי הפעילות ועל אף השפעה שלילית של הוראות רגולטוריות שונות. לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן.
- ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2014 ב-3,032 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-2,957 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול של 2.5%.
- שיעור הפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים בשנת 2014 הסתכם ב-37.8%, לעומת 34.5% בשנת 2013.

---

(1) לפרטים בדבר תקן אמריקאי FAS 91 (ASC 310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1.ג.1 לדוחות הכספיים.

התפתחות ההכנסות והוצאות

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ ברבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכמו ב-889 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 807 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 10.2%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת ברבעון הרביעי של שנת 2014, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-844 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 805 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 4.8%.

הפעילות השוטפת ברבעון הרביעי של שנת 2014 הושפעה מריבית בנק ישראל שהגיעה בתום שנת 2014 לרמה של 0.25%, בהשוואה לרמה של 1.00% בתום שנת 2013.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ בשנת 2014 הסתכמו ב-3,548 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,478 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 2.0%.

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ מפעילות שוטפת בשנת 2014, כפי שמפורט להלן הסתכמו ב-3,309 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,129 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 5.8%.

הפעילות השוטפת בשנת 2014 הושפעה מריבית בנק ישראל כאמור לעיל וכן, מירידה במדד המחירים לצרכן "הידוע" בשיעור של 0.1% בשנת 2014, לעומת עליה בשיעור של 1.9% בשנת 2013.

להלן ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שיעור		שיעור			
השינוי (באחוזים)	2013	השינוי (באחוזים)	2013	2014	
	784	846	3,464	3,375	הכנסות ריבית, נטו
	23	43	14	173	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
10.2	807	889	3,478	3,548	סך הכנסות מימון
	-	43	-	153	השפעת יישום תקן FAS91 ⁽²⁾
(3)	(3)	(22)	147	(11)	הפרשי הצמדה על פוזיציות מדד
	18	21	74	77	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
	19	19	87	125	רווחים מממושאיגרות חוב ומניות זמינות למכירה
(32)	(32)	(16)	41	(105)	רווחים מאיגרות חוב למסחר, נטו
4.8	805	844	3,129	3,309	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽³⁾
					סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כוללות השפעת שווי הוגן ואחרות, וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC 310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1 ג.1 לדוחות הכספיים.

(3) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן.

השפעות אחרות כוללות גם השפעת חיסוי שמבצע הבנק כנגד חשיפת המס בגין ההשקעות בחוץ לארץ באמצעות העמדת מקורות מימון עודפים כנגד השקעות אלו.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
מגזר פעילות	2014	2013	סכום השינוי	שיעור השינוי (באחוזים)
בנקאות קמעונאית:				
משכנתאות	756	675	81	12.0
משקי בית ⁽¹⁾	1,143	1,196	(53)	(4.4)
עסקים קטנים	517	466	51	10.9
סך הכל	2,416	2,337	79	3.4
בנקאות פרטית ⁽¹⁾	64	64	-	-
בנקאות מסחרית	162	167	(5)	(3.0)
בנקאות עסקית	769	750	19	2.5
ניהול פיננסי	137	160	(23)	(14.4)
סך הכל	3,548	3,478	70	2.0

(1) מגזר משקי הבית והבנקאות הפרטית הושפעו משחיקת המרווח על פיקדונות כתוצאה מירידה בשיעורי הריבית.

להגדרת מגזרי הפעילות, ראה להלן בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה - נכסים פיננסיים	2014	2013	שיעור השינוי (באחוזים)
מטבע ישראלי לא צמוד	105,258	89,813	17.2
מטבע ישראלי צמוד למדד	53,845	51,568	4.4
מטבע חוץ	13,660	13,889	(1.6)
סך הכל	172,763	155,270	11.3

העליה ביתרות הממוצעות של הנכסים נושאי הריבית במגזר השקלי ובמגזר הצמוד למדד נובעת בעיקר מגידול בהיקף האשראי הקמעונאי ומגידול בתיק ניירות הערך המיוחסים למגזרים אלו.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור הכנסות הריבית על הנכסים ובין שיעור הוצאות הריבית על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות⁽¹⁾, המיוחסים לפעילות בישראל, במגזרי ההצמדה השונים באחוזים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
מגזר הצמדה	2014	2013	2014
מטבע ישראלי לא צמוד	2.33	2.13	2.34
מטבע ישראלי צמוד למדד	0.16	0.27	0.45
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)	1.49	1.97	1.74
סך הכל	1.67	1.80	1.81

(1) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הוצאות בגין הפסדי אשראי.

פער הריבית במגזר השקלי הלא צמוד הושפע לחיוב מיישום תקן FAS91⁽¹⁾, בעיקר בנושא עמלות פירעון מוקדם. לפרטים ראה ביאור 1 ג.1 לדוחות הכספיים.

הירידה בפער הריבית במגזר מטבע ישראלי צמוד למדד ובמגזר מטבע חוץ נובעת משחיקת מרווחי הריבית עקב סביבת ריבית נמוכה. הירידה בסך הכל פער הריבית מוסברת, בין היתר, מירידת המדד בתקופה הנוכחית, לעומת עליה בתקופה המקבילה אשתקד. ראה גם בניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל. בסקירת ההנהלה בתוספת ג' מפולחים פערי הריבית בחתכים שונים (סוג פעילות, מגזרי הצמדה וניתוח כמות ומחיר).

הוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-173 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.12% מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 288 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, שיעור של 0.21% מסך האשראי לציבור, נטו ובסך הכל קיטון של 115 מיליוני שקלים חדשים. ברבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי ב-150 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.41% (על בסיס שנתי) מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 5 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.01% מסך האשראי לציבור, נטו ברבעון המקביל אשתקד, ובסך הכל גידול של 145 מיליוני שקלים חדשים.

(1) לפרטים נוספים בדבר הנחיות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים, ראה ביאור 1 ג.3 לדוחות הכספיים.

להלן פירוט התפתחות הוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014	2013	2014
24	132	98	109
(38)	(10)	(31)	(20)
19	28	221	84
5	150	288	173
0.01%	0.41%	0.21%	0.12%
0.23%	1.23%	0.20%	0.33%
-	(0.02%)	0.21%	0.01%

להלן פירוט הוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מגזר פעילות
2013	2014	
190	6	בנקאות קמעונאית:
49	88	משכנתאות
72	98	משקי בית
311	192	עסקים קטנים
-	3	סך הכל
(5)	(10)	בנקאות פרטית
(17)	(3)	בנקאות מסחרית
(1)	(9)	בנקאות עסקית
288	173	ניהול פיננסי
		סך הכל

הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2014 ב-3,202 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 3,176 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול בשיעור של 0.8%.

ברבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכמו הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ב-696 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 779 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 10.7% (כאמור, ללא השפעת הפסדי אשראי וכולל הכנסות מימון שאינן מריבית, גידול בשיעור של 10.2%). ראה ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון מפעילות שוטפת וניתוח הוצאות בגין הפסדי אשראי לעיל.

ההכנסות שאינן מריבית בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-1,612 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,499 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול בשיעור של 7.5%.

ההכנסות שאינן מריבית בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2014 ב-426 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 403 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 5.7%. ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-173 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 14 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול של 159 מיליוני שקלים חדשים.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2014 ב-43 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-23 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 20 מיליוני שקלים חדשים. בסעיף זה נכללים, בין היתר, השפעות שווי הוגן, והוצאות (הכנסות) בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההוצאה (ההכנסה) המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסות ריבית, וכן רווחים מאיגרות חוב. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות בניכוי הקיטון כתוצאה מיישום תקן FAS91⁽¹⁾, הסתכמו בשנת 2014 ב-1,487 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-1,458 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול בשיעור של 2.0%.

ההכנסות מעמלות בניכוי הקיטון כתוצאה מיישום תקן FAS91⁽¹⁾ הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2014 ב-389 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-374 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 4.0%.

הבנק ממשיך את הצמיחה בהיקפי הפעילות, כך שהעליה בהיקף עולה על הפגיעה בסעיפי העמלות כתוצאה מההשפעות הרגולטוריות. לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן.

סכום העמלות בשנת 2014 כפי שמוצג בדוחות כספיים אלו, לאחר השפעת יישום תקן FAS91⁽¹⁾ מסתכם ל-1,395 מיליוני שקלים חדשים. סכום העמלות לרבעון הרביעי של שנת 2014, כפי שמוצג בדוחות כספיים אלו, לאחר השפעת יישום תקן FAS91⁽¹⁾, מסתכם ב-364 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-44 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-27 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול של 17 מיליוני שקלים חדשים.

ההכנסות האחרות בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2014 ב-19 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-6 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 13 מיליוני שקלים חדשים הנובע מגידול בהכנסות מפעילות נאמנות ומרווחי הון המשקפים את תוצאות פעילות הבנק במסגרת רה ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-3,032 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-2,957 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול שוטף בשיעור של 2.5%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון הרביעי של שנת 2014, הסתכמו ב-766 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-779 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בשיעור של 1.7%. ראה הסבר להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-1,869 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-1,836 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול בשיעור של 1.8%.

המשכורות וההוצאות הנלוות ברבעון הרביעי של שנת 2014, הסתכמו ב-453 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-491 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 38 מיליוני שקלים חדשים. בשנת 2013 נרשמו בקבוצה הפרשות חד פעמיות שעיקרן ברבעון הרביעי של שנת 2013.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-705 מיליוני שקלים חדשים לעומת 683 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול שוטף של 3.2%.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2014 ב-176 מיליוני שקלים חדשים לעומת 173 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול שוטף של 1.7%.

(1) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC 310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1 ג.1 לדוחות הכספיים.

הוצאות האחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2014 ב-458 מיליוני שקלים חדשים לעומת 438 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול של 4.6%. הוצאות האחרות בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2014 ב-137 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 115 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 22 מיליוני שקלים חדשים המיוחס, בין היתר, גם לגידול בהוצאות שיווק ופרסום.

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽¹⁾ (באחוזים):

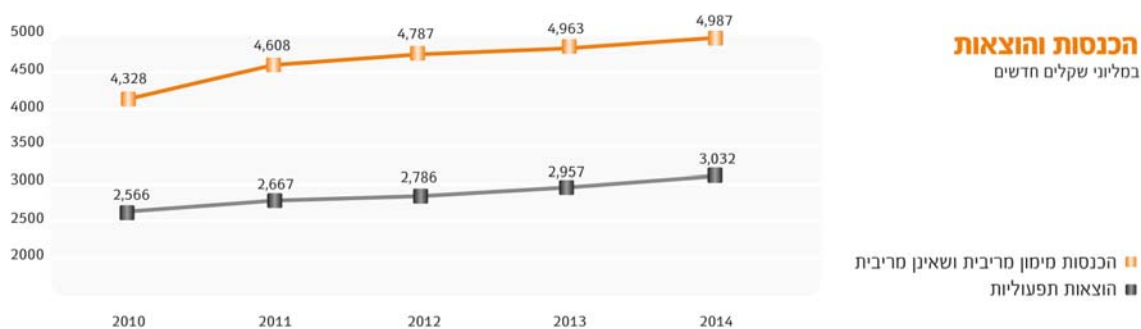
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2013	2014
59.6	60.8

(1) Cost-Income Ratio

2013				2014			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
59.4	54.8	59.0	65.6	63.2	59.0	61.0	60.2

(1) Cost-Income Ratio

(1) סך הוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל הכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2014 ב-1,782 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,718 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול בשיעור של 3.7%.

ברבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכם הרווח בקבוצה לפני מיסים ב-356 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 403 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 47 מיליוני שקלים חדשים.

ההפרשה למיסים בקבוצה הסתכמה בשנת 2014 ב-673 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 592 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013, גידול בשיעור של 13.7%.

ברבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכמה ההפרשה למיסים ב-139 מיליוני שקלים חדשים לעומת 140 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של 1 מיליוני שקלים חדשים.

ההפרשה למיסים בשנת 2013 כוללת, בין היתר, הקטנת הוצאות מס בסכום של 28 מיליוני שקלים חדשים בגין מיסים נדחים, כתוצאה מהעלאת שיעור מס החברות ב-1.5% החל מיום 1 בינואר 2014.

שיעור ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים בשנת 2014 הסתכם ב-37.8%, לעומת 34.5% בשנת 2013.

שיעור ההפרשה למיסים על הרווח לפני מיסים ברבעון הרביעי של שנת 2014 הסתכם ב-39.0%, לעומת 34.7% ברבעון המקביל אשתקד.

חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות לאחר השפעת המס הסתכם בשנת 2014 ב-5 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 4 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013. זאת, בעקבות מימוש השקעות ריאליות בשנת 2014, לעומת רישום ירידת ערך של השקעות בשנת 2013. חלקו של הבנק בהפסדי חברות בנות ברבעון הרביעי של שנת 2014, הסתכם בהפסד של 1 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 4 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

חלקם של בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בתוצאות, נטו, של חברות מאוחדות הסתכם בשנת 2014 ב-31 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 44 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013. הקיטון נובע בעיקר מיישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים⁽¹⁾ בבנק יהב.

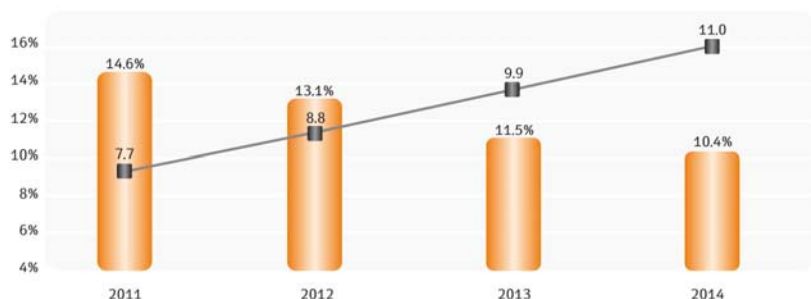
(1) לפרטים נוספים בדבר הנחיות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים, ראה ביאור 1 ג.3 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות תשואות⁽¹⁾ רווחי הקבוצה על ההון⁽²⁾ יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון (באחוזים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2012	2013	2014
תשואת רווח נקי על ההון	13.1	11.5	10.4
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון בתום השנה ⁽³⁾⁽⁴⁾	8.55	9.01	9.12

2013				2014			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
תשואת רווח נקי על ההון	13.1	11.1	13.3	10.8	11.0	12.3	12.0
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון ⁽³⁾⁽⁴⁾	8.71	8.74	8.84	9.01	8.87 ⁽³⁾	9.00 ⁽³⁾	9.01 ⁽³⁾

- (1) תשואה בחישוב שנתי.
- (2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/בתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.
- (3) כולל השפעת יישום הוראות באזל III (ירידה של 0.28% ביום 1 בינואר 2014).
- (4) לפרטים בדבר השפעות אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים והוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיר" על הון עצמי רובד 1, החל מיום 1 בינואר 2015, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים ופרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק, בהתאמה.

תשואה על ההון

■ תשואה על ההון
■ הון עצמי (מיליארדי שקלים חדשים)

רווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

	2012	2013	2014	
רווח בסיסי למניה	4.77	4.72	4.70	
רווח מדולל למניה	4.74	4.69	4.68	

התפתחות סעיפי המאזן

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר		
שיעור השינוי (באחוזים)	2013	2014	
סך כל המאזן	179,613	198,564	10.6
אשראי לציבור, נטו	138,565	147,569	6.5
פיקדונות הציבור	141,244	152,379	7.9
ניירות ערך	7,000	14,259	103.7
הון עצמי	9,852	10,987	11.5

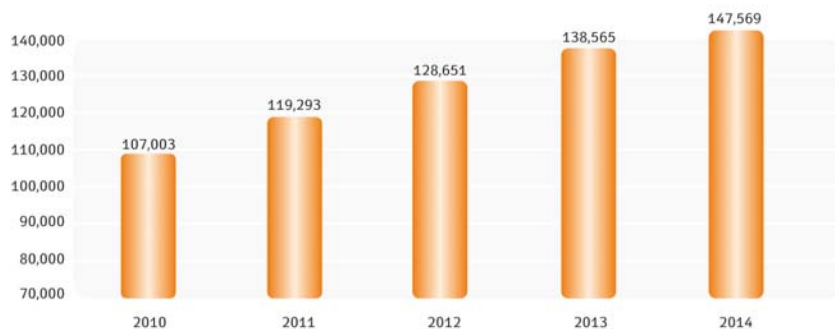
אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2014 לכ-74%, לעומת 77% בסוף שנת 2013. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך שנת 2014 ב-9.0 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 6.5%.

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

	השיעור (באחוזים) מסך האשראי לציבור		שיעור השינוי (באחוזים)	יתרה ליום 31 בדצמבר		
	ליום 31 בדצמבר 2013	ליום 31 בדצמבר 2014		2013	2014	
מטבע ישראלי						
לא צמוד	53.2	56.0	12.4	73,715	82,823	
צמוד מדד	38.1	36.0	0.3	52,740	52,876	
מט"ח כולל צמוד מט"ח	8.7	8.0	(2)	12,110	11,870	
סך הכל	100.0	100.0	6.5	138,565	147,569	

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	2014	2013	שיעור השינוי (באחוזים)
מגזר פעילות:			
בנקאות קמעונאית:			
משכנתאות	91,581	84,246	8.7
משקי בית	20,462	19,022	7.6
עסקים קטנים	9,018	7,667	17.6
סך הכל קמעונאות	121,061	110,935	9.1
בנקאות פרטית	1,051	956	9.9
בנקאות מסחרית	4,240	4,517	(6.1)
בנקאות עסקית	21,217	22,157	(4.2)
סך הכל עסקי ואחר	26,508	27,630	(4.1)
סך הכל	147,569	138,565	6.5

אשראי לציבור, נטו
במיליוני שקלים חדשים

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			סכומים מדווחים
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			(במיליוני שקלים חדשים)
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
						1. סיכון אשראי בעייתי
1,474	233	1,241	953	172	781	סיכון אשראי פגום
152	-	152	110	-	110	סיכון אשראי נחות
1,488	103	1,385	1,212	50	1,162	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
3,114	336	2,778	2,275	222	2,053	סה"כ סיכון אשראי בעייתי
						מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור
		1,134			1,001	של 90 ימים או יותר ⁽²⁾
		1,136			726	2. נכסים שאינם מבצעים ⁽³⁾

- (1) אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
 (2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 950 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2013 - 1,081 מיליוני שקלים חדשים).
 (3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון אשראי בעייתי ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים בגין אשראי לציבור:

2013 בדצמבר	2014 בדצמבר	
0.9	0.5	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
2.5	1.5	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
3.4	2.1	שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי מיתרת האשראי שאינו לדיור
		שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
0.8	0.6	מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾⁽²⁾
1.0	1.0	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
0.7	0.7	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
1.6	1.1	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.22	0.12	שיעור הוצאות הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.42	0.11	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו

- (1) שיעור זה שאינו לדיור זניח.
 (2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לפי עומק הפיגור.

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני שקלים חדשים):

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	סיכון אשראי כולל
1.	בינוי ונדל"ן	111	711	822
2.	בינוי ונדל"ן	59	716	775
3.	חשמל ומים	628	107	735
4.	בינוי ונדל"ן	483	161	644
5.	בינוי ונדל"ן	1	603	604
6.	בינוי ונדל"ן	153	446	599

סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה (באחוזים):

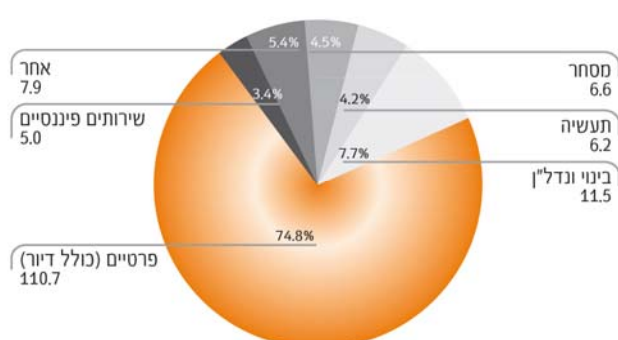
סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)	2013		2014	
	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה
עד 150	11.4	73.6	12.0	75.1
150-600	23.3	17.7	23.1	17.2
600-2,000	30.6	8.0	28.6	7.1
מעל 2,000	34.7	0.7	36.3	0.6

להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק	2013		2014	
	סיכון אשראי מאזני	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני
אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיר)	110,726	74.8	101,706	74.2
בינוי ונדל"ן	11,455	7.7	11,050	8.0
שירותים פיננסיים	4,985	3.4	3,935	2.9
תעשייה	6,169	4.2	5,944	4.3
מסחר	6,591	4.5	6,655	4.9
אחר	7,945	5.4	7,819	5.7
סך הכל	147,871	100.0	137,109	100.0

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

סיכון האשראי של האשראי לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו.

סיכון אשראי מאזני בישראל לפי ענפי משק - ליום 31 בדצמבר 2014

במיליארדי שקלים חדשים

סיכון האשראי הכולל בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2014 לסך של 207 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 191 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2013, גידול בשיעור של 8.4%.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך גדלה במהלך שנת 2014 ב-7.3 מיליארדי שקלים חדשים. הגידול ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	יתרה ליום 31 בדצמבר		שיעור שינוי (באחוזים)
	2013	2014	
מטבע ישראלי	4,015	10,192	-
לא צמוד	138	699	-
צמוד מדד	2,749	3,264	18.7
מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	98	104	6.1
פריטים לא כספיים	7,000	14,259	103.7
סך הכל			

השקעות בניירות ערך בתיק המוחזק לפדיון, בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי סוגי מנפיקים (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום		
31 בדצמבר 2013	31 בדצמבר 2014	
איגרות חוב ממשלתיות:		
6,340	13,631	ממשלת ישראל
61	115	ממשלת ארצות-הברית
21	-	אחר
6,422	13,746	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:		
96	97	בריטניה
124	123	ישראל
103	117	גרמניה
5	5	אחר
328	342	
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים (שאינם בנקים) במדינות מפותחות: ⁽¹⁾		
10	-	ארצות הברית
10	-	לוקסמבורג
20	-	
348	342	סך הכל איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים במדינות מפותחות
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):		
65	10	תעשייה
24	16	בינוי
17	1	חשמל ומים
-	11	שירותים ציבוריים וקהילתיים
26	29	שירותים פיננסיים
132	67	סך הכל איגרות חוב של חברות
98	104	מניות
7,000	14,259	סך הכל ניירות ערך

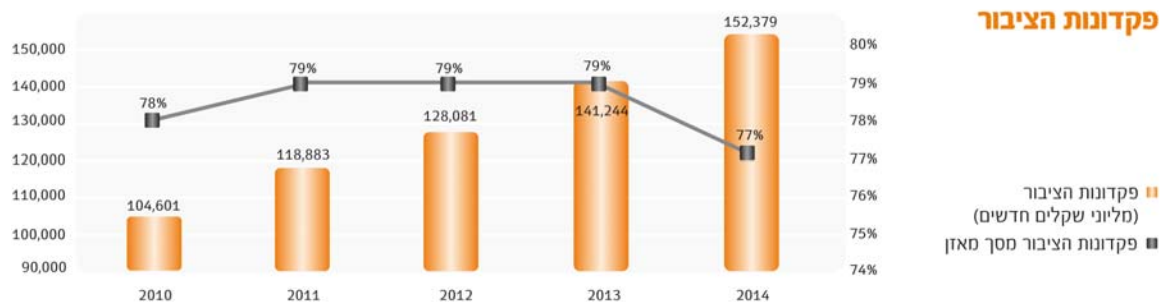
(1) החשיפה מורכבת, רובה ככולה, מחשיפה לבנקים להשקעות ולחברות החזקה בקבוצות בנקאיות.

לפרטים בדבר ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמניים למכירה ופירוט משך הזמן בו קיימת ירידת ערך ושיעורה מהעלות המופחתת ראה ביאור 3 לדוחות הכספיים.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2014 לכ-77%, לעומת 79% בסוף שנת 2013. בשנת 2014 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של 11.1 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של 7.9%.

להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	שיעור מסך פיקדונות הציבור (ליום 31 בדצמבר (באחוזים))		שיעור השינוי (באחוזים)		יתרה ליום 31 בדצמבר	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
מטבע ישראלי	65.8	64.7	6.1	92,888	98,541	
לא צמוד	15.2	12.5	(11.2)	21,439	19,040	
צמוד מדד	19.0	22.8	29.3	26,917	34,798	
מט"ח כולל צמוד מט"ח						
סך הכל	100.0	100.0	7.9	141,244	152,379	

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	2013	2014	שיעור השינוי (באחוזים)
בנקאות קמעונאית:			
משקי בית	60,793	65,701	8.1
עסקים קטנים	9,517	11,068	16.3
סך הכל קמעונאות	70,310	76,769	9.2
בנקאות פרטית	7,027	9,090	29.4
בנקאות מסחרית	3,408	4,546	33.4
בנקאות עסקית	43,467	47,117	8.4
ניהול פיננסי	17,032	14,857	(12.8)
סך הכל	141,244	152,379	7.9

לפרטים נוספים על מרכיבי פיקדונות הציבור ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות התפלגות פיקדונות הציבור בקבוצה לפי גודל מפקיד (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר		
2013	2014	
		תקרת הפיקדון
48,678	50,887	עד 1
25,226	31,119	מעל 1 עד 10
14,810	15,522	מעל 10 עד 100
13,507	15,511	מעל 100 עד 500
39,023	39,340	מעל 500
141,244	152,379	סך הכל

לפרטים נוספים על מרכיבי פיקדונות הציבור ומרכיבי הפיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 9 ו-10 לדוחות הכספיים.

יחס ההון העצמי לסך המאזן בקבוצה ביום 31 בדצמבר 2014 הגיע ל-5.53% לעומת 5.49% בסוף שנת 2013.

יחס הון לרכיבי סיכון

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2015 מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5% לסך המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים. אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות המפקח על הבנקים.

החל מיום 1 בינואר 2015 תתווסף ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח.

דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.8%-ו-13.3% בהתאמה.

החל מיום 31 בדצמבר 2009 חושב יחס ההון לרכיבי סיכון על פי כללי באזל ו.

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים תיקון של הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211, העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי סיכון. תחילת ההוראות - 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות מעבר.

לפרטים בדבר תיקון ההוראות, החלטת הדירקטוריון על יעדי ההון של הבנק וההשפעה על הלימות ההון של הבנק, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן וביאור 14 לדוחות הכספיים.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

31 בדצמבר 2013	1 בינואר 2014	31 בדצמבר 2014	
באזל II	באזל III	באזל III	
(1)	8.73	9.12	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.01	8.73	9.12	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.04	12.88	13.03	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
7.50	(2)9.00	(2)9.00	יחס הון עצמי רובד 1 (ליבה) המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים
9.00	(2)12.50	(2)12.50	יחס הון הכולל המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים

(1) הדרישה ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי חלה מיום 1 בינואר 2014.

(2) יחסי ההון הנדרשים על ידי המפקח מיום 1 בינואר 2015.

החל מיום 1 בינואר 2015, תתווסף ליחסים אלה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1.1.2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1.1.2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.8%-ו-13.3%, בהתאמה.

יובהר כי יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ברבעון הראשון לשנת 2015 הוא 9.0%.

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ביום 1 באפריל 2015 צפוי להיות 9.1% ומחושב על בסיס הנתונים הידועים למועד דוחות כספיים אלה.

פעילות חוץ מאזנית

להלן ההתפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
לעומת 31 בדצמבר	2013	2014	
			מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים למעט נגזרים⁽¹⁾:
16.6	296	345	אשראי תעודות
(9.9)	2,413	2,173	ערביות להבטחת אשראי
5.2	9,935	10,450	ערביות להכשי דירות
13.9	3,519	4,007	ערביות והתחייבויות אחרות
4.8	7,135	7,478	מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
13.2	17,460	19,773	מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
31.1	9,009	11,807	התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושרו עדיין לא ניתן
12.4	6,265	7,040	התחייבויות להוצאת ערביות
			מכשירים פיננסיים נגזרים⁽²⁾:
33.8	202,950	271,477	סך הכל ערך נקוב של מכשירים פיננסיים נגזרים

- (1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי. לפרטים נוספים ראה ביאור 19א. לדוחות הכספיים.
 (2) כולל עסקאות פורוורד, SWAPS, אופציות ונגזרי אשראי.

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים המוחזקות בעבור לקוחות קבוצת הבנק, לגביהם מספקת קבוצת הבנק שרותי ניהול, תפעול ו/או משמורת (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי (באחוזים)	31 בדצמבר	31 בדצמבר	
לעומת 31 בדצמבר	2013	2014	
18.2	178,222	210,645	ניירות ערך ⁽¹⁾
11.4	64,297	71,649	נכסי קופות גמל שהקבוצה מספקת להן שירותי תפעול ⁽²⁾
15.4	18,409	21,241	נכסי קרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול
36.1	57,199	77,849	נכסים בנאמנות קבוצת הבנק
2.2	11,454	11,701	נכסים אחרים בניהול ⁽³⁾

- (1) שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.
 (2) לפרטים בדבר השפעת הרפורמה בשוק הגמל על פעילות הגמל של הבנק, ראה להלן.
 (3) לרבות:
 - יתרות אשראי המגובות בפקידונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
 - הלוואות אחרות בניהול הבנק.

תפעול קופות גמל

בעקבות הרפורמה בשוק הגמל בשנים האחרונות ועם סיום תקופת ההקלות שהותרו במסגרת תקנות הפיקוח על שרתים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופות גמל אחת), התשע"ב-2012, החל ביום 1 בינואר 2014, על החברות המנהלות קופות גמל לבחור גוף מתפעל אחד לכל סוג של קופות גמל מבין הקופות המנוהלות על ידן.

על רקע זה, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2014, החליטו שתי חברות אשר תפעלו חלק מקופות הגמל שלהן בבנק, להעביר את כלל נכסי קופות הגמל שבניהולן לתפעול בבנק, זאת בנוסף לחברה נוספת שעשתה כן בשנת 2013. העברת הכספים מאחת החברות בוצעה ביום 1 בינואר 2014 ואילו העברת הכספים מהחברה השנייה התבצעה ביום 1 באפריל 2014, כאשר, חלק נוסף הועבר ביום 1 ביולי 2014. מנגד, ביום 1 באוקטובר 2014, העבירה חברה אחרת את נכסיה לתפעול של גורם מתפעל אחר.

במקביל לשינויים בהיקף נכסי קופות הגמל המתופעלות בבנק, החל מחודש ינואר 2014, הפסיק בנק יהב את פעילותו בתחום תפעול קופות הגמל וקרנות ההשתלמות.

לאחר הפסקת פעילות התפעול בבנק יהב, כאמור, תפעל הבנק ביום 31 בדצמבר 2014 קופות גמל בהיקף של כ-72 מיליארדי שקלים חדשים, בהשוואה ל-46 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2013 (64 מיליארדי שקלים חדשים במאוחד, כולל בנק יהב).

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בשנת 2014 לכ-144 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-118 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרות ההשקעה בחברות המוחזקות בחוץ לארץ, המכוסים בבנק עצמו. לכן, אין משמעות להשפעת שערי החליפין על הרווח הנקי של הקבוצה. ללא השפעת הפרשי שער כאמור לעיל, הסתכמה תרומת החברות המוחזקות בכ-130 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 134 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, ראה הסבר בחברות המוחזקות להלן.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: בנק יהב)

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרישיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רישיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון החדש, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של המפקח על הבנקים. בד בבד עם קבלת הרישיון החדש, נתקבל בבנק יהב אישור המפקח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון החדש, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

בשנת 2014 פרסם החשב הכללי מרכז למתן שרותי בנקאות לעובדי המדינה. אף לא בנק אחד ניגש למכרז. בעקבותיו פורסם מכרז נוסף בנושא הלוואות תקציביות לעובדי המדינה. ביום 26 בפברואר 2015, הודיע החשב הכללי כי בנק יהב זכה במכרז זה, מועד תחולת המכרז הינו מיום 1 ביולי 2015.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2014, הסתכמה בכ-31 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-44 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013. הקיטון ברווח הנקי נובע בעיקרו מעליה בהוצאות בגין הפסדי אשראי בעקבות יישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה בשנת 2014 ל-5.9%, בהשוואה ל-9.5% בשנת 2013. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם ל-20,806 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 19,327 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2013, גידול בשיעור של 7.7%. יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה לכ-7,299 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-6,657 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2013, גידול של 9.6%.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת במכירת פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק.

תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה בכ-72 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-78 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2014 לכ-10.0% לעומת תשואה של כ-11.6% בשנת 2013.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל, הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתיות הבנק, תרמו לרווחי הבנק בשנת 2014 - 16 מיליוני שקלים חדשים, נטו, לעומת רווחים של כ-15 מיליוני שקלים חדשים, נטו, בשנת 2013.

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, UMOHC B.V. ("מזרחי החזקות בינלאומיות"), הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויץ הסתכם בשנת 2014 בכ-1.1 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-0.2 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2013. סך המאזן של בנק המזרחי שוויץ ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכם בכ-221 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-180 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2013.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה לכ-76 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-77 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2013. יתרת ניירות הערך ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה לכ-3 מיליוני פרנקים שוויצריים, לעומת כ-8 מיליוני פרנקים שוויצריים בסוף שנת 2013. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2014 צמחה לכ-142 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-92 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2013. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בכ-156 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-121 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2013. יתרת הפיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה בכ-5 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-0.2 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2013.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי החזקות בינלאומיות, המחזיקה בבנק המזרחי שוויץ, לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2014, הסתכמה ברווח של כ-17 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של כ-15 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרת ההשקעה, המכוסים על ידי מקורות בבנק עצמו. לכן, אין משמעות להשפעת שערי החליפין בדוח המאוחד.

ללא השפעת השינויים בשערי החליפין הסתכמה תרומת החברה לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2014 ברווח של כ-4 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1 מיליוני שקלים בשנת 2013, גידול הנובע מהעלייה ברווח הנקי של בנק מזרחי שוויץ שהוזכר לעיל.

לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 19 ד.13 בדוחות הכספיים.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. כ-2% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשוויין המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2014 לסך של 123 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 125 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2013, כמפורט להלן:

במסגרת תיק ניירות הערך הזמינים למכירה:

- כ-2 מיליון שקלים חדשים (0.2 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2013), הינם בגין השקעות סחירות.
- כ-61 מיליוני שקלים חדשים (57 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2013) הינם בגין יחידות השתתפות בקרנות השקעה שונות.
- השקעות במספר תאגידים שונים, אחרים, המוצגות לפי שיטת העלות, אשר יתרת ההשקעה בהם הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2014 בסך של כ-8 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2013).

במסגרת ההשקעה בחברות כלולות:

- כ-31 מיליוני שקלים חדשים (39 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2013), המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק בקרנות מזנין. קרן מזנין הינה קרן מימון ביניים המעמידה מימון משלים לאשראי הבנקאי לחברות ממגוון מגזרים. המימון ניתן בדרך כלל בתמורה לריבית, אופציות ומכשירים הוניים אחרים.
  - כ-19 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2013), המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק בפסגות ירושלים בע"מ, חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוחם לבניה למגורים. יתרת ההשקעה בספרי הבנק כוללת השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2014 לסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2013).
  - כ-2 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2013) המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק ברוסאריו קפיטל בע"מ, חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות, השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.
- רווחי הבנק נטו מהשקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בשנת 2014 לסך של כ-16 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסדים בסך של כ-3 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013.

פריסה סניפית וערוצים ישירים

הפריסה הסניפית

תפקידים העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושרותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ ומונים ליום 31 בדצמבר 2014, 176 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, ובתוכם 45 סניפי בנק יהב. הבנק ממשיך להרחיב את הפריסה הסניפית בהתאם לתוכנית האסטרטגית ותוך כדי בחירת מיקומים על בסיס מערכת שיקולים הכוללת מתן שירות מיטבי ללקוחות וכן, שיקולי כדאיות כלכלית.

בשנת 2014 פתח הבנק 4 נקודות מכירה חדשות, זאת במקביל למיזוגן של מספר נקודות מכירה אחרות אל תוך סניפים גדולים הנמצאים בסמיכות גיאוגרפית, בעקבות מיפוי צרכי לקוחות הבנק ובמטרה לשפר את השירות הניתן להם. בשנת 2015 צפוי הבנק לפתוח כ-5 נקודות מכירה נוספות.

הבנק מפעיל שירות ייחודי, במסגרת "סניפי ה-LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי, במשך שעות פעילות ארוכות ובאמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו). עד ליום 31 בדצמבר 2014 נפתחו בבנק 6 סניפי LIVE.

במסגרת האסטרטגיה להגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי, נפתח במהלך הרבעון הראשון של שנת 2015, סניף חדש ביישוב המגזר וסניף נוסף צפוי להפתח במהלך הרבעון השני של השנה. הבנק בוחן נקודות נוספות להתרחבות.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחות זמינותם ומחירי הרכישה והשכירות של נכסים ולנושאי כוח אדם.

ערוצים ישירים

המדיניות על פיה פועל סקטור בנקאות ישירה בתחום הערוצים הישירים:

- יישום אסטרטגיה רב ערוצית שבמרכזה עומד הסניף, וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.
- פיתוח שירות הבנקאות ההיברידית כערוץ עיקרי להתקשרות עם הבנקאי, בטלפון, במייל וב-SMS, בתחום הבנקאות המסחרית ובתחום המשכנתאות.
- הרחבת היקף ומגוון השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הבנקאות הישירה (טלפון, אינטרנט, מכשירים סלולאריים, עמדות שירות עצמי וכספונים) והעמקת השימוש בהם.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותי בנקאות היברידית

- הבנקאות היברידית מסמלת את השילוב בין שירות אישי, נגיש ללקוח, לבין אמצעי הטכנולוגיה - טלפון, מייל ו-SMS.
- שירותי הבנקאות היברידית ניתנים באמצעות סניפי הבנק ומרכזי הבנקאות, כמפורט להלן:
- סניפי הבנק - שיחת טלפון מלקוח מזהה, מייל ו-SMS מנותבים ישירות לבנקאי של הלקוח ונענים על ידו או על ידי צוות מגבה בסניף.
  - מרכז הבנקאות - צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות היברידי המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן בין השעות 7:00 ועד 24:00.
  - החל מחודש נובמבר 2014 השירותים במרכז הבנקאות ניתנים מסביב לשעון - 24 שעות ביממה (למעט שבתות וחגים).
  - במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של הלוואות ברגע, הוראות קבע, וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים.
  - בשנת 2015 יורחב שירות הבנקאות היברידית ללקוחות עסקיים במרכז הבנקאות.
  - מרכז המשכנתאות - נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיר, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור.
  - שירות הבנקאות היברידית בתחום המשכנתאות פועל במחצית מסניפי הבנק ועד תום הרבעון הראשון של שנת 2015 יורחב השירות בהדרגה לכל הסניפים.
  - בשנת 2015 יחזק הממשק עם הסניפים לצורך הרחבת גיוס משכנתאות, שיווק כרטיס אשראי טפחות והעמקת פעילות הגבייה המסחרית.
  - מרכז המכירה - נועד להגביר את יכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה. בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיס אשראי מזרחי טפחות, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, מכירת הלוואות רכב ומניעת נטישה.
  - בשנת 2015 יעמיק הבנק את פעילות מחזור המשכנתא ללקוחות מסחריים, העמקת הטיפול במניעת נטישה, הפעלה מחדש של חשבונות שנפתחו ואינם פעילים, ושיפור שעורי המיצוי בכל תחומי הפעילות באמצעות חיזוק הממשק עם סניפי הבנק.
  - מרכז ההשקעות - מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יעוצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, תוך תמיכה במיצוי קמפיינים של השקעות (רימונים, דובדבן, ליצי וכד'). המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שרותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים.
  - בשנת 2015 הבנק צופה גידול בכמות הלקוחות המגויסים ובהיקפי פעילות הפאסיבה, לשלוחות מט"ח ושלוחות ניירות ערך זרים.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד- הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

שירותי האינטרנט, הסלולאר, תיבת ההודעות, שירות טלפוני ממוחשב ופקס

- שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- בחודש ינואר 2015 הושק אתר חדש ומתקדם בשוק ההון וההשקעות במטרה לאפשר ללקוחות הבנק חווית שימוש ומסחר מהמתקדמות בארץ.
- בשנת 2015 צפוי הבנק לפתח אתר חדש לתחום המשכנתאות וכן להרחיב את השירות ללקוחות עסקיים ופעילות בינלאומית.

- אפליקציה בסלולאר - מאפשרת קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות באמצעות גלישה סלולארית במכשירי טלפון חכמים.
  - במהלך שנת 2014 הורחב היקף השירותים המוצעים ללקוחות הבנק דרך האפליקציה, כולל מסחר בשוק ההון דרך הטלפון החכם.
  - שירות תיבת הודעות - קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
  - השירות הסלולארי - הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולארי. בשנת 2014 הורחב מגוון מסרוני המידע המופצים ללקוחות לרבות מסרוני מידע המותאמים ללקוחות עסקיים.
  - השירות הטלפוני הממוחשב - השירות ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות ומבצעים פעולות כולל הזמנת שיקים ללא תשלום וקבלת מידע בפקס בעלות מופחתת. השירות פעיל 24 שעות ביממה.
  - שירות ה-PC - מערכת מקבילה ל-"מזרחי באינטרנט", המאפשרת חיבור ישיר למחשב הבנק, שלא דרך רשת האינטרנט, וכתוצאה מכך מהירות פעולה גבוהה יותר.
  - שירות הפקס - מאפשר קבלת מידע בנקאי שוטף לחשבון הלקוח במגוון נושאים על פי תדירות מוגדרת על ידי הלקוח.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד- הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

שירות עצמי בסניפים

- עמדות שירות - מזרחי טפחות מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות ולקבל מידע על חשבונות בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור. בחלק מעמדות השירות ניתן לבצע הנפקה מיידית של שיקים. בשנת 2015 צפוי הבנק להשלים את מהלך החלפת עמדות השירות לעמדות חדישות הכוללות ממשק משתמש חדש ושירות הפקדת שיקים.
- כספונים - ברשות הבנק 164 מכשירים אוטומטיים למשיכת כספים (116 בסניפי הבנק ו-48 מרוחקים), ב-14 כספונים קיימת גם אופציה למשיכת מטבע חוץ, וב-20 כספונים משולבת אופציה להפקדת שיקים.
- בשנת 2015 צפוי הבנק להרחיב את פריסת הכספונים המרוחקים במקומות פוטנציאליים לשיפור השירות והגדלת ההכנסות.

רכוש קבוע ומתקנים

נתונים בדבר הרכוש הקבוע של הבנק מובאים בביאור 7- "בניינים וציוד" בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר ציוד המחשוב ראה בסעיף מערכות מידע ומחשוב להלן.

נכסי מקרקעין

השטח הכולל של המקרקעין בבעלות קבוצת הבנק, או ששוכרת קבוצת הבנק לשימושה, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 בכ-127 אלפי מ"ר, כמפורט בטבלה שלהלן:

סוג הנכס ⁽¹⁾	אלפי מ"ר ברוטו, ליום 31 בדצמבר 2014		
	שטח כולל	בשכירות	בבעלות
סניפים	67.5	32.7	34.8
משרדים ומחסנים	45.9	7.3	38.6
נכסים שאינם בשימוש אך מהווים פוטנציאל לשימוש בעתיד ⁽²⁾	12.5	0.5	12.0
נכסים שאינם בשימוש ומיועדים למכירה או לפינוי ⁽³⁾	1.1	-	1.1
סך הכל	127.0	40.5	86.5

- (1) בבעלות הבנק שטח כולל של כ-17.2 אלפי מ"ר המשמש חניות מקורות אשר אינן כלולות בטבלה לעיל.
- (2) מתוך הנכסים שאינם בשימוש ומהווים פוטנציאל לשימוש עתידי, כ-9 אלפי מ"ר נמצאים בתהליך שיפוץ והתאמה לצרכי הבנק (מתוכם כ-7.5 אלפי מ"ר במבנה בלוד) והיתר מושכרים לאחרים.
- (3) כל הנכסים שאינם בשימוש ומיועדים למכירה או לפינוי מצויים בתהליך מכירה מתקדם ותימסר עליהם חזקה במהלך שנת 2015.

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל, או שצפוי שיידרשו לו בעתיד. הבנק בוחן באופן שוטף את היקפם, מאפייניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפריסה הארצית של הסניפים, ועורך את ההתאמות הנדרשות. מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שיקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הינה 944 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 926 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2013.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. כמו כן, הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, "Du Credit Hypothecaire En Tefahot", "Israel No.1", "Market Leader in Mortgages Tefahot" ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשווייץ ובאיחוד האירופי.

מערכות מידע ומחשוב

שירותי המחשוב של בנק מזרחי טפחות ניתנים על ידי חברה בת בבעלות מלאה של הבנק - חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה"). חטיבת הטכנולוגיה פועלת לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד ברמת הציוד הטכנולוגי בבנק.

האתר המרכזי המשמש את מערכות המחשב של קבוצת הבנק כולל מחשבים מרכזיים (להלן: "מיינפריים"), שרתים, מערכות אחסון נתונים, ציוד תקשורת וציוד קצה, המשמשים כולם כתשתית הפיתוח והתפעול של המערכות בחטיבת הטכנולוגיה (ראה סעיף תשתיות ותפעול להלן). אתר ההתאוששות ממקרה אסון (DRP) הממוקם בנפרד, כולל מחשב מרכזי, שרתים, אמצעי אחסון, ציוד תקשורת וציוד קצה (ראה סעיף גיבוי והתאוששות מאסון להלן). בסניפי הבנק הפרוסים ברחבי הארץ נמצא ציוד המשמש כתשתית התפעולית של הסניפים: שרת סניפי, עמדות קצה, ציוד תקשורת, מדפסות וציוד ייעודי נוסף, כגון: עמדות מידע ללקוחות, סורקים וקוראי שיקים.

שירותי מחשוב לבנק יהב

בנק מזרחי טפחות רכש בשנת 2008 את השליטה בבנק יהב (50% מהמניות) מבנק הפועלים בע"מ (להלן-בנק הפועלים). נכון ליום חתימת הדוחות הכספיים, בנק יהב מקבל שירותי מחשוב ותפעול מבנק הפועלים. השירותים האמורים ניתנים לבנק יהב בהתאם לאישור המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים. לאחר בחינה מקיפה של אפשרויות שונות להתנתקות ממערכות בנק הפועלים, במסגרתה נבחנו הצעות מקומיות ובינלאומיות. אישר דירקטוריון בנק יהב בחודש פברואר 2014 להתקשר עם חברה בינלאומית, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ של מערכת זו. לחברה שנבחרה פתרון מתקדם לשירותי ליבה בנקאית (BANCS) ובכלל זה גם שירותי מיקור חוץ לבנקים וגופים פיננסיים רבים בכל רחבי העולם. ביום 7 באפריל 2014 התקשר בנק יהב עם החברה והפרייקט נמצא בעיצומו. במסגרת הפרייקט בנק מזרחי טפחות יהווה קבלן משנה למספר נושאים שסוכמו ויעוגנו בהסכם משפטי נפרד. כמו כן, במסגרת הפרייקט, ניתן דגש מיוחד לניהול סיכוני הפרייקט, וזאת, על מנת לזהות את הסיכונים השונים הקיימים בשלבי הפרייקט השונים, ולעקוב אחר תהליכי הפחתתם. בנק יהב, נעזר ביועצים חיצוניים לצורך ניהול התהליך, וידוע לו כי החברה הבינלאומית איתה התקשר לצורך ביצוע הפרייקט שכרה את שירותיה של חברת ייעוץ ישראלית לצורך התאמת המערכת הבינלאומית שלה לעבודה בישראל.

תשתיות ותפעול

מערכות הליבה הבנקאיות (Core Banking) מבוססות על פלטפורמת מחשב מרכזי (מיינפריים) מתוצרת IBM. רוב הפרייקטים החדשים מפותחים כיום בסביבה הפתוחה על פלטפורמות Windows ו-Linux. בין הסביבה הפתוחה לסביבת המיינפריים קיימים ממשקים הדוקים המיועדים להעברת נתונים בין שתי הסביבות. המערכות פועלות על גבי שלושה מחשבי מיינפריים וכ-2,000 שרתים. עיקר העדכון של מערכות הליבה מתבצע בתהליך לילי המעדכן את בסיס הנתונים בפעילות השוטפת שארעה במהלך היום ואת הספר הראשי של הבנק, במטרה לספק נתונים מעודכנים לקראת פתיחת היום הבא.

גיבוי והתאוששות מאסון

מדיניות הבנק להתאוששות מאסון מתבססת על הפעלה של המערכות העיקריות באתר הגיבוי תוך פרק זמן שלא יעלה על 8 שעות. לצורך כך נבנתה תכנית (Disaster Recovery Plan), המתבססת על הסכם עם חברה בינלאומית לקבלת שירותי מתקן גיבוי באתריה, בשילוב ציוד שבבעלות הבנק המותקן באתר הגיבוי. הפתרון כולל מחשב מרכזי, אמצעי אחסון מידע, שרתים וכ-150 עמדות עבודה. הנתונים באתר ה-DRP מעודכנים "בזמן אמת" בשיטת "הגיבוי החם". קיימות מערכות פתוחות, שהוגדרו על ידי הבנק בדרגת קריטיות נמוכה, שלא נכללות באתר הגיבוי. הנתונים של מערכות אלו מגובים באופן מלא. בחירום, יותקן הציוד הנדרש וטעינת התוכנה ממערכת הדיסקים המרכזית. בשנת 2015 תימשך הרחבת האתר, ותתווספה אליו מערכות על פי סדר עדיפויות שיקבע על ידי הבנק. במטרה להבטיח את אמינות אתר ה-DRP ואת יכולת ההתאוששות מאסון, מבוצעים תרגולים בשיתוף עם החטיבות השונות לצורך בדיקת תקינות המערכות.

במקביל לעדכון המידע באתר הגיבוי, מתעדכן המידע החיוני של מערכות הליבה שבמחשב המרכזי, באתר שלישי הממוקם בירושלים, כדי לספק שרירות למידע במקרה של תרחיש קיצון בו יפגעו הן האתר הראשי והן אתר הגיבוי בו זמנית.

בנוסף על מערכת הגיבוי, קיימים אמצעים המספקים הגנה פיזית לציוד ולתשתיות, הן באתר המרכזי והן באתר הגיבוי: איתור דליפות, איתור הצפות, מניעת זעזועים חשמליים ועוד.

במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם עם ועד העובדים של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ביום 27 בנובמבר 2013 סוכם כי אתר הגיבוי של הבנק יועתק ממוקמו הנוכחי, למיקום חדש, לאתר מוגן יותר העומד בתקנות בנק ישראל. פרוייקט ההעתקה החל ועתיד להסתיים בחודש יוני 2015. עם סיום ההעתקה תסתיים התלות של בנק מזרחי טפחות בגוף הבינלאומי בנוגע לאתר הגיבוי. מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

העברה של ה-Data Center ללוד

בנק מזרחי-טפחות החליט לרכז את שירותי ה-Data Center של חטיבת הטכנולוגיה באתר חדש בלוד. אתר זה יכול את תשתיות המחשוב והטלפוניה הנמצאים כיום באתר המרכזי בתל אביב.

במהלך שנת 2010 הסתיים בינוי האתר שיכיל את ה-Data Center. במהלך 2011 הותקנה ליבת התקשורת וחלק מעובדי הבנק הועברו למשרדים בלוד. במקביל, החל שלב העברת השרתים לאתר בלוד. במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם עם ועד העובדים של חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ביום 27 בנובמבר 2013, סוכם על העתקת ה-Data Center המרכזי של הבנק לאתר החדש בלוד. פרוייקט ההעתקה סביבת המערכות הפתוחות הסתיים והמערכות מופעלות באתר באופן ייצורי בשוטף. העתקת המחשב המרכזי (MF) לאתר החדש בלוד מתוכננת לביצוע בימים אלו.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

אבטחת מידע

בנק מזרחי טפחות מקיים מדיניות אבטחת מידע וסייבר מוגדרת ומאושרת הנהלה ודירקטוריון. מדיניות זו מעגנת את מחויבותה של הנהלת הבנק בתחום אבטחת זמינות, חיסיון, שלמות ואמינות נכסי ומערכות המידע של הבנק ולקוחותיו, בדגש על שמירת פרטיות הלקוח וסודיות בנקאית.

יישום המדיניות המשלב אסטרטגיה פרו אקטיבית, מתבצע באמצעות מבנה ארגוני תומך הכולל את יחידת אבטחת מידע וסייבר שמתפקדיה תיאום, הנחיה, אכיפה, בקרה ודיווח בנושאים אלו בשיתוף היחידות העסקיות והתפעוליות וכן החטיבה לטכנולוגיה בבנק המטמיעה ומתפעלת מעגלי הגנה ואמצעים טכנולוגיים, לניטור אירועים בזמן אמת ומתן מענה לאירועי אבטחת מידע בצוות אבטחת מידע (SOC) וטיפול באירועי חירום באמצעות חדר מצב סייבר.

כמשלים לכך, מוסמך תחום הבנקאות ההיברידית בבנק בתקן ניהול אבטחת מידע ISO 27001.

השלכות סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות על הבנק

כחלק מהתפתחות הטכנולוגיה בעולם ובין היתר התפתחות המרחב הקיברנטי, פועל הבנק במגוון ערוצים כדוגמת השימוש בתשתית האינטרנט, הטלפון והתווך הסלולארי, החושפים אותו לסיכונים קיברנטיים. על פי הערכות קיים חשש שסיכונים אלו יתגברו ויתעצמו בעתיד. הבנק רואה בסיכון לאירועים קיברנטיים חלק משמעותי בסיכון אבטחת המידע. לאור זאת, וכחלק מדרישות בנק ישראל, מבצע הבנק באופן שוטף ודינמי הערכה של סיכוני אבטחת מידע וסייבר. בנוסף, מבצע הבנק צעדים ספציפיים לזיהוי הסיכון בתחומי הפעילות החשופים לאירועים קיברנטיים למניעה וצמצום סיכוני אבטחת מידע, כלפי עובדיו, קבלני משנה ומיקור חוץ. במהלך שנת 2014 לא התרחשו בבנק אירועי תקיפה קיברנטיים מהותיים.

ספקים

- לקבוצת הבנק, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה, מספר ספקים משמעותיים בתחומי תשתיות החומרה והתוכנה, אשר חלקם הינם ספקים בעלי התמחות וידע בלעדיים בתחומם, או שבתחום הרלוונטי מצוי מספר מצומצם של ספקים:
- IBM - חומרה ותוכנה למיינפריים, לסביבת השרתים ולתשתית Storage, כולל שירותי תחזוקה. IBM מספקת את התשתית המרכזית בחומרה ובתוכנה למערכות הליבה הבנקאיות. IBM הינה חברה בינלאומית גדולה המספקת שירותים דומים, באופן כמעט בלעדי, לכל הבנקים הגדולים בישראל ולמרבית הבנקים הגדולים בעולם.
  - מייקרוסופט - מערכות הפעלה ותשתית לשרתים, משרד ממוחשב ותחנות קצה.
  - CA - תוכנות מיינפריים.
  - סיסקו - ציוד תקשורת.

פרויקטים

- קבוצת הבנק, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה, מקדמת מספר פרויקטים המייבאים השקעות גדולות במיחשוב, ומצויים בשלבים שונים של פיתוח והטמעה. פרויקטים אלה ניתנים לסיווג למספר קבוצות כמפורט להלן:
- פרויקטים במהלך פיתוח.
  - פרויקטים שהופעלו בשנים האחרונות ומטופלים במסגרת תוכנית העבודה השוטפת.
  - פיתוח תשתיות מחשוב.
- א. פרויקטים במהלך פיתוח:
- המשך פיתוח פרויקט הבנקאות ההיברידית, אשר החל לפעול במהלך שנת 2011 ובמסגרתו הותקנה מערכת טלפונית IP שמחליפה את מערכות המוקד הישנות ומחברת אליה מערכות עסקיות במוקד ובסניפים. השלמת פיתוח הפרויקט בתחום המסחרי הסתיימה בשנת 2012. הבנק נמצא בגמר פיתוח המערכת ההיברידית לתחום המשכנתאות.
  - חידוש פני אתר הפעולות והוספת פונקציונליות חדשה שתציב את הבנק בחזית הטכנולוגיה החדשה לניהול אתרי הפעילות.
  - מערכת ניהול קשרי לקוחות בסניפי הבנק - התאמת מערכת ניהול קשרי לקוחות לעבודה בסניפים, תוך מתן דגש לתהליכי מיצוי הפעילות מול לקוחות. הבנק מרחיב את הפרויקט לתחום העסקי.
- ב. פרויקטים שהופעלו בשנים האחרונות, ומטופלים במסגרת תכנית העבודה השוטפת:
- מערכת לתפעול חדר עסקאות - החלפת המערכת הקיימת המתפעלת את חדר העסקאות על מנת להתאים את המערכת הממוחשבת למגוון העסקאות ולהיקף הפעילות.
  - מערכת משכנתאות חדשה - הושלמה המרת המשכנתאות של טפחות ואדנים, למערכת המשכנתאות החדשה "שוהם". פרויקט "שוהם" אמור להסתיים עד סוף שנת 2015.
  - מערכת ייעודית לניהול פניות הציבור. המערכת מאפשרת מעקב ממוכן ומשופר אחר הטיפול בפניות אלו עד לסיום.
  - אתר הבנק - האתר הקיים הוחלף באתר חדש המושתת על תשתית מתקדמת.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד- הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.
- ג. פיתוח תשתיות מיחשוב:
- ההשקעה בפיתוח תשתיות הינה בסיס חשוב, המאפשר לבנק תמיכה בהרחבת עסקיו, באמצעות פיתוח מערכות חדשות ומובילות בתחום הבנקאות. במסגרת זו נכללים, בין היתר, שדרוג המחשב המרכזי, הרחבה ושדרוג של חוות השרתים, התאמת מערכות האחסון, הרחבת מערכת התקשורת והחלפת תחנות עבודה בסניפים.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגיית המידע:
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)								
2013				2014				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
223	58	24	141	235	64	22	149	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות ⁽¹⁾
99	1	13	85	108	2	18	88	הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הווננו לנכסים ⁽²⁾
27	1	2	24	33	1	2	30	הוצאות בגין מיקור חוץ ⁽³⁾
190	4	30	156	213	3	35	175	הוצאות בגין פחת ⁽⁴⁾
105	93	1	11	112	101	1	10	הוצאות אחרות ⁽⁵⁾
644	157	70	417	701	171	78	452	סך הכל הוצאות

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)								
2013				2014				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
10	-	-	10	21	-	-	21	עלויות בגין שכר עבודה ונלוות ⁽¹⁾
83	4	36	43	106	1	52	53	עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש ⁽²⁾
78	-	-	78	84	-	1	83	עלויות בגין מיקור חוץ ⁽³⁾
171	4	36	131	211	1	53	157	סך הכל

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)								
2013				2014				
סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
554	10	81	463	584	9	92	483	סך הכל יתרה מופחתת
31	-	-	31	46	-	-	46	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

- (1) כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, ועובדי תפעול. עלויות בגין שכר עבודה שנוספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהווננו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.
- (2) ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציוד. תוספות לנכסים בגין רישיונות שימוש הינן בגין רכישת התוכנות.
- (3) ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציוד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.
- (4) לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה ביאור 1.א. לדוחות הכספיים.
- (5) בשנת 2014 כולל כ-53 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2013 כ-44 מיליוני שקלים חדשים) המהווים תשלומים לבנקים הנותנים שרותי מחשוב לבנק י.הב. בנוסף, כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות, סוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

לפרטים בדבר תיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים, ראה ביאור 1 כ"ז.4 לדוחות הכספיים.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים שהיקף פעילותם הכספי נמוך יחסית ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליון שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליון שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים, שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק גישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליון שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - מגזר זה הינו באחריות סקטור תאגידיים גדולים שבחטיבה העסקית. המגזר כולל את הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידיים כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליון שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות הגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר מצוי באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות, המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות והוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי.
  - כל אחד מהמגזרים מזכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
  - בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים למגזר הניהול הפיננסי.
  - רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים למגזר הניהול הפיננסי.
  - הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם הן בוצעו.
  - הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
  - הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפים, מועמסות על לקוחות הסניף.
  - הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
  - הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשיוך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.
  - ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
  - התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
  - יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
  - הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.
- על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שיוכו הלקוחות ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת מדידת הרווחיות.

מידע כספי על מגזרי הפעילות

הואיל ולא נקבעו כללים אחידים לשייך הלקוחות למגזרים, לא ניתן להשוות נתונים באשר לחלקו של הבנק במערכת לפי מגזרי הפעילות השונים, ברווח ובתשואה על ההון.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות כפי שהוגדרו על ידי הבנק (במיליוני שקלים חדשים, בסכומים מדווחים). לפרטים, ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

רווחיות

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)		התשואה להון (באחוזים)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2014	2013	2014	2013	2014
משקי בית:					
משכנתאות	405	(1)287	36.4	26.3	9.1
אחר	(3)70	140	6.3	12.8	5.8
בנקאות פרטית	24	18	2.2	1.6	31.8
עסקים קטנים	(2)111	126	10.0	11.5	21.5
בנקאות מסחרית	65	65	5.8	6.0	15.4
בנקאות עסקית	439	456	39.3	41.8	12.8
ניהול פיננסי	(31)	(14)	-	-	-
סך הכל	1,083	1,078	100.0	100.0	10.4

(1) ברבעון השני של שנת 2013 נכללה הפרשה חד פעמית להפרשי אשראי בסכום של 191 מיליוני שקלים חדשים כתוצאה מיישום הערות המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור.

(2) ירידה ברווח נובעת בעיקרה מעליה בהפסדי אשראי בגין הפרשה קבוצתית שנרשמה כתוצאה מצמיחה משמעותית בהיקף האשראי.

(3) הירידה ברווח מיוחסת בעיקרה לשחיקה במרווח מפעילות קבלת פיקדונות, הנובעת מסביבת שיעורי ריבית נמוכה.

מגזר משקי הבית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, שלהם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של שני בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור, והוא מטופל באחריות החטיבה הקמעונאית של הבנק.

בשנת 2014 המשיך הבנק בהטמעת "הבנקאות ההיברידית" אותה השיק לקראת סוף שנת 2011 והרחיב את השימוש בה גם לתחום המשכנתאות. "הבנקאות ההיברידית" - שילוב מיטבי בין בנקאות אישית ודיגיטלית, המאפשר לכלל הלקוחות נגישות ישירה לבנקאי האישי שלהם בסניף באמצעות מגוון ערוצים. תפיסת שירות זו שהינה ייחודית וחדשנית, מגייסת את ההתפתחות הטכנולוגית בעולם הבנקאות ליצירת קשר ישיר ומיידי בין הלקוח לבין הבנקאי האישי שלו בסניף. בניגוד לתפיסות בנקאיות אחרות, הטכנולוגיה לא נועדה לשמש תחליף לבנקאי האישי בסניף אלא דווקא לחבר ולהדק את הקשר בינו ובין הלקוח. כחלק ממהלך הבנקאות ההיברידית, המוקד הטלפוני הפך למרכז בנקאות המורכב מ-13 אשכולות. בהמשך לכך, גובשו צוותים ("צוותי סניף"), אשר כל אחד מהם משוייך ל-8-9 סניפים במרחבים השונים. צוותים אלו מהווים חלק בלתי נפרד מהסניפים אליהם הם משוייכים. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות הטלפון, הסלולר, מסרונים ודואר אלקטרוני, מכל מקום שבו יהיו, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב.

מוצרים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב** - מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות** - מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות** - הלוואות למטרות שונות; בין היתר, הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שיעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **סיוע במימון רכישת כלי רכב** - הפעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב, תוך הצעת מבצעים משותפים למימון רכישת כלי רכב על ידי לקוחות.

משכנתאות

השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות הינם הלוואות מכספי הבנק. בנוסף, פועל הבנק במתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי. הפעילות בתחום המשכנתאות כוללת גם הצעת ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא) באמצעות סוכנות ביטוח בבעלות הבנק.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שיעור השינוי (באחוזים)		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2012-ל-2013	2013-ל-2014	2012	2013	2014	
					משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה)
12.1	(5.9)	17,333	19,434	18,280	מכספי הבנק
					מכספי האוצר:
(19.0)	(27.5)	184	149	108	הלוואות מוכוננות
(8.4)	(12.2)	215	197	173	הלוואות עומדות ומענקים
11.5	(6.2)	17,732	19,780	18,561	סך הכל הלוואות חדשות
50.7	25.1	1,755	2,645	3,309	הלוואות שמוחזרו
15.1	(2.5)	19,487	22,425	21,870	סך הכל ביצועים
(2.0)	(1.6)	48,261	47,274	46,529	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן תיאור השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות כהלוואות חופשיות (שאינן במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי) לרכישת נכס מקרקעין ולבניה, על פי רוב למטרת מגורי הלווה וכן הלוואות לכל מטרה. ההלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה, בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת ההחזר של הלווה.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין הרכיבים הבאים או חלק מהם: רכיב צמוד מדד בריבית קבועה או משתנה, רכיב שקלי לא צמוד בריבית קבועה או משתנה ורכיב צמוד למטבע חוץ בריבית משתנה. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

על רקע שיעורה הנמוך של ריבית בנק ישראל, וירידתה בשנים האחרונות, אופיינה שנה זו (בדומה לשנים 2010-2013) בהעדפת הלווים לביצוע הלוואות בריבית משתנה, הן במגזר השקלי הלא צמוד והן במגזר הצמוד למדד, בהן שיעור הריבית אטרקטיבי בהשוואה להלוואות בריבית קבועה. יחד עם זאת, בשנת 2014 חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד והצמוד למדד.

לפרטים בדבר הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדירור, ראה להלן במסגרת החקיקה במגזר.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד השיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים. במסגרת תחום ההלוואות, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי, כגון הנפקת תעודת זכאות. ההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. הריבית בהלוואות הניתנות במסגרת תוכניות הסיוע נקבעת בחוק הלוואות לדירור. בשנים האחרונות, לרבות בשנת 2014, היתה ריבית זו גבוהה במקרים רבים מהריבית בהלוואות הניתנות על ידי הבנק לכלל הלקוחות. בשל כך ובשל ביטול הטבות מיוחדות שניתנו בעבר לזכאים (כגון מענקים), פחת באופן משמעותי לאורך השנים מספר הלקוחות שבחרו לבצע הלוואה במסגרת תוכניות הסיוע הללו.

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תוכניות הסיוע, קיים הסדר של מתן אשראי, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באיכלוסם ("הלוואת מקום").

ההתקשרות בין הבנק והמדינה למתן הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע לרבות התמורה לבנק, מוסדרת בשני הסכמים, משנת 2004 ומשנת 2008. תוקף הסכמים אלו מוארך מידי שנה.

הכנסות הבנק בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2014 בכ-56 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לכ-69 מיליוני שקלים בשנת 2013 וכ-75 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2012.

לפרטים בדבר ההסכם בין משרד האוצר לבין הבנקים למתן הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק ועל אחריותו, ראה בביאור 19 ד.19.

ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא) - הרוב המכריע של הלווים מבטחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, ורוב הנכסים המשמשים כבטוחה מבטחים בביטוח נכסים.

עד ליום 30 בנובמבר 2005 נהגו חלק מהלווים לרכוש ביטוחים במסגרת הסדרי ביטוח שהיו נהוגים באותה עת בבנק. החל מדצמבר 2005, מופעל מוקד טלפוני בסוכנות ביטוח שהיא חברה בת בבעלות מלאה ובשליטה של הבנק, ולווים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים.

שיווק ביטוחים

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, הוצבו בסניפי הבנק המבצעים משכנתאות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח שבבעלות הבנק. עמדות אלו מאפשרות ללקוח לפנות לסוכנות הביטוח ולרכוש ביטוח חיים וביטוח נכס.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

2012	2013	2014	
101	91	96	ביטוח חיים
26	24	21	ביטוח נכסים
127	115	117	סך הכנסות ממכירת ביטוח

בשנת 2014 גדלו ההכנסות מביטוח חיים בשיעור של 5.5%, בין היתר כתוצאה מהגדול בפעילות השוטפת. הירידה בהכנסות מביטוח נכסים נובעת מהקטנת העמלה המשולמת לסוכנות הביטוח והקטנת תעריף הפרמיה לביטוח מבנים ללקוחות, על פי קביעת משרד האוצר.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שרותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שרותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול ושל קופות גמל.

כרטיסי אשראי

כרטיסי האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. המגזר פועל בתחום זה מול חברות כרטיסי האשראי ישראלכרט ו-CAL. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה, בעת פתיחת חשבון פרטי בבנק, ובהתאם לבקשת הלקוח. חברות כרטיסי האשראי, מצידן, משתמשות בבנק כצינור להפצת כרטיסיהן ללקוחות הבנק. הבנק מציע ללקוחותיו כמעט את כל סוגי כרטיסי האשראי הקיימים במשק הישראלי. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס" - כרטיס אשראי של מזרחי טפחות כמועדון לקוחות ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות. מטרת הכרטיס הינה חיזוק הקשר והרחבת הפעילות עם הלקוחות הקיימים ואמצעי נוסף לגיוס לקוחות חדשים לבנק.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 19 ד.ד 14 לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות" - מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכו') או בכל פעולה אחרת. לצורך כך, ניתן ללקוח כרטיס אשראי ייחודי. החיובים בכרטיס האשראי יצטברו בחשבון העו"ש ויועברו לחשבון המשכנתא אחת לתקופה בהתאם לתנאי הכרטיס.

כרטיס אשראי "שוטף" ללקוחות טפחות - במסגרת פעילות הסינרגיה בבנק, מוצע כרטיס אשראי המבוסס על פלטפורמת "הכרטיס" ומיועד ללקוחות אשר נטלו משכנתא בבנק ואינם מנהלים חשבון עובר ושב פעיל בבנק. הלקוחות נהנים מההטבות השונות של מועדון "הכרטיס", כאשר החיובים החודשיים מועברים לבנק באמצעות הוראה לחיוב חשבוננו הפעיל של הלקוח בבנק אחר.

כרטיס אשראי "סטודנט חופשי" - הכרטיס מעניק לסטודנט אשראי הניתן לשימוש לצרכים שונים. האשראי במסגרת הכרטיס ניתן לניצול במשך 3 שנים, והוא נושא ריבית אטרקטיבית במיוחד על הסכום שנוצל בפועל. החזרי האשראי גמישים, כאשר תחילת החזר הקרן והריבית לאחר 3 שנים מיום קבלת הכרטיס (ניתן לבקש דחייה של שנה נוספת). ניתן לבצע פרעון מוקדם מלא, או חלקי, ללא עמלות וללא קנסות.

שירותים ייחודיים לבנק

השרות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת הבנקאות ההיברידית, המאפשרת ללקוח גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים, כפי שפורט לעיל. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. במסגרת זו מציע הבנק הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלוונטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

חשבון מנהלים - המותג הייחודי "חשבון מנהלים", שהושק בשנת 2007, מאפשר לאוכלוסיה פרטית מועדפת להפיק את המירב מניהול חשבון העובר ושב בבנק. המותג שם דגש על רמת השירות, רמת ניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים הניתנים ללקוחות חשבון המנהלים. לרשות הלקוח עומדים יועצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אוברדרפט בלי ריבית" - קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא - הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה ההחזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התכנית.

יעוץ פנסיוני - הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

"חשבון פריריטי" - ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

לפירוט תחליפים למוצרים ראה להלן בתיאור התחרות במגזר.

חקיקה

בחודש מרץ 2013 פרסם המפקח על הבנקים מכתב לעדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור, וזאת על רקע הגידול המהיר בהיקף תיקי ההלוואות בביטחון נכס למגורים והעלייה המשמעותית במחירי הדיור. בהתאם להוראות, עודכנו ההנחיות בנושא חישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור. בנוסף, עודכנו ההנחיות בדבר הלימות הון. לפרטים, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים. ביום 26 במרץ 2014 פרסם צו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות מסלול בסיסי), התשע"ד-2014. הצו נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2014. לפרטים נוספים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן.

בחודש יולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה חדשה בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" שנועדה, לדברי המפקח, "לחזק את עמידות הלווים והמערכת הבנקאית בפני השפעות שליליות אפשריות שעלולות להיגרם בעת עליית שיעורי הריבית בעתיד". ההוראה מאגדת את כל ההנחיות והמגבלות שפורסמו בין השנים 2010 עד 2013 למסמך אחד הכולל מגבלות בנושאים הבאים:

- שיעור המימון.

- שיעור החזר מהכנסה.

- חלק ההלוואה בריבית משתנה.

- תקופת הפירעון.

לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן.

בחודש יולי 2014 אושר על ידי ועדת הכספים של הכנסת תיקון לצו הבנקאות המסדיר את התשלום בגין פירעון מוקדם של הלוואות לדיור. התיקון לצו נכנס לתוקף ביום 22 בפברואר 2015 ויחול על כל הסילוקים שיבוצעו ממועד זה.

השינוי בצו עשוי להפחית במקרים מסוימים את עמלת ההיוון בהשוואה למצב לפני התיקון. התיקון העיקרי בצו נוגע לאופן חישוב עמלת ההיוון לפי החישוב יבוצע לפי ההפרש בין הנמוך מבין הריבית בהלוואה או "הריבית לחישוב" כמפורט להלן, לבין הריבית הממוצעת (המפורסמת על ידי בנק ישראל) כפי שידועה בעת ביצוע הפירעון המוקדם ליתרת התקופה נכון למועד הפירעון המוקדם. שיעור הריבית לחישוב יקבע באופן הבא:

- הלוואות בריבית קבועה - שיעור הריבית הממוצעת לתקופת ההלוואה כפי שהייתה ידועה במועד ביצוע ההלוואה.

- הלוואות בריבית משתנה - שיעור הריבית הממוצעת לתקופת עדכון הריבית במועד עדכון הריבית האחרון.

- הלוואות שאינן בריבית שתנה בוצע בהן שינוי בריבית לאחר ביצוע ההלוואה - שיעור הריבית הממוצעת כפי שהייתה ידועה במועד השינוי ליתרת תקופת ההלוואה ממועד השינוי.

בחודש דצמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הודעה על מהלך של "מחזור הלוואות מוכונות בהליך מהיר" שיחול בין התאריכים 1 בינואר 2015 ועד 31 במאי 2015. המהלך מאפשר ללווים זכאי משרד הבינוי שנטלו הלוואה מוכונות (במסגרת סיוע המדינה) בריבית 4% ומעלה, לבקש מהבנק בו מתנהלת הלוואתם, לשפר את תנאי הריבית, אשר תקבע לפי הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל, במגזר הצמוד (ליתרת התקופה של ההלוואה). המהלך חל על הלוואות העומדות בתנאי הסף שהוגדרו על ידי בנק ישראל (שיעור מימון והתנהלות ההלוואה כסידרה), ומבוצע בהליך פשוט מהיר ובעלות מופחתת.

הבנק הצטרף למהלך. לפרטים נוספים ראה ביאור 19 ד.19.

לפרטים נוספים ולתיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, והסדרים חקיקתיים אשר פורסמו לאחרונה, אשר חלקם, בעלי השפעה על פעילות מגזר משקי הבית, ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים טכנולוגיים, ראה פרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר משקי הבית

לבנק יש מאגר פוטנציאלי של אלפי לקוחות נוטלי משכנתאות, המהווים קהל יעד טבעי לשיווק מוצרים נוספים של הבנק. הרחבת בסיס הלקוחות והגדלת מגוון השירותים ללקוחות מגזר משקי הבית תוך מיצוי מאגר לקוחות המשכנתאות מהווה גורם נוסף חשוב ומהותי בהצלחת מגזר זה. בנוסף, מהווים לקוחותיו של בנק יהב חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי, תוך חשיפתם לפעילות פוטנציאלית בתחום המשכנתאות במסגרת הקבוצה.

לקוחות

פעילות מגזר משקי הבית מאופיינת בפיזור רב, הן של האשראי והפיקדונות בתחום הבנקאות הקמעונאית, והן של תיק האשראי בקרב מאות אלפי משקי בית שנטלו משכנתאות מהבנק במהלך השנים. אי לכך, אובדן לקוח זה או אחר, אינו משפיע באופן מהותי על כלל הפעילות במגזר.

שיווק והפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים, המשמשים את הבנקאות ההיברידית. לבנק אין תלות בגורמי שיווק והפצה במסגרת הפעילות במגזר זה.

סניפי הבנק במסגרת הקבוצה פועלים 176 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם, 45 סניפי יהב. הבנק ממשיך לייעל את פריסת הסניפים, ולהרחיב את מערך נקודות המכירה, בין היתר, באמצעות הוספת פעילות מסחרית בסניפי המשכנתאות ופעילות משכנתאות בסניפים המסחריים. לפרטים, ראה פרק הפריסה הסניפית לעיל.

הערוצים הישירים - לאחר הפעלת הבנקאות ההיברידית המתוארת לעיל, שונה אופי ההפעלה של הערוצים הישירים והם הוגדרו מחדש ככלים המשמשים את הסניף.

כיום, הערוצים הישירים העצמאיים (היינו, שאינם מצוותים לסניפי הבנק) הינם:

- מרכז הבנקאות - צוות הסניף במרכז הבנקאות מגבה את הבנקאים בסניפים, מבצע פעולות ומוסר מידע ללקוחות הבנק כחלק מהשירות ההיברידית המשולב הניתן ללקוחות. השירות ניתן בין השעות 7:00 ועד 24:00. החל מחודש נובמבר 2014 השירותים במרכז הבנקאות ניתנים מסביב לשעון - 24 שעות ביממה (למעט שבתות וחגים). במרכז הבנקאות מבצעים מכירה מתוך שירות של הלוואות ברגע, הוראות קבע, וכרטיסי אשראי, כמו כן מבצעים מהלך שימור לקוחות בתחום כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. בשנת 2015 יורחב שירות הבנקאות ההיברידית ללקוחות עסקיים במרכז הבנקאות.
- מרכז המשכנתאות - נמצא בלב העשייה בתחום המשכנתאות ומבצע ללקוחות מגוון פעולות הקשורות לתחום, בין היתר, הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלוואה לדיר, קבלת מידע על הלוואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור. שירות הבנקאות ההיברידית בתחום המשכנתאות פועל במחצית מסניפי הבנק ועד תום הרבעון הראשון של שנת 2015 יורחב השירות בהדרגה לכל הסניפים. בשנת 2015 יחזק הממשק עם הסניפים לצורך הרחבת גיוס משכנתאות, שיווק כרטיס אשראי טפחות והעמקת פעילות הגבייה המסחרית.
- מרכז המכירה - נועד להגביר את יכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה. בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיס אשראי מזרחי טפחות, מחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, מכירת הלוואות רכב ומניעת נטישה. בשנת 2015 יעמיק הבנק את פעילות מחזור המשכנתא ללקוחות מסחריים, העמקת הטיפול במניעת נטישה, הפעלה מחדש של חשבונות שנפתחו ואינם פעילים, ושיפור שעורי המיצוי בכל תחומי הפעילות באמצעות חיזוק הממשק עם סניפי הבנק.

- מרכז ההשקעות - מעניק מענה מקצועי, מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות בין השעות 7:00 ועד 24:00, ומשלב הכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים. בנוסף, עוסק המרכז בגיוס לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, תוך תמיכה במיזוי קמפיינים של השקעות (רימונים, דובדבן, ליצי' וכד'). המרכז מפעיל שלוחה של חדר עסקות ונותן ללקוחות הבנק שרותי מטבע חוץ וניירות ערך זרים.
  - שירות האינטרנט - מאפשר קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
  - בחודש ינואר 2015 הושק אתר חדש ומתקדם בשוק ההון וההשקעות במטרה לאפשר ללקוחות הבנק חווית שימוש ומסחר מהמתקדמות בארץ. בשנת 2015 צפוי הבנק לפתח אתר חדש לתחום המשכנתאות וכן להרחיב את השירות ללקוחות עסקיים ופעילות בינלאומית.
  - אפליקציה בסלולאר - מאפשרת קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות באמצעות גלישה סלולארית במכשירי טלפון חכמים.
  - במהלך שנת 2014 הורחב היקף השירותים המוצעים ללקוחות הבנק דרך האפליקציה, כולל מסחר בשוק ההון דרך הטלפון החכם.
  - שירות תיבת הודעות - קבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית באתר האינטרנט של הבנק.
  - השירות הסלולאר - הפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולארי. בשנת 2014 הורחב מגוון מסרוני המידע המופצים ללקוחות לרבות מסרוני מידע המותאמים ללקוחות עסקיים.
  - השירות הטלפוני הממוחשב - השירות ניתן ללקוחות המזדהים באמצעות סיסמא אישית, במסגרתו מקבלים מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות ומבצעים פעולות כולל הזמנת שיקים ללא תשלום וקבלת מידע בפקס בעלות מופחתת. השירות פעיל 24 שעות ביממה.
  - שירות ה-PC - מערכת מקבילה ל-"מזרחי באינטרנט", המאפשרת חיבור ישיר למחשב הבנק, שלא דרך רשת האינטרנט, וכתוצאה מכך מהירות פעולה גבוהה יותר.
  - שירות הפקס - מאפשר קבלת מידע בנקאי שוטף לחשבון הלקוח במגוון נושאים על פי תדירות מוגדרת על ידי הלקוח.
- לפרטים נוספים, ראה פרק פריסה סניפית וערוצים ישירים לעיל.

תחרות

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות. בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק. פירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים. הבנק מתמודד עם התחרות הקיימת באמצעות חתירה למתן שירות איכותי והשקת מוצרים ייחודיים. כאמור לעיל, הבנק מעריך כי ברכישת החזקה ביהב, טמון פוטנציאל להרחבת הפעילות בתחום משקי הבית, על בסיס הפעילות המתמשכת מול הלקוחות.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות 10 בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי. בהתבסס על נתוני בנק ישראל, חלקה של הקבוצה במתן אשראי לדיור (למטרת מגורים), מכספי הבנק וכן, הלוואות באחריות המדינה, עמד בשנת 2014 על כ-34%, בהשוואה לכ-36% בסוף שנת 2013. המתחרים העיקריים של הבנק הינם בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק דיסקונט. חברות הביטוח מתחרות גם הן בתחום המשכנתאות. לפירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- הרגלי לקוחות.
- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

הסכמי שיתוף פעולה

הבנק התקשר עם מספר חברות המנפיקות כרטיסי אשראי, אשר העיקריות בהן הן ישראלכרט בע"מ (החל משנת 1979) וחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל משנת 1995), בשורה של הסכמים המסדירים את מערכת היחסים בין הצדדים. על פי ההסכמים, יפעל הבנק להפצת כרטיסי האשראי המונפקים על ידי החברות האמורות ללקוחותיו. בהסכמים נקבעו מנגנונים לחישוב הסכומים להם זכאי הבנק בגין פעילות לקוחותיו בכרטיסים שהונפקו, בין היתר בהסתמך על היקף השימוש אותו עושים לקוחות הבנק בכרטיסי האשראי של החברות הללו. ההסכמים מגדירים את אופן תפעול כרטיסי האשראי ואת חלוקת האחריות בין חברות כרטיסי האשראי לבין הבנק. על פי ההסכמים, זכאי הבנק למנות משקיף מטעמו שישתתף בישיבות הדירקטוריון (לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון, למעט ועדת ביקורת) של ישראלכרט בע"מ. ביום 4 במרץ 2015 חתם הבנק עם לאומי קארד בע"מ על הסכם, על פיו יוכל הבנק להציע ללקוחותיו כרטיס אשראי בנקאי המונפק על ידי לאומי קארד. הנפקת כרטיס האשראי הראשון על פי הסכם זה צפויה במחצית שנת 2015. לפרטים בדבר הסכם שנחתם עם קבוצת כ.א.ל, הכולל הסדר במסגרתו הונפקו כרטיסי אשראי ממותגים של הבנק, ראה ביאור 19 ד.14 לדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית במסגרת פעילות הבנק בעתיד. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות טפחות לשעבר, לקוחות אדנים לשעבר ולקוחות יחב, כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על נתח השוק במשכנתאות ואף הגדלתו תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.

- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסיה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבניה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימאלי של שווק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.

המערכות המהותיות עליהן מבסס המגזר את פיתוח פעילותו:

- מערכת ה-CRM - ניהול קשרי לקוחות, מטרתה להציג את כל המידע הרלוונטי לבנקאי במטרה להציע ללקוח את המוצרים המתאימים לו, תוך שיפור הקשר עם הלקוח.
- מערכת מחשב התומכת בתהליך ביצוע וניהול המשכנתאות, מאפשרת פעילות ועיבודים מקוונים (ON LINE) ועדכון יתרות בתדירות יומית. המערכת מאפשרת גמישות בהגדרה ובתפעול השוטף של מוצרי המשכנתאות השונים, ומעניקה לבנק יכולת תחרות ויכולת להגיב בצורה מהירה לשינויים בסביבה העסקית.
- במהלך השנים האחרונות ביצע הבנק מהלך של שדרוג מערכת המחשוב הסניפית של הבנק ומעבר לעבודה בטכנולוגית "NET". מערכת זו מציבה את הבנק בשורה הראשונה מבחינת תפעול ושירות לעובדים וללקוחות.

תוצאות המגזר חשופות לאיום, בין השאר, כתוצאה מתחרותיות גבוהה הנובעת מהאטרקטיביות שלו, בשל היותו מגזר בו הסיכון נמוך כתוצאה מפיזור לקוחות גבוה יחסית. בנוסף, תוצאות המגזר מושפעות מכניסת חברות כרטיסי אשראי לתחום העמדת המימון הקמעונאי (לפרטים ראה להלן). אוכלוסיית הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק, והחזקות הבנק בבנק יהב, מהווים הזדמנות להגדלת בסיס הלקוחות של הקבוצה ולהרחבת הפעילות במגזר משקי הבית.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע תכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לביקוש לדיור ולמשכנתאות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, לנושאי כוח אדם ולזמינותם ומחיריהם של נכסים.

תוצאות מגזר משקי בית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים										
הכנסות ריבית נטו:										
3,689	3,269	-	25	395	2,969	2,444	-	24	501	מחיצוניים
(1,825)	(2,594)	-	(5)	774	(1,076)	(1,688)	-	(5)	617	בינמגזרי
1,864	675	-	20	1,169	1,893	756	-	19	1,118	סך הכל הכנסות ריבית נטו
7	-	7	-	-	6	-	6	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
771	228	176	130	237	719	185	194	135	205	עמלות והכנסות אחרות
2,642	903	183	150	1,406	2,618	941	200	154	1,323	סך ההכנסות
239	190	-	-	49	94	6	-	-	88	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,802	275	67	25	1,435	1,824	285	71	24	1,444	הוצאות תפעוליות ואחרות
(117)	-	-	(3)	(114)	(115)	-	-	(3)	(112)	מחיצוניים
1,685	275	67	22	1,321	1,709	285	71	21	1,332	בינמגזרי
718	438	116	128	36	815	650	129	133	(97)	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
247	151	40	44	12	309	245	49	51	(36)	רווח לפני מיסים
471	287	76	84	24	506	405	80	82	(61)	הפרשה למיסים על הרווח
רווח לאחר מיסים										
רווח נקי (הפסד):										
471	287	76	84	24	506	405	80	82	(61)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	-	(44)	(31)	-	-	-	(31)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
427	287	76	84	(20)	475	405	80	82	(92)	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
9.0%	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)									
9.0%	8.4%									
98,654	80,009	-	2,899	15,746	107,367	88,037	-	2,734	16,596	יתרה ממוצעת של נכסים
62,681	-	-	2,899	59,782	65,395	113	-	2,734	62,548	יתרה ממוצעת של התחייבויות
57,431	42,020	-	-	15,411	65,370	49,192	-	-	16,178	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
31,406	-	31,406	-	-	37,945	-	37,945	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
97,647	79,241	-	2,899	15,507	107,354	88,032	-	2,734	16,588	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
59,500	-	-	-	59,500	62,518	-	-	-	62,518	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
103,268	84,246	-	2,986	16,036	112,043	91,581	-	3,055	17,407	אשראי לציבור (יתרת סוף)
60,793	-	-	-	60,793	65,701	-	-	-	65,701	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
10,861	9,902	-	-	959	10,252	8,805	-	-	1,447	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:										
1,340	614	-	20	706	1,526	707	-	19	800	מרווח מפעילות מתן אשראי
455	-	-	-	455	313	-	-	-	313	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
69	61	-	-	8	54	49	-	-	5	אחר
1,864	675	-	20	1,169	1,893	756	-	19	1,118	סך הכל הכנסות ריבית נטו

תרומת מגזר משקי הבית לרווחי הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה ב-475 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-427 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-11.2%, להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת המשכנתאות בשנת 2014 הסתכמה ב-405 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 287 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-41.1%. תשואת הרווח הנקי על ההון ממשכנתאות הסתכמה ל-9.1% בהשוואה ל-7.6% בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה נרשמה הפרשה קבוצתית חד פעמית של 191 מיליוני שקלים כתוצאה מיישום הוראות המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור. הכנסות הריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ב-756 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 675 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 81 מיליוני שקלים חדשים הנובע בעיקר מעליה בהיקפי פעילות המשכנתאות, עליה ביתרה הממוצעת של כ-8.7%

מיליארדי שקלים חדשים. העמלות וההכנסות אחרות קטנו ב-43 מיליוני שקלים חדשים בעיקר כתוצאה מיישום תקן FAS91 (ASC-310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית. (לפרטים ראה ביאור 1.ג.1 לדוחות הכספיים). בהוצאות התפעוליות והאחרות חל גידול שוטף של כ-3.6%.

תרומת משקי הבית (למעט משכנתאות) בשנת 2014 הסתכמה ב-70 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-140 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 70 מיליוני שקלים חדשים. בסעיף הכנסות הריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה ירידה של 52 מיליוני שקלים חדשים, המיוחסת בעיקרה לשחיקה במרווח מפעילות קבלת פיקדונות הנובעת מסביבת שיעורי ריבית נמוכה. בעמלות וההכנסות האחרות חלה ירידה של 9 מיליוני שקלים חדשים, המיוחסת בעיקר להשפעת יישום תקן FAS91 כאמור לעיל. בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמו בשנת 2014 הוצאות של 88 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-49 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, עליה של 39 מיליוני שקלים חדשים, המיוחסת בעיקרה לגידול בהפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים, כתוצאה מיישום הוראות המפקח על הבנקים (לפרטים ראה ביאור 3.ג.1 לדוחות הכספיים). בסעיף ההוצאות התפעוליות חל גידול של כ-1% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר בנקאות פרטית

מידע כללי על מגזר הפעילות

בנקאות פרטית הינה תפיסה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 2.5 מיליוני שקלים חדשים, או תאגידים שלהם היקפי נכסים נזילים, בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שרות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים. הבנקים בישראל משקיעים בשנים האחרונות מאמצים ניכרים בפיתוח ובשכלול שירותי הבנקאות הפרטית ובהגדלת נתח השוק שלהם בתחום זה. זאת, על רקע הגורמים הבאים:

- הפוטנציאל הטמון בהרחבת הקשר העסקי עם לקוחות המעמד הסוציו-אקונומי הגבוה המשוויכים למגזר זה.
- התגברות הדרישה מצד לקוחות מגזר זה לשירות מקצועי ואישי ברמה גבוהה, כנהוג בעולם.
- פיתוח מואץ של מוצרי השקעה מתקדמים כגון: מוצרים מובנים, קרנות גידור, תעודות סל ועוד, שהינם מוצרים חלופיים למוצרים המסורתיים (תכניות חסכון, ניירות ערך וכד').

מוצרים

- המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:
- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים.
- **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי יוקרתיים המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, לרבות על מגזר הבנקאות הפרטית, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים טכנולוגיים, ראה פרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות הפרטית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות.

לקוחות

המגזר מטפל בלקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 2.5 מיליוני שקלים חדשים, או לקוחות עסקיים בעלי יתרות נזילות כאמור בהיקפים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים. קבוצת הלקוחות המטופלת במסגרת המגזר אינה הומוגנית, לא מתקיימים יחסי תלות או קשר מהותי בין הלקוחות לבין הבנק, ולפיכך למגזר הבנקאות הפרטית אין תלות בקבוצת לקוחות ספציפית אשר אובדנה עשוי לפגוע באופן מהותי בפעילותו.

שיווק והפצה

בנוסף לפעילויות השיווק וההפצה באמצעות היחידות המתמחות בבנקאות הפרטית ובאמצעות הערוצים הישירים, נערכים ללקוחות מגזר זה כנסים לפי פלחי אוכלוסייה נבחרים ופניות באמצעות דיור ישיר. אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה.

תחרות

תפיסת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות וטכנולוגיות (מערכות מחשוב בדגש על מערכות ייעוץ ו-CRM).
- היצע מוצרים פיננסיים ייחודיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בכוונת הבנק להמשיך ולפתח את רשת הבנקאות הפרטית הגלובלית שלו בהתבסס על ניהול מרכזי, מוקדי תמיכה מקצועיים ושיתוף פעולה בין שלוחות הבנק ויחידותיו בארץ ובעולם.

הקפדה על המשך מתן שרות מקצועי ואמין, ושמירת קשר הדוק עם הלקוחות, יאפשרו לבנק להרחיב את פעילותו עם לקוחות המגזר. מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאו-פוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים						
						הכנסות ריבית, נטו:
(15)	-	(15)	1	-	1	מחיצוניים
77	-	77	62	-	62	בינמגזרי
62	-	62	63	-	63	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
2	-	2	1	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
54	28	26	62	21	41	עמלות והכנסות אחרות
118	28	90	126	21	105	סך ההכנסות
-	-	-	3	-	3	הוצאות בגין הפסדי אשראי
						הוצאות תפעוליות ואחרות
76	1	75	80	1	79	מחיצוניים
14	-	14	4	-	4	בינמגזרי
90	1	89	84	1	83	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
28	27	1	39	20	19	רווח לפני מיסים
10	10	-	15	8	7	הפרשה למיסים על הרווח
18	17	1	24	12	12	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
19.8%			31.8%			תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
1,814	-	1,814	2,143	-	2,143	יתרה ממוצעת של נכסים
7,002	-	7,002	8,584	-	8,584	יתרה ממוצעת של התחייבויות
1,007	-	1,007	840	-	840	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8,604	8,604	-	6,281	6,281	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
1,217	-	1,217	955	-	955	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
6,444	-	6,444	7,973	-	7,973	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
956	-	956	1,051	-	1,051	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,027	-	7,027	9,090	-	9,090	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
6	-	6	6	-	6	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בני הול
רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
30	-	30	24	-	24	מרווח מפעילות מתן אשראי
30	-	30	39	-	39	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	-	2	-	-	-	אחר
62	-	62	63	-	63	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית לרווחי הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה ב-24 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-18 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 6 מיליוני שקלים חדשים.

להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו הסתכמו בשנת 2014 ב-63 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-62 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של מיליון שקלים חדשים, המיוחס בעיקר לעליה במרווח מפעילות קבלת פיקדונות, כתוצאה מגידול ביתרת הפיקדונות המיוחסים למגזר זה. העמלות וההכנסות אחרות הסתכמו בשנת 2014 ב-62 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-54 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. בהוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה בתקופה הנוכחית הוצאה של 3 מיליוני שקלים חדשים, בתקופה המקבילה לא נרשמו הוצאות בגין הפסדי אשראי. בסך הוצאות התפעוליות והאחרות חלה ירידה של 6 מיליוני שקלים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות במגזר זה, ובכלל, מושפעות בין היתר מנפח הפעולות וכמותן. הירידה בהוצאות התפעוליות נובעת משינויים בהקצאת העלויות העקיפות במגזר.

מגזר עסקים קטנים

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר העסקים הקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית, ומטפל בעיקר בחברות קטנות ובלקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור פעילות נמוך באופן יחסי, ויתרת חבות עד וכולל 6 מיליוני שקלים חדשים. המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פרעון האשראי.

מוצרים

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

- הלוואות למטרות שונות - הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, כרטיסי אשראי וכדומה.
- פעילות יבוא ויצוא - פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI (Electronic Data Interchange) באינטרנט.
- השקעות - מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- ניהול מסגרות חח"ד - המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

כרטיסי אשראי - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

שוק ההון - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שרותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שרותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול של קופות גמל.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים בבנק, ראה פרק מערכות מידע ומיחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר פעילות זה הם שרות אישי, מתן פתרונות בנקאיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח וכן מערכת בקרה איכותית על טיב האשראי ועל מצבו הפיננסי של הלקוח.

לקוחות

פעילות מגזר העסקים הקטנים מאופיינת בפיזור רב של האשראי והפיקדונות הקמעונאיים. אי לכך, נטישת לקוח זה או אחר, אינה משפיעה באופן מהותי על כלל הפעילות במגזר, ולכן אין במגזר תלות בלקוח ספציפי או במספר מצומצם של לקוחות.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה בתיאור מגזר משקי הבית.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה היא בעיקר בתוך המערכת הבנקאית ובנוסף, קיימת פעילות של גורמי אשראי חוץ בנקאיים כדוגמת חברות ביטוח, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שרות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח. לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).
- הרגלי לקוחות, המבוססים על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק כוללת הרחבת הפעילות במגזר העסקים הקטנים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו.

להלן עיקרי היעדים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
- מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
- הרחבת פעילות בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים.
- הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לרבות התפתחות התוצר, וכולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו:								
444	-	8	436	495	-	8	487	מחיצוניים
22	-	(2)	24	22	-	(2)	24	בינמגזרי
466	-	6	460	517	-	6	511	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
הכנסות מיוון שאינן מריבית עמלות והכנסות אחרות								
-	-	-	-	-	-	-	-	
248	18	15	215	233	15	17	201	סך ההכנסות
714	18	21	675	750	15	23	712	הוצאות בגין הפסדי אשראי
72	-	-	72	98	-	-	98	הוצאות תפעוליות ואחרות
מחיצוניים								
501	4	4	493	527	5	4	518	בינמגזרי
(52)	-	-	(52)	(54)	-	-	(54)	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
449	4	4	441	473	5	4	464	רווח לפני מיסים
193	14	17	162	179	10	19	150	הפרשה למיסים על הרווח
67	5	6	56	68	4	7	57	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
126	9	11	106	111	6	12	93	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
26.1%				21.5%				
יתרה ממוצעת של נכסים								
7,511	-	350	7,161	8,287	-	378	7,909	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,862	-	350	8,512	10,645	-	378	10,267	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
5,363	-	-	5,363	5,734	-	-	5,734	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
6,420	6,420	-	-	9,203	9,203	-	-	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
7,403	-	350	7,053	8,266	-	378	7,888	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
8,767	-	-	8,767	10,233	-	-	10,233	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,667	-	377	7,290	9,018	-	407	8,611	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
9,517	-	-	9,517	11,068	-	-	11,068	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
198	-	-	198	167	-	-	167	רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
377	-	-	377	443	-	-	443	מרווח מפעילות מתן אשראי
63	-	-	63	47	-	-	47	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
26	-	6	20	27	-	6	21	אחר
466	-	6	460	517	-	6	511	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

תרומת מגזר העסקים הקטנים לרווחי הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה ב-111 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 126 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-11.9%. להלן הגורמים העיקריים לשינויים בתרומת המגזר: הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-517 מיליוני שקלים חדשים לעומת 466 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-10.9% הנובע מגידול בהיקף פעילות האשראי והפיקדונות ומנגד ממגמת הירידה במרווחי הריבית מפעילות קבלת פיקדונות, עקב סביבת ריבית נמוכה במשק. הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו לכ-98 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאה של 72 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 26 מיליוני שקלים חדשים המיוחס בעיקר לגידול בהפרשה קבוצתית כתוצאה מצמיחה משמעותית בהיקפי האשראי במגזר. בסעיף העמלות והכנסות אחרות חלה ירידה של 15 מיליוני שקלים חדשים, הנובעת בעיקרה מיישום תקן FAS91 (ASC-310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית (לפרטים ראה ב'אור 1.ג.1 לדוחות הכספיים). בהוצאות התפעוליות חל גידול של כ-5.3%. הוצאות התפעוליות במגזר זה, ובכלל, מושפעות בין היתר מנפח הפעולות וכמותן. העליה בהוצאות התפעוליות נובעת משינויים בהקצאת העלויות העקיפות במגזר.

מגזר בנקאות מסחרית

מגזר הבנקאות המסחרית כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market), במחזורי פעילות שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות מעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. הטיפול בלקוחות מגזר זה הינו באחריות החטיבה העסקית של הבנק.

מוצרים

ללקוחות המגזר מותאמים שירותים ומוצרים, בעיקר בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו נותן הבנק אשראי לסוגיו, כולל לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי; הלוואות לזמן קצר ובינוני, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שרותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפקדונות ובניירות ערך.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, לרבות על מגזר זה, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המחשוב בבנק, ראה להלן בפרק מערכות מידע ומיחשוב.

גורמי הצלחה עיקריים

גורמי הצלחה העיקריים במגזר הבנקאות המסחרית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות והתאמת פתרונות בנקאיים כוללניים לצרכים אלו, תוך מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, הצעת מגוון מוצרים ופתרונות מותאמים לצרכי הלקוחות תוך ניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר, המבוצע בין היתר גם בעזרת קביעת התניות פיננסיות המנטרות את חוסנם הפיננסי של הלקוחות.

לקוחות

במגזר זה מספר גבוה יחסית של לקוחות, המפוזרים הן גאוגרפית והן בין פעילויות ענפי המשק השונים. נתח השוק של הלקוח הבודד, נמוך יחסית ולפיכך, במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות הנדרשים, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שלושה מוקדים עיסקיים הפועלים בחטיבה העסקית, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ.

תחרות

פעילותם הפיננסית של לקוחות המגזר מתבצעת בעיקר במערכת הבנקאית ולפיכך, התחרות על פלח לקוחות זה גדולה. פעילותם של גורמי מימון חוץ בנקאיים בפלח זה שולית, ובאה לידי ביטוי בעיקר בתחום הפקטורינג, ובחברות כרטיסי האשראי.

הבנק רואה בהרחבת פעילותו במגזר זה יעד חשוב ומרכזי, ולפיכך משקיע משאבים שונים בהתמודדות עם החברות, בין היתר באמצעות מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי ושירות מהיר ויעיל.

לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

החסם העיקרי למעבר לקוחות בין הבנקים הוא הקושי בהעברת בטחונות מבנק לבנק.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים - לרבות מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. מגבלות אלה אפקטיביות בעיקר בבנקים הקטנים במערכת הבנקאית בישראל.
- דרישות להון מינימאלי - מחייבות כתוצאה מהיקף הפעילות העסקית הכוללת במגזר.
- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות המסחרית מחייבת ידע מקצועי, נסיון והכרות עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים, על צרכיהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).
- הרגלי לקוחות - מבוססים על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר הבנקאות המסחרית. כוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבה משמעותית בהיקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות שהבנק מהווה להם בנק מיישני.

הבנק מפעיל, במסגרת החטיבה לבנקאות עסקית, סקטור ייעודי המטפל בלקוחות המגזרים השונים, באמצעות שלושת המוקדים העיסוקיים הפרוסים גיאוגרפית.

לפרטים בדבר ניהול סיכוני האשראי, ראה פרק ניהול סיכונים להלן.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, גורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו:								
190	-	-	190	173	-	-	173	מחיצוניים
(24)	-	-	(24)	(12)	-	-	(12)	בינמגזרי
166	-	-	166	161	-	-	161	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
1	1	-	-	1	1	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
59	8	2	49	45	5	2	38	עמלות והכנסות אחרות
226	9	2	215	207	6	2	199	סך ההכנסות
(5)	-	-	(5)	(10)	-	-	(10)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות								
68	1	-	67	55	1	-	54	מחיצוניים
64	-	-	64	59	-	-	59	בינמגזרי
132	1	-	131	114	1	-	113	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
99	8	2	89	103	5	2	96	רווח לפני מיסים
34	3	1	30	38	2	1	35	הפרשה למיסים על הרווח
65	5	1	59	65	3	1	61	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
14.4%			15.4%					תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
4,689	-	49	4,640	4,396	-	46	4,350	יתרה ממוצעת של נכסים
3,505	-	49	3,456	4,110	-	46	4,064	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,028	-	-	5,028	4,700	-	-	4,700	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
3,806	3,806	-	-	4,099	4,099	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
4,653	-	49	4,604	4,365	-	46	4,319	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
3,485	-	-	3,485	4,046	-	-	4,046	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
4,517	-	55	4,462	4,240	-	54	4,186	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
3,408	-	-	3,408	4,546	-	-	4,546	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
284	-	-	284	293	-	-	293	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בני הול
רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:								
143	-	-	143	145	-	-	145	מרווח מפעילות מתן אשראי
16	-	-	16	13	-	-	13	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
7	-	-	7	3	-	-	3	אחר
166	-	-	166	161	-	-	161	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

תרומת מגזר הבנקאות המסחרית, לרווחי הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה ב-65 מיליוני שקלים חדשים, ללא שינוי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. להלן פירוט הגורמים בתרומת המגזר: סך כל הכנסות הריבית נטו ירדו בסכום של כ-5 מיליוני שקלים חדשים בעיקר כתוצאה מירידת מרווחים בפעילות קבלת פיקדונות, הנובעת מסביבת ריבית נמוכה. העמלות וההכנסות אחרות קטנו ב-14 מיליוני שקלים חדשים בעיקר כתוצאה מיישום תקן FAS91 (ASC-310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית (לפרטים ראה ביאור 1.ג.1 לדוחות הכספיים). בהוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה בתקופה הנוכחית הקטנת הוצאה של 10 מיליוני שקלים חדשים לעומת הקטנת הוצאה של 5 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, הקטנת הוצאה בשתי התקופות מיוחסת לגביה ממספר לקוחות בודדים. בסך הוצאות התפעוליות חלה ירידה של 18 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הוצאות התפעוליות במגזר זה, ובכלל, מושפעות בין היתר מנפח הפעולות וכמותן. הירידה בהוצאות התפעוליות נובעת משינויים בהקצאת העלויות העקיפות במגזר.

מגזר בנקאות עסקית

מידע כללי על מגזר הפעילות

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפים, בהיקפי חבות מעל 25 מיליוני שקלים חדשים ללקוח ובמחזורי פעילות של למעלה מ-120 מיליוני שקלים חדשים. במגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים לחברות בתחום הבניה והנדל"ן, גם אם היקפי החבות שלהם ברמה בינונית. זאת, בהתאם לגישת הנהלת הבנק באשר לשייכו המגזרי של פעילות הנדל"ן, ובהתאמה לאופן הטיפול בלקוחות אלה. החטיבה העסקית של הבנק אחראית לטיפול בלקוחות המגזר.

בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על הרחבת בסיס הלקוחות הקיימים ושיפור הרווחיות על ידי הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים שונים, חדשניים ועיתרי רווחיות ביחס להון, כדוגמת עסקאות בחדר עסקאות, בהן, עסקאות נגזרים ומוצרים אחרים המבוצעים בחדר עסקאות עבור לקוחות.

מוצרים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; פעילות סחר-חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי, מימון באמצעות השתתפות בסינדיקציות, מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; פעילות במכשירים נגזרים ופקטורינג.

נדל"ן

במסגרת זו, נותן הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בניה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי בטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

אשראי לבנייה - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע לליווי ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.

מימון פרויקטי בנייה - מימון פרויקטי בנייה הוא שרות ייחודי ללקוחות בענף הבניה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מורכבת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי הסגור, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.

קבוצות רכישה - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה.

הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק. להלן יתוארו חלק מהסדרים חקיקתיים אלה והסדרים נוספים, אשר הינם בעלי השפעה על פעילות מגזר הבנקאות העיסוקית:

עסקאות עם אנשים קשורים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312 ("עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה לא תעלה חבות של מרכיב בקבוצה על סכום המתקבל ממכפלה של חלקו היחסי בגרעין השליטה ב- 10% מהון התאגיד הבנקאי, דהיינו 5% לכל אחת מקבוצות הלזים של בעלי השליטה.

לפרטים בדבר קריטריונים לעסקאות עם בעלי שליטה שנקבעו על ידי ועדת הביקורת, ולאישורם מחדש, ראה פרק עסקאות עם בעלי שליטה להלן. ביום 10 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312, מועד תחילתם של השינויים ביום 1 בינואר 2015. הבנק מיישם את ההוראה. לפרטים בדבר העדכון, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן.

מימון רכישת אמצעי שליטה - הוראת ניהול בנקאי תקין 323 ("מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים") מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה עלה על 50% מעלות רכישתם, לשיעור שלא יעלה על 70% מהונו של התאגיד הבנקאי. בנוסף, מגבילה ההוראה את יתרת האשראי שנתן תאגיד בנקאי לרכישת אמצעי שליטה של תאגיד בנקאי אחר או של תאגיד החזקה בנקאית, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי האחר עלה על 30% מעלות רכישתם, לנמוך מבין 5% מהונו של התאגיד הבנקאי נתון האשראי או 5% מהונו של התאגיד הבנקאי הנרכש, או שיעור אחר שקבע המפקח לתאגיד בנקאי שהונו נמוך מסך של 500 מיליוני שקלים חדשים. מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק למועד הדוחות הכספיים.

מגבלה ענפית - הוראת ניהול בנקאי תקין 315 ("הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, כי כאשר סך כל החבויות ("חבות" - כהגדרתה בהוראה, ואחר שנוכח ממנה הניכיים המותרים על פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, ייחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר בגינה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים. המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. בתיקון להוראה שפירסם המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2009, נקבע, כי ביחס לענף הנדל"ן, רשאי הבנק לבחור להגיע עד לשיעור חשיפה של 22%, ובלבד שהחשיפה לפרויקט תשתית במסגרת ענף הנדל"ן לא תעלה על 18%. מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק.

מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 ("מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, לאחר שנוכח מן החבות סכומים כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25%, בהתאמה, מהון הבנק. כמו כן קובעת ההוראה, כי סך כל החבויות של הלווים וקבוצות הלווים בבנק שחבותם נטו לבנק עולה על שיעור של 10% מהונו של הבנק לא יעלה על שיעור של 120% מהונו.

הבטחת רוכשי דירות - חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974 (להלן: "חוק המכר" או "החוק") אוסר על מוכר דירה ("מוכר" ו"דירה" - כהגדרתם בחוק) לקבל תמורה העולה על 7% ממחירה, אלא אם כן הבטיח את הרוכש באמצעות אחת החלופות המפורטות בחוק. אחת החלופות שנקבעו בחוק להבטחת רוכשי הדירות היא המצאת ערבות בנקאית לפי חוק המכר. השימוש בחלופה זו שכח מאד, ומקובל בחברות הפועלות בענף הבניה, וכתוצאה מכך, תורם לגידול בהיקפי האשראי החוץ מאזני של הבנק.

ליווי פיננסי - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי קובעת, כי תאגיד בנקאי לא יממן פרויקט בניה בשיטת הליווי הפיננסי, אלא אם יופק ויימסר לקבלן פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה העתידה להימכר בפרויקט. זאת, כדי להבטיח את כספי רוכשי הדירות בפרויקטים הממומנים בשיטת הליווי הפיננסי, ולוודא ריכוז של המקורות המיועדים להקמת הפרויקט, ובפרט של כספי התמורה ממכירת דירות, בחשבון הפרויקט המיועד לכך. שוברי התשלום ישמשו לכל תשלום שעתיד רוכש הדירה לשלם לקבלן בגין מחיר הדירה. ההוראה מפרטת את הפרטים שייכלול כל שובר תשלום. ההוראה מחייבת את התאגיד הבנקאי להוציא ערבות לרוכש הדירה בגין סכום ששולם באמצעות שובר תשלום, או לוודא הוצאתה או מתן בטוחה אחרת על-פי חוק המכר, בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום. בנוסף, קובעת

ההוראה הסדרים למתן מידע לרוכש באשר להתאמת חשבון הפרויקט לפרויקט מסויים, וקובעת פרטים שייכללו בהסכם ליווי עם הקבלן, על מנת לאפשר את יישומה של שיטת השוברים.

ההוראה חלה על הסכמי ליווי שנחתמו מיום 1 ביוני 2008 ואילך.

ניהול סיכון אשראי - בחודש דצמבר 2012 פירסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 בנושא ניהול סיכונים אשראי, אשר כוללת, בין היתר, הגדרת המבנה ניהול סיכונים האשראי הנדרש מתאגיד בנקאי וחלוקת הסמכויות בבנק בקשר לניהול סיכונים האשראי. תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014 והבנק מיישם אותה החל מיום זה.

הוראות ניהול בנקאי תקין בדבר הלימות הון - החטיבה העיסוקית, הממונה על מגזר בנקאות עיסוקית, מיישמת את ההשלכות הנגזרות מהוראות באזל, במסגרת הפעילות הכוללת של הבנק בנושא. החטיבה העיסוקית מטפלת בעיקר בהיבטי האשראי הנובעים מהוראות באזל ומהוראות הנלוות להן. לפרטים בדבר הוראות באזל II ובאזל III, ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המיחשוב בבנק, ראה פרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה עיקריים

גורמי הצלחה העיקריים במגזר הבנקאות העסקית כוללים יכולת גבוהה של ניתוח לצרכי הלקוחות ולמצבם הפיננסי. זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק, מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים ופתרונות פיננסיים מגוונים וחדשניים. בנוסף, הבנק רואה בניטור הסיכונים באופן רציף ואיכותי, וכן בטיפול בחובות הבעייתיים, כלי מרכזי בניהול תיק האשראי במגזר ובכך ממזער את החשיפה להפסדי אשראי.

לקוחות

לקוחות המגזר הם לקוחות עסקיים גדולים בענפי משק שונים. לחלק מתאגידים אלו פעילות עסקית הן בארץ והן בחו"ל. לקוחות מגזר זה פעילים במרבית תחומי הפעילות הבנקאית לרבות אשראי, פאסיבה, חדר עסקאות, פעילות סחר חוץ ועוד. במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים ומנהלי הלקוחות בחטיבה לבנקאות עסקית, במקביל לסניפים ולמרכזי העסקים של הבנק.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית הגדולים בסקטור תאגידים המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים עובדים בשיתוף פעולה עם הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בחדר עסקאות וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח.

הבנק רואה כיעד להרחבת פעילותו בתחום ייזום, הובלה, ארגון וניהול עסקאות סינדיקציה כחלק מהפיכתו לשחקן מרכזי בשוק האשראי העסקי. לפיכך, הוקמה מחלקה שתחום התמחותה הינו הובלה והשתתפות בסינדיקציות. באמצעות הובלה וארגון של סינדיקציות יתן הבנק מענה לעסקאות בהיקפי אשראי משמעותיים, תוך שמירה על רמת הסיכון במסגרת תאבון הסיכון של הבנק.

לקוחות הנדל"ן מטופלים על ידי סקטור הבניה והנדל"ן, המהווה אף הוא חלק מהחטיבה העסקית, ופועל, בין היתר, באמצעות שלוש מחלקות עיסוקיות, מחלקת קבוצות רכישה וכ-20 סניפים, בעלי התמחות בליווי פיננסי הממוקמים באזורי הפעילות המרכזיים בתחום זה.

תחרות

התחרות במתן שרותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית הינה מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ ולעיתים אף מול בנקים בחו"ל, ולגבי שרותים מסוימים - מול שוק ההון בכללותו. בשנים האחרונות ניכרת מגמת הרחבת פעילות הגופים המוסדיים וחברות הביטוח בקרב הלקוחות הללו תוך התמקדות במתן אשראי בהיקפים משמעותיים ולתקופות ארוכות. תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחיוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הינו התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח, לעיתים תוך שיתוף פעולה במסגרת קונסורציומים גם עם גופים אחרים. השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שרות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים. בדומה לתחרות על מימון האשראי התאידי, התחרות במתן השירותים לבניה ונדל"ן במערכת הבנקאית מאופיינת במגמת חדירה של גופים חוץ בנקאיים גם לתחום זה. גופים אלה אף החלו בליווי פרויקטים באופן עצמאי, ללא שיתוף פעולה עם הבנקים. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבניה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים ותפירת חבילה בנקאית במקרים של עסקאות מורכבות תוך מתן מענה כולל לצרכי הלקוח, שרות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבניה והנדל"ן. לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים - לרבות מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. זאת, כתוצאה מהיקפי האשראי הגבוהים הנדרשים במסגרת הפעילות במגזר.
- דרישות להון מינימאלי - מחויבות כתוצאה מהיקף הפעילות העסקית.
- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות העסקית מחייבת ידע מקצועי, ניסיון והכרות מעמיקה עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים על צורכיהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים. גורמים אלה מהווים חסם כניסה משמעותי לפעילות של גורמי מימון המבקשים להיכנס לפעילות במגזר.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר הבנקאות העסקית מכוונת למיצי הפוטנציאל הכלכלי של ההון בהתבסס על הלקוחות הקיימים על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגיבן. זאת, בין היתר באמצעות הפעולות הבאות:
- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
  - פילוח הלקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
  - על רקע המורכבות המשפטית בעסקאות בשנים האחרונות, בין היתר בפרויקטים מסוג קומבינציה ובתחום ההתחדשות העירונית (תוכנית פינני-בינוי ותמ"א 38), נדרשת התמחות משפטית ייעודית.
  - שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים, ומעבר למדידת תשואה וסיכון על פי כללים שנכללו בהמלצות באזל לניהול סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של היקפי הפעילות עם לקוחות מסויימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשויה הריווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הריווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישרין או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית עניפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי. בקשות אשראי נבחנות בקפדנות יתרה, תוך ניתוח החשיפה תחת תרחישים שונים.

לפרטים בדבר ניהול סיכוני האשראי, ראה פרק ניהול סיכונים להלן.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר העסקי, ועל יכולת גיוס כספים בשוקי ההון ועל הביקוש לנדל"ן לסוגיו, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	סך הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים								
								הכנסות ריבית, נטו:
419	348	-	71	509	345	-	164	מחיצוניים
299	(124)	-	423	235	(89)	-	324	בינמגזרי
718	224	-	494	744	256	-	488	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
32	-	10	22	25	-	11	14	הכנסות מימון שאינן מריבית
219	124	27	68	241	135	22	84	עמלות והכנסות אחרות
969	348	37	584	1,010	391	33	586	סך ההכנסות
(17)	(42)	-	25	(3)	72	-	(75)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הוצאות תפעוליות ואחרות
211	32	6	173	219	31	7	181	מחיצוניים
79	15	-	64	89	15	-	74	בינמגזרי
290	47	6	237	308	46	7	255	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
696	343	31	322	705	273	26	406	רווח לפני מיסים
240	118	11	111	266	103	10	153	הפרשה למיסים על הרווח
456	225	20	211	439	170	16	253	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
14.1%				12.8%				תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
25,426	8,225	-	17,201	25,666	8,201	-	17,465	יתרה ממוצעת של נכסים
38,412	2,385	-	36,027	45,962	2,613	-	43,349	יתרה ממוצעת של התחייבויות
36,110	17,703	-	18,407	38,162	19,747	-	18,415	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
62,203	-	62,203	-	69,765	-	69,765	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
23,735	7,591	-	16,144	23,470	8,006	-	15,464	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
38,285	2,292	-	35,993	45,861	2,513	-	43,348	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
22,157	7,887	-	14,270	21,217	7,803	-	13,414	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
43,467	2,625	-	40,842	47,117	2,842	-	44,275	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
230	50	-	180	631	41	-	590	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בני הול
								רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
582	188	-	394	615	227	-	388	מרווח מפעילות מתן אשראי
96	15	-	81	95	10	-	85	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
40	21	-	19	34	19	-	15	אחר
718	224	-	494	744	256	-	488	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) כולל תוצאות פעילות בגין כרטיסי אשראי בסכומים לא מהותיים.

תרומת מגזר הבנקאות העסקית לרווחי הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה ב-439 מיליוני שקלים חדשים לעומת 456 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-3.7%.

להלן הגורמים העיקריים לשינויים בתרומת המגזר:

תרומת תת מגזר הבניה והנדל"ן קטנה בשנת 2014 ב-55 מיליוני שקלים חדשים, קיטון של כ-24.4%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הכנסות הריבית נטו הסתכמו ב-256 מיליוני שקלים חדשים לעומת 224 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-14.3%, המיוחס לגידול במרווח הפעילות ממתן אשראי. בסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הוצאה בסכום של 72 מיליוני שקלים

חדשים לעומת הקטנת הוצאה בסכום של 42 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאה בתקופות המדווחות מיוחסת בעיקר להפרשות בגין מספר לקוחות בודדים. העמלות והכנסות אחרות גדלו ב-11 מיליוני שקלים חדשים. הגידול בעמלות והכנסות אחרות מיוחס בעיקר לגידול בעמלות מימון מפריקטים סגורים. בהוצאות התפעוליות והאחרות לא חלו שינויים מהותיים. בתרומת הבנקאות העסקית ללא הבנייה והנדל"ן חל גידול של 38 מיליוני שקלים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 16.5%. בסך כל הכנסות המימון (מריבית ושאינן מריבית) המיוחסות לבנקאות עסקית ללא הבנייה והנדל"ן חלה ירידה של 13 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד, המיוחסת לירידה ביתרה הממוצעת של האשראי. בהוצאות בגין הפסדי אשראי המיוחסות לבנקאות עסקית ללא הבנייה והנדל"ן נרשמה הקטנת הוצאה בסכום של 75 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה להוצאה של 25 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. הקטנת ההוצאה בתקופה הנוכחית מיוחסת בעיקר לגביית חובות שנמחקו בעבר. בסעיף העמלות והכנסות אחרות חל גידול של 11 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, כאשר מחד חל גידול בעמלות מעסקי מימון ומאידך חלה ירידה בעמלות האחרות כתוצאה מיישום תקן FAS91 (ASC-310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית (לפרטים ראה ביאור 1.ג.1 לדוחות הכספיים). בסך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות המיוחסות לבנקאות העסקית ללא הבנייה והנדל"ן חל גידול של כ-7.8% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות במגזר זה, ובכלל, מושפעות בין היתר מנפח הפעולות וכמותן. העליה בהוצאות התפעוליות נובעת בעיקר מהשפעת הכמות הנובעת מגידול היקף הפיקדונות המיוחסים למגזר.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילות במסגרת מגזר ניהול פיננסי כוללת מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. בנוסף, נכללת במסגרת המגזר פעילות ההשקעה במניות של תאגידים ריאליים. זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ. פעילות המגזר מנוהלת על ידי החטיבה הפיננסית, למעט פעילות ההשקעה בתאגידים ריאליים, המנוהלת בחטיבה לבנקאות עסקית. הפעילות במגזר הינה בכפוף למדיניות ניהול הסיכונים הרלוונטים למגזר ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון והנהלה באשר לרמות החשיפה השונות.

הפעילות העיקרית בתיק איגרות החוב הינה ניהול יעיל של נזילות הבנק בשקלים ובמט"ח, ביחס להשקעה אלטרנטיבית חסרת סיכון. מדיניות ניהול עודפי הנזילות מבוססת על הדרישות לניהול סיכונים הנזילות לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342 והוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי נזילות. (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק ניהול הסיכונים להלן). כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות באיגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. הפעילות באיגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדינות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון והנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה פרק ניהול הסיכונים להלן.

בגין הפעילות במגזר הניהול הפיננסי נדרש הבנק להקצאת הון. דרישת ההון בגין סיכון שוק, היא בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 208 (הנדבך הראשון של באזל II), המתייחסת בין היתר לסיכון הריבית בתיק הסחיר, המנוטר במודל הסטנדרטי. הקצאת ההון בגין סיכון הריבית בתיק הבנקאי נדרשת במסגרת הנדבך השני של הנחיות באזל II. הבנק מנהל סיכון זה במונחי שחיקה בהון הכלכלי, בתרחישים שונים של שינויים בריבית.

מגזר הניהול הפיננסי מתפקד כמגזר פעילות ה"סולק" את כל הפעילות בבנק, ובכך משאיר למבצעי הפעילות מרווח קבוע וידוע מראש, המחושב בהנחת כיסוי מלא של העסקה. החשיפות לסיכונים שוק נותרות במגזר ניהול פיננסי. המחירים שבהם המגזר "קונה" ו"מוכר" מקורות ושימושים מול יתר יחידות הבנק, לצורך ביצוע פעילות העסקית השוטפת, הם מחירי המעבר ("מחירי צל") של הבנק, הנקבעים באופן שוטף על ידי הניהול הפיננסי.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק מקורות ומימון להלן.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים הפועלים בניירות ערך הנסחרים בהוראות בארץ ובעולם.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

במגזר נכללים ניהול תיק איגרות השוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק וניהול הנזילות. יעדי המגזר בתחומים אלה הם ניהול אקטיבי של החשיפות ותיק איגרות השוב, במטרה לנהל באופן יעיל את הרווחיות המימונית, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

כמו כן, פועל המגזר לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה ביעדי יחסי הנזילות ויעדי יחס ההון על פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פקדונות בבסיס הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות.

בנוסף, נכללת במגזר זה פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו בתחום זה, באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עימם, בין היתר על ידי הגברה של שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקרו והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מיחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שיציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים נוספים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק ניהול הסיכונים להלן.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר העסקי, ועל יכולת גיוס כספים בשוקי ההון, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו:						
(1,263)	-	(1,263)	(772)	-	(772)	מחיצוניים
1,451	-	1,451	769	-	769	בינמגזרי
188	-	188	(3)	-	(3)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(28)	3	(31)	140	7	133	הכנסות מימון שאינן מריבית
134	52	82	139	48	91	עמלות והכנסות אחרות
294	55	239	276	55	221	סך ההכנסות
(1)	-	(1)	(9)	-	(9)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
299	4	295	327	6	321	הוצאות תפעוליות ואחרות
12	-	12	17	-	17	מחיצוניים
311	4	307	344	6	338	בינמגזרי
(16)	51	(67)	(59)	49	(108)	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
(6)	17	(23)	(23)	19	(42)	רווח (הפסד) לפני מיסים
(10)	34	(44)	(36)	30	(66)	הפרשה למיסים על הרווח (הפסד)
(4)	-	(4)	5	-	5	רווח (הפסד) לאחר מיסים
						חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס
רווח נקי (הפסד):						
(14)	34	(48)	(31)	30	(61)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(14)	34	(48)	(31)	30	(61)	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
-	-	-	-	-	-	תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
30,665	-	30,665	39,959	-	39,959	יתרה ממוצעת של נכסים
60	-	60	52	-	52	מזה: השקעות בחברות כלולות
38,490	-	38,490	43,320	-	43,320	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,366	-	5,366	5,245	-	5,245	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
82,642	-	82,642	87,171	-	87,171	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
61,525	61,525	-	77,576	77,576	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
17,010	-	17,010	16,241	-	16,241	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
17,032	-	17,032	14,857	-	14,857	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
188	-	188	(3)	-	(3)	אחר
188	-	188	(3)	-	(3)	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

תרומת מגזר הניהול הפיננסי לרווחי הקבוצה בשנת 2014 הסתכמה בהפסד של 31 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הפסד של 14 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר: סך הכנסות המימון (הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית) קטנו ב-23 מיליוני שקלים חדשים בעיקר כתוצאה מפערים בהשפעות שווי הוגן ואחרות והפרשי הצמדה על פוזיציות מדד בין התקופה הנוכחית לתקופה המקבילה אשתקד, לפרטים ראה ניתוח התפתחות הכנסות המימון מפעילות שוטפת בפרק רווח ורווחיות. בסעיף ההכנסות מעמלות והכנסות אחרות חל גידול של 5 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, גידול זה מיוחס לגידול בהכנסות מפעילות נאמנות ומרווחי הון המשקפים את תוצאות פעילות הבנק במסגרת רה-ארגון בנכסים ושיפורים במערך הסינוף. בהוצאות התפעוליות והאחרות חל גידול של 33 מיליוני שקלים חדשים. ההוצאות התפעוליות במגזר זה, ובכלל, מושפעות בין היתר מנפח הפעולות וכמותן. העליה בהוצאות התפעוליות מיוחס לגידול בהיקפי הפעילות בחדר עסקאות. בהוצאות בגין הפסדי אשראי נרשמה הקטנת הוצאה בסכום של 9 מיליוני שקלים חדשים לעומת הקטנת הוצאה של מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, הנובעת מגבייה של חוב אבוד.

פעילויות במוצרים

להלן פירוט תרומת פעילות כרטיסי האשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך הכל מאוחד	
19	6	-	25	הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
135	17	2	154	עמלות והכנסות אחרות
154	23	2	179	סך ההכנסות
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
21	4	-	25	הוצאות תפעוליות ואחרות
133	19	2	154	רווח לפני מיסים
51	7	1	59	הפרשה למיסים על הרווח
82	12	1	95	רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	סך הכל מאוחד	
20	6	-	26	הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
130	15	2	147	עמלות והכנסות אחרות
150	21	2	173	סך ההכנסות
-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
22	4	-	26	הוצאות תפעוליות ואחרות
128	17	2	147	רווח לפני מיסים
44	6	1	51	הפרשה למיסים על הרווח
84	11	1	96	רווח נקי

להלן פירוט תרומת פעילות שוק ההון לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014							
סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
-	-	-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
25	7	11	1	-	-	6	הכנסות מימון שאינן מריבית
305	48	22	5	15	21	194	עמלות והכנסות אחרות
330	55	33	6	15	21	200	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
91	6	7	1	5	1	71	הוצאות תפעוליות ואחרות
239	49	26	5	10	20	129	רווח לפני מיסים
92	19	10	2	4	8	49	הפרשה למיסים על הרווח
147	30	16	3	6	12	80	רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
-	-	-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
21	3	10	1	-	-	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
309	52	27	8	18	28	176	עמלות והכנסות אחרות
330	55	37	9	18	28	183	סך ההכנסות
-	-	-	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
83	4	6	1	4	1	67	הוצאות תפעוליות ואחרות
247	51	31	8	14	27	116	רווח לפני מיסים
86	17	11	3	5	10	40	הפרשה למיסים על הרווח
161	34	20	5	9	17	76	רווח נקי

הפעילות הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות וסניפים, בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, במתן שירותים פיננסיים ללקוחות ישראלים המקיימים פעילות בחוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. לבנק שלוחות במספר מדינות, כמפורט בהמשך.

הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק. בנוסף, מתבצע פיקוח ובקרה על הפעילות בשלוחות על ידי גורמים שונים בבנק כפי שמפורט בהמשך.

להלן פירוט השלוחות השונות ועיסוקיהן:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטית ובמתן הלוואות לרכישת נדל"ן בישראל. החברה בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד - UMOHC B.V. (להלן: "חברת החזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס**: הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות וקבלת פיקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוטחים על ידי (FDIC Federal Deposit Insurance Corporation). עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון**: הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות הפרטית. עם לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראלים ובינלאומיים.

- **סניף קיימן**: הסניף מעניק שירותים בתחום הבנקאות הפרטית, והוא מופעל באמצעות ייצוג הבנק על ידי Butterfield Bank - בנק מקומי באיי קיימן, על פי הסכם ניהול בינו לבין הבנק.

בשנת 2011 החליטה הנהלת הבנק על הפסקת שיווק פעיל של סניף קיימן מתוך כוונה לסגור את הסניף ולפיכך החל הסניף לפעול במצב של RUN OFF. במהלך השנים צומצמה פעילות הסניף עד לסגירתו בתום שנת 2014, ובחודש ינואר 2015, התקבל אישור מהרגולטור המקומי באיי קיימן להחזרת רישיון הסניף וסגירתו הסופית.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל - הבנק מפעיל ארבעה סניפים ייעודיים, הממוקמים בירושלים, תל אביב, נתניה ואשדוד, המשרתים לקוחות תושבי חוץ. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח ישראלי וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

נציגויות - פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במכסיקו, אורוגוואי, פנמה וגרמניה.

חקיקה ופיקוח

השלוחות בחוץ לארץ כפופות, בין היתר, לדיני המדינה בה הן פועלות ולפיקוח הרשויות המוסמכות באותה מדינה, כמפורט להלן:

חברת הבת בשוויץ - רשות הפיקוח הפדראלי של שוויץ FINMA.

סניף לוס אנג'לס - מחלקת מוסדות פיננסיים של מדינת קליפורניה, התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), וה-Federal Reserve. בהתאם לתקנות התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), מחויב סניף לוס אנג'לס להחזיק "נכסים ראויים" ("eligible assets") כהגדרתם בתקנות, בשיעור של 106% מסך התחייבויותיו. על פי תקנות אלו, הפקדה בבנק שלא ויתר על הסכם קיזוז מול המפקיד, אינה בגדר "נכסים ראויים", ולכן מוגבלת האפשרות של סניף לוס אנג'לס להפקיד בבנק בישראל. כמו כן, על פעילות הסניף מוטלות מגבלות מתוקף הוראות US Bank Holding Company Act 1956.

סניף לונדון – כפוף לשתי רשויות: FCA (Financial Conduct Authority) ו-PRA (Prudential Regulation Authority).

נציגות מכסיקו - הפיקוח על הבנקים - Comision Nacional Bancaria Y De Valores.

נציגות אורוגוואי - הפיקוח על הבנקים - Banco Central Del Uruguay.

נציגות פנמה - הפיקוח על הבנקים - Superintendencia de Bancos.

נציגות גרמניה - רשות הפיקוח הפיננסית - Financial Supervisory Authority (BaFin).

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה.

על מנת להתמודד עם הריחוק הגיאוגרפי המגדיל את סיכון השליטה, נערכים בשלוחות ביקורים שוטפים של גורמים מקצועיים שונים מהבנק. חטיבת הביקורת הפנימית מבצעת ביקורות שוטפות בשלוחות הבנק הן על ידי עובדי החטיבה והן על ידי גורמים מקצועיים חיצוניים. ניהול הסיכונים והבקרה הפנימית בשלוחות מתבצע במשולב על ידי סקטור הפעילות הבינלאומית, החטיבה המשפטית, האגף לבקרת סיכונים וחטיבת הביקורת. סיכון האשראי מנוהל באמצעות מגבלות ספציפיות שנקבעו לשלוחות. בקשות אשראי נדונות בוועדות האשראי הרלוונטיות בהנהלת הבנק. האגף לבקרת סיכונים בבנק מבצע מעקב ובקרה על האשראי בשלוחות, לפי תכנית עבודה שנתית המאושרת על ידי הבנק, ותוך הפעלת בקרים מקומיים, המדווחים באופן ישיר לאגף. סיכוני השוק בשלוחות מנוהלים באופן שוטף על ידי השלוחות, וכן על ידי סקטור ניהול פיננסי, באמצעות הטלת מגבלות על מדדי ניהול סיכונים (VAR ו-PV) על כל שלוחה, וניטור המגבלות על ידי האגף לבקרת סיכונים. הסיכונים התפעוליים בשלוחות מנוטרים על ידי האגף לבקרת סיכונים והשלוחות מדווחות בפורמט אחיד על התממשות אירועים תפעוליים. אגף הציות והאגף לבקרת סיכונים בחטיבה לבקרת סיכונים מבצעים סקרים חיצוניים, הכוללים סקרי סיכונים תפעוליים וציות בשלוחות, ועוקבים אחר הטיפול בפערי הבקרה המתגלים. סקרי בקרה (SOX) מבוצעים על ידי חטיבת חשבונאות ודיווח כספי. סיכון מניעת הלבנת הון ומימון טרור וכן סיכון הציות מנוהלים על ידי אגף הציות. על מנת לטפל בנושא הלבנת הון ומימון טרור, נקבעו מדיניות ונהלי עבודה לנושא בשלוחות, נערכות השתלמויות לגורמים הרלוונטיים בשלוחות, מונה אחראי ייחודי לנושא בפעילות הבינלאומית, הוקם פורום למניעת הלבנת הון ומימון טרור גלובאלי, ונרכשו מערכות טכנולוגיות לניטור הסיכון להלבנת הון.

תוצאות הפעילות הבינלאומית מפוצלות בין המגזרים השונים. ניתוח התוצאות של המגזרים השונים להלן מתייחס בין היתר גם להשפעת שיוך הפעילות הבינלאומית למגזרים השונים, במקומות בהם השפעה זו מהותית.

לפרטים נוספים בדבר ניהול הסיכונים בבנק הנובעים גם מהפעילות הבינלאומית, ראה פרק ניהול סיכונים להלן.

התמודדות השלוחות בשוק תחרותי

שלוחות הבנק בחוץ לארץ מתחרות בבנקים המקומיים במדינותיהם, בבנקים הבינלאומיים, ובשלוחות הבנקים הישראלים בחוץ לארץ. התחרות מתמקדת ברמת השירות והשירותים הניתנים ללקוחות. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות גלובלי ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון רב בשוק הגלובלי, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל לפיתוח הפעילות בשלוחות הקיימות וליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות לבניית מוצרים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ואשר עונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולטורים, בכל שוק ושוק.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון בעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח בארץ ובעולם, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות הפעילות הבינלאומית מפוצלות בין המגזרים השונים. ניתוח התוצאות של המגזרים השונים להלן מתייחס בין היתר גם להשפעת שיוך הפעילות הבינלאומית למגזרים השונים, במקומות בהם השפעה זו מהותית.

להלן פירוט השפעת הפעילות הבינלאומית על תוצאות מגזרי הפעילות השונים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2014					
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות פרטית	משקי בית	
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)					
139	27	54	53	5	הכנסות ריבית, נטו
(3)	(5)	2	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
60	2	7	50	1	עמלות והכנסות אחרות
196	24	63	103	6	סך ההכנסות
4	-	-	4	-	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
118	7	40	68	3	הוצאות תפעוליות ואחרות
74	17	23	31	3	רווח לפני מיסים
28	6	9	12	1	הפרשה למיסים על הרווח
46	11	14	19	2	רווח נקי

שנת 2013					
סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות פרטית	משקי בית	
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)					
125	27	49	44	5	הכנסות ריבית, נטו
10	1	8	1	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
49	2	4	42	1	עמלות והכנסות אחרות
184	30	61	87	6	סך ההכנסות
(2)	-	-	(2)	-	הקטנת הוצאות בגין הפסדי אשראי
116	7	39	67	3	הוצאות תפעוליות ואחרות
70	23	22	22	3	רווח לפני מיסים
22	8	7	7	-	הפרשה למיסים על הרווח
48	15	15	15	3	רווח נקי

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים המספקות את שירותי המיחשוב, השמירה והאבטחה לבנק;

2014					
חברות		חברות			
סה"כ	מאוחדות	מאוחדות	סה"כ	סניפים	
הקבוצה	בחול"ל	בארץ	הבנק	בחול"ל	בבנק
5,864	25	898	4,941	58	4,883
5,820	26	900	4,894	57	4,837

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2014

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

2013					
חברות		חברות			
סה"כ	מאוחדות	מאוחדות	סה"כ	סניפים	
הקבוצה	בחול"ל	בארץ	הבנק	בחול"ל	בבנק
5,805	26	918	4,861	56	4,805
5,742	27	907	4,808	56	4,752

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2013

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	מגזר פעילות
3,589	3,626	משקי בית
156	123	בנקאות פרטית
913	991	עסקים קטנים
298	256	בנקאות מסחרית
531	537	בנקאות עסקית
318	331	ניהול פיננסי
5,805	5,864	סך הכל

(1) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברוחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים:

האחד, הטיפול בפרט, משלב האיתור, דרך הטיפול השוטף, ועד שלב הפרישה.

אגף משאבי אנוש פועל למיתוג הבנק כ"מקום עבודה מועדף" בעיני העובדים והמועמדים להצטרף אליו, מתוך תפיסה ארגונית בה שביעות הרצון של לקוחות הבנק ועובדים השמחים לעבוד בבנק שזורים זה בזה. כפועל יוצא, אגף משאבי אנוש מוביל תהליכים לטיפוח הקשר עם העובדים בממשקים כגון: ציוני דרך במהלך חיי העובד, הוקרת עובדים בעת הצטיינותם או קידומם, הוקרת גמלאי הבנק, פעילויות רווחה מגוונות לעובדים ולבני משפחתם, ופעילויות נוספות שמטרתן יישום התפיסה הארגונית לטיפוח ההון האנושי בארגון.

במישור השני, אגף פיתוח ארגוני והדרכה, העוסק בפיתוח המשאב האנושי בבנק על היבטיו השונים.

הבנק משקיע בפיתוח ההון האנושי ובשיפור מתמיד של כישוריהם המקצועיים והאישיים של עובדי הבנק ומנהליו. זאת באמצעות פעילויות הדרכתיות במהלך חיי העובד בארגון, החל מכניסה לתפקיד, ודרך מסלולי קידום ופיתוח ומגוון תכניות הכשרה והדרכה במיומנויות בנקאיות, התנהגותיות וניהוליות. כמו כן, הבנק מעודד השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית אצל עובדיו והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

האגף לפיתוח ארגוני אחראי על ביצוע מהלך מקיף של הערכת עובדים ומשוב בבנק. כל עובדי ומנהלי הבנק מוערכים על ביצועיהם בכל שנה. תהליך ההערכה מסתיים בשיחת משוב בין העובד והמנהל, בה נידונים נושאים לשיפור ולשימור, יעדים לשנה הקרובה ואפשרויות להתפתחות מקצועית של העובד.

כמו כן, היחידה אחראית לפיתוח התקשורת הפנים ארגונית באמצעות העמקת והרחבת הערוצים להעברת מסרים וחשיפת הבנק בפני עובדיו, על ידי הצגה מפורטת של המבנה הארגוני באינטראנט, מפגשי מנהלים בכירים עם עובדים במסגרת הקורסים, ובאמצעות "בינינו ברשת", ניוזלטר חודשי, שמביא לחשיפה של נושאים מקצועיים, יחידות ועובדי בנק במגוון כתבות.

מרכז ההדרכה של הבנק אחראי הן להכשרה המקצועית והניהולית של עובדי הבנק והן לרענון ידע, כל זאת בהתאם לצורכי התפקידים. לשם כך מרכז ההדרכה בונה תוכנית קורסים, ימי עיון והשתלמויות נותנים מענה לדרישות הרגולציה, להיכרות ולמידה של מערכות הבנק, ולפערי הידע במקצועות הבנקאיים השונים, ובכישורים הניהוליים.

בשנת 2014 הטמיע מרכז ההדרכה את תפיסת "הבנקאות ההיברידית במשכנתאות", בקרב כלל מנהלי ובנקאי המשכנתאות. כמו כן נמשכה הטמעת תפיסת "הבנקאות ההיברידית" בקרב מנהלים ועובדים במגזר הבנקאות המסחרית. במקביל, הושם דגש על הטמעת רגולציות חדשות וקיימות.

פרויקט חכ"מ - חדר כושר מקצועי, שהושק בשנת 2014, פועל לאיתור פערי ידע בתפקידים השונים ולבניית תכנית הכשרה מותאמת.

בשנת 2014 נמשך היישום של תפיסת פיתוח המנהלים, הרואה במנהלי היחידות מובילי שינויים ארגוניים ואחראים על מקצועיות העובדים שלהם, והתקיימו עתודות לתפקידים עתידיים כמו "תכנית מטרה" לניהול בכיר, קורס ניהול מתקדם ועתודה לניהול.

תפיסת השרות בנושא האסטרטגיה השיווקית הוטמעה באמצעות תכנית "יוצרים שמחה במזרחי טפחות". כחלק מגיבוש התפיסה והטמעתה התקיימו קבוצות דיון בהן נטלו חלק מאות מנהלי ועובדי הבנק. תוצרי קבוצות הדיון שולבו בתכנית. לאחר גיבוש התכנית הודרכו כל עובדי ומנהלי הבנק והתקיימו פעילויות שונות לביסוס התפיסה והטמעתה כחלק מהתרבות הארגונית של הבנק. התכנית מלווה באופן מתמשך על ידי צוותי היגוי בתחומים שונים, העוקבים אחר התפתחות התכנית והטמעתה. חלק ניכר מתפיסה זו עוסק בחיזוק תחושת השמחה בקרב עובדי הבנק ולפיכך בוצעו בשנת 2014 פעילויות שונות להגברת השמחה בקרב העובדים.

מרכז ההדרכה המשיך ליישם את תפיסת ארגון לומד, שבמסגרתו המנהלים והעובדים מתייחסים ללמידה כאל פעילות מתמשכת המתקיימת גם בעמדת העבודה, באמצעות חומרי עזר המונגשים למנהלים ולעובדים בפורטל הלמידה של הבנק. למידה מתקיימת גם באמצעות מסרי "הידעת" המופצים לכלל הבנק ובמסגרת "בנק לומד".

לטובת שיפור המקצועיות ויעול תהליכי הלמידה מתקיים במרכז ההדרכה תהליך בדיקת אפקטיביות על בסיס קבוע הן לתכני למידה חדשים והן לתכני למידה קיימים. בשנת 2014 פותחו במרכז ההדרכה 19 קורסים וימי עיון חדשים ושופרו 16 קורסים קיימים, תוך שימוש בתמהיל שיטות למידה.

הוצאות ההדרכה בשנת 2014 הסתכמו ב-9 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 7 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013. במהלך שנת 2014 השתתפו כלל עובדי הבנק בהדרכות (פרונטליות ומתוקשבות) בהיקף כולל של 31,365 ימי הדרכה, לעומת 29,478 ימי הדרכה בשנת 2013.

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים כמפורט להלן) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

א. **ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").

ב. **ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על ידי מנהלי הסניפים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"יחידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.

ג. **ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף הסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות ושליטה מלאים של הבנק, על ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).

ד. **נציגות עובדי בנק יהב** - המוסמכת לחתום בשם עובדי בנק יהב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יהב.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שחר.

ביום 20 בפברואר 2014 התקבל בבנק פסק בוררות בנושא תשלום דמי הבראה.

פסק הבוררות קבע כי החל משנת 2014, תעריף יום הבראה יקבע לפי מתכונת החישוב שהייתה נהוגה עד שנת 2008 (זאת, כל עוד לא סוכם אחרת בין הצדדים). עוד קבע פסק הבוררות, כי הבנק ישלם לעובדים ולעובדים שפרשו משנת 2009, הפרשי דמי הבראה לשנים 2013 - 2009. על הפרשים אלו יופרשו לעובדים תנאים סוציאליים על פי הנהוג בבנק, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה. הפרשי הבראה בהתאם לפסק הבורר שולמו במהלך שנת 2014.

הסכמי שכר

בדצמבר 2003 נחתם הסכם שכר לשנים 2002-2004 ואשר תוקפו היה עד יום 31 בדצמבר 2004. הסכם זה חל על כל עובדי הבנק למעט אלו מביניהם אשר ביום 31 בדצמבר 2004 היו עובדי בנק טפחות לשעבר, אשר מוזג עם ולתוך הבנק ביום 1 בינואר 2005. ביום 18 בינואר 2006 נחתם הסכם שכר לתקופה שמיום 1 באפריל 2004 ועד יום 31 במרץ 2005 למי שהיו ביום 31 בדצמבר 2004 עובדי בנק טפחות והפכו להיות עובדי הבנק. ביום 21 בדצמבר 2005 וביום 23 בינואר 2006 נחתמו הסכמים בעניין המרת שכרם של מי שהיו המנהלים והעובדים בטפחות, בהתאמה, לשיטת השכר בבנק מזרחי והחלת חוקת העבודה על אותם עובדים (להלן: "הסכמי המרת השכר"). לשנים 2005-2014 טרם נחתם הסכם שכר (למעט עם מי שהיו עובדי טפחות, ואשר לגביהם נחתם הסכם שכר לתקופה שעד יום 31 במרץ 2005). הבנק עורך, במידת הצורך, הפרשות מתאימות בגין השנים שלגביהן לא נחתמו הסכמי שכר.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק, ראה פרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בנוסף על עדכוני תוספות היוקר במשק, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- א. רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד. כמו כן, מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר. תוספת הותק, מגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק של למעלה מ-26 שנות עבודה בבנק.
- ב. רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- ג. רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכנו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן. במציאות של אינפלציה חד ספרתית נמוכה, מביאים גורמים אלה לעלייה בשכר הריאלי, וזאת אף בהעדר עדכון להסכם השכר.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק. בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, ביחס אליו מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק מדי שנה, וכן ברכיב הבונוס (מענק). החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה אינדיבידואלית של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

הסדרי פנסיה וגמל

- א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי הבנק ערב המיזוג עם טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים. הפקדות אלה, וכן סכומים עתיים וסכום חד פעמי שהופקד בעבר, משחררים את הבנק מהחבות לשלם פיצויי פיטורים על פי החוק לאותם עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.
- ב. בהתאם להסכם העבודה שנחתם בין הבנק ועובדיו ביום 30 בדצמבר 1993, העמיד הבנק לרשות העובדים הלוואות לתקופות ארוכות, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך. לפרטים נוספים ראה ביאור 16.ד19 לדוחות הכספיים.
- ג. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי בנק טפחות ערב המיזוג עם טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיים 1 בפברואר 2006, לגבי מי שהיו עובדי טפחות ערב המיזוג, ואשר נכללו בהסכם המרת השכר לעובדים. בגין חבותו עד ליום 1 בפברואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסוי החבות באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל. לפרטים נוספים, בין היתר, בעניין התחייבויות מיוחדות בגין פרישת עובדים בבנק או בבנק טפחות לשעבר, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הסכם קיבוצי מיוחד

- ביום 11 באפריל 2006 חתמו ארגון העובדים והבנק על הסכם לסיום סכסוך עבודה שהוכרז על רקע המיזוג עם בנק טפחות (להלן: "הסכם קיבוצי מיוחד"). הוראות ההסכם הקיבוצי המיוחד היו בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2010 (להלן: "תקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד"). בין היתר, נקבע, כי בתקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד ייושבו כל המחלוקות על ידי מנגנונים שנקבעו, ואשר תכליתם למנוע את השבתת הפעילות בבנק ואת הפנייה לערכאות, למעט במקרים חריגים אשר נקבעו בהסכם (כגון במקרה של השבתת המשק כולו). לפיכך, לאורך תקופת ההסכם הקיבוצי ישמר "שקט תעשייתי", כאשר הארגון התחייב, שלא ישבית את הפעילות בבנק. עקב החתימה על ההסכם משכו הצדדים בהסכמה את ההליכים המשפטיים שהיו תלויים ועומדים ביניהם.
- בהסכם לסיום סכסוך העבודה נקבע, בין היתר, כי עובדי הבנק יוכלו לבחור אם להשתייך לארגון העובדים או לא להשתייך אליו. יובהר כי ההסכמים הקיבוציים אשר הבנק חותם עם ארגון העובדים חלים גם על אותם עובדים שאינם חברים בארגון. עוד בהסכם הקיבוצי, הוגדלה מכסת העובדים אשר יועסקו בהסכם אישי. בנוסף, במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד, הסכימו הצדדים על הקמת יחידת מיקוח למנהלים, כהגדרתם בהסכם, לצד יחידת המיקוח של כלל עובדי הבנק (להסכם בין ארגון המנהלים לבין הבנק ראה להלן).
- ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם ארגון העובדים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם בשנת 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.
- להלן עיקרי ההסכם, כפי שהיו גם בהסכם הקודם:
- הארכת תוקף "חוקת העבודה" עד יום 31 בדצמבר 2015.
  - שמירת שקט תעשייתי מוחלט בתקופת ההסכם. ההתחייבות לשקט תעשייתי לא תחול במצבים של סכסוך עבודה של כלל העובדים בישראל בענף הבנקים.
  - קביעת מנגנונים ליישוב חילוקי דעות: משא ומתן, גישור, בוררות.
  - התחייבות הבנק שלא לפטר בפיטורים כלכליים עובדים קבועים בתקופת ההסכם. ההתחייבות לא חלה על פיטורים אינדיבידואלים בשל עבירות משמעת, אי התאמה או שינויים רגולטורים.
  - הנהגת תכנית לפרישה מרצון של עד 200 עובדים בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. להנהלה זכות וטו על כל בקשה ספציפית לפרישה מרצון, ללא צורך בנימוק.
  - מתן אפשרות להנהלה לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה בתקופת ההסכם, החל משנת 2011.
- הדוחות הכספיים כוללים הפרשה אקטוארית שנערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לכיסוי עלויות צפויות לפרישה מוקדמת של כלל עובדי הבנק. לפרטים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

- א. ביום 10 באפריל 2006, חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד, בו אישרו הבנק וארגון המנהלים את האמנה (אשר ביחד עם ההסכם, כמו גם הסכמים קודמים בין הצדדים, יקראו להלן: "חוקת המנהלים"), בה הכיר הבנק בארגון המנהלים כיחידת מיקוח ובמסגרתה נקבעו עקרונות לפיהם יפעל הבנק לקידום דרג מנהלי הבנק. במסגרת חוקת המנהלים נקבעו, בין היתר, מנגנוני יישוב סכסוכים באמצעות בוררות, הגבלה בדבר כמות המנהלים אשר יועסקו בהתאם לחוזה אישי ואופן מימון ארגון המנהלים. הבנק התחייב, כי הסכמי השכר ותנאי העבודה של חברי ארגון המנהלים יקבעו במשא ומתן עם הארגון, אם כי נשאר הזכות לארגון, כל עוד לא נחתם הסכם שכר בין הבנק לבינו, לאמץ הסכם שכר שנעשה עם ארגון העובדים, במקום לנהל משא ומתן עם הבנק או להמשיכו.
- כמו כן קבעו הצדדים, כי חוקת המנהלים תהיה בתוקף עד יום 19 בספטמבר 2008, וכי אם לא יבטל אותה הארגון עד חודש ימים קודם לכן, יוארך תוקף החוקה עד יום 19 בספטמבר 2011 ומאותו מועד ואילך לתקופה של שנתיים כל פעם, זולת אם הודיע אחד הצדדים בכתב על ביטולה, הכל בהתאם למנגנון המפורט בחוקת המנהלים. לפרטים בדבר הארכת תוקף חוקת המנהלים עד יום 31 בדצמבר 2015, ראה סעיף ד' להלן.
- ב. מכוח האמנה וההסכם הקיבוצי לאישור האמנה שנחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים (ראה להלן) חלים על המנהלים ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בין הבנק לארגון העובדים, עד יום 19 בספטמבר 2005, וכן כל ההסכמים אשר נחתמו ויחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים מיום 19 בספטמבר 2005 ואילך.
- ג. ביום 22 במרץ 2007 חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם שכר לשנים 2005-2007 בו הסכימו הצדדים על אופן העלאת שכר המנהלים בצורה שנתית, תשלום תוספת הותק, גובה דמי הניהול ועל מתן מענק חד פעמי לכל מנהל. כמו כן נקבע, כי חוקת העבודה למנהלים תהיה בתוקף עד ליום 19 בספטמבר 2011, וכי כל עוד חוקת העבודה בתוקף, לא יפוטרו בפיטורים כלכליים אף מנהל מבין מנהלי הבנק הקבועים (כמשמעו בחוקת העבודה למנהלים), למעט במקרה של פיטורים אינדיבידואליים (מסיבות של עבירות משמעת ו/או אי התאמה), אך לא יותר מ-8 מנהלים בגין אי התאמה, או פיטורים אשר ינבעו משינויים רגולטוריים, אשר לא היו ידועים לצדדים בעת חתימת ההסכם. בתום תקופת תוקפה של חוקת העבודה תסתיים ההתחייבות לאי-פיטורים כלכליים כאמור לעיל.
- ד. ביום 19 באוגוסט 2008 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם ארגון המנהלים המאפשר למנהלים לבחור לקבל, בשנים 2009-2014, תוספת ותק במתכונת חדשה, המתעדכנת על פי מדדי הצלחה בעבודה והתשואה על ההון של הבנק. כמו כן, הוארך במסגרת ההסכם תוקף חוקת העבודה למנהלים עד יום 31 בדצמבר 2015, תוך התחייבות הארגון לשקט תעשייתי מלא עד מועד זה, למעט במקרה של מיזוג פעילותו של הבנק בתוך בנק אחר במהלך תקופת ההסכם.
- ה. ביום 5 במרץ 2009 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2008-2010. ההסכם כולל, בעיקרו, הרחבה הדרגתית המתפרסת עד יולי 2014 של הבסיס להפרשות לקרן השתלמות, וכן פריסה של תשלומים שנתיים מסויימים לתשלומים חודשיים.
- ו. ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2011-2012.
- ז. ביום 16 ביוני 2014 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2013-2017. ההסכם כולל בעיקרו הרחבה הדרגתית של דמי הניהול ב-2% לשנה עבור השנים 2014-2017, הצמדת תעריף ההבראה למדד המחירים לצרכן, הפרשת דמי ההבראה לקרן השתלמות, הארכת תוקף ההסכמים בנושאים אחרים ושקט תעשייתי עד ליום 31 בדצמבר 2017.

הסדרי פנסיה וגמל

- א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק המזרחי ערב המיזוג עם בנק טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים וחל כל האמור לגבי ארגון העובדים כמתואר לעיל.
- ב. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק טפחות ערב מיזוג טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל, פיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיום 1 בינואר 2006, לגבי מי שהיו מנהלים באותו יום. בגין חבותו עד ליום 1 בינואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסויה באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

- תנאי ההעסקה של עובדי חטיבת הטכנולוגיה מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות, לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים, אשר עיקריהם מובאים להלן:
- א. עידכון שכרם של עובדי חטיבת הטכנולוגיה נקבע על פי מודל הצמדה לתוספות השכר ולשינויים בהפרשות שניתנים לעובדי הבנק (החברה האם). במידה שלגבי שנה מסוימת לא נחתם הסכם שכר בבנק, עד לסוף חודש מרץ של השנה העוקבת, יזכו עובדי חטיבת הטכנולוגיה למקדמה אשר תחושב על פי מנגנון עליו הוסכם אשר יהיה נתון לביקורת של מומחים חיצוניים. יתרת התוספת תחושב גם היא על פי מנגנון מוסכם בסמוך לאחר החתימה על הסכם השכר בבנק. כמו כן נקבע, כי אם במסגרת הסכם השכר בבנק תיכלל תוספת חדשה ו/או רכיב שכר חדש, שלא נכללו במודל הצמדה האמור לעיל, יתקיים משא ומתן עם נציגות עובדי החטיבה באשר לתוספת שתיתן לעובדי חטיבת הטכנולוגיה.
- ב. חוקת העבודה קובעת מכסה מקסימלית לעובדים קבלניים במסגרת התקשרות חטיבת הטכנולוגיה עם ספקים חיצוניים המעמידים עובדים לרשות חטיבת הטכנולוגיה תחת ניהולה המקצועי של חטיבת הטכנולוגיה. בהקשר זה יצוין, כי בעבר התגלעו חילוקי דעות בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה לבין ועד העובדים, בעניין מכסת העובדים הקבלניים וביצוע פרויקטים בשיטה של מיקור חוץ, וביום 29 בדצמבר 2003, הוכרז סכסוך עבודה בחטיבת הטכנולוגיה. ביום 31 במרץ 2004 חתמו הצדדים על הסכם לסיום סכסוך העבודה, בו נקבעו תנאים מסויימים ביחס להתקשרות חטיבת הטכנולוגיה עם ספקים חיצוניים ובחוזי מיקור חוץ. עם זאת, הצדדים הסכימו כי ההסכם האמור אינו ממצה את המחלוקות בעניין מיקור חוץ וכי כל צד שומר לעצמו את מלוא הזכויות והטענות בנושא זה.
- ג. בדומה לעובדי הבנק מכוסות התחייבויות חטיבת הטכנולוגיה, לתשלום פנסיה ופיצויי פיטורים לעובדיה, למעט קבוצה מצומצמת של עובדים לגביהם נערכה הפרשה, על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים בהתאם למפורט בהסכם הקיבוצי החל על עובדים אלו.
- ד. ביום 11 בינואר 2007 נחתם בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה לבין ועד העובדים הסכם קיבוצי הכולל תוכנית לפרישה מרצון. התוכנית קובעת פרישה במסלול פנסיה מוקדמת לעובדים אשר במועד הפרישה ימלאו להם 55 שנה והם מבוטחים בביטוח מנהלים או בקרן פנסיה צוברת, או מסלול פיצויים מוגדלים לעובדים אחרים. ההחלטה הסופית על אישור או דחייה של בקשה לפרישה מרצון היא בידי המנהל הכללי של חטיבת הטכנולוגיה. הסכם זה הוארך ביום 19 בפברואר 2008 בשנה נוספת.
- ה. ביום 8 במרץ 2007, חתמו ארגון העובדים, ארגון המנהלים, ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד, בו נקבעו התנאים לשילוב עובדי המחשב של טפחות (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים) בחטיבת הטכנולוגיה. במסגרת ההסכם נקבע אופן המרת תנאיהם של עובדי המחשב של טפחות לשעבר והתאמתם לתנאים הנהוגים בחטיבת הטכנולוגיה. בהתאם להסכם, ההסכמים

הקיבוציים החלים על עובדי חטיבת הטכנולוגיה, לרבות תשתית חוקת העבודה בחטיבת הטכנולוגיה משנת 1989, וכן כל הסכם קיבוצי חדש שייחתם, יחולו על עובדי טפחות שנקלטו.

ו. ביום 21 באוקטובר 2010 הוכרז סכסוך עבודה בין הסתדרות המעו"ף לבין חטיבת הטכנולוגיה. העילות העיקריות לסכסוך הן דרישת העובדים לחתימה על הסכמי שכר בעבור השנים 2005 עד 2009, דרישתם לרענון מודל הצמדת השכר וכן שינויים אירגוניים שמבצעת ההנהלה, ואשר, לטענת העובדים, מהווים משום פגיעה בזכויותיהם.

על פי הנחיית הסתדרות המעו"ף, הואיל ועד ליום 7 בנובמבר 2010 לא נחתם הסכם, רשאים עובדי חטיבת הטכנולוגיה לשוב מיידית.

ז. ביום 2 בינואר 2012 מסר הבנק לנציגות העובדים כי עובדי חטיבת הטכנולוגיה לא יעברו לעבוד במרכז הטכנולוגי לוגיסטי (מט"ל) בלוד, וכי המתקן יוכשר בקצב מואץ כאשר המחשבים העיקרי של הבנק, בסטנדרט המותאם לשעת חירום. ההודעה נמסרה לנציגות העובדים והסתדרות המעו"ף.

ח. ביום 27 בנובמבר 2013 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ועד עובדי החטיבה וההסתדרות, בו סוכם התהליך להסדרת המחלוקת בנושא עובדי הקבלן, שבגינה הוכרז אחד מסכסוכי העבודה בין הצדדים.

ט. במסגרת ההסכם מיום 27 בנובמבר 2013, סוכם גם מהלך העברת מרכז המחשוב של הבנק ממוקומו הנוכחי למתקן מט"ל בלוד והעברת מתקן ה-DRP ממוקומו הנוכחי למתקן ממוגן ברמת גן.

י. ביום 30 באפריל 2014 נחתם הסדר קיבוצי בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ועד עובדי החברה בו סוכם על הסדרת מנגנון קידום שכר העובדים וכן הסכם עקרוני בדבר העסקת סטודנטים והפסקת סכסוכי עבודה, אשר יעוגן במסגרת הסכם קיבוצי.

יא. ביום 2 ביוני 2014 נחתם הסכם קיבוצי בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ועד עובדי החברה וההסתדרות בו סוכם כדלקמן:

- סיום סכסוך העבודה ושבתה שהוכרז על ידי ההסתדרות מיום 21 באוקטובר 2010 והסרת מרבית העיצומים.

- סוכמו העלאות שכר (הפרש בין מה שניתן למה שהיה אמור להינתן) בגין השנים 2005-2007 כולל הסדרי תשלומי הפרשים.

- סוכם כי העלאות השכר בגין השנים 2008-2012 הושלמו.

- סוכם על העסקת סטודנטים בחוזה מיוחד שלא במסגרת ההסכם הקיבוצי.

- סוכם על תוכנית פרישה מרצון שתושק על פי החלטת ההנהלה.

יב. ביום 2 במרץ 2015 נחתם הסכם קיבוצי בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ לבין ועד עובדי החברה וההסתדרות בו סוכם כדלקמן:

- סיום סכסוך העבודה והשבתה שהוכרז על ידי ההסתדרות מיום 26 בינואר 2012 והסרת כל העיצומים. בזאת הסתיימו כל סכסוכי העבודה בחברה.

- הסדרת נושא עובדי חוץ.

- הסדרת תקופת נסיון במסלול קביעות.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003 ו-2006 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

עובדי בנק יהב

כללי - הסכמי עבודה

תנאי העבודה של עובדי יהב מעוגנים בהסכמים קיבוציים ובחוזים אישיים. הסכם קיבוצי מיוחד נחתם בחודש ספטמבר 2013, הסכם זה מסדיר את תנאי העבודה ושכר העובדים לשנים 2013-2016.

פיצויי פיטורין ופנסיה

התחייבות בנק יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה על שם העובדים בקופות גמל מוכרות. הבנק נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ביחס לחלק קטן מעובדי, התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורין שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש יהב להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

למנהלים בכירים התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה. כמו כן, התחייב יהב לשלם שכר למנהלים בכירים במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. בגין מחויבויות אלה, נכללה הפרשה נאותה בדוחות הכספיים.

לשני מנהלים בכירים אשר פרשו מעבודתם ביהב התחייב יהב לשלם תשלום חודשי עד הגיעם לגיל פרישה, התשלום יוצמד לשינויים בשכר המנהל הכללי של בנק יהב. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה נאותה המחושבת על סמך הערכה אקטוארית.

פדיון ימי מחלה שלא נוצלו

עובדים הפורשים לפנסיה זכאים לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו. בנק יהב כלל בספריו הפרשה מתאימה שחושבה על סמך הערכה אקטוארית.

מענק יובל

עובדי בנק יהב זכאים, עם הגיעם ל-25 שנות עבודה בבנק, למענק יובל, וגמלאי הבנק זכאים לשי לחג. בנק יהב יצר הפרשה למענק יובל ולשי לחג לגמלאים על סמך הערכה אקטוארית.

מדיניות התגמול של הבנק

מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בעקבות כניסת ההוראה לתוקף, ובהמשך לדיונים שקיים הבנק עם הפיקוח על הבנקים, פעל הבנק לעדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה אשר אושרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 27 באוגוסט 2013 (להלן - "מדיניות התגמול המקורית"). בהתאם לאמור, ביום 29 באפריל 2014 החליטה ועדת התגמול, להמליץ לדיירקטוריון הבנק לאשר עדכון למדיניות התגמול המקורית. ביום 4 במאי 2014 אישר דירקטוריון הבנק את המדיניות כאמור וביום 10 ביוני 2014 אושרה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, עם העקרונות הרחוביים שדיירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים אשר יכול מענק כספי ותגמול הוני לטווח ארוך. כמו כן, עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה. התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק. כנדרש בהוראות בנק ישראל בנושא תגמול, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 100 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 77 אחוזים מהתגמול הקבוע.

נימוקי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק לאישור מדיניות התגמול המעודכנת היו כמפורט להלן:

- מדיניות התגמול המעודכנת תואמת את הוראה 301A.
- מדיניות התגמול המעודכנת תואמת את הוראות החוק ונותנת כלים להנהלת הבנק לגיוס ושימור נושאי משרה בעלי כישורים הולמים לבנק, לאור כך שתנאי התגמול לנושאי המשרה מהווים תמריץ נאות הן למכהנים בתפקיד והן למועמדים עתידיים לתפקידים בכירים בבנק.
- בעת קביעת מדיניות התגמול המעודכנת בחנו ועדת התגמול והדירקטוריון את המצב הקיים בבנק וכן, תגמול לנושאי משרה בבנקים הגדולים האחרים.
- הרכב התגמול נקבע בהתאם לתפקידים של נושאי המשרה, בהבחנה בין נושאי משרה שהינם שומרי סף לבין נושאי משרה אחרים.
- הרכיבים המשתנים במדיניות התגמול המעודכנת, לרבות אופן קביעתם ושיעורם ביחס לרכיב הקבוע, נבחנו בשים לב לתרומת נושא המשרה להשגת יעדי הבנק בהתחשב בתכנית האסטרטגית של הבנק ולהשאת רווחיו, בראייה ארוכת טווח ובהתאם לתפקידים של נושאי המשרה.
- מדיניות התגמול המעודכנת נותנת בידי הנהלת הבנק מתחם שיקול דעת סביר בבואה לקבוע את תנאי התגמול של נושאי המשרה. היחס בין תנאי התגמול של נושאי המשרה ליתר העובדים בבנק הינו סביר ואין בו כדי להשפיע על יחסי העבודה בבנק, בין היתר בשל מבנה הבנק, אשר נושאי המשרה בו מהווים, מבחינה כמותית, חלק מזערי מכלל עובדי הבנק, ובשל ההבדל בין התפקידים ותחומי האחריות של נושאי המשרה לבין יתר עובדי הבנק. כן צויין, כי יחסים אלה משקפים את פערי התגמול המקובלים במערכת הבנקאית בישראל, ובשים לב לכך שבבנק שוררים יחסי עבודה תקינים.
- מדיניות התגמול המעודכנת הולמת את תוצאותיו של הבנק בשנים האחרונות.
- לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת, עקרונותיה ותחולתה ראה נספח א' לדוח מידי מיום 4 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-056838. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק שאינם נושא משרה

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם להמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק, אשר אינם נושאי משרה. מדיניות התגמול מבוססת על הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן – "מדיניות התגמול").

מדיניות התגמול דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2016 - 2014.

תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

לפרטים בדבר אישור תוכנית תגמול למנהל הכללי, ראה פרק פירוט תגמולים לנושאי משרה בכירה להלן וביאורים 16 ו-16'א' לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תוכנית אופציות לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק, ראה ביאור 16'א' לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יישום דרישות הגילוי בנושא תגמול כנדרש על פי סעיף ה' להוראת השעה - יישום דרישות הגילוי של נדבך 3 של באזל, ראה פרק ניהול הסיכונים להלן.

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, יחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי (פרט לחטיבת הביקורת הפנימית הכפופה ליושב ראש הדירקטוריון), כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט).

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזות מרבית הפעולות הבנקאיות של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שלושה מוקדים עסקיים הפרוסים גיאוגרפית. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מימון וסחר בינלאומי ומרכז עסקים ילומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגביה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר בשוקי הכספים וההון, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכלל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים זרים, וכן סקטור תפעול מידע ושרות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "משרד אחורי" (Back Office). כן אחראית החטיבה על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה ועל תחום הבנקאות הפרטית. זאת, באמצעות סקטור בנקאות פרטית ופעילות בינלאומית, האחראי לפעילות בתחומים אלה, בין היתר, באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ, והשלוחות והחברות הבנות בחוץ לארץ.

חטיבת טכנולוגית המידע - אחראית לתחום טכנולוגיות המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות – במהלך שנת 2013 אוחדו החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ והחטיבה לתכנון ותפעול. החטיבה המאוחדת כוללת את אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, אגף תכנון וכלכלה, שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות. עוד באחריות החטיבה תחום ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה. כמו כן, כוללת החטיבה את היחידות המטפלות ביעוץ הפנסיוני וביעוץ הפיננסי המוצעים ללקוחות. במסגרת פעילותה, אחראית החטיבה גם על החברות הבנות הפועלות בשוק ההון, בין היתר: אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, וכן על סקטור קופות הגמל.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את יחידות בקרת הסיכונים השונים של הבנק, (ביניהם: שוק, ריבית, מזילות, אשראי ונגזרים), ובמסגרתה מנהלים גם הסיכונים התפעוליים של הבנק. החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. במסגרת החטיבה פועלים קצין הציות הראשי של הבנק ומחלקת האנליזה שתפקידה לגבש המלצה בלתי תלויה למתן אשראי וחוות דעת לגבי הסיכונים הכרוכים בו.

חטיבת משאבי אנוש ומינהל - במסגרת חטיבה זו נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה מינהל והתייעלות (כולל נכסים ובינוי) ותחום הבטחון והאבטחה (כולל מרכז המזומנים והבלדרות).

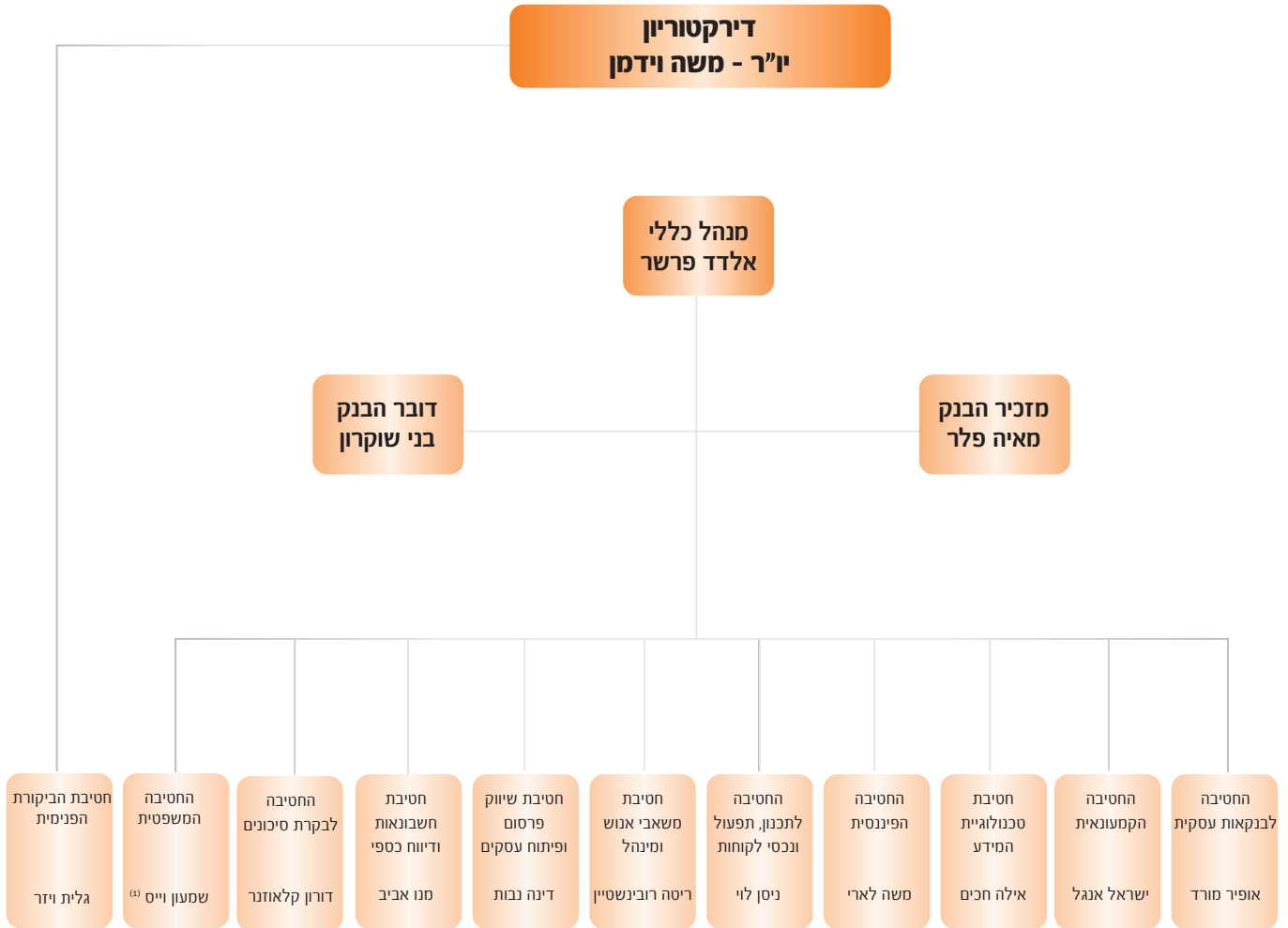
חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושרותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי וספרי המשכנתאות, על הנהלת החשבונות והגזברות ועל חשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה על סיווגים והפרשות של חובות בעייתיים.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

תרשים המבנה הארגוני של הבנק

⁽⁴⁾ ביום 31 בדצמבר 2014 חדל ד"ר שמעון וייס לכהן כיועץ המשפטי הראשי של הבנק וכמנהל החטיבה המשפטית בשל פרישתו לגמלאות. ביום 1 בינואר 2015 החלה עורכת דין רחלי פרידמן לכהן כיועצת המשפטית הראשית של הבנק וכמנהלת החטיבה המשפטית.

דיני המס החלים על קבוצת הבנק

הבנק מסווג כ"מוסד כספי" לענין חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, ובהתאם לחוק זה מחוייב במס שכר ורווח, בנוסף למס החברות המחוייב מכח פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א-1961.

מס חברות ומס רווח

השיעור הכולל של מס החברות ומס הרווח החל על הכנסות הבנק בשנת 2014 עמד על 37.71%. מס השכר, היה בשיעור של 18% מהוצאות השכר שמשלם הבנק. מס השכר מהווה הוצאה לצורך חישוב מס החברות.

שומות מס

לבנק שומות סופיות או שנחשבות ככאלה עד וכולל שנת המס 2010. לבנק יהב שומות סופיות עד וכולל שנת 2010. בחודש דצמבר 2014 הוציא פקיד השומה שומות ניכויים בנושא חבות במס שכר בגין השנים 2009-2010. סכום השומות מגיע לכ-10 מיליוני שקלים חדשים כולל ריבית והצמדה. לשנת 2009 הוצאה שומה בצו. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש השגה וערעור על השומות האמורות.

הסדרים ואישורים מרשויות המס

לבנק הסדרים עם שלטונות המס כדלקמן:

- הסדר שלוחות חו"ל - על פי הסדר זה שלוחות מסויימות בבעלות מלאה של הבנק והפועלות בחוץ לארץ, משלמות מיסים בישראל על הכנסותיהן בהתאם לדוחותיהן הכספיים. מיסים המשולמים בחוץ לארץ ניתנים לקיזוז מהמס המתחייב בארץ וחלוקת דיבידנד לבנק פטורה ממס בישראל.
  - ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי", שתחולתו מיום 1 בינואר 2011.
- בהתאם להסכם עליו חתמו הבנקים עם רשות המיסים בשנת 2012, הפרשות להפסדי אשראי בחובות המטופלים פרטנית, יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נרשמו. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת ההפרשה, יחוייב הבנק בשיעור המס שחל במועד בו בוצעה ההפרשה, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה. לגבי מחיקות חשבונאיות בגין חובות המטופלים בשיטה הקבוצתית, מחצית המחיקות, נטו, בכל שנת מס יותרו בניכוי כהוצאה בשנה העוקבת לשנה בה בוצעה המחיקה, והמחצית השניה תותר בשנה שלאחריה. לא יותר ניכוי הוצאה בגין הפרשות שנערכו על בסיס קבוצתי. הפרשות בגין הלוואות לדיור הוחרגו מהסכם זה.
- הפרשים מסוימים שהוקטנו מההון העצמי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2010 כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראה החדשה, יותרו בניכוי לצורכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים החל משנת המס 2011.
- העקרונות האמורים יחולו על חובות שהופרשו ויופרשו בתקופה של 5 שנים מתחילת ההוראה החדשה. לאחר מועד זה נקבעו מנגנונים להארכת תוקף ההסכם עם מס הכנסה.

פעילות בחוץ לארץ

לבנק סניפים בלוס אנג'לס, לונדון וקיימן. רווחים ו/או הפסדים של סניפים אלה נכללים ברווחים או בהפסדים עליהם מדווח הבנק לשלטונות מס הכנסה בישראל.

מדינת ישראל חתומה על אמנות למניעת כפל מס עם ארצות הברית ועם אנגליה. בהתאם להוראות האמנה עם מדינות אלה, מיסים המשולמים במדינות אלה בגין פעילות הסניפים שם, ניתנים לקיזוז כנגד חבות המס של הבנק בישראל. תקרת הקיזוז של מיסי חוץ לארץ בישראל הינה בגובה חבות המס הנובעת בגין רווחי סניפים אלה במס בישראל.

הסניף בקיימן אינו חייב במס במקום רישומו. לפרטים בדבר סיום פעילות הסניף, ראה פרק הפעילות הבינלאומית לעיל.

לבנק חברה בת בהולנד, הפועלת כחברת החזקות, ומחזיקה בחברה שוויצרית המפעילה בנק בשוויץ. על חברות אלה חל הסדר שלוחות חוץ לארץ, כמפורט לעיל.

חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק

חוקים ותקנות

FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)

בהתאם לחוק שנכנס לתוקפו בארצות הברית בחודש מרץ 2010, מוסדות פיננסיים זרים ובכללם בנקים ברחבי העולם, נדרשים למסור לרשות המס האמריקאית (ה-IRS) מידע בנוגע לנישומים אמריקאים.

בהתאם לחוק, חובה על כל מוסד פיננסי זר, לזהות את כלל החשבונות של פרטים ושל ישויות הנמצאים בבעלות ישירה או עקיפה של אמריקאים ולדווח על חלקם (לפי אמות מידה שנקבעו בחקיקה האמורה) ל-IRS.

כל מוסד פיננסי זר שלא יחתום על הסכם מול ה-IRS, יהא כפוף לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% שיוטל על תשלומים רלבנטיים ממקור אמריקאי. הניכוי יחול על נכסים פיננסיים של הגוף הפיננסי הזר וגם על נכסי לקוחותיו.

מטרת החוק:

- הפחתת מקרים של הימנעות מתשלום מס על ידי לקוחות אמריקאים (US PERSON) באמצעות חשבונות מחוץ לארצות הברית.
- הגברת הכנסות המס שישלמו לקוחות אמריקאים לארצות הברית והגדלת השקיפות והדיווח אודות נכסים ויתרות של הלקוחות שזוהו כאמריקאים למס ההכנסה האמריקאי.

בחודש ינואר 2013, פורסמו על ידי ה-IRS כללים ליישום החוק והבנק נערך זה מכבר ליישומם כחלק מהיערכותו הנמשכת ליישום החוק. הבנק נמנע ממתן כל ייעוץ או סיוע הקשור לאופן זיהוי החשבון כאמריקאי או בקשר עם מיסוי אמריקאי, ובכלל זה כל עצה בנוגע ל-FATCA. ביום 6 באפריל 2014, התקבל מכתב המפקח על הבנקים בנושא הערכות ליישום הוראות ה-FATCA, במסגרתו נדרשו התאגידים הבנקאיים, בין היתר, לקבוע מדיניות ונהלים לאופן היישום, אשר יאשרו בדירקטוריון, למנות אחראי ולהקים צוות עבודה ייעודי אשר ירכז את יישום ההוראות, בכפיפות ישירה לחבר הנהלה, תוך עדכון ההנהלה והדירקטוריון בקצב ההתקדמות בתדירות שתיקבע. הצעדים שיינקטו מול לקוחות התאגיד הבנקאי במסגרת היערכות כאמור, יעשו תוך התחשבות בחובות הבנק כלפי לקוחותיו, ולאחר בחינה זהירה של הנסיבות.

יחד עם זאת, נקבע במכתב באילו מקרים יחשב סירוב להעניק שירותים בנקאיים, כסירוב סביר לעניין חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א - 1981.

ביום 30 ביוני 2014 נחתם הסכם בין מדינת ליישום הוראות ה-FATCA בין מדינת ישראל לבין הרשויות האמריקאיות במתכונת של IGA1 אשר מסדיר, בין היתר, את העברת המידע לרשויות המס בארצות הברית, באמצעות רשות המיסים בישראל, אשר תקבל את המידע מהגופים הפיננסיים בישראל. כמו כן, נקבעו בהסכם הקלות ובכללן פטור מדיווח לגופים שונים או לחשבונות בעלי מאפיינים המעידים על סיכון נמוך מאד להעלמת מס באמצעותם. טרם נחקקו הוראות חוק ישראליות ליישום ההסכם על ידי מדינת ישראל.

הבנק מיישם זה מכבר את הוראות החקיקה הרלוונטיות בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בחקיקה, בהתאם להסכם שנחתם ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים ומשרד האוצר.

הוראת הרשות האירופאית (OECD) בדבר חילופי מידע על חשבונות פיננסיים

במהלך שנת 2014 הודיעה מדינת ישראל כי תאמץ את ההוראה בדבר חילופי מידע אוטומטיים על חשבונות פיננסיים לצרכי מס של ארגון ה-OECD (Common Reporting Standard), עד סוף שנת 2018. יישום ההוראה יהיה באמצעות הסכם בין הרשויות הרלוונטיות במדינות הפועלות לפיו (בדומה למתכונת ההסכם הבינמדינתי בין ישראל לבין הרשויות האמריקאיות, בהתאמה להוראה). בהתאם להוראה, ידרשו

המוסדות הפיננסיים לקיים הליך זיהוי לגבי לקוחות שהם תושבים של מדינות זרות ולהעביר מידע בנוגע לחשבונותיהם לרשות המיסים. טרם בוצעו תיקוני חקיקה מתאימים בדין הישראלי לצורך יישום הנוהל. הבנק לומד את ההוראות ונערך ליישומן.

(EMIR) European Market Infrastructure Regulation-i The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act

בשנת 2012 פורסמו בארצות הברית כללים לצורך הסדרת יישום החוק "The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act" שחוקק בארצות הברית בשנת 2010 (להלן-"הרפורמה").

מטרת הרפורמה היא, בין היתר, הפחתת סיכון האשראי במסחר בשוק הנגזרים הנסחרים OTC והסיכונים המערכתיים הנובעים מהם והגברת השקיפות בשוק זה.

במסגרת הרפורמה נקבע, בין היתר, כי העסקאות תיסלנה על ידי סולק מרכזי בו יסלקו בנקים גדולים ומרכזיים, אשר יערבו לעמידה בהתחייבויות של כל צד לעסקה, יקבעו נהלי בטחונות מחייבים, וכל עסקאות ה-Swap שבוצעו ידווחו למאגרי מידע מרכזיים, אשר ישמרו מידע זה ויאפשרו נגישות אליו לכל משתתפי השוק.

הרפורמה מגדירה גופים פיננסיים בהתאם להיקפי המסחר שלהם ומטילה חובות בהתאם לכך (MSP - Major Swap Participants, Swap Dealer וכד'). הכללים הקבועים ברפורמה חלים על גופים אמריקאים ועל גופים שאינם אמריקאים המבצעים עסקאות בהיקפים משמעותיים (כהגדרתם ברפורמה) עם הגופים האמריקאים. לאור הרפורמה, גופים אלו לא יוכלו לבצע עסקאות בסוגי הנגזרים הנכללים בחוק, מול גופים פיננסיים אחרים (גם שאינם כפופים לחקיקה, כמו הבנק). אם לא ימלאו אחר הוראות החוק.

הוראות החוק נכנסו לתוקף באופן מדורג, וכיום חלק ניכר מהעסקאות בנגזרי OTC מול בנקים אמריקאים ובנקים שהם Swap Dealers או MSP מחייבות עמידה בהוראות החוק, לרבות סליקה.

הבנק נערך ליישום הכללים הרלוונטיים מתוך הרפורמה, על מנת שיוכל לפעול בנגזרי OTC מול גופים הכפופים לחוק.

במקביל לרפורמת "Dodd Frank" שפורסמה בארצות הברית, פורסמה באירופה רפורמה בעלת עקרונות דומים - European Market Infrastructure Regulation. (להלן-"EMIR").

רפורמת EMIR, בדומה לרפורמת Dodd Frank כוללת, בין היתר, דרישה של סליקה מרכזית מנדטורית, דרישות בטחונות מוגברות ודיווח על עסקאות שבוצעו למאגרי מידע ייעודיים.

רפורמת EMIR חלה על גופים פיננסיים באיחוד האירופאי ולכן, צפויה להשפיע על אופן פעילות הבנק בנגזרים, שכן, לבנק היקף פעילות משמעותי מול בנקים אירופאים. חלק מהוראות הרפורמה כבר נכנסו לתוקף (כגון: חובות הדיווח) וחובת הסליקה צפויה להכנס לתוקף, באופן מדורג, בסוף שנת 2015 והבנק יידרש אף הוא לסלוק עסקאות, בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים בחקיקה, כאשר הצד השני בעסקה יהיה צד שכפוף לרגולציה.

הבנק נערך ליישום כללי רפורמה זו, ככל שהם רלוונטיים לגביו.

חוק לצמצום הגירעון ושינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012

במסגרת התיקון לחוק, שהתקבל בחודש אוגוסט 2012, נקבע כי יוגדל בהדרגה, החל משנת 2013 ועד שנת 2015, שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה ממעסיקים, לפי מדרגות שנקבעו, על חלק מהשכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק. התיקון לחוק נכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2013.

ביום 20 בינואר 2014 אושרה הצעת החוק לפיה שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה כאמור, יעלה בינואר 2014 ובינואר 2015 לשיעור של 6.25% ו-7.25% בהתאמה. זאת במקום שיעור של 7.00% ו-7.50% בהתאמה כפי שנקבע בחודש אוגוסט 2012. שיעור דמי הביטוח הלאומי בינואר 2016 יעמוד על 7.50% כמפורט במסגרת החוק. השפעת התיקון לחוק על הדוחות הכספיים של הבנק, אינה מהותית.

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013

ביום 18 בפברואר 2013 פורסמו תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות (התאמות נגישות לשירות) התשע"ג-2013. התקנות מכילות את ההוראות להסדרת ההתאמות שיש לבצע לצורך נגישות לאנשים עם מוגבלות. נגישות מוגדרת בחוק כ"אפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש במתקניהם והשתתפות בתכניות ובפעילויות המתקיימות בהם, והכל באופן שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחותי". ההתאמות הנדרשות הן בתחומים רבים, כגון התקנת אמצעי עזר והספקת שירותי עזר כדי להבטיח נגישות לאדם עם מוגבלות לשירות המסופק, והנגשת מידע באופנים שונים המפורטים בתקנות. כמו כן, יש לבצע הנגשה של השירות הניתן באינטרנט.

עוד דורשות התקנות, להבטיח כי הליך הבידוק הביטחוני במקום בו ניתן השירות אינו מונע מאדם עם מוגבלות הגעה למקום הציבורי, כניסה אליו וקבלת השירות באופן שוויוני, מכובד ומוצנע, עצמאי ובטיחותי.

ככל שהבנק מקיים אירוע לציבור בלתי מסוים, האחריות על התאמת נגישות מוטלת אף היא עליו.

תחילתן של התקנות, שישה חודשים מיום פרסומן, אולם למעשה התקנות נכנסות לתוקף בהדרגה, עד לסוף שנת 2018. ליישום התקנות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ד-2013

ביום 28 בנובמבר 2013 פורסם התיקון לכללים. התאגידים הבנקאיים מקיימים- על פי חוק- שני תעריפונים: תעריפון ליחידים ועסקים קטנים ותעריפון לעסקים גדולים. התיקון יוצר את האבחנה בין עסקים גדולים לקטנים גם אצל יחידים המנהלים עסק, וזאת, בניגוד למצב הקודם בו האבחנה היתה קיימת רק לגבי תאגידים. לאור התיקון, גם יחידים המנהלים עסק עשויים להתחייב בעד השירותים הבנקאיים שהם מקבלים על פי התעריפון לעסקים גדולים.

בנוסף, הוסיף התיקון לתעריפון ליחידים ועסקים קטנים מסלולי עמלות, אליהם רשאי הלקוח להצטרף על פי בחירתו. מסלול עמלות הוא סל של שירותים בנקאיים בסיסיים, עם מחיר קבוע, האמור להיות נמוך מסכום העמלות אילו היו נגבות בנפרד בעד כל שירות בסל. משהצטרף הלקוח למסלול (שממנו יכול לפרוש בכל עת שירצה) הוא משלם מידי חודש את מחיר הסל, אף אם לא ניצל את כל השירותים שבסל.

התיקון נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2014. ליישום התיקון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

בהמשך לכך, ביום 26 במרץ 2014 פורסם צו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות מסלול בסיסי), התשע"ד-2014. הצו נכנס לתוקף ביום 1 באפריל 2014, יחד עם כניסתם לתוקף של כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ד-2013, בדבר מסלולי עמלות שעל הבנקים להציע ללקוחותיהם (יחידים ועסקים קטנים) מתאריך זה. על פי הצו, סכום העמלה המירבי עבור המסלול הבסיסי (פעולה אחת על ידי פקיד ו-10 פעולות בערוץ ישיר) לא יעלה על 10 שקלים חדשים לחודש. ליישום הצו אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות)(תיקון מס' 7), התשע"ד-2013

ביום 2 בדצמבר 2013 פורסם התיקון לחוק, אשר מטיל חובה על מוכר דירה כהגדרתו בחוק, לפנות לגוף המממן בעל השעבוד על המקרקעין, בבקשה שימציא לרוכש מכתב חחרגה מותנה, הכולל את התנאים שעם התקיימותם השעבוד לטובת הגוף המממן לא ימומש מתוך הדירה שנמכרה, וכן חובה על התאגיד הבנקאי להמציא מכתב כאמור.

על המוכר מוטל לפנות לבנק בבקשה להוצאת מכתב כאמור תוך 30 יום ממועד ביצוע התשלום הראשון על ידי הרוכש באמצעות שובר התשלום (בפרויקט מלווה) או תוך 30 יום ממועד הוצאת ערבות חוק המכר הראשונה לרוכש (בפרויקט שאינו מלווה אלא מונפקות בו ערבויות חוק מכר בלבד).

על התאגיד הבנקאי להמציא את מכתב ההחרגה המותנה בנוסח הקבוע בתוספת לתיקון, תוך 30 יום מפניית המוכר, בין אם הנו בנק מלווה, ובין אם אינו מלווה את הפרויקט אך מנפיק ערבויות חוק מכר לרוכשים. התיקון נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2014. הבנק סיים את ההיערכות וביצע את ההתאמות הנדרשות בנוהלי הבנק ובמסמכים המשפטיים. ליישום התיקון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014

ביום 20 בינואר 2014 התקבל בכנסת החוק שעניינו הפחתת הרגולציה המאסיבית הנהוגה בשוק ההון. החוק האמור מרכז הקלות שונות בחוקים שונים אשר יש בהן כדי להפחית את נטל הרגולציה בנושאים השונים. בין ההקלות ניתן למנות: מתן אפשרות להארכת תוקפו של תשקיף מדף מ-24 חודשים ל-36 חודשים, בכפוף להגשת בקשה לרשות ולעמידה בתנאים מסוימים; הקלות ביחס לתאגידים ברישום כפול לגבי המעבר בין הדיווח הישראלי לדיווח הזר; שינוי דרך חישוב תקופת ההתיישנות לעניין הפרה שהינה ענישה בהליך מנהלי; קביעת תקרה לסכום הקנס הנצבר בעבירה מנהלית נמשכת; מתן אפשרות לשווק קרן פיקדונות ומלוות (קפ"מ) ללא חובת רישוי כיועץ השקעות ובכך לאפשר נגישות גבוהה יותר של הציבור לקפ"מ; הפחתת תדירות חובת עדכון צרכי הלקוח על ידי יועץ השקעות ומתן אפשרות בתנאים מסוימים לאנליסטים לקבל תגמול מהחברות אותן הם מסקרים.

בהמשך להקלות בתשקיפים, ביום 3 בפברואר 2014, אושרו תיקונים בתקנות ניירות ערך (הצעת מדף של ניירות ערך), התשס"ו - 2005, תקנות ניירות ערך (תקופה להגשת הזמנות לניירות ערך המוצעים בתשקיף), התשס"ו - 2005 ותקנות ניירות ערך תנאים להצעה על פי תשקיף מדף, התשס"ו - 2005. ליישום התיקונים אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור)(תיקון), התשע"ד-2013

ביום 2 בפברואר 2014 פורסם צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור)(תיקון), התשע"ד-2013. הצו נכנס לתוקף ביום 2 באוגוסט 2014, למעט מספר סעיפים שצויין לגביהם "תוקף מידי" (הקלות לתאגידים בנקאיים המנפיקים כרטיסי אשראי). חלק מהחובות שהוכנסו לצו במסגרת התיקון אינן חדשות אלא מהוות "העלאה בדרגה" של הוראות רגולציה שכבר מיושמות בבנק (הכללתן בצו תאפשר הטלת עיצומים כספיים על הבנקים בגין הפרתן). מבין החובות החדשות שהוטלו, שהבנק הטמיע ומיישם, בולטות הבאות:

החובה לבצע מול לקוחות מזדמנים (המבצעים פעולה שלא נרשמת בחשבון כלשהו) הליך מקוצר של הכרת לקוח לפי מידת הסיכון להלבנת הון ומימון טרור; החובה לנהל מאגר ממוחשב של לקוחות מזדמנים שישמר 7 שנים אחרי ביצוע הפעולה; החובה לבדוק סבירותן של הצהרות נהנים ובעלי שליטה בהתחשב במידע שבידי הבנק והחובה לאמת פרטי זהותם של נהנים ובעלי שליטה סופיים (למשל באמצעות שאילתא למרשם המתאים או "תוך שימוש במידע רלוונטי או בנתונים שהתקבלו ממקור מהימן המניחים את דעתו"); הרחבת חובת שמירת מסמכים (מעטה יש לשמור 7 שנים אחרי סגירת חשבון גם מסמכים עיקריים ששימשו להיכרות עם הלקוח); הרחבת המידע שנדרש לפרט בהעברות בינלאומיות בסוויפט; איסור על שמירת עותק סרוק של הוראה לביצוע פעולה שניתנה בכתב יד או בחתימת לקוח אלא במקור בלבד. הבנק מיישם את התיקונים מיום כניסתם לתוקף. ליישום התיקונים אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000

ביום 10 באפריל 2014 נוספה עבירת "קיום פעילות כלכלית עם גורם זר מסייע" לרשימת עבירות המקור בחוק איסור הלבנת הון (סעיף 18(ה) בתוספת הראשונה). הבנק פועל לאיתור פעילות חשודה, ככל שקיימת, כאמור וביצוע דיווחים בהתאם.

הודעת המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשע"ד-2014

ביום 6 במרץ 2014 פורסמה הודעת המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשע"ד-2014, הכוללת עדכון של העיצומים הכספיים הקבועים בחוק המכר (דירות)(הבטחת השקעות של רוכשי דירות) התשל"ג-1973 לאור עליית המדד. יצוין כי החוק מטיל חובות, בין היתר, על תאגיד בנקאי מלווה כהגדרתו בחוק, וקובע עיצומים כספיים שניתן להטיל בגין הפרתו. ליישום העדכון אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק המכר (דירות) (תיקון מס' 7), התשע"ד-2014

ביום 10 במרץ 2014 פורסם התיקון לחוק, אשר נועד להגביל את גובה ההוצאות המשפטיות שרשאי מוכר, כהגדרתו בחוק, לגבות מרוכש דירה, ולקבוע את אופן תשלומן. בנוסף נקבע כי הוצאות משפטיות כאמור ישולמו על ידי הרוכש ישירות לעורך הדין כנגד חשבונית. תחולת התיקון מותנית בהתקנת תקנות על ידי שר השיכון והבינוי. ליישום התיקון אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק המאבק בתוכנית הגרעין של אירן התשע"ב-2012

ביום 10 באפריל 2014 נכנס לתוקף חוק המאבק בתוכנית הגרעין של אירן התשע"ב-2012 ("החוק"). החוק קובע איסורים במסגרת הסנקציות הכלכליות הבינלאומיות כנגד אירן. החוק אוסר על קיום כל פעילות כלכלית עם מי שמוכר לאירן טכנולוגיות, ידע או מוצרים, ומסייע לפיתוח וקידום פרוייקט הגרעין והטילים שלה. כמו כן, החוק אוסר על ביצוע השקעות בגורם זר הנחשב כמי שמקיים קשר עסקי עם אירן. החוק גייס את מנגנון האכיפה של חוק איסור הלבנת הון לביצועו, ובנוסף, הטיל חובת דיווח עצמאית על לקוח, אם וכאשר עולה חשד כי הוא עובר על האיסורים החדשים שנקבעו. לצורך כך חייב הבנק להקים משטר אכיפה פנימי למניעת ביצוע עבירות לפי חוק זה, ואף הוטלה אחריות על נושאי משרה במטרה לוודא ציות לנושא. הבנק מיישם את הוראות החוק.

הודעה בדבר קביעת ערכם הנקוב, צורתם, תוכנם ושאר פרטיהם של שטרי כסף

ביום 14 ביולי 2014 הודיעה נגידת בנק ישראל כי מתוקף סמכותה לפי חוק בנק ישראל ולאחר שניתן אישור המועצה המנהלית, וכן התקבל אישור הממשלה, נקבע ערכם הנקוב, תרכובתם, משקלם, תבניתם ושאר פרטיהם של שטרי כסף בערך נקוב של 50 שקלים חדשים ו-200 שקלים חדשים. בחודש ספטמבר 2014 הוחלף שטר 50 שקלים חדשים. הבנק פועל בהתאם להנחיות בנק ישראל בנושא.

צו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם) (תיקון) התשע"ד-2014.

ביום 27 באוגוסט 2014 פרסמה נגידת בנק ישראל תיקון לצו הקובע שינויים באופן חישוב עמלת הפירעון המוקדם על הלוואות לרכישת דירה או במשכון דירת מגורים, וכן שינויים בהיבטים תפעוליים שונים הנוגעים לגביית העמלה. הצו חל גם על הלוואות שניתנו לפני פרסומו ולפני כניסתו לתוקף. ההנחה הינה, כי השינוי באופן חישוב עמלת הפירעון המוקדם, יגרום להפחתת סכומי העמלה שייגבו על ידי הבנק. הצו נכנס לתוקף ביום 23 בפברואר 2015. הבנק מיישם את התיקון לצו. ליישום התיקון לצו אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

צו הרחבה לעידוד והגברת התעסוקה של אנשים עם מוגבלות - לפי חוק הסכמים קיבוציים התשי"ז-1957

ביום 21 בספטמבר 2014 נחתם צו הרחבה לעידוד והגברת התעסוקה של אנשים עם מוגבלות ("מתן ייצוג הולם"), לפי חוק הסכמים קיבוציים (להלן - "צו ההרחבה").

צו ההרחבה קבע כי תורחב תחולתן של הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי שנחתם ביום 25 ביוני 2014 בין נשיאות הארגונים העסקיים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן - "ההסכם הקיבוצי הכללי"). צו ההרחבה קבע כי הוראות ההסכם הקיבוצי הכללי יחולו על כל מעסיק המעסיק 100 עובדים או יותר.

על פי הצו, על המעסיק לדאוג לכך שמתום שנה ממועד פרסום הצו, לפחות 2 אחוזים ומתום שנתיים לפחות 3 אחוזים מקרב עובדיו הם אנשים עם מוגבלות. כמו כן, עליו למנות "אחראי תעסוקת אנשים עם מוגבלות" לשם יישום הוראות הצו ולמען שילוב מיטבי וראוי של אנשים אלה במקום העבודה.

הבנק פועל ליישום הוראות הצו. ליישום הצו אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

תקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (נכס לעניין עיסוק פטור מרישיון), התשע"ה-2014

התקנת תקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (נכס לעניין עיסוק פטור מרישיון), התשע"ה-2014, נעשתה יחד עם התקנת מספר תקנות נוספות:

- תקנות השקעות משותפות בנאמנות (חישוב תשואה) (תיקון), התשע"ה-2014
- תקנות השקעות משותפות בנאמנות (דוחות) (תיקון), התשע"ה-2014
- תקנות השקעות משותפות בנאמנות (סיווג קרנות לצורך פרסום) (תיקון), התשע"ה-2014
- תקנות השקעות משותפות בנאמנות (נכסים שמותר לקנות ולהחזיק בקרן ושיעוריהם המרביים) (תיקון), התשע"ה-2014
- תקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (נכס לעניין עיסוק פטור מרישיון), התשע"ה-2014

התקנות נועדו להסדיר מוצר חדש שעשוי להוות תחליף לפקדון הבנקאי והוא מוצר "קרן פקדונות ומלוות (קפ"מ)". למעשה, הקפ"מ הינה קרן נאמנות בסיווג משנה של קרן כספית, כאשר צומצמה על פי הדין רשימת הנכסים המותרים להחזקה בה לנכסים סולידיים ביותר מבין אלו המותרים להחזקה בקרן כספית, ובמח"מ קצר יותר. רכישה ומכירה של יחידות הקרן תיעשה אחת לשבוע, במטרה להקנות ודאות גבוהה ביחס להיקף יצירות ופדיונות ולהקטין התנודתיות בה, ובמטרה לתת מידע אודות אומדן תשואה שנתית הגלומה בנכסי הקרן (התקנות קובעות כי מנהל הקרן ידווח במועדים מסוימים על אומדן התשואה השנתית הצפויה של הקרן). מוצר זה הוחרג מתחולת חוק הסדרת העיסוק ביעוץ, כך שניתן יהיה להציע אותו גם על ידי מי שאינו בעל רישיון ייעוץ השקעות. נכון למועד הדוח, לא הונפקו יחידות קפ"מ על ידי הגופים המוסדיים ובהתאמה, לא הוצעו יחידות כאמור על ידי הבנק. ליישום התקנות אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים) (תיקון), התשע"ה-2014

ביום 7 באוקטובר 2014 פורסם התיקון לכללים, שעניינו בשלושה נושאים:

- הרחבת חובת הפרסום - כל הודעה שעד היום הבנק היה חייב לפרסם על גבי לוח בסניף, יש לפרסם מעתה גם באתר האינטרנט של הבנק.
  - פתיחת חשבון - על הבנק למסור ללקוח עם פתיחת חשבון למטרת עסק, דף הסבר במסמך נפרד על משמעות המונח "עסק קטן" לעניין תעריפון השירותים.
  - מסלולים - לקוח המבקש להצטרף למסלול עמלות, יקבל מהבנק מידע בכתב על סכומי העמלות בעד השירותים הכלולים במסלול, שנגבו ממנו ברביע שקדם למועד הגשת הבקשה.
- הבנק מיישם את התיקון לכללים. ליישום התיקון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים) (תיקון מס' 2), התשע"ה-2014

ביום 30 בדצמבר 2014 פורסם התיקון השני לכללים. על פי התיקון, ניתנה סמכות למפקח על הבנקים לקבוע על אלו סוגי הסכמים לא תידרש עוד חתימת הלקוח (מתוך רשימה של סוגי הסכמים שחייבים, על פי הכללים, להיות בכתב). בעקבות התיקון פרסם המפקח הוראה המאפשרת חתימה באינטרנט על הסכם לתנאי עסק כלליים / לפתיחת וניהול חשבון עו"ש (לרבות הסכם הכולל תנאים כלליים למתן שירותים בנקאיים שונים), על הסכם ההפקדת פיקדון לתקופה העולה על שנה, והסכם בנושא הוראות טלפוניות. ראה גם הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 418 בפרק הפיקוח על הבנקים להלן.

עוד נקבע בתיקון כי על הבנק לפרסם באתר האינטרנט שלו הסכמים מסוגים מסויימים, שהם חוזים אחידים.

התיקון מאפשר מסירת מסמכים, לבקשת הלקוח, באמצעות אתר האינטרנט שלו או דואר אלקטרוני.

לקוח אשר קיבל מהבנק הטבות לתקופה העולה על 3 חודשים, יהיה הבנק חייב להודיע לו, החל מתאריך 1 באפריל 2015, על סיומן של הטבות אלה, לפחות שבועיים מראש.

הבנק מיישם את התיקונים אשר נכנסו לתוקף ונערך ליישום יתר התיקונים. ליישום התיקונים אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ה-2015

ביום 29 בינואר 2015 פורסם התיקון לכללי העמלות, אשר נכנס לתוקף בהדרגה, בארבעה מועדים שונים.

על פי התיקון, ממועד פרסום התיקון לכללים יהיה לקוח רשאי בכל עת לבקש הצטרפותו או ביטול הצטרפותו למסלולי העמלות. כמו כן, נאסר על גביית עמלות בגין כרטיס לחיוב מידי ובגין דמי ניהול הלוואה לדור.

החל מיום 1 בפברואר 2015 - לשם הגדרת תאגיד כעסק קטן, בוטל הצורך בהמצאת אישור מידי שנה. משהומצא אישור מתאים ייחשב התאגיד לעסק קטן, והבנק יהיה רשאי לדרוש אישור נוסף רק אם יהיה לו יסוד סביר להניח כי מחזור העסקים של אותו תאגיד בשנה האחרונה עולה על 5 מיליון שקלים חדשים. לגבי עמלת פריטת מזומנים, בוטלה האבחנה בין מטבעות לבין שטרות ולגבי עמלת תשלום נקבע שמותר לגבותה רק בשל עסקאות שבוצעו עד סוף חודש ינואר 2015. כמו כן, בוטלה עמלת "דמי ניהול הלוואה לדור".

החל מיום 1 באפריל 2015 - העמלה בגין עסקאות/משיכות במטבע חוץ באמצעות כרטיסי אשראי תחושב על פי השער היציג.

החל מיום 1 ביולי 2015 - השינויים נוגעים לשירותי סליקה של עסקאות בכרטיס חיוב ולשירותי ניכיון לבתי עסק שהבנק אינו פעיל בהם.

הבנק מיישם את התיקונים אשר נכנסו לתוקף ונערך ליישום יתר התיקונים. ליישום התיקונים לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הצעות חוק

מעט לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידים הבנקאיים ובכללם הבנק. למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל ודאות מתי יושלמו או אם יפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה מחייבות.

הפיקוח על הבנקים

חוזרים והוראות דיווח לציבור

דוח על אחריות תאגידית

ביום 3 באוקטובר 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דוח על אחריות תאגידית. על פי החוזר נדרש תאגיד בנקאי לפרסם לציבור דוח לתקופה של עד שנתיים, על אחריות תאגידית כמפורט בהוראה, וזאת תוך שבעה חודשים מתום תקופת הדיווח. ביום 29 ביולי 2014 פרסם הבנק דוח אחריות תאגידית לשנים 2012-2013, כנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים. הבנק נערך לפרסום דוח אחריות תאגידית לשנים 2014-2015 בחודש יולי 2016. צפוי כי דוח זה יערך בהתאם לדרישות תקן GRI:G4. הבנק בוחן את הנושאים לדיווח תוך זיהוי הנושאים המהותיים למחזיקי העניין החיצוניים ולבנק. דוח אחריות תאגידית של הבנק נכלל באתר האינטרנט של הבנק: www.mizrahi-tefahot.co.il << מידע על מזרחי טפחות >> קשרי משקיעים >> דוח אחריות תאגידית

הקדמת מועדי פרסום דוחות כספיים

ביום 29 בספטמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא הקדמת מועד פרסום דוחות לציבור. על פי החוזר, על מנת להתאים את מועד פרסום הדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בישראל למקובל בארצות הברית, וכן לאפשר לקוראי הדוחות הכספיים לקבל מידע על המצב הכספי של הבנק ותוצאות פעולותיו במועד מוקדם יותר, נקבע כי דוחות שנתיים של תאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית יפורסמו לא יאוחר מחודשיים מתאריך המאזן ודוחות כספיים רבעוניים יפורסמו לא יאוחר מ-45 ימים מתאריך המאזן.

כניסת ההוראה לתוקף מתבצעת באופן מדורג, כך ש:

הדוח הכספי לשנת 2014 - יפורסם עד ליום 10 במרץ 2015 והדוח הכספי משנת 2015 ואילך יפורסם עד חודשיים מתאריך המאזן.

דוחות רבעוניים - בשנת 2015 יפורסמו לא יאוחר מתום 50 ימים מתאריך המאזן, ומשנת 2016 ואילך, לא יאוחר מ-45 ימים מתאריך המאזן. הבנק מיישם את לוחות הזמנים שנקבעו לדוחות שפורסמו ונערך לפרסום הדוחות לשנים 2015 ו-2016 במועדים שנקבעו.

הקלות לציבור המנהל את חשבונותיו בקו העימות

בעקבות החרפת העימות הצבאי בין מדינת ישראל לארגוני הטרור ברצועת עזה, פרסם המפקח על הבנקים במהלך חודש יולי 2014 שורה של הקלות לציבור המנהל את חשבונותיו בקו העימות וביניהן: הנחיית הבנקים, לגבי ישובים אשר הוכרז בהם מצב מיוחד בעורף, שלא להגביל חשבון או בעל חשבון, בשל שיקים שסורבו; הסרה זמנית של המגבלות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים בכל הקשור למתן אשראי תוך חריגה ממסגרת האשראי המאושרת; הקלת תהליך ההצטרפות של לקוחות לשירות קבלת הוראות טלפונית; הנחיית התאגידים הבנקאיים לתגבר את המוקדים הטלפוניים במידת הצורך, והחלת חלק מההקלות המנויות בהוראת ניהול בנקאי תקין 355 - "ניהול המשכיות עסקית". בנוסף, בשל חוסר הוודאות, הנוגע לסיכויי הגביה ששרר בשוק כתוצאה מהמצב הבטחוני, הנחה בנק ישראל כי בכל הקשור לעריכת הדוחות הכספיים לרבעונים השני והשלישי של שנת 2014, תאגיד בנקאי אינו נדרש למחוק חשבונאית חובות של לווים בישראל שכפופים לדרישות המחיקה החשבונאית בהתאם להוראות הדיווח לציבור. זאת, אלא אם ידועות לתאגיד הבנקאי סיבות אחרות המחייבות מחיקה חשבונאית מלבד מצב הפיגור של החוב.

כמו כן, תאגיד בנקאי התבקש להעריך את השפעת המצב הבטחוני על סיכויי הגביה של חובות, ולהגדיל בהתאם את ההפרשה להפסדי אשראי שמחושבת על בסיס קבוצתי.

ביום 3 בספטמבר 2014, לאור סיום סבב הלחימה וסיום תקופת "מצב מיוחד בעורף", פרסם בנק ישראל הנחיות חזרה לשגרה.

הבנק מיישם את הנחיות המפקח על הבנקים. ליישום הנחיות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דיווח על מגזרי פעילות

ביום 3 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים עדכון הוראת דיווח לציבור על מגזרי פעילות. מטרת ההוראה לשפר את יכולת ההשוואה בין מגזרי הפעילות של בנקים שונים ולהגביר את שימושיות המידע. החל מהדוח לציבור ליום 31 במרץ 2016 ואילך, ינתן כל הנדרש לפי הוראה זו. נקבעו הוראות מעבר לפיהן ינתן גילוי גילוי ראשון כבר בדוח לציבור לשנת 2015. יחד עם פרסום העדכון בהוראת הדיווח, פרסם המפקח קובץ שאלות ותשובות ליישום ההוראה בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים.

"מהלך מחזור הלוואות מוכוונות במסלול מהיר"

בחודש דצמבר 2014 פנה המפקח על הבנקים בהצעה לבנקים להצטרף למהלך וולונטרי של מחזור הלוואות מוכוונות במסלול מהיר, שעיקרו העמדת מחזור הלוואות מוכוונות כהגדרתן בצו הבנקאות (עמלת פרעון מוקדם), ללווים העומדים בתנאים המוצעים על ידי בנק ישראל. נקבע כי המהלך יחול בין ה-1 בינואר 2015 ל-31 במאי 2015. הבנק הצטרף למהלך ומיישמו כנדרש. לפרטים נוספים, ראה פרק מגזר משקי הבית לעיל וכן, ביאור 1.

הוראות ניהול בנקאי תקין

הוראת ניהול בנקאי תקין 310 בנושא "ניהול סיכונים"

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 310 בנושא ניהול סיכונים. ההוראה מתבססת בעיקר על עקרונות באזל לניהול סיכונים כפי שבאו לידי ביטוי בהמלצות באזל. ההוראה כוללת תפיסת ניהול סיכונים כלל תאגידית ומפרטת עקרונות לניהול סיכונים. ההוראה מבהירה גם את התהליכים הנדרשים מהדירקטוריון על מנת למלא את חובותיו כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 301, כולל דרישה למנות ועדה דירקטוריונית לניהול סיכונים. על פי ההוראה, ההנהלה הבכירה אחראית לניהול הסיכונים השוטף ונדרשת להקים פונקציית ניהול סיכונים ולמנות בראשה מנהל סיכונים ראשי. ההוראה מפרטת את תחומי האחריות ואת מעמדה של פונקציית ניהול הסיכונים. מועד תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי"

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 311 בנושא ניהול סיכון אשראי. ההוראה מתבססת בעיקר על עקרונות באזל מחודש ספטמבר 2000. בהוראה זו מוגדרים מבנה ניהול סיכונים האשראי הנדרש מתאגיד בנקאי וחלוקת הסמכויות בנוגע לניהול סיכונים האשראי בין הגורמים השונים בתאגיד הבנקאי. דרישות אלו מהוות אימוץ של הגישה לפיה על מנת לתמוך בקבלת החלטות אשראי נאותות ולמצער השפעות ניגודי עניינים, נדרשת מעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות. מעורבות כזו נדרשת בפרט בגיבוש מדיניות האשראי, בסיווג חובות ובקביעת הפרשות להפסדי אשראי. עוד קובעת ההוראה שהחלטות בדבר אישורי חשיפות אשראי מהותיות יתקבלו תוך התייחסות לדעתה של פונקציית ניהול הסיכונים. מועד תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק גיבש תכנית ליישום האמור בהוראה והציג אותה במכתב שנשלח לפיקוח על הבנקים ביום 31 ביולי 2013.

ביום 23 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר מתקן להוראה 311, אשר מעדכן את עקרון בקרת האשראי, באופן המשלב את הדרישות בדבר בקרת אשראי במסגרת הוראת ניהול הסיכון. במסגרת תיקון זה בוטלה הוראה 319 (בקרת אשראי). תחילת התיקונים ביום 1 באפריל 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא "ניהול סיכון תפעולי"

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים עדכון הוראה 350 בנושא ניהול סיכון תפעולי, המבוססת על הנחיות ועדת באזל מחודש יוני 2011. הוראה זו מעדכנת את הוראה 350 הקודמת (מיום 14 בפברואר 2012), בגין החלת הוראה 310. ההוראה קובעת עשרה עקרונות יסוד לניהול הסיכון התפעולי, ומתייחסת למסגרת העבודה לניהול הסיכון התפעולי. העקרונות שנקבעו בהוראה מתייחסים בעיקר לנושאי ממשל תאגידי ולסביבת ניהול הסיכון התפעולי. מועד תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 301 בנושא "דירקטוריון"

ביום 31 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה 301 בנושא דירקטוריון וזאת, בעקבות עדכונים בחוק הבנקאות. בהוראה בוצעו התאמות לשינויים שחלו בעקבות פרסום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא ניהול סיכונים והוראה 311 בנושא ניהול סיכון אשראי כמפורט לעיל וכן הוראות דיווח לציבור בנוגע לעריכת הפרשות להפסדי אשראי. תחילת התיקון הינה ביום 1 בינואר 2014. ביום 25 בדצמבר 2013, לאחר תיקוני חקיקה וניסיון שנצבר ביישום ההוראה פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראה. במסגרת העדכון הורחבה סמכות המפקח לשנות או לפטור מהוראות מסוימות בהוראה, תאגיד בנקאי או דירקטור. בנוסף הורחבה הגדרת "תאגיד בנקאי" כך שההוראה תחול גם על סולקים ועל תאגידי בנקאיים שהם חברות שירותים משותפות. עוד עודכנו בהוראה סעיפים שונים הנוגעים בין השאר למינוי והפסקת כהונה של דירקטורים חיצוניים, הרכב ודרכי עבודתן של ועדות הדירקטוריון, ובכללן, ועדת הביקורת וכהונת יושב ראש הדירקטוריון. ביום 26 במאי 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון נוסף להוראה, המתייחס למספר הדירקטורים בתאגיד בנקאי וכן מעדכן את השאלון למועמד לתפקיד נושא משרה בתאגיד בנקאי, לאור חקיקת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013. מועד תחילת התיקון להוראה הינו יום פרסומו. הבנק מיישם את התיקון להוראה. ליישום התיקון, אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות"

ביום 30 באפריל 2013 פרסם המפקח על הבנקים עדכון הוראה 314 בנושא הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות. הוראה זו מעדכנת את הוראה 314 להנחיות ועדת באזל לפיקוח (מחודש יוני 2006), זאת מבלי לשנות את ההנחיות בנושא הדיווח לציבור. ההוראה המעודכנת מאמצת קריטריונים להערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות ומפרטת את הדרך הראויה ליישומם. בין הקריטריונים המפורטים בהוראה נכללת אחריות הדירקטוריון והנהלה לקיום תהליכים להערכת סיכונים, כמו כן, על הבנק לקיים מערכת לסיווג מהימן של חובות, לקבוע במדיניותו תהליך כולל לתיקוף מודלים פנימיים ולאמץ תוך כדי תיעוד שיטת עבודה לטיפול בהפסדי אשראי. עוד קובעת ההוראה כי על הבנק לשמור הפרשות ברמה מספקת לכיסוי הפסדי האשראי המוערכים בתיק האשראי, להשתמש בשיקול דעת של עובדים מנוסים בתחום האשראי ולקיים תהליך הערכת סיכונים אחיד שיספק לו כלים ונתונים אחידים. מועד תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית"

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא ניהול סיכון ריבית, זאת במסגרת התאמת הוראות ניהול בנקאי תקין להמלצות ועדת באזל ולסטנדרטים מקובלים במדינות מובילות בעולם. ההוראה מכסה את כלל סוגי סיכון הריבית על כלל המכשירים הפיננסיים בבנק. ההוראה כוללת הסדרה של דרישות וציפיות קיימות של הפיקוח על הבנקים מתאגידי בנקאיים ומתבססת בעיקר על עקרונות ועדת באזל, לניהול ופיקוח על סיכון ריבית שפורסמו בשנת 2004. בעקבות הוראה זו בוצעו תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין 339 בנושא "ניהול סיכונים שוק". מועד תחילת ההוראה מיום 1 ביולי 2014. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים"

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. עיקרי התיקונים בהוראה המעודכנת הינם הפחתת מקדם השקלול לערבות חוק המכר, כאשר הדירה נמסרה למשתכן וכן, הפחתת סכום החבות בגין "מקדם התוספת" בעסקאות נגזרי (Over The Counter, שאינן סחירות בשוק פעיל) המשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה. ההוראה תחול רטרואקטיבית בכל הקשור להפחתת מקדם השקלול לערבות חוק המכר. מועד תחילת ההוראה לגבי עסקאות נגזרי OTC הינו מיום 1 בינואר 2014. בעקבות הוראה זו בוצעו תיקונים להוראה 315 בנושא הפרשה לחובות מסופקים. הבנק מיישם את התיקונים להוראה. ליישום התיקונים אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 421 בנושא "הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית"

ביום 9 בספטמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית. על פי ההוראה, נדרש הבנק להחיל במועדי שינוי הריבית על הלוואות (בהלוואות בהן שיעור הריבית אינו קבוע או אינו ידוע לאורך כל התקופה או בהלוואות המבוצעות בחלקים) את אותה הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית שחלה במועד מתן הלוואה, למעט במקרה בו ריבית הבסיס היא LIBOR, שכן אז, במקרים קיצוניים, רשאי הבנק לקבוע מנגנון לשינוי התוספת/ההפחתה מהריבית הבסיסית. ההוראה חלה בהתאמה גם על פיקדונות שבהם שיעור הריבית אינו קבוע או ידוע לאורך כל התקופה ובפיקדונות מתחדשים, למעט אם הלקוח משך חלק מסכום הפיקדון במהלך תקופת הפיקדון או במועד החידוש. מועד תחילת ההוראה בכל הקשור להלוואות הינו מיום 1 בינואר 2014. מועד תחילת ההוראה בכל הקשור לפיקדונות הינו מיום 1 ביולי 2014 לגבי פיקדונות חדשים, וממועד החידוש הראשון החל לאחר 6 חודשים ממועד תחילת ההוראה (1 בינואר 2015), לגבי פיקדונות מתחדשים בהם תאריך סיום ההתקשרות אינו ידוע ומוסכם. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראות ניהול בנקאי תקין 301A בנושא "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי"

ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. הוראה זו קובעת כללים, שמטרתם להבטיח שהסדרי התגמול בתאגיד הבנקאי יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי. בהתאם להוראה, על כל תאגיד בנקאי לקבוע מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק, לרבות לעובדים המרכזיים שבו. ההוראה כוללת הוראות ומגבלות לגבי כלל התגמולים בתאגיד הבנקאי, ומתייחסת לתפקידי ועדת התגמול והדירקטוריון. כמו כן, מכילה ההוראה דרישות חלולות על קבוצת עובדים מרכזיים ביניהן, קביעת יחס מקסימלי בין תגמול משתנה ותגמול קבוע, דחיית תשלום תגמול משתנה והענקת במניות ובמכשירים מבוססי מניות המבשילים על פני מספר שנים. על פי ההוראה, על גורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת להיות מעורבים בפיתוח מנגנון התגמול, על ידי בחינת נאותות מדדי הסיכון והציות המשולבים בו. עוד קובעת ההוראה, כי תגמול עובדים העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת לא יהיה תלוי בתוצאות העסקיות של היחידות אותן הם מנטרים.

על פי ההוראה, גובה התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע עבור כל עובד. בתנאים חריגים וכפוף לדרישות בהוראה ניתן לקבוע, שהתגמול המשתנה המירבי יגיע עד ל-200%.

הדרישות לפי ההוראה חלות על מדיניות תגמול שנקבעה החל מיום כניסת ההוראה ולא יאוחר מיום 30 ביוני 2014.

בהתאם לקבוע בהוראה, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 10 ביוני 2014 מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (לאחר שמדיניות תגמול כאמור אושרה, כמתחייב מתיקון 20 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 ביום 27 באוגוסט 2013). לעניין זה ראה דוח מידי מיום 10 ביוני 2014, אסמכתא מספר 2014-01-087588. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

כמו כן, אישר דירקטוריון הבנק ביום 19 ביוני 2014, על פי המלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק שאינם נושאי משרה ובכלל זה לעובדים המרכזיים בבנק. לפרטים ראה פרק מדיניות התגמול של הבנק להלן. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראות ניהול בנקאי תקין 414 בנושא "גילוי עלות שירותים בניירות ערך"

ביום 2 באפריל 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא גילוי עלות שירותים בניירות ערך (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 414). על פי החוזר, תאגידים בנקאיים יציגו ללקוחות המחויבים בעמלות בגין פעולות של קניה, מכירה או פדיון של ניירות ערך ישראלים ו/או זרים, או בעמלת דמי ניהול פקדון ניירות ערך, מידע השוואתי, בדבר שיעורי העמלות ששילמו לקוחות המחזיקים פקדונות בשווי דומה. המידע ההשוואתי שיימסר ללקוחות, יפורסם גם באתר האינטרנט של הבנק. תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2015, בהתבסס על נתוני החציון השני של שנת 2014. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 355 - "ניהול המשכיות עסקית"

ביום 26 במאי 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר המתקן הגדרות וקובע עקרונות מנחים למיגון מינימלי של אתרים קריטיים לצורך עמידה בתרחישי ייחוס לאומיים. לפרטים נוספים ראה פרק ניהול הסיכונים. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 403 בנושא "הטבות לא בנקאיות ללקוחות"

ביום 6 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא הטבות לא בנקאיות ללקוחות. ההוראה קובעת כללים והגדרות להבחנה בין הטבה בנקאית והטבה לא בנקאית. ההוראה קובעת בין היתר, כללים המגבילים מתן הטבות לא בנקאיות וקובעת כי אין להתנות הטבה לא בנקאית בהתקשרות עם הבנק לתקופת זמן כלשהי, בדרישה להשבתה או בהסכמה לקבל דבר פרסומת מהבנק. תחילתה של ההוראה ביום 1 בינואר 2015. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 312 בנושא "עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים"

ביום 10 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים (עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312). מטרת החוזר למזער את הסיכונים הנובעים מעסקאות שעושה תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים ולמנוע ניצול לרעה של התאגיד הבנקאי ופעולות בניגוד עניינים.

ההוראה מגבילה את היקף החבויות של אנשים קשורים לתאגיד בנקאי ודורשת כי העסקאות בין התאגיד הבנקאי לאנשים קשורים ייעשו על פי שיקולים עסקיים ובתנאי שוק. מועד תחילתם של השינויים בהוראה ביום 1 בינואר 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור"

ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור. החוזר מאגד את ההנחיות והמגבלות שקבע הפיקוח על הבנקים בשנים האחרונות בנושאים השונים למסמך מחייב אחד. בנוסף, החוזר מגדיר מחדש את המונח "שיעור החזר מהכנסה" ומגביל את סכום הלוואה המאפשר קבלת משקל סיכון מופחת, לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, לסך של 5 מיליוני שקלים חדשים. הלוואה שסכומה עולה על סכום זה, תשוקלל לעניין חישוב נכסי סיכון בשיעור של 100%. מועד תחילת המגבלות השונות הינו כפי שנקבעו במכתבי הפיקוח אותם החוזר מחליף. הדרישות הנוספות חלות על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני ממועד מוקדם ככל האפשר, אך לא יאוחר מיום 1 באוקטובר 2014.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, וכן, קובץ שאלות ותשובות באותו נושא. החוזר כולל שני תיקונים להוראה:

- הגדלת יעד ההון – יעד הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון יכלול תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיור. הגדלת יעד ההון תתבצע בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017 (לאורך שמונה רבעונים).
- משקל סיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה – משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה יפחת משיעור של 100% ל-75%.

בעקבות יישום ההוראה, יעד יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון צפוי לגדול בכ-0.1%, לפי נתוני מועד הדיווח, בכל אחד משמונת הרבעונים החל ממועד יישום ההוראה ובסך הכל בכ-0.8% עם השלמת היישום. יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדיור ושל סך נכסי הסיכון.

מועד התחילה לעמידה ביעד ההון הינו מיום 1 בינואר 2017. על התאגידים הבנקאיים להגדיל את יעד ההון, בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. הבנק מיישם את דרישות ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 418 בנושא "פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט"

ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא פתיחת חשבונות באמצעות האינטרנט. ההוראה נועדה לאפשר פתיחה מקוונת של חשבונות בכפוף למספר תנאים ומגבלות כאמצעי העשוי להגביר את התחרותיות במערכת הבנקאית. ההוראה נכנסה לתוקף במועד פרסומה, אך מחייבת להודיע למפקח לפחות 60 ימים מראש על כוונה להציע פעילות זו. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 4 בינואר 2015 פרסם המפקח חוזר הבהרה בנושא סוגי חשבונות ותנאים בהתקיימם לא תידרש חתימתו של לקוח על הסכם. במסגרת חוזר זה נקבע כי לא תדרש חתימתו של לקוח על הסכם לתנאי עסק כלליים או הסכם פתיחת חשבון עובר ושב וניהולו, לרבות הסכם הכולל תנאים כלליים למתן שירותים בנקאיים שונים שנפתח באופן מקוון בהתאם להוראה 418 והסכם בנושא הוראות טלפונית. חוזר זה פורסם כצעד משלים לפרסום תיקון (2) לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(גילוי נאות ומסירת מסמכים), באותו עניין ביום 30 בדצמבר 2014, כמפורט בפרק חוקים ותקנות לעיל.

הוראת ניהול בנקאי תקין 439 בנושא "חייבים על פי הרשאה"

ביום 1 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא "חייבים על פי הרשאה" (עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 439). שמטרתו, להתמודד עם הקשיים העומדים בפני לקוחות בתהליך העברת חייבים על פי הרשאה מחשבון בבנק אחד לאחר, בדרך של יצירת תהליך העברת הרשאות יעיל ומהיר ללא טרחה מצד הלקוח, תהליך אשר זוהה על ידי הפיקוח על הבנקים כחסם מרכזי להעברת חשבון מבנק לבנק. מועד תחילתם של השינויים בהוראה, ביום 1 באוקטובר 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 422 בנושא "פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו"

ביום 26 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא פתיחת חשבון עובר ושב ביתרת זכות וניהולו. ההוראה נועדה להבהיר מהם אותם שירותים, אשר מהווים חלק בלתי נפרד מניהול חשבון ומהם אותם מקרים בהם לא תתקבל טענת "סירוב סביר" לפתיחת חשבון (לעניין סעיף 2(א)(2) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א, 1981). חלקים בהוראה נכנסו לתוקף במועד פרסומה ובתחילת ספטמבר 2014. הסעיף בהוראה הקובע כי כרטיס לחיוב מידי, יהווה אחד האמצעים לתשלום שעל תאגיד בנקאי להעמיד ללקוחותיו המעוניינים בכך, נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2015. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" והוראה 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות"

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה, מספר 221, בנושא "יחס כיסוי הנזילות". ההוראה מאמצת את המלצות באזל III במערכת הבנקאית בישראל לעניין יחס כיסוי הנזילות. יחס זה נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בתרחיש קיצון של נזילות לחודש. הוראות באזל III מגדירות מסגרת ספציפית לחישוב יחס כיסוי נזילות מתוך מטרה ליצור אחידות ברמה בינלאומית.

כמו כן, פורסמו באותו היום תיקונים להוראות הדיווח לציבור, הכוללים, בין היתר, דרישות גילוי של נדבך 3 של באזל, במסגרת דוח הדירקטוריון ודרישות גילוי של יחס כיסוי הנזילות, במסגרת ביאור הלימות הון בדוחות הכספיים. בנוסף, פורסם ביום 30 בספטמבר 2014, קובץ שאלות ותשובות להוראה החדשה.

הוראת ניהול בנקאי תקין הקיימת, מספר 342 בנושא "ניהול סיכון הנזילות" הותאמה ותחול לאורך תקופת המעבר כמפורט להלן. להלן עיקרי הוראת ניהול בנקאי תקין החדשה:

- הגדרה של יחס כיסוי הנזילות (LCR - Liquidity Coverage Ratio) כיחס בין שווי מלאי הנכסים באיכות גבוהה (HQLA - High Quality Liquid Assets) לבין סך תזרים מזומנים יוצא נטו, בתנאי קיצון.
  - הגדרה של מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה - כנכסים שניתן להמירם למזומן בקלות ובמהירות תוך הפסד ערך קטן (או ללא הפסד) ואשר עומדים במאפייני כשירות שנקבעו.
  - הגדרה של תזרים מזומנים יוצא נטו - יחושב ככלל התנועות בהתחייבויות, בנכסים ובפעילות החוץ מאזנית שצפויות להשפיע על תזרים המזומנים לתקופה של חודש, על פי המקדמים שנקבעו על ידי בנק ישראל, בהתאמה להמלצות באזל III.
  - קביעת יחס כיסוי נזילות מזערי - ערכו של היחס לא יפחת מ-100%, כלומר מלאי הנכסים באיכות גבוהה ישתווה, לכל הפחות, לסך תזרים המזומנים היוצא נטו.
- יחס כיסוי הנזילות יהיה בשימוש שוטף, על בסיס יומי בסך כל המטבעות יחדיו ובמטבע חוץ בנפרד. ההוראה תיושם על בסיס נתוני הבנק והן על בסיס מאוחד.

תחילת יישום ההוראות ביום 1 באפריל 2015, כאשר הדרישה המזערית ליחס כיסוי הנזילות תעמוד על:

- 1 באפריל 2015 – 60%
- 1 בינואר 2016 – 80%
- 1 בינואר 2017 – 100%

ירידה מהיחס הנדרש תלווה בדיווח מיידי למפקח על הבנקים ובהגשת תכנית לסגירת הפער במקרה הצורך. הבנק נערך ליישום ההוראות.

הוראת ניהול בנקאי תקין 308A בנושא "טיפול בתלונות הציבור"

ביום 30 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא טיפול בתלונות הציבור (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A). החוזר כולל התאמה של נהלי הפיקוח על הבנקים לטיפול בתלונות הציבור בהתאם לאימוץ עקרון 9 לעקרונות העל להגנה על צרכנים של שירותים פיננסיים, שפורסמו על ידי הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (OECD), במטרה לשפר את טיפול המערכת הבנקאית בתלונות הציבור. ההוראה קובעת, בין היתר, כי התאגיד הבנקאי יקבע מדיניות לטיפול בתלונות הציבור על בסיס קבוצתי, יקים פונקציה ייעודית לטיפול בפניות הציבור ויעמיד בראשה נציב תלונות ציבור. תחילתה של ההוראה יהיה לא יאוחר מיום 1 באפריל 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 425 בנושא "דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים"

ביום 19 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראה בנושא דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים. ההוראה כוללת דרישה להצגת דוח מקוצר ודוח מפורט בחשבון מקוון של כל לקוח כהגדרתו בסעיף 9ט(ו) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), בהתאם לנוסח ומבנה שנקבעו בתוספות להוראה. הדוחות יוצגו עד סוף חודש פברואר וייתייחסו לנתוני השנה הקלנדרית השוטפת. תחילתה של ההוראה ביום 28 בפברואר 2016 בהתייחס לדוחות השנתיים בגין שנת 2015. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 325 בנושא "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב"

ביום 25 בנובמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון הוראה, בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב. תכלית התיקון ההוראה להגדיל את הסכום עד אליו ניתן שלא ליישם את האמור בהוראה על חריגות מ-1,000 שקלים חדשים ל-2,000 שקלים חדשים ל"אשראי לאנשים פרטיים" ול-5,000 שקלים חדשים ל"אשראי מסחרי", כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור. מועד התחילה לשינויים בהוראה הינו עד יום 1 בינואר 2015. הבנק מיישם את ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 432 בנושא "העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח"

ביום 15 בדצמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים תיקון הוראה בנושא העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח. תכלית התיקון לפשט את הפעולות הנדרשות בסגירת חשבון ובהעברת פעילות מבנק לבנק. ההוראה מוסיפה אמצעי תקשורת שעומדים לרשות הלקוח לקבלת מידע והגשת בקשה לסגירת חשבון או העברת פעילותו מהחשבון. תחילתה של ההוראה ביום 1 בינואר 2015, למעט סעיפים מסוימים הקשורים בקבלת מידע, בהגשת בקשה בערוצים נוספים ובפרק הזמן במהלכו נדרש הבנק לסגור את החשבון או להעביר הפעילות בו, אשר יכנסו לתוקף ביום 1 ביולי 2015. הסעיפים המתייחסים לדוח התקופתי לפי הוראה 425, הנדרש לפי הוראה זו, יכנסו לתוקף ביום 28 בפברואר 2016. הבנק נערך ליישום ההוראה. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראות אחרות

בנוסף, נדרשים התאגידים הבנקאיים, לדווח למפקח על הבנקים דיווחים מידיים (בין היתר, על מעילות, הונאות ורכישת אמצעי שליטה) ודיווחים חודשיים (בין היתר דיווחים על נתונים כספיים, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי, הסגל הבכיר ורואה החשבון, יחס הון לרכיבי סיכון וכד').

המלצות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ("ועדת באזל")

ועדת באזל הינה גוף בינלאומי שנוסד בשנת 1974 על ידי בנקים מרכזיים של מדינות שונות. החלטותיה והמלצותיה של הועדה, אף שאין להן תוקף משפטי מחייב, קובעות את עקרונות הפיקוח המקובלים על ידי הגופים המפקחים על המערכות הבנקאיות בחלק ניכר ממדינות העולם. ביום 26 ביוני 2004 פרסמה ועדת באזל המלצות חדשות שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה להסדרת כללי הלימות ההון של הבנקים במדינות השונות (להלן: "באזל ו"). בחודש יוני 2006 התפרסם נוסח סופי ומעודכן של ההוראות. המלצות באזל ו מחליפות את ההוראה הקודמת משנת 1988, המכונה באזל ו, שכללה דרישות הון בגין סיכון אשראי, והורחבה בשנת 1996, כדי לכלול דרישות הון גם בגין סיכון שוק. יישום הנחיות באזל ו, משפר את המדידה ואת ניהול הסיכונים השונים, בפניהם ניצב המוסד הפיננסי, וכן מבטיח התאמה טובה יותר של דרישות ההון לרמת הסיכון לה חשוף המוסד הפיננסי. בעקבות המשבר הפיננסי העולמי, פרסמה ועדת באזל הוראה חדשה המכונה באזל ו. ההוראה זו נועדה להתמודד עם הכשלים שהתגלו בתהליכי ניהול ובקרת הסיכונים במשבר. לפרטים, ראה להלן.

עיקרי המלצות ועדת באזל

בעוד שההוראה המכונה באזל ו כיוונה בעיקרה להקצאת הון בגין סיכון האשראי וסיכון השוק להם חשוף המוסד הפיננסי, הרחיבה באזל ו את ההנחיות במטרה להגדיל את יציבות המוסדות הפיננסיים גם באמצעות הטמעה של תרבות ניהול ובקרה של סיכונים. לפיכך, כוללת הוראת באזל ו, מלבד שינוי מהותי באופן חישוב ההון (הנדבך הראשון של ההוראה), גם שני נדבכים נוספים, כפי שיפורט להלן. הנדבך הראשון של באזל ו כולל הקצאת הון מינימאלית בגין סיכון שוק, סיכון אשראי וסיכון תפעולי. ההנחיות קובעות את אופן הקצאת ההון בגין סיכון אשראי, באמצעות מתן אפשרות לחשב את ההון המינימאלי על ידי מודל סטנדרטי, המסתמך על דירוג חיצוני של החוב על ידי סוכנויות דירוג, המוכרות על ידי הגורם המפקח (בישראל: בנק ישראל - המפקח על הבנקים), עושה שימוש במספר רב של קבוצות חשיפה, תוך התאמת מקדמי הסיכון לקבוצות השונות ומכיר בביטחונות פיננסיים הניתנים לקיזוז מהחשיפה. ההוראות מאפשרות לבנקים לחשב את דרישת ההון המינימאלי גם לפי מודלים פנימיים. מודלים אלה מתבססים על הערכות הבנק לגבי איכות הלווים שלו, באמצעות מחושבת ההסתברות שייכנסו למצב של כשל אשראי ורמת ההפסד שייגרם לבנק במקרה של כשל אשראי. השימוש במודלים פנימיים מחייב אישור של

הגורם המפקח, הניתן רק לאחר עמידת המודל בתהליכי תיקוף נרחבים. על פי הנחיות המפקח על הבנקים, הקצאת ההון בגין סיכון האשראי, מחושבת בשיטה הסטנדרטית.

בתחום סיכונים שוק נקבעת הקצאת ההון בישראל לפי מודל סטנדרטי, האומד את חשיפת הבנק בגין סיכונים בסיסי, ריבית ומניות, בתיק הסחיר של הבנק.

בתחום הסיכונים התפעוליים, מציעות ההמלצות מספר גישות חלופיות לחישוב ההון הנדרש: גישת האינדיקטור הבסיסי, על פיה יקצה הבנק הון בגין סיכונים תפעוליים בשיעור קבוע מההכנסה הגולמית השנתית הממוצעת בשלוש השנים האחרונות; הגישה הסטנדרטית, במסגרתה יחושבו דרישות ההון על ידי הכפלת ההכנסה הגולמית הנובעת מכל קו עסקים במקדם ספציפי לאותו קו עסקים; גישת המדידה המתקדמת, על פיה יקצה הבנק הון בהתאם למודל פנימי שיפותח בתוך הארגון. על פי הנחיות המפקח על הבנקים, הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי, מחושבת בשיטה הסטנדרטית.

המלצות באזל II מגדירות מספר עקרונות לניהול סיכונים תפעוליים, המתייחסים להיבטים כגון: מידת הפיקוח מצד ההנהלה ודירקטוריון הבנק, קיום מבנה ארגוני ותרבות ארגונית מתאימים, לרבות מערך דיווח פנימי וזרימת מידע יעילה ואפקטיבית, אופן הערכת ומדידת הסיכון, וקיומן של מערכות תומכות מתאימות. מערך הטיפול בסיכון התפעולי מחויב לפעול למיפוי ולזיהוי הסיכון התפעולי, לאיסוף נתוני כשל בפועל, ולנקיטת פעולות שנועדו לצמצם את מידת הנזק הפוטנציאלי מהתרחשות כשל תפעולי בבנק. עקרונות באזל II קובעים בנוסף, גם את אחריות הביקורת הפנימית, כקו הגנה נוסף במסגרת הטיפול בסיכון התפעולי.

הנדבך השני של באזל II עוסק בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP) והתהליך בתוך הבנק (תהליך פנימי להערכת הלימות ההון - ICAAP), שנועדו להבטיח, כי רמת ההון של הבנק תואמת את פרופיל הסיכון שלו. זאת, מעבר לדרישת ההון המינימאלית שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון. במסגרת זו נבדקת, בין היתר, מידת ההתאמה של הקצאת ההון המזערית (קרי, חישובי הנדבך הראשון) לבנק ורמת ההון הנדרשת בגין סיכונים נוספים שאינם נכללים בהקצאת ההון המינימאלית בנדבך הראשון, כגון סיכון הריבית בתיק הבנקאי, סיכון ריכוזיות ועוד. בנוסף, נבדקים במסגרת נדבך זה תהליכי ניהול הסיכונים בבנק, תהליכי בקרת הסיכונים, הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק, דיווחים וניהול תהליכים שיש להם קשר הדוק עם ניהול הסיכונים, ההון והרווח של התאגיד.

בנוסף, נדרשת במסגרת הנדבך השני בדיקה, האם יש לבנק די הון כדי לעמוד בתכנית האסטרטגית שלו, והאם יש לו די הון כדי להתגונן כנגד מצבי קיצון ומשברים העלולים להתרחש ולהשפיע על הבנק. לפיכך, מהווים מבחני המצוקה (STRESS TESTS) כלי חשוב בהערכת ההון הנדרש מהבנקים, ולא לה מקום חשוב במסגרת הנדבך השני של ההוראה.

הנדבך השלישי של הוראת באזל II עוסק בדרישות הדיווח והגילוי לגוף המפקח ולציבור. במסגרת זו נדרש הבנק לתת גילוי נרחב, מפורט ומעמיק על רמת הסיכון שלו ועל תהליכי ניהול הסיכונים שלו. באוקטובר 2009 התקבלו הנחיות מפורטות ליישום דרישות הגילוי ליישום הנדבך השלישי של באזל II, והבנק מיישם את הדרישות בדוחות כספיים אלה.

יישום המלצות ועדת באזל במערכת הבנקאית בישראל

המלצות ועדת באזל יושמו בישראל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין, כדלהלן:

הוראת ניהול בנקאי תקין 201 - מבוא, תחולה וחישוב דרישות;

הוראת ניהול בנקאי תקין 202 – ההון הפיקוחי;

הוראת ניהול בנקאי תקין 203 - אופן חישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי לפי גישה סטנדרטית;

הוראת ניהול בנקאי תקין 204 - אופן חישוב ההון בגין סיכון אשראי לפי גישת הדירוגים הפנימיים;

הוראת ניהול בנקאי תקין 205 - הטיפול בעסקאות איגוח;

הוראת ניהול בנקאי תקין 206 - אופן חישוב דרישות ההון בגין סיכון תפעולי;

הוראת ניהול בנקאי תקין 208 - אופן חישוב דרישות ההון בגין סיכון שוק;

הוראת ניהול בנקאי תקין 211 - הנחיות לתהליך הערכת נאותות הלימות ההון בתאגידים הבנקאית (הנדבך השני);

הנדבך השלישי, המתווה את ההוראות והציפיות בנוגע למשמעת השוק (דרישות גילוי), מוזג לתוך קובץ הוראות הדיווח לציבור. ביום 14 בפברואר 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הקובע כי החל מיום 1 בינואר 2011 בטלות דרישות ההון הכלולות בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 (באזל I).

מתכונת הגילוי שקבע המפקח על הבנקים, בהתאם לדרישות הנדבך השלישי, נכללת להלן. הלימות ההון של הבנק למועד הדיווח, במתכונת הגילוי שקבע המפקח על הבנקים, מוצגת בביאור 14 לדוחות הכספיים.

במסגרת הנדבך השני של הוראת באזל II (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 211-תהליך ה-ICAAP), פועל הבנק במהלך השנים האחרונות להטמעת מסגרת לבקרת וניהול הסיכונים. תהליך ה-ICAAP בבנק הינו תהליך מקיף המערב את דרגות הניהול הבכירות ביותר בבנק. במסגרת זו, זיהה ומיפה הבנק את הסיכונים המהותיים לפעילותו, הגדיר את תיאבון הסיכון שלו לכל הסיכונים הללו וכתב מסמכי מדיניות לסיכונים אליהם הוא נחשף במסגרת פעילותו, המעודכנים באופן סדיר. תיאבון הסיכון, מיפוי הסיכונים וקביעת המהותיות שלהם ומסמכי המדיניות המעודכנים, עולים לאישור הועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון, בכל שנה.

בחודש מאי 2014 הגיש הבנק לבנק ישראל את מסמך ה-ICAAR (הדוח השנתי של תהליך ה-ICAAP, המתייחס ל-31 בדצמבר 2013), המבטא את הערכת הבנק לגבי רמת ההון הנדרשת, על מנת לכסות את כל הסיכונים להם הוא חשוף מתוקף פעילותו העסקית, וזאת על פי הנחיות בנק ישראל, ובתיאום עם הערות בנק ישראל לתהליך שבוצע בבנק (תהליך ה-SREP). הערכת ההון כוללת תהליכים כמותיים ואיכותיים, כולל בחינה עצמית של הבנק בנוגע לאיכות ניהול ובקרת הסיכונים שלו. הערכת ההון בוצעה תוך הפעלה של מגוון שיטות לביצוע מבחני מצוקה (קיצון), באופן התואם את דרישות בנק ישראל. שיטות אלה כוללות, החל מהתהליך הנוכחי, את תוצאות תרחיש הקיצון האחיד (תרחיש המאקרו) שבוצע לפי עקרונות שנקבעו על ידי בנק ישראל.

תוצאות הערכות ההון שבוצעו במסגרת מסמך זה, מצביעות על כך שלבנק די הון לכיסוי הסיכונים אליהם הוא חשוף, ולנוכח יעדיו העסקיים והתכנית האסטרטגית שלו, הן במצב שגרה והן במצב קיצון.

במסגרת יישום הנדבך השני, ממשיך הבנק לפעול באופן שוטף, על פי תכנית העבודה, לסגור את הפערים שאותרו מול דרישות ועדת באזל בתחומי הסיכונים השונים, לשדרג את פעילותם של הפורומים השונים, המטפלים בנושאים שונים של ניהול ובקרת הסיכונים וההון של הבנק ולשפר את מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים וניהול ההון שלו בהתאם להנחיות הנדבך השני, הנחיות נוספות של בנק ישראל בנושא ניהול ובקרת הסיכונים השונים, וה-BEST PRACTICE המתפתח בתחום, בעיקר עם יישום באזל III.

ביום 26 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראת שעה בנושא יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין תגמול. דרישות הגילוי החדשות נועדו לתמוך ולאפשר למשתמשים בשוק להעריך את האיכות של שיטות התגמול ושל האופן שבו הן תומכות באסטרטגיות של תאגידים בנקאיים ובמצב הסיכון שלהם. דרישות הגילוי חלות על דוחות שנתיים החל מיום 1 בינואר 2014. לפרטים נוספים ראה פרק ניהול הסיכונים להלן.

באזל III

בסוף שנת 2010 אימצה ועדת באזל הוראה חדשה, המכונה באזל III. הוראה זו, פרי המשבר האחרון בשווקים הבינלאומיים, מכילה אוסף של תיקונים להוראת באזל II, וביניהם: חיזוק בסיס ההון, העלאת יחסי ההון המזעריים, קביעת מדדים חדשים ומתודולוגיות לטיפול בסיכון הנזילות, חיזוק המתודולוגיה להתמודדות עם סיכון הצד הנגדי, קביעת יחס מינוף כיחס חדש במסגרת מדדי ניהול הסיכונים ותהליכים נוספים שנועדו לשפר את יכולות ניהול ובקרת הסיכונים במוסדות הפיננסיים. על פי לוח הזמנים שנקבע על ידי הועדה, היא מיושמת ברחבי העולם בהדרגה, החל משנת 2013.

ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחיה, בה נקבע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש באותו יום. על פי ההנחיה, כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017.

ההנחיה בדבר יחס הון ליבה מינימלי של 10% אינה חלה על הבנק. יחס הון הליבה מחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

ביום 23 ביולי 2012 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך.

ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים תיקון של הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211, העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי סיכון (להלן: "ההוראות").

התיקונים להוראות עוסקים בחיזוק איכות וגודל ההון ובחיזוק כיסוי הסיכון להפסדי שערורך לשווי שוק מנגזרים (CVA - Credit Value Adjustments).

השפעת יישום הוראות באזל III

בסך הכל הסתכמה השפעת יישום הוראות באזל III ביום 1 בינואר 2014 בירידה של 0.28% ביחס הון עצמי רובד 1.

להלן ההשפעות העיקריות של יישום ההוראות:

מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי - מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי (ועד ל-10% מהון עצמי רובד 1) - משוקללים במשקל סיכון של 250%.

התוספת לנכסי הסיכון ליום 1 בינואר 2014 הסתכמה ב-1,230 מיליוני שקלים חדשים.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - סכום ההפרשה הקבוצתית יוכר כהון רובד 2 עד לתקרה של 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי מנגד, סכום ההפרשה התוסף לנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי.

התוספת לנכסי סיכון ולהון רובד 2 ליום 1 בינואר 2014 הסתכמה ב-1,277 מיליוני שקלים חדשים.

מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי - הכרה ב-80% מיתרת המכשירים ליום 31.12.13 והפחתה של 10% בכל שנה עד ליום 1 בינואר 2022.

ההפחתה מהון רובד 2 ליום 1 בינואר 2014 הסתכמה ב-893 מיליוני שקלים חדשים.

זכויות מיעוט - סכום זכויות המיעוט שיוכר כהון הוגבל ולא ניתן להכיר בעודף ההון בחברת הבת.

ההפחתה מהון עצמי רובד 1 ליום 1 בינואר 2014 הסתכמה ב-31 מיליוני שקלים חדשים.

הקצאת הון בגין הפסדי CVA (הפסדי שערורך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, Credit Value Adjustments) - בנוסף לדרישת הון בגין סיכון לכשל הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי לפי הגישה הסטנדרטית, נדרשת הקצאת הון לכיסוי הסיכון להפסדים פוטנציאליים שעלולים להיווצר משערורך לשווי שוק של נגזרים מעבר לדלפק (OTC).

התוספת לנכסי הסיכון ליום 1 בינואר 2014 הסתכמה ב-965 מיליוני שקלים חדשים.

לפרטים נוספים בדבר התיקונים העיקריים שנכללו בהוראות, השפעת יישום הכללים על יחס הלימות ההון של הבנק והשפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים בדבר יחס הלימות ההון של הבנק, ראה התייחסות בסעיף "הלימות הון" במסגרת פרק ניהול סיכונים - "באזל III: הנדבך השלישי - משמעת שוק".

בעקבות פרסום ההוראות, חזר הבנק, באותו מועד, ובחן את עמידתו בלוחות הזמנים להשגת יעד ליחס הון ליבה בשיעור שלא יפחת מ-9%.

בעקבות בחינה זו ועל יסוד הנחות במועד הבחינה ביחס לרווח הצפוי בשנים 2013-2014 ולשיעורי הצמיחה בנכסי הסיכון, הציג הבנק למפקח על הבנקים, באותו מועד, מתווה להתפתחות חזויה של יחס הון הליבה, הכולל חלוקת דיבידנד, תוך שמירה על שולי ביטחון נאותים.

לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 14 באוגוסט 2013, לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליוני שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות. החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, מיום 28 במרץ 2012 במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולעניין מדיניות חלוקת דיבידנד – הכלל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המיידית של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 191649-01-2012). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המיידית האמור.

לפרטים בדבר רכישה עצמית של מניות הבנק, ראה פרק השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו לעיל. ביום 23 בדצמבר 2014, בנוסף לעדכון התוכנית האסטרטגית של הבנק (כמפורט בפרק אסטרטגיה עסקית להלן), החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת, במקום מדיניות חלוקת דיבידנד שפורטה בסעיף 1.ג. לדוח המיידית הקודם. מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון, כמפורט בתוכנית האסטרטגית המעודכנת. בשנת 2017, מדיניות הדיבידנד תהיה בהתאם לאמור בסעיף 1.ג. לדוח המיידית הקודם. זאת, בכפוף לכך שהון עצמי רובד 1 של הבנק, לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ובכפוף לשמירת שולי בטחון נאותים.

הבנק קיבל את אישורו של המפקח על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל. מובהר, כי חלוקת הדיבידנד כפופה להוראות הדין ולהגבלות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים, כמפורט בביאור 13 לדוחות הכספיים. לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 24 בדצמבר 2014 (אסמכתאות 229338-01-2014 ו-229341-01-2014). אזכורים אלה מהווים הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוחות המיידים האמורים.

ביום 28 בספטמבר 2014 פירסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, וכן, קובץ שאלות ותשובות באותו נושא. החוזר כולל שני תיקונים להוראה:

- הגדלת יעד ההון – יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל לרכיבי סיכון יכללו תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיור.
- הגדלת יעדי ההון תתבצע בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד 1 בינואר 2017 (לאורך שמונה רבעונים).
- משקל סיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה – משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה יפחת משיעור של 100% ל-75%.

בעקבות יישום ההוראה, יעדי ההון הנדרשים לרכיבי סיכון צפויים לגדול בכ-0.1%, לפי נתוני מועד הדיווח, בכל אחד משמונת הרבעונים החל ממועד יישום ההוראה ובסך הכל בכ-0.8% עם השלמת היישום. יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדיור ושל סך נכסי הסיכון.

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, ועד עובדי ייב וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה פרק ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי התחייבויות לשיפוי. לפרטים, ראה ביאור 19 ד.4 עד 9 לדוחות הכספיים.
- ג. הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל, להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטראקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. לפרטים נוספים, ראה ביאור 19 ד.14 לדוחות הכספיים.
- ד. זכיית בנק ייב במכרז בנושא הלוואות תקציביות לעובדי המדינה. לפרטים, ראה פרק חברות מוחזקות עיקריות לעיל.
- ה. התקשרות בנק ייב עם חברה בינלאומית, להקמת מערכת ליבה בנקאית וקבלת שירותי מיקור חוץ של מערכת זו. לפרטים, ראה פרק מערכות מידע ומחשוב לעיל.

הליכים משפטיים

להליכים משפטיים מהותיים שהבנק צד להם ראה ביאורים 19 ד.10 ו-19 ד.11 לדוחות הכספיים.

חקירה של משרד המשפטים בארצות הברית

לפרטים בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ראה ביאור 19 ד.13 בדוחות הכספיים.

קביעת רשות ההגבלים העסקיים

לפרטים בדבר הסדר בין הבנקים לבין הממונה על ההגבלים העסקיים, ראה ביאור 19 ד.12 בדוחות הכספיים.

אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק

תנאי כהונה והעסקה של המנהל הכללי

ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות את תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי של הבנק, ובכלל זה, אישור תכנית תגמול למנהל הכללי של הבנק, הכוללת מענק כספי וכן תגמול הוני בדרך של הקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית. לפרטים, ראה ביאורים 16 ו-16א' לדוחות הכספיים.

תכנית אופציות לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה לנושאי משרה ולעובדים מרכזיים בבנק, וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק. לפרטים, ראה ביאור 16א' לדוחות הכספיים.

תשלום גמול שנתי וגמול השתתפות בישיבות לדירקטורים בבנק

ביום 15 בספטמבר 2014 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול מיום 8 בספטמבר 2014, לאשר תשלום גמול שנתי וגמול השתתפות בישיבות, לדירקטורים בבנק. החלטה זו התקבלה בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, שאושרה על ידי האסיפה הכללית ביום 10 ביוני 2014, ועל פי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס - 2000. החלטת הגמול לדירקטורים בבנק מתייחסת לתשלום גמול לדירקטורים חיצוניים, לרבות דירקטור חיצוני מומחה ולתשלום גמול לדירקטורים בבנק שאינם דירקטורים חיצוניים, לרבות, דירקטור שהינו בעל שליטה בבנק. לפרטים נוספים, ראה דוח מיידי מיום 15 בספטמבר 2014, אסמכתא 2014-01-157959. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המייד הנזכר לעיל.

עדכון תכנית אסטרטגית

ביום 23 בדצמבר 2014 החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את התכנית האסטרטגית של הבנק. זאת, לאור שינויים שחלו בהנחות מסויימות ששימשו בסיס לתכנית האסטרטגית המקורית. לפרטים ראה פרק אסטרטגיה עסקית להלן.

ביום 23 ביולי 2012 אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית לשנים 2013-2017 (להלן-"התכנית האסטרטגית המקורית" או "התכנית המקורית"), המבוססת על העקרונות הבאים:

- היעד שנקבע בתכנית המקורית הוא להציג בשנת 2017 תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-17%, על בסיס היעד של יחס הון הליבה בשיעור של 7.5%.
- דירקטוריון הבנק הנחה את הנהלת הבנק, באותו מועד, לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, לפיה על הבנק לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014 ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך. יחס הון הליבה יחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שייקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. כפועל יוצא מכך, יוגדל בסיס ההון העצמי הממוצע שישמש לפעילות הבנק, דבר שיביא לתוצאה אריתמטית לפיה רווח נתון יניב תשואה נמוכה יותר. בהתאם לכך, היעד של התשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, המותאם לדרישה הרגולטורית של יחס הון ליבה שלא יפחת מ-9%, יעמוד בשנת 2017 על כ-14.5%. לצרכי השוואה, תשואה להון זו שקולה לכ-17% על בסיס דרישת ההון הרגולטורית בתקופת התכנית האסטרטגית הקודמת.
- בתקופת תכנית החומש תישמר, על פי התכנית המקורית, מדיניות חלוקת דיבידנד שאימץ לעצמו הבנק לפיה, בכפוף לכך שיחס הון הליבה לא יפחת מהיעד שקבע הדירקטוריון, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח מפעולות בלתי רגילות.

בעקבות פרסום הוראות המפקח על הבנקים, מיום 30 במאי 2013, לגבי אימוץ המלצות באזל III בישראל, ובכללן התאמות פיקוחיות, ניכויים מההון והוראות למדידה והלימות הון, חזר הבנק ובחן, באותו מועד, את עמידתו בלוחות הזמנים להשגת יעד ליחס הון ליבה בשיעור שלא יפחת מ-9%.

בעקבות בחינה זו ועל יסוד הנחות במועד הבחינה ביחס לרווח הצפוי בשנים 2013-2014 ולשיעורי הצמיחה בנכסי הסיכון, הציג הבנק למפקח על הבנקים, באותו מועד, מתווה להתפתחות חזויה של יחס הון הליבה, הכולל חלוקת דיבידנד, תוך שמירה על שולי ביטחון נאותים. לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 14 באוגוסט 2013, לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליון שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות. החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולעניין מדיניות חלוקת דיבידנד – הכל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המייד של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 191649-01-2012). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המייד האמור.

ביום 23 בדצמבר 2014 החליט דירקטוריון הבנק לעדכן את התכנית האסטרטגית המקורית ולהעמיד את היעד של התשואה מרווח נקי המיוחס לבעלי המניות להון עצמי ממוצע, על שיעור של כ-13% בשנת 2017. זאת, לאור שינויים שחלו בהנחות מסוימות ששימשו בסיס לתכנית האסטרטגית המקורית, כדלקמן:

- השפעה של הוראות רגולטוריות חדשות שנוספו לאחר גיבוש התכנית האסטרטגית המקורית, ובמיוחד, ההוראה הקבועה בסעיף 14א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, לעניין מגבלות למתן הלוואות לדיור (להלן - "הוראה 329"⁽¹⁾); על פי ההוראה האמורה, לצורך חישוב דרישת ההון, כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, לעניין מדידה והלימות הון, על תאגיד בנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור.

התאגידים הבנקאיים נדרשים להגדיל את יעד ההון, בשיעורים רבעוניים קבועים, החל מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. הדירקטוריון הנחה את הנהלת הבנק, לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק, לא יפחת מן היעד כאמור לעיל. יישום ההוראות האמורות לעיל, יגרום להגדלה של בסיס ההון העצמי הממוצע המשמש לפעילות הבנק ויביא לתוצאה לפיה רווח נתון יניב תשואה נמוכה יותר, וכפועל יוצא מכך, יגרום להקטנה של שיעור התשואה להון.

- השפעת תנאים מאקרו כלכליים

- צמיחת הכלכלה הישראלית בשנת 2013 ובתשעת החודשים הראשונים של שנת 2014, בשיעור של כ-2.8% בממוצע לשנה, בלבד; זאת במקום כ-3.5%, בהתאם להנחה ששימשה בסיס לתכנית האסטרטגית המקורית.

- שיעור האינפלציה נמצא מתחת ליעד יציבות המחירים והריבית המוניטרית נמוכה במונחים היסטוריים, דבר המשפיע לרעה על רווחיות הבנק, זאת, לעומת ההנחות ששימשו בסיס לתוכנית המקורית ולפיהן שיעור האינפלציה יוותר בתוך טווח יעדי הממשלה והריבית תתאים לרמת אינפלציה זו.

בנוסף, דירקטוריון הבנק החליט לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד (להלן - "מדיניות הדיבידנד המעודכנת"), במקום מדיניות חלוקת הדיבידנד שפורטה בסעיף 1א. לדוח המידי הקודם; מדיניות הדיבידנד המעודכנת הינה לחלק בגין הרווחים הרבעוניים, בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון, כמפורט לעיל.

בשנת 2017, מדיניות הדיבידנד תהיה בהתאם לאמור בסעיף 1א. לדוח המידי הקודם; זאת, בכפוף לכך שהון עצמי רובד 1 של הבנק, לא יפחת מן הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ובכפוף לשמירת שולי בטחון נאותים.

הבנק קיבל את אישורו של המפקח על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל.

מובהר, כי חלוקת הדיבידנד כפופה להוראות הדין ולהגבלות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

(1) במקביל, נקבע בסעיף 14 להוראה 329, כי התאגידים הבנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון להלוואות ממונפות לדיור בריבית משתנה, כאמור בנספח ב' להוראה 329, מ-100% ל-75%, מועד התחילה של ההוראה האמורה הינו 1 בינואר 2015.

תחזית והערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק

הבנק מבסס את תכנית החומש שלו, על מספר מטרות ומאמצים עיקריים, בתחומים הבאים:

- שמירת מעמדו של הבנק כמוביל בתחום המשכנתאות.
- המשך תהליך הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר משקי הבית, תוך הפעלת סניפי ה-LIVE, חיזוק תפיסת השירות הנגזרת מהבנקאות הדיגיטלית, קפיצת מדרגה בשירות המקצועי, האנושי והחם שהבנק מעניק ללקוחותיו ופתיחת סניפים תוך הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר הערבי.
- מיצובו של הבנק כגורם מרכזי במתן שירותים לעסקים קטנים ובינוניים.
- הרחבת בסיס הלקוחות העסקיים וגיבוש הצעות ערך ייחודיות, המותאמות לצורכיהם של לקוחות אלה.
- הגדלת נתח השוק של הבנק בתחום פיקדונות הציבור.
- המשך ביסוס מעמדו של הבנק כגורם מרכזי בשוקי המטבע והרחבת נתחי השוק שלו במגזר זה.

מנועי הצמיחה להשגת יעדיה של התכנית האסטרטגית הרב שנתית הם:

- שמירה על יחס היעילות התפעולית (סך ההוצאות התפעוליות ביחס לסך ההכנסות) ונקיטת מאמצים לשיפורו לרמה שמתחת ל-55%.
- חיזוק היכולות לניהול הון והיערכות לגיוס מכשירי הון מורכבים וחדשניים.
- חיזוק היכולות לניהול סיכונים.
- טיפוח תרבות ארגונית תומכת שירות.
- נקיטת מאמצים להמשך הצמיחה האירגונית בפעילויות הליבה של הבנק, בשיעור הגבוה מהצמיחה במערכת הבנקאית, בדומה להישגים של הבנק במהלך העשור האחרון.

מנועי הצמיחה מכוונים להגדלת הכנסות הבנק בשיעור שנתי ממוצע של כ-8% (אם כי לא לינארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של כ-4.5% בלבד (שגם הוא אינו לינארי).

הבנק מבסס את התכנית האסטרטגית הרב שנתית, בין היתר, על המאמצים בתחומים שלהלן: חיזוק מעמדו של הבנק כבנק ממוקד שירות יעיל השולט על רמת ההוצאות; התייעלות מתמדת כתרבות ארגונית; תכנית תגמול חדשה המבוססת ביצועים המשך ההרחבה של פעילותו של אגף תפעול עורפי, תוך העברת פעילויות לוגיסטיקה ותפעול נוספות מהמערך הסניפי לאגף זה; ייעול המערך של טכנולוגיות מידע והמשך פעילותו של בנק ייב, בפיתוח שירות בנקאי ממוקד מחיר, המציע חלופת שירות הולמת.

התכנית שפורטה לעיל (העדכון שבוצע) הינה בגדר תכנית אסטרטגית הקובעת את יעדי הבנק לשנים 2015-2017, ואינה בגדר תחזית או הערכה, לעניין השגת יעדים אלו, וככזו על פי טיבה התכנית האסטרטגית עלולה שלא להתממש. בנוסף, ומבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל, ככל שתכנית זו כוללת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, הרי שהמידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק, ובכללם: העדר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, שיש בהם כדי להשפיע על הסביבה העסקית, העדר התפתחויות ושינויים במצב הביטחוני-פוליטי, שיש בהם כדי לשנות או לפגוע בסביבה העסקית, התייצבות הכלכלה העולמית בשנים הקרובות ברמת צמיחה כלכלית בתוצר לנפש, בשיעור שבין 0% לבין 1%, צמיחה של הכלכלה הישראלית בשנים הקרובות בשיעור ממוצע של לפחות 2.5% עד 3%, עלייה מתונה מאוד של סביבת הריבית וסביבת האינפלציה במשק הישראלי, באופן שהאינפלציה תהיה בחלק התחתון של טווח יעדי הממשלה והריבית תתאים באופן הדרגתי לרמת אינפלציה זו.

ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, העלולים להשפיע על הנושאים שלעיל ולגרום לכך שהתכנית האסטרטגית המעודכנת, כמפורט לעיל, לא תתממש.

לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים מיום 24 בדצמבר 2014 (אסמכתאות 2014-01-229338 ו-2014-01-229341). אזכורים אלה מהווים הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוחות המיידים האמורים.

פרט לאמור בדיווחים המיידים שצינו, לא יחול שינוי בשאר רכיבי התכנית האסטרטגית המקורית שפורטו בדוח המיידים הקודם.

דירקטוריון הבנק יעקוב אחר ביצוע התכנית האסטרטגית והוא רשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיידרש ובכלל זה עקב שינויים בגורמים העלולים להשפיע על התכנית, כאמור לעיל.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

פעילות שיווקית

פעילות השיווק של הבנק והאסטרטגיה השיווקית שלו נגזרות מתוך התכנית האסטרטגית של הבנק. צינורות השיווק באמצעותם פועל הבנק ועליהם מושתתת התכנית האסטרטגית, כוללים את מערך הסניפים הפרוסים ברחבי הארץ, מרכזי העסקים, המוקדים העסקיים, מרכז הבנקאות, יחידות המטה המקצועיות וסניפי ה-LIVE.

האסטרטגיה העסקית ועדי הצמיחה

- הגדלת נתח השוק הקמעונאי של הבנק באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות ובפרט גידול במספרם הכולל של לקוחות משקי הבית תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים.
- הגדלת נתח השוק של הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים.
- המשך הובלת שוק המשכנתאות הן במונחי נתח שוק והן במונחים תדמיתיים, והמשך חיזוק המומחיות של בנקאי המשכנתאות.
- גיוס פאסיבה חדשה והגדלת פעילות ההשקעות בקרב הלקוחות הקיימים.
- מקסום המיצוי של לקוחות הבנק, תוך הגדלת סך המוצרים ללקוח.
- התרחבות למגזרי פעילות חדשים, וביניהם המגזר הערבי.
- שימוש בפלטפורמת LIVE לגיוס לקוחות חדשים ולשיפור השירות ללקוחות קיימים, תוך פיתוח הקונספט והרחבת הצעת הערך.

האסטרטגיה השיווקית

האסטרטגיה השיווקית נגזרת מהאסטרטגיה העסקית ומיעדי הצמיחה וכוללת המשך הובלה של מזרחי טפחות בתחום השירות, זאת באמצעות מתן יחס אישי ואנושי ויצירת בנקאות ייחודית ומבודלת. במהלך שנת 2014 ביצע הבנק קפיצת מדרגה והטמיע את ערך השמחה באסטרטגיית השירות הייחודית שלו תחת הכותרת: "מגיע לך להיות שמח בבנק שלך".

תכנית הפעולה המובנית כוללת 4 נדבכים:

שמחה בפעילויות פנים ארגוניות

פעילויות וסדנאות חוצות ארגון להטמעת התרבות הארגונית התומכת בערך השמחה ולביסוסה בקרב העובדים.

– פיתוח מוצרים ושירותים חדשים המשדרים שמחה

מאחורי ערך השמחה יוצר הבנק מוצרים מוחשיים לתועלת הלקוחות, ללקוחות קיימים וללקוחות חדשים כדוגמת: הטבות הצטרפות, בנקאות היברידית, "מסביב לשעון" - קבלת שירות גם בשעות הלילה, יחידת "עוברים בשמחה" המסייעת בהעברת החשבון מבנקים אחרים למזרחי טפחות, שירותים לנוטלי משכנתא דוגמת "משכנתא בחופשה" ו"משכנתא עד הבית" והטבות מעולמות "חוץ בנקאיים" דוגמת הטבות מועדון הלקוחות של מזרחי טפחות (הכרטיס) ופעילות "נפגשים בקהילה".

– נראות וחווייה קמעונאית אחרת - משדרים שמחה

חווייה ייחודית בסניפים - שינוי נראות פנים הסניף וחלונות הראווה לחווייה קמעונאית ברוח השמחה.

– תקשורת שיווקית

הצפת הגישה הייחודית למזרחי טפחות באמצעות מהלכים פרסומיים ושינוי השפה התקשורתית.

להגשמת היעדים במסגרת התוכנית השיווקית פועל הבנק על בסיס האמצעים והכלים השיווקיים הבאים:

מוצרים וכלים שיווקיים

– בניית אסטרטגיה שיווקית למותגים עיקריים בקבוצה. האסטרטגיה השיווקית למותגים מושפעת אף היא מהטמעת ערך השמחה המקבל ביטוי בכל פעילות, שירות ו/או מוצר רלבנטיים.

– "מזרחי טפחות" - בידול על בסיס מחויבות הבנק לתובנה כי ללקוח "מגיע להיות שמח גם בבנק שלו".

– מותג "טפחות" - "המומחים למשכנתאות".

– עולם ההשקעות - "המקצוענים", באמצעות שפת הפירות.

– "חשבון מנהלים" - מגוון שירותים בלעדיים ומוצרים מיוחדים.

– "חשבון פריווריטי" - ליווי בנקאי צמוד בהתאמה אישית.

– "הכרטיס" - מועדון הלקוחות של מזרחי טפחות. הצעות מבודלות באמצעות הקונספט "כוח של קבוצה".

– "מזרחי טפחות LIVE" - שירות בנקאות ייחודי בו לכל לקוח בנקאי אישי המטפל בו, ללא סניף פיזי.

– "נפגשים" - הסניף כמקום מפגש קהילתי הנותן ערך מוסף לקהילה.

– מיקוד בגיוס לקוחות איכותיים - השקת סגמנט "פריווריטי", המצטרף לסגמנטים הקיימים בהצעות ערך ללקוחות האיכותיים, כדוגמת סגמנט "מנהלים" וסגמנט "שכיר מועדף".

– פיתוח חוויית הלקוח של כלל לקוחות הבנק בכל הסניפים והסקטורים ופניה ללקוחות פוטנציאליים למטרת גיוס, תוך הדגשת ערך השמחה בגיבוי מוצרים ושירותים מתאימים.

– משכנתאות - המשך מיצוב טפחות כמומחים במשכנתאות והצעת כלים ושירותים במטרה לשפר את חוויית הלקוח הפוטנציאלי. ביניהם שירות "GPS טפחות" המעדכן אודות התקדמות בתהליך בקשת המשכנתא, תמיכה בפעילות השטח באמצעות מינוף הקשר עם גורמי נדל"ן, הערכות לפעילות ממקדת למגזר החרדי, השקת בנקאות היברידית ובניית כלים תומכי מכירה. בנוסף, המשך יצירת הסינרגיה בין מזרחי טפחות לטפחות העמקת הקשר בין עולם חשבונות העו"ש לעולם המשכנתאות.

– פקדונות - פיתוח מוצרים חדשים והמשך שימוש ב"שפת הפירות" הייחודית של מזרחי טפחות.

- ביסוס מועדון "הכרטיס", כרטיס האשראי של מזרחי טפחות כמועדון לקוחות ייחודי בעל ערך מוסף המתבטא בהצעות אטרקטיביות בעולמות התוכן הבנקאיים והחוץ בנקאיים תחת קונספט "כוח של קבוצה".
  - טיפוח ושימור של הלקוחות הקיימים הנמנים עם קהלי היעד האסטרטגיים, והעמקת הפעילות עימם. הפעילות בקרב הלקוחות הקיימים מתבססת בעיקר על שימור והעמקת הפעילות של נתח הלקוחות הקמעונאיים והעסקיים, בניית הצעות ערך ייחודיות, ופיתוח מדיניות שירות התומכת במיצוב ובצרכי הלקוח ומסייעת בהגדלת שביעות רצון הלקוחות לאורך זמן. בין הכלים המסייעים בכך נכללים מועדון הלקוחות של מזרחי טפחות "הכרטיס" ופרויקט "נפגשים במזרחי טפחות" במסגרתו מתקיימות פעילויות והרצאות בסניפים הפתוחות לציבור הרחב ללא עלות.
  - חיזוק ובידול המותג "מזרחי טפחות" ובניית מיצוב תחרותי בולט ומבדל, המיועד להקנות לבנק מובילות בסביבה התחרותית הקיימת והעתידית, תוך חיזוק וביסוס הקונספט "מגיע לך להיות שמח בבנק שלך".
  - פעילויות מיתוג ומיצוב הכוללות פעילות חכמה במדיות השונות מחד ופעילות גיאוגרפית ממוקדת מאידך.
  - שימוש מושכל במערכות מידע לפעילות שיווקית ממוקדת במגוון ערוצי הפצה ובאמצעות מערכת CRM ופיתוח מתמיד של תובנות וכלים להיכרות מעמיקה יותר של לקוחות הבנק וצרכיהם, להגדלת מספר המוצרים ללקוח ולהעמקת השימוש במוצרים קיימים.
  - ניטור הפעילות ברשתות החברתיות ובבלוגים ומתן תגובה בזמן אמת, על ידי שימוש בכלים טכנולוגיים מתקדמים:
  - הבנת הלקוחות - ניטור בזמן אמת לשיחות של צרכנים המסייע לשיפור השירות והמוצרים המוצעים ללקוחות.
  - מעורבות פעילה בזירות מדיה חברתית - זיהוי שאלות ופניות של לקוחות ומתן מענה מהיר ויעיל.
  - תובנות שימושיות לפיתוח מוצרים חדשים.
  - מעקב ומדידת קמפיינים.
- בהתאם למחקרי שוק שעורך הבנק, ניתן להסיק כי פעילויות אלה של הבנק משפיעות באופן הבא:

כללי

- מזרחי-טפחות נהנה לאורך זמן מיתרון תדמיתי בתפיסת הציבור לעומת מתחריו, ונתפס בעיני הציבור הרחב כבנק שהאווירה בו חיובית ושמחה, כבנק השונה ביותר במערכת הבנקאית, כבנק בו הבנקאים שמחים לתת שירות ללקוחותיו וכבנק הנתפס ככזה שלקוחותיו הם המטופלים ביותר במערכת הבנקאית.
- מזרחי טפחות הנו הבנק היחיד בעל נתח שוק פוטנציאלי גבוה מנתח שוק מדווח - משמעות הדבר היא שמספר גבוה של לקוחות פוטנציאליים מעוניינים להצטרף למשפחת מזרחי טפחות.
- מזרחי טפחות הוא הבנק במומנטום הצמיחה הגבוה ביותר במערכת הבנקאית.
- מזרחי טפחות מוביל בשביעות רצון לקוחות ובקביעות לאורך שנים.

משכנתאות

- טפחות הנו בעל נתח השוק הגדול ביותר בשוק המשכנתאות בישראל.
  - טפחות מוביל בשביעות רצון לקוחות בעולם המשכנתאות, בפער משמעותי מהמתחרים.
  - טפחות מוביל את השוק בכל הממדים התדמיתיים: מודעות, הבנק אליו יפנו ראשון והבנק מספר 1 בתחום.
  - טפחות הנו הבנק שמרבית מהציבור הרלבנטי פונה אליו לבירור משכנתא.
- מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד- הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

מקורות ומימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, הנפקת איגרות חוב לסוגיהן והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון והלימות הון, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוקי ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי תקופת הפיקדון וסוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעו הדירקטוריון וההנהלה מגבלות וקווים מנחים בתחום סיכון הריכוזיות בהתייחס למפקיד בודד, אמצעים נזילים ביחס למפקידים גדולים/מוסדיים ומבנה המקורות. כמו כן, הוגדרו אינדיקטורים איכותיים וכמותיים למעקב שוטף, האומדים את השינויים בסיכון הריכוזיות, כל זאת כחלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות.

סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2014 עמד על כ-152.4 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-141.2 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2013, גידול של כ-7.9%. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא-צמוד גדלו בשנת 2014 בשיעור של כ-6.1%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בכ-11.2% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ גדלו בשיעור של כ-29.3%. לפרטים, ראה פרק התפתחות סעיפי המאזן לעיל.

ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה יתרת שלושת קבוצות המפקידים הגדולות בקבוצת הבנק לכ-15.5 מיליארדי שקלים חדשים.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל, חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות.

שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבינבנקאי.

ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל.

להלן סקירת הכלים המוניטריים המופעלים על ידי בנק ישראל, לצורך יישום מדיניותו המוניטרית:

ריבית בנק ישראל - מידי חודש מפרסם בנק ישראל את שער הריבית שישרור במהלך החודש הבא. ריבית זו מהווה את ריבית הבסיס של מרכזי ההלוואות והפיקדונות המועמדים לרשות המערכת הבנקאית כפי שיפורט בהמשך.

חובת נזילות - הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים להחזיק יתרות באמצעים נזילים בגין פיקדונות הציבור, בשיעורים שונים, בהתאם לתקופת הפיקדון. שיעורי חובת הנזילות כיום הינם 6% על פיקדונות לפי דרישה ו-3% על פיקדונות לזמן קצוב של שבוע עד שנה. בפיקדונות לתקופות של שנה ומעלה, לא קיימת חובת נזילות. בסוף אוקטובר 2014 ביטל בנק ישראל את חובת הנזילות בגין עסקאות החלף (Currency Swap) ועסקאות עתידיות שקל-מט"ח, המבוצעות מול תושבי חוץ, ובכללם בנקים זרים, חובה שהוטלה על הבנקים החל מסוף ינואר 2011. לפרטים בדבר ניהול סיכונים הנזילות על ידי הבנק ראה פרק ניהול הסיכונים.

פיקדונות בבנק ישראל לספיגת עודפי הנזילות - בנק ישראל מעמיד מרכזי פיקדונות לרשות המערכת הבנקאית כמכשיר לספיגת עודפי נזילות במערכת. מרכזי הפיקדונות הינם לזמן קצר של 1 או 7 ימים וכן לתקופה של חודש. ריבית המקסימום במרכזים אלו הינה ריבית בנק ישראל המוצהרת על ידו. בנוסף, קיים חלון להפקדה של פיקדון יומי בבנק ישראל ללא מגבלת סכום, בריבית הנמוכה ב-0.25% מריבית בנק ישראל. חלון ההפקדה עודכן מ-0.50% ל-0.25% בסוף חודש אוגוסט 2014, לאחר הורדת ריבית בנק ישראל מ-0.50% ל-0.25%. במהלך

שנת 2014 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות, ובנק ישראל הפעיל במהלך כל השנה מכרזי פיקדונות לתקופות של יום, שבוע וחודש לספיגת עודפים אלה.

מלוות קצרי מועד - המכשיר הפיננסי העיקרי לספיגת עודפי שקלים הינו מלווה קצר מועד (מק"מ), באמצעות הנפקות שוטפות לציבור ופעילותו של בנק ישראל בשוק המשני.

כלים להזרמת נזילות למערכת - לצורך הזרמת נזילות למערכת בנק ישראל מעמיד מכרזי אשראי לזמן קצר של 7-1 ימים, בהם ריבית המינימום הינה ריבית בנק ישראל. בנוסף, מעמיד בנק ישראל חלון אשראי יומי בריבית הגבוהה ב-0.25% מריבית בנק ישראל. חלון האשראי עודכן מ-0.50% ל-0.25% בסוף חודש אוגוסט 2014, לאחר הורדת ריבית בנק ישראל מ-0.50% ל-0.25%. קבלת אשראי מבנק ישראל, הן באמצעות מכרזי האשראי והן באמצעות חלון האשראי, מוגבלת בסכום הביטחונות שיש לכל בנק בבנק ישראל. במהלך שנת 2014 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות ובנק ישראל לא הפעיל מכרזי אשראי.

RTGS מערכת תשלומים בזמן אמת - מערכת התשלומים בזמן אמת (Real Time Gross Settlement - RTGS). מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בבנק אחד לחשבון בבנק אחר בזמן אמת. הסליקה הינה מיידית וסופית.

כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

כתבי התחייבות ואיגרות חוב

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "מזרחי טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה מזרחי טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות (סדרות 27-38), לרבות כתבי התחייבויות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי מזרחי טפחות הנפקות הסתכמו בערך נקוב כולל של כ-15,581 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2013 - 11,128 מיליוני שקלים חדשים), מהם 2,131 מיליוני שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לעניין שמירת יחס הון מזערי בכפוף להוראות מעבר). במהלך שנת 2014 הנפיקה מזרחי טפחות הנפקות איגרות חוב בסך כולל של 5,769 מיליוני שקלים חדשים ע.ג. תמורת כ-5,809 מיליוני שקלים חדשים, על פי תשקיף המדף מיום 30 ביולי 2013:

ביום 26 בינואר 2014 הנפיקה מזרחי טפחות הנפקות איגרות חוב (סדרות 36,35), בערך נקוב כולל של 1,650 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-1,690 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 29 במאי 2014 הנפיקה מזרחי טפחות הנפקות איגרות חוב שקליות (סדרה 37), בערך נקוב כולל של 1,243 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-1,243 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 10 בספטמבר 2014 הנפיקה מזרחי טפחות הנפקות איגרות חוב (סדרה 38), בערך נקוב כולל של 2,876 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-2,876 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 29 בינואר 2015, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה מזרחי טפחות הנפקות איגרות חוב (סדרה 39), בערך נקוב כולל של 3,150 מיליוני שקלים חדשים, תמורת כ-3,150 מיליוני שקלים חדשים.

התמורה שגויסה בהנפקות הופקדה בבנק בתנאים דומים לתנאי ההנפקות.

מכשירי הון מורכבים

בחודש נובמבר 2006 גייס הבנק במסגרת הקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים סכום של כ-451 מיליוני שקלים חדשים (460 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב), באמצעות הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א'), שיחשבו להון רובד 2 עליון לעניין שמירת יחס הון מזערי. ביום 21 במאי 2007 פורסם תסקיף של הבנק, במסגרתו נרשמו למסחר בתחילת חודש יוני 2007 מכשירי ההון המורכבים. החל בחודש יוני 2007, ועד מועד פרסום דוחות כספיים אלה, הונפקו ונרשמו למסחר מכשירי הון מורכבים נוספים בסך של כ-1,242 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת סך של כ-1,193 מיליוני שקלים חדשים.

סך כל מכשירי ההון המורכבים (סדרה א') של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 שהונפקו ונרשמו למסחר, הגיע לכ-1,702 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, שהונפקו תמורת סך של כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים.

היתרה המשוערכת של מכשירי ההון המורכבים ליום 31 בדצמבר 2014 עמדה על כ-2.0 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה לסוף שנת 2013. לפרטים, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

דירוג התחייבויות הבנק

ביום 25 בדצמבר 2014 העלתה Standard & poors Maalot (להלן: "מעלות") את דירוג המנפיק של הבנק ל-iiAAA (מ-iiAA+ שהיה בתוקף מאז דורג הבנק לראשונה, בשנת 2003), תחזית דירוג "ציבה".

דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, הועלה בהתאם, כך שישקף רמה אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של iiAA+.

דירוג מכשירי ההון המורכבים, המהווים הון רובד 2 עליון, הוא iiA+.

ביום 17 בדצמבר 2013 אישרה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2. אופק הדירוג "Negative".

ביום 21 באוקטובר 2014 השאירה חברת הדירוג Moody's את דירוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2, ובאופק דירוג "Negative".

אשראי בריבית משתנה

חלק ניכר מהאשראי שנותן הבנק הוא בריבית משתנה. במגזר השקלי הלא צמוד, האשראי בריבית משתנה ניתן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בשיעור ריבית הפריים. שיעור ריבית הפריים מבוסס על ריבית בנק ישראל בתוספת של 1.5%, ובמידה שישתנה יחס זה, יהיה הבנק רשאי לשנות בהתאם גם את שיטת קביעת הריבית המשתנה. ריבית הפריים עשויה להשתנות בכל חודש, בהתאם להחלטת בנק ישראל על שינויים בריבית המוניטרית.

כמו כן, נותן הבנק משכנתאות שקליות בריבית משתנה בתדירות של שנתיים ו-5 שנים, כאשר מנגנון שינוי הריבית ("העוגן") מבוסס על איגרות החוב הממשלתיות השקליות בריבית קבועה.

במגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, עיקר ההלוואות בריבית משתנה הן משכנתאות, בהן תדירויות שינוי הריבית מגוונות: שנה, שנתיים וחצי, 5 שנים, 7 שנים ו-10 שנים. מנגנון שינוי הריבית ("העוגן") מבוסס על איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד.

במגזר מטבע החוץ/או צמוד למטבע חוץ, עיקר ההלוואות הן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בריבית הליבור. התקופות המקובלות הם ליבור לחודש ול-3 חודשים.

באזל וו: הנדבך השלישי - משמעת שוק

להלן יובא מידע איכותי ונתונים כמותיים המתייחסים למכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, המנוהלים בהתאם למדיניות שקבע הדירקטוריון. המידע נערך בהתאם לדרישות הגילויי בנדבך השלישי של המלצות באזל וו, כפי שהוחלו על הבנקים בהוראות הדיווח לציבור, ובהתאם להוראה לדיווח איכותי בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם.

להלן מראי המקום למידע הנדרש על פי הוראות הדיווח של בנק ישראל, שנכלל להלן ובחלקים אחרים של הדוחות הכספיים:

נושא	הגילוי	הפרק בדוח הדירקטוריון / הביאור בדוח הכספי / אתר האינטרנט של הבנק ⁽¹⁾
תחולת היישום	ישויות בקבוצה, בסיס האיחוד, מגבלות על ההון הפיקוחי	פרק ניהול סיכונים
מבנה ההון	תכונות עיקריות של מכשירי ההון פירוט רכיבי ההון גילוי כמותי גילוי איכותי	ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים אתר האינטרנט של הבנק ⁽¹⁾ אתר האינטרנט של הבנק ⁽¹⁾
הלימות ההון	גילוי איכותי וכמותי נתוני יחס ההון בקבוצה	פרק ניהול סיכונים ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים
סיכון אשראי	גילוי איכותי גילוי כמותי חשיפות סיכון אשראי לפי ענף משק חשיפות סיכון אשראי לפי תקופה חוזית לפירעון חשיפות סיכון אשראי לפי אזורים גיאוגרפיים עיקריים מידע על חובות בעייתיים הפרשות להפסדי אשראי לפי ענפי משק סיכון אשראי בגין הלוואות לדיוור	פרק ניהול סיכונים פרק ניהול סיכונים תוספת ה'- סיכון אשראי לפי ענפי משק פרק ניהול סיכונים סקירת הנהלה, תוספת ו' - חשיפה למדינות זרות ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי פרק ניהול סיכונים, תוספת ה'- סיכון אשראי לפי ענפי משק, פרק ניהול הסיכונים
הפחתת סיכון אשראי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול סיכונים
סיכון אשראי של צד נגדי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול סיכונים
איגוח	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול סיכונים
פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	גילוי איכותי וכמותי מדיניות חשבונאית	פרק ניהול סיכונים ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
סיכון שוק ונדילות סיכון ריבית בתיק הבנקאי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול סיכונים
סיכון תפעולי	גילוי איכותי	פרק ניהול סיכונים
סיכונים משפטיים	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול סיכונים
גורמי סיכון	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול סיכונים
תגמול	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול סיכונים

(1) www.mizrahi-tefahot.co.il << מידע על מזרחי טפחות >> קשרי משקיעים << דוחות כספיים

תחולת היישום

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 עד 211 - מדידה והלימות הון - חלות על קבוצת הבנק, ובפרט על הבנק - בנק מזרחי טפחות בע"מ - החברה האם בקבוצה. החברות בקבוצת הבנק עליהן חלה מסגרת העבודה, בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי, הן גם החברות המאוחדות בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק. לפרטים בדבר החברות בקבוצת הבנק, ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים. למיטב ידיעתה של הנהלת הבנק, ובהסתמך על יעציה המשפטניים, אין איסורים או הגבלות משמעותיות על העברת כספים או הון פיקוחי בין חברות קבוצת הבנק.

הלימות הון

הבנק מעריך את הלימות הון שלו על פי כללי באזל ו, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, לסיכון תפעולי, ולסיכון שוק.

החל מתחילת שנת 2013 משתמש הבנק במודלים המתקדמים בתחום האשראי (IRB) כדי לנטר את רמת הסיכון של תיק המשכנתאות, כולל ביצוע מבחני מצוקה, וזאת, בנוסף למנגנון הניטור, הניהול והמדידה של תיק המשכנתאות, המתבסס על בחינה של השפעת גורמי סיכון הרלבנטיים לתיק המשכנתאות, כולל בעת שינוי בתנאי המאקרו, על איכותו של התיק.

הבנק מנטר את יחס הלימות הון באופן שוטף, על מנת לוודא עמידה בדרישות הפיקוח על הבנקים ובמגבלות שקבע הדירקטוריון, וכדי לאפשר היערכות מועד למתן מענה להתפתחות נכסי הסיכון ודרישת הון של הבנק. לשם כך, קבע הדירקטוריון מסמך מדיניות, (המהווה נספח למסמך מדיניות האב שקבע הדירקטוריון, לניהול ובקרת הסיכונים), המגדיר את תדירות המדידה של הלימות הון, את הדיווחים הנדרשים ואת הפעולות שיש לנקוט במקרים בהם יורד יחס הון מרמות מינימליות שנקבעו, וכן, פועל מזה שנים פורום לתכנון וניהול הון בהשתתפות מנהל החטיבה הפיננסית - CFO (יושב ראש), מנהל החטיבה לבקרת סיכונים - CRO, מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - החשבונאי הראשי, מנהל החטיבה לתכנון תפעול ונכסי לקוחות, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית ומנהל החטיבה הקמעונאית בבנק.

לפרטים נוספים בדבר יחס הלימות הון של הבנק, ראה התייחסות בפרק "חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק".

לפרטים בדבר יחס הון לרכיבי סיכון, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה:

ליום 31 בדצמבר 2013		ליום 31 בדצמבר 2014		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽²⁾	יתרות משוקללות של נכסי סיכון דרישת הון ⁽¹⁾	
47	521	101	806	חובות של ריבוניות
41	455	51	407	חובות של ישויות סקטור ציבורי
125	1,390	155	1,239	חובות של תאגידים בנקאיים
3,572	39,688	5,128	41,022	חובות של תאגידים
199	2,209	282	2,256	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
940	10,445	1,392	11,136	חשיפות קמעונאיות ליחידים
338	3,754	556	4,444	הלוואות לעסקים קטנים
3,950	43,889	6,217	49,738	משכנתאות לדיור
275	3,060	545	4,357	נכסים אחרים
9,487	105,411	14,427	115,405 ⁽³⁾	סך הכל

(1) דרישת הון חושבה לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל.

(2) דרישת הון חושבה לפי שיעור של 12.5% מיתרות נכסי הסיכון.

(3) כולל יישום כללי באזל 3 החל מיום 1 בינואר 2014. לפרטים על השפעות יישום הכללים החדשים על היתרות המשוקללות ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק, סיכון CVA⁽¹⁾ וסיכון תפעולי (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2013		ליום 31 בדצמבר 2014		
יתרות משוקללות		יתרות משוקללות		
דרישת הון ⁽³⁾	של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽²⁾	של נכסי סיכון	
76	842	128	1,020	סיכון שוק
-	-	111	886	סיכון CVA בגין נגזרים ⁽¹⁾
644	7,154	923	7,383	סיכון תפעולי
720	7,996	1,162	9,289	סך הכל

- (1) Credit Value Adjustments, שערורך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באזל III.
 (2) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 12.5% מיתרות נכסי הסיכון.
 (3) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל.

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

יחס הון לרכיבי סיכון		
ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
9.12 ⁽¹⁾	9.12	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
9.01	9.12	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.04	13.03	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
7.50	9.00 ⁽²⁾	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
9.00	12.50 ⁽²⁾	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

- (1) הדרישה ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי חלה מיום 1 בינואר 2014.
 (2) החל מיום 1 בינואר 2015.

חשיפת סיכון והערכתו

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכונים שוק ונזילות, סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה, תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה. לבנק תהליך מוסדר למיפוי וזיהוי הסיכונים הכרוכים בפעילותו, וכן, מסמכי מדיניות המסדירים את דרכי הטיפול של הבנק בסיכונים השונים, כולל, אופן המדידה שלהם, הניהול והמזעור של כל סיכון. במסגרת מסמכי המדיניות מתווה הדירקטוריון את תאבון הסיכון. לבנק מסמך מדיניות אב הקובע את מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים, ובכלל זה, את שרשרת הדיווחים הנדרשת במצב שגרה ובמצב חירום. הבנק המשיך לשדרג במהלך השנה האחרונה את טיפולו בתאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון, ובפרט, נמצא בשלבי עדכון מסמך מדיניות ייעודי המסדיר מסגרת איכותית וכמותית לטיפול בתאבון הסיכון, כולל אופן הדיווח בגינו, והמעקב אחר התפתחותו. זאת, לאחר שדירקטוריון הבנק קבע את תאבון הסיכון לסיכונים השונים להם נחשף הבנק, קרי, תקרות החשיפה המותרות, כחלק מפעילותו העסקית.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 של בנק ישראל (ניהול סיכונים), ובהתאם למסגרת שהתוותה בנדבך השני של באזל III, כולל השינויים הנדרשים עם כניסתה של באזל III לתוקף, בהתאם להנחיות בנק ישראל. בחודש דצמבר 2012 פרסם בנק ישראל את הוראות ניהול בנקאי 310, 333, 311 ו-314 בנושאי ניהול סיכונים, וכן עודכנה הוראה 339. הבנק השלים היערכותו ליישום הוראות אלה החל מינואר 2014 (פרט להוראות 350 ו-333 החלות בינואר 2013 וביוני 2014, בהתאמה), הקובעות סטנדרטים חדשים למסגרת ניהול ובקרת הסיכונים של הבנק. כמו כן, נערך הבנק ליישומה של הוראת הנחיות החדשה של בנק ישראל, הוראות ניהול בנקאי תקין 342 ו-221. לפרטים נוספים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק. גישת הנהלת הבנק היא, כי ניהול הסיכונים ובקרתם צריכים להיות תהליך אינטגרטיבי. ניהול הסיכונים בראיה כוללת, על כלל הפעילות הפיננסית של הבנק, מאזנית וחוצה מאזנית, מאפשר לבנק ניצול מרבי של המתאמים בין גורמי הסיכון השונים (בסיס וריבית) במגזרי ההצמדה השונים, ופיזור מיטבי של הסיכון. בנוסף למדידת הערך הכולל של הסיכון, מודד הבנק ומנהל את תמהיל מרכיבי הסיכון. כחלק מראיה זו, פעלו יחידות הבנק לשדרוג מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק (ה-מיני ICAAR), בתיאום עם הוראה 310, והוא מציג מבט נרחב על הסיכונים השונים של הבנק, תוך שהוא מדגיש ברמה רבעונית את מצב פרופיל הסיכון, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע בכל מסמך המדיניות. בכך, מחזק ומשלים המסמך את המבט הניתן על פרופיל הסיכון במסגרת מסמך ה-ICAAR השנתי של הבנק. בנוסף, מפעיל הבנק שורה מגוונת של מבחני מצוקה (קיצון) המאתגרים את פרופיל הסיכון הנוכחי שלו בתנאי לחץ, בהינתן שינוי בגורמי הסיכון הרלבנטיים לפעילותו, תוך מתן דגש למבחני מצוקה הבוחנים את פרופיל הסיכון תחת שינויים מהותיים בתנאי המאקרו.

הדירקטוריון - מתווה את מדיניות ניהול הסיכונים וההון של הבנק, לרבות אישור הסיכונים המהותיים לפעילותו, מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים השונים, ובפרט, מסגרת תיאבון הסיכון והמגבלות, אישור היעדים העסקיים של התוכנית האסטרטגית, וכן, של פרופיל הסיכונים הנגזר מהם. הדירקטוריון מאשר את מדיניות הטיפול בניהול הסיכונים השונים וההון ועוקב אחר יישומן, תוך ניטור פרופיל הסיכון של הבנק, למול תיאבון הסיכון שאושר על ידו. מסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, מסמך ה-ICAAP השנתי, ושרשרת הדיווחים שנקבעה בשגרה ובחירום, מהווים את הכלים המרכזיים בבנק לניטור פרופיל הסיכון, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון.

ההנהלה - מחויבת לזיהוי ולניהול הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק (כל מנהל סיכונים בתחומו). תפקידי ההנהלה ליישם את המדיניות לניהול כל אחד מהסיכונים, ולעמוד בתיאבון הסיכון, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון, ולפתח אסטרטגיות וכלים להפחתת סיכונים ולצמצום נזקים אפשריים בשגרה ובחירום.

היחידות העסקיות - יחידות אלה, הנוטלות סיכון, נמצאות בקו הקדמי של ניהול הסיכונים ומפעילות כלים, תהליכים ונהלים לשם ניהולם השוטף במטרה לעמוד ביעדים העסקיים, בכפוף למסגרת תיאבון הסיכון שנקבעה.

CRO - במהלך שנת 2011 הקים הבנק חטיבה ייעודית לבקרת סיכונים. מנהל החטיבה לבקרת סיכונים הוא ה-CRO (Chief Risk Officer) של הבנק. החטיבה לבקרת הסיכונים מהווה את הקו האמצעי לפעילות בקרת הסיכונים, והיא פועלת תוך שימוש בכלים, תהליכים ומערכות (לעתים מערכות שונות מאלה המופעלות על ידי היחידות העסקיות) ובנהלים ייעודיים. החטיבה מפעילה כלי ניטור "קרובים" ככל הניתן לפעילות היחידות העסקיות, ולאירועי נטילת הסיכון. בכלל זה, נמצאים כלי מעקב תוך יומיים כפי שיפורט להלן. החטיבה אחראית לאתגור שוטף של תיאבון הסיכון של הבנק, תוך ניטור פרופיל הסיכון של הבנק, כולל התפתחותו של פרופיל הסיכון לאורך הרבעונים האחרונים, בגין הסיכונים השונים, במצב שגרה ובמצב מצוקה. החטיבה לבקרת סיכונים, אחראית בנוסף, באמצעות יחידות ייעודיות, לטיפול בסיכונים הציות והלבנת ההון של הבנק ולתיקוף המודלים המופעלים בבנק (סיכון מודל), ולמתן חוות דעת בלתי תלויה למתן האשראי (אנליזה). במהלך השנה, בהתאם להנחיות בנק ישראל, החלה החטיבה לרכז, כקו השני לפעילות, את מסמך מדיניות האשראי של הבנק.

הביקורת הפנימית - מהווה קו נוסף למעקב וניטור אחר רמת הסיכון. פעילות הביקורת הפנימית מתבצעת לרוב לאחר נטילת הסיכון. הביקורת הפנימית, באמצעות הכלים אותם היא מפעילה, פועלת באופן עצמאי ובלתי תלוי כדי למפות ולהעריך את רמת הסיכון ביחידות השונות.

סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו סיכון הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שהצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בהחייביותיו. סיכון זה יכול לבוע ממספר גורמים שלהם תתכן השפעה על כלל תיק האשראי, על ענף משקי מסוים, או על הלקוח הבודד. בין הגורמים הללו ניתן למנות את התמורות המקרו כלכליות, סיכונים עסקיים הנובעים מפעילות הלקוח, סיכונים ריכוזיות באשראי וכדומה.

דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, ובכלל זה, את תיאבון הסיכון של הבנק, בהתייחס בין היתר לענפי משק, קבוצות לווים, משכנתאות, פעילות בחו"ל ועוד. המעקב אחר המגבלות שנקבעו בתיאבון הסיכון מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בהן מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. המעקב מתבצע על ידי היחידות העסקיות ועל ידי החטיבה לבקרת סיכונים. המעקב אחר תאבון הסיכון מהווה חלק עיקרי במסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, העולה לאישור דירקטוריון הבנק.

הבנק אישר מדיניות ייעודית לסיכון הריכוזיות באשראי אשר במסגרתה הוגדר תיאבון הסיכון לתחום זה, נקבעו שיטות המדידה, הבקורות ומנגנוני הדיווח. מדיניות הבנק בתחום האשראי נגזרת מהיעדים ומהאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי ללווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הלווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו.

במהלך שנת 2014 הטמיע הבנק את הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בכל הקשור להסדרת עבודת הדירקטוריון, כולל קביעה של דוחות ייעודיים בתחום האשראי המדווחים לדירקטוריון וועדותיו. לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל.

למרכיבים הכמותיים של ההוראה, ולא פחות מכך, למרכיבי האיכותיים, יש השפעה רבה על אופן ניהול סיכון האשראי של הבנק, ובפרט לתהליך ה-ICAAP המתנהל במסגרת הנדבך השני של באזל II. תהליך ה-ICAAP בוחן, בין היתר, את תהליכי ניהול סיכונים האשראי, ובכלל זה את התוויית מדיניות האשראי והגדרות תיאבון הסיכון, לאור התפתחות פרופיל הסיכונים של הבנק. תיק האשראי של הבנק נתון לשורה מגוונת של מבחני מצוקה (קיצון), לשם בחינת פוטנציאל השפעתם של גורמי סיכון האשראי השונים, על ביצועי תיק האשראי של הבנק. המודלים להערכת סיכון אשראי, נמצאים בתיקוף מתמשך, באחריות יחידת התיקוף של הבנק, הפועלת בתור קו ההגנה השני, בחטיבה לבקרת סיכונים.

פעילות האשראי לציבור של הקבוצה מנוהלת במספר מגזרים עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם, וכן ביחידה הארגונית שאחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, מגזר העסקים הקטנים ופעילות המשכנתאות הנמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- מגזר הבנקאות המסחרית ומגזר הבנקאות העסקית הנמצאים באחריות החטיבה העסקית.
- לקוחות הפעילות הבינלאומית הנמצאים באחריות סקטור הפעילות הבינלאומית בחטיבה הפיננסית.

לפירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות ובפרק הפעילות הבינלאומית.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידי הבנק. מנגנון קבלת החלטות בנוגע למתן האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת הדירקטוריון. כל יחידה המטפלת במתן אשראי עוקבת באופן שוטף אחר פירעונו בהתאם לתנאיו, ואחר מצבו הפיננסי של הלקוח בהתאם להיקפי חבותו. ממצאים הדורשים טיפול מדווחים לגורם האשראי בסמכותו. בנוסף, כולל תהליך מתן האשראי מעורבות של מחלקת האנליזה, המהווה חלק מפונקציית ניהול הסיכונים של הבנק הפועלת בחטיבה לבקרת סיכונים. מעורבות זו כוללת, ביחס לחשיפות אשראי גדולות

ולענפי משק כפי שנקבע בנוהלי הבנק, ניתוח בלתי תלוי של בקשות אשראי והצגת המסקנות וההמלצות במסמך כתוב המצורף לבקשת האשראי והמובא לדיון בוועדת האשראי העליונה.

הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, הביטחונות הנדרשים וההתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות וימי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

שיקולים במתן אשראי - השיקולים למתן אשראי מתבססים בעיקר על טיב הלקוח, כושר הפירעון, חוסן פיננסי, נזילות, מהימנות, ותק בענף, ותק בבנק, התנהגות החשבון וטיב הבטוחות, כפי שיפורט להלן. כמו כן, פועל הבנק להתאים את סוג האשראי ותנאיו לצרכי הלקוח. במקרים בהם ניתן האשראי בעיקר תוך הסתמכות על טיב לווה, ללא דרישה לכיסוי מלא או חלקי בבטוחות, קיימות לעיתים התניות שונות, ובין השאר - שמירה על יחסים פיננסיים.

נהלים - הנהלים למתן אשראי ולטיפול באשראי ובביטחונות, כמו גם מערכות המיכון הרלוונטיות לכך, נבחנים ומעודכנים באופן שוטף, כדי להתאימם לסביבה העסקית המשתנה, תוך הפקת לקחים מאירועים שונים.

פיזור סיכונים - מדיניות האשראי של הבנק מזה שנים מתבססת על פיזור הסיכונים ועל ניהולם המבוקר. פיזור הסיכונים מאופיין במספר היבטים: פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים, לרבות הגבלת החשיפה ביחס לענפים ספציפיים; פיזור על פני קבוצות גודל של לקוחות; פיזור על פני מגזרי הצמדה שונים; פיזור גיאוגרפי במקרים רלוונטיים (ענף הבניה, משכנתאות). לפירוט בדבר ניהול סיכון הריכוזיות, ראה להלן.

סמכויות למתן אשראי - במטרה לייעל את תהליך קבלת ההחלטות בנוגע להעמדת האשראי תוך מזעור רמת הסיכון, נקבע מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ולוועדות האשראי ברמות השונות, עד לדרג ועדת האשראי הדירקטוריונית והדירקטוריון.

החלטות למתן אשראי, החל מרמת המרחב, מתבצעות באמצעות ועדות אשראי, וזאת כדי למזער את הסיכון שבהסתמכות על שיקול דעתו של מחליט יחיד. במסגרת סמכויות האשראי, נקבעו מגבלות על סכום האשראי, וכן על שיעור האשראי ללא בטוחות, אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות, ונקבעו הנחיות נוספות ליכולת הפעלת הסמכות במצבים שונים.

חשיפה מטבעית באשראי - ללווים בעלי חשיפה מטבעית מוצעים אמצעי חיסוי והגנה (עסקאות גידור) לצמצום חשיפתם, וזאת בנוסף לצעדים האחרים שהבנק נוקט למזעור סיכויי החשיפה של הבנק מפעילותם של אותם לקוחות. נקבעו הנחיות למעקב, פיקוח ובקרה נאותים על פעילות לווים אשר חבותם לבנק רגישה לשינויים בשערי החליפין, לרבות יצירת סימולציות ותרחישים לשינויים עתידיים בשערי החליפין. בקרות מיוחדות מופעלות גם לגבי לקוחות אשר מרכיב משמעותי בסל הביטחונות שלהם הוא ניירות ערך.

אשראי בענף הבנייה והנדל"ן - במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת ההחלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלוונטיים.

במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח של סקטור הנדל"ן והבנייה.

דירוג לווים - הבנק פיתח מערכת לדירוג לווים עסקיים, המבוססת על מודל "תבחינים" ממוחשב, המשלב הערכות כמותיות ואיכותיות ביחס ללווים, ואשר הותאמה למגוון הלווים העסקיים על פי ענפי המשק השונים. הבנק מתחזק באופן שוטף את המודלים השונים הקיימים, מפתח מודלים חדשים, ופועל להתאמתם, עדכוןם וטיובם בהתאם לשינויים בסביבה העסקית.

השימוש במערכת זו מתייחס למרבית האשראי העסקי של הבנק. מטרת המערכת לאפשר ניהול של סיכוני האשראי ולתמוך בתהליכי קבלת ההחלטות. המערכת קובעת דירוג לווים כפונקציה של טיב הלקוח, הבטוחות שהעמיד והיקף האשראי שקיבל. הבנק פיתח יכולת לדירוג לקוחות מגזר המשכנתאות והמגזר הקמעונאי, באמצעות המודלים המתקדמים, כהגדרתם בהוראות באזל ובנק ישראל. לכל אחד מלקוחות אלה ניתן דירוג אשראי (SCORE), המבטא את איכותו של נוטל האשראי. כאמור לעיל, המודלים המשמשים את הבנק לדירוג לווים, נתונים לפעילות תיקוף מתמשכת, כאמור בהנחיות בנק ישראל.

הפקת לקחים – תהליכי בקרת האשראי מבוצעים משלב העמדת האשראי ועד לפרעונו, יחד עם זאת לעיתים האשראי אינו נפרע כסדרו ומצריך טיפול ייחודי. מטרת תהליך הפקת הלקחים לאבחן התנהלות אשראי לא נכונה על מנת למנוע הישנות טעויות ושיפור תיק האשראי. הפקת לקחים ללקוחות שהוגדרו להם תבחינים מסוימים מתבצעת על ידי סקטור לקוחות מיוחדים בחטיבה העסקית. הסקטור מפיץ את ממצאיו לגורמים הרלוונטיים בבנק, לצורך ניתוח הכשל ויישום המסקנות בקרב נותני האשראי בבנק.

מעקב ובקרה - הבקרה בתחום האשראי היא מרכיב מרכזי בשמירה על איכות האשראי שהבנק מעניק ללקוחותיו, ובכלל זה שמירה על איכותם ועל מצבם של הביטוחות שנדרשו לאבטחת האשראי. הבנק פועל בעקביות לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל הניתן של סימנים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים או על הרעה במצב ביטחונותיהם, וזאת כדי להימנע ממצב של כשל אשראי. בבנק קיימים מנגנונים שונים של בקרות, חלקן בקרות פנימיות בשרשרת הניהול של האשראי, המבוצעות בקביעות בסניפים, במרחבים, במטה וביחידות ספציפיות שזה עיסוקן, וחלקן בקרות על ידי גורמים חיצוניים לתהליך האשראי, קרי, בקרות קו שני. לאלה, מתווספים תהליכי הביקורת המבוצעים באופן בלתי תלוי על ידי הביקורת הפנימית, קו ההגנה השלישי.

מנגנוני הבקרה בסניפים, במרחבים ובמטה מעוגנים בנהלי הבנק ובנהלים פנימיים של היחידות, ומבוצעים באופן שוטף כחלק משגרת העבודה של הדרגים השונים. הבקרה של כל דרג אשראי הינה על החלטות האשראי הרלוונטיות של הדרגים הכפופים לו ועל התנהלות האשראי השוטפת של לקוחות אלו.

ביחידות המטה בחטיבה העסקית מבוצעות בקרות נוספות בתדירות שונות על ידי הדרגים השונים המדווחים לגורמים להם הם כפופים. קיימים תהליכי איתור ובקרה רוחביים ובצידם תהליכים ספציפיים המותאמים לאופי הפעילות הייחודי של כל סקטור.

בנוסף, מתקיים בתחום המשכנתאות תהליך מבדק פנימי שמטרתו לאתר ליקויים ונקודות הטענות שיפור בסמוך למועד הביצוע. התהליך מיועד להפנות את תשומת לבם של הגורמים הרלוונטיים לאיכות העבודה בסניף, איכות החיתום וההקפדה על ההוראות והנהלים.

במקביל, מבוצעות בקרות על ידי יחידות ייעודיות של הבנק. היחידה לבקרת אשראי עסקי שבחטיבה העסקית מפעילה מנגנונים ממוכנים לצורך התרעה על חשבונות ולקוחות חריגים, לרבות הסתמכות על מידע חיצוני לבנק. הבקרה מבוצעת על הפעילות הבנקאית בחשבונות שהוצפו, עם סימני סיכון, על בסיס תבחינים שנקבעו על ידי הבנק, עבור האוכלוסייה שהוגדרה כמבוקרת, וכן, עבור כלל לקוחות הבנק באמצעות מערכת מידע התראתי ודוח הודעות וחריגים. בסקטור נדל"ן פועלת יחידת בקרה ייעודית אשר מבצעת בקרה ובחינה של היבטים שונים בכל הקשור לטיפול בעסקאות נדל"ן על ידי הבנק. בתחום המשכנתאות פועל מרכז חיתום ארצי במטרה להגביר את הבקרה על אישור הלוואות מורכבות או של אוכלוסיות מיוחדות, ובו מבוצעים אישורי הלוואות על ידי צוות עובדים מקצועי ומתמחה הפועל במטה המשכנתאות. כמו כן, הן בחטיבה העסקית והן בחטיבה הקמעונאית פועלים בקרים חטיבתיים המבצעים בקרות שונות ברמת החטיבה כולה, ובין היתר, אחראיים על רשימות המעקב.

החטיבה לבקרת סיכונים מהווה גורם בקרה על סיכון האשראי, במסגרת קו ההגנה השני. בחטיבה לבקרת סיכונים, פועלת מחלקת האנליזה, המבצעת סקירה בלתי תלויה על בקשות האשראי הגדולות, ומציגה את המלצותיה על תהליך אישור האשראי בפורומים הבכירים בבנק. יחידה זו ויחידת בקרת האשראי הוכפפו, בתחילת שנת 2014, למנהל החטיבה לבקרת סיכונים, ה-CRO של הבנק. מחלקת האנליזה נוטלת חלק בתהליך אישור בקשות אשראי, כגורם בלתי תלוי.

המחלקה בוחנת את כל בקשות האשראי הנדונות בועדת האשראי בחטיבה העסקית, בועדת האשראי העליונה ובעדת האשראי הדירקטוריונית, ומחווה דעה בלתי תלויה ביחס אליהן. המלצות האנליזה כוללות המלצה ביחס לעצם אישור הבקשה, וכן ביחס לתנאים או מגבלות נוספים שיש לשקול כתנאי לאישור הבקשה. נציג המחלקה משתתף דרך קבע בכל ועדות האשראי האמורות.

בנוסף, מבצעת החטיבה לבקרת סיכונים תיקוף למודל הדירוג של הבנק ולמודלים המשמשים להערכת סיכוני האשראי, באמצעות יחידת התיקוף, וכן, בקרה על סיכוני אשראי, באמצעות יחידה יעודית, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 311 של בנק ישראל, באמצעות דירוג טיב הלווים בדיעבד ובחינת איכות תיק האשראי של הבנק, כולל מבחני מצוקה (קיצון), על בסיס תכנית עבודה שנתית, המאושרת על ידי הועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון.

תכנית העבודה כוללת באופן שוטף וקבוע את הנושאים הבאים:

- מעקב אחר לווים המדורגים נמוך במודל "התבחינים", או בדירוג הבלתי תלוי של יחידת בקרת האשראי.
- בקרת האשראי בסניף לונדון ובסניף לוס אנג'לס באמצעות גורמים חיצוניים, הכפופים ומונחים מקצועית על ידי היחידה לבקרת סיכוני אשראי בארץ.
- בחינת מהימנות ואיכות הדירוג הנעשה על ידי מערך האשראי, בהתייחס לטיב המודל ולתוצאות הדירוג הנגזר ממנו, ולמשמעותם לגבי תיק האשראי של הבנק.
- ניתוח תיק האשראי של הבנק, ובפרט, ניתוח תיק המשכנתאות, לרבות ההתפתחות במתן אשראי לדיר, וכן התפלגות האשראי על פי גורמי סיכון שונים.
- בחינת תיק האשראי של הבנק לאור מדיניות האשראי ומגבלות "תיאבון הסיכון" שאומצו על ידי הבנק.

מערכות מעקב ובקרה - בבקוצת הבנק נעשה שימוש מתמיד במערכות ממוחשבות לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי. מערכות המחשוב מספקות לבעלי התפקידים, לרבות ליחידה ספציפית שתפקידה איתור ובקרה של סיכוני אשראי, כלי בקרה לאיתור חריגות ממסגרות האשראי ופערי ביטחונות, וכן כלים לאיתור התפתחות סיכוני אשראי הנובעים מקיום פרמטרים שונים בהתפתחות חשבון הלקוח ובהתנהלותו. קיימות מספר מערכות משמעותיות להן תפקיד מרכזי בתהליכי ניהול הסיכונים והבקרה בתחום האשראי וביניהן מערכות לניהול סיכונים, מערכות לאיתור והצפת סיכוני אשראי, להצפת מידע התראתי, למעקב אחר התניות פיננסיות, מערכת אוטומטית לסיווג חובות ומערכת ממוחשבת לשליטה ולניהול כל החשבונות שבטיפול משפטי.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהולו דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים, בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר את סיכוני האשראי המתממשים או העלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנו על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנוהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר שהוקנו לועדות בראשות מנהל החטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, וברמות הבכירות

של הנהלת הבנק. במקביל לתהליך האיתור והסיווג, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי תלוי בהנהלות המרחבים וביחידות ייעודיות במטה. פעילות הבנק מתבצעת בהתאם להוראה 314 של בנק ישראל.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיור (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים.

הפרשה להפסדי אשראי - עם יישום ההוראה למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ביום 1 בינואר 2011, הוטמעה בבנק מערכת ממוחשבת לאיתור ולסיווג של חובות בהם קיים, או עלול להיווצר, סיכון להפסדי אשראי. המערכת מקושרת למערכות התשתית השונות בבנק, והיא מרכזת נתונים המאפשרים בחינה של החובות לצורך אמידת איתנותם ותזרימי המזומנים הצפויים מהם. במערכת החדשה הוטמעו תהליכים ממוכנים של איתור, בחינה, סיווג וגיבוש הפרשות, לרבות תיעוד של התהליכים והיררכיה של אישורים לפי הסמכויות שנקבעו בנהלי הבנק. המערכת מאפשרת גם טיפול בחובות בעייתיים שלא אותרו בתהליכי האיתור האוטומטיים, אלא בבחינות ובדיקות איכותיות המבוצעות על תיק האשראי של הבנק.

ההחלטה על סכום ההפרשה להפסדי אשראי הינה פועל יוצא של איכות האשראי והביטחונות, מצבו הפיננסי והמשפטי של הלווה והערבים והתנאים הסביבתיים והענפיים בסביבת הלקוח.

לפרטים בדבר ההוראות והשפעתן על הדוחות הכספיים, ראה ביאור 1.ט.1 לדוחות הכספיים.

סיכונים סביבתיים - סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתולדה של מפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה או מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה). בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה.

על פי הנחיות המפקח על הבנקים נדרש מהבנקים לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת תהליכי עבודה לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון, ככל שקיים, בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. מסמכי המדיניות של הבנק כוללים מדיניות סיכונים סביבתיים ייעודית, אשר במסגרתה מתוויית מתודולוגיה לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי. מדיניות הסיכונים הסביבתיים מאושרת מדי שנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסמכי המדיניות.

להלן התפלגות חשיפות האשראי לפי קבוצות חשיפה ולפי סעיפי המאזן לפני הפרשה להפסדי אשראי (במיליוני שקלים חדשים)⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2014											
סך הכל ⁽²⁾	סך אחרים	בביטחון					תאגידים	סקטור	ריבוניות	ציבורי	בנקאיים
		הלוואות לדיור	עסקים קטנים	קמעונאיות ליחידים	נדל"ן מסחרי	נדל"ן					
174,240	-	96,051	7,112	14,981	2,363	27,665	2,576	546	22,946	546	הלוואות ⁽³⁾
13,120	-	-	-	-	-	67	342	1	12,710	1	ניירות ערך ⁽⁴⁾
3,906	-	-	8	28	-	2,379	951	505	35	505	נגזרים ⁽⁵⁾
63,126	-	6,273	2,724	10,610	484	42,773	35	176	51	176	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
4,386	4,386	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
258,778	4,386	102,324	9,844	25,619	2,847	72,884	3,904	1,228	35,742	1,228	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013											
סך הכל ⁽²⁾	סך אחרים	בביטחון					תאגידים	סקטור	ריבוניות	ציבורי	בנקאיים
		הלוואות לדיור	עסקים קטנים	קמעונאיות ליחידים	נדל"ן מסחרי	נדל"ן					
165,293	-	88,594	6,115	14,108	2,367	28,210	2,684	486	22,729	486	הלוואות ⁽³⁾
6,200	-	-	-	-	-	161	566	7	5,466	7	ניירות ערך ⁽⁴⁾
2,954	-	-	7	33	-	1,269	879	592	174	592	נגזרים ⁽⁵⁾
56,506	-	4,164	2,512	10,146	533	38,856	72	216	7	216	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
4,198	4,198	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
235,151	4,198	92,758	8,634	24,287	2,900	68,496	4,201	1,301	28,376	1,301	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, ללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל.
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וניירות ערך שנשאלו.
- (4) לא כולל יתרות שנוכו מבסיס ההון והשקעה בניירות ערך בתיק הסחיר.
- (5) כולל סכום נקוב של מכשירים נגזרים (לרבות נגזרי אשראי) לאחר השפעת מקדמי התוספת ("add-on") ושוי הוגן חיובי של נגזרים.
- (6) לא כולל נגזרים ויתרות שנוכו מבסיס ההון ולרבות מזומנים, השקעה במניות, רכוש קבוע והשקעה בחברות מוחזקות.

להלן התפלגות חשיפות האשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי יתרה חוזית לפירעון, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי ברוטו (במיליוני שקלים חדשים)⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל ⁽²⁾	ללא תקופות לפירעון	מעל שנה ועד חמש שנים		עד שנה	
		מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים		
174,240	124	95,865	25,779	52,472	הלוואות ⁽³⁾
13,120	-	4,243	7,969	908	ניירות ערך ⁽⁴⁾
3,906	-	347	916	2,643	נגזרים ⁽⁵⁾
63,126	-	1,384	8,952	52,790	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
4,386	1,754	129	-	2,503	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
258,778	1,878	101,968	43,616	111,316	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל ⁽²⁾	ללא תקופות לפירעון	מעל שנה ועד חמש שנים		עד שנה	
		מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים		
165,293	113	88,454	24,404	52,322	הלוואות ⁽³⁾
6,200	-	1,277	4,600	323	ניירות ערך ⁽⁴⁾
2,954	-	836	590	1,528	נגזרים ⁽⁵⁾
56,506	-	1,032	9,147	46,327	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
4,198	1,715	86	-	2,397	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
235,151	1,828	91,685	38,741	102,897	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, ללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל.
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וניירות ערך שנשאלו.
- (4) לא כולל יתרות שנוכו מבסיס ההון והשקעה בניירות ערך בתיק הסחיר.
- (5) כולל סכום נקוב של מכשירים נגזרים (לרבות נגזרי אשראי) לאחר השפעת מקדמי התוספת ("add-on") ושוי הוגן חיובי של נגזרים.
- (6) לא כולל נגזרים ויתרות שנוכו מבסיס ההון ולרבות מזומנים, השקעה במניות, רכוש קבוע והשקעה בחברות מוחזקות.

סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית

להלן התפלגות סכומי חשיפת אשראי⁽¹⁾ ולפי קבוצות חשיפה ומקדמי שקלול לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי⁽²⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

לפני הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2014												
סך הכל	מההון	חשיפת אשראי	חשיפת									
			ברוטו	1250%	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
חשיפות מדורגות:												
35,742	-	35,742	-	-	-	315	-	43	-	3,722	31,662	חובות של ריבוניות
1,226	-	1,226	-	-	-	-	-	1,226	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,867	-	3,867	-	-	-	54	-	1,095	-	2,718	-	חובות של תאגידים בנקאיים
206	-	206	-	-	-	-	-	128	-	78	-	חובות של תאגידים
41,041	-	41,041	-	-	-	369	-	2,492	-	6,518	31,662	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:												
1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
37	-	37	-	-	-	-	-	12	-	25	-	חובות של תאגידים בנקאיים
72,651	-	72,651	-	-	149	72,502	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
2,788	-	2,788	-	-	64	2,724	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
25,604	-	25,604	-	-	63	42	25,499	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
9,801	-	9,801	-	-	46	24	9,731	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
102,324	-	102,324	-	-	241	5,161	29,011	13,365	54,546	-	-	משכנתאות לדיור
4,473	87	4,386	5	820	54	2,183	-	-	-	-	1,324	נכסים אחרים
217,679	87	217,592	5	820	617	82,636	64,241	13,378	54,546	25	1,324	סך הכל
258,720	87	258,633	5	820	617	83,005	64,241	15,870	54,546	6,543	32,986	סך הכל

(1) סכום היתרות המאזניות והחוך-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוך-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי וללא השפעת מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל.

(2) הפחתה באמצעות ערבויות, נגזרי אשראי ובטחונות כשירים אחרים.

לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2014												
סך הכל	הופחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו										
		1250%	250%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	אשראי	סה"כ
חשיפות מדורגות:												
36,322	-	36,322	-	-	-	51	-	43	-	3,726	32,502	חובות של ריבוניות
1,160	-	1,160	-	-	-	-	-	901	-	-	259	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,859	-	3,859	-	-	-	54	-	1,095	-	2,710	-	חובות של תאגידים בנקאיים
206	-	206	-	-	-	-	-	128	-	78	-	חובות של תאגידים
41,547	-	41,547	-	-	-	105	-	2,167	-	6,514	32,761	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:												
1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
321	-	321	-	-	-	-	-	132	-	189	-	חובות של תאגידים בנקאיים
61,228	-	61,228	-	-	137	61,091	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
2,473	-	2,473	-	-	63	2,410	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
23,480	-	23,480	-	-	63	18	23,399	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
7,610	-	7,610	-	-	39	17	7,554	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
102,232	-	102,232	-	-	240	5,159	28,923	13,364	54,546	-	-	משכנתאות לדיור
4,473	87	4,386	5	820	54	2,183	-	-	-	-	1,324	נכסים אחרים
201,818	87	201,731	5	820	596	70,878	59,876	13,497	54,546	189	1,324	סך הכל
243,365	87	243,278	5	820	596	70,983	59,876	15,664	54,546	6,703	34,085	סך כל החשיפות

לפני הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2013										
סך הכל	הופחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו	חשיפת							
			150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
חשיפות מדורגות:										
28,375	-	28,375	-	38	-	-	-	2,517	25,820	חובות של ריבוניות
1,295	-	1,295	-	-	-	1,295	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
4,164	-	4,164	-	56	-	1,401	-	2,707	-	חובות של תאגידים בנקאיים
226	-	226	-	-	-	195	-	31	-	חובות של תאגידים
33	33	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
34,093	33	34,060	-	94	-	2,891	-	5,255	25,820	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:										
7	-	7	-	-	-	7	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
26	-	26	-	-	-	12	-	14	-	חובות של תאגידים בנקאיים
67,810	-	67,810	172	67,638	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
2,881	-	2,881	-	2,881	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
24,189	-	24,189	57	46	24,086	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
8,549	-	8,549	42	21	8,486	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
92,116	-	92,116	217	5,342	22,612	7,077	56,868	-	-	משכנתאות לדירור
4,285	87	4,198	55	2,998	-	-	-	-	1,145	נכסים אחרים
199,863	87	199,776	543	78,926	55,184	7,096	56,868	14	1,145	סך הכל
233,956	120	233,836	543	79,020	55,184	9,987	56,868	5,269	26,965	סך כל החשיפות

(1) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי וללא השפעת מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל.

(2) הפחתה באמצעות ערבויות, נגזרי אשראי ובטחונות כשירים אחרים.

לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2013										
סך הכל	הופחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו	חשיפות מדורגות:							
			150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
28,823	-	28,823	-	21	-	-	-	2,517	26,285	חובות של ריבוניות
1,281	-	1,281	-	-	-	992	-	-	289	חובות של ישויות סקטור ציבורי
4,154	-	4,154	-	53	-	1,401	-	2,700	-	חובות של תאגידים בנקאיים
226	-	226	-	-	-	195	-	31	-	חובות של תאגידים
33	33	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
34,517	33	34,484	-	74	-	2,588	-	5,248	26,574	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:										
7	-	7	-	-	-	7	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
323	-	323	-	-	-	139	-	184	-	חובות של תאגידים בנקאיים
58,696	-	58,696	156	58,540	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
2,461	-	2,461	-	2,461	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
22,194	-	22,194	56	19	22,119	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
6,566	-	6,566	38	17	6,511	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
92,010	-	92,010	217	5,340	22,512	7,074	56,867	-	-	משכנתאות לדיור
4,285	87	4,198	55	2,998	-	-	-	-	1,145	נכסים אחרים
186,542	87	186,455	522	69,375	51,142	7,220	56,867	184	1,145	סך הכל
221,059	120	220,939	522	69,449	51,142	9,808	56,867	5,432	27,719	סך כל החשיפות

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

הגילוי על סיכון האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313).
נכון ליום 31 בדצמבר 2014 לא קיימת בבנק קבוצת לווים העומדת בתנאי המוזכר לעיל.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
  - עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
  - האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
  - האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.
- להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:
- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
  - העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
  - מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
  - ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

מימון ממונף

מימון ממונף הינו מימון אשראי המועמד ללקוח ועומד באחד משני התבחינים הבאים:

- אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה, המתאפיין בשיעור מימון גבוה ביחס לשווי המניות, ובהסתמכות על המניות הנרכשות כמקור לפירעון האשראי וכן, יתרת אשראי נוסף שהועמד ללווה במועד המאוחר למועד מימון רכישת אמצעי השליטה, כאשר הפירעון מבוסס בעיקרו על תזרים מזומנים הנובע מאמצעי השליטה שרכישתם מומנה קודם לכן. הבנק בוחן עסקאות אלו בזהירות הראויה, ובין היתר, מתבסס על הערכות שווי פנימיות ועל מעריכים חיצוניים. התנאים הנקבעים בעסקה כוללים מבחני רגישות והתניות פיננסיות, שבהתקיימן נדרש הלווה להעמיד בטוחות נוספות. דיווח אודות אשראי זה מבוצע תקופתית.
- מימון לחברות ממונפות שהינו מתן אשראי לחברות בעלות מאפיינים המצביעים כי שינוי לרעה בסביבה הכלכלית הגלובלית או היחודית למגזר בו הן פועלות, עלול להשפיע באופן משמעותי על כושר החזר האשראי לבנק. הבנק קבע קריטריונים המגדירים את האשראי הנכלל בקטגוריה זו ומבוססים בעיקרם על דרוג סיכון האשראי של הלקוח העסקי כפי שהוא מתבטא במודל "התבחינים", ולאחר בחינה פרטנית של כל לווה שעמד בקריטריוני הסף. לווים אלו נבחנו בפורום שבו משתתפים נציגים מהחטיבה לבנקאות עסקית, מהחטיבה לבקרת סיכונים ומהחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי ובו נבדקים תמורות ושינויים בפרמטרים הכספיים של החברה ושל הסביבה הכלכלית שבה היא פועלת.

להלן פרטי חשיפות הבנק לאשראי המהווה מימון ממונף:

אשראי לרכישת אמצעי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי מאזני ליום 31 בדצמבר		
ענף משק של הנרכשת	2014	2013
בינוי ונדל"ן	228	179
תקשורת ושירותי מחשב	-	204
סך הכל	228	383

אשראי לחברות ממונפות (במיליוני שקלים חדשים):

סיכון אשראי מאזני ליום 31 בדצמבר		
ענף משק של הלווה	2014	2013
בינוי ונדל"ן	270	470
מסחר	181	224
תעשייה	-	212
שירותים פיננסיים	41	136
סך הכל	492	1,042

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾⁽²⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2014			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית
AAA עד AA-	572	-	572
A+ עד A-	2,302	2	2,304
BBB+ עד BBB-	-	-	-
BB+ עד B-	-	11	11
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	-	-	-
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	2,874	13	2,887
מזה: סיכון אשראי בעייתי, נטו ⁽⁵⁾	-	-	-

ליום 31 בדצמבר 2013			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית
AAA עד AA-	768	-	768
A+ עד A-	1,462	2	1,464
BBB+ עד BBB-	3	-	3
BB+ עד B-	-	10	10
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	4	-	4
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	2,237	12	2,249
מזה: סיכון אשראי בעייתי, נטו ⁽⁵⁾	-	-	-

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, חובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, שווייץ וצרפת.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג', אשר שוקללו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 לפי 50% מסכומן (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (5) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, למעט סיכון אשראי בגין אנשים פרטיים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים), ראה ביאור ה-19. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סקירת ההנהלה - תוספת ה' - סיכון אשראי לפי ענפי משק, המצורפת לדוחות הכספיים, תחת ענף "שירותים פיננסיים". בסקירת ההנהלה נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקללות בהתאם לכללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, נכללות בסקירת ההנהלה כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואינן נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את תאבון הסיכון, קרי, את מגבלות החשיפות המקסימליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס הדירוג האחרון הקיים לאותו מוסד, אשר בוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימליים וטווחי

זמן מקסימליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה. הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים וזמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה. הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך הינה לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות, שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיעדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבויות בסחר חוץ, ולהשקעות השונות. הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's ו-Fitch. הדירוג העיקרי המשמש את הבנק לניתוח עצמאי הינו הדירוג הנערך על ידי חברת Fitch.

סיכון אשראי בגין הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים לניהול, בקרת והפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק מעריך את פרופיל הסיכון הגלום במתן אשראי לדיור כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת החזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכס. הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיור, באחריות החטיבה הקמעונאית, החטיבה לבקרת סיכונים וגורמים נוספים בבנק. פעילות זו כוללת גם ניתוח התיק לפי גורמי הסיכון הטמונים בו (LTV, יחס החזר, מיקום גאוגרפי, גיל ההלוואה, עשירוני הכנסה ועוד) וביצוע מגוון מבחני מצוקה, הבוחנים את השפעת גורמי המקרו על רמת הסיכון של התיק, ובעיקר, השפעת אבטלה, רמת מחירי הדיור ושיעור הריבית. הבנק פיתח מודל מתקדם לדירוג אשראי לדיור הכולל דירוג לכל הלוואה וחישוב פוטנציאל ההפסד במקרה של כשל. מודל זה מתווסף למערך הניטור הקיים של הבנק.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע, במסגרת מדיניות האשראי ובמסגרת מדיניות סיכונים אשראי, מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנו מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך, קרי, על פי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות והוראות רגולטוריות של בנק ישראל.

הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות הם תוצאות מודל פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית (המבטאת את רמת הסיכון של נטל המשכנתא), שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), ומדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי). במהלך השנתיים האחרונות הורחב תיאבון הסיכון במסגרת מסמך המדיניות של הבנק, והתווספו מגבלות על פרמטרים נוספים: יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, ביטוח אשראי ומגבלות צולבות הכוללות שילוב של מספר פרמטרים.

הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות, לנוכח תיאבון הסיכון שנקבע.

נכון לשנת 2014, מורכב מערך הניטור מלמעלה מ-40 מדדי סיכון שהוגדרו על ידי הדירקטוריון, המוצגים במסמך הסיכונים הרבעוני של הבנק, תוך בחינת פרופיל הסיכון הנובע מהם, כאשר הוא גם בוחן את התפתחות מדדי תיאבון הסיכון הללו. מניטור זה עולה כי פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות של הבנק נמצא בירידה במהלך הרבעונים האחרונים, במרבית מדדי תיאבון הסיכון שהוגדרו על גורמי הסיכון השונים, כולל LTV

ויחס ההחזר. בנוסף, וכפי שהוזכר לעיל, בוחן הבנק באופן סדיר את תיק המשכנתאות שלו בתנאי לחץ כולל תחת שינוי מהותי בתנאי המקור, בשורה מגוונת של מבחני מצוקה. בחינה זו מהווה חלק מבחינת פרופיל הסיכון של התיק. גם בחינה זו מעלה כי רמת הסיכון של התיק נמצאת בירידה במהלך השנה האחרונה וכי פוטנציאל הנזק מאירוע קיצון חמור בשוק הינו נמוך יחסית לרמת ההון של הבנק.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, וכן קובץ שאלות ותשובות באותו נושא, הכולל הגדלת יעד הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיור. לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

קריטריונים לאישור הלוואה

הבנק קבע קריטריונים אחידים, כמותיים, לפיהם נבחנות ומאושרות בקשות לנטילת אשראי לדיור. לצד הקריטריונים האחידים, קיימים הערכה ושיקול דעת של מקבלי החלטות בבנק. הקריטריונים המנחים למתן אשראי בהלוואות לדיור נקבעו, בין היתר, בהתבסס על הגורמים הבאים:

- א. הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, הכולל לקחים שהצטברו במהלך השנים לגבי פרמטרים הקובעים את טיב הלוואה ואת טיב הביטחונות להלוואה.
- ב. ממצאי ביקורות אשראי שוטפות, הבוחנות, בין היתר, שינוי באיכות האשראי במגזרים מסוימים.
- ג. הערכה לגבי סיכונים אשראי הנובעים מתנאים מקור-כלכליים משתנים במשק.
- ד. הערכות לגבי סיכונים אשראי באזורי הארץ השונים, הנובעים מהתפתחויות ביטחוניות ואחרות.

קריטריונים אלו מעודכנים מעת לעת בהתאם להתפתחויות בשוק.

סמכויות אשראי

הבנק קבע מדרג סמכויות לאישור הלוואות לדיור (ברמת סניף, מרחב ומטה). קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה (נתונים לגבי הלווים, שיעור המימון, פרמיית סיכון ומהות העסקה). על מנת להגביר את הבקרה על אישור הלוואות מורכבות ובעלות סיכון גבוה ועל הלוואות לאוכלוסיות מיוחדות (כגון: הלוואות בסכומים גבוהים, עסקאות בין בני משפחה ולווים בודדים), וכדי להתבסס על התמחות בהלוואות כאמור, מועברות בקשות אלו לאישור מחלקת חיתום ובקרה הפועלת בסטור מטה המשכנתאות, ומאויש על ידי צוות עובדים ומקצועי, תחת בקרתו של סגן מנהל החטיבה הקמעונאית לנושא משכנתאות.

מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית

הבנק פיתח מודל לחישוב פרמיית סיכון דיפרנציאלית, על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר, לצורך דרוג סיכון עסקאות כבר בשלב הגשת הבקשה להלוואה. לכל בקשה מחושבת פרמיית סיכון פרטנית המבוססת על כל הגורמים שאותרו כגורמי סיכון, שניתן לזהותם בנתוני הלקוח ובמאפייני העסקה המבוקשת.

הפרמיה משקפת את אמידת הסיכון הכולל של העסקה, ומאפשרת הערכה לגבי סיכוי הלקוח להיכנס לפיגור בהלוואה ולהפוך ל"חדל פירעון", כבר בשלב הבקשה הראשוני. הפרמיה משמשת הן לצורך קבלת החלטות אשראי והן לצורך תמחור הריבית ללקוח. בימים אלה החל הבנק מהלך לשכלול מודל זה.

בקרות מובנות במערכת לביצוע הלוואות

- הבנק מנהל את פעילות המשכנתאות באמצעות מערכת מחשב ייעודית שפותחה לשם כך, הכוללת בקרות מובנות כדלקמן:
  - וידוא שלמות הנתונים הדרושים בהלוואה והפעילויות הדרושות במסגרת עריכת החומר, בחינת ההלוואה ואישורה.
  - בקרות קשיחות בזמן אמת על ביצוע פעולות על פי הרשאות. שיטת עבודה זו, של בקרות מונעות, מצמצמת בצורה משמעותית את הצורך בביצוע בקרות 'מגלות' לאחר ביצוע ההלוואה.
  - מנגנון לניתוב תהליכים ("workflow") המבקר בזמן אמת את ביצוע המשימות הנדרשות בכל שלב בתהליך ביצוע ההלוואה, ומעביר את הבקשה לגורם המורשה לביצוע הפעולות הנדרשות בכל שלב של תהליך אישור ההלוואה.
- השימוש במערכת הביא לשיפור הבקרה בשלבים השונים של תהליך ביצוע ההלוואה, תוך הקפדה על אחידות בין סניפי הבנק השונים.

הדרכה בתחום המשכנתאות

מרכז הדרכה של הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע שכל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור. תכני ההדרכה נקבעים בשיתוף עם סקטור מטה המשכנתאות, שעובדיו אף נוטלים חלק בהדרכת הבנקאים. בשנת 2014 המשיך הבנק לקיים, לצד הקורס הבסיסי, גם קורס מתקדם לבנקאי משכנתאות וקורס משכנתאות המיועד למנהלי סניפים מסחריים. הקורסים כוללים, בין היתר, דגשים מיוחדים בנושא ניהול סיכונים. בנוסף פותח מסלול הכשרה והסמכה לבנקאי משכנתאות. מסלול זה הופעל לראשונה במהלך שנת 2014. הכשרתם של העובדים והמנהלים משפיעה במידה רבה על מקצועיותם בעת מתן אשראי, בעת קבלת החלטות בתחום האשראי ובעת ניהול שוטף של אשראי הלקוח.

כנסים מקצועיים

החטיבה הקמעונאית מקיימת באופן שוטף כנסים מקצועיים למנהלים ובנקאים. בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו. גם בשנה האחרונה, בדומה לשנה הקודמת, ניתן דגש מיוחד בכנסים להוראות בנק ישראל אשר פורסמו במהלך השנים האחרונות והשפעתן על מתן אשראי לדיור (לרבות הקצאת הון ונכסי סיכון, הגבלת ביצוע בריבית משתנה, הגבלת שעורי מימון, שיעור ההחזר ועוד, כמפורט בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק (להלן)).

בקרת האשראי

גורם מרכזי בשמירה על איכות האשראי שהבנק מעמיד ללקוחותיו הינו בקרת האשראי. הבקרה על האשראי לדיור נעשית הן ברמת תיק הלוואה הבודד, והן ברמת תיק המשכנתאות כולו. ברמת תיק הלוואה הבודד, הבנק פועל לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה, ובקרות נוספות המבוצעות על ידי גורמים חיצוניים לתהליך וליחידות האשראי - האגף לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית. הבנק מקיים בקרה על איכות האשראי החדש הניתן בסניפים, באמצעות דוח "איכות אשראי" המופק מידי חודש וכולל את ההלוואות שבוצעו בבנק 6-18 חודשים לפני מועד הדוח, ואשר קיים בהן פיגור של 3 חודשים או יותר. הדוח נועד לסייע לסניפים לפעול לצמצום היקף הפיגורים ולהגביר את מודעות הדרג המבצע והמאשר להלוואות בעייתיות, לצורך הפקת לקחים לגבי אישורי אשראי בעתיד. בצד הדוח הפרטני, הכולל את רשימת ההלוואות, פרטי הפיגור וכיוצא באלה, מופק גם דוח סטטיסטי המציג את שיעור הפיגור בכל סניף בהשוואה למרחב ולכלל הבנק, ובהשוואה לחודשים קודמים. הנהלת החטיבה הקמעונאית מקיימת מעקב שוטף אחר הטיפול בחובות בפיגור באמצעות דוח זה. בנוסף, הבנק החל במהלך לניתוב איכותי וכמותי של מלאי ההלוואות בפיגור באמצעות דוחות ניתוח ובקרה נוספים. ברמת תיק המשכנתאות הכולל, מתבצעת בקרה אחר המגבלות שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק, הן בחטיבה הקמעונאית, והן באגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים.

בנוסף, פעם בשנה מופק דוח בקרת אשראי, על ידי החטיבה לבקרת סיכונים, בו נבדקת בהרחבה התפתחות פרופיל הסיכון של תיק האשראי לדיור במהלך התקופה הנסקרת, המתייחס לנושאים הבאים:

- תיאבון סיכון.
- ניתוח מאפייני וגורמי סיכון עיקריים.
- סקירת מצב הפיגורים ואיכות האשראי.
- גביית חובות לקוחות.
- תיק אשראי לדיור של אוכלוסיות מיוחדות.
- מבחני מצוקה.
- קבוצות רכישה.

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

בטחונות

על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין בטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכסי, גם ערבים לחוב.

לצורך אימות פרטי הנכס המוצע לבנק כבטוחה וקביעת שוויו, נדרש בדרך כלל ביקור של שמאי בנכס, ומתקבל דוח הכולל את תיאור הנכס, מיקומו, מצבו הפיזי וכן את שווי השוק שלו. השמאים חתומים על הסכם עם הבנק ופועלים על פי הוראותיו, הכוללות מתכונת עבודה מובנית לביצוע השמאות, לזיהוי חריגים ועוד.

השמאות המקובלות בענף המשכנתאות הינה שמאות מקוצרות. עם זאת, החל משנת 2006 דורש הבנק מהשמאים לבצע, לגבי חלק מההלוואות שמטרתן רכישת דירה מיד שנייה, בניה עצמית או הלוואה לכל מטרה, בסוגי נכסים בעלי סיכון גבוה, שמאות מורחבת הכוללת בדיקות נוספות בכפוף לקריטריונים שנקבעו לעניין זה.

ביטוחים

על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבטוח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבטוחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.

בהלוואות מסוימות (לרבות הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%) התקשר הבנק עם חברת EMI המעניקה ביטוח אשראי למקרה בו התמורה ממימוש נכס המשמש בטוחה להלוואה, אינה מכסה את יתרת האשראי. תהליך ביטוח האשראי הנו גורם מפחית סיכון משמעותי. החל מיום 1 בנובמבר 2012, הגביל בנק ישראל את הביצוע בהלוואה לדיור עם שיעור מימון העולה על 75%, כך שממועד זה הבנק אינו מאשר הלוואות חדשות עם ביטוח אשראי בשיעור מימון העולה על 75% (פרט להלוואות אשר הוחרגו מההוראה כגון, מחזורי הלוואות).

שיעור המימון (LTV)

שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית בטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית. החל מיום 1 בנובמבר 2012 הבנק הגביל את שיעור המימון באישור בקשות להלוואות לדיור וזאת בכפוף להוראת בנק ישראל בנושא. שיעור המימון בהלוואה לרכישת זכות במקרקעין המהווים "דירה יחידה" (כמוגדר בהוראה) אינו עולה על 75%, "דירה חליפית" (כמוגדר בהוראה) שיעור המימון אינו עולה על 70%, וברכישת דירה להשקעה, הלוואה לכל מטרה או הלוואה לתושב חוץ - שיעור המימון אינו עולה על 50%. לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח של פעילות קבוצות הבנק. לפרטים בדבר הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא הלימות הון ראה ביאור 114 לדוחות הכספיים.

הגורמים השותפים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית

המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה, הן ביוזמת הבנק והן ביוזמת הלקוח. אחת המשימות המרכזיות היא המעקב אחר קבלת ביטחונות. בעת ביצוע הלוואה, מקבל הבנק על פי רוב ביטחון ביניים, ואילו הביטחון הסופי צפוי להתקבל במהלך חיי הלוואה. בנוסף, מטפלת המחלקה במעקב אחרי קבלת פוליסות ביטוח חיים ונכס במהלך חיי הלוואה.

החטיבה לבקרת סיכונים

החטיבה לבקרת סיכונים בוחנת את איכות תיק האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תאבון הסיכון שנקבע. בתחום המשכנתאות, מבוצע החל משנת 2012, ניתוח של התיק פעמיים בשנה, ובכלל זה ניתוח ההתפתחות במתן אשראי לדיור וחלקנו במערכת, וכן התפלגות האשראי על פי חתכים שונים. דוח זה עולה לדיון בוועדת אשראי עליונה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומוצג בפני דירקטוריון הבנק. החטיבה אחראית לביצוע מבחני מצוקה שוטפים על תיק המשכנתאות של הבנק, תוך שהוא מאתגר גורמי סיכון רבים בתיק זה, כפי שיוצגו להלן. חלק ממבחני הקיצון מתבצעים בשיטות מתקדמות, תוך שימוש בנתונים שוטפים של המודלים המתקדמים שפיתח הבנק. מבחני הקיצון של הבנק שודרגו בתקופה האחרונה בהמשך להנחיות בנק ישראל (התרחיש האחד של בנק ישראל - תרחיש מאקרו אחיד לכל המערכת הבנקאית). מבחני הקיצון המגוונים שמבצע הבנק, מאתגרים בין היתר, את מצב המאקרו הנוכחי, ומביאים בחשבון רמת אבטלה גבוהה מאוד יחסית למצב הנוכחי, שיעור ריבית גבוה באופן משמעותי מהריבית הנוכחית במשך וכן, ירידה חדה במחירי הדיור. מבחני קיצון אלו מלמדים כי רמת הסיכון של התיק נמוכה וכי לבנק יש די הון כדי לעמוד ברמת הסיכון הנגזרת ממבחני קיצון חמורים כאלה. תוצאות מבחני הקיצון על תיק המשכנתאות מוצגות באופן סדיר בפני הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון, במסגרת מסמך הסיכונים הרבעוני. בנוסף, אחראית החטיבה לבקרת סיכונים לבחינת הסיכונים התפעוליים הכרוכים בפעילות המשכנתאות, כחלק ממסגרת הפעילות הכוללת לטיפול בסיכון תפעולי, ובהתאם לאמור בהוראה 350 של בנק ישראל.

פורום ניטור סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי

בבנק פועל פורום ניטור סיכונים בתחום האשראי, בראשות מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, אשר מקדם נושאים כגון בחינת מדיניות האשראי, ובפרט, השינויים בתיאבון הסיכון שנקבעו בה, ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, הגדרת טריגרים להפעלת מבחני מצוקה, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של מבחני המצוקה, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק. בתחילת הרבעון השני של שנת 2012 החל הבנק לנטר את תיק המשכנתאות שלו גם באמצעות המודלים המתקדמים של באזל II (IRB). ניטור זה מתבצע במסגרת פרויקט הבנק לפיתוח, תיקוף ויישום מודלים מתקדמים לסגמנטים השונים של תיק האשראי. ניתוח תיק המשכנתאות באמצעות המודלים החדשים התווסף לניתוח שמבצע הבנק כיום בכלים ה"מסורתיים". כאמור לעיל, בתחילת שנת 2013 הופסקו פעולות הפיתוח בפרוייקט, תוך שהוא משמר את היכולות שכבר הושגו בכל הקשור לניתוח רמת התיק, ובפרט, ביצוע מבחני מצוקה שוטפים.

החטיבה המשפטית

כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים (הלוואות לבודדים, עסקאות בהן מעורבים בני משפחה) ובהלוואות בסכומים גבוהים, על ידי מחלקה ייעודית בחטיבה המשפטית - מחלקת ייעוץ משכנתאות. בדיקה זו מהווה השלמה לאישור ולבחינת התיק המבוצעים בסניף וביחידת חיתום אזורית.

מעריך הגבייה

בבנק פועל מערך גבייה מיוחד, המטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים. תהליך הטיפול מתחיל באופן אוטומטי מהרגע שהלקוח נכנס לכשל ראשוני בתשלום המשכנתא. אם הכשל לא נפתר, עובר הטיפול למוקד הגבייה הטלפוני (בטרם מוגשת תביעה משפטית) אשר מטרתו גיבוש הסדרי תשלום עם הלקוחות. אם הניסיון להגיע להסדר עם הלווים לא מצליח, מועבר החוב לטיפול מערך הגבייה בבנק, הכולל מחלקה ייעודית העוסקת בטיפול בלקוחות בעלי חוב במשכנתא, ונפתח הליך משפטי נגד החייבים.

פורום פיגורים

אחת לחודש מתכנס בהנהלת הבנק 'פורום פיגורים', בראשות מנהל החטיבה העסקית, בו מוצגת תמונת המצב לגבי תוצאות הגבייה של החודש הקודם, ההשלכות על הדוחות הכספיים והפרשה להפסדי אשראי. הפורום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.

ביקורת פנימית

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, ויכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון, ערבים נוספים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששוררת במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לניטור וצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של ההלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2014):

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין סכום ההלוואה לבין שווי הנכס המשמש כביטחון).

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על 55.8% - בהשוואה ל-56.3% ב-31 בדצמבר 2013 ול-57.8% ב-31 בדצמבר 2012. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 97.2 מיליארד שקלים חדשים, כ-92% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את ההלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון. שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור ההלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת ההלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות ההלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון האמיתי, העדכני להיום, של הלוואות שניתנו עד שנת 2008, כך שרובן ככולן בשיעור נמוך מ-75% כיום. היקף ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע לכ-0.6 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-0.6% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

ביום 1 בנובמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות אשר מגבילות את שיעור המימון בהלוואות לדיור (הנחיות אלה אוגדו יחד עם הנחיות נוספות במסגרת חוזר בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור מיום 15 ביולי 2014).

בהנחיות אלו נקבע כי שיעור המימון לא יעלה על השיעורים הבאים:

עד 75% - ללווים הרוכשים זכות במקרקעין המהווה דירה יחידה (בהתאם להגדרה בסעיף 9(ג) לחוק מיסוי מקרקעין).

עד 70% - למשפרי דיור הרוכשים דירה חליפית (דירה הנרכשת על ידי אזרח ישראלי שבבעלותו דירת מגורים אשר מהווה דירה יחידה לולא רכישת הדירה הנרכשת, ואשר הלווה מתחייב למכור את הדירה הקיימת בהתאם לקבוע בסעיף 9(א1א)(2)(א)(2) לחוק מיסוי מקרקעין).

עד 50% - לרוכשי דירה להשקעה, הלוואות לכל מטרה, והלוואות לתושבי חוץ.

הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה, מגובות במקרים רבים בביטוח אשראי, המפחית משמעותית את הסיכון לבנק, למרות שאינו משפיע על חישוב שיעור המימון או שיעור ההחזר. מתוך יתרת הלוואות, שניתנו בשיעור מימון מקורי גבוה מ-75%, מבטחים בביטוח אשראי כ-3.8 מיליארד המהווים כ-47.0%.

בשנים האחרונות, בעקבות הצעדים שנקט הבנק למיזעור הסיכון בתיק המשכנתאות, והגבלות בנק ישראל כמפורט לעיל, ירד שיעור ההלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מסך תיק האשראי לדיור של הבנק, לכ-2.4% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, כ-0.7% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, וכ-0.7% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2014.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של ההלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של ההלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 29.6%, בעוד שכ-75% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-24%). כ-19% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-40.7%). כ-5% מתוך המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 50% עד 80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: 59.9%) וכ-1% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-80% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-92.4%).

ההלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הינן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

ביום 29 באוגוסט 2013 שלח המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיור, בהן נקבעו מגבלות על שיעור ההחזר החודשי מההכנסה.

ביום 15 ביולי 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, המאגד בתוכו, בין היתר, את ההנחיות שתוארו לעיל מיום 29 באוגוסט 2013. כמו כן, בחוזר, הוגדר מחדש המונח "שיעור החזר מהכנסה". לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית שקלית על בסיס הפריים. במהלך העשור האחרון, ירד שיעור ריבית הפריים, משיעור הגבוה מ-10% בשנים 2002-2003, דרך שיעורים של 6%-5% בשנים 2004-2008, ועד לשיעורים של 5%-1.5% בשנים 2009 ועד היום. מכאן, שעיקר הסיכון בהלוואות לא צמודות בריבית פריים נובע מהלוואות שניתנו משנת 2009 ואילך, מתוך הנחה ששיעור ריבית הפריים צפוי לעלות ולשקף ריבית ריאלית חיובית במשק.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה לא צמודה בריבית הפריים, והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מייעץ ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב הלוואה. יכולת ההחזר של הלקוחות שנטלו הלוואות בתקופה בה שיעור ריבית הפריים היה גבוה, נבחנה לפי רמת הריבית הגבוהה. בשנים האחרונות, בהן שררה ריבית נמוכה, נהנו אותם לקוחות מיתרון משמעותי בעלות הלוואה.

היקף הלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע לכ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים, המהווים כ-10.8% בלבד מתיק הלוואות לדיור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה לא צמודה בריבית פריים, בדומה לאישורי הלוואות במסלולים אחרים בריבית משתנה, בוחן הבנק את יכולת ההחזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים בהתאם ל"ריבית נורמטיבית".

הנחיית המפקח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, המגבילה את חלק הלוואה שניתן בריבית שעשויה להשתנות במהלך תקופה של 5 שנים ל-33% מסך הלוואה לכל היותר, תרמה גם היא להמשך הצמצום של מתן הלוואות בריבית משתנה ולהפחתת הסיכון בתחום זה.

על פי מכתב המפקח מיום 29 באוגוסט 2013, נקבע כי בנוסף להנחייה מיום 3 במאי 2011, תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואות לדיור בהן היחס בין חלק הלוואה בריבית משתנה לבין סך הלוואה עולה על 67%, וזאת ללא תלות בתדירות שינוי הריבית.

הנחיות המפקח על הבנקים שתוארו לעיל מיום 3 במאי 2011 וכן מיום 27 באוגוסט 2013, אוגדו במסגרת חוזר בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור מיום 15 במאי 2014.

לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל.

הפרשה לפי עומק הפיגור

להלן פרטים על הפרשה להפסדי אשראי של הלוואות לדיור שבגינן נעשתה הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי עומק פיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314, ליום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני שקלים חדשים):

עומק הפיגור								
בפיגור של 90 יום או יותר								
יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽⁴⁾ סך הכל	סך הכל	מערך של 15 מעל 6 מעל 3 מעל 30 ימים			מערך של 90 ימים		מערך של 89 ימים ⁽³⁾	סכום בפיגור
		מערך של 15 מעל 3 מעל 30 ימים	מערך של 6 מעל 3 מעל 30 ימים	מערך של 3 מעל 30 ימים	מערך של 90 ימים	מערך של 6 מעל 30 ימים		
314	78	231	198	11	13	9	5	סכום בפיגור
104	6	98	97	1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾
1,255	219	731	181	60	172	318	305	יתרת חוב רשומה
291	96	195	140	31	24	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
964	123	536	41	29	148	318	305	יתרת חוב נטו

(1) בגין ריבית על סכומים שבפיגור.

(2) לא כולל יתרת ההפרשה לריבית.

(3) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.

(4) הלוואות בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואות שטרם הגיע מועד פירעונן.

הפחתת סיכון אשראי

קבוצת הבנק נוקטת אמצעים שונים להפחתת הסיכונים הנובעים ממתן אשראי ומריכוזיות האשראי (לעניין זה ראה פרק פורום ניטור סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי). להלן תיאור הכלים העיקריים להפחתת הסיכון במסגרת מדיניות האשראי של הבנק.

בטוחות - בנהלי הבנק נקבעו סוגי הנכסים אשר יוכרו כבטוחות למתן אשראי. הבטוחות העיקריות המקובלות בבנק הן: פיקדונות, ניירות ערך, שעבוד של נדל"ן ושל רכב, שוברי אשראי, צ'קים, ערבויות בנקאיות וערבויות של מוסדות, של תאגידים או של יחידים. במסגרת מדיניות הבטוחות, נקבעו כללים ועקרונות באשר לרמת ההסתמכות על כל סוג בטוחה, בהתאם לאופייה, סחירותה, התנדוטיות במחירה, מהירות מימושה ומעמדה המשפטי, וזאת בנוסף לבחינת כושר החזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי.

הבטוחות מותאמות, במידת האפשר, לסוג האשראי אותו הן מבטיחות, תוך התייחסות לטווח הזמן, לסוגי הצמדה, לאופי האשראי, למטרתו וכן למהירות יכולת המימוש שלהן. מקדמי הביטחון קובעים את השיעור בו הבנק מוכן להסתמך על בטוחה מסוימת כבטחון לאשראי. שווי הבטוחות בהתאם למקדמי הביטחון, מחושב, ככל שניתן, באופן אוטומטי על ידי מערכות המחשוב. מקדמי הביטחון לסוגי הבטוחות השונים נבדקים לפחות אחת לשנה, ומאושרים בוועדת האשראי הדירקטוריונית ובדירקטוריון. כמו כן, קיימים בטוחות אשר אינם נלקחים בחשבון בחישוב מקדמי הביטחון והם משמשים לחיזוק מערך הביטחונות הקיים. הבנק מאשר באופן פרטני ומוגבל, גם מתן אשראי כנגד התחייבות הלווה בלבד.

במסגרת נוהלי הבנק נקבעו כללים באשר לניהול השוטף של הבטוחות, ובכלל זה עדכון ערכם של הבטוחות: פיקדונות וערבויות בנקאיות מתעדכנים באופן שוטף לפי תנאיהם; בטוחות שהם ניירות ערך סחירים מתעדכנים באופן שוטף לפי ערכם בשוק; לגבי בטוחות שהן נדל"ן, קובע הנהל את המועד להערכת שווי על ידי שמאי מוסמך בהתאם לסוג האשראי המובטח על ידי הנכס. כמו כן, מבוצעת הערכת שווי במקרים של חשש לירידה מהותית בערך בטחון, העלולה להעמיד את הבנק במצב של חוסר בטחונות.

כפי שפורט לעיל, לרבות בפרק המלצות ועדת באזל, הבנק עושה שימוש נרחב בבטוחות אשר אינן מוכרות במסגרת כללי הפחתת הסיכון (CRM) של באזל II (נדל"ן, שעבוד רכב, ערבויות אישיות) בכדי להפחית את סיכוני האשראי.

גידורים - ללווים בעלי חשיפה מטבעית מוצעים אמצעי חיסוי והגנה (עסקות גידור) לצמצום חשיפתם, וזאת בנוסף לצעדים האחרים שהבנק נוקט למזעור סיכוני החשיפה של הבנק מפעילותם של אותם לקוחות. נקבעו הנחיות למעקב, פיקוח ובקרה נאותים על פעילות לווים אשר חבותם לבנק רגישה לשינויים בשערי החליפין, לרבות יצירת סימולציות ותרחישים לשינויים עתידיים בשערי החליפין. בקרות מיוחדות מופעלות גם לגבי לקוחות אשר מרכיב משמעותי בסל הביטחונות שלהם הוא ניירות ערך.

ריכוזיות - הבנק אישר מדיניות עדכנית ייעודית לנושא סיכון הריכוזיות בתחום האשראי. מדיניות האשראי של הבנק מזה שנים מתבססת על פיזור הסיכונים ועל ניהולם המבוקר.

פיזור הסיכונים מאופיין במספר היבטים:

- פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים, לרבות הגבלת החשיפה ביחס לענפים ספציפיים.
- פיזור על פני קבוצות גודל של לקוחות.
- פיזור על פני מגזרי הצמדה שונים.
- פיזור גיאוגרפי במקרים רלוונטיים (ענף הבניה, משכנתאות).

ענפי משק - בהנהלת הבנק ובדירקטוריון נערכים, בהתאם לצורך, דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בעיקר ביחס לענפים הרגישים לתנודתיות במחזורי העסקים. מדיניות האשראי לענפים הרגישים נקבעת בהתבסס על ניתוח כלכלי של ההתפתחויות החזויות בענפים אלה. הבנק מקפיד על פיזור החבות בין ענפי המשק השונים, כך שלא תיווצר חבות חריגה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315. אשראי לענפים מסוימים, כמו ענף היהלומים, ענף הבנייה (על ענפי המשנה הכלולים בו), מטופל על ידי יחידות מקצועיות ובעלי תפקידים המתמחים בענפים אלה. לענפים האמורים נקבעו כללים ונהלים ספציפיים, בנוסף לנהלים הכלליים הנוגעים להעמדת אשראי, וזאת על מנת להתמודד עם סיכוני האשראי הייחודיים לענפים אלה.

לקוחות גדולים - הבנק פועל בתחום האשראי ללקוחות גדולים באמצעות סקטור תאגידי, במסגרתו פועלים צוותים בעלי התמחויות ענפיות. לעתים, מגביל הבנק את חלקו באשראי ללקוח גדול ביחס להיקף האשראי הכולל לאותו לקוח במערכת הבנקאית, ובמקרים מסוימים מתנה את השתתפותו במימון עסקאות מסוימות ביצירת חבילת מימון כוללת בה ישתתפו גם בנקים נוספים (במסגרת הסדרי קונסורציום). הבנק מקפיד על עמידה במגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים ועל חבותם הכוללת של הלווים הגדולים וקבוצות הלווים שחבותם נטו לבנק עולה על 10%, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313. לפרטים נוספים באשר ללקוחות המטופלים על ידי סקטור תאגידי, ראה פרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי הפעילות, מגזר הבנקאות העסקית.

מגזרי הצמדה - הפיזור מתבטא גם במתן אשראי במגזרי הצמדה שונים, כך שחלק מהאשראי רגיש יותר לתנודות במדד המחירים לצרכן (אשראי צמוד מדד), חלקו רגיש יותר לשינויים בריבית הפריים (אשראי שקלי לא צמוד), וחלקו לתנודות בשערי החליפין של המטבעות (אשראי במטבע זר או צמוד שער חליפין של מטבע זר).

פיזור גיאוגרפי - הבנק מקפיד על פיזור גיאוגרפי בתחום האשראי לבנייה ובתחום המשכנתאות, במטרה להקטין ריכוזיות יתר במתן האשראי.

להלן הרכב חשיפת האשראי נטו לפי סוגי הפחתות סיכון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2014					
חשיפה המכוסה		חשיפה המכוסה על ידי ערבויות			
חשיפת אשראי נטו	על ידי בטחון פיננסי כשיר	סכומים שנוספו ⁽²⁾	סכומים שנגרעו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	
36,322	(6)	845	(259)	35,742	חובות של ריבוניות
1,161	(74)	259	(251)	1,227	חובות של ישויות סקטור ציבורי
4,180	-	284	(8)	3,904	חובות של תאגידים בנקאיים
61,434	(10,907)	-	(516)	72,857	חובות של תאגידים
2,473	(311)	-	(4)	2,788	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
23,480	(2,121)	-	(3)	25,604	חשיפות קמעונאיות ליחידים
7,610	(1,844)	-	(347)	9,801	הלוואות לעסקים קטנים
102,232	(92)	-	-	102,324	משכנתאות לדיור
4,386	-	-	-	4,386	נכסים אחרים
243,278	(15,355)	1,388	(1,388)	258,633	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013					
חשיפה המכוסה		חשיפה המכוסה על ידי ערבויות			
חשיפת אשראי נטו	על ידי בטחון פיננסי כשיר	סכומים שנוספו ⁽²⁾	סכומים שנגרעו ⁽²⁾	חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾	
28,823	(18)	747	(281)	28,375	חובות של ריבוניות
1,288	(51)	289	(252)	1,302	חובות של ישויות סקטור ציבורי
4,477	(3)	297	(7)	4,190	חובות של תאגידים בנקאיים
58,922	(8,686)	-	(428)	68,036	חובות של תאגידים
2,461	(414)	-	(6)	2,881	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
22,194	(1,991)	-	(4)	24,189	חשיפות קמעונאיות ליחידים
6,566	(1,628)	-	(355)	8,549	הלוואות לעסקים קטנים
92,010	(106)	-	-	92,116	משכנתאות לדיור
4,198	-	-	-	4,198	נכסים אחרים
220,939	(12,897)	1,333	(1,333)	233,836	סך הכל

(1) סכום היתרות המאזניות והחוז-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוז-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי, וללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון כהגדרתם בכללי באזל.

(2) הפחתת סיכון אשראי באמצעות ערבויות גורמת למעבר של חשיפות מקבוצת החשיפה המקורית לקבוצות חשיפה בעלות מקדם שקלול סיכון נמוך יותר. כתוצאה מכך, נוצרים לעתים מצבים שבהם היקף החשיפה בקבוצת חשיפה מסוימת, לאחר הפחתת סיכון אשראי, גבוה מהיקף החשיפה בקבוצה זו לפני הפחתת הסיכון.

סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון צד נגדי הינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יהיה בכשל לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. הפסד כלכלי יקרה רק כאשר העסקה עם הצד הנגדי תהיה בעלת שווי כלכלי חיובי בעת הכשל. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. במידה והצד הנגדי יהיה בכשל, והעסקה בעלת שווי הוגן חיובי, הדבר עלול לגרום להפסד לבנק, לבעיית נזילות ולקושי לבצע עסקאות נוספות. גורמי הסיכון המשפיעים על סיכון האשראי של הצד הנגדי הינם: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון ריבית וסיכון נזילות.

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים. הבנק אף פועל בתחום נגזרות האשראי (CDS) בתיק הסחיר. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני בועדה לניהול סיכונים בראשות מנהל החטיבה הפיננסית ומובאות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנהל הכללי.

מגבלות ובקורות - קיימת מגבלת מסגרות עבור בנקים ומדינות הכוללת התייחסות לנגזרים. כמו כן, קיימת מגבלת מסגרות לקוחות בהתאם לפרמטרים מסוימים. במסגרת האגף לבקרת סיכונים פועלת יחידה ייעודית המתמחה בבקרת חשיפות הנובעות מפעילות בשוק ההון, ובוחנת באופן יומי לקוחות הפעילים בתחום זה. בנוסף, מתבצעת בקרה על פעילות חדר עסקאות, כולל בדיקת עמידה במגבלות שונות שקבעו הדירקטוריון והנהלה, קרי עמידה בתאבון הסיכון.

הפחתת סיכון - לשם השתתפות בפעילות שוק ההון על הלקוח לספק בטחונות, בהתאם לנהל שקבע הבנק. בפעילות מול בנקים ומדינות, הבנק חותם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA. הדבר מאפשר קיזוזים בין העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא רק סכום החשיפה נטו, ועל ידי כך תוקטן החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה ברגע שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

להלן הרכב חשיפת אשראי נוכחית בגין מכשירים נגזרים (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2014					
חוזי ריבית	חוזי מט"ח	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות	נגזרי אשראי ⁽²⁾	סה"כ
סכום נקוב של מכשירים נגזרים (OTC) לאחר השפעת מקדם התוספת ("add-on")					
147	1,222	321	1	-	1,691
שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים ⁽¹⁾					
1,726	3,041	454	-	-	5,221
השפעת הסכמי קיזוז					
(1,356)	(1,583)	(67)	-	-	(3,006)
סך הכל חשיפה בגין מכשירים נגזרים					
517	2,680	708	1	-	3,906
ביטחונות בגין מכשירים נגזרים (לפני מקדמי ביטחון)					
(79)	(751)	(643)	(1)	-	(1,474)
השפעת מקדמי ביטחון על הביטחונות					
8	243	294	-	-	545
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית לאחר הפחתת סיכון אשראי					
446	2,171	359	-	-	2,977

ליום 31 בדצמבר 2013					
חוזי ריבית	חוזי מט"ח	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות	נגזרי אשראי ⁽²⁾	סה"כ
סכום נקוב של מכשירים נגזרים (OTC) לאחר השפעת מקדם התוספת ("add-on")					
164	676	354	1	2	1,197
שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים ⁽¹⁾					
1,273	1,684	424	1	2	3,384
השפעת הסכמי קיזוז					
(957)	(686)	18	-	(2)	(1,627)
סך הכל חשיפה בגין מכשירים נגזרים					
480	1,674	796	2	2	2,954
ביטחונות בגין מכשירים נגזרים (לפני מקדמי ביטחון)					
(178)	(621)	(460)	(1)	-	(1,260)
השפעת מקדמי ביטחון על הביטחונות					
2	204	264	-	-	470
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית לאחר הפחתת סיכון אשראי					
304	1,257	600	1	2	2,164

- (1) לרבות חשיפה הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי בגין פעולות לקוח בבורסה, המחושבת על פי כללי הבורסה.
 (2) פעילות נגזרי האשראי של הבנק אינה מוגדרת כפעילות תיווך. למידע על עסקאות רכישה ומכירת הגנת אשראי, ראה ביאור 19ה'.

איגוח

הבנק אינו פועל בתחום איגוח נכסים. מדיניות הבנק הינה להימנע, באופן עקרוני, מהשקעה במכשירי איגוח מורכבים.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאורים 3 ו-6 א. יתרת ההשקעות כוללת השקעה במניות סחירות וציבוריות בסכום של כ- 2 מיליוני שקלים חדשים והשקעה במניות שאינן ציבוריות בסכום של כ-154 מיליוני שקלים חדשים.

ליום 31 בדצמבר 2014		
דרישת הון ⁽¹⁾	שווי הוגן	
8	65	מניות
11	91	קרנות הון סיכון / הון פרטיות
19	156	סך הכל השקעה במניות בתיק הבנקאי

ליום 31 בדצמבר 2013		
דרישת הון ⁽²⁾	שווי הוגן	
6	62	מניות
9	96	קרנות הון סיכון / הון פרטיות
15	158	סך הכל השקעה במניות בתיק הבנקאי

(1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 12.5%.

(2) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל II.

סיכוני שוק

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק במכשירים הפיננסיים השונים נובעים מרגישותם לשינויים בלתי צפויים בגורמי הסיכון, ביניהם: ריבית, שיעור האינפלציה ושערי חליפין, כך ששינויים בתנאי השוק, עשויים להוביל לשינויים בשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים השונים. ניהול סיכוני השוק נועד למקסם את הרווח של הבנק ברמת סיכון שנקבעה. החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות בהתאם למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, אשר במסגרתן ובכפוף להן, פועלת הנהלת הבנק בהתאם לתנאי השוק במועד נתון.

פעילות הבנק מגלמת שני גורמי סיכון שוק עיקריים:

- סיכון הריבית - הסיכון לשחיקת ההון כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפירעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו, או ממתאם לא מלא בהשפעת שינויים בשיעורי הריבית על המכשירים הפיננסיים השונים. הבנק מנהל את סיכוני הריבית בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא ניהול סיכון הריבית (הוראה 333), הוראה יעודית בתחום ניהול סיכון הריבית ובדגש על סיכון הריבית בתיק הבנקאי. ניהול סיכון הריבית עוגן במסמך מדיניות נפרד לניהול סיכון הריבית, הכולל בין היתר את הגדרות מוקדי הסיכון, אופן ניהול הסיכון, לרבות מבנה וסמכויות האורגנים השונים, מדידת הסיכון ומגבלות הדירקטוריון וההנהלה.
- סיכון בסיס הצמדה - הסיכון לשחיקה בהון כתוצאה משינויים בערכו של בסיס הצמדה - שינוי מחירים, שערי חליפין וקצב האינפלציה. החשיפה לסיכון בסיס קיימת כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במגזרי מטבע או הצמדה שונים.

כל פעילות חדשה של הבנק (כגון: מכשיר פיננסי חדש, חשיפה מסוג חדש, עשיית שוק, מוצר בנקאי חדש וכדומה) מאושרת על ידי הדירקטוריון לאחר שעמד על הסיכונים השונים ובכללם גם סיכוני השוק הכרוכים בפעילות, וקבע מגבלות ומנגנונים לניהול, למדידה ולבקרה של הסיכונים לפי מדיניות הבנק לטיפול במוצר חדש. במהלך השנה האחרונה, עדכן הבנק מסמך מדיניות זה, בהתאם להוראה 310 של בנק

ישראל, תוך שהוא מדגיש במסגרת מסמך המדיניות את המסלולים השונים לטיפול במוצרים ובפעילויות הבנק, חדשים או מעודכנים, ואת מנגנוני האישור והניטור למוצרים ולפעילויות אלה.

בהתאם להוראה 310 של בנק ישראל, במסגרת ניהול הסיכונים בבנק מובאות בחשבון גם החשיפות לסיכוני שוק של חברות הבת. עם זאת, יש להדגיש כי רמת סיכון השוק והריבית של חברות הבנות של מזרחי טפחות הינה נמוכה ואיננה מהותית. ניהול הסיכון בבנק מתחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. באזל II מגדיר תיק סחיר תוך שימת הדגש על יכולת הסחירות, עם הכוונה ברורה למכשירים סחירים שבכוונת הבנק לסחור בהם למטרות רווח. התיק הסחיר בבנק כולל את התיקים המנוהלים בחדר העסקאות כעושה שוק, וכן תיקי ניירות ערך למסחר ועסקאות נגזרים אשר בוצעו כחלק מאסטרטגיית שוק ספציפית, המנוהלת בניהול פיננסי תחת מגבלות ספציפיות של חשיפה ורווחיות. התיק הבנקאי שהוא עיקר הפעילות של הבנק, מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית בתיק הבנקאי של הבנק מנוטר באופן שוטף. בהתאם לדרישות בנק ישראל במסגרת הוראה 333, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, והן במונחי Economic Value of Equity - EVE, המודל העיקרי של הבנק לאמידת הסיכון, הבוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, במצב חיים רגיל ובמצבי קיצון, לרבות עליה/ירידה מקבילה של עקום הריבית ב-2%.

בנוסף, לבנק מגוון תרחישים שנועדו לבחון את פרופיל הסיכון שלו בעת קיצון, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. כחלק מזה, מפעיל הבנק שיטות חדישות לבחינת סיכון הריבית בעת אירוע קיצון, כולל תרחיש קיצון במתווה כלכלי.

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים) :

31 בדצמבר 2014						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע ישראלי			מטבע חוץ			
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
(1,191)	58	236	(11)	(2)	(910)	עליה של 2%
1,004	(202)	(38)	3	3	770	ירידה של 2%

31 בדצמבר 2013						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע ישראלי			מטבע חוץ			
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
(351)	(312)	99	(8)	1	(571)	עליה של 2%
410	240	(12)	4	3	645	ירידה של 2%

במסגרת עריכת התחזית לתזרימים הצפויים מפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי שיעור ואופן הסילוקים המוקדמים. סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

מודל ה-**VAR** (Value at Risk) - הערך בסיכון

להלן תמצית המודלים המשמשים את הבנק לחישוב הערך בסיכון:

מודל ה-VAR**** הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש. ערך ה-**VAR** מהווה אומדן לרמת סיכון השוק במונחים כספיים. ערך ה-**VAR** יכול לעלות כתוצאה מעלייה בתנודתיות של גורמי סיכון, או כתוצאה מעלייה ברמת הסיכון הגלומה בפוזיציות השונות שבתיק הבנק. יש לראות את אומדן ה-**VAR** כ"מדחום לסיכון", שכן ניתוח תוצאות ה-**VAR** בצורה שוטפת, מאפשר להנהלת הבנק לקבל מידע ערכי על רמת הסיכון הגלומה בפעילויות שונות של הבנק, לאבחן את פרופיל הסיכון של הבנק, ולנקוט פעולות במטרה לגדר סיכונים מסוימים בפעילותו. הבנק קבע מגבלות (תיאבון סיכון) במונחי **VAR**, על התיק הכולל של הבנק, ועל פעילותו בתיקי האופציות השונים (נכסי בסיס שונים). חישובי ה-**VAR** על התיק הכולל של הבנק מתבצעים אחת ליום. החישובים על תיקי האופציות מתבצעים אחת לשעה. תוצאות החישוב של ה-**VAR** ומדדי הסיכון הנוספים של הבנק מדווחות בפורטל ייעודי, מודל ה-**VAR** מתאים לתנאי שוק רגילים, ואינו אומד הפסדים אפשריים מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בחישוב. לפיכך, מחזק הבנק את המתודולוגיה באמצעות מבחני מצוקה.

מבחני מצוקה (קיצון) - שיטות שנועדו לאמוד את ההפסד הצפוי לבנק, כתוצאה מתנודות חריפות במחיריהם של גורמי הסיכון בשוק. מודל זה אומד, בשיטותיו השונות, את ההפסד הפוטנציאלי ב"זנב השמאלי" של ההתפלגות, קרי, מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בעת חישוב ה-**VAR**. שיטות מבחני המצוקה של הבנק נחלקות לשניים: שיטות סובייקטיביות, המסתמכות על מתווה כלכלי לפי החלטה של פרום ניטור סיכונים שהוקם בבנק, ושיטות אובייקטיביות, המסתמכות בין היתר על אירועים ותרחישים קיצוניים, שאירעו בעבר. הבנק קבע מגבלות (תיאבון סיכון) גם במונחי מבחני מצוקה.

כנדרש על פי הוראות בנק ישראל, מחשב הבנק את ערכי ה-**VAR** וערכי מבחני הקיצון ברמה יומית. על מנת לשפר את מהירות התגובה של ערך ה-**VAR** לרמת התנודתיות בשווקים הפיננסיים, משתמש הבנק לחישוב **VAR** בשיטה המיישמת שילוב של שתי שיטות חישוב עיקריות: השיטה האנליטית ושיטת הסימולציה ההיסטורית. שיטה זו מאפשרת לבנק להתמודד עם מצבים בהם מידת התנודתיות בשוק גדלה. שיטה זו פותחה בעבר על ידי הבנק, בשיתוף עם מומחים מחוץ לארץ, והיא נתונה לתהליך **Back-Testing** המתבצע באופן שוטף.

הבנק הקים תשתית ניהולית וטכנית לחישוב מודל ה-**VAR** ולחישוב מבחני מצוקה באלטרנטיבות שונות. תוצאות המודלים, כולל ניתוח התוצאות, מדווחות באופן שוטף ל-CRO של הבנק, למנהל סיכונים השוק, למנהל הכללי, לוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון, ולדירקטוריון הבנק, כחלק מהניטור השוטף של פרופיל הסיכון של הבנק, לנוכח תאבון הסיכון שנקבע על ידי הדירקטוריון. אומדני ה-**VAR** ומבחני המצוקה משמשים את הבנק לפעילותו השוטפת ובפרט, לקביעת תאבון הסיכון. הבנק בוחן את איכות המודלים המשמשים אותו לחישוב ה-**VAR**, בין היתר, באמצעות תהליך ה-**BACKTESTING**, וזאת כדי לשפר את איכות הניבוי של המודלים בהם הוא משתמש. חישוב ה-**VAR** של הבנק, ובפרט, תהליך ה-**BACKTESTING** של הבנק, עבר במהלך שנת 2012 תהליך תיקוף נרחב, בהמשך להנחיות בנק ישראל בנושא תיקוף מודלים.

הבנק פועל בהתמדה לשיפור המודלים בהם הוא משתמש, בכל ההיבטים הנדרשים. הבנק מוצא במודלים אלה כלי ניהולי חשוב, והוא עושה בהם שימוש נרחב ככלים למעקב ולבקרה אחר רמת הסיכון הגלומה בפעילות הבנק בתחומים השונים. במהלך השנה האחרונה המשיך הבנק לבחון את המתודולוגיות שהתפתחו בעולם לאחרונה, לחישוב מדדי הסיכון (חלקם - כתוצאה מהמשבר האחרון בשווקים בעולם), ובמסגרת היערכותו ליישום ההוראה החדשה של בנק ישראל לטיפול בסיכון הריבית.

כפועל יוצא ממהלך זה, הרחיב הבנק לפני כשנה, את השימוש במודלים נוספים, המאפשרים לו לאתגר את פרופיל הסיכון שלו, ובפרט, את האירועים מעבר לרמת המובהקות (חקירת ה"זנב השמאלי" של ההתפלגות), ובמהלך שנת 2012 החל בחישובים של **STRESSED VAR**, האומד את ערך ה-**VAR** לו יחזרו תנאי השוק של המשבר הכלכלי בשנים 2008-2009, עת השוק סער, וכן הוא מחשב את מדד ה-**EXPECTED SHORTFALL VAR**, האומד את ממוצע ההפסדים, מעבר לרמת המובהקות שנקבעה.

סיכוני השוק בשני התיקים, הבנקאי והסחיר, מנוהלים ברמה הכוללת באמצעות מודל ה-VAR ומבחני המצוקה. הבנק פועל תחת מגבלות הדירקטוריון לסיכוני שוק במונחי VAR ומבחני מצוקה. לצורך יישום מודלים אלה, הוגדר ההון הפנוי של הבנק כמקור שקלי לא צמוד. מגבלות הדירקטוריון קובעות, כי ערך ה-VAR של כלל פעילותו של הבנק, לאופק השקעה של חודש, לא יעלה על 6% מההון העצמי, וכי ההפסד המרבי במבחני המצוקה בגבוהה מבין כל שיטות החישוב, לא יעלה על 15% מההון העצמי כאמור לעיל. תאבון סיכון זה נבחן לפחות אחת לשנה, במסגרת התהליך שמבצע הבנק לאישור מסמכי המדיניות השונים שלו, ובפרט, המדיניות לניהול סיכוני השוק והריבית. על פי העקרונות שנקבעו בבנק, מסמך מדיניות זה מפרט את תאבון הסיכון שנקבע בתחום זה.

חישובי VAR בגין תיק האופציות מתבצעים בבנק, אחת לשעה, על ידי שימוש בשיטת סימולציות מונטה קרלו ובשיטה ההיסטורית. האומדן הפנימי של ערך ה-VAR של קבוצת הבנק מציג את הסיכון להפסד במהלך חודש ימים, שהסתברות להתרחשותו אינה עולה על 1%.

להלן ערך ה-VAR של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2013	שנת 2014	
197	286	לסוף התקופה
229 (יולי)	288 (נובמבר)	ערך מקסימלי במהלך התקופה
146 (מרץ)	162 (ינואר)	ערך מינימלי במהלך התקופה

תוצאות בחינת ה-Back-Testing על מודל ה-VAR ההיסטורי-אנליטי מצביעות על מקרה אחד שבו ההפסד היומי עלה על ערך ה-VAR שנחזה. החריגה שנרשמה, בגובה 5.5 מיליוני שקלים חדשים, נבעה בעיקר מעליה חדה בעקום הצמוד, כתגובה לפרסום המדד ולירידה בציפיות האינפלציוניות. מספר מקרים זה עומד בקריטריונים, כפי שהוגדרו על ידי ועדת באזל. לפיכך, מודל ה-VAR של הבנק תקין.

המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכוני שוק (ריבית ובסיס)

ניהול החשיפות לסיכוני שוק מעוגן במסמך מדיניות אשר מובא לפחות אחת לשנה לאישור בדירקטוריון הבנק, וזאת לאחר שאושר בהנהלת הבנק ובוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון. מסמך זה מתווה בין היתר את מדרג הסמכויות לניהול סיכוני השוק ואת תדירות הדיונים והדיווחים על מצב החשיפות ברמות השונות. בהתאם לנוהל, סמכות קבלת ההחלטות בנוגע לניהול החשיפות הינה בידי המנהל הכללי, בכפוף למסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. כאמור לעיל, מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק נדונה, מגובשת ומבוקרת במסגרת ועדת הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות בראשותו של המנהל הכללי של הבנק. ועדה זו מתכנסת בדרך כלל אחת לחודש או לעיתים תכופות יותר, כאשר קיימות או חזויות התפתחויות מיוחדות בשווקים השונים. בהתאם למדיניות הבנק, נדרש המנהל הכללי של הבנק לדווח לדירקטוריון מיידית על חריגה ממגבלות הדירקטוריון ובקורות אירועים חריגים חיצוניים או פנימיים.

מנהל החטיבה הפיננסית, המכהן כמנהל סיכוני השוק, עומד בראש ועדה לניהול סיכונים המתכנסת בתדירות שבועית, ודנה בפעילות מעשית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות. למנהל סיכוני השוק סמכות לקבל החלטות בנושא ניהול החשיפות בכל מגזרי ההצמדה, על מנת ליישם את המדיניות שנקבעה על ידי המנהל הכללי, ובכפוף למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. מנהל החטיבה הפיננסית קובע קווים מנחים לפעילות השוטפת של ניהול סיכוני השוק, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון.

מנהל החטיבה הפיננסית מדווח למנהל הכללי של הבנק על כל חריגה ממגבלות הנהלה, מעבר לחריגה המותרת לו, כמנהל סיכוני השוק. ניצול הסמכויות של מנהל סיכוני השוק לחריגה ידווח בישיבת ועדת הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות הסמוכה לאחר מועד החריגה.

בדיקה וניהול של החשיפות לסיכונים השוק השונים מתבצעות באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי שבחטיבה הפיננסית. בקרת סיכונים שוק מבוצעת על ידי האגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים. מנגנוני כימות החשיפות והבקרה אחר העמידה במסגרות המאושרות לפעילות מעוגנים בנהלי עבודה פנימיים. כמו כן, מקיים הדירקטוריון בתדירות רבעונית דיון ב"מסמך הסיכונים", כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 310. במסגרת זו, וכאמור לעיל, מתבצע ניטור שוטף של פרופיל סיכון השוק והריבית, באמצעות המדדים שהוזכרו לעיל, המתייחסים למצב שגרה ומצב קיצון. בקרות אירועים חריגים בשוקי הכספים וההון, כגון שינוי בלתי צפוי בשיעורי הריבית, זעזועים בשוק מטבע החוץ, שינויים במדיניות הפיסקלית או המוניטרית, מתכנסות הועדות ופורומים מיוחדים שנקבעו בבנק למצבים כגון אלה, לדיון מיוחד, על מנת לקבל החלטות המתחייבות מאירועים אלה.

האופי והיקף של מערכות דיווח על סיכון של סיכונים שוק (ריבית ובסיס)

בבנק פועל "פורום ניטור סיכונים" הקובע את תרחישי הקיצון הכלכליים של הבנק, דן וקובע מתודולוגיות לניהול ולבקרת הסיכונים ולטפל בהיבטים העולים מתוך סיכון השוק, הריבית והמזליות. בועדה, שבראשותה עומד מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שותפים נציגי החטיבה הפיננסית, החטיבה לבקרת סיכונים, החטיבה העסקית ומערך חשבונאות ודיווח כספי. הפעילות השוטפת של הועדות מאפשרת קיום תקשורת שוטפת בנושא ניהול הסיכונים השונים בין כל החטיבות בבנק השותפות לתהליך ניהול הסיכונים ולבקרתו. כמו כן, פורום זה מטפל גם בנושאים העולים מתוך תהליך התיקוף בבנק. פעילות התיקוף מתייחסת גם למודלים המשמשים את הבנק במסגרת פעילותו לניהול סיכונים שוק והריבית של הבנק.

מדיניות גידור והפחתת סיכון

הפחתת חשיפה לסיכונים שוק של הפוזיציות המאזניות והחוץ מאזניות מתבצעת באמצעות פעילות יזומה בעסקאות נגזרים מגדרות, ניהול ההרכב של תיק איגרות החוב, והתאמת מערך המחירים במטרה לעודד פעילות בתחומים הדרושים. עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור היא מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגדר. כאשר אין זהות מוחלטת בין מכשירים מגדרים לאלו המגודרים, מתקיימות בדיקות אפקטיביות אחת לרבעון.

להלן ניתוח רגישות הון קבוצת הבנק לשינויים בשערי חליפין עיקריים ובמדד המחירים לצרכן (לפני השפעת מס), ליום 31 בדצמבר 2014: גידול (שחיקה) בהון במיליוני שקלים חדשים

	תרחישי קיצון היסטוריים ⁽¹⁾		תרחישים			
	ירידה מקסימלית	עליה מקסימלית	ירידה של 10%	ירידה של 5%	עליה של 5%	עליה של 10%
מדד	(70.2)	119.1	(815.9)	(407.9)	407.9	815.9
דולר	(1.2)	2.1	(17.2)	(2.8)	3.3	8.5
ליש"ט	0.1	0.1	(0.2)	0.2	0.2	0.9
יין	(0.1)	0.0	(0.4)	(0.2)	0.0	(0.3)
אירו	(1.0)	3.4	6.1	(0.6)	4.9	9.9
פר"ש	0.3	0.4	1.2	0.1	0.5	1.1

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

להלן מוצגת השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני שקלים חדשים).

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית:

סך הכל	אחר	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי	
		אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	צמוד
31 בדצמבר 2014						
191,641	1,815	4,133	13,908	54,627	117,158	נכסים פיננסיים ⁽²⁾
182,255	6,368	13,681	75,892	3,618	82,696	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(182,862)	(2,767)	(5,173)	(27,577)	(40,571)	(106,774)	התחייבויות פיננסיות ⁽²⁾
(183,146)	(5,628)	(12,723)	(62,476)	(10,617)	(91,702)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
7,888	(212)	(82)	(253)	7,057	1,378	סך הכל
31 בדצמבר 2013						
175,653	1,778	3,484	12,880	54,401	103,110	נכסים פיננסיים ⁽²⁾
129,015	4,180	10,707	44,160	3,829	66,139	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
(168,085)	(2,515)	(4,473)	(21,144)	(38,996)	(100,957)	התחייבויות פיננסיות ⁽²⁾
(128,946)	(3,565)	(9,730)	(36,001)	(12,787)	(66,863)	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
7,637	(122)	(12)	(105)	6,447	1,429	סך הכל

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית⁽⁴⁾:

שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים	סך הכל	מטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		באחוזים	
		אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד		
31 בדצמבר 2014								
השינוי בשיעורי הריבית:								
(3.0)	(239)	7,649	(213)	(84)	(252)	7,109	1,089	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.3)	(23)	7,865	(212)	(82)	(253)	7,059	1,353	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
1.4	112	8,000	(211)	(80)	(245)	6,969	1,567	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד
31 בדצמבר 2013 ⁽⁵⁾								
השינוי בשיעורי הריבית:								
(4.7)	(363)	7,274	(121)	(13)	(104)	6,168	1,344	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.2)	(17)	7,620	(122)	(12)	(105)	6,437	1,422	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
2.5	189	7,826	(120)	(9)	(102)	6,551	1,506	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

- (1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (2) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירי פיננסיים חוץ מאזניים.
- (3) יובהר כי בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, כפי שמפורט בביאור 20 בדוחות הכספיים, משקפת ריבית ההיוון לנכסים הפיננסיים סיכון אשראי גלום וריבית ההיוון להתחייבויות הפיננסיות משקפת גם את פרמיית גיוס המקורות של הבנק. זאת בשונה מאופן חישוב השפעת סיכון הריבית בתיק הבנקאי, במונחי Economic Value of Equity - EVE, הכולל השפעת החשיפה לריבית חסרת סיכון בלבד.
- (4) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהוונים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
- (5) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
- (6) סווג מחדש.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

הבנק נדרש להקצות הון בגין סיכון הריבית בתיק הסחיר, סיכויי שער חליפין על כל הפעילות הבנקאית וסיכון האופציות. הבנק משתמש בשיטת המח"מ במדידתו את סיכון הריבית ובשיטת דלתא פלוס במדידתו את הסיכון בגין אופציות. שיטה זו מכמתת את הסיכון הכרוך בפעילות תיק האופציות כפונקציה של ערכי "היווניות". אלה מבטאות את רגישות תיק האופציות לתזוזות בנכס הבסיס ובסטיית התקן. על פי כללי באזל III, נדרש הבנק לחשב גם את הסיכון הספציפי בתיק הסחיר. דרישת ההון בגין הסיכון הספציפי מיועדת לספק הגנה מפני שינוי לרעה במחירו של נייר ערך יחיד עקב גורמים הקשורים למנפיק היחיד. דרישה זו מתייחסת למכשירים בתיק הסחיר, והיא מחליפה את דרישת ההון בגין סיכויי אשראי לגבי מכשירים אלה, אילו היו בתיק הבנקאי. הקצאת הון עבור סיכון בסיס הינה של 8% בגין פוזיציה פתוחה נטו בכל מטבע. להלן דרישת ההון הנובעת מסיכון שוק לפי רכיבי סיכון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			רכיב סיכון ⁽³⁾
דרישות הון ⁽²⁾			דרישות הון ⁽¹⁾			
סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סך הכל	סיכון כללי	סיכון ספציפי	
51	51	-	80	80	-	סיכון ריבית ⁽⁴⁾
-	-	-	-	-	-	סיכון מניות
25	25	-	48	48	-	סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
76	76	-	128	128	-	סך הכל סיכון שוק

- (1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 12.5%.
- (2) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל.
- (3) סיכון הגלום בפעילות אופציות נכלל ברכיבים השונים, וחושב לפי גישת "דלתא פלוס", כהגדרתה בהוראות המפקח על הבנקים.
- (4) חושב לפי גישת המח"מ, כהגדרתה בהוראות המפקח על הבנקים.

סיכויי נזילות

סיכויי נזילות נובעים מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכויי הנזילות מנוהלים בכפוף למגבלות הדיריקטוריון וההנהלה, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה. הבנק פיתח מודל פנימי לאמידה יומית של צרכי הנזילות והאמצעים הנזילים, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 - "ניהול סיכויי נזילות" ובהתאמה להנחיות באזל, במסגרתו הוגדרו תרחישי קיצון פנימיים, מערכתיים ומשולבים במטבע ישראלי ומטבע חוץ, לאופק של חודש, לחישוב יחס נזילות מזערי – יחס כרית נזילות לתזרים יוצא חזוי נטו בתרחישים אלה. זאת, בהתבסס על מאפייני התנהגות המפקידים ומוקדי הסיכון בהתאמה לתרחישים השונים. נקבעו מגבלות דירקטוריון והנהלה ליחסי הנזילות בתרחישים שונים, לרבות תקופות שונות מחודש ומהלך עסקים רגיל, וכן מגבלות למדדים שונים בתחום ריכוזיות המפקידים. הבנק מחזיק אמצעים נזילים הכוללים מזומנים, עו"ש ופיקדונות בבנק ישראל וב-Federal Reserve, ותיק נזיל ואיכותי של איגרות חוב, הניתן למימוש מיידי. כמו כן, מתקיים מעקב יומי אחר אינדיקטורים פנימיים וחיצוניים אשר יכולים להצביע על פוטנציאל למצב של מצוקת נזילות. הבנק נערך ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין 221 - יחס כיסוי נזילות רגולטורי, אשר תיכנס לתוקף בחודש אפריל 2015. ההוראה קובעת יחסי נזילות מינימליים לתקופה של חודש (LCR רגולטורי), המחושבים על בסיס מקדמים אחידים למערכת הבנקאית אשר נקבעו על ידי בנק ישראל בהתבסס על הנחיות באזל III. יחס כיסוי הנזילות הרגולטורי המינימלי נקבע לשיעור של 60% החל מיום 1 באפריל 2015, 80% החל מיום 1 בינואר 2016 ו-100% החל מיום 1 בינואר 2017. ההיערכות כוללת הקמת פורום בראשות מנהל בחטיבה הפיננסית למעקב שוטף אחר יישום ההוראה ועמידה ביעדי כל היחידות העסקיות בבנק בתחום גיוס וניהול המקורות. הוראה זו הינה בנוסף לניהול סיכויי הנזילות תחת מודלים פנימיים, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342, כפי שתואר לעיל. לפרטים בדבר הוראות המפקח על הבנקים בנושא ניהול סיכון נזילות יחס כיסוי נזילות ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל.

בבנק פועל פורום נזילות, באחריות החטיבה הפיננסית, המתכנס בתדירות יומית, במטרה לדון במצב הנזילות ולתאם בין צרכי הנזילות של היחידות השונות בבנק לבין "ספקי" הנזילות ומנהלי הנזילות. בנוסף, מבצע האגף לבקרת סיכונים בחינה של הלימות המודל כנדרש בהוראות בנק ישראל.

ניהול סיכוני הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא בתדירות של לפחות אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות, הכולל את אופן ניהול הסיכון לרבות סמכויות ואחריות האורגנים השונים, מנגנון הניהול השוטף של סיכוני הנזילות, אפיון כל הפרמטרים למדידת הסיכון במהלך עסקים רגיל ובתרחישי הלחץ השונים מגבלות הדירקטוריון והנהלה, אינדיקטורים פנימיים וחיצוניים (Key Risk Indicators) המתריעים על אפשרות לבעיית נזילות של הבנק או של המערכת הבנקאית ותכנית חירום מפורטת לטיפול במקרה של משבר נזילות לרבות האמצעים האפשריים בכל אחד מסוגי התרחישים ופרק הזמן המוערך לביצוע.

ניהול הנזילות בבנק הינו אקטיבי והדוק, הן בהפעלת מודלים מפורטים במצבי עולם שונים, הן בהקפדה על החזקת אמצעים נזילים עם סיכון אשראי מזערי ויכולת מימוש מיידית, והן בניהול אקטיבי של המקורות להארכת מח"מ המקורות ופיזורם. יודגש כי תיק איגרות החוב של הבנק המשמש כאמצעים נזילים הוא בעל רמת נזילות ואיכות אשראי גבוהים מאוד.

בשנת 2014 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

האופי והיקף של מערכות דיווח על סיכוני נזילות

במסגרת יישום ההוראה 342 הוקמה מערכת דיווחים יומיים תקופתיים ודיווחי חרום מידיים לדרגים השונים בבנק על פי מדיניות ניהול סיכוני הנזילות. הדירקטוריון והנהלת הבנק מקבלים דיווחים שונים בתדירות יומית, שבועית, חודשית ורבעונית. אירועים חריגים בניהול הנזילות, לרבות התפתחויות חריגות במקורות הנזילים של הבנק מדווחים להנהלה ו/או לדירקטוריון באופן מידי.

עודפי האמצעים הנזילים על צורכי המימון במטבע ישראלי מושקעים בעיקר בהפקדות בבנק ישראל ואיגרות חוב ממשלתיות. עודפי האמצעים הנזילים על צורכי המימון במטבע חוץ מושקעים בבנק ישראל, ב-Federal Reserve ובאיגרות חוב הניתנות למימוש מהיר ובאיכות אשראי גבוהה. ההשקעה בשנת 2014 הייתה באיגרות חוב במט"ח שהונפקו על ידי מדינת ישראל.

להלן נתונים עיקריים המשקפים את סיכוני השוק, כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2014 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים, בכ-9,549 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך שנת 2014 שימושים שקליים בעיקר במגזר צמוד המדד, בהתאם למדיניות ניהול המקורות והשימושים בתיק הבנקאי.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי הצמדה השונים בבנק ל-31 בדצמבר 2014 ול-31 בדצמבר 2013, מוצג בביאור 17 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור זה, לאור השוני בין הגישה החשבונאית לבין הגישה הכלכלית בהתייחסות לסעיפי ההון, לפרטים שאינם כספיים ולהשקעות בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוז מאזניים ל-31 בדצמבר 2014, כמוצג בביאור 17 בדוחות הכספיים, מסתכמים בכ-8.3 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. בדצמבר 2013, הסתכמו עודפי השימושים במגזר זה לכ-7.2 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי התחייבויות במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2014, מסתכמים בכ-310 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, לשינויים בשווי ההוגן של השקעות בניירות ערך ולהתאמות נוספות, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף מקורות של כ-112 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, בעודף מקורות של כ-87 מיליוני שקלים חדשים.

הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

בתוספת ד' לסקירת ההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה של שיעורי הסילוק המוקדם של משכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 20 לדוח הכספיים.

להלן משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, ליום 31 בדצמבר 2014:

		ללא הנחות פירעון מוקדם				כולל הנחות פירעון מוקדם ⁽¹⁾				
		התחייבויות		נכסים		התחייבויות		נכסים		
מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	פער מח"מ	מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן	
0.18	198,480	0.88	200,101	1.06	0.12	198,476	0.87	199,958	0.99	לא צמוד
0.47	51,588	3.02	58,259	3.49	(0.33)	51,588	3.02	58,245	2.69	צמוד למדד
										מטבע חוץ וצמוד
0.62	116,344	0.69	115,797	1.31	0.62	116,344	0.69	115,797	1.31	למטבע חוץ
0.40	366,412	1.12	374,157	1.52	0.23	366,408	1.12	374,000	1.35	סך הכל

(1) לפרטים בדבר חישוב שווי הוגן והנחות פירעון מוקדם, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

במגזר השקלי הלא צמוד, מח"מ הנכסים גבוה ממח"מ ההתחייבויות ב-0.12 שנים. ללא הנחות פרעונות מוקדמים גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.18 שנים.

הפער בין שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות במגזר השקלי הלא צמוד הינו 2.76%. ללא הנחות פרעונות מוקדמים, השת"פ של הנכסים הפיננסיים גבוה מהשת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות בכ-3.29%. במגזר הצמוד למדד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.33 שנים. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים בחסכונות ובהלוואות. ללא הנחות אלה גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.47 שנים. הפער במגזר הצמוד למדד בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 1.64%. ללא הנחות פירעונות מוקדמים, הפער הינו 1.61%.

במגזר מטבע החוץ, גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.62 שנים. במגזר זה, עיקר הפעילות היא בריבית ניידת צמודה לריבית הלייבור, ולכן המח"מ במגזר זה נמוך. להנחת הפירעונות המוקדמים בחסכונות ובהלוואות במגזר זה אין השפעה על הפרשי המח"מ והשת"פ. הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הוא כ-1.85%.

תקופות לפירעון - תזרימי המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון, כמוצג בפירוט בביאור 18 בדוחות הכספיים.

הבנק פועל באופן עקבי, כחלק מהאסטרטגיה לניהול מקורות ושימושים, לגיוס מקורות ארוכי טווח.

שיעור המקורות המאזניים השקליים של הבנק, לתקופה העולה על חודש ימים, מסך המקורות השקליים ליום 31 בדצמבר 2014, מסתכם בכ-48% (ליום 31 בדצמבר 2013 כ-50%) ומתוכם שיעור מקורות מאזניים לתקופה העולה מעל שנה, הוא כ-57% (ליום 31 בדצמבר 2013 כ-58%).

מרבית המקורות המאזניים של הבנק במטבע חוץ ליום 31 בדצמבר 2014 הם לתקופה של עד שנה ומהווים כ-96% (ליום 31 בדצמבר 2013 כ-89%) מסך המקורות במטבע חוץ, מתוכם כ-29% (ליום 31 בדצמבר 2013 כ-28%) מקורות לתקופות של מעל 3 חודשים.

המקורות השקליים ארוכים יותר מהמקורות במטבע חוץ, זאת בהתאמה למבנה השימושים הארוך יותר בשקלים, בדגש על המשכנתאות במטבע ישראלי.

כמו כן, פועל הבנק בעסקאות עתידיות בהיקפים ניכרים להסטת עודפי נזילות בין מטבע חוץ לשקלים ובהתאמה לתקופות, כחלק מניהול דינמי של המקורות והשימושים.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2014 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-141.2 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2013, להיקף של כ-152.4 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2014, גידול של כ-7.9%.

במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור הגיע לסך של כ-98.5 מיליארדי שקלים חדשים, עליה של כ-6.1% לעומת 31 בדצמבר 2013. במגזר צמוד המדד ירד היקף פיקדונות הציבור לכ-19.0 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-11.2% לעומת 31 בדצמבר 2013, ובמגזר המטבע חוץ בו היתה עיקר העליה, עלה היקף פיקדונות הציבור לכ-34.8 מיליארדי שקלים חדשים, עליה של כ-29.4% לעומת 31 בדצמבר 2013.

סיכוני השוק בגין פעילות במכשירים נגזרים

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים.

הבנק פעיל במכשירים נגזרים בתחום מטבע חוץ, במטבע ישראלי לא צמוד ובמטבע ישראלי צמוד למדד.

הפעילות במכשירים נגזרים מנוהלת בעיקרה בחדר העסקאות של הבנק, ומסווגת ל-3 סוגים: עסקאות גידור, עסקאות לצורך ניהול נכסים והתחייבויות (ALM) ועסקאות אחרות, כמפורט בביאור 1 י"ח לדוחות הכספיים.

הבנק פועל בתחום נגזרות אשראי (CDS) בתיק הסחיר. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני, בועדה לניהול סיכונים, ומבואות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. מדיניות ניהול תיק האופציות מבוססת על אסטרטגיית "דלתא ניוטרל". הפעילות באופציות כפופה למגבלות כמותיות שנקבעו על ידי ההנהלה, הכוללות חשיפת דלתא (רגישות מחיר האופציה לשינוי במחיר נכס הבסיס), ערך VAR מקסימלי לאופק השקעה של יום ברמת מובהקות של 99% בחישוב בשיטת מונטה-קרלו, והפסדים מקסימליים בתרחישים שונים.

הבנק מפעיל, כחלק ממערכת ניהול הסיכונים שלו, מודול הבוחן את ערך ה-VAR, ערכי הרגישות של מחיר האופציה לשינויים בפרמטרים שונים הקובעים את מחירה (כגון: מחיר נכס הבסיס, סטיית התקן ושיעור הריבית), וערך מבחני המצוקה של תיק האופציות של הבנק. חישובי המערכת מתבצעים בתוך יום המסחר בכל שעה (INTRADAY VAR).

היקף העסקאות במכשירים נגזרים לפי הסוגים השונים מפורט בביאור 19 ה. לדוחות הכספיים.

סיכונים תפעוליים

הסיכון התפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מכשל או אי נאותות של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או אירועים חיצוניים. בנוסף, כולל הנדבך הראשון של באזל ו, דרישת הון בגין הסיכון התפעולי. לפרטים בעניין הנחיות באזל ו, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסיים במהלך השנים האחרונות, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים לאירועי הכשל התפעולי ולמאפיינים העיקריים שלהם, ביניהם:

- א. אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי.
- ב. אירועים אלה יכולים לקרות כתוצאה מכשל תפעולי, אך יכולים להיות גם משולבים בסוגי סיכון אחרים, כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון מזילות, סיכון מוניטין ועוד.
- ג. לחלק לא מבוטל מהכשלים התפעוליים יש הסתברות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי.
- ד. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועלולים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע, אירוע בטחוני.

הסיכון התפעולי מהותי מטבעו וקיים בכל רחבי הארגון. הנהלת הבנק והדירקטוריון מיחסים חשיבות רבה לסיכון זה ורואים בראיה אינטגרטיבית את הטיפול בסיכון התפעולי וניהולו כחלק מובנה מהתרבות הארגונית הכוללת, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה תפעולית בכל הרמות. מנהל הסיכונים התפעוליים בבנק הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. גישת הבנק היא, שהאחריות לניהול הסיכון התפעולי מוטלת בראש ובראשונה על המנהלים והעובדים בקווים העסקיים השונים. ביום 14 בפברואר 2012 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאית תקין מספר 350 - ניהול סיכונים תפעוליים (להלן: הוראה 350). הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2013.

מדיניות הבנק בתחום הסיכון התפעולי קובעת שמדובר, כאמור, בתהליך הדורש יצירת תרבות ארגונית מתאימה וחוצת ארגון לשם הטיפול בסיכון זה. המדיניות מטפלת בנושא אופן ניהול הסיכון ובחינה שוטפת של הסיכון בבנק באמצעות ועדות ופורומים, כגון ועדת הנהלה לנושא שייעודה פיתוח תוכניות, תהליכים ונהלים לניהול הסיכון בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות המהותיות של הבנק. באמצעות "פורום מבחני איום" נקבעים בבנק תרחישי מצוקה ברמות חומרה שונות בגין סיכון זה, על מנת לאבחן במהירות אירועים וליקויים והטיפול בהם, ובמטרה לצמצם את שכיחותם ואת חומרת הנזק מהתרחשותם. כמו כן, מנתח הבנק אירועים חיצוניים בארץ ובעולם, אשר עשויים לספק מידע על נסיבות ונזקים פוטנציאליים בהם עלול להתממש סיכון תפעולי. ניהול הסיכון מתבצע גם באמצעות פורום "נאמני בקרה פנימית" ובאמצעות פורום בראשות מנהלי חטיבות הבנק השונות, אשר נועדו לטיפול בסיכון זה ברמת החטיבה. במקביל פועל "פורום בקרה פנימית", שתפקידו לבצע אינטגרציה בין מספר גורמי בקרה מרכזיים, ובהם אגף בקרת סיכונים, יחידת הציות, החטיבה המשפטית, הסיכון התפעולי, הנדסת תהליכים והביקורת הפנימית כמשקיפה.

בסוף שנת 2011 אישרו הועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מסמך מדיניות חדש בנושא בקרה פנימית, הכולל התייחסות נרחבת לטיפול של הבנק בסיכון התפעולי. מסמך זה קובע את עקרונות העל לטיפול בהיבטי הבקרה הפנימית, והוא מתבסס על הנחיית ועדת באזל משנת 1998. בסוף שנת 2012 אישרה הועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון עדכון של מסמכי המדיניות הקשורים בסיכון התפעולי, כחלק מהיערכות הבנק ליישום הוראה 350. מסמכי מדיניות אלה, כשאר מסמכי המדיניות של הבנק מעודכנים אחת לשנה לפחות.

נדבך נוסף בתחום הסיכונים התפעוליים הוא הביקורת הפנימית, הפועלת באופן עצמאי ובלתי תלוי. מדיניות הסיכון התפעולי קובעת את תפקידה של הביקורת הפנימית כאחראית על ביצוע ביקורות תקופתיות על תהליכי ניהול הסיכון, שתופות במתודולוגיות לחישובי הון בגין

הסיכון, מעורבות בנושא מעילות והונאות, איסוף נתונים, תיעוד, תחקור ודיווח על אירועים, השתתפות כ-"משקיפה" בועדות, ומעורבות בפורום בקרה פנימית. בנוסף, מגדירה המדיניות את תפקידן של היחידות המקצועיות השונות והסניפים.

הבנק נערך בשנים האחרונות ליצירת תשתית מקיפה של תהליכים ושיטות לטיפול בסיכון התפעולי. היערכות זו כוללת בין היתר את האמצעים הבאים:

- הנחלת תרבות ארגונית כפי שנקבעה בדירקטוריון והנהלת הבנק באמצעות הדרכת השיטה והטמעת תרבות ארגונית תומכת ברחבי הארגון.
- יצירת מבנה ארגוני מתאים במסגרת החטיבה לבקרת סיכונים.
- מינוי נאמני בקרה פנימית בסניפים וביחידות מטה.
- הצבת רפרנט ייעודי מטעם האגף לבקרת סיכונים בחדר עסקאות.
- ביצוע סקרי סיכונים וגיבוש תוכניות עבודה לטיפול בסיכונים שזוהו.
- איסוף וניתוח נתונים כמותיים בגין הפסדים כספיים בפועל, באמצעות מערכת ייעודית.
- ביצוע תחקירים והפקת לקחים לאירועים שונים.
- שדרוג מתמשך של מסגרת הטיפול של הבנק בסיכון מעילות והונאות.

הבנק עורך באופן שוטף סקרים תפעוליים, במסגרתם ממופים סיכונים אלה במרבית יחידות הבנק. סקרים אלה מהווים את אחד הכלים העיקריים לזיהוי הסיכונים התפעוליים במטרה להביא לצמצומם. ממצאי הסקרים בנושא הסיכון התפעולי, וכן דיווחים בדבר אירועים רלבנטיים, נדונים בועדת ההיגוי לסיכונים תפעוליים, בראשה עומד מנהל הסיכונים התפעוליים. הבנק פועל לסגירת פערים באותם מקרים בהם נמצא שיש לשפר את הבקורות על מנת להבטיח מזעור הסיכונים התפעוליים, זאת, על בסיס סדרי עדיפויות הנגזרים מחומרת הסיכון ומהסתברות להתממשותו, ובהתאם להחלטות ועדת ההיגוי. היחידה לסיכונים תפעוליים עוקבת באופן שוטף אחר ההתקדמות בביצוע השיפורים הנדרשים, ומדווחת לוועדת ההיגוי. מאז, וכן במהלך שנת 2012 המשיך הבנק בביצוע סקרים ששולבו יחד עם מיפוי התהליכים ובדיקת הבקורות במסגרת יישום הוראות Sarbanes Oxley Act (SOX). בתחילת שנת 2013 הועברה האחריות לטיפול ב-SOX לחשבונאות ודיווח כספי.

בשנת 2013 החל הבנק בביצוע סקרי סיכונים תפעוליים, הכוללים מיפוי תהליכים עסקיים, בתהליך מתמשך על פני 3 שנים. סקרי הסיכונים משלבים בחינה של הסיכונים התפעוליים יחד עם סיכונים הציות והסיכונים המשפטיים, תוך ניצול הראייה הכוללת והאינטראקציות בין סיכונים אלה. בימים אלה, מבצע הבנק בחינה לשינוי בסקרים, כך שהם יהיו ממוקדי סיכון, ויכללו שורה מגוונת של כלים: מבחני קיצון, KRI, ניתוח אירועים רלבנטיים שהתרחשו במוסדות פיננסיים בארץ ומחוצה לה, תהליכי הערכה עצמית של היחידות השונות ועוד.

כחלק מהיערכותו לטיפול בסיכונים התפעוליים וליישום הוראות באזל בנושא, מנהלת החטיבה לבקרת סיכונים תהליך לאיסוף וזיהוי של סיכונים תפעוליים ואירועי הפסד/כמעט הפסד מכל יחידות הבנק. בחטיבה לבקרת סיכונים פועלת מערכת ייעודית לניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק, המשמשת כמאגר מידע ניהולי וכלי עיקרי לניתוח ולדיווח על רמת הסיכון התפעולי ביחידות העסקיות של הבנק. מערכת זו הורחבה בשנים האחרונות, לטובת היבטים נוספים של בקרה פנימית, ופותחו בו מודלים נוספים לאבטחת מידע, ביקורת פנימית וציות.

תהליך ניטור הסיכון בבנק כולל דיווחים הכוללים נתונים פיננסיים פנימיים, נתונים תפעוליים, נתוני התאמה לרגולציה ונתונים חיצוניים לגבי אירועים ותנאים רלבנטיים לנושא הסיכון התפעולי. דיווחים אלה כוללים דיווחים שוטפים, אותם מעבירות היחידות העסקיות לחטיבה לבקרת סיכונים ושגרות דווח מובנות להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. האמצעי החשוב ביותר הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי, ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון, וכן יישום נהלי עבודה בתחום בקרת הסיכונים וקיום הדרכות לעובדי הבנק. הבנק פיתח מנגנון שנועד להקנות לנאמני הבקרה הפנימית כלים לביצוע הפקת לקחים ביחידות בהם הם פועלים, וזאת בנוסף להפקת הלקחים שהבנק כבר מבצע באופן שוטף.

הבנק גיבש מדיניות ותכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבטוח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רוכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה. רכישת פוליסת הביטוח לנושאי משרה כאמור, כפופה לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק. כנגד זקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחביוותיו.

אבטחת מידע

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357, מונה בבנק מנהל אבטחת מידע וסייבר, הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים. היחידה אחראית לקביעת מדיניות אבטחת המידע בבנק, לפיתוח תכנית עבודה בתחומים אלה, למעקב אחר יישום תכנית העבודה בבנק, ולבחינה של אפקטיביות מערכות ותהליכי אבטחת המידע וסייבר. יישום מדיניות אבטחת המידע וסייבר בבנק נעשה, בין היתר, באמצעות החטיבה לטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במסגרת זו, מבוצע, בין היתר, באופן שוטף מיפוי, ניתוח, ניהול והערכה של מכלול הסיכונים, לרבות איסוף, עיבוד מידע מודיעיני, ויישום תהליכים וטכנולוגיות לגידור והפחתת הסיכון. כמשלים לכך, מוסמך תחום הבנקאות הברידיית בבנק בתקן ניהול אבטחת מידע ISO 27001. ראה גם פרק מערכות מידע ומחשוב לעיל.

המשכיות עסקית

הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין 355. במהלך שנת 2014 רועננו תהליכי ה BIA (Business Impact Analysis) ובוצעו התאמות בתכנית המשכיות העסקית כנגזרת מכך. הבנק מקפיד לקיים וליישם תכנית תרגול ואימון רב שנתית הכוללת ביצוע תרגילים וניסויים טכנולוגיים, לצורך בחינה ושיפור רמת המוכנות והמודעות של הנהלת הבנק והעובדים בהתמודדות עם תרחישי אסון. הנהלת הבנק והדירקטוריון החליטו על יישום פרויקט להעתקת אתר המחשב הראשי של הבנק לאתר הבנק בלוד, והעתקת אתר המחשב המשני למתקן הבנק ברמת גן, בין היתר כדי לשפר את שרידות האתרים לתרחישי ייחוס בחירום ולאור התיקונים בהוראת ניהול בנקאי תקין בדבר מיגון אתרים קריטיים. העתקת האתרים צפויה להסתיים במהלך שנת 2015. לפרטים נוספים, ראה פרק מערכות מידע ומחשוב לעיל.

סיכונים משפטיים

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים כ-"כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים".

הבנק מתייחס אל הסיכון המשפטי על דרך הרחבה בכל הקשור להתנהלות של הבנק ביחסיו עם מחזיקי העניין השונים שלו (לקוחות, ספקים, צדדים שלישיים אחרים וכו'). בגדר הסיכון המשפטי נכללים סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, הוראות רגולטוריות, פסיקה של ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות והסיכונים המשפטיים הנובעים מפעילות הבנק השוטפת. מנהל הסיכונים המשפטיים בבנק הינו היועץ המשפטי הראשי. הבנק פועל באורח מתמיד על מנת למזער במידת האפשר את הסיכונים המשפטיים הנלווים לפעילותו השוטפת וכן פועל להנחלת תרבות, הלכה למעשה, של איתור הסיכון המשפטי ומזעורו באופנים שונים.

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי בפעילותו, את גבולות הסיכון (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק.

בחטיבה המשפטית של הבנק מיושמים תהליכים פנימיים המבטיחים מעקב שוטף אחר התפתחויות בחקיקה, בפסיקה ובהוראות רגולטוריות אחרות, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של קבוצת הבנק. במסגרת זו, מנחה החטיבה המשפטית את הגורמים הרלוונטיים בבנק

לעניין יישום ההשלכות הנובעות מעדכונים אלה. החטיבה המשפטית נותנת יעוץ שוטף ליחידות הבנק השונות, ובכללן חלק מחברות הבת. זאת, בין היתר, על דרך מתן חוות דעת, עריכה ועדכון של מסמכים משפטיים, תמיכה בעדכון נהלים וכד'. בבנק נקבעו נהלים המסייעים למזעור הסיכונים המשפטיים, לרבות הסדרת הממשק בין החטיבה המשפטית לבין יחידות הבנק השונות. כמו כן, מעורבת החטיבה המשפטית במהלכי ההדרכה השונים בסניפים, במרכז ההדרכה של הבנק ובעריכת לומדות מקצועיות לצורך הנחלת ידע משפטי נדרש לפעילותו השוטפת של הבנק. התייחסות דומה קיימת אף לגבי שלוחות הבנק בחוץ לארץ (סניפים וחברות בת), תוך שאלו מסתייעים בשירותי עורכי דין חיצוניים מקומיים, אשר אושרו על ידי החטיבה המשפטית של הבנק. חברות הבת של הבנק ושלוחותיו בחוץ לארץ אימצו נהלים דומים לעניין ניהול הסיכון המשפטי ומדווחות בדיווחים מדיים ורבעוניים למנהל הסיכונים המשפטיים של הבנק אודות סיכונים משפטיים אשר אותרו אצלן.

ציות

פעילותו העסקית של הבנק כפופה להוראות רגולציה. סיכון הציות קיים כמעט בכל התהליכים העסקיים הבנק, המיושמים על ידי יחידותיו השונות, לרובו ולאורכו של המבנה הארגוני. סיכון הציות (Compliance Risk) הינו הסיכון להפסד כספי (לרבות בשל הטלת סנקציות על ידי רשויות פיקוחיות) ולפגיעה במוניטין הנובעים מאי עמידה של הבנק בהוראות הדין השונות החלות על הבנק. הוראות אלה, יכול מקורן להיות בחקיקה ראשית ומשנית וכן בהוראות של רשויות, אשר הבנק כפוף לפיקוחן על פי חוק. מנהל החטיבה לבקרת סיכונים ומנהל הסיכונים של הבנק (CRO) משמש כממונה על האכיפה בדיני ניירות ערך ובדיני הגבלים עסקיים. בהתאם למתחייב מהוראה 308 ("קצין ציות") מונה קצין ציות ראשי לבנק (בכפיפות למנהל החטיבה לבקרת סיכונים), שתפקידו לסייע לדירקטוריון ולהנהלת הבנק לנהל באופן אפקטיבי את סיכון הציות. הבנק פועל על פי תכנית ציות, שאושרה בדירקטוריון הבנק. קצין הציות, באמצעות מחלקת הציות, פועל להנחלת תרבות ציות בבנק, ובמסגרת זו, להטמעת ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו. זאת, על מנת להקטין את ההסתברות להפרת חוקים והוראות, להביא לגילוי מוקדם ככל האפשר של הפרות כאמור ובכך לצמצם את חשיפת הבנק לתביעות ולנזקים אחרים אשר עלולים להיגרם בעטיין. הבנק פועל גם לקיום תכנית אכיפה אפקטיבית בדיני ניירות ערך ובדיני הגבלים עסקיים, המותאמת לבנק ולנסיבותיו הייחודיות, כחלק מן המערך של ניהול הסיכונים הכולל בבנק. זאת, במטרה להבטיח את הציות לדיני ניירות ערך ולמנוע את הפרתם. הממונה על האכיפה, באמצעות קצין הציות ומחלקת הציות, מרכז את הטיפול בנושא הציות של הבנק לחובות המוטלות עליו על פי דיני ניירות ערך, בכלל, ובהתאם לתכנית האכיפה בפרט. הממונה על האכיפה יהיה אחראי, מטעם ההנהלה, על יישומה השוטף של תכנית האכיפה והטמעתה בבנק. בנוסף, אחראי קצין הציות לניהול הסיכונים שמעבר-לגבול (Cross Border), שמקורם עשוי להיות ברשויות אכיפה במדינות זרות, והמתייחסים לפעילות הבנק בחוץ לארץ או עם לקוחות תושבי-חוץ, וכן לווידוא עמידת הבנק בחובות הנגזרות מדיני מס אמריקאים, החלים על פעילות קבוצת הבנק מחוץ לארצות הברית (FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act).

מחלקת ציות עורכת סקרי ציות בנושאים שונים, ומבצעת מהלכי הדרכה להטמעת מדיניות הציות בבנק. קצין הציות חבר בפורומים שונים בבנק לשם הבטחת ראייה מערכתית של היבטי ציות שונים. על מנת להבטיח ציות לכלל הוראות הדין, בנושאים השונים, כפי שפורטו לעיל, מקיים קצין הציות מערך בקרה, בהתאם לתכניות בקרה. מטרת הבקורות היא לבדוק את עמידת סניפי הבנק ויחידותיו בהוראות הדינים השונים, ואת אפקטיביות הבקורות המבוצעות על ידי היחידות העסקיות ויחידות המטה השונות.

איסור הלבנת הון

קצין הציות הראשי שמונה בקבוצת הבנק, במסגרת החטיבה לבקרת סיכונים, משמש גם אחראי על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בקבוצת הבנק, לרבות בשלוחות הבנק בחוץ לארץ.

מחלקת ציות ומניעת הלבנת הון פועלת להטמעת הוראות הדין בנושא. המחלקה מטפלת בדיווחים הסובייקטיביים אודות פעולות בלתי רגילות המועברים לרשות לאיסור הלבנת הון וכן בביצוע בקורות שונות על פעילות בחשבונות שונים על פי פרופיל הסיכון שלהם, במתן ייעוץ שוטף לסניפים בתחום זה וביצוע הדרכות המותאמות לעובדים השונים בבנק, על פי תפקידיהם. כמו כן, בהתאם למדיניות הבנק אשר נקבעה על ידי הדירקטוריון במאי 2010, נערך מידי שנתיים מבחן ידע לכלל עובדי הבנק. מבחן כאמור בוצע בשנת 2014.

בבנק פועלות מערכות מחשב שונות לצורך איתור פעולות בלתי רגילות ולצורך מעקב אחר הטיפול בדיווחים הסובייקטיביים. הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ.

גורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון המשפיעים על הבנק ועל פעילותו, ראה דיון בפרק ניהול סיכונים לעיל. להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי הנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכוני אשראי	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה	
השפעה כוללת של סיכוני שוק	נמוכה	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	נמוכה	
סיכון אינפלציה	בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון מחירי מניות	נמוכה	
סיכון נזילות	בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון תפעולי	נמוכה	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון ציות	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון איסור הלבנת הון	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועץ משפטי ראשי
סיכון מוניטין ⁽¹⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון רגולציה	נמוכה	חברי ההנהלה, כל אחד בתחומו
סיכון אסטרטגי – עסקי	נמוכה	מנהל כללי

(1) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

להלן תיאור המתודולוגיה ששימשה את הבנק לביצוע הערכת השפעת הסיכונים השונים:

מידת ההשפעה של הסיכונים השונים בטבלה לעיל, נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת, ובתאום עם תהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק. תהליך ה-ICAAP, לוקח בחשבון היבטים איכותיים והיבטים כמותיים, כולל פרופיל הסיכון של הבנק, תוצאות תרחישים מגוונים של הבנק ותהליך תכנון ההון. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2014, כחלק בלתי נפרד ממסגרת תהליך ה-ICAAP ובמסגרת דיוני תכנית העבודה של הבנק לשנת 2015, ביצע הבנק תהליך עצמי לאמידת איכות ניהול הסיכונים שמופו על ידו. תהליך זה התבסס על דירוג רמת הסיכון ואיכות ניהולו המתבצע באופן בלתי תלוי על ידי צוותים מטעם מנהלי הסיכון, וצוותים מטעם בקרת הסיכון. תהליך זה הוסיף מימד חדש ליכולת הבנק להעריך את השפעת רמת הסיכונים השונים, ואיכות ניהולם, על התפתחות פרופיל הסיכון של הבנק לנוכח תאבון הסיכון כפי שנקבע. בקביעת רמת הסיכון, השתמשו צוותי הבנק, בין היתר, בסקאלת רמת הסיכון, שאושרה על ידי הבנק לשנת 2014. סקאלה זו הגדירה את פוטנציאל ההפסדים מכל סיכון במצב שוק רגיל ובמצב שוק סוער (באמצעות מבחני קיצון), במונחים של הון הבנק והרווח השנתי הצפוי, באופן הבא: סיכון נמוך הוגדר כפוטנציאל להפסד שלא יעלה על 1% מהון הבנק (כרווח חודשי), סיכון בינוני הוגדר כפוטנציאל להפסד שלא יעלה על 6% מהון הבנק (רווח חצי שנתי), וסיכון גבוה הוגדר כפוטנציאל להפסד מעל לסכום זה. החל מראשית שנת 2013 מציג הבנק בכל רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים שלו את התפתחות פרופיל הסיכון של הבנק לנוכח תאבון הסיכון שנקבע, וזאת, במהלך ארבעת הרבעונים שקדמו למועד הגשת מסמך הסיכונים. מהלך זה מאפשר לבנק לעקוב אחר רמת הסיכונים השונים להם הוא חשוף, וכן אחר כיוון (תנודתיות) התפתחותם.

דרישות גילוי בגין תגמול במסגרת נדבך 3 של באזל

ביום 10 ביוני 2014, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק בהתאם להמלצת ועדת התגמול מיום 29 באפריל 2014 ולאישור הדירקטוריון מיום 4 במאי 2014 ("מדיניות תגמול לנושאי משרה"). מדיניות תגמול זו אושרה, לאחר דיונים שנערכו בוועדת התגמול של הדירקטוריון, וזאת לצורך התאמתה של מדיניות התגמול לנושאי המשרה אשר אושרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 27 באוגוסט 2013, כנדרש על פי חוק החברות, תשנ"ט-1999 ("מדיניות התגמול המקורית"), להוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד.

בדיוניה, הן לצורך אישור מדיניות התגמול המקורית והן לצורך אישור מדיניות התגמול לנושאי משרה הנוכחית, הסתייעה ועדת התגמול, אשר חבריה בה דירקטורים חיצוניים בלבד (על פי חוק החברות ועל פי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא דירקטוריון), ביועצים מתחומים שונים: משרד מיתר, ליקוורניק, גבע, לשם, טל, עורכי דין כיועצים משפטיים וכן Ernst & Young ופרופסור שרון חנס, כיועצים כלכליים.

מדיניות התגמול לנושאי משרה חלה על כל נושאי המשרה בבנק, ובהם יושב ראש הדירקטוריון, המנהל הכללי של הבנק, שומרי סף (חשבונאי ראשי, מבקר פנימי ראשי, יועץ משפטי ראשי ומנהל סיכונים ראשי), סמנכ"לים, מנהל טכנולוגיית המידע, מזכיר הבנק וחברי הדירקטוריון. בהתאם למדיניות התגמול לנושאי המשרה, אושרה על ידי ועדת התגמול וכן על ידי הדירקטוריון, תכנית תגמול לנושאי המשרה (בכל הקשור למנהל הכללי, אושרו תנאי הנהונה וההעסקה שלו, ובכללם תכנית תגמול, הכוללת מענק כספי ותגמול הוני בדרך של הקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, ביום 10 ביוני 2014 על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות). כאמור, תכנית התגמול מבחינה בין נושאי משרה עסקיים לבין נושאי משרה שומרי סף, שלגביהם נקבע מנגנון "מענק שימור כספי" שאינו מותנה בביצועים וכן נקבעו מדדי ביצוע אישיים שאינם תלויים בעסקים עליהם הם מפקחים.

בהתבסס על עקרונות התגמול, אשר הותוו על ידי ועדת התגמול ואומצו על ידי הדירקטוריון, כפי שבאו לידי ביטוי במדיניות התגמול לנושאי המשרה, המליצה ועדת התגמול ואישור הדירקטוריון ביוני 2014, מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק, למעט נושאי משרה ("מדיניות התגמול").

מדיניות התגמול, קובעת את תנאי התגמול של כל העובדים המרכזיים בבנק, של המנהלים האחרים ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2014-2016.

כעובדים מרכזיים הוגדרו, לעניין מדיניות התגמול, כל העובדים הכפופים ישירות לנושאי המשרה בבנק וכל מנהלי האגפים ומנהלי הסקטורים בבנק, אף אם אינם כפופים ישירות לנושאי משרה בבנק.

קבוצת העובדים המרכזיים בבנק, שאינם נושאי משרה, מונה 53 מנהלים, בהם נכללים 11 מנהלים מחברות בנות.

למדיניות התגמול תחולה קבוצתית, באופן שהיא תחול בשינויים המחויבים גם על חברות הבת של הבנק, למעט בנק יהב, אשר מדיניות התגמול שלו הובאה לידיעת הבנק.

מטרת מדיניות התגמול הינה להבטיח שהסדרי התגמול לעובדי הבנק, ובכללם העובדים המרכזיים, יהיו עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים של הבנק, עם מטרתיו ארוכות הטווח, עם התכנית האסטרטגית של הבנק וסביבת הבקרה שלו ועם ביצועי העובדים בפועל, בטווח הקצר, הבינוני והארוך. בהתאם לכך, המטרות שהיוו בסיס לגיבוש מדיניות התגמול היו יצירת מבנה תמריצים לעובדי הבנק, השומר על איזון ראוי בין רכיב התגמול הקבוע לבין רכיב התגמול המשתנה, והמקדם ניהול סיכונים מבוסס ואפקטיבי, שאינו מעודד נטילת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של הבנק ומאפשר שמירה על בסיס הון איתן; התאמת תמריצי התגמול המוענקים לעובדי הבנק, לתכנית האסטרטגית של הבנק, ליעדים ארוכי הטווח של הבנק, לתוצאות הבנק על פני זמן ולתרומתם בפועל של עובדי הבנק להשגת יעדי הבנק כאמור; התאמת תנאי ההתקשרות של הבנק עם עובדי הבנק שאינם נושאי משרה, במטרה ליצור תנאים מאוזנים שאינם מסכנים את איתנותו ויציבותו של הבנק וכן שימור הדרג הבכיר בבנק והבטחת יכולתו של הבנק, ככל הניתן, לגייס מנהלים איכותיים בעתיד, בהתחשב בשיקולים כלל ארגוניים, כגון עלויות התגמול ופערי התגמול הרצויים בין הדרגים השונים בבנק, וכן בתחרותיות השוררת בענף הבנקאות, בגודלו של הבנק, בהיקף פעילותו ובאופי עסקיו.

תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק כוללים תגמול קבוע (שעיקרו שכר ונלוות; חלקם הארי של העובדים המרכזיים מועסקים על פי חוזה אישי) ותגמול משתנה, לרבות שיפוי, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

התגמול המשתנה לעובדים המרכזיים ולשאר המנהלים כולל מענק כספי ותגמול הוני לטווח ארוך. התגמול המשתנה מיועד לקדם את זהות האינטרסים שבין המנהלים והעובדים המרכזיים בכללם, לבין הבנק וכן לחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומתו של העובד המרכזי להשגת הביצועים האמורים, לבין התגמול של העובד המרכזי, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

התגמול המשתנה הינו תלוי יעדים וביצועים וככה מעודד את העובדים המרכזיים ליצירת ערך כלכלי ולקידום יעדי הבנק לטווח הבינוני והארוך, תוך שמירה על מסגרת ניהול הסיכונים ותאבון הסיכון של הבנק. לפיכך, התגמולים מותני הביצועים שיוענקו לעובדים המרכזיים מותנים בביצועי הבנק בטווח הבינוני והארוך, בהתחשב בתכנית האסטרטגית של הבנק, אך לא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתאבון הסיכון של הבנק וישמרו על איזון הולם בין רכיבי התגמול המשתנים לבין כלל רכיבי התגמול הקבועים.

התגמול ההוני מוענק בדרך של כתבי אופציה, אשר הוקצו מראש, בשלוש מנות שנתיות, בגין כל תקופת מדיניות התגמול, הכל כמפורט במתאר הצעה לעובדים אשר אושר על ידי הדירקטוריון ביום 19 ביוני 2014, וכן מענק כספי קצוב אף הוא בתקרה, באופן ששווי הכולל של התגמול המשתנה, לא יעלה על 100% מסך התגמול הקבוע של העובד המרכזי.

זכאות עובד מרכזי לתגמול משתנה מותנית בקיומם המצטבר של כל תנאי הסף הקבועים במדיניות התגמול לנושאי המשרה בהתאם למדיניות התגמול לנושאי המשרה, קרי: תשואה להון בשנת מענק בשיעור שלא יפחת מ- 9% וכן יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה בבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, לשנת מענק, שלא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו לכך בהוראות בנק ישראל, ובנסיבות מיוחדות, אם שיעור התשואה יפחת מ- 9% אך יתקיים תנאי הסף השני, ניתן להעניק מענק מיוחד בגובה של עד שתי משכורות.

זכאות העובדים המרכזיים למענק כספי מבוססת על מדדים כמותיים, כלל חברתיים, הזהים לאלה החלים לגבי נושאי המשרה: שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס יעילות תפעולית והיחס הממוצע של פקדונות לאשראי. בנוסף, מבוססת זכאות העובדים המרכזיים למענק כספי על מדדים איכותיים המורכבים ממדדי ביצוע אישיים (הנקבעים מידי שנה בהתאם ליעדי הביצוע על פי תכנית העבודה לאותה שנה), והכוללים, בין היתר, יעדים בנושא ניהול סיכונים וציות, וכן שיקול דעת של הממונה. מדדי הביצוע האישיים של כל עובד מרכזי הינם מתחום הסיכונים המטופלים על ידו, בהתאם לתחום עיסוקו. כמו כן, נקבע רף מתוך רכיב שיקול הדעת, אשר מתחת לו תישלל לחלוטין הזכאות למענק כספי שנתי לעובד המרכזי. מדדי הביצוע האישיים שנקבעו למנהלים בתחום בקרת סיכונים וציות קשורים לפיתוח ויישום מנגנוני ניטור סיכונים ופיתוח ויישום מנגנוני התראה אפקטיביים לחריגות מהגדרות שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק וההנהלה וביצוע פיקוח ובקרה על יישום הוראות החוק הנדרשות, לפי העניין. מדדי הביצוע האישיים שנקבעו למנהלים בתחום הביקורת, קשורים להיקף ואיכות הביקורות המבוצעות בתחום אחריותם ביחס לכיסוי הסיכונים העיקריים בתחום, יישום מדיניות מקצועית ברורה שתומכת במטרות הבנק והטמעת סטנדרטים מקצועיים גבוהים. מדדי הביצוע האמורים אינם תלויים באופן הביצוע של קווי העסקים ויחידות הבנק, אשר עליהם הם מפקחים או אותם מבקרים, לפי העניין.

זכאות העובדים המרכזיים לכתבי האופציה, לגבי כל אחת מן המנות השנתיות, תיקבע על בסיס ארבעת המדדים הכלל חברתיים, כמפורט לעיל (באשר לנושאי המשרה, שאינם המנהל הכללי או יושב ראש הדירקטוריון, משקלם המצטבר של המדדים הכלל חברתיים הינו 80%, יעדי ביצוע אישיים במשקל 10% ושיקול דעת ממונה- 10%).

הבנק קבע מדרגות, ("יעד התחלתי", "יעד מטרה", "יעד מירבי") אשר עמידה בהן תקנה זכאות לתגמול המשתנה בשיעורים שונים.

בהתאם למתאר ההצעה לעובדים, הוקצו אופציות לנושאי המשרה, ליתר העובדים המרכזיים וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בנות של הבנק, בגין תקופת המדיניות ("המתאר"). באשר לנושאי המשרה ולעובדים המרכזיים, נקבע במתאר כי כמות האופציות אשר התגבשה לגביהן זכאות בגין כל מנה שנתית, תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים שווים, במשך שלוש תקופות בנות 18 חדשים, המתחילות במשך שלוש שנים עוקבות החל ממועד התגבשות הזכאות (שנה לאחר מועד פרסום הדוחות הכספיים של השנה שבגינה הוקצתה המנה). אף לגבי הזכאות למימוש בתקופות הנדחות נקבעו תנאי סף ומדרגות.

בהתאם למדיניות התגמול, ישיב עובד מרכזי, לרבות בדרך של קיזוז, תגמול משתנה שהוענק לו, אם הוענק על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים (המאוחדים) של הבנק במהלך שלוש השנים שלאחר תום השנה שבגינה הוענק התשלום המשתנה, ולא יאוחר מחלוף שלוש שנים ממועד סיום העסקתו בבנק.

כמו כן, קובעת מדיניות התגמול, והניצעים לכתבי האופציה התחייבו בהתאם, כי אין ליצור הסדרי גידור פרטיים שיש בהם כדי לבטל את השפעת הרגישות לסיכון הגלומה בתגמול שיוענק להם.

באשר למנהלים אחרים, אשר אינם עובדים מרכזיים, מועדי ההבשלה של שלוש המנות שהוענקו הינן בחלוף שנה, שנתיים ושלוש (בהתאמה) ממועד ההקצאה של כתבי האופציה, ומימושן יהא אפשרי למשך תקופה בת ארבע שנים וחצי. הזכאות לגבי כמות האופציות תתגבש בהתאם למדדים הכלל חברתיים, הזהים לגבי נושאי המשרה ויתר העובדים המרכזיים.

לגבי מנהלים שאינם מועסקים במסגרת חוזה אישי ולגבי שאר עובדי הבנק, המענק הכספי מורכב ממענק כללי וממענק אישי, בהתאם ליחידות אליהן הם משתייכים, ובשים לב ליעדי הכנסות, ניהול סיכונים, ציות, עמידה בדרישות רגולטוריות וממצאי ביקורת פנימית, תלונות הציבור ואיכות השירות ללקוחות. בנוסף, יילקחו בחשבון תרומתו האישית של העובד והערכת הממונה.

ועדת התגמול של דירקטוריון הבנק, אשר הינה הגוף העיקרי המפקח על נושא התגמול בבנק, קיימה במהלך שנת 2014, 13 ישיבות. סך התגמול ששולם לחברי הועדה בשנת 2014 בגין השתתפות בישיבות הועדה הינו כ-421 אלפי שקלים חדשים.

להלן ריכוז הנתונים הכמותיים של התגמול המשתנה במהלך שנת 2014 (באלפי שקלים חדשים)⁽¹⁾

עובדים מרכזיים		נושאי משרה		
סך הכל תגמול	מספר עובדים	סך הכל תגמול	מספר עובדים	
-	53	-	14	עובדים שקיבלו תגמול משתנה במהלך שנת הדיווח
-	-	978	6	בנוסחים מובטחים שהוענקו במהלך שנת הדיווח ⁽¹⁾
-	-	-	-	מענקים בעת החתימה שהוענקו במהלך שנת הדיווח
-	-	1,805	1	תשלומי פיצויים ששולמו במהלך שנת הדיווח
-	-	978	6	סך הכול יתרת התגמול הנדחה שטרם שולם:
-	-	978	6	מבוסס מזומן
4,095	53	6,034	13	מכשירים מבוססי מניות

להלן פרטים נוספים על סכום התגמול בגין שנת הדיווח (באלפי שקלים חדשים)⁽²⁾:

עובדים מרכזיים

שווי כולל של תגמול בגין שנת הדיווח	לא נדחה	נדחה
תגמול קבוע		
מבוסס מזומן	48,861	-
תגמול משתנה		
מבוסס מזומן	8,430	-
מכשירים מבוססי מניות	-	4,095

נושאי משרה בכירה

שווי כולל של תגמול בגין שנת הדיווח	לא נדחה	נדחה
תגמול קבוע		
מבוסס מזומן	31,682	-
תגמול משתנה		
מבוסס מזומן	1,929	1,994
מכשירים מבוססי מניות	-	6,034

(1) מרכיב נדחה של בונוסים שהוענקו במהלך שנת הדיווח.

(2) לא כולל בנק יהב אשר אינו נכלל במדיניות התגמול של הבנק ומדיניות התגמול של בנק יהב הובאה לידיעת הבנק.

אחריות תאגידית

בנק מזרחי טפחות משלב את עקרונות האחריות התאגידית בכל תחומי פעילותו מתוך אמונה כי ארגון עסקי הנטוע בסביבה, פועל בתוך החברה ומפיק תועלת כלכלית מקשרי הגומלין שהוא מקיים עמה, יגלה אחריות לנעשה סביבו וישקיע בחזרה מאמצים ומשאבים לטובת הקהילה והסביבה ולתועלתו. הבנק מנהל את ממשקי הפעילות מול מחזיקי העניין שלו תוך שיתוף, דיאלוג ורצון ליצירת ערך משותף בשלושה תחומים: כלכלי, חברתי וסביבתי.

בחודש מאי 2014 אושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון מדיניות אחריות תאגידית ובחודש יולי 2014 פרסם הבנק את הדוח הראשון בנושא אחריות תאגידית בגין השנים 2012-2013. דוח זה קיבל את אישור ארגון ה-GRI (Global Reporting Initiative) וזכה לרמת השקיפות הגבוהה ביותר A+.

הדוח מתאר את הפעילות של כלל קבוצת מזרחי טפחות (לרבות חברות בנות, בנק יהב ושלוחות חו"ל), והוא פורסם בשפות העברית והאנגלית ומופיע באתר הבנק. בדוח מוצגת פעילות הבנק, תוך התמקדות בנושאי הליבה בתחום האחריות התאגידית, והצגת הנושאים המהותיים לארגון. בהתאם, מוצגות מגוון הפעילויות שהבנק עושה מול מחזיקי העניין שלו ובהם: לקוחות, עובדים, ספקים, הקהילה והסביבה. בדוח קיימת התייחסות לנושאים רבים ובהם: קידום טובת הלקוחות, המעורבות החברתית-קהילתית של הבנק, יצירת סביבת עבודה ראויה ואחריות לעובדי הבנק, שמירה על הסביבה, דאגה לקיומו של ממשל תאגידי נאות, אתיקה, ניהול סיכונים ועוד.

במהלך שנת 2014 החל הבנק להעריך לכתובת הדוח הבא על פי תקן GRI4. בשלב ראשון בוצע דיאלוג עם מחזיקי עניין חיצוניים ופנימיים במטרה להגדיר מהם הנושאים המהותיים עליהם ידווח הבנק בדוח הבא.

דוח אחריות תאגידית של הבנק נכלל באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrachi-tefahot.co.il << מידע על מזרחי טפחות >> קשרי משקיעים >> מידע על מזרחי טפחות

מעורבות חברתית ותרומות

כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות, ולתמוך בצרכי הקהילה על גווניה השונים.

הבנק מתמקד ב-2 תחומים חברתיים מוגדרים, אליהם הוא מנתב את מרבית התרומות והפעילות ההתנדבותית שלו ושל עובדיו:

- קידום וטיפוח ילדים ובני נוער המצויים במצוקה ובחסך.
- תמיכה בעמותות ובעסקים המקדמים מטרות חברתיות ומעסיקים בעלי צרכים מיוחדים.

הבנק פועל למימוש מדיניות חברתית זו באופן שמביא לידי ביטוי את עוצמותיו, מערב את עובדי הבנק בהתנדבות אקטיבית, וממנף את יכולותיו ומשאביו הפיזיים, הכספיים והאנושיים באמצעות "מזרחי טפחות בקהילה". מותג קהילתי זה נועד לייחד את פעילותו הקהילתית של הבנק, וליצור הזדהות בקרב עובדי הבנק ומנהליו. הפעילות הקהילתית הממוקדת מתבצעת תוך שיתוף מרבי של עובדים ומנהלים, גיוון ופיזור גיאוגרפי של הפעילות כנגזרת מפריסת הבנק, קיום שותפויות רחבות עם שותפים קהילתיים ברחבי הארץ, ותקשור פנים ארגוני וחץ ארגוני מוגבר של המעורבות הקהילתית.

נושא התרומה לקהילה הפך ליעד חשוב על סדר יומם של עובדי הבנק, תוך שההנהלה דואגת לתמרץ ולדרבן עובדים ליטול חלק בפעילות זו.

125 מסיפי הבנק ויחידות המטה נמצאים בקשר עם גופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסך ובמצוקה, בישובים בהם ממוקמים הסניפים ויחידות המטה של הבנק. "אימוץ" גופים אלו בא לידי ביטוי בהתנדבות עובדי הסניפים ויחידות המטה, בליווי וחניכה תוך מתן סיוע לאוכלוסיות המטופלות בהם, ובהענקת סיוע כספי - תרומת הבנק, לרכישת מוצרים לרווחת הילדים ובני הנוער.

במהלך שנת 2014 הורחבה הפעילות בשטח וסניפים ויחידות מטה נוספים התקשרו עם גופים מתאימים בקהילה, זאת, תוך כדי העמקת הקשר עם הגופים המאומצים על ידי הבנק.

הבנק יוזם מגוון פעילויות לרווחת ילדים ובני נוער המצויים במצוקה ובחסך:

- "זזים" - תנועות הנוער למען הקהילה. מטרת הפרויקט עידוד בני נוער, חניכי תנועות הנוער לפעול ולהתנדב למען החברה והקהילה בה הם חיים.

- הבנק פיתח ערכת הדרכה - "דרך הכסף" המכשירה בני נוער בתחומים הפיננסיים. תוכנה זו עלתה לאתר הבנק, במטרה לאפשר לציבור רחב של מורים, מדריכים ויעצים ללמוד את תכניה, ולהדריך בני נוער בתכנים המפורטים בה.

- "פרחי שנקר" - טיפוח בני נוער בעלי כשרון אומנותי משכבות סוציו אקונומיות נמוכות והכשרתם במשך שנת לימודים באמצעות סטודנטים ממכללת שנקר.

- פעילות קהילתית בעיר לוד - הועמקה מעורבות הבנק בעיר תוך סיוע הבנק ועובדיו במימון ועשייה חברתית משמעותית. במסגרת זו, הוקם מרכז עירוני לבני נוער בלוד - "מלודיקה", בחסות הבנק, ובהשתתפות עיריית לוד וקרן לוד.

- "אני בשבילך" - תכנית חינוכית ליזמות חברתית, התנדבות והעצמת בני נוער בדגש על נוער מרקע סוציו אקונומי נמוך, בשיתוף עמותת "לתת".

כמו כן, נתן הבנק חסות למגוון פעילויות לרווחת ילדים במצבי סיכון לרבות:

- הגשמת חלומות ומשאלות של ילדים החולים במחלות קשות בשיתוף עמותת "משאלת לב" ועובדי הבנק, יום כיף ל-150 ילדים חולים באילת, בשיתוף עמותת "זיכרון מנחם" המטפלת בילדים חולי סרטן, במימון ובהשתתפות עובדי הבנק, טיול לבנות מהעדה האתיופית בירושלים, יום כיף למשפחות וילדים חולי סרטן המטופלים על ידי עמותת "עזר מציון".

הבנק העמיק את הקשר עם מוסדות להשכלה גבוהה על ידי שיתוף פעולה עם המכללה למינהל בהקמת מגמת בנקאות בחסות הבנק, מתן הרצאות לסטודנטים על ידי מנהלים ועובדים מתנדבים וכן, מתן מילגות לסטודנטים נזקקים במספר אוניברסיטאות ומכללות.

במסגרת סיוע הבנק לעמותות המעסיקות אוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים, הבנק מקיים מספר פעילויות במטרה לעזור לעמותות אלו להגדיל את הכנסותיהן על ידי הגברת מודעות הציבור לעשייה החברתית החשובה המתקיימת בעמותות, ולסייע בחשיפת מוצריהם, תוך כך:

- שודרג אתר אינטרנטי ייחודי - "ערך מוסף" למוצרים חברתיים וסביבתיים, המיוצרים על ידי ארגונים חברתיים באמצעות אנשים בעלי צרכים מיוחדים, וארגונים המקדמים ומפיצים מוצרים ירוקים התורמים לשמירה על איכות הסביבה.

- התקיים יריד "יוצרים מהלב למען הקהילה" בהשתתפות 30 עמותות, במטרה לחשוף את מוצרי העמותות לקהלים רחבים ולאפשר לעמותות למכור את מרכולתן לעשרות אלפי מבקרי היריד.

- הבנק מוביל תרבות ארגונית המעודדת את עובדי הבנק לרכוש פריטי שי ומתנות לאירועים פרטיים שונים, וזאת בנוסף לרכישות שהבנק מבצע מעמותות אלו.

- הבנק קיים יום עיון למנהלי עמותות חברתיות במטרה להעניק להם כלי ניהול לשיפור יכולתם הניהולית.

במטרה להרחיב את מעגלי השותפים לפעילות, הבנק יזם פרויקטים לצירוף "בעלי עניין" נוספים:

- עובדים ובני משפחותיהם - צעדת פסח והמרוץ העממי במרתון ירושלים, שהתקיימו בשיתוף עם האגודה למלחמה בסרטן.
- לקוחות - נמשך פרויקט שיתוף לקוחות הבנק - "שותפים מבחירה", בהחלטה בדבר ייעוד תרומות לעמותות חברתיות, שעניין סיוע לילדים ובני נוער, להן יעביר הבנק תמיכה לביצוע מיזמים חברתיים. בתום הפרויקט הוענקה תרומת הבנק ל-8 עמותות שנבחרו על ידי הלקוחות. כמו כן, מעודד הבנק את לקוחותיו לרכוש מוצרי עמותות באמצעות הנחה ללקוחות הבנק.

להלן פרוט המיזמים החדשים שביצע הבנק בשנת 2014 :

- בשיתוף החברה למתנ"סים, תורגמה ועודכנה ערכת "דרך הכסף" לשפה הערבית במטרה להקל על בני נוער מהמגזר הערבי להשתלם בתכניה. במסגרת זו הוכשרו כ-25 מדריכי התכנית בהדרכת תכנית "דרך הכסף" על מנת שידריכו בני נוער במגזר הערבי.
  - במהלך מבצע "צוק איתן" התגייס הבנק ונרתם לסייע לילדים השוהים במקלטים ובמרחבים המוגנים. לשם כך, חבר הבנק לעמותות הפועלות באזור הדרום.
  - פרויקט "הצבעת השפעת", בו הזמין הבנק את עובדיו לבחור בעמותות המעסיקות ומשקמות בני נוער במצבי סיכון, המופיעות באתר "ערך מוסף". 5 העמותות שנבחרו על ידי עובדי הבנק זכו בתרומה כספית לצורך קיום פרויקטים משותפים עם הבנק.
  - במסגרת תמיכת הבנק בעסקים חברתיים המעסיקים ומקדמים אנשים בעלי צרכים מיוחדים, חבר הבנק לארגון IVN העוסק ביזמות ובהשקעות חברתיות, במטרה לסייע וללוות מיזמים עסקיים חברתיים מתחילים ולהביא לצמיחתם כעסקים חברתיים מניבים ובעלי הכנסה עצמית.
  - במסגרת פעילות הבנק למען עמותות המעסיקות אנשים בעלי צרכים מיוחדים חנך הבנק חנות "ערך מוסף מתנות ועוד..." הממוקמת בדיזנגוף סנטר בתל אביב. בחנות נמכרים מוצרים, פרטי שי ומתנות המיוצרים על ידי אנשים בעלי צרכים מיוחדים. החנות פועלת בחסות הבנק ובניהול עמותת "שכולו טוב", ומועסקים בה כמוכרנים נכי נפש, במטרה להכשירם לעבודה בשוק החופשי.
  - נטיעת חורש "מזרחי טפחות" ביער דודאים בדרום הארץ כחלק מתרומת הבנק לשיקום הנזקים בשריפת היער בכרמל.
- סניפי הבנק הינם חלק בלתי נפרד מהקהילה המקומית בה הם פועלים. כדי לחזק קשר זה, הבנק פיתח פרויקט בשיתוף קהילה מקומית בשם "נפגשים במזרחי טפחות". לאור הצלחת הפיילוט בשנת 2013, הורחב הפרויקט בשנת 2014. במסגרת הפרויקט התקיימו בסניפי הבנק השונים הרצאות ופעילויות במגוון נושאים - חלקם פיננסיים וחלקם נושאים אחרים להעשרה כללית. הפעילויות וההרצאות פתוחות לקהל הרחב ללא עלות ובהרשמה מראש.
- בשנת 2014 הקדישה קבוצת הבנק למעורבות חברתית ולתרומות 8.3 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לכ-7.9 מיליוני שקלים חדשים אשתקד, ובנוסף, השקיעו עובדי הבנק ומנהליו שעות עבודה בערך כספי של כ-4.3 מיליוני שקלים חדשים (4.2 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013) בעבודה קהילתית במסגרת הפעילויות השונות.
- בסך הכל הושקעו בפעילות הקהילתית-חברתית בקבוצת הבנק בשנת 2014 כ-12.6 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-12.1 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013.

גילוי על המבקרת הפנימית

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונתה	יולי 2011
השכלה	רואת חשבון; בעלת תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית) ובעלת תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית).
ניסיון	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.

בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות- התשנ"ט 1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב- 1992, לא משמשת המבקרת הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקרת פנימית של בנק יהב ומבקרת בחברות בנות של בנק מזרחי טפחות. בנוסף, לא משמשת המבקרת הפנימית של הבנק בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית.

בהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקרת לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות לקוחות. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2014 זכאית המבקרת הפנימית למסגרת של 274,835 כתבי אופציה לרכישת מניות הבנק. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף ניירות הערך של הבנק המוחזקים על ידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקרת הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקרת.

זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הוא יושב ראש דירקטוריון הבנק.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרת תכנית עבודה שנתית.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית

- מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:
- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל II ותהליך ה-ICAAP.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויושב ראש הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימי, מובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי המנהל הכללי. לאחר דיון בוועדת הביקורת והמלצה לאישור מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון. בהתאם לכך, ביום 19 בינואר 2015 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנים 2015-2018.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תכנית הביקורת השנתית, נוספות בתכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת הפיקוח על הבנקים וועדת הביקורת. בנוסף, מתייחסת הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי הנהלת הבנק. שינויים מהותיים, מובאים לאישור ועדת הביקורת. במקרה של שינויים שאינם מהותיים, נמסר לוועדת הביקורת דיווח בדיעבד. בדומה לתכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימי, ומובאת לדיון בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התכנית, מועברת התכנית לאישור הדירקטוריון. בהתאם לכך, ביום 19 בינואר 2015 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2015.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חוץ לארץ

המבקר הפנימי של הבנק, כוללת בתכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימית שלהם, למעט בנק מזרחי שוויץ, שבתקופת הדיווח היה לו מבקר פנימי משלו. ביחס לחברה זו, המבקר הפנימי מוודאת קיום ביקורת פנימית נאותה. בבנק יהב מוגשת תכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריונים של בנק יהב.

היקף העסקת המבקרת הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

מספר המשרות הממוצע של עובדים שהיו כפופים למבקרת הפנימית במהלך שנת 2014, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

בישראל		מחוץ לישראל	
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית	
(1)46	6	2.5(2)	

(1) כולל 6 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק יהב. בנוסף, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כשתי משרות נוספות.

(2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחוץ לארץ.

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב 1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כולל הוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקציית ביקורת פנימית.
- סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

גישה למידע

המבקרת הפנימית קיבלה גישה מלאה לכל מידע שנדרש על ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב - 1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורות בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנה למבקרים גישה מלאה כאמור.

הגשת דין וחשבון על מצאי המבקרת

המבקרת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת למחצית שנה מגישה המבקרת לחברי ועדת ביקורת, את רשימת כל הדוחות שהופצו במהלך מחצית השנה החולפת. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, על פי בקשת המנהל הכללי או המבקרת הראשית, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי או בנוכחות חברי הנהלה בבנק. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם חברי ועדת הביקורת ובהתייחס להמלצת המבקרת הפנימית, קובעים מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדיון בוועדת הביקורת.

ביום 15 ביולי 2014 הופצה רשימה חצי שנתית, במסגרת דיווח על ביצוע תכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2014. הדיווח נדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 10 באוגוסט 2014. דוח סיכום שנתי של עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2014 הופץ ביום 19 בפברואר 2015 ודיון לגביו צפוי להתקיים בוועדת הביקורת, בסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפות של ועדת הביקורת.

הערכת פעילות המבקרת הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית, יש בהם כדי להגשים את מטרת הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקרת הפנימית

להלן פרטים על השכר, ההפרשות הסוציאליות, ההטבות וההפרשות ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקרת הפנימית הראשית, בשנת 2014: שכר בסך של 1,298 אלפי שקלים חדשים, מענקים בסך של 642 אלפי שקלים חדשים (כולל סכום של 223 אלפי שקלים חדשים בגין שנת 2013 שאושר בשנת 2014 וכולל מענק שימור בסך של 172 אלפי שקלים חדשים), הפרשות סוציאליות בסך של 428 אלפי שקלים חדשים, הטבה בשל תשלום מבוסס מניות בסך של 680 אלפי שקלים חדשים ושווי הטבות נוספות בסך של 77 אלפי שקלים חדשים. סך כל התגמולים ששולמו או שנרשמה בגינם הפרשה למבקרת הפנימית בשנת 2014 עמד על 3,125 אלפי שקלים חדשים. היתרה של הלוואות שניתנו בתנאים רגילים לסוף שנת 2014 הסתכמה בסך של 44 אלפי שקלים חדשים.

להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקרת הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקרת בקשר עם עבודתה.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ערוכים על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

ישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן פירוט המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים:

הפרשה להפסדי אשראי מבוצעת החל מיום 1 בינואר 2011 על פי הוראות דיווח לציבור חדשות של המפקח על הבנקים, המבוססות על הקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310 ועל עמדות של רשויות פיקוח בארצות הברית, כפי שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים. הפרשה להפסדי אשראי נערכת באחד משני מסלולים: הפרשה פרטנית, והפרשה קבוצתית הכוללת גם את הפרשה על תיק האשראי לדיור על פי נוסחת עומק הפיגור. לפרטים, ראה ביאור 1ט' לדוחות הכספיים. ההפרשות הפרטניות להפסדי אשראי, מחושבות על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בהתבסס על הערכות של הנהלת הבנק, ביחס לתזרימי המזומנים הצפויים להתקבל ולמועדים בהם יתקבלו, בגין חובות שסכומם 700 אלף שקלים חדשים ומעלה. תזרימי המזומנים צפויים להתקבל ממקורות הפירעון השונים של החייב, לרבות פעילותו העסקית, מקורות פירעון פרטיים של הלווה, ממימוש ביטחונות שהועמדו לחיזוק האשראי, או ערבויות שניתנו על ידי החייב או צדדים שלישיים. הפרשה להפסדי אשראי היא הפער שבין יתרת החוב הרשומה, לבין הערך של תזרימי המזומנים הצפויים, מהוונים בריבית האפקטיבית של החוב המקורי. יש למחוק חשבונאית כל יתרת חוב המהווה "הפסד סופי", לא יאוחר מהתקופות שנקבעו בהוראות. במקרים בהם הביטחון מהווה מקור יחידי ובלעדי לפירעון החוב, מדידת ירידת הערך מתבססת על השווי ההוגן של הביטחון, ונמחקת חשבונאית יתרת החוב הרשומה שמעבר לשווי ההוגן של הביטחון, כנגד הוצאות בגין הפסדי אשראי. ההפסדים בפועל יכולים להתברר כשונים מההפרשות הספציפיות שנעשו.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלף שקלים חדשים, כפי שקבע הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה הפרשה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן - "FAS5"), בהתבסס על הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. הנוסחה מבוססת על שיעור הפסדי העבר לפי ענפי משק, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח. שיעורי הפסדי העבר המייצגים מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בשנים אלו (החל מיום 1 בינואר 2011) או שיעורי הפרשה ביחס ליתרה ממוצעת של החובות.

הבנק משתמש בשיעור ההפסדים אשר מהווה ממוצע של שיעורי הפסדי העבר בטווח השנים כאמור לעיל. בנוסף לממוצע שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור הפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור מתחשב הבנק גם בנתונים נוספים (התאמות איכותיות). לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים והערכת איכות כללית של האשראי לענף משק.

ביום 19 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. בנוסף, הוראה זאת כוללת הנחיות לחישוב הפרשה הקבוצתית בענפי משק אחרים (שיעור הפסדי האשראי יחושב לכל ענף משק על פי הפסדי העבר בטווח של חמש שנים).

כמו כן, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית, נדרש הבנק כי שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי צרכני, לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום. יישום ההנחיות בחוזר יבוצעו בדרך של מכאן ולהבא.

בהתאם לדרישות החוזר, ביצע הבנק התאמה להפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים, והוא נערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית חישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. סך הכל, תוספת ההתאמה האיכותית של ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שנזקפה לסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי בדוחות הכספיים לשנת 2014, הסתכמה בכ-54 מיליון שקלים חדשים, לפני מס. לאחר תוספת ההתאמה האיכותית כנדרש על פי ההוראות, מסתכמת ההתאמה האיכותית בבנק בשיעור של 0.75% ובבנק יהב בשיעור של 0.5% (בהתאם לתנאים המיוחדים שנקבעו בחוזר המפקח מיום 19 בינואר 2015).

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת שעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת. הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

כמו כן, הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329, כמפורט במכתב המפקח על הבנקים מיום 21 במרץ 2013, "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".

בהתאם להוראות, עודכנו ההנחיות בנושא חישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור כמפורט להלן.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, נדרש הבנק לבחון, ובהתאם לצורך לעדכן את השיטה לקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור. בבחינת השיטה יש להתחשב במכלול הגורמים המשפיעים על סיכויי הגבייה של הלוואות אלו. כמו כן, נדרש הבנק, החל מהרבעון השני של שנת 2013, לוודא כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בשל הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות אלו (לא כולל הלוואות לדיור אשר בשלן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית).

עד ליישום ההוראות החדשות כאמור לעיל, חושבה יתרת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור כנגזרת מהגידול בהיקף מתן האשראי השוטף, בהשוואה לעבר.

ההתאמה הראשונית של ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לשיעור של 0.35%, שנכללה בדוחות הכספיים לשנת 2013 הסתכמה לכ-191 מיליון שקלים חדשים לפני מס, ומעודכנת בהתאם, באופן שוטף.

מכשירים נגזרים מטופלים ומוצגים על פי הקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 815 ו-ASC 820. על פי ההוראות, כל הנגזרים מוצגים במאזן על פי השווי ההוגן. ASC 820 (FAS 157) מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק בוחן האם שוק בו נסחרים מכשירים פיננסיים היו פעיל, בהתבסס על הפרמטרים הבאים: היקף וכמות העסקאות המתבצעות בשוק, המרווח הקיים בין מחיר קניה לבין מחיר מכירה, ומידת ההתאמה בין מחירים של עסקאות דומות באותו שוק.

על פי התקן, יש לשקף את הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי ההוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי ההוגן. בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3. לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 י"ט לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שוויים הוגן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נמדדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים הוגן של ניירות הערך נקבעו על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שערי בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצוטטות. לחישוב השווי ההוגן נערך תיקוף, על ידי אגף בקרת סיכונים בבנק, שאינו לוקח חלק בתהליך חישוב השווי ההוגן, ובעזרת יועץ מקצועי חיצוני המתמחה במודלים לחישוב שווי הוגן של מכשירים פיננסיים. התיקוף מתבצע באמצעות בחינת ההנחות והפרמטרים של המודל; בחינת המתודולוגיה של המודל ואופן יישומה; וסקירה בלתי תלויה של המודל תוך השוואה למודלים אחרים, ככל שניתן. לפירוט ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 נכללו אומדנים קריטיים ביחס לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני במספר השקעות בניירות ערך, בעלות השקעה מקורית כוללת של כ-39 מיליון דולר (כ-152 מיליון שקלים חדשים). היקף ירידת הערך שהוכרה כירידה שאינה בעלת אופי זמני, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 בכ-38 מיליון דולר (כ-148 מיליון שקלים חדשים). לצורך אמידת ירידת הערך כאמור, חושב שוויי ההוגן של ההשקעות על סמך מחירי שוק המצוטטים בשוק העיקרי. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של הניירות האמורים היא בעלת אופי אחר מזמני. הונח כי הירידה בשווי לעומת סטית ההשקעה המקורית איננה בעלת אופי זמני, בעיקר לאור השיעור המהותי של הירידה, לאור הזמן הממושך בו לא חלה עלייה בשווי המצוטט, ולאור השחיקה ב"כריות ההגנה" של ההשקעות. שווי השקעות אלו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 עומד על כ-1 מיליון דולר (כ-4 מיליון שקלים חדשים).

שווי ההשקעות בפועל עשוי להתברר בעתיד כשונה מהותית מהאומדן האמור. היקף ההשפעה על הדוחות הכספיים בעתיד עשוי לנוע בין רישום הוצאה נוספת בסך כ-1 מיליון דולר (כ-4 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי שווי ההשקעות ימשיך לקטון, לבין רישום הכנסה בסך כ-38 מיליון דולר (כ-148 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי מלוא ירידת הערך הינה זמנית.

הבנק קבע הליך תיקוף לשווי ההוגן של מכשירים הנמדדים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה, באחריות האגף לבקרת סיכונים. הליך התיקוף כולל בחינה של תהליך קביעת השווי ההוגן, של ההנחות הנכללות בתהליך זה ושל המודלים המשמשים לחישוב. הליך התיקוף מתייחס הן לשווי ההוגן הטהור, המחושב לפי תנאי השוק הרלוונטי על פי התקינה, והן לרכיב סיכון האשראי הכלול בשווי ההוגן.

התחייבויות בגין זכויות עובדים מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על שיעורי היוון שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמורה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים שיעור ההיוון בחישוב האקטוארי לגבי עובדים שפרשו ובחרו בפנסיה הינו 4%.

היקף התחייבויות הקבוצה בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם בכ-779 מיליוני שקלים חדשים. (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

	עליה של 0.25% בשיעור ריבית ההיוון		שינוי של 1% בשיעור העליה השנתי של השכר		שינוי של 5% בשיעור העזיבה לפני גיל פרישה		שינוי של 10% בשיעור ההטבה הממוצע לפורש שמקבל הטבה	
	עליה	ירידה	עליה	ירידה	עליה	ירידה	עליה	ירידה
עתודה לפיצויים	(6)	26	(22)	10	(10)	3	(3)	-
פנסיה תקציבית	(4)	-	-	-	-	-	-	-
מענקים	(2)	-	-	-	-	-	-	-

לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים וההשפעה הצפויה על ההון של הבנק, ליום 1 בינואר 2015, ראה ביאור 1 כ"ז.1 לדוחות הכספיים.

עסקאות תשלום מבוססות מניות הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תכנית אופציות למנהל הכללי ולמנהלי הבנק, שערך נאמד על ידי חוות-דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודלים מקובלים לרבות מודל בלאק ושולס, המודל הבינומי ומודל מונטה קרלו בהתבסס על הנחות שונות בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה.

ערך ההטבה נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה של האופציות, בשיטת הפחתה מואצת. לפרטים, ראה גם ביאור 16א לדוחות הכספיים.

שווי ההטבה בפועל בעת מימוש האופציות, מוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, ומנגד חייב במס שכר. סך ההוצאה המוכרת לצרכי מס, שבגינה ירשום הבנק הטבת מס בדוח רווח והפסד, לא יעלה על שווי ההטבה המקורי בעת הענקת האופציות. הטבת מס בסכום שיעלה הסך האמור, תיזקף ישירות להון העצמי.

חלק מתכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבשילות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת בעיקר מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 14.5%, ומפרמטרים אחרים (לפרטים ראה ביאור 16א. לדוחות הכספיים). בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתכנית האופציות. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הותאמו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה ראוי לממש בהתאם לפרמטרים בפועל בכל אחת משנות התכנית. בהתאם לכך, שווי ההטבה הכולל, הנפרס בדוחות הכספיים במסגרת הוצאות השכר, שיתרתו (שטרם הוכרה כהוצאות שכר) ליום 31 בדצמבר 2014 מגיעה לכ-31 מיליוני שקלים חדשים.

שינויים בהערכת ההנהלה, בתשואה על ההון בפועל או בפרמטרים האחרים כאמור, לעומת ההערכה המקורית, ישפיעו על כמות האופציות שיוענקו, וכתוצאה מכך על הוצאות השכר. יתרת שווי ההטבה הכולל כאמור לעיל, עשויה לקטון, לכל היותר, לכ-9 מיליוני שקלים חדשים, או לחילופין לגדול, לכל היותר לכ-47 מיליון שקלים חדשים.

הפרשות בגין תביעות משפטיות - בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סוגו תביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"צפויה", נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.

2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"אפשרית", נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.

3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ"קלושה", לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 19 ד' ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק.

כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולכן לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך את סיכויי התממשות החשיפה.

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים נערכת בהתאם לתקן הבינלאומי IAS 36 - ירידת ערך נכסים. הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך.

מיסים נדחים - ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים.

המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

נכסי מיסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם.

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2014 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-765 מיליוני שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על הפרשה למיסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למיסים בסכום של כ-21 מיליוני שקלים חדשים. בגין אי ודאויות במסים על ההכנסה מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן המופקד על בקרת העל בבנק הוא דירקטוריון הבנק. שמות חברי הדירקטוריון, מימונתם החשבונאית והפיננסית וכשירותם המקצועית מפורטים בפרק הדירקטוריון להלן. בהליכי העריכה, הבקרה ואישור של הדוחות הכספיים מעורבים אורגנים נוספים ונשאי משרה כמפורט להלן.

הדוחות הכספיים נערכים בבנק ביחידה מקצועית, בראשותו של החשבונאי הראשי, לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם למדיניות גילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

במקביל לעריכת הדוחות הכספיים, ועל בסיס טיטוט הדוחות המועברת אליהם, מאשרים כל חברי הנהלה, בחתימתם, שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים ביחס לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקרות אפקטיביות על מנת להבטיח שכל מידע מהותי שבתחום אחריותם מובא לידיעתם, וכן שכל חולשה מהותית או ליקוי משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים. לפירוט שמותיהם ותפקידיהם של חברי הנהלה בבנק, ראה פרק חברי הנהלת הבנק להלן.

תהליך ההפרשה להפסדי אשראי הינו תהליך שיטתי, במסגרתו מרוכזות תוצאות הדיונים בתני ועדות שונות המטפלות בחובות בעייתיים וחשיפות אשראי של הבנק, בועדה בראשות החשבונאי הראשי. בועדה משתתפים מנהל החטיבה העסקית (מנהל סיכונים האשראי), מנהל החטיבה הקמעונאית, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים (CRO), מנהל הסקטורים הרלוונטים וגורמי אשראי מקצועיים נוספים. בועדה, מתקיים דיון פרטני בלקוחות מסווגים. תוצאות הדיון קובעות את הסיווג וההפרשה הנאותים ללקוח. בנוסף דנה הועדה בהפרשה הקבוצתית בגין ענפי המשק השונים. תוצאות הדיון קובעות את שיעורי ההפרשה הנצפים ואת ההתאמות האיכותיות הנדרשות לשיעורי ההפרשה הקבוצתית. כמו כן, פועלת בבנק ועדת הפרשות להפסדי אשראי בראשות המנהל הכללי. בועדה זו מתקיים דיון פרטני נוסף בסיווגים ובהפרשות של לקוחות גדולים, וכן נקבעת נאותות ההפרשה הכוללת להפסדי אשראי, לרבות הפרשות קבוצתיות. בועדה בראשות המנהל הכללי משתתפים מנהל החטיבה העסקית (מנהל סיכונים האשראי), מנהל החטיבה הקמעונאית, מנהל החטיבה הפיננסית, החשבונאי הראשי, מנהל החטיבה לבקרת סיכונים (CRO), היועץ המשפטי הראשי וגורמי אשראי מקצועיים. כמו כן, נבחנות על ידי היועץ המשפטי הראשי והחשבונאי הראשי הפרשות הנדרשות בגין תביעות שהוגשו כנגד הבנק.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן: "ועדת הגילוי") בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי וחברי הנהלה נוספים. במסגרת דיונים אלה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, התפתחויות החייבות להיות מדווחות לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שלגביהם קיימים חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים. כחלק מהצגת הנושאים בפני ועדת הגילוי מובאת גם התייחסותם המקצועית של רואי החשבון המבקרים.

ועדת הביקורת של הדירקטוריון דנה וממליצה על אישור הדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים של הבנק (לפירוט שמותיהם של חברי ועדת הביקורת וכשירותיהם ראה פרק הדירקטוריון להלן).

ועדת הביקורת דנה בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים, על מרכיביהם השונים, לרבות סיווגים והפרשות להפסדי אשראי של חובות בעייתיים, טרם הבאתם לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון.

ועדת הביקורת בוחנת את הערכות והאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד; הערכות השווי, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהם נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.

בישיבות ועדת הביקורת בהן נידונים הדוחות הכספיים משתתפים גם יושב ראש הדירקטוריון, המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי ורואי החשבון המבקרים. ה-CRO והמבקר הפנימי הראשי מוזמנים לישיבות הועדה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיפים 302 ו-404 בחוק Sarbanes-Oxley האמריקאי, מובא בפני ועדת הביקורת דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי או בבקרה הפנימית על דיווח כספי. לדיונים אלה מוזמנים גם המבקר הפנימי, ה-CRO וראי החשבון המבקרים. כל דיווח על ליקויים משמעותיים מוצג גם לדירקטוריון.

ועדת הביקורת מתכנסת פעמיים לדון בדוחות רבעוניים ושלוש פעמים לדון בדוחות שנתיים, כאשר הישיבה האחרונה מתקיימת, ככל הניתן, לפחות מספר ימים לפני התכנסות מליאת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים.

לאחר תום הדיונים בועדת הביקורת, מועברות לדירקטוריון המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים יחד עם טיוטת הדוחות הכספיים, כך שהמסמכים יהיו בידי חברי הדירקטוריון לפחות שלושה ימי עסקים לפני הדיון בהם בדירקטוריון. במסגרת הדיון בדירקטוריון מוצגות על ידי החשבונאי הראשי התוצאות הכספיות וניתוח שלהן. יושב ראש ועדת הביקורת מביא בפני הדירקטוריון את המלצות ועדת הביקורת באשר לנושאים שנדונו בפניה ולאישור הדוחות הכספיים. בישיבת הדירקטוריון הדנה באישור הדוחות הכספיים משתתפים, מלבד חברי הדירקטוריון, גם המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי, ה-CRO, המבקר הפנימי הראשי וראי החשבון המבקרים, וכן משתתפים נוספים המוזמנים לדיון בהתאם לעניין. ראי החשבון המבקרים מציגים בדיון את התייחסותם.

בתום הדיון, מתקבלת החלטה בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, ובדבר הסמכת יושב ראש הדירקטוריון, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

דוח רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים לאמור בביאור 11.ד19 א-ב לדוחות הכספיים בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק, ביניהן תביעות אשר הוגשו בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, וכן לחקירת משרד המשפטים בארצות הברית, הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוססות על Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי).

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ולנהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2014 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של ההנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

הקוד האתי

שקיפות מלאה הינה תנאי הכרחי לממשל תאגידי בכלל ולממשל תאגידי של ניהול סיכונים יעיל בפרט. מדיניות גילוי נאות של אירועים, תהליכים תומכים ומבנה ארגוני הולם, יוצרים ממשקי עבודה שוטפים התומכים ומאפשרים לדירקטוריון הבנק לבצע את תפקידו. על מנת לבצע את האמור במקצועיות והקפדה, מעודד הארגון "תרבות בקרה פנימית". קרי, הדירקטוריון והנהלת הבנק מעודדים בקרב הארגון רמה גבוהה של אתיקה ויושרה, אשר יונחלו באמצעים הבאים:

- ערוצי תקשורת אפקטיביים המבטיחים העברת מסרים בדבר אתיקה, יושרה וחשיבות הבקרה הפנימית מהדירקטוריון ומהנהלה הבכירה, לכל עובדי הבנק.
- מתן דוגמה אישית של הנהלה הבכירה.
- קוד אתי כתוב, ותיעוד שכל העובדים קראו ואישרו.
- מנגנוני פיקוח שבאמצעותם ניתן לוודא עמידת העובדים בדרישות ובכללי ההתנהגות.
- מנגנוני עידוד לדווח על חשד לביצוע פעולות בלתי תקינות.
- מנגנוני אכיפה כלפי מפרי כללי התנהגות.

הקוד האתי של הבנק נכתב לאחר למעלה משנה של מפגשים וישיבות, שבהם נטלו חלק מספר רב של עובדים ומנהלים בבנק. אין ספק כי רכישת קוד אתי מן המוכן ממומחים חיצוניים לאתיקה, הייתה מקצרת את התהליך, אך הייתה חוטאת למטרתו העיקרית של הקוד: מתן ביטוי אותנטי ומדויק ל"רוח" הבנק ולתרבות הארגונית השוררת בו, כפי שהיא משתקפת בעיניהם של עובדיו ומנהליו.

תהליך כתיבת הקוד, שהתבסס על ניתוח אירועים שעלו מהשטח, ופעילות ההטמעה של ערכיו, הכשירו את הקרקע לשילוב הקוד בפעילות היומיומית כדרך חיים, והסתייעות בערכיו להתמודדות עם סוגיות ודילמות העולות בשגרת העבודה.

ביום 24 בנובמבר 2008 אישר דירקטוריון הבנק את ערכי הקוד האתי המחייב את הארגון בכלל וכל אחד מעובדיו ומנהליו בפרט.

על מנת להבטיח כי העיסוק בנושא האתי יהיה תדיר וישמור על רמה גבוהה של אקטואליות, הוקמה בבנק ועדת אתיקה בראשות מזכירת הבנק. הועדה כוללת את נציגי יחידות המטה והסניפים. הועדה מלווה את תהליך ההטמעה של הקוד האתי, אשר בוצע במהלך שנת 2009, ובמסגרתו עברו כל עובדי הבנק ומנהליו סדנאות להטמעת הקוד האתי, שבסיומן חתם כל אחד מהעובדים והמנהלים על הקוד האתי. עם סיום מהלך ההטמעה פורסם הקוד האתי באתר האינטרנט של הבנק. ועדת האתיקה מתכנסת אחת לחודש וממשיכה במהלך הטמעת הקוד באופן שוטף, על ידי פרסום דילמות לעובדי הבנק, דיון בדילמות העולות מהשטח, ובחינת תהליך הטמעת הקוד האתי.

במהלך שנת 2010 הוקם פורטל ייעודי לנושא הקוד האתי באינטראנט הכולל, בין היתר, דיווחים מישיבות הועדה, דילמות ומאמרים מקצועיים בנושא. הפורטל מהווה ערוץ דיווח נוסף לדילמות אתיות. בנוסף, במהלך שנת 2012, בנוסף לפעילות השוטפת, התקיים כנס מנהלים בנושא שיפור ופיתוח מיומנויות להתמודדות עם דילמות אתיות מורכבות. בפתיחת הכנס התייחס המנהל הכללי של הבנק לקשר בין התכנית האסטרטגית של הבנק לערכי הקוד האתי. בנוסף, התקיים כנס אתיקה בחטיבה הפיננסית, בהשתתפות מנהלי השלוחות בחוץ לארץ, וזאת בהמשך להדרכות שהתקיימו בשלוחות עצמן.

במהלך שנת 2013 המשיכו יחידות הבנק בהטמעת הקוד האתי, תוך שימוש במגוון כלים, בהתאם לתכנית העבודה.

לאחר חמש שנים של פעילות בנושא הקוד האתי בבנק, החל בשנת 2013 מהלך לבחינת אפקטיביות הטמעת הקוד ביחידות הבנק.

התהליך כלל הפעלת שני אמצעים:

- קבוצות מיקוד שנערכו עם עובדי הבנק.
- ביצוע סקר, הכולל מספר שאלות, שנועדו לבחון את עמדת המשיבים, בנוגע להצלחת הטמעת הקוד.

לסקר ענה מדגם של למעלה מ-400 עובדי הבנק (עם/ללא כפיפים, מטה וסניפים).

במהלך שנת 2014 התקיימה הכשרה למנהלים ביחידות המטה בדרגי ביניים ומנהלי סניפים, וזאת במטרה לחזק את מעמדם של המנהלים כמובילי האתיקה ביחידותיהם ולהקנות כלים להתמודדות עם סוגיות אתיות.

הדרכת המנהלים בוצעה בהנחיית חברי ועדת האתיקה ובמהלכה הוצגו סקירת אבני הדרך בהתפתחות הקוד האתי בבנק וניתוח דילמה אתית על פי מודל שבעת הצעדים.

החלק השני של הסדנה הוקדש לתרגול חווייתי של דיון בדילמה אתית.

במסגרת תכנית העבודה לשנת 2015 צפוי להתקיים לראשונה "יום אתיקה שנתי", פעילות חוצת יחידות שבאמצעותה ייחשפו יחידות הבנק השונות לסוגיות אתיות איתן מתמודדות יחידות אחרות בבנק.

כמו כן, ימשיך הבנק לבצע קבוצות מיקוד, ויבצע סקר נוסף, על מנת לאמוד את התקדמות התהליך של הטמעת הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, תוארם ותפקידיהם:

אלדד פרשר	מנהל כללי	
מנחם אביב	סגן מנהל כללי	מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי וחשבונאי ראשי
ישראל אנגל	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה הקמעונאית
אילה חכים		מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומנהלת טכנולוגיית המידע
משה לארי	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)
ניסן לוי	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות
אופיר מורד	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית
דינה נבות	סגן מנהל כללי	מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים
דורון קלאוזנר	סגן מנהל כללי	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)
ריטה רובינשטיין	סגן מנהל כללי	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל
גלית ויזר		מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית
ד"ר שמעון וייס ⁽¹⁾		יועץ משפטי ראשי, מנהל החטיבה המשפטית
מאיה פלר		מזכיר הבנק
בני שוקרון		דובר הבנק

(1) ביום 31 בדצמבר 2014 חדל ד"ר שמעון וייס לכהן כיועץ המשפטי הראשי של הבנק וכמנהל החטיבה המשפטית בשל פרישתו לגמלאות. ביום 1 בינואר 2015 החלה עורכת דין רחלי פרידמן לכהן כיועצת המשפטית הראשית של הבנק וכמנהלת החטיבה המשפטית.

נושאי משרה בכירה

להלן פרטים לגבי נושאי משרה בכירה שאינם דירקטורים של הבנק:

אלדד פרשר	
תאריך תחילת כהונה תואר	3.11.2004 (16.8.2013 בתפקיד המנהל הכללי של הבנק) מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי התפקיד שממלא בחברה בת	מנהל כללי יושב ראש בנק המזרחי שוויץ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הפיננסית - CFO ומנהל סיכוני השוק, בבנק מזרחי טפחות בע"מ
מנחם אביב	
תאריך תחילת כהונה תואר	13.4.2005 סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי דירקטור בחברת מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במינהל עסקים (M.B.A) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	חשבונאי ראשי של בנק מזרחי טפחות בע"מ
ישראל אנגל	
תאריך תחילת כהונה תואר	1.1.2005 סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה הקמעונאית דירקטור בבנק יהב, דירקטור ב"טפחות ביטוח" ⁽¹⁾
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני במנהל עסקים (מימון) - אוניברסיטת בר אילן, רואה חשבון
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה הקמעונאית - בנק מזרחי טפחות בע"מ

(1) טפחות ביטוח – טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ

נושאי משרה בכירה - המשך

גלית ויזר⁽¹⁾

7.7.2011	תאריך תחילת כהונה
מבקרת פנימית ראשית; מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה
מבקרת פנימית ראשית של בנק יהב; והחברות: "אתגר", "נאמנות", "מזרחי	בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
טפחות הנפקות", "נציבים", "טפחות ביטוח" ⁽²⁾ .	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר
לא	או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
בוגרת תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית) ובעלת תואר	השכלה
שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית), רואת חשבון	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.	

שמעון וייס⁽³⁾

2.10.1999	תאריך תחילת כהונה
יועץ משפטי ראשי	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה
מנהל הסיכונים המשפטיים	בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר
לא	או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
LL.B - האוניברסיטה העברית בירושלים,	השכלה
LL.M - האוניברסיטה העברית בירושלים,	
DR.JUR. - האוניברסיטה העברית בירושלים	
M.B.A - אוניברסיטת תל אביב	
יועץ משפטי ראשי, בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

- (1) בהתאם להוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות- התשנ"ט 1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.
- (2) אתגר - אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ.
נאמנות - מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ.
מזרחי טפחות הנפקות - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ.
נציבים - נציבים נכסים וצידוד בע"מ.
- (3) ביום 31 בדצמבר 2014 חדל ד"ר שמעון וייס לכהן כיועץ המשפטי הראשי של הבנק וכמנהל החטיבה המשפטית בשל פרישתו לגמלאות. ביום 1 בינואר 2015 החלה עורכת דין רחלי פרידמן לכהן כיועצת המשפטית הראשית של הבנק וכמנהלת החטיבה המשפטית.

נושאי משרה בכירה - המשך

אילה חכים

<p>1.7.2013</p> <p>מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, ומנהלת טכנולוגיית המידע של הבנק</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון כלכלה ומדעי המדינה - אוניברסיטת בר אילן</p> <p>תואר שני - מנהל עסקים - אוניברסיטת בר אילן</p> <p>תת - אלוף, מפקדת יחידת לוט"ם בחיל התקשוב</p>	<p>תאריך תחילת כהונה</p> <p>התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד</p> <p>בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי</p> <p>השכלה</p> <p>ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)</p>
--	--

משה לארי

<p>8.11.2009 (16.8.2013 בתפקידו הנוכחי)</p> <p>סגן מנהל כללי</p> <p>מנהל החטיבה הפיננסית - CFO ומנהל סיכוני השוק</p> <p>יו"ר מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, דירקטור בבנק יהב</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון</p> <p>מנהל החטיבה לתכנון תפעול ונכסי לקוחות בבנק מזרחי טפחות בע"מ</p>	<p>תאריך תחילת כהונה</p> <p>תואר</p> <p>התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד</p> <p>בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי</p> <p>השכלה</p> <p>ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)</p>
---	--

ניסן לוי

<p>2.2.2014</p> <p>סגן מנהל כללי</p> <p>מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות</p> <p>יו"ר "טפחות ביטוח"⁽¹⁾, יו"ר מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ</p> <p>לא</p> <p>תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון</p> <p>מנהל החטיבה הפיננסית, בבנק ירושלים בע"מ</p> <p>מנהל חטיבת הסיכונים ומנהל סיכונים ראשי CRO, בבנק ירושלים בע"מ</p>	<p>תאריך תחילת כהונה</p> <p>תואר</p> <p>התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד</p> <p>בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי</p> <p>השכלה</p> <p>ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)</p>
---	--

(1) טפחות ביטוח – טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ

נושאי משרה בכירה - המשך

אופיר מורד	
1.1.2014	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה לבנקאות עסקית ומנהל סיכוני אשראי	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים, תואר שני בהנדסת תעשייה וניהול.	
סגן מנהל החטיבה לבנקאות עסקית בבנק מזרחי טפחות בע"מ	
דינה נבות	
1.4.2012	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
תואר ראשון בעבודה סוציאלית - אוניברסיטת תל אביב, תואר שני בעיתונאות ותקשורת - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני בפסיכולוגיה חברתית וסוציולוגיה - אוניברסיטת בר אילן	
סמנכ"ל שיווק ב-HOT מערכות תקשורת, סמנכ"ל שיווק בקרליין - פריגו ישראל	
מאיה פלר	
20.4.1997	תאריך תחילת כהונה
מזכיר הבנק	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
תואר ראשון (B.A.) מדעי הרוח - אוניברסיטת תל אביב	
מזכיר בנק מזרחי טפחות בע"מ	

נושאי משרה בכירה - המשך

דורון קלאוזנר	
תאריך תחילת כהונה	8.11.2009
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים - CRO
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת בר-אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהל החטיבה לבנקאות עסקית בבנק מזרחי טפחות בע"מ

ריטה רובינשטיין	
תאריך תחילת כהונה	1.1.2007
תואר	סגן מנהל כללי
התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל יו"ר מזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ, יו"ר נציבים נכסים וצידוד בע"מ.
בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי	לא
השכלה	תואר ראשון (B.A) במדעי החברה והרוח - האוניברסיטה העברית ירושלים, תואר שני (M.A) במדעי החברה והרוח - אוניברסיטת בר אילן
ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל בבנק מזרחי טפחות בע"מ

שינויים שחלו במהלך שנת 2014

ביום 1 בינואר 2014 נכנסו לתוקף המינויים הבאים:

- מר דורון קלאוזנר החל לכהן כמנהל החטיבה לבקרת סיכונים ו-CRO של הבנק. עד לאותו מועד כיהן מר דורון קלאוזנר כמנהל החטיבה לבנקאות עסקית.

- מר אופיר מורד החל לכהן כמנהל החטיבה לבנקאות עסקית.

ביום 2 בפברואר 2014 החל מר ניסן לוי לכהן כמנהל החטיבה לתכנון, תפעול ונכסי לקוחות.

ביום 29 במאי 2014 הודיע היועץ המשפטי הראשי של הבנק, ד"ר שמעון וייס, כי ביום 31 בדצמבר 2014 יסיים את תפקידו בשל פרישתו לגמלאות. הוחלט למנות את עורכת דין רחלי פרידמן ליועצת המשפטית הראשית של הבנק.

ביום 31 בדצמבר 2014 חדל ד"ר שמעון וייס לכהן כיועץ המשפטי הראשי של הבנק וכמנהל החטיבה המשפטית.

ביום 1 בינואר 2015 החלה עורכת דין רחלי פרידמן לכהן כיועצת המשפטית הראשית של הבנק וכמנהלת החטיבה המשפטית.

פירוט תגמולים⁽¹⁾ לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2014

הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁴⁾	תגמולים בעבור שירותים ⁽³⁾									פרטי מקבל התגמולים ⁽²⁾	
תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2014 (בשנים)	השלמת עתודות בגין הפרשות סוציאליות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון	סך הכל לפני השלמת עתודות	שווי הטבות נוספות ⁽⁷⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁶⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁵⁾	מענקים ⁽¹⁶⁾	שכר	תפקיד	שם	יושב ראש	משה וידמן ⁽⁸⁾
-	5.0	499	4,921	-	*4,921	143	-	807	*1,627	2,344	הדירקטוריון	
40	-	-	8,986	2,558	**6,428	147	1,543	**977	926	**2,835	מנהל כללי	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
208	2.1	764	5,551	2,296	3,255	88	724	902	430	1,111	סגן מנהל כללי, מורה ⁽¹⁰⁾ מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	אופיר מורד ⁽¹⁰⁾
40	4.3	412	3,227	-	3,227	74	1,075	463	493	1,122	סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	דינה נבות ⁽¹¹⁾
69	13.3	1,029	3,103	-	3,103	83	947	427	515	1,131	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה הפיננסית	משה לארי ⁽¹²⁾

* כולל מענק בסך 1,016 אלפי שקלים חדשים בגין שנת 2013 שאושר בשנת 2014. סך הכל שכרו של מר משה וידמן לשנת 2014 לא כולל מענק לשנת 2013 הסתכם ב-3,905 אלפי שקלים חדשים.

** כולל שכר בסך של 448 אלפי שקלים חדשים והפרשות סוציאליות בסך של 98 אלפי שקלים חדשים בגין שנת 2013. סך הכל שכרו של מר אלדד פרשר לשנת 2014 לא כולל הפרשי שכר וסוציאליות בגין שנת 2013 והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון הסתכם ב-5,941 אלפי שקלים חדשים.

פירוט תגמולים⁽¹⁾ לנושאי משרה בכירה - המשך

באלפי שקלים חדשים

שנת 2013										
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽⁴⁾		תגמולים בעבור שירותים ⁽³⁾					פרטי מקבל התגמולים ⁽²⁾		
	תקופה ממוצעת לפירעון (בשנים)	יתרה ליום 31.12.2013	סך הכל	שולי הטבות נוספות ⁽⁷⁾	תשלום מבוסס מניות ⁽⁶⁾	הפרשות סוציאליות ⁽⁵⁾	מענקים ⁽¹⁶⁾	שכר	תפקיד	שם
69	5.0	1,849	4,526	123	-	1,917	-	2,486	יושב ראש הדירקטוריון	משה וידמן ⁽⁸⁾
11	1.0	40	1,882	93	274	384	-	1,131	מנהל כללי	אלדד פרשר ⁽⁹⁾
98	-	-	5,344	155	* 1,900	259	-	3,030	מנהל כללי לשעבר	אליעזר יונס ⁽¹³⁾
-	-	-	2,282	103	-	656	292	1,231	מנהל כללי של חברה בת - יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד	דן לובש ⁽¹⁴⁾
36	7.5	758	2,247	71	733	336	-	1,107	סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	דינה נבות ⁽¹¹⁾
36	1.0	22	2,101	83	557	341	-	1,120	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	דורון קלאוזנר ⁽¹⁵⁾

* כולל פריסה לא לינארית של תכנית אופציות למנהל הכללי לשעבר שאושרה ביום 30 בנובמבר 2008 על פני 5 שנים וארבעה חודשים. האופציות יוענקו למנהל הכללי לשעבר בחמש מנות ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. התכנית נפרסת כמפורט להלן:
 סך של 1.2 מיליון שקלים חדשים בשנת 2008, 14.3 מיליון שקלים חדשים בשנת 2009, 10.4 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010, 6.4 מיליון שקלים בשנת 2011, 3.9 מיליון שקלים בשנת 2012, 1.9 מיליון שקלים בשנת 2013 ו-0.5 מיליון שקלים בשנת 2014. לפרטים, ראה ביאור 1.א16 לדוחות הכספיים.

הערות:

- (1) התגמולים במונחי עלות לבנק ואינם כוללים מס שחר.
- (2) מקבלי התגמולים מועסקים בהיקף משרה של 100%, ואינם מחזיקים בהון הבנק.
- (3) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (4) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (5) כולל פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
- (6) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 16א. לדוחות הכספיים.
- (7) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (8) מר משה וידמן - ביום 17 ביוני 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות את התקשרות הבנק באשר לתנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש דירקטוריון הבנק. ("תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון")
מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012. הסכם ההעסקה הינו לתקופה של 3 שנים מיום תחילת הכהונה בפועל והוא יבוא לידי סיום ביום 30 בנובמבר 2015. על אף האמור לעיל, יא ראשי כל צד להודיע על ניתוק יחסי עבודה במועד כלשהו, גם לפני תום התקופה הקצובה, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שלושה חודשים לצד האחר.
בגין עבודתו זכאי היושב ראש לשכר חודשי בסך של 180 אלפי שקלים חדשים, צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן. כמו כן, זכאי היושב ראש למענק שנתי בגובה של עד תשע משכורות ולמענק נדחה נוסף עם סיום כהונתו בגובה של עד תשע משכורות נוספות. המענקים יחושבו בהתבסס על התשואה להון, התשואה השנתית של מניית הבנק, יחס היעילות התפעולית של הבנק והערכת הדירקטוריון למילוי תפקידיו המיוחדים של יושב הראש בתחומים שנקבעו.
הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 15.83% מהמשכורת להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים. כמו כן, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מהמשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.
עם סיום עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, ישלם לו הבנק סכום השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו. כמו כן, ישלם הבנק מענק הסתגלות אשר יעמוד על סך של שש משכורות חודשיות בתוספת הפרשות לתנאים סוציאליים.
בנוסף לאמור, באם הסתיימה עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון לפני תום התקופה הקצובה, ישולמו ליושב ראש סכומים נוספים כמפורט בהסכם ההעסקה, וזאת בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם ההעסקה.
עם סיום עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון ייתן הבנק מכתב לשחרור כל התשלומים שהפריש לתגמולים, פנסיה ופיצויים וזאת במקום מלוא החבות בפיצויי פיטורין להם זכאי יושב ראש הדירקטוריון. כמו כן, הבנק ישחרר ליושב ראש הדירקטוריון את קרן ההשתלמות.
יתר תנאי הכהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון פורטו בדוח מידי מיום 24 באפריל 2013, אסמכתא מספר 01-044368-2013 (להלן: "הדוח המידי בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון"). איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.
לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.
- (9) מר אלדד פרשר - ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013. ביום 4 במאי 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר

שהתקבל לכך אישורה של ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של המנהל הכללי. ביום 10 ביוני 2014 אושרו תנאי הכהונה וההעסקה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

תנאי העסקת המנהל הכללי נקבעו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק כפי שהותאמה להוראות בנק ישראל, כאמור לעיל. מדיניות זו אושרה על ידי ועדת התגמול, דירקטוריון הבנק והאסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי, כפי שאלו פורטו בנספח ב' לדוח שפרסם הבנק מיום 4 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-056838 (להלן: "הדוח המיידית בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל"): הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה, וכל צד רשאי לסיימה מכל סיבה שהיא, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שלושה חדשים, לצד האחר.

בגין עבודתו זכאי המנהל הכללי לשכר חודשי בסך של 185 אלפי שקלים חדשים, צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 16 באוגוסט 2013, וכן לתנאים נלווים.

הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.83% מהמשכורת להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים. כמו כן, הבנק מפריש עבור המנהל הכללי לקרן השתלמות סכום בשיעור של 7.5% מהמשכורת.

עם סיום עבודתו של המנהל הכללי, במועד כלשהו ומסיבה כלשהי, ישלם לו הבנק מענק פרישה בסכום השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו, וכן ייתן הבנק מכתב לשחרור כל התשלומים שביצע לפי הסכם העבודה האישי שנחתם בין הבנק למנהל הכללי, לגבי תקופת עבודתו בבנק לפני מינויו כמנהל כללי. כמו כן, הבנק ישחרר למנהל הכללי את קרן ההשתלמות וכן, ישלם הבנק מענק הסתגלות כנגד אי תחרות אשר יעמוד על סך של שש משכורות חודשיות בתוספת הפרשות לתנאים סוציאליים. בנוסף לאמור, עם סיום עבודתו של המנהל הכללי, ישולמו לו סכומים נוספים כמפורט בהסכם ההעסקה, וזאת בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם ההעסקה.

המנהל הכללי התחייב כי במשך שישה (6) חודשים מיום סיום כל תפקידיו ועבודתו בבנק מכל סיבה שהיא, לא יעסוק ולא יפעל במישרין או בעקיפין בתאגיד בנקאי אחר או למענו, ולא יעבוד כנושא משרה במסגרת או עבור גוף כלשהו המתחרה בפעילות הבנק. לפי הסכם ההעסקה, המנהל הכללי יהיה זכאי למענק כספי ולתגמול הוני, וזאת בהתאם למדיניות התגמול החלה בבנק מעת לעת, בתמהיל ובתנאים שיאושרו.

יתר תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי פורטו בנספח ב' לדוח מיידית מיום 4 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-056838. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידית הנזכר לעיל. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(10) מר אופיר מורד - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 1 בינואר 2014 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר מורד צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר מורד למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר מורד לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר מורד למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(11) גב' דינה נבות - מועסקת בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 5 במרץ 2012 לתקופה בלתי קצובה. משכורתה החודשית של גב' נבות צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאית גב' נבות למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, תהיה זכאית גב' נבות לכך שעם סיום העסקתה ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא תהיה זכאית גב' נבות למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות, במקרה

של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(12) מר לארי משה - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר לארי צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר לארי למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר לארי לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר לארי למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם, כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(13) לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר אליעזר יונס, ראה ביאור 16. לדוחות הכספיים. לענין המענקים ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(14) מר דן לובש מועסק כמנהל כללי של חברת הבת (UMB Switzerland Ltd.) בשוויץ (להלן: חברת הבת).

החל מיום 1 במאי 2011 למר לובש הסכם העסקה אישי לתקופה קצובה של 4 שנים (עד ליום 30 באפריל 2015). כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שישה חודשים. אם תחילת חברת הבת על סיום העסקתו של מר לובש לפני התקופה הקצובה בהסכם, בנסיבות שאינן חריגות כמפורט בהסכם, תשלם חברת הבת, שכר, מענקים ותשלומים אחרים, כמפורט בהסכם, לתקופה של שלושה חודשים, מעבר לשישה חודשי הודעה מוקדמת כאמור לעיל. שכרו של מר לובש נקבע על ידי חברת הבת ונקוב בפרנקים שווייצריים. בנוסף, זכאי מר לובש לתשלום עבור שכר דירה במקום מגוריו בשוויץ. לענין המענקים ראה סעיף 16 להלן.

(15) מר דורון קלאוזנר - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר קלאוזנר צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר קלאוזנר לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 16 להלן.

(16) מענקים

1. מענק לשנת 2014

1.1 מענק ליושב ראש הדירקטוריון

בהתאם לתנאי הבהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, זכאי יו"ר הדירקטוריון, בין היתר, למענק כספי שנתי בהיקף של עד 9 משכורות, וזאת בהתאם לנוסחת זכאות שאושרה במסגרת אישור תנאי הבהונה וההעסקה שלו ובכפוף לתנאי סף המתבססים על שיעור התשואה להון, יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק לשנת המענק. כמו כן, יו"ר הדירקטוריון יהיה זכאי למענק נוסף נדחה, בסמוך לאחר אישור הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015, בהיקף של עד 9 משכורות, בכפוף לתנאי סף המתבסס על שיעור התשואה להון ועל פי נוסחת זכאות למענק הנדחה, והכל כמפורט בנספח ב' לדוח המייד בענין אישור תנאי הבהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון.

נוסחת הזכאות למענק השנתי, כפי שאושרה כאמור לעיל, מבוססת על שלושה (3) יעדים כמותיים, כלל חברתיים, המהווים עד 85% מתקרת המענק האפשרית: שיעור התשואה להון (שמשקלו מתקרת המענק האפשרית 55%), יחס תשואת מניית הבנק לתשואת מדד מניות הבנקים ויחס יעילות תפעולית (שמשקל כל אחד מהם 15% מתקרת המענק האפשרית). כמו כן, כוללת נוסחת המענק השנתי רכיב של מענק בשיקול דעת, המהווה עד 15% מתקרת המענק האפשרית. בשנת 2014 קיבל יו"ר הדירקטוריון מענק בסך 1,016 אלפי

שקלים חדשים בגין שנת 2013, אשר כולל את מלוא רכיב שיקול הדעת (בסך של 246 אלפי ₪) לאחר שאושר על ידי האסיפה הכללית של בעלי המניות ביום 10 ביוני 2014, בהתאם לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון.

באשר לשנת 2014, זכאי יו"ר הדירקטוריון, בהתאם למדדים הכמותיים בנוסחת הזכאות למענק השנתי, כמפורט בנספח ב' לדו"ח המידי בעניין אישור תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון, למענק בסך של 365 אלפי שקלים חדשים. כמו כן, אישרה ועדת התגמול וכן אישר הדירקטוריון, הענקת מלוא רכיב שיקול הדעת (15% מתקרת המענק האפשרית) ובסה"כ – 246 אלפי שקלים חדשים בגין שנת 2014. אישור רכיב זה של שיקול הדעת מתוך המענק השנתי, טעון אישור האסיפה הכללית של בעלי המניות.

1.2 מענק למנהל הכללי

על פי תכנית התגמול של המנהל הכללי, כמפורט בדוח המידי בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי, הוא יהיה זכאי, בנוסף לתגמול הוני שהוענק לו ואשר הזכאות לגביו כפופה אף היא לתנאים, למענק כספי אשר יהא מוגבל בסכום של 1,517 אלפי שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 16 באוגוסט 2013 ("תקרת המענק הכספי"), עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2014-2016. זאת, בכפוף לכך שיתקיימו בשנת המענק תנאי סף, המתבססים על שיעור התשואה להון, יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק לשנות המענק.

זכאות המנהל הכללי למענק הכספי מותנית, כאמור, בתנאי סף וכן מושתתת על ארבעה (4) מדדים כמותיים, כלל חברתיים: שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס יעילות תפעולית והיחס הממוצע של פקדונות לאשראי, אשר משקלם המצטבר הינו 85% מתוך תקרת המענק הכספי וכן מדד איכותי בשיעור של 15% מתוך תקרת המענק הכספי. לפרטים בדבר תנאי הסף לעניין הזכאות למענק הכספי, תנאי הזכאות למענק הכספי, סמכות הדירקטוריון להפחתת המענק הכספי והוראות לעניין השבת המענק הכספי, ראו נספח ב' לדוח המידי בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי. סכום המענק השנתי, אשר המנהל הכללי זכאי לו בגין המדדים הכמותיים עבור שנת 2014 הינו 721 אלפי שקלים חדשים. כמו כן, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול, סך של 205 אלפי שקלים חדשים בגין המדד האיכותי עבור שנת 2014.

1.2 מענק לנושאי משרה אחרים ולמבקרת הפנימית

ביום 19 ביוני 2014, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, ובהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה, אשר אושרה ביום 10 ביוני 2014 על ידי האסיפה הכללית, תכנית תגמול לנושאי המשרה, אשר עניינה, בין היתר, הענקת תגמול הוני ותגמול כספי ("התגמול המשתנה"). הזכאות לתגמול המשתנה מותנית בתנאי סף זהים לתנאי הסף המפורטים בדוח המידי בעניין תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי וכן מושתתת על ארבעה (4) מדדים כמותיים, כלל חברתיים זהים לאלו שבתכנית התגמול של המנהל הכללי, אשר משקלם המצטבר הינו 80% מתוך תקרת המענק הכספי וכן שני מדדים איכותיים במשקל של 10% כל אחד. המדדים האיכותיים מתייחסים לעמידת כל אחד מנושאי המשרה ביעדים האישיים שנקבעו לו בראשית השנה וכן להערכת תפקודו הכולל של נושא המשרה, בהתאם לשיקול דעת המנהל הכללי, אשר יובאו לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון. באשר למבקרת הפנימית הראשית, הערכת עמידתה ביעדים האישיים והערכת תפקודה ייעשו על ידי ועדת הביקורת, לאחר קבלת המלצת יו"ר הדירקטוריון ויובאו לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון. דירקטוריון הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ולאחר שהובאו בפניו הערכות המנהל הכללי ויו"ר הדירקטוריון, לפי העניין, כאמור לעיל, אישר את שיעור הזכאות של נושאי המשרה והמבקרת הפנימית הראשית בגין המדדים האיכותיים (אשר רלוונטי גם לעניין שיעור הזכאות בגין רכיב זה בתגמול ההוני) עבור שנת 2014

2. מענק לשנת 2013

2.1 מענק ליושב ראש הדירקטוריון

ראה סעיף 1.1 לעיל.

2.2 מענק למנהל הכללי לשעבר

בהסכם ההעסקה האחרון, שתחילתו ביום 1 בדצמבר 2008 וסיומו ביום 1 באפריל 2014, ויתר המנהל הכללי לשעבר על המענק השנתי לו היה הזכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לפרטים ראה ביאור 16 ו. לדוחות הכספיים.

2.3 מענקים לסמנכ"לים

לסמנכ"לים בבנק הוקצו כתבי אופציה על פי תוכנית אופציות שאושרה בשנת 2009. כל סמנכ"ל הסכים על פי בחירתו, כי לא ייכלל בתוכנית המסגרת לתשלום לנושאי משרה בבנק עבור כל אחת מהשנים 2009 עד 2013. לפרטים ראה ביאור 16 א. 3 לדוחות הכספיים.

2.4 מענק למנהל כללי של חברת הבת

ביום 12 בפברואר 2014 דן דירקטוריון חברת הבת, בהמלצת יושב ראש הדירקטוריון של חברת הבת, להענקת מענק למנהל הכללי של חברת הבת, בהתאם להסכם העסקתו ובהתבסס על תוצאות הדוחות הכספיים של חברת הבת והשגת היעדים של חברת הבת ובשים לב להתפתחויות בסביבה הרגולטורית ובאתגרים הניצבים בפני חברת הבת, החליט דירקטוריון חברת הבנק על מענק למנהל הכללי של חברת הבת בסך של 75 אלף פרנקים שווייצריים.

עסקאות עם בעלי שליטה

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"), לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה - למעט בקשר לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות.

הבנקים קיבלו פטור מדיווח מידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שיקבעו על ידיהם קריטריונים לעסקאות חריגות וזניחות. הקריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, כפי שקבעה ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק בעבר, ואושרו מחדש ביום 20 בינואר 2015 הם כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה:

לעניין סעיף זה - "עסקה" - עסקה עם בעל שליטה או עסקה שלבעל שליטה עניין אישי בה.

א. עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליוני שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי, לאחר התאמות וניכויים, כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 (להלן - "ההון הפיקוחי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

ב. עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון הפיקוחי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

ג. עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי.

ד. כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון הפיקוחי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 שקלים חדשים.

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

א. **עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון הפיקוחי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון הפיקוחי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.

"קבוצת בעלי שליטה" - בעל שליטה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.

ב. **פיקדונות** - קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ג. **עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל)** - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ד. **עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון הפיקוחי של הבנק.

חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, וינתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות דומות עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנים בהשוואה לתנאים המקובלים בבנק לגבי עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה ששיודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2014					
סך הכל חבות ⁽¹⁾	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	מסגרת לא מנוצלת	קבוצת בעלי השליטה	
				יתרת אשראי מאזני	תרת אשראי מאזני
					קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
1	-	-	-	1	
46	-	-	33	13	קרובי קבוצת ורטהיים
47	-	-	33	14	סך הכל קבוצת ורטהיים
					קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
349	14	22	56	257	קרובי קבוצת עופר
					תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
166	-	-	75	91	בתי זיקוק לנפט בע"מ
11	-	-	11	-	כימיקלים לישראל בע"מ
2	2	-	-	-	כרמל אולפינים בע"מ
528	16	22	142	348	סך הכל קבוצת עופר

31 בדצמבר 2013					
סך הכל חבות ⁽¹⁾	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	מסגרת לא מנוצלת	קבוצת בעלי השליטה	
				יתרת אשראי מאזני	תרת אשראי מאזני
					קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
-	-	-	-	-	
58	8	1	32	17	קרובי קבוצת ורטהיים
58	8	1	32	17	סך הכל קבוצת ורטהיים
					קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
374	26	43	51	254	קרובי קבוצת עופר
					תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
153	-	-	46	107	בתי זיקוק לנפט בע"מ
9	-	-	9	-	כימיקלים לישראל בע"מ
2	2	-	-	-	כרמל אולפינים בע"מ
538	28	43	106	361	סך הכל קבוצת עופר

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

ב. פיקדונות

31 בדצמבר 2014		
היתרה הגבוהה בשנת 2014	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	קבוצת בעלי השליטה
	1	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
1	2	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
12		תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
	3	אמות השקעות בע"מ
3	6	סך הכל קבוצת ורטהיים
16	14	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
22	104	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
239		תאגידיים מדווחים בשליטת קבוצת עופר
	-	מליסרון בע"מ
-	4	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
4	4	בתי זיקוק לנפט בע"מ
1,410	492	החברה לישראל בע"מ
89	3	כימיקלים לישראל בע"מ
3	3	כרמל אולפינים בע"מ
1,767	620	סך הכל קבוצת עופר

31 בדצמבר 2013		
היתרה הגבוהה בשנת 2013	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	קבוצת בעלי השליטה
	2	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתה
5	24	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
24		תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
	1	אמות השקעות בע"מ
3	27	סך הכל קבוצת ורטהיים
37	9	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתה
8	148	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
393		תאגידיים מדווחים בשליטת קבוצת עופר
	-	מליסרון בע"מ
2	-	תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
2	-	בתי זיקוק לנפט בע"מ
897	797	החברה לישראל בע"מ
6	4	כימיקלים לישראל בע"מ
3	-	כרמל אולפינים בע"מ
1,311	958	סך הכל קבוצת עופר

למייב ידיעתו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

באלפי שקלים חדשים

מאוחד		הבנק		
2014	2013	2014	2013	
				עבור פעולות הביקורת⁽⁴⁾:
7,146	7,131	6,307	6,312	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
1,065	1,114	375	419	רואי החשבון המבקרים האחרים
8,211	8,245	6,682	6,731	סך הכל
				עבור שירותי מס⁽⁶⁾:
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים
183	176	183	176	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים:
1,505	1,281	1,505	1,281	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾⁽⁷⁾
478	203	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
2,166	1,660	1,688	1,457	סך הכל
10,377	9,905	8,370	8,188	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידיים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.
- (5) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חו"ל.
- (6) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.
- (7) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

להלן שמות חברי הדירקטוריון של הבנק, עיסוקם העיקרי וחברותם בדירקטוריונים אחרים נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש ⁽¹⁾ ⁽²⁾	
אשראי-י"ר, ניהול סיכונים-י"ר	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
לא	דירקטור בלתי תלוי
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽³⁾
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של
2.8.2010	בעל עניין בתאגיד
בוגר-כלכלה מדע המדינה - האוניברסיטה העברית ירושלים. מוסמך-מנהל עסקים (התמחות במימון) - האוניברסיטה העברית ירושלים	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
י"ר הדירקטוריון, משה וידמן בע"מ (בעלים)	עיסוק נוכחי
דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ, פרטנר תקשורת בע"מ, החברה לישראל בע"מ, כימיקלים לישראל בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, מליסרון בע"מ, אלרוב נדלן ומלונאות בע"מ, רזבאד בע"מ, יפאורה תבורי בע"מ, עופר השקעות בע"מ, ד"ש איפקס הולדינגס בע"מ, כאבמ בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר השקעות בע"מ, אחים עופר תעשיות אשקלון בע"מ, אחים עופר חיפה תשל"ד בע"מ, אחים עופר ירושלים בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, עופר מרכזי סחר בע"מ, חוף אלמוג אילת בע"מ, עאבמ בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, עופר נכסי תעשייה נצרת בע"מ, מבני עופרים בע"מ, מליסה בע"מ, ס.א.ד.י. חברה ישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, מיסלטו הולדינג בי.וי. בע"מ, עופר השקעות יזמות אנרגיה וניהול בע"מ, עופר השקעות מקורות אנרגיה בע"מ, הרברט סמואל 10 (ניהול) בע"מ, עופר קיט ונפש בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, מליפר קניונים בע"מ(בפירוק מרצון), אחים עופר רעננה בע"מ (בפירוק מרצון), עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון), נאות חוף האלמוג 1990 בע"מ, רזידנס טאוורס בע"מ, כרמלי-יוליעד בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.
 (2) מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק החל מיום 1 בדצמבר 2012.
 (3) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

צבי אפרת ⁽¹⁾	
אשראי	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
לא	דירקטור בלתי תלוי
לא	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽²⁾
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
24.1.1995	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - האוניברסיטה העברית בירושלים	עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות
שותף בכיר במשרד עורכי דין - י. גורניצקי ושות', דירקטור באפרת סמית חברה לנאמנות, דירקטור באפרת שירותים משפטיים	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	

סבינה בירן	
ביקורת, ניהול סיכונים, תגמול	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
כן	דירקטור בלתי תלוי
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽²⁾
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
27.2.2012	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
בוגרת מדעי המדינה וכלכלה - אוניברסיטת חיפה, מוסמכת במנהל עסקים - אוניברסיטת הארייט-ואט, לימודי מ.א. במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים - אוניברסיטת תל אביב.	עיסוק נוכחי
בעלים ומנכ"ל משותף בחברת MVP-B.LTD דירקטורית: חברת שופרסל בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
יו"ר עמותת התיירות ת"א, יו"ר כים ניר בע"מ	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
דירקטורית: לאומי פרטנרס חתמים בע"מ, רפא"ל, הפניקס גמל בע"מ, הפניקס ביטוח בע"מ, פוקס ויזל בע"מ	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	
לא	

(1) "בעל ניסיון בנקאי" לפי הנחיית הפיקוח על הבנקים.

(2) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

רון גזית	
ניהול סיכונים	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
לא	דירקטור בלתי תלוי
לא	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽¹⁾
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
14.12.2003	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - אוניברסיטת תל-אביב	השכלה
מייסד וראש משרד עו"ד רון גזית רוטנברג ושות' דירקטור - גזית רוטנברג נאמנות, ר. גזית עו"ד (2002)	עיסוק נוכחי
דירקטור - גובר רדיו בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

אבי זיגלמן	
ביקורת - יו"ר, ניהול סיכונים, תגמול-יו"ר	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
כן	דירקטור בלתי תלוי
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽¹⁾
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
19.9.2007	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (B.A.) חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב,	השכלה
מוסמך (M.A.) כלכלת עסקים (עם התמחות במימון) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך	עיסוק במהלך 5 שנים אחרונות
ייעוץ פיננסי וחברות בדירקטוריונים	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
מכהן כיום כדירקטור: תפרון בע"מ, כלל תעשיות ביטכנולוגיה בע"מ, אולטרה אקויטי השקעות בע"מ.	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	
כן	

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

אברהם זלדמן ⁽¹⁾	
-	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
לא	דירקטור בלתי תלוי
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽²⁾
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
26.2.2015	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
לימודי סטטיסטיקה וכלכלה, מנהל עסקים - אוניברסיטת חיפה (ללא השלמת חובות התואר)	עיסוק נוכחי
מכהן כיום כיו"ר דירקטוריון פוקס ויזל בע"מ (משנת 2012), דירקטור בחברות: א. זלדמן ניהול בע"מ, ליליות בע"מ, ליליות בייקרי בע"מ. יו"ר דירקטוריון: בנק לאומי למשכנתאות בע"מ, לאומי פרטנרס חתמים בע"מ, לאומי פרטנרס מחקרים בע"מ, לאומי סטארט בע"מ, לאומי סטארט ניהול (2000) בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
דירקטור: פז נפט בע"מ, פרטנר תקשורת בע"מ, אלקטרה מוצרי צריכה 1970 בע"מ, פוקס ויזל בע"מ (2008-2011) סופר פארם בע"מ, אבגול תעשיות בע"מ, טכנורוב בע"מ, ארכימדס גלובל קפריסין, APAX LEUMI INC, אייפקס לאומי שותפים, שידורי קשת בע"מ, פודלאב קפיטל בע"מ, מנכ"ל לאומי פרטנרס בע"מ.	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	

(1) "בעל ניסיון בנקאי" לפי הנחיית הפיקוח על הבנקים.

(2) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

נחשון יואב-אשר	
אשראי	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
לא	דירקטור בלתי תלוי
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽¹⁾
כן	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
27.2.2012	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
אקדמאית, בוגר כלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת תל אביב, מוסמך מנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה - האוניברסיטה העברית בירושלים סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ	עיסוק נוכחי
דירקטור: חברת נביעות טבע הגליל בע"מ, מי גליל בע"מ (הוגשה בקשת מיזוג עם נביעות טבע הגליל בע"מ), החברה המרכזית להפצת משקאות בע"מ, איגוד יצרני חלב ומוצריו בישראל בע"מ (בפירוק מרצון), יקב תבור (2005) בע"מ, משק צוראל הפצה בע"מ (בפירוק מרצון), שידורי קשת בע"מ, מירה טרידינג בע"מ, TURK TUBORG BIRA VE MALT, SANAYII A.S (טורקיה), TUBORG PAZARLAMA A.S (טורקיה), INTERNATONAL DAIRIES CORPORATION B.V. (הולנד), AL BREWERIES B.V. (הולנד), UNITED ALBANIAN BREWERIES SH.P.K (אלבניה).	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
יו"ר דירקטוריון חברת נביעות טבע הגליל בע"מ, יו"ר דירקטוריון ד"ש אייפקס הולדינג בע"מ ובמילקו תעשיות בע"מ, דירקטור במחלבת משק צוראל בע"מ.	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

מרדכי מאיר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה ⁽¹⁾	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	24.12.2008
עיסוק נוכחי	בוגר חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך. מנהל כללי מירב מנהלים בע"מ, דירקטור בחברות: עופר השקעות בע"מ, מליסרון בע"מ, מליסה בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, אחים עופר השקעות חוץ בע"מ, אחים עופר (תעשיות אשקלון) בע"מ, אחים עופר (חיפה תשל"ד) בע"מ, אחים עופר (ירושלים) בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, מיסטלטו בי.וי., עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון), אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, חוטי חשמל (נכסים) בע"מ- בפירוק מרצון, נכסי מי דל בע"מ- בפירוק מרצון. בריטיש השקעות בע"מ, בני משה קרסו בע"מ (קרסו נדל"ן בע"מ)
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	לא
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא
אברהם נוימן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת, תגמול, ניהול סיכונים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה ⁽¹⁾	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	11.4.2013
עיסוק נוכחי	דוקטור לפילוסופיה (מתמטיקה) - האוניברסיטה העברית בירושלים. פרופסור למתמטיקה - האוניברסיטה העברית בירושלים
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטור: א. נוימן השקעות בע"מ, א. נוימן בע"מ, NAE HOLDINGS LTD, BIDORBUY.COM, TLD HOLDINGS LTD.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	-
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

גדעון סיטרמן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	חברות בוועדות הדירקטוריון
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
דירקטור בלתי תלוי	דירקטור בלתי תלוי
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
בעל כשירות מקצועית	בעל כשירות מקצועית
דירקטור מומחה ⁽¹⁾	דירקטור מומחה ⁽¹⁾
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
השכלה	השכלה
עיסוק נוכחי	עיסוק נוכחי
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
כן	כן

ליאורה עופר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	חברות בוועדות הדירקטוריון
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
דירקטור בלתי תלוי	דירקטור בלתי תלוי
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
בעל כשירות מקצועית	בעל כשירות מקצועית
דירקטור מומחה ⁽¹⁾	דירקטור מומחה ⁽¹⁾
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
השכלה	השכלה
חברות בדירקטוריונים	חברות בדירקטוריונים
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

יונתן קפלן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ניהול סיכונים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	לא
דירקטור בלתי תלוי	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה ⁽¹⁾	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	12.5.2011
	בוגר כלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון מוסמך, מוסמך במדעי המדינה ובטחון לאומי - אוניברסיטת חיפה, המכללה לביטחון לאומי תל אביב.
עיסוק נוכחי	יועץ כלכלי
	דירקטור: וילאר אינטרנציונאל בע"מ, כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ, עמיר שיווק והשקעות בחקלאות בע"מ, החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ, מבשלות בירה בינלאומית בע"מ, פארם-אפ שיווק (1966) בע"מ.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	דירקטור: סולבר תעשיות בע"מ
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

אסנת רונן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי, ביקורת, תגמול
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות	כן
דירקטור בלתי תלוי	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
דירקטור מומחה ⁽¹⁾	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	23.10.2013
	בוגר מתמטיקה ומדעי המחשב - אוניברסיטת תל אביב. מוסמך מנהל עסקים בהתמחות מימון - אוניברסיטת תל אביב.
עיסוק נוכחי	דירקטורית בפרטנר תקשורת בע"מ, פוקס ויזל בע"מ, יועצת לחברת Liquidant.
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)	שותפה בוילורה פרייבט אקזיטי, דירקטורית: עמידע מערכות מים בע"מ, אירונאוטיקס בע"מ, אורעד מערכות הייטק בע"מ, מטומי מדיה גרופ בע"מ, דגניה סיליקון בע"מ, אודיוקודס בע"מ, די פארם בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

יוסף שחק	
אשראי, ביקורת, תגמול	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בחוק החברות
כן	דירקטור בלתי תלוי
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
כן	בעל כשירות מקצועית
כן	דירקטור מומחה ⁽¹⁾
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת שלו, של חברה קשורה שלו או של בעל עניין בתאגיד
26.4.2010	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
אקדמאית, בוגר חשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון מוסמך	עיסוק נוכחי
יועץ חשבונאי פיננסי לחברות ולדירקטוריונים	
דירקטור: תפרון בע"מ, יוגי ייעוץ והשקעות בע"מ-בעל שליטה, שחק ושות' נכסים בע"מ - בעל מניות, י.ש. בע"מ- בעל מניות, חבר המועצה הציבורית של המוסד לתקינה חשבונאית, התיאטרון הלאומי הבימה (דח"צ)	
חבר ועדת ביקורת של בנק ישראל, דירקטור בד"ש ניהול קופות גמל בע"מ, דירקטור באלול תמארינד בע"מ, דירקטור בפסגות בית השקעות בע"מ, פלג ניא בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות למעט עיסוק נוכחי)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) כהגדרת מונח זה בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

הדירקטוריון - המשך

במהלך שנת 2014 קיים דירקטוריון הבנק 18 ישיבות של מליאת הדירקטוריון. כמו כן, בתקופה זו התקיימו 66 ישיבות של ועדות הדירקטוריון ו-3 השתלמויות דירקטורים.

הוועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ועדת ביקורת, ועדת ניהול סיכונים, ועדת אשראי, וועדת תגמול.

להלן השינויים שאירעו במהלך שנת 2014 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

ביום 15 בספטמבר 2014 הודיע מר משה ורטהיים על התפטרותו מדירקטוריון הבנק. עם התפטרותו עומד מספר הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית על 10 דירקטורים.

בישיבת דירקטוריון שהתקיימה ביום 19 בינואר 2015 הוחלט לכנס אסיפה כללית מיוחדת אשר תתקיים ביום 26 בפברואר 2015, שעל סדר יומה מינוי של מר אברהם זלדמן כדירקטור בבנק. יצוין כי ביום 18 בדצמבר 2014 הודיע המפקח על הבנקים כי אין לו התנגדות כי מר אברהם זלדמן ימונה לדירקטור בבנק.

ביום 26 בפברואר 2015 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק את מינוי של מר אברהם זלדמן לדירקטור בבנק. עם מינוי, מספר הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית עומד על 11 דירקטורים.

דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. נכון למועד פרסום דוחות אלו מכהנים בדירקטוריון 11 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה וידמן, סבינה בירן, אבי זיגלמן, אברהם זלדמן, נחשון יואב-אשר, מרדכי מאיר, אברהם נוימן, גדעון סיטרמן, יונתן קפלן, אסנת רונן, ויוסף שחק. בועדת הביקורת מכהנים 7 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

להלן העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק, ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

משה וידמן

בוגר כלכלה, בעל תואר שני במינהל עסקים, התמחות במימון, שימש כמנהל כללי בשתי חברות תעשייתיות, למעלה מ-25 שנים דירקטור בחברות מובילות, חבר בועדות כספיים וביקורת, שימש כיושב ראש דירקטוריון במספר חברות. מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק.

סבינה בירן

בוגרת מדעי המדינה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה, בעלת תואר שני במנהל עסקים, שימשה כמנהלת כללית בשתי חברות תעופה, דירקטורית בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר שימשה כיושבת ראש דירקטוריון בחברה תעשייתית.

הדירקטוריון - המשך

אבי זיגלמן

בוגר תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה, בעל תואר שני בכלכלת עסקים עם התמחות במימון, בעל רישיון רואה חשבון. עוסק ביעוץ פיננסי ומשמש דירקטור בחברות שונות. שימש בעבר כשותף בכיר, ראש המחלקה המקצועית, במשרד רואי החשבון סומך-חייקין - KPMG.

אברהם זלדמן

לימודי סטטיסטיקה וכלכלה ומנהל עסקים ללא השלמת חובות התואר, אוניברסיטת חיפה. משמש כיושב ראש הדירקטוריון בחברה ציבורית. כיהן כחבר הנהלה בבנק לאומי, כיושב ראש הדירקטוריון בבנק לאומי למשכנתאות וכמנהל כללי בלאומי פרטנרס בע"מ. כיהן כדירקטור בחברות פרטיות וציבוריות.

נחשון יואב-אשר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, בעל תואר שני במנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה, סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות.

מרדכי מאיר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון. כתשע שנות עבודה במשרד סומך חייקין כרואה חשבון בכיר, דירקטור בחברות ציבוריות, יועץ לבעלי עניין בחברות ציבוריות. במהלך השנים האחרונות מנהל כללי של חברת הייעוץ מירב מנהלים בע"מ - התמחות ביעוץ ובייצוג לענפי נדל"ן וכספים, לגופים וחברות גדולות.

אברהם נוימן

פרופסור באוניברסיטה העברית, במכון למתמטיקה (משנת 1982), במחלקה לכלכלה (1982-1989) ובמרכז לחקר הרציונליות (משנת 1990). כיהן כדירקטור בחברות ציבוריות ומכהן כיושב ראש דירקטוריון בחברה BIDORBUY.COM.

גדעון סיטרמן

רואה חשבון, לשעבר חבר רשות ניירות הערך, לשעבר מנהל כללי של משרד התחבורה ויושב ראש נמל אשדוד, בעל ידע רחב בחשבונאות וכלכלה ובפיננסים.

יונתן קפלן

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון, בעל תואר שני במדעי המדינה, וביטחון לאומי, יועץ כלכלי, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נציב מס הכנסה.

הדירקטוריון - המשך

אסנת רונן

בוגרת תואר ראשון במתמטיקה ומדעי המחשב, אוניברסיטת תל-אביב. בעלת תואר שני במנהל עסקים עם התמחות במימון, אוניברסיטת תל-אביב. שימשה כמשנה למנהל הכללי בבית השקעות, דירקטורית בחברות פרטיות וציבוריות.

יוסף שחק

בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון, יועץ חשבונאי פיננסי בחברות פרטיות וציבוריות, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נשיא לשכת רואי חשבון בישראל.

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

אלדד פרשר

מנהל כללי

משה וידמן

יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

רמת גן, 9 במרץ 2015

י"ח באדר התשע"ה

סקירת ההנהלה על מצבה העסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה

תוכן העניינים

235	מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	תוספת א'
236	דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	תוספת ב'
238	שיעורי הכנסה והוצאה	תוספת ג'
242	חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	תוספת ד'
250	סיכון אשראי לפי ענפי משק	תוספת ה'
254	חשיפות למדינות זרות	תוספת ו'
257	מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני	תוספת ז'
259	דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני	תוספת ח'

**סקירת ההנהלה - תוספת א'
מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
לסוף השנים 2010 - 2014**

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2010	2011	2012	2013	2014	
נכסים					
12,614	15,972	16,671	26,060	26,798	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,449	8,432	9,041	7,000	14,259	ניירות ערך
247	136	207	70	107	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
110,474	120,931	130,244	139,880	148,912	אשראי לציבור
(3,471)	(1,638)	(1,593)	(1,315)	(1,343)	הפרשה להפסדי אשראי
107,003	119,293	128,651	138,565	147,569	אשראי לציבור, נטו
92	196	317	305	307	אשראי לממשלות
52	52	60	60	52	השקעות בחברות כלולות
1,546	1,616	1,658	1,656	1,702	בניינים וציוד
87	87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,405	3,115	3,518	3,606	5,602	נכסים בגין מכשירים נגזרים
809	1,347	2,032	2,204	2,081	נכסים אחרים
133,304	150,246	162,242	179,613	198,564	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
104,601	118,883	128,081	141,244	152,379	פיקדונות הציבור
2,432	2,007	1,694	2,041	1,258	פיקדונות מבנקים
172	152	107	62	55	פיקדונות הממשלה
-	-	-	-	223	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
9,813	12,202	14,039	16,443	20,580	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,892	3,964	3,773	3,538	6,497	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,898	4,984	5,296	5,950	6,072	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾
125,808	142,192	152,990	169,278	187,064	סך כל ההתחייבויות
7,130	7,666	8,811	9,852	10,987	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
366	388	441	483	513	זכויות שאינן מקנות שליטה
7,496	8,054	9,252	10,335	11,500	סך כל ההון
133,304	150,246	162,242	179,613	198,564	סך כל ההתחייבויות וההון

סקירת ההנהלה - תוספת ב'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי
לשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2014 - 2010
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

	2010 ⁽¹⁾	2011 ⁽¹⁾	2012	2013	2014	
הכנסות ריבית	5,509	6,840	6,591	6,442	5,347 ⁽²⁾	
הוצאות ריבית	2,621	3,741	3,377	2,978	1,972	
הכנסות ריבית, נטו	2,888	3,099	3,214	3,464	3,375	
הוצאות בגין הפסדי אשראי	473	338	276	288	173	
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	2,415	2,761	2,938	3,176	3,202	
הכנסות שאינן מריבית						
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	(25)	18	95	14	173	
עמלות	1,432	1,474	1,452	1,458	1,395 ⁽²⁾	
הכנסות אחרות	33	17	26	27	44	
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	1,440	1,509	1,573	1,499	1,612	
הוצאות תפעוליות ואחרות						
משכורות והוצאות נלוות	1,529	1,615	1,701	1,836	1,869	
אחזקה ופחת בניינים וציוד	585	608	652	683	705	
הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	14	-	-	-	-	
הוצאות אחרות	438	444	433	438	458	
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,566	2,667	2,786	2,957	3,032	
רווח לפני מיסים	1,289	1,603	1,725	1,718	1,782	
הפרשה למיסים על הרווח	469	522	599	592	673	
רווח לאחר מיסים	820	1,081	1,126	1,126	1,109	
חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס	-	1	-	(4)	5	
רווח נקי:						
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	820	1,082	1,126	1,122	1,114	
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(19)	(38)	(50)	(44)	(31)	
המיוחס לבעלי מניות הבנק	801	1,044	1,076	1,078	1,083	

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1 כ"ו. לדוחות הכספיים.
 (2) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1.ג.1. לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה - תוספת ב' - המשך
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי
לשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2014 - 2010
סכומים מדווחים

2010	2011	2012	2013	2014	
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים⁽¹⁾					
רווח בסיסי:					
3.63	4.65	4.77	4.72	4.70	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
רווח מדולל:					
3.58	4.57	4.74	4.69	4.68	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

סקירת ההנהלה - תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2012			2013			2014		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
ב-%			ב-%			ב-%		
נכסים נושאי ריבית								
אשראי לציבור⁽³⁾								
5.01	6,048 ⁽⁷⁾	120,786	4.57	5,966 ⁽⁷⁾	130,481	3.58	5,026 ⁽⁷⁾	140,363
3.67	98	2,670	3.93	100	2,545	4.47	103	2,305
4.98	6,146	123,456	4.56	6,066	133,026	3.60	5,129	142,668
אשראי לממשלה								
2.98	7	235	2.90	9	310	2.97	9	303
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.98	7	235	2.90	9	310	2.97	9	303
פיקדונות בבנקים								
2.11	40	1,893	1.96	21	1,073	0.43	8	1,841
6.37	16	251	6.03	21	348	1.69	5	296
2.61	56	2,144	2.96	42	1,421	0.61	13	2,137
פיקדונות בבנקים מרכזיים								
1.29	157	12,147	1.02	170	16,648	0.50	108	21,614
0.17	2	1,209	0.13	2	1,546	-	-	1,535
1.19	159	13,356	0.95	172	18,194	0.47	108	23,149
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר								
2.06	4	194	0.80	1	125	0.50	1	199
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.06	4	194	0.80	1	125	0.50	1	199
איגרות חוב מוחזקות לפידיון וזמינות למכירה⁽⁴⁾								
2.47	177	7,153	2.10	118	5,632	0.85	62	7,294
1.51	23	1,522	1.36	17	1,249	1.45	16	1,105
2.31	200	8,675	1.96	135	6,881	0.93	78	8,399
איגרות חוב למסחר⁽⁵⁾								
1.71	19	1,113 ⁽¹¹⁾	1.70	17	1,001 ⁽¹¹⁾	0.78	9	1,149
-	-	3	-	-	1	-	-	-
1.70	19	1,116	1.70	17	1,002	0.78	9	1,149
4.42	6,591	149,176	4.00	6,442	160,959	3.00	5,347	178,004
סך כל הנכסים נושאי ריבית								
2,853			2,941			2,914		
חייבים בגין פעולות בכרטיסי אשראי								
5,436			5,159			5,793		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית⁽⁶⁾								
157,465			169,059			186,711		
סך כל הנכסים								
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
2.46	139	5,655	2.46	140	5,689	2.37	124	5,241

ראה הערות להלן .

סקירת ההנהלה - תוספת ג' - המשך
שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2012			2013			2014		
שיעור הכנסה ב-%	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה ב-%	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	שיעור הכנסה ב-%	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾
התחייבויות נושאות ריבית								
פיקדונות הציבור								
בישראל								
0.53	25	4,680	0.31	15	4,804	0.10	5	5,204
2.56	2,507	97,795	1.95	2,094	107,417	1.15	1,359	118,599
לפי דרישה								
-	-	-	-	-	-	-	-	6
1.25	59	4,729	1.05	41	3,918	0.86	29	3,358
2.42	2,591	⁽¹¹⁾ 107,204	1.85	2,150	⁽¹¹⁾ 116,139	1.10	1,393	127,167
מחוץ לישראל								
לפי דרישה								
מחוץ לישראל								
לזמן קצוב								
סך הכל								
פיקדונות הממשלה								
בישראל								
3.79	5	132	4.40	4	91	5.17	3	58
מחוץ לישראל								
3.79	5	132	4.40	4	91	5.17	3	58
סך הכל								
פיקדונות מבנקים								
בישראל								
2.32	67	2,892	1.59	34	2,139	1.23	17	1,381
מחוץ לישראל								
1.01	1	99	1.05	1	95	0.66	1	152
2.27	68	2,991	1.57	35	2,234	1.17	18	1,533
סך הכל								
איגרות חוב וכתבי								
התחייבויות נדחים								
בישראל								
5.19	710	13,678	5.16	786	15,243	2.97	556	18,752
מחוץ לישראל								
5.19	710	13,678	5.16	786	15,243	2.97	556	18,752
סך הכל								
התחייבויות אחרות								
בישראל								
0.74	3	405	1.01	3	298	0.53	2	380
מחוץ לישראל								
0.74	3	⁽¹¹⁾ 405	1.01	3	⁽¹¹⁾ 298	0.53	2	380
סך הכל								
סך הכל התחייבויות נושאות ריבית								
2.71	3,377	124,410	2.22	2,978	134,005	1.33	1,972	147,890
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית								
⁽¹¹⁾ 15,065			⁽¹¹⁾ 17,356			19,035		
זכאים בגין פעולות בכרטיסי אשראי								
2,853			2,941			2,914		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית⁽⁸⁾								
6,465			4,957			5,939		
148,793			159,259			175,778		
8,672			9,800			10,933		
157,465			169,059			186,711		
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים								
1.71			1.78			1.67		
פער הריבית								
תשואה נטו⁽⁹⁾ על נכסים נושאי ריבית								
בישראל								
2.18	3,135	143,521	2.17	3,366	155,270	1.90	3,281	172,763
מחוץ לישראל								
1.40	79	5,655	1.72	98	5,689	1.79	94	5,241
2.15	3,214	149,176	2.15	3,464	160,959	1.90	3,375	178,004
סך הכל								
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילויות מחוץ לישראל								
1.24	60	4,828	1.05	42	4,013	0.85	30	3,516

ראה הערות להלן .

סקירת ההנהלה - תוספת ג' - המשך
שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2012			2013			2014		
שיעור הכנסות (הוצאות) הרכסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסות (הוצאות) הרכסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסות (הוצאות) הרכסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
ב-%			ב-%			ב-%		
מטבע ישראלי לא צמוד								
4.82	3,798	78,872	3.77	3,388	89,813	3.23	3,397	105,258
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
(2.52)	⁽¹¹⁾ (1,610)	⁽¹¹⁾ 63,983	(1.64)	⁽¹¹⁾ (1,173)	⁽¹¹⁾ 71,621	(0.90)	(781)	86,547
פער הריבית								
2.30			2.13			2.33		
מטבע ישראלי צמוד למדד								
4.66	2,248	48,248	5.02	2,590	51,568	2.79	1,505	53,845
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
(4.50)	⁽¹¹⁾ (1,562)	34,733	(4.75)	⁽¹¹⁾ (1,681)	35,377	(2.63)	(987)	37,594
פער הריבית								
0.16			0.27			0.16		
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)								
2.48	406	16,401	2.33	324	13,889	2.35	321	13,660
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
(0.69)	(145)	20,866	(0.36)	(82)	22,994	(0.86)	(174)	20,233
פער הריבית								
1.79			1.97			1.49		
סך פעילות בישראל								
4.50	6,452	143,521	4.06	6,302	155,270	3.02	5,223	172,763
סך נכסים נושאי ריבית								
סך התחייבויות נושאות ריבית								
(2.77)	(3,317)	119,582	(2.26)	(2,936)	129,992	(1.35)	(1,942)	144,374
פער הריבית								
1.73			1.80			1.67		

ראה הערות להלן .

סקירת ההנהלה - תוספת ג' - המשך
שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. ניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2013 לעומת 2012			2014 לעומת 2013		
גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾			גידול (קטון) בגלל שינוי ⁽¹⁰⁾		
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
					בישראל
(82)	(525)	443	(940)	(1,294)	354
					מחוץ לישראל
2	7	(5)	3	14	(11)
					סך הכל
(80)	(518)	438	(937)	(1,280)	343
נכסים נושאי ריבית אחרים					
					בישראל
(68)	(96)	28	(139)	(185)	46
					מחוץ לישראל
(1)	(3)	2	(19)	(18)	(1)
					סך הכל
(69)	(99)	30	(158)	(203)	45
					סך כל הכנסות הריבית
(149)	(617)	468	(1,095)	(1,483)	388
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
					בישראל
(423)	(606)	183	(745)	(873)	128
					מחוץ לישראל
(18)	(10)	(8)	(12)	(7)	(5)
					סך הכל
(441)	(616)	175	(757)	(880)	123
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
					בישראל
42	11	31	(249)	(328)	79
					מחוץ לישראל
-	-	-	-	-	-
					סך הכל
42	11	31	(249)	(328)	79
					סך כל הוצאות הריבית
(399)	(605)	206	(1,006)	(1,208)	202

- (1) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (2) על בסיס יתרות לתחילת החודשים (במגזר מטבע ישראלי - לא צמוד - על בסיס יתרות יומיות).
- (3) לפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (4) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב זמינות למכירה לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2014, 2013 ו-2012 נוכחה היתרה הממוצעת של רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב זמינות למכירה, הכלולות בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך 9 מיליוני שקלים, 7 מיליוני שקלים ו-0 מיליוני שקלים בהתאמה.
- (5) מהיתרה הממוצעת של איגרות חוב למסחר לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2014, 2013 ו-2012, נוספה (נוכחה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר בסך (33) מיליוני שקלים, בסך 18 מיליוני שקלים ובסך 12 מיליוני שקלים, בהתאמה.
- (6) לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (7) עמלות בסך 417, 284 ו-251 מיליוני שקלים נכללו בהכנסות ריבית לתקופות של שנה שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2014, 2013 ו-2012, בהתאמה.
- (8) לרבות מכשירים נגזרים.
- (9) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי ריבית.
- (10) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר חושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (11) סווג מחדש.

סקירת ההנהלה - תוספת ד'
חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2014					
מעל חמש עד עשר שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל חודש עד שלושה חודשים	עם דרישה עד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין נכסים פיננסיים מורכבים					
6,241	6,689	5,313	3,749	3,204	90,099
10,189	7,380	10,940	31,860	5,574	8,706
-	123	170	3,353	2,110	2,211
16,430	14,192	16,423	38,962	10,888	101,016
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות					
2,500	2,607	5,132	9,748	3,795	82,246
10,419	6,348	9,211	18,123	17,380	21,218
-	123	91	3,164	2,119	3,417
12,919	9,078	14,434	31,035	23,294	106,881
מכשירים פיננסיים, נטו					
3,511	5,114	1,989	7,927	(12,406)	(5,865)
270	(3,241)	(8,355)	(10,344)	(18,271)	(5,865)

- הערות ספציפיות:**
- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
  - (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
  - (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופות פרעון".

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן			
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.59	3.85	103,110	0.88	3.43	117,262	498	77	1,392
1.25		60,543	1.19		74,729	-	-	80
0.73		5,596	0.73		7,967	-	-	-
0.83		169,249	0.99		199,958	498	77	1,472
0.39	1.31	100,957	0.48	0.67	106,774	-	231	515
1.55		60,545	1.38		82,788	-	-	89
0.85		6,318	0.85		8,914	-	-	-
0.83		167,820	0.87		198,476	-	231	604
		1,429			1,482	498	(154)	868
					1,482	1,482	984	1,138

סקירת ההנהלה - תוספת ד' - המשך
חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2014

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים עד שנה	מעל שנה עד חמש שנים	מעל חמש שנים עד עשר שנים
------------------	--------------------------	-------------------------	---------------------	--------------------------

מטבע ישראלי צמוד מדד

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

ובגין נכסים פיננסיים מורכבים

1,521	2,676	11,594	20,829	12,924	3,726	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
89	259	390	741	775	1,364	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
1,610	2,935	11,984	21,570	13,699	5,090	סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים

ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות

3,963	1,975	4,813	12,714	8,524	6,615	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
606	695	4,377	1,844	1,815	1,276	מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)
4,569	2,670	9,190	14,558	10,339	7,891	סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

(2,959)	265	2,794	7,012	3,360	(2,801)	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר
(2,959)	(2,694)	100	7,112	10,472	7,671	החשיפה המצטברת במגזר

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽²⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
3.01	2.36	54,401	2.66	2.60	54,627	293	38	1,026
3.54		3,829	3.16		3,618	-	-	-
3.04		58,230	2.69		58,245	293	38	1,026
3.74	1.65	38,996	3.37	0.96	40,571	2	-	1,965
1.54		12,787	1.68		10,617	-	-	4
3.20		51,783	3.02		51,188	2	-	1,969
		6,447			7,057	291	38	(943)
					7,057	7,057	6,766	6,728

סקירת ההנהלה - תוספת ד' - המשך
חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2014

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל שלושה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
------------------------	--------------------------------	-------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	---------------------------

מטבע חוץ⁽¹⁾

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

ובגין נכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽²⁾	10,275	5,348	2,292	574	216	908
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	30,081	22,868	19,739	4,103	2,672	6,676
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	1,904	4,119	3,490	144	123	-
סך הכל שווי הוגן	42,260	32,335	25,521	4,821	3,011	7,584

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים

ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽²⁾	16,730	9,013	9,043	502	68	152
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	16,540	10,855	30,705	4,821	2,810	6,494
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	2,247	2,296	3,688	237	123	-
סך הכל שווי הוגן	35,517	22,164	43,436	5,560	3,001	6,646

מכשירים פיננסיים, נטו

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	6,743	10,171	(17,915)	(739)	10	938
החשיפה המצטברת במגזר	6,743	16,914	(1,001)	(1,740)	(1,730)	(792)

הערות ספציפיות:

- (1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (2) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014			ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן			
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.55	2.32	18,142	0.77	2.46	19,856	159	64	20
1.62		52,785	1.53		86,161	-	-	22
0.42		6,262	0.42		9,780	-	-	-
1.27		77,189	1.31		115,797	159	64	42
0.27	0.25	28,132	0.33	0.61	35,517	1	-	8
1.25		44,137	0.90		72,236	-	-	11
0.44		5,159	0.44		8,591	-	-	-
0.84		77,428	0.69		116,344	1	-	19
		(239)			(547)	158	64	23
					(547)	(547)	(705)	(769)

סקירת ההנהלה - תוספת ד' - המשך
חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2014

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל שלושה עד חמש שנים
------------------	--------------------------	----------------------------	-----------------------	-----------------------

מגזר לא כספי

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

ובגין נכסים פיננסיים מורכבים

אופציות (במונחי נכס הבסיס)	(4)	-	-	-	-
סה"כ שווי הוגן	(4)	-	-	-	-

חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

ובגין נכסים פיננסיים מורכבים

נכסים פיננסיים ⁽¹⁾⁽²⁾	11,228	17,635	26,716	19,829	10,875	101,895
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	28,701	51,989	15,784	10,827	18,229	38,876
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	6,229	6,843	314	246	-	4,115
סך הכל שווי הוגן	46,158	76,467	42,814	30,902	29,104	144,886

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים

ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות

התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	14,783	23,604	18,348	11,199	9,267	102,939
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	28,930	53,205	15,876	10,973	18,189	38,364
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	4,419	6,852	328	246	-	5,664
סך הכל שווי הוגן	48,132	83,661	34,552	22,418	27,456	146,967

מכשירים פיננסיים, נטו

סך הכל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	(2,081)	(1,974)	(7,194)	8,484	1,648	(2,081)
סך הכל החשיפה המצטברת	(2,081)	(4,055)	(11,249)	5,497	7,145	(2,081)

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופות פירעון".
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי בביאור 20 2) בדוח הכספי.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 3 20) בדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרום כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרמי המזומנים על פי מועדי החזרה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

ליום 31 בדצמבר 2013			ליום 31 בדצמבר 2014					
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה	מעל עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
-	-	(1)	-	-	(4)	-	-	-
-	-	(1)	-	-	(4)	-	-	-
1.33	3.23	175,653	1.38	2.92	191,745	950	179	2,438
1.49		117,157	1.41		164,508	-	-	102
0.57		11,858	0.56		17,747	-	-	-
1.37		304,668	1.35		374,000	950	179	2,540
1.15	1.21	168,085	1.09	0.87	182,862	3	231	2,488
1.44		117,469	1.19		165,641	-	-	104
0.67		11,477	0.65		17,509	-	-	-
1.24		297,031	1.12		366,012	3	231	2,592
		7,636			7,988	947	(52)	(52)
					7,988	7,988	7,041	7,093

סקירת ההנהלה - תוספת ה'
סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד
ליום 31 בדצמבר 2014
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל		חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽²⁾			
שווי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁴⁾	סך הכל	ערביות		
			והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות	חובות ⁽¹⁾	
1	-	817	192	625	חקלאות
442	-	8,784	3,057	5,727	תעשייה
3	16	26,328	17,159	9,169	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
1	-	2,496	230	2,266	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
376	1	1,143	443	700	חשמל ומים
42	-	8,857	2,308	6,549	מסחר
4	-	758	133	625	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
14	-	1,466	338	1,128	תחבורה ואחסנה
20	-	1,435	454	981	תקשורת ושירותי מחשב
1,554	-	13,039	9,608	3,431	שירותים פיננסיים
2	-	3,263	752	2,511	שירותים עסקיים אחרים
29	-	1,315	387	928	שירותים ציבוריים וקהילתיים
2,488	17	69,701	35,061	34,640	סה"כ סיכון אשראי מסחרי
-	-	102,179	6,273	95,906	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
19	-	25,591	10,790	14,801	אנשים פרטיים - אחר
2,507	17	197,471	52,124	145,347	סך הכל
50	48	4,762	1,197	3,565	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
2,557	65	202,233	53,321	148,912	סך הכל סיכון אשראי לציבור
3,045	342	4,393	9	4,384	תאגידיים בנקאיים
-	13,853	360	53	307	ממשלות
5,602	14,260	206,986	53,383	153,603	סך הכל סיכון אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 107 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,423 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,747 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק. בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, יישום ההוראה הינו מהדוחות לשנת 2014 בדרך של מכאן ואילך.

חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי הפסדי אשראי ⁽³⁾				סיכון אשראי כולל בעייתי			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	דירוג ביצוע אשראי ⁽⁷⁾	סך הכל	עסקאות עתידיות
7	(1)	1	11	15	803	818	-
86	1	(14)	75	89	9,271	9,360	134
148	(14)	(59)	245	307	26,042	26,349	2
91	99	169	255	259	2,238	2,497	-
3	-	1	1	1	1,622	1,623	103
102	21	20	141	203	8,732	8,935	36
14	3	8	7	17	749	766	4
13	(1)	(8)	35	40	1,448	1,488	8
6	-	-	1	5	1,456	1,461	6
89	(16)	(31)	59	119	16,547	16,666	2,073
35	9	16	18	47	3,219	3,266	1
9	(5)	(2)	19	26	1,359	1,385	41
603	96	101	867	1,128	73,486	74,614	2,408
624	22	6	3	948	101,231	102,179	-
189	52	93	74	184	25,361	25,680	70
1,416	170	200	944	2,260	200,078	202,473	2,478
29	(15)	(18)	9	15	4,885	4,900	40
1,445	155	182	953	2,275	204,963	207,373	2,518
5	(4)	(9)	-	-	8,494	8,494	714
-	-	-	-	-	14,213	14,213	-
1,450	151	173	953	2,275	227,670	230,080	3,232

סקירת ההנהלה - תוספת ה' - המשך
סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד
ליום 31 בדצמבר 2013

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל		חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽²⁾			
שווי הוגן נגזרים ⁽⁷⁾	איגרות חוב ⁽⁴⁾	ערבוביות		חובות ⁽¹⁾	
		סך הכל	והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות		
-	-	753	190	563	חקלאות
61	51	9,605	3,773	5,832	תעשייה
3	24	25,024	16,005	9,019 ⁽⁷⁾	בינוי ונדל"ן – בינוי ⁽⁶⁾
1	-	2,277	274	2,003 ⁽⁷⁾	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
472	17	921	290	631	חשמל ומים
30	-	8,563	1,938	6,625	מסחר
-	-	639	151	488	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
5	-	1,410	396	1,014	תחבורה ואחסנה
16	-	1,888	667	1,221	תקשורת ושירותי מחשב
754	-	10,218	7,037	3,181	שירותים פיננסיים
2	-	3,237	826	2,411	שירותים עסקיים אחרים
112	-	1,174	307	867	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,456	92	65,709	31,854	33,855	סך הכל סיכון אשראי מסחרי
-	-	92,453	4,164	88,289	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
4	-	23,695	10,282	13,413	אנשים פרטיים - אחר
1,460	92	181,857	46,300	135,557	סך הכל
31	40	5,273	950	4,323	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
1,491	132	187,130	47,250	139,880	סך הכל סיכון אשראי לציבור
2,115	348	3,163	20	3,143 ⁽⁷⁾	תאגידים בנקאיים
-	6,502	315	10	305 ⁽⁷⁾	ממשלות
3,606	6,982	190,608	47,280	143,328	סך הכל סיכון אשראי

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.
- (3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
- (4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 70 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) סיכון אשראי מאזני וחוב מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (6) כולל סיכון אשראי מאזני בסך של 1,409 מיליוני שקלים חדשים וסיכון אשראי חוץ מאזני בסך של 1,339 מיליוני שקלים חדשים שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (7) סווג מחדש.

חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי				סיכון אשראי כולל בעייתי			
הפסדי אשראי ⁽³⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	סך הכל	עסקאות עתידיות	
6	1	(1)	5	6	753	-	
103	12	59	95	279	9,957	240	
181	3	(19)	⁽⁷⁾ 407	⁽⁷⁾ 463	25,056	5	
15	-	(3)	⁽⁷⁾ 414	⁽⁷⁾ 423	2,278	-	
1	-	-	2	2	1,766	356	
110	44	8	151	246	8,656	63	
10	3	5	5	14	639	-	
20	-	(3)	26	30	1,433	18	
7	1	(2)	42	46	1,943	39	
109	56	(6)	171	174	12,009	1,037	
30	19	15	21	35	3,243	4	
6	(1)	(1)	15	24	1,475	189	
598	138	52	1,354	1,742	69,208	1,951	
640	365	185	2	1,078	92,453	-	
148	63	57	83	206	23,708	9	
1,386	566	294	1,439	3,026	185,369	1,960	
32	(1)	(6)	35	88	5,463	119	
1,418	565	288	1,474	3,114	190,832	2,079	
10	-	-	-	-	7,131	1,505	
-	-	-	-	-	6,817	-	
1,428	565	288	1,474	3,114	204,780	3,584	

סקירת ההנהלה - תוספת ו' - המשך
חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר 2013													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾						חשיפה מאזנית ⁽²⁾							
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		המדינה					
מזה: סיכון		סיכון	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית	חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית					
לפירעון מעל שנה	לפירעון עד שנה	אשראי חוץ-מאזני בעייתי	חובות מאזנית	סיכון אשראי	סיכון אשראי	ניכוי	ניכוי בגין	ניכוי	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות	מקומיות
שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה	שנה
947	1,913	-	1,750	16	27	2,860	-	(5)289	(5)289	1,259	898	(5)703	ארצות הברית
778	350	-	1,048	9	6	1,699	571	274	845	726	402	-	בריטניה
1,177	486	-	510	-	16	1,663	-	-	-	1,504	159	-	צרפת
1,078	1,596	-	1,860	2	61	2,674	-	-	-	1,704	970	-	אחרות
3,980	4,345	-	5,168	27	110	8,896	571	563	1,134	5,193	2,429	703	סך כל החשיפות למדינות זרות
343	180	-	249	-	4	523	-	-	-	486	37	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC
43	20	-	4	-	-	63	-	-	-	61	2	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) סווג מחדש.

סקירת ההנהלה - תוספת ו' - המשך

חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ב'- מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הגמור:

חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	גרמניה
724	1,003	

נכון ליום 31 בדצמבר 2013 אין חשיפה נדרשת לדיווח, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

חלק ג'- מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
5	-	5	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
1	-	1	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
6	-	6	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
6	-	6	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
(1)	-	(1)	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
5	-	5	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.

**סקירת ההנהלה - תוספת ז'
מאזנים מאוחדים - מידע רב-רבעוני
לסוף כל רבעון בשנת 2014
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)**

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
29,684	27,181	26,139	26,798	מזומנים ופיקדונות בבנקים
6,519	9,744	12,579	14,259	ניירות ערך
297	112	70	107	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
142,359	144,646	148,003	148,912	אשראי לציבור
(1,298)	(1,293)	(1,304)	(1,343)	הפרשה להפסדי אשראי
141,061	143,353	146,699	147,569	אשראי לציבור, נטו
302	285	299	307	אשראי לממשלה
60	61	64	52	השקעות בחברות כלולות
1,655	1,658	1,668	1,702	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,280	3,467	5,367	5,602	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,809	2,210	2,169	2,081	נכסים אחרים
184,754	188,158	195,141	198,564	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
145,701	148,063	150,648	152,379	פיקדונות הציבור
2,106	1,523	1,727	1,258	פיקדונות מבנקים
61	56	56	55	פיקדונות הממשלה
-	-	-	223	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
17,887	19,120	21,059	20,580	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,002	3,303	5,060	6,497	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,376	5,176	5,302	6,072	התחייבויות אחרות
174,133	177,241	183,852	187,064	סך כל ההתחייבויות
10,130	10,418	10,779	10,987	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
491	499	510	513	זכויות שאינן מקנות שליטה
10,621	10,917	11,289	11,500	סך כל ההון
184,754	188,158	195,141	198,564	סך כל ההתחייבויות וההון

סקירת ההנהלה - תוספת ז' - המשך
מאזנים מאוחדים - מידע רב-רבעוני
לסוף כל רבעון בשנת 2013
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
18,024	23,640	21,743	26,060	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,374	6,661	7,431	7,000	ניירות ערך
194	37	153	70	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
132,118	134,242	138,112	139,880	אשראי לציבור
(1,575)	(1,389)	(1,365)	(1,315)	הפרשה להפסדי אשראי
130,543	132,853	136,747	138,565	אשראי לציבור, נטו
307	300	304	305	אשראי לממשלה
61	62	62	60	השקעות בחברות כלולות
1,632	1,631	1,634	1,656	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,701	3,412	3,180	3,606	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,634	1,920	1,991	2,204	נכסים אחרים
165,557	170,603	173,332	179,613	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
130,117	135,699	135,863	141,244	פיקדונות הציבור
2,054	2,106	1,950	2,041	פיקדונות מבנקים
98	89	77	62	פיקדונות הממשלה
14,845	14,807	16,542	16,443	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,752	3,259	3,378	3,538	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,131	4,838	5,473	5,950	התחייבויות אחרות
155,997	160,798	163,283	169,278	סך כל ההתחייבויות
9,108	9,341	9,574	9,852	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
452	464	475	483	זכויות שאינן מקנות שליטה
9,560	9,805	10,049	10,335	סך כל ההון
165,557	170,603	173,332	179,613	סך כל ההתחייבויות וההון

**סקירת ההנהלה - תוספת ח'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2014
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)**

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
991	1,639	1,469	1,248	הכנסות ריבית ⁽¹⁾
278	716	576	402	הוצאות ריבית
713	923	893	846	הכנסות ריבית, נטו
(5)	23	5	150	הוצאות בגין הפסדי אשראי
718	900	888	696	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
81	(2)	51	43	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
348	338	345	364	עמלות ⁽¹⁾
9	7	9	19	הכנסות אחרות
438	343	405	426	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
456	462	498	453	משכורות והוצאות נלוות
171	177	181	176	אחזקה ופחת בניינים וציוד
100	108	113	137	הוצאות אחרות
727	747	792	766	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
429	496	501	356	רווח לפני מיסים
158	187	189	139	הפרשה למיסים על הרווח
271	309	312	217	רווח לאחר מיסים
1	2	3	(1)	חלק ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס רווח נקי:
272	311	315	216	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(8)	(9)	(11)	(3)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
264	302	304	213	המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניה רגילה בשקלים חדשים⁽²⁾
				רווח בסיסי:
1.15	1.31	1.32	0.92	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
				רווח מדולל:
1.14	1.30	1.31	0.92	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

(1) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאר 1.ג.1. לדוחות הכספיים.
(2) מניה בת 0.1 ש' ערך נקוב.

סקירת ההנהלה - תוספת ח' - המשך
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2013
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

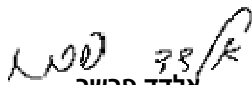
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
1,413	1,704	2,058	1,267	הכנסות ריבית
611	831	1,053	483	הוצאות ריבית
802	873	1,005	784	הכנסות ריבית, נטו
34	181	68	5	הוצאות בגין הפסדי אשראי
768	692	937	779	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
33	48	(90)	23	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
368	360	356	374	עמלות
5	8	8	6	הכנסות אחרות
406	416	274	403	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
445	429	471	491	משכורות והוצאות נלוות
166	172	172	173	אחזקה ופחת בניינים וציוד
106	105	112	115	הוצאות אחרות
717	706	755	779	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
457	402	456	403	רווח לפני מיסים
164	145	143	140	הפרשה למיסים על הרווח
293	257	313	263	רווח לאחר מיסים
(2)	1	1	(4)	חלק ברווחים (הפסדים), נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת מס רווח נקי:
291	258	314	259	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(13)	(13)	(7)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
280	245	301	252	המיוחס לבעלי מניות הבנק
				רווח למניה רגילה בשקלים חדשים⁽¹⁾
				רווח בסיסי:
1.23	1.07	1.32	1.10	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
				רווח מדולל:
1.22	1.06	1.31	1.09	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הצהרה (Certification)

אני, אלדד פרשר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
    - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלדד פרשר
מנהל כללי

9 במרץ 2015
י"ח באדר התשע"ה

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2014 (להלן: "הדוח").
  2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
  3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
  4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי(1) ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי⁽¹⁾, וכן:
    - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
    - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
    - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
    - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
  5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
    - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
    - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

9 במרץ 2015
י"ח באדר התשע"ה

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית (1992) של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2014 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זהר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 266 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי
חשבונאי ראשי

אלוד פרשר
מנהל כללי

משה וידמן
יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
רמת גן, 9 במרץ 2015
י"ח באדר התשע"ה

דוחות כספיים

תוכן העניינים

266	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
267	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים
268	מאזן
269	דוח רווח והפסד
271	דוח מאוחד על הרווח הכולל
272	דוח על השינויים בהון
274	דוח על תזרימי המזומנים
276	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-6.98% ו-8.74%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2014 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של בטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO. ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, והדוח שלנו מיום 9 במרץ 2015 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת הלב בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות ובדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.

ק"מ
בריסמן אלמגור זר ושות'
רואי חשבון

תל אביב 9 במרץ 2015
י"ח באדר התשע"ה

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-6.98% ו-7.5% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-8.74%, 6.82% ו-5.34%, בהתאמה, מכלל ההכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2014, 2013 ו-2012, בהתאמה. כמו-כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה כלולה שההשקעה בה היא בסך 19 מיליון שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסויימים שיישומם בביקורת של תאגידיים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שישומו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד - לימים 31 בדצמבר 2014 ו-2013 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק ובמיוחד לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב:

1. לאמור בביאור 11.ד19 א.ב. ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובעות ייצוגיות.
  2. לאמור בביאור 13.ד19 בדבר חקירת משרד המשפטים בארצות הברית הנוגעת לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים.
- ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2014, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית (1992) שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 9 במרץ 2015 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

רואי חשבון
מריטמן אלמגור זר ושות'
תל אביב

תל אביב 9 במרץ 2015
י"ח באדר התשע"ה

מאזן - מאוחד ושל הבנק - ליום 31 בדצמבר

(במיליוני שקלים חדשים)

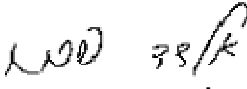
הבנק		מאוחד		ביאור	
2013	2014	2013	2014		
נכסים					
21,121	22,425	26,060	26,798	2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,046	12,053	7,000	14,259	3, 15	ניירות ערך ⁽¹⁾
70	107	70	107	15	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
132,894	141,265	139,880	148,912	4	אשראי לציבור
(1,287)	(1,293)	(1,315)	(1,343)	4	הפרשה להפסדי אשראי
131,607	139,972	138,565	147,569		אשראי לציבור, נטו
305	307	305	307	5	אשראי לממשלות
2,366	2,516	60	52	6	השקעות בחברות מוחזקות (במאוחד - כלולות)
1,498	1,516	1,656	1,702	7	בניינים וציוד
-	-	87	87	ד'6	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,602	5,600	3,606	5,602	ה'19	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,064	1,890	2,204	2,081	8	נכסים אחרים
167,679	186,386	179,613	198,564		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
137,756	151,834	141,244	152,379	9	פיקדונות הציבור
7,915	8,333	2,041	1,258	10	פיקדונות מבנקים
51	46	62	55		פיקדונות הממשלה
-	223	-	223		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,985	3,777	16,443	20,580	11	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,537	6,496	3,538	6,497	ה'19	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,583	4,690	5,950	6,072	12	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
157,827	175,399	169,278	187,064		סך כל ההתחייבויות
9,852	10,987	9,852	10,987		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק
-	-	483	513		זכויות שאינן מקנות שליטה
9,852	10,987	10,335	11,500	13	סך כל ההון
167,679	186,386	179,613	198,564		סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מזה: 8,896 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן במאוחד (ביום 31 בדצמבר 2013 - 5,131 מיליוני שקלים חדשים) ובבנק - 8,541 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2013 - 4,948 מיליוני שקלים חדשים).

(2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, במאוחד - 102 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2013 - 103 מיליוני שקלים חדשים) ובבנק - 101 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2013 - 102 מיליוני שקלים חדשים).

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אביב
 סגן מנהל כללי
 חשבונאי ראשי

אלוד פרשר
 מנהל כללי

משה יודמן
 יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
 רמת גן, 9 במרץ 2015
 י"ח באדר התשע"ה

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			ביאור	
2012	2013	2014	2012	2013	2014		
6,158	6,049	(1)4,962	6,591	6,442	(1)5,347	22	הכנסות ריבית
3,355	3,046	2,022	3,377	2,978	1,972	22	הוצאות ריבית
2,803	3,003	2,940	3,214	3,464	3,375		הכנסות ריבית, נטו
277	283	150	276	288	173	א'4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,526	2,720	2,790	2,938	3,176	3,202		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית							
82	26	157	95	14	173	23	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,180	1,202	(1)1,144	1,452	1,458	(1)1,395	24	עמלות
20	19	33	26	27	44	25	הכנסות אחרות
1,282	1,247	1,334	1,573	1,499	1,612		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,474	1,578	1,629	1,701	1,836	1,869	26	משכורות והוצאות נלוות
566	588	616	652	683	705		אחזקה ופחת בניינים וציוד
318	326	338	433	438	458	27	הוצאות אחרות
2,358	2,492	2,583	2,786	2,957	3,032		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,450	1,475	1,541	1,725	1,718	1,782		רווח לפני מיסים
516	515	602	599	592	673	28	הפרשה למיסים על הרווח
934	960	939	1,126	1,126	1,109		רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות (במאוחד - כלולות), לאחר השפעת מס							
142	118	144	-	(4)	5	ב'6	
רווח נקי:							
1,076	1,078	1,083	1,126	1,122	1,114		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(50)	(44)	(31)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,076	1,078	1,083	1,076	1,078	1,083		המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC 310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1.ג.1. לדוחות הכספיים.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

2012	2013	2014	ביאור
			29
			רווח למניה⁽¹⁾
			רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
4.77	4.72	4.70	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
			רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)
4.74	4.69	4.68	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח מאוחד על הרווח הכולל
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2012	2013	2014	
			רווח נקי:
1,126	1,122	1,114	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(50)	(44)	(31)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,076	1,078	1,083	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
			רווח כולל אחר, לפני מיסים
73	22	(10)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
-	(3)	6	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(22)	-	23	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
51	19	19	סך כל הרווח הכולל האחר, לפני מיסים
(18)	(10)	(7)	השפעת המס המתייחס
			רווח (הפסד) כולל אחר, לאחר מיסים
33	9	12	רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(3)	2	1	בניכוי הפסד (רווח) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
30	11	13	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק, לאחר מיסים
			רווח כולל:
1,159	1,131	1,126	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(53)	(42)	(30)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,106	1,089	1,096	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

דוח על השינויים בהון העצמי
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	מניות באוצר	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
2,082	(76)	155	2,003	יתרה ליום 1 בינואר 2012
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
11	-	11	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
28	-	28	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(55)	55	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,121	(76)	139	2,058	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	-	דיבידנד ששולם
14	-	14	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
13	-	13	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(50)	50	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,148	(76)	116	2,108	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
40	-	40	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(1)	-	(1)	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(89)	89	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
-	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
2,187	(76)	66	2,197	יתרה ליום 31 בדצמבר 2014

- (1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.
- (2) בשנת 2014 הונפקו 1,240,933 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות במסגרת תכנית אופציות לעובדים. בשנת 2013 הונפקו 2,378,980 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות במסגרת תכנית אופציות לעובדים. בשנת 2012 הונפקו 1,948,544 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים.
- (3) לפרטים ראה ביאור 31 – רווח כולל אחר מצטבר.
- (4) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 13 להלן.
- (5) לפרטים בדבר ההשפעה הצפויה של אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים, החל מיום 1 בינואר 2015, ראה ביאור 1 כ"ז.1.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל ההון העצמי	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים ⁽⁴⁾	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ⁽³⁾
8,054	388	7,666	5,614	(30)
1,126	50	1,076	1,076	-
11	-	11	-	-
28	-	28	-	-
-	-	-	-	-
33	3	30	-	30
9,252	441	8,811	6,690	-
1,122	44	1,078	1,078	-
(75)	-	(75)	(75)	-
14	-	14	-	-
13	-	13	-	-
-	-	-	-	-
9	(2)	11	-	11
10,335	483	9,852	⁽⁵⁾ 7,693	⁽⁵⁾ 11
1,114	31	1,083	1,083	-
40	-	40	-	-
(1)	-	(1)	-	-
-	-	-	-	-
12	(1)	13	-	13
11,500	513	10,987	⁽⁵⁾ 8,776	⁽⁵⁾ 24

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד		
2012	2013	2014	2012	2013	2014
1,076	1,078	1,083	1,126	1,122	1,114
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
רווח נקי לתקופה					
התאמות:					
חלקו של הבנק (ברוחים) הפסדים בלתי מחולקים של חברות כלולות					
(142)	(118)	(144)	-	4	(5)
פחת על בניינים וציוד					
207	215	220	230	243	246
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
277	283	150	276	288	173
הפסד (רווח) משינוי ערך ניירות ערך לפדיון, משינוי ערך וממכירת ניירות ערך זמינים למכירה					
(160)	33	(213)	(244)	32	(193)
ירידת ערך של ניירות ערך המוחזקים למכירה					
8	3	2	8	3	2
רווח שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר					
(44)	(38)	(4)	(44)	(38)	(4)
רווח ממימוש בניינים וציוד					
-	-	(10)	-	-	(10)
הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות					
11	14	40	11	14	40
מיסים נדחים, נטו					
6	(86)	53	17	(80)	50
פיצויי פרישה – קיטון (גידול) בעודף היעודה על העתודה					
(8)	(10)	(15)	(8)	5	(21)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים					
63	311	(515)	66	332	(545)
שינוי נטו בנכסים שוטפים					
(39)	⁽¹⁾ 470	(10)	(1,296)	⁽¹⁾ 1,322	346
פיקדונות בבנקים					
(9,296)	(9,584)	(8,515)	(9,669)	(10,202)	(9,177)
אשראי לציבור					
(121)	12	(2)	(121)	12	(2)
אשראי לממשלות					
(71)	137	(37)	(71)	137	(37)
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(432)	(84)	(1,975)	(425)	(88)	(1,973)
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
(1,065)	778	522	(1,064)	780	522
ניירות ערך למסחר					
(660)	(73)	138	(689)	(87)	90
נכסים אחרים, נטו					
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות					
993	(289)	418	(313)	347	(783)
פיקדונות מבנקים					
10,099	14,960	14,078	9,263	13,163	11,135
פיקדונות הציבור					
(48)	(42)	(5)	(45)	(45)	(7)
פיקדונות מהממשלה					
-	-	223	-	-	223
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(183)	(236)	2,959	(191)	(235)	2,959
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
112	549	88	208	644	115
התחייבויות אחרות					
(36)	266	(39)	73	454	(98)
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון					
547	8,549	8,490	(2,902)	8,127	4,160

(1) סווג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
-	-	(3,400)	(420)	(646)	(3,477)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	-	-	25	-	-	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(6,581)	(2,942)	(12,715)	(7,479)	(2,942)	(12,930)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
6,786	2,761	8,647	7,898	4,197	8,658	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
606	638	124	819	674	153	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(200)	(203)	(244)	(228)	(236)	(298)	רכישת בניינים וציוד
-	-	21	-	-	21	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(8)	(6)	25	(8)	(6)	17	מימוש (השקעה) בחברות כלולות
603	248	(7,542)	607	1,041	(7,856)	מזומנים נטו מפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון						
-	-	-	2,161	3,007	5,809	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(414)	(406)	(169)	(397)	(1,057)	(1,574)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
-	(75)	-	-	(75)	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(414)	(481)	(169)	1,764	1,875	4,235	מזומנים נטו מפעילות מימון
736	8,316	779	(531)	11,043	539	גידול (קישור) במזומנים
12,269	12,942	20,947	14,991	14,394	25,105	יתרת מזומנים לתחילת תקופה
(63)	(311)	515	(66)	(332)	545	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרת מזומנים
12,942	⁽¹⁾ 20,947	22,241	14,394	⁽¹⁾ 25,105	26,189	יתרת מזומנים לסוף תקופה
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו						
6,139	6,085	5,086	6,602	6,596	5,929	ריבית שהתקבלה
3,301	3,079	2,509	3,270	3,032	1,760	ריבית ששולמה
24	1	8	24	1	8	דיבידנדים שהתקבלו
-	1	79	-	5	80	מסים על הכנסה שהתקבלו
528	623	705	556	654	800	מסים על הכנסה ששולמו
נספח א' – פעולות שלא במזומן						
44	5	10	44	5	10	רכישות בניינים וציוד

(1) סווג מחדש.

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- 1) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
  - 2) הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים, בהם צוין בביאור, כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 9 במרץ 2015, י"ח באדר תשע"ה.
  - 3) הגדרות
"כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית"	כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארצות הברית נדרשים ליישם כפי שנקבעו ב- ASC 105 (הקודיפיקציה).
"תקני דיווח כספי בינלאומיים"	תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי ה- IASB, והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (להלן: "IAS") לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC-IFRS Interpretation Committee) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.
"IASB"	הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים.
"FASB"	הועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית.
"הבנק"	בנק מזרחי טפחות בע"מ.
"חברות בנות"	חברות הנשלטות על ידי הבנק.
"קבוצת הבנק"	הבנק והחברות המאוחדות שלו.
"חברות כלולות"	ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני.
"חברות מוחזקות"	חברות בנות וחברות כלולות.
"שלוחות בחוץ לארץ"	נציגויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל.
"מטבע הפעילות"	המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.
"מטבע ההצגה"	המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.
"סכום מותאם"	סכום נומינלי היסטורי שהותאם על פי השינויים בכח הקנייה הכלכלי של המטבע הישראלי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

"סכום מדווח"	סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.
"עלות"	עלות בסכום מדווח.
"צדדים קשורים"	כהגדרתם ב-IAS24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.
"בעלי עניין"	כהגדרתם בפסקה 1, להגדרת "בעל עניין", בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, וכהגדרתם בסעיף 80ב' להוראות הדיווח לציבור.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

דוחות כספיים אלה נערכו באופן המפורט להלן:

- 1) בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים (להלן – "המפקח") והנחיותיו ובהתבסס על כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית כפי שאומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. נושאים בליבת העסק הבנקאי הוגדרו על ידי הפיקוח על הבנקים כמכשירים פיננסיים כולל, בין היתר, חשבונאות גידור, הכרה בהכנסה, הפרשה להפסדי אשראי, התחייבויות תלויות והפרשות, הצגת דוחות כספיים ודיווח מגזרי.
- 2) בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי מבוסס על כללי חשבונאות מקובלים בישראל ועל תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, ופרשנויות של הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם. בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:
  - במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הקבוצה מטפלת בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית החלים ספציפית על נושאים אלו.
  - במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הקבוצה פועלת לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
  - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות התקן הבינלאומי.
  - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל.
  - במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום הפניה המקורית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(3) מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש, שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ ראה סעיף ד. להלן.

(4) בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הפריטים המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן);
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
- תשלומים מבוססי מניות;
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
- נכסי והתחייבויות מסים נדחים
- הפרשות מסוגים שונים, כגון הפרשות להפסדי אשראי והפרשה בגין תביעות משפטיות;
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
- השקעות בחברות כלולות

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. עד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל לכלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

(5) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ולאירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביום 19 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים הנחיה בנושא הפרשה קבוצתית לרבות בגין אשראי לאנשים פרטיים. לפרטים נוספים ראה סעיף ג.3. להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ג. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק לראשונה תקני חשבונאות והוראות הפיקוח על הבנקים. להלן תיאור מהות השינויים במדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים ותאור של אופן השפעת היישום לראשונה, ככל שהיתה:

1. הוראה בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות (ASC 310-20, FAS91) (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה, לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יבאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית של הלוואה.

ההוראה משנה את הטיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי, וכמו כן, קובעת כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים אירגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה.

שינוי בתנאי חוב

במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי הלוואה שונו באופן מהותי. בהתאם לכך בוחן הבנק האם הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים בהתאם לתנאים החדשים של הלוואה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים שנתרו בהתאם לתנאים הנוכחיים, או האם מדובר בשינוי מטבע של הלוואה. במקרים כאמור, כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי מוכרות ברווח והפסד. אחרת, העמלות נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל.

עמלות פירעון מוקדם

על פי הוראות המעבר של יישום ההוראה, מיום 17 באוקטובר 2013, עמלות פירעון מוקדם שחוייבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לפני 1 בינואר 2014 ושטרם הופחתו, ימשיכו להיות מוכרות על פני תקופה של שלוש שנים.

עמלות שחוייבו בגין פירעון מוקדם שבוצע לאחר 1 בינואר 2014 מוכרות מידית במסגרת הכנסות ריבית, בהתאם לכללים שנקבעו. ביום 31 באוקטובר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות, אשר קובע את אופן היישום לראשונה של FAS91. בין היתר, נקבע כי תאגיד בנקאי לא יוכל לדחות עלויות פנימיות ביצירת הלוואות ללא אישור מוקדם מיחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים.

הבנק מיישם את ההוראה בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את התיקונים הקשורים לאימוץ נושא מדידת הכנסות ריבית (ASC 310-20) (וללא דחיית העלויות הישירות הנגרמות ביצירת הלוואה) באופן של מכאן ואילך על עסקאות שנוצרו או חודשו החל מיום 1 בינואר 2014.

השפעות היישום לראשונה של ההוראה

כאמור, יישום ההוראה הינו בדרך של מכאן ולהבא, ולפיו שינה הבנק את אופן ההכרה בהכנסה ואת סיווגן של העמלות שפורטו, כחלק מהכנסות ריבית או הכנסות מעמלות, זאת בהתאם למהות העמלה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

להלן פרטים על השפעת יישום ההוראה על הכנסות הריבית נטו, ההכנסות שאינן מריבית (מעמלות) והרווח הנקי של הבנק לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014 (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	
(מבוקר)	
השפעת יישום ההוראה	
153	הכנסות ריבית, נטו
(92)	הכנסות שאינן מריבית (עמלות)
38	רווח נקי

השפעת היישום מוסברת בעיקרה בדחיית הכנסות עמלות בגין מתן אשראי והפסקת פריסה של עמלות מפירעון מוקדם וטיפול בשינוי תנאי החוב. כמו כן, בעקבות יישום ההוראה, חלו שינויי סיווג מסויימים בין הכנסות ריבית להכנסות מעמלות.

2. סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר. החוזר נועד להתאים את דרישות הגילוי בקשר לסיווג מחדש של פריטים מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר, בהתאם לעדכון תקן חשבונאות אמריקאי ASU 2013-02.

בהתאם להוראות החוזר, יינתן גילוי על סעיפים בדוח רווח והפסד בהם נכללו סכומים שסווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד. יישום ההוראות נעשה בדרך של יישום למפרע החל מיום 1 בינואר 2014. ליישום הוראות החוזר אין השפעה על הדוחות הכספיים, מלבד השפעה הצגתית על ביאור רווח כולל אחר מצטבר.

3. הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים

ביום 19 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. על פי החוזר, בקביעת הפרשה להפסדי אשראי על הבנק להביא בחשבון את הפסדי העבר, אשר יחושבו בהתאם לממוצע הפסדי העבר בחמש השנים האחרונות, וכן נדרש הבנק לוודא כי שיעור ההתאמות האיכותיות (השפעה של גורמים סביבתיים) להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי צרכני, לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום. יישום ההנחיות בחוזר יבוצעו בדרך של מכאן ולהבא.

בהתאם לדרישות החוזר, ביצע הבנק התאמה להפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים, והוא נערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית חישוב הפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. סך הכל, תוספת ההתאמה האיכותית של הפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שנזקפה לסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי בדוחות הכספיים לשנת 2014, הסתכמה בכ-54 מיליוני שקלים חדשים, לפני מס. לאחר תוספת ההתאמה האיכותית כנדרש על פי ההוראות, מסתכמת ההתאמה האיכותית בבנק בשיעור של 0.75% ובבנק יהב בשיעור של 0.5%.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ד. מטבע חוץ והצמדה:

1) עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של גידורי תזרים מזומנים, וכן, התאמות לשווי הוגן של השקעות בקרנות מסוימות המטופלות בשיטת השווי המאזני, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

2) שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

עד שנת 1994 סווגו שלוחות ברשויות מסוימות בחוץ לארץ כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה משקל והפרשי השער בגין התרגום נזקפו ישירות להון, כחלק מהפרשי תרגום. החל משנת 1995, על פי הוראות המפקח על הבנקים לפני אימוץ IFRS, שלוחה בנקאית בחוץ לארץ של תאגיד בנקאי סווגה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי.

בהתאם ל- IAS21 ולחוזר המפקח על הבנקים בנדון מיום 14 בפברואר 2012, כדי לקבוע את מטבע הפעילות, נדרש התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) והמטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים.
- המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, חומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה).
- גורמים נוספים היכולים לספק ראייה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת.
- יחסיה של השלוחה עם הבנק - האם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, האם עסקאות של השלוחה עם הבנק מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, האם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של הבנק והם זמינים בנקל להעברה אליה, והאם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי הבנק.
- האם אופן גיוס לקוחות השלוחה הוא אוטונומי, והאם פעילות השלוחה מול לקוחות הבנק (שלא גיוסו על ידי השלוחה) אינה משמעותית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- פעילות השלוחה מול הבנק, כדוגמת יתרות נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות, אינה משמעותית.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו כן, השלוחה מבצעת את הפעילות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיה.

על פי בחינה של קריטריונים אלו, ממשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ ככאלה שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק (שקל חדש).

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
						מדד המחירים לצרכן
1.6	1.8	(0.2)	105.7	107.6	107.4	מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)
1.4	1.9	(0.1)	105.5	107.5	107.3	מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)
						שער החליפין של:
(2.3)	(7.0)	12.0	3.733	3.471	3.889	הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(0.4)	(2.8)	(1.2)	4.921	4.782	4.725	אירו (בש"ח)

ה. בסיס האיחוד

(1) חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה.

המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

(2) הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר, מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה.

(3) השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית. בהתאם ל-IAS28 השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, רווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית של החברה הכלולה לזו של הקבוצה, מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית, המדווחת בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים. כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בחברה המוחזקת או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

(4) עסקאות שבוטלו באיחוד

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת עריכת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראייה לירידת ערך.

(5) צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכשת משיגה שליטה על הנרכשת. הקבוצה שולטת בנרכשת כאשר היא חשופה, או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים. הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכות הונית בנרכשת שהוחזקה קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ולהתחייבויות שניטלו.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, אימץ הבנק את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4 ו-C5 ל-IFRS1 - אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים. בהתאם לכך, הקבוצה מיישמת את IFRS3 החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011, באופן של מכאן ולהבא, ולפיכך, עבור רכישות אשר התבצעו לפני תחולת התקן לא בוצע ייחוס עודף עלות מחודש. הפחתת יתרת המוניטין בגין השקעות שבוצעו לפני תחולת התקן הופסקה, ובמקומה נבחן תקופתית הצורך בהפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. ככל שבוצעו או יבוצעו רכישות לאחר 1 בינואר 2011, יכיר הבנק במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הונית בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הבנק, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו. הבנק יכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

1. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012, אשר עדכן את הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בהתאם להוראות, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- בכוננותו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

בהתאם להוראות, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים ויציג במאזן סכום נטו בהתקיים כל התנאים המצטברים לעיל, ובתנאי שישנו הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות התאגיד הבנקאי בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז. כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

תאגיד בנקאי לא יקזז בין נכסים בגין מכשירים נגזרים כנגד ההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים אלא אם מתקיימים כל התנאים המצטברים שלעיל. עם זאת, בהוראות נקבע כי במקרים מסוימים תאגיד בנקאי רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים), או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (Master Netting Arrangement), גם אם תנאי הכוונה לפרוע על בסיס נטו או בו זמנית אינו מתקיים.

בנוסף, תאגיד בנקאי יקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסוימים שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זה. עם זאת, הבנק אינו רשאי לקזז מאזנית סכומים אלא אם קיבל לכך אישור מראש של המפקח על הבנקים. בשלב הזה, ממשיך הבנק להציג חשיפות בגין עסקאות ברוטו, למעט פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי כאמור לעיל. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף עמלות.

ז. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה ומפעילות מימון, תזרימי המזומנים הנובעים מפעילויות עיקריות של הבנק מסווגים לפעילות שוטפת. סעיף המזומנים ושוי מזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים מרכזיים, לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים.

ח. ניירות ערך

(1) השקעות בניירות ערך סווגו לשלושה סוגים, כדלקמן:

(א) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר קיימת כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות חוב אלו מוצגות על פי עלותן המופחתת, כלומר, לפי ערכן הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצברו, ובניכוי או בתוספת מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו, וכן, בניכוי הפסדים בגין ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני. הכנסות מאיגרות החוב לפדיון נזקפות בהתאם, לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(ב) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים במטרה למכרם בתקופה הקרובה, או ניירות אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך אלו נכללו במאזן לפי שוויים ההוגן ביום הדיווח, רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי ההוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד.

(ג) ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו כאיגרות חוב מוחזקות לפדיון או כניירות ערך למסחר. ניירות הערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות לפי שווי ההוגן ביום קבלתן שאינו עולה על העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד, כמו גם דיבידנדים שהתקבלו מהשקעה במניות זמינות למכירה, שמקורם ברווח בחברה המחלקת לאחר מועד ההשקעה. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד, ומדווחים נטו, בניכוי עתודה מתאימה למס, בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר. לענין ניירות ערך הכוללים נגזר משוכך - ראה סעיף י"ח.3 להלן.

(2) השקעותיו של הבנק בקרנות אחרות שאינן מטופלות לפי שיטת השווי המאזני, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות אלו נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.

(3) עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזוהה בנפרד.

(4) לענין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף י"ט להלן.

(5) ירידת ערך:

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנו בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
- נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), או שחל לגביו כשל בתשלום לאחר רכישתה, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.

אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד, המתייחסים לניירות ערך המסווגים כזמינים למכירה, אשר נצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן. במועדים עוקבים להכרה בירידת הערך, הכנסות ריבית מהשקעות בניירות ערך שהם מכשירי חוב יוכרו ככלל על בסיס צבירה בהתאם להפרש בין תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב לשווי ההוגן של המכשיר במועד הירידה (בסיס עלות חדש).

ט. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

(1) בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מהדוחות השנתיים לשנת 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. בנוסף, בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 19 בינואר 2015, מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנוגע לחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי שאינו לדיוור. ליישום הנחיות החוזר בקשר עם ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים ראה סעיף 4 להלן.

(2) אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים ונכסים אחרים) מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון איגרות חוב), הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה, כאמור בסעיף ח' לעיל.

(3) זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלף שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

חוב מעל 700 אלפי שקלים חדשים מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדירור.

ארגון מחדש של חוב בעייתי - חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן: למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל; לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב; החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

כללי החזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר - חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
- החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן+ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פרעונות בטווחים ארוכים יותר.
- לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

4) הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסייג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות). ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 700 אלף שקלים חדשים או יותר.

לגבי חובות אחרים, רשאי הבנק להחליט ולבצע הערכה פרטנית. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר גביית החוב מותנית בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי. לענין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שערך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלף שקלים חדשים, כפי שקבע הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהן חושבה הפרשה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן - "FAS 5"), בהתבסס על הנחיות המפורטות בהוראות הדיווח לציבור. הנוסחה מבוססת על שיעור הפסדי העבר לפי ענפי משק, ובחלוקה לאשראי בעייתי ולא בעייתי, בטווח של 5 שנים שהסתיימו במועד הדיווח, שיעורי הפסדי העבר המייצגים מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל בשנים אלו (החל מיום 1 בינואר 2011) או שיעורי ההפרשה ביחס ליתרה ממוצעת של החובות.

הבנק משתמש בשיעור ההפסדים אשר מהווה ממוצע של שיעורי הפסדי העבר בטווח השנים כאמור לעיל. בנוסף לממוצע שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור לעיל, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות בקשר לאשראי לציבור מתחשב הבנק גם בנתונים נוספים (התאמות איכותיות), לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים והערכת איכות כללית של האשראי לענף משק.

ביום 19 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור בנושא הפרשה קבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים. בנוסף, הוראה זאת כוללת הנחיות לחישוב ההפרשה הקבוצתית בענפי משק אחרים. (שיעור הפסדי האשראי יחושב לכל ענף משק על פי הפסדי העבר בטווח של חמש שנים).

כמו כן, למעט סיכון אשראי הנובע מחייבים בגין כרטיסי אשראי בנקאיים ללא חיוב ריבית, נדרש הבנק כי שיעור ההתאמות האיכותיות להפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין אשראי צרכני, לא יפחת מ-0.75% מיתרת האשראי הצרכני שאינו פגום. יישום ההנחיות בחוזר יבוצעו בדרך של מאן ולהבא.

בהתאם לדרישות החוזר, ביצע הבנק התאמה להפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים, והוא נערך לפיתוח ויישום מתודולוגיית חישוב ההפרשה הקבוצתית המביאה בחשבון מקדם התאמה איכותי כנדרש בהוראות. סך הכל, תוספת ההתאמה האיכותית של ההפרשה הקבוצתית בגין אשראי לאנשים פרטיים שנזקקה לסעיף הוצאות בגין הפסדי אשראי בדוחות הכספיים לשנת 2014, הסתכמה בכ-54 מיליוני שקלים חדשים, לפני מס. לאחר תוספת ההתאמה האיכותית כנדרש על פי ההוראות, מסתכמת ההתאמה האיכותית בבנק בשיעור של 0.75% ובבנק יהב בשיעור של 0.5% (בהתאם לתנאים המיוחדים שנקבעו בחוזר המפקח מיום 19 בינואר 2015).

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת שעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל ההלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי. כמו כן, הבנק מיישם את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 329, כמפורט במכתב המפקח על הבנקים מיום 21 במרץ 2013, "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".

בהתאם להוראות, עודכנו ההנחיות בנושא חישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור כמפורט להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, נדרש הבנק לבחון, ובהתאם לצורך לעדכן את השיטה לקביעת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור. בבחינת השיטה יש להתחשב במכלול הגורמים המשפיעים על סיכויי הגבייה של הלוואות אלה. כמו כן, נדרש הבנק, החל מהרבעון השני של שנת 2013, לוודא כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בשל הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות אלו (לא כולל הלוואות לדיור אשר בשלן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית).

עד ליישום ההוראות החדשות כאמור לעיל, חושבה יתרת ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור כנגזרת מהגידול בהיקף מתן האשראי השוטף, בהשוואה לעבר.

ההתאמה הראשונית של ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור לשיעור של 0.35%, שנכללה בדוחות הכספיים לשנת 2013 הסתכמה לכ-191 מיליוני שקלים חדשים לפני מס, ומעודכנת בהתאם, באופן שוטף.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור חשיפת האשראי הכוללת (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית, בהתאמות מסוימות.

(5) הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה בסעיף 1א' להלן.

לגבי חובות שנבחנו ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

(6) מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גביה, ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בביטחון הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של החלק של היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הביטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביותר משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- (7) מדיניות הפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי. לפני 1 בינואר 2011, ההפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללה הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.
- ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חביות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי שיעורים שנקבעו בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החביות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991.
- (8) הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20.
- הבנק מיישם את הוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20 אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.
- בין היתר, הבנק נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, נכלל גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיוור. הגילוי נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור, אנשים פרטיים - אחר, בנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לווים בישראל לפעילות לווים בחוץ לארץ במידה ומהותי.
- הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 בדרך של מכאן ולהבא. חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מיושמות על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. בנוסף, החל מהדוח לשנת 2014 מיישם הבנק דרישות גילוי נוספות בדבר דירוג אשראי. לגבי גילויים חדשים כאמור, לא נדרש הבנק לכלול מידע השוואתי.
- ליישום ההוראות הראשונה לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים, למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 4 סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי.

י. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10) העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה. החל מיום 1 בינואר 2012 הבנק מיישם באופן של מכאן ולהבא את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

במועד המעבר לא היתה השפעה על דוחות הבנק. בהתאם לעדכון, הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר; וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון הנ"ל (1).

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים טופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו.
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה.
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תרומי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות), ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים מזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

השאלה ושאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלו נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי, ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה. הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר התקיים אחד מהתנאים הבאים (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות, או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

י"א. בניינים וציוד

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

רכוש קבוע:

(1) רכוש קבוע הוא פריט מוחשי אשר מוחזק לשימוש בייצור או בהספקת סחורות או שירותים, להשכרה לאחרים, או לצרכים מנהליים, וכן חזוי שישתמשו בו במשך יותר מתקופה אחת.

(2) רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך פעולתו.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

עלויות תוכנה לשימוש עצמי המתהוות בשלב הפיתוח, מוצגות במסגרת סעיף בניינים וציוד בהתקיים התנאים הבאים:

- (א) ניתן להוכיח היתכנות טכנית של השלמת התוכנה כך שהיא תהיה זמינה לשימוש.
- (ב) בכוונת הבנק להשלים את פיתוח התוכנה ולהשתמש בה.
- (ג) ביכולת הבנק להשתמש בתוכנה.
- (ד) ביכולת הבנק להוכיח את האופן שבו התוכנה תפיק הטבות כלכליות עתידיות צפויות.
- (ה) קיימים משאבים טכניים, פיננסיים ואחרים זמינים להשלמת הפיתוח ולשימוש בתוכנה.

הכרה לראשונה כאמור הינה בהתאם לעלויות שניתן לייחס במישרין אשר הכרחיות לפיתוח התוכנה על מנת שתשמש באופן אליו התכוון הבנק.

(3) בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה, הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו, במידה וקיימים.

(4) עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של רכוש קבוע אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בהן יזרמו אל הקבוצה ואם עלותן ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריט רכוש קבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריט רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

(5) פחת ושיטת פחת:

(א) בהתאם לשיטת הרכיבים, הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע עם עלות שהיא משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט. הוצאות הפחת לכל תקופה מוכרות בדוח רווח והפסד

(ב) הסכום בר-פחת של הרכוש הקבוע מוקצה באופן שיטתי על פני אורך החיים השימושיים שלו. שיטת הפחת בה נעשה שימוש משקפת את הדפוס החזוי לצריכת ההטבות הכלכליות העתידיות מהנכס. לפרטים נוספים, ראה ביאור 7א.

(ג) הבנק סוקר את ערך השייר, את אורך החיים השימושיים של פריט רכוש קבוע ואת שיטת הפחת בה נעשה שימוש לפחות כל סוף שנת כספים. שינויים, במידה שנדרשים, מטופלים כשינוי באומדן חשבונאי.

(6) עלויות תחזוקה שוטפות של פריט מוכרות ברווח והפסד בעת התהוותן.

(7) לעניין ירידת ערך, ראה סעיף י"ד להלן.

(8) הערך בספרים של פריט רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע, נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "הכנסות אחרות".

י"ב. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הסעיף כולל מוניטין, ויכול, במידה שיהיו, גם נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו בנפרד או במסגרת צירוף עסקים, נכסים בלתי מוחשיים שפותרו בבנק (למעט עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי אשר נכללות בסעיף "בניינים וציוד"), ונכסי שירות.

מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי. לפרטים בדבר אופן הטיפול במוניטין, ראה סעיף ה.5 לעיל. לפרטים בדבר ירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים, ראה סעיף י"ד. להלן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

י"ג. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, ואשר הבנק נושא בהן באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתחייבת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, והנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחותות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה ודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה.

תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאת המימון מוקצית לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנותרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

י"ד. ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים

(1) כללי

בכל תאריך מאזן נבחן האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של נכסים שונים שהינם בתחולת IAS 36. קיימים נכסים שהבחינה לגביהם לעניין ירידת ערך הינה אחת לשנה, גם אם לא קיימים סימנים לירידת ערך, והם:

- א) נכס בלתי מוחשי שאינו זמין עדיין לשימוש;
- ב) נכסים בעלי אורך חיים לא מוגדר; וכן
- ג) מוניטין שנרכש בצירוף עסקים.

לשם בחינת ירידת ערך, אומד הבנק את סכום בר השבחה של הנכס או של יחידה מניבה מזומנים. סכום בר השבחה הוא הגבוה מבין השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה של הנכס (או היחידה המניבת מזומנים) לבין שווי השימוש בו. שווי שימוש הינו הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, החזויים לנבוע מנכס או מיחידה מניבת מזומנים.

היה והסכום בר השבחה נמוך מהערך בספרים של הנכס, מכיר הבנק בהפסד מירידת ערך ומפחית את ערך הנכס בספרים לסכום בר השבחה שלו. הפסדים מירידת ערך מוכרים מיידית בדוח רווח והפסד.

במידה ולא ניתן לאמוד את הסכום בר השבחה של נכס בודד, הבנק מחשב את סכום בר השבחה של היחידה מניבת מזומנים אליה שייך הנכס.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

לצורך הבחינה לירידת ערך, מוניטין שנרכש בצירוף עסקים מוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מהיחידות מניבות מזומנים אשר צפויות ליהנות מהסינרגיה בצירוף העסקים.

במקרה של הפסד מירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים, הבנק מקצה את ההפסד מירידת ערך להקטנת הערך של נכסי היחידה, תחילה כנגד מוניטין שהוקצה ליחידה ולאחר מכן לשאר הנכסים באופן יחסי על בסיס ערכם בספרים (בכפוף לסכום בר ההשבה שלהם). הפסדים אלה מוכרים מיידית בדוח רווח והפסד.

הבנק מעריך בסוף כל תקופת דיווח אם קיימים סימנים המעידים על כך שהפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, שהוכר בתקופות קודמות, אינו קיים עוד או הוקטן. כאשר קיימים סימנים כאמור, הבנק מחשב את הסכום בר ההשבה של הנכס. הפסד מירידת ערך של הנכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה הפסד מירידת ערך. ערך בספרים של נכס, למעט מוניטין, שעלה כתוצאה מביטול הפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים שהיה נקבע (בניכוי פחת או הפחתה) אילו לא הוכר הפסד מירידת ערך בשנים קודמות.

ביטול הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, יוכר מיידית ברווח או הפסד. ביטול הפסד מירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים מוקצה לנכסי היחידה, פרט למוניטין, באופן יחסי לערך בספרים של נכסים אלה. כתוצאה מהביטול, הערך בספרים של נכס לא יעלה על הנמוך מבין סכום בר ההשבה שלו או הערך בספרים שהיה נקבע כאמור אילו לא נקבע הפסד מירידת ערך. הפסד בגין ירידת ערך מוניטין לא מוחזר.

(2) בנוסף לאמור לעיל, בבחינת ירידת ערך של עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהונו, מיישם הבנק גם את התבחינים האמורים להלן:

- (א) השימוש בתוכנה לא צפוי לספק שירות משמעותי פוטנציאלי;
- (ב) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה.
- (ג) נעשה או שצפוי להיעשות שינוי משמעותי בתוכנה; וכן
- (ד) העלויות של פיתוח התוכנה חורגות בצורה משמעותית על הסכומים שהישות ייעדה לפיתוח.
- (ה) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם בהתאם לאינדיקציות מסוימות (כגון, קשיי תכנות שלא ניתן לפותרם בזמן סביר).

באם מתקיים סימן אחד או אחר מהסימנים לעיל, בוחן הבנק ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-IAS36, ירידת ערך נכסים.

(3) ירידת ערך השקעות בחברות כלולות:

ירידת ערך השקעה בחברה כלולה נבחנת כאשר קיימות ראיות המצביעות על כך שיתכן ונפגם ערכה של ההשקעה, כמפורט בסעיפים 58-70 בתקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. בנוסף, בוחן הבנק את הסימנים המפורטים בהחלטה 1-4 של סגל רשות ניירות ערך בדבר "קווים מנחים לבחינת צורך בהפחתת השקעות קבע".

ירידת ערך נמדדת בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 36, באמצעות השוואת סכום בר ההשבה של ההשקעה ביחס לערכה בספרים. בקביעת שווי השימוש של ההשקעה, אומד הבנק את חלקו בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים שיופקו על ידי החברה הכלולה, או, לחילופין, את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שינבעו מהדיבידנדים שיתקבלו מההשקעה וממימושה הסופי. הפסד מירידת ערך, ככל שמתהווה, מוקצה להשקעה בכללותה.

בתקופות הדיווח העוקבות, לתקופה בה נדרש הבנק ליצור לראשונה הפרשה לירידת ערך, תוצג ההשקעה בחברה כלולה על פי הנמוך מבין סכום בר ההשבה לבין חשבון ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני. הסכום בר ההשבה יחושב בכל תקופת דיווח בה קיימים סימנים כי חל שינוי בסכום בר ההשבה. אם במועד מאוחר יותר גדל סכום בר ההשבה, ירידת הערך שהוכרה תבוטל.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ט"ו. התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:

(1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'צפויה', נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.

(2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'אפשרית', נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.

(3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'קלושה', לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 19 ד' ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק. כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעיתות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

ט"ז. זכויות עובדים

(1) התחייבויות לפנסיה ולפיצויים

התחייבויות לפנסיה ולפיצויים מכוסות באופן שוטף על-ידי הפקדות בקופות ועל-ידי עתודות מתאימות. בדוחות הכספיים נכללו כל ההתחייבויות בשל יחסי עובד-מעביד, לרבות הפרשות מתאימות לפיצויים ולתכניות פרישה מרצון הנערכות על פי דין, הסכם, נוהג, וציפיות הנהלה. התחייבויות חוזיות עתידיות לפנסיה מחושבות בהתאם ליעוץ אקטוארי שוטף בהתבסס על המלצות המפקח על הביטוח שיעור ההיוון של ההתחייבויות הינו 4% בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. ראה גם ביאור 16 להלן.

לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבואות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים, ראה סעיף כ"ז 1 להלן.

(2) הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים

ביום 27 במרץ 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקרות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

לפי הנחיות, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתגרום לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל. לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים ראה סעיף כ"ז.1 להלן.

י"ז. עסקאות תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים בהתאם להוראת IFRS2. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. הוצאות השכר בגין תשלום מבוסס מניות כוללות גם צבירה של הוצאות מס שכר צפויות וזאת בהתאם לשווי הנאיבי של התשלום. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה. בעסקאות בהן מעניק הבנק לעובדי חברות בנות זכויות למכשירי הונויים, מטפל הבנק בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים. לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים ראה סעיף כ"ז.1 להלן.

י"ח. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

- (1) הבנק מבצע עסקאות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקאות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקאות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השוק השונים, הכוללים סיכונים בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.
- (2) מכשירים נגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שווי ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, נזקפים לדוח רווח והפסד.
- (3) ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו. נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים משובצים שהופרדו נזקפים מידיית לרווח והפסד.
- (4) במקרים מסויימים, בהם נדרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נוקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(5) הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן או כגידורי תזרים מזומנים. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור. התייעוד כולל זיהוי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו. בהתאם לכך, נקבע האם הנגזר המגדר כשיר לגידור בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

(6) שינויים בשווי ההוגן של פריט שגודר בגידור שווי הוגן באמצעות נגזר העומד בתנאים לעיל, הנובעים משינויים בגורמי הסיכון המוגדרים, נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד, במקביל לשינויים בשווי ההוגן של הנגזר המגדר. שינויים בשווי ההוגן של נגזר כשיר לגידור תזרים מזומנים, שנובעים משינויים בגורם הסיכון המגודר (המשפיע על תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר המגודר), המיוחס לעסקה חזויה שקרוב לוודאי (Probable) שתבצע ויכולה להשפיע על רווח והפסד, נזקפים לקרן הון מגידור תזרים מזומנים, ברווח כולל אחר, במסגרת הון העצמי.

(7) הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

א) נקבע שנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של פריט מגודר, בהתאם לעניין.

ב) נגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש.

ג) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר גידור שווי הוגן מופסק, כיון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, המכשיר הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך השינויים בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יזקפו עוד באופן שוטף לדוח רווח והפסד. כאשר גידור תזרים מזומנים מופסק, כיון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור תזרים מזומנים אפקטיבי, נרשמים השינויים בשווי ההוגן של המכשיר הנגזר ממועד הפסקת הגידור בדוח רווח והפסד. הרווח או ההפסד שנצבר ברווח כולל אחר והוצג בהון קודם לכן, נשאר בהון עד אשר מתקיימת העסקה החזויה או עד אשר קרוב לוודאי כי העסקה החזויה לא תתרחש. אם קרוב לוודאי שהעסקה החזויה לא תתרחש, הרווח או הפסד המצטבר בגין המכשיר המגדר שהוכר ברווח כולל אחר יסווג מחדש לרווח והפסד.

י"ט. שווי הוגן

(1) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את FAS157 (ASC 820-10) אשר מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-US GAAP וב-IFRS. המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים שימוש בנתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

FAS157 מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן. יישום התקן מאפשר הכרה ברווחים של 'היום הראשון' ומבטל את המחוייבות לקבוע את השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה. (ראה גם הנחית בנק ישראל מיוני 2012, להלן). לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, בתנאים מסוימים, נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת. בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3. התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים.

בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרונות של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בהתאם להנחיות בנק ישראל, מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

אופן קביעת השווי ההוגן:

(א) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך ואין שוק עיקרי, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

(ב) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים, אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

(ג) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

(2) חלופת שווי הוגן

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

בנוסף, FAS 159 (ASC 825-10) קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כ. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

- (1) הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:
- (א) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב הפגום. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי.
- כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה עד להסרת הספק. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.
- חוב פגום בארגון מחדש, מטופל כחוב הצובר הכנסות ריבית, כאשר חלים התנאים הבאים במצטבר:
- לאחר הארגון מחדש קיים לגביו בטחון סביר שהחוב ייפרע במלואו בהתאם לתנאיו החדשים
  - יש עמידה בהסדר של חצי שנה לפחות בחובות עם פרעונות חודשיים, ושל יותר מ-20% מהחוב בחובות עם פרעונות בטווחים ארוכים יותר.
  - אין בחוב שאורגן מחדש פיגור בהחזר של 90 יום או יותר.
- (ב) עמלות מסויימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסויימות בגין ליווי פרויקטים, מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- (ג) ניירות ערך - ראה סעיף ט' לעיל.
- (ד) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף י"ט לעיל.
- (2) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מסויימות כגון עמלות בגין ערבויות ועמלות מסויימות בגין ליווי פרויקטים מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.
- (3) בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. צבירת ההכנסה בתקופת דיווח מבוצעת בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב (סכום הבסיס של מכשיר החוב במועד ירידת הערך בעלת אופי אחר מזמני הינו שוויו ההוגן).
- (4) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

כ"א. מיסים על ההכנסה

- מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.
- (1) מיסים שוטפים
- המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להיות משולם (או להתקבל), על ההכנסה החייבות במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות. ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(2) מיסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן. נכסי מסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם.

(3) קיזוז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים

הבנק מקיזז נכסי והתחייבויות מיסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז של נכסים והתחייבויות מיסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות מאוחדות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מיסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסים מיושבים בו זמנית.

(4) תוספת מס בגין חלוקת דיבדנד

הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס בגין רווחי חברות מוחזקות מסוימות, וזאת במידה ואלה יחולקו על ידן כדיבדנד. לגבי רווחי חברות בת, ככל שהבנק שולט במועד החלוקה, וחלוקת דיבדנדים אינה צפויה בעתיד הנראה לעין, לא נרשמת הפרשה למס.

(5) פוזיציות מס לא וודאיות

במצבים שבהם מתקיימים תנאי חוסר ודאות במסים על ההכנסה, תאגידים בנקאיים יידרשו ליישם את הכללים שנקבעו בהבהרה FIN 48 בדבר חוסר ודאות במסים על ההכנסה, כל עוד אלה אינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, זאת בדרך של קביעת מדיניות, נהלים ויישום דרישות תיעוד בכל הקשור לפוזיציות מס בדרגות אי ודאות שונה. במסגרת זו, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

ל"ב. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר.

הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבידנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כ"ג. דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו, וקיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, והיא מבוססת על מאפייני לקוחות. לפרטים בדבר תיקון הוראת הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים ראה סעיף כ"ז.4 להלן.

כ"ד. גילויים בהקשר לצד קשור

IAS24 קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.

כ"ה. הוון עלויות אשראי

בתקופת דוחות כספיים אלו לא הוון עלויות אשראי.

כ"ו. דוח על רווח כולל

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את ההנחיות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר. החוזר נועד להתאים את דרישות הגילוי בקשר לסיווג מחדש של פריטים מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר, בהתאם לעדכון תקן חשבונאות אמריקאי ASU 2013-02.

בהתאם, ניתן גילוי על סעיפים בדוח רווח והפסד בהם נכללו סכומים שסווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד. יישום ההוראות נעשה בדרך של יישום למפרע החל מיום 1 בינואר 2014.

כ"ז. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישום:

1) אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים

ביום 9 באפריל 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים. כללים אלה נקבעו בסעיפים הבאים בקודיפיקציה:

- ASC 710 – Compensation – General - תגמול – כללי.
- ASC 712 – Compensation – Nonretirement postemployment benefits - תגמול – הטבות לאחר סיום העסקה שאינן בגין פרישה.
- ASC 715 – Compensation – Retirement benefits - תגמול - הטבות בגין פרישה.
- ASC 718 – Compensation – Stock Compensation - תגמול - עסקאות תגמול מבוסס מניות.
- ASC 420 – Exit or Disposal Cost Obligations – מחויבות בגין עלויות מימוש או יציאה מפעילות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

מעבר ליישום כללים אלו, נקבעו בחוזר הנחיות ספציפיות ליישום בישראל, כדלקמן:

- שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים יתבסס על תשואות שוק של איגרות חוב ממשלתיות בישראל.
- על פי החוזר יש לשמר את העיקרון שקבע הפיקוח על הבנקים בעבר ולפיו – יש לכלול התחייבות בגין מחויבות במהות. מצופה שבמצבים שבהם תאגיד בנקאי צופה כי ישולמו הטבות מעבר לתנאים החוזיים יתאימו למצבים שבהם קיימת מחויבות במהות. בהתאם לחוזר, לא חל שינוי מהכללים המיושמים כיום בדוחות הכספיים בהקשר זה.
- יש לסווג את ההטבות לעובדים לפי הקבוצות המפורטות בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, לרבות קביעת מדיניות ונהלים ברורים המפרטים כיצד יש להבחין בין הטבות מהסוגים השונים. ההטבות לעובדים מתחלקות לקבוצות הבאות:
  - הטבות לפני סיום העסקה
  - הטבות לאחר סיום העסקה ולפני פרישה
  - הטבות לאחר פרישה

ביום 11 בינואר 2015 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא זכויות עובדים – שיעור היוון, מתכונת גילוי והוראות מעבר ליישום לראשונה. בהמשך לכך, פורסם ביום 12 בינואר 2015, קובץ שאלות ותשובות בנושא. בחוזר מצוין כי בנק ישראל הגיע למסקנה שבישראל לא קיים שוק עמוק לאיגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה. בהתאם, שיעור ההיוון להטבות לעובדים יחושב על בסיס תשואת איגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע של איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח. משיקולים פרקטיים, נקבע כי המרווח ייקבע לפי ההפרש בין שיעורי התשואה לפדיון, לפי תקופות פירעון, על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארצות הברית, לבין שיעורי התשואה לפדיון, לאותן תקופות לפירעון, על איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית, והכל במועד הדיווח.

עיקרי ההוראות החדשות בנושא זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה - פנסיה, פיצויים והטבות אחרות - תכניות להטבה מוגדרת:

- הבנק מכיר בסכומים המתייחסים לתכניות פנסיה ותכניות אחרות לאחר פרישה על בסיס חישובים הכוללים הנחות אקטואריות והנחות אחרות, לרבות: שיעורי היוון, תמותה, גידול בתגמול ותחלופה.
- הבנק יעדכן את הנחותיו על בסיס שנתי.
- שינויים בהנחות מוכרים ככלל, ובכפוף להוראות שיפורטו להלן, תחילה ברווח כולל אחר מצטבר ומופחתים לרווח והפסד בתקופות עוקבות.
- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה הרלוונטית שנקבעה בהתאם לכללים המפורטים בנושא 715 לקודיפיקציה.
- הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, לרבות לעניין בחינת "מחויבות שבמהות" להעניק לעובדיו הטבות בגין פיצויים מוגדלים ו/או פנסיה מוקדמת.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הטבות אחרות לזמן ארוך לעובדים פעילים - מענקי יובל:

- ההתחייבות נצברת לאורך התקופה המזכה בהטבה.
- לצורך חישוב ההתחייבויות מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
- כל מרכיבי עלות ההטבה לתקופה, לרבות רווחים והפסדים אקטואריים, יזקפו מידיית לדוח רווח והפסד.

היעדרויות מזכות בפיצוי - חופשה ומחלה:

- ההתחייבות בגין ימי חופשה תמדד על בסיס שוטף, ללא שימוש בשיעורי היוון ובהנחות אקטואריות.
- הבנק לא יצבור התחייבות בגין ימי מחלה שינוצלו במהלך השירות השוטף.

עסקאות תשלום מבוסס מניות:

- הבנק ככלל מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי המניות שהוא מעניק לעובדיו.
- מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה.

באשר לטיפול החשבונאי ברווחים והפסדים אקטואריים שנרשמו ברווח כולל אחר כתוצאה משינויים בשיעורי ההוון נקבע:

- ההפסד האקטוארי ליום 1 בינואר 2013, הנובע מהפער שבין שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים צמודות למדד המחירים לצרכן שנקבע על פי הוראת השעה בהוראות הדיווח לציבור (4%) לבין שיעורי ההיוון למועד זה של התחייבויות לעובדים צמודות למדד, שנקבעו על פי הכללים החדשים כמוסבר לעיל (להלן – ההפסד), יכלל במסגרת הרווח הכולל האחר המצטבר.
- רווחים אקטואריים שירשמו מיום 1 בינואר 2013 ואילך, כתוצאה משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון במהלך שנת דיווח, יירשמו ברווח הכולל האחר המצטבר, ויקטינו את יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, עד שיתרה זו תתאפס.
- רווחים והפסדים אקטואריים, הנובעים משינויים שוטפים בשיעור היוון במהלך שנת דיווח לאחר איפוס יתרת ההפסד הרשומה כאמור לעיל, יופחתו בשיטת קו ישר על פני תקופת השירות הממוצעות הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פני התכנית.

לקראת יישום ההוראה, השלים הבנק תהליך מיפוי הזכויות וההטבות השונות לעובדי הבנק המושפעות מיישום התקנים החדשים.

להלן פרטים על ההשפעה הצפויה של יישום הכללים, הנובעת משימוש בשיעורי היוון המבוססים על תשואות שוק של איגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על איגרות חוב קונצרניות בדירוג AA (בינלאומי) ומעלה במועד הדיווח (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 1 בינואר 2015	
(מבוקר)	
השפעת יישום ההוראה	
179	התחייבויות אחרות (עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה)
(68)	נכסים אחרים (מיסים נדחים לקבל, נטו)
111	קיטון בהון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק

השפעה זו הינה ההשפעה העיקרית הצפויה כתוצאה מאימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בהתאם להוראות מעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, יתרת הפסד מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבויות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים לא תובא בחשבון באופן מיידי לצורך חישוב דרישות הון בהתאם להוראות באזל III, אלא תהיה כפופה להוראות מעבר, כך שהשפעתה תיפרס בשיעורים שווים של 20% החל מיום 1 בינואר 2014, 40% מיום 1 בינואר 2015 ועד ליישום מלא החל מיום 1 בינואר 2018.

ההשפעה הצפויה על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2014, הינה קיטון של 0.04%.

תחולת ההוראות בהתאם לחזר נקבעה ליום 1 בינואר 2015.

בעת היישום לראשונה של ההוראות החדשות המוצעות, יהיה על הבנק לתקן למפרע מספרי השוואה לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ואילך.

הבנק מיישם את השינויים בחוזר, ובקובץ השאלות והתשובות, החל מיום 1 בינואר 2015.

(2) דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון

ביום 30 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דיווח של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לפי כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית הנוגעים להבחנה בין התחייבויות והון.

על פי החוזר, תוקנו הוראות הדיווח לציבור כך שתאגיד בנקאי נדרש לאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית, הנוגעים לבחינת הסיווג כהון או כהתחייבות של מכשירים פיננסיים לרבות מכשירים מורכבים, ובכללם את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בהוראות נושא 480 בקודיפיקציה בדבר "הבחנה בין התחייבות והון", את הוראות נושא 20-470 בקודיפיקציה בדבר "חוב עם אפשרות להמרה ואפשרויות אחרות" (Debt with conversation and other options) ואת הוראות נושא 30-505 בדבר "מניות באוצר". בנוסף, ביישום ההבחנה בין התחייבות והון יש להתייחס להוראות הדיווח לציבור הנוגעת למכשירים משובצים.

תחולת ההוראות בהתאם לחזר נקבעה ליום 1 בינואר 2015, כאשר בעת היישום לראשונה נדרש לפעול בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בנושאים בקודיפיקציה אשר פורטו לעיל, לרבות תיקון מספרי השוואה ככל שרלוונטי.

במקביל לפרסום החוזר כאמור, פרסם המפקח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות הן באופן הסיווג והמדידה של מכשיר חוב אשר יש בו רכיב המרה מותנה למניות, אשר נכלל בהון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2013 וכפוף להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 299. במקרה כזה, נקבע כי כל עוד מכשיר החוב לא הומר למניות, יש לסווג את המכשיר כהתחייבות ואין צורך להפריד מהמכשיר את רכיב ההמרה למניות ולטפל בו חשבונאית בנפרד. מדידת המכשיר תהיה בעלות מופחתת.

כמו כן, קובץ השאלות והתשובות דן באופן הסיווג והמדידה של מכשיר חוב אשר יש בו רכיב המרה מותנה למניות שהונפק מיום 1 בינואר 2014 ואילך ונכלל כרכיב בהון הפיקוחי בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202. במקרה זה, נקבע כי יש לסווג מכשירי חוב שמוכרים כרכיבים בהון רובד 2, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 202, כהתחייבות ולמדוד אותם בעלות מופחתת. אין צורך להפריד מהמכשיר את רכיב ההמרה למניות ולטפל בו חשבונאית בנפרד.

לפיכך, לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא לא צפויה להיות השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

(3) הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי חדשה מספר 221 חדשה בנושא "יחס כיסוי הנזילות".

ההוראה מאמצת את המלצות באזל III במערכת הבנקאית בישראל לעניין יחס כיסוי הנזילות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בהמשך לכך, פורסם ביום 28 בספטמבר 2014 תיקון להוראות הדיווח לציבור, אשר דורש גילוי על יחס כיסוי הנזילות (אשר יחושב בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין בנושא יחס כיסוי נזילות), בדוח הכספי, במסגרת ביאור "הלימות הון ונזילות". בנוסף, פורסם ביום 30 בספטמבר 2014, קובץ שאלות ותשובות בנושא. בהתאם להוראות יידרש גילוי על יחס כיסוי הנזילות במסגרת ביאור על "הלימות הון ונזילות" החל מיום 1 באפריל 2015. הבנק נערך ליישום ההוראות.

(4) מגזרי פעילות פיקוחיים

ביום 3 בנובמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור בנושא מגזרי פעילות פיקוחיים וכן, קובץ שאלות ותשובות בנושא זה. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור בכל הנוגע לדרישת הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים וכולל שינוי הגדרות מסוימות והנחיות על פיהן יידרשו הבנקים לבצע סיווג לקוחות למגזרים פיקוחיים. להלן השינויים העיקריים בהוראות הדיווח לציבור על פי החוזר וקובץ השאלות והתשובות:

- נוספה דרישה לגילוי על "מגזרי פעילות פיקוחיים", בהתאם להגדרות של הפיקוח על הבנקים. מתכונת הגילוי כוללת את המגזרים הבאים: בנקאות פרטית, משקי בית, עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים, עסקים גדולים, גופים מוסדיים וניהול פיננסי.
  - נוספו הגדרות המבהירות אילו לקוחות יכללו בכל מגזר.
  - נוספה דרישה לגילוי נפרד על מגזר "ניהול פיננסי".
  - הובהר כי תאגיד בנקאי שבהתאם לגישת ההנהלה שלו מגזרי הפעילות שלו שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.
  - הובהר כי דרישות הגילוי בדוח הדירקטוריון ובהוראת השעה בדבר "תיאור עסקי התאגיד הבנקאי ומידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון" יתייחסו לגילוי על מגזרי פעילות פיקוחיים.
- תחולת ההוראה בכל הקשור לנתונים מאזניים הינה החל מהדוח הכספי לשנת 2015. יתר הדרישות יחולו החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2016. הבנק בוחן את השפעות אימוץ התיקון על הדוחות הכספיים ונערך ליישומם.

(5) הכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון כלכלי חשבונאות בנושא הכנסה מחוזים עם לקוחות. החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום ASU 2014-09 מאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

בנקים נדרשים ליישם את התיקונים להוראות הדיווח לציבור בהתאם לחוזר החל מיום 1 בינואר 2017. בהתאם להוראות המעבר בחוזר, בעת היישום לראשונה ניתן לבחור בחלופה של יישום למפרע תוך הצגה מחדש של מספרי השוואה או בחלופה של יישום בדרך של מכאן ולהבא תוך זקיפת ההשפעה המצטברת להון במועד היישום לראשונה.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים וזכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. הבנק בוחן את ההשפעה של התקן על הדוחות הכספיים, וטרם בחר בחלופה ליישום הוראות המעבר.

ביאור 2 - מזומנים ופיקדונות בבנקים
ליום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
19,878	20,167	23,657	23,651	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
1,243	2,258	2,403	3,147	פיקדונות בבנקים מסחריים
21,121	22,425	26,060	26,798	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
				מזה - מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
⁽¹⁾ 20,947	22,241	⁽¹⁾ 25,105	26,189	לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

(1) סווג מחדש.

ביאור 3 - ניירות ערך - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב:

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
5,261	5,261	78	-	5,339

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל המוחזקות לפדיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
7,336	7,328	30	(22)	7,336
115	115	-	-	115
123	122	1	-	123
219	219	-	-	219
1	1	-	-	1
66	66	-	-	66
7,860	7,851	31	(22)	7,860
104	105	-	(1)	104
7,964	7,956	31 ⁽⁴⁾	(23) ⁽⁴⁾	7,964

(2) ניירות ערך זמינים למכירה

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל⁽²⁾

של ממשלות זרות^{(2),(6)}

של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל

של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים

של אחרים בישראל

של אחרים זרים

סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה

מניות⁽³⁾

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,034	1,042	-	(8)	1,034
1,034	1,042	-	(8) ⁽⁵⁾	1,034
14,337	14,259	109	(31)	14,337

(3) ניירות ערך למסחר

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל⁽⁷⁾

סך כל ניירות הערך למסחר

סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א'-ו'.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-102 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כוללים ברווח הכולל האחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו".

(5) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(7) מזה, ניירות ערך בסך 647 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי ההוגן בסעיף 20

להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 ד., 23 א. ו-23 ב.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 23 א.

ביאור 3 - ניירות ערך - המאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2013

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב - המשך

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,771	1,771	11	-	1,782

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל המוחזקות לפדיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
3,017	3,000	47	(30)	3,017
82	81	1	-	82
124	124	-	-	124
224	223	1	-	224
23	22	1	-	23
109	108	2	(1)	109
3,579	3,558	52	(31)	3,579
98	98	-	-	98
3,677	3,656	52 ⁽⁴⁾	(31) ⁽⁴⁾	3,677

(2) ניירות ערך זמינים למכירה
איגרות חוב - של ממשלת ישראל⁽²⁾
של ממשלות זרות^{(2),(6)}
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
של אחרים בישראל
של אחרים זרים
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
מניות⁽³⁾
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,552	1,541	11	-	1,552
1,552	1,541	11 ⁽⁵⁾	-	1,552
7,011	6,968	74	(31)	7,011

(3) ניירות ערך למסחר
איגרות חוב - של ממשלת ישראל⁽⁷⁾
סך כל ניירות הערך למסחר
סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א'-ו'.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-98 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים ברווח הכולל האחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו".

(5) נקפו לדוח רווח והפסד.

(6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(7) מזה, ניירות ערך בסך 850 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 ד., 23 א. ו-23 ב.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 23 א.

ביאור 3 - ניירות ערך - הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב - המשך

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	שוי הוגן ⁽¹⁾
3,410	3,410	18	-	3,428

(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל המוחזקות לפדיון

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שוי הוגן ⁽¹⁾
7,116	7,105	30	(19)	7,116
115	115	-	-	115
218	218	-	-	218
56	56	-	-	56
7,505	7,494	30	(19)	7,505
104	105	-	(1)	104
7,609	7,599	30 ⁽⁴⁾	(20) ⁽⁴⁾	7,609

(2) ניירות ערך זמינים למכירה

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל⁽²⁾

של ממשלות זרות^{(2),(6)}

של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים

של אחרים זרים

סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה

מניות⁽³⁾

סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	שוי הוגן ⁽¹⁾
1,034	1,042	-	(8)	1,034
1,034	1,042	-	(8) ⁽⁵⁾	1,034
12,071	12,051	48	(28)	12,053

(3) ניירות ערך למסחר

איגרות חוב -

של ממשלת ישראל⁽⁷⁾

סך כל ניירות הערך למסחר

סך כל ניירות הערך

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א'-ו'.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-102 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים ברווח הכולל האחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו".

(5) נזקפו לדוח רווח והפסד.

(6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(7) מזה, ניירות ערך בסך 647 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי ההוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 ד., 23 א. ו-23 ב.

לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 4 א.

ביאור 3 - ניירות ערך - הבנק - המשך
ליום 31 בדצמבר 2013
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב - המשך

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾	
		רווחים	הפסדים		
(1) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב -					
2,996	2,979	47	(30)	2,996	של ממשלת ישראל ⁽²⁾
82	81	1	-	82	של ממשלות זרות ^{(2),(6)}
194	194	-	-	194	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
15	15	-	-	15	של אחרים בישראל
109	108	2	(1)	109	של אחרים זרים
3,396	3,377	50	(31)	3,396	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
98	98	-	-	98	מניות ⁽³⁾
3,494	3,475	50 ⁽⁴⁾	(31) ⁽⁴⁾	3,494	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים		שווי הוגן ⁽¹⁾	
		שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו		
(2) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב -					
1,552	1,541	11	-	1,552	של ממשלת ישראל ⁽⁷⁾
1,552	1,541	11 ⁽⁶⁾	-	1,552	סך כל ניירות הערך למסחר
5,046	5,016	61	(31)	5,046	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א'-ו'.
 (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-98 מיליוני שקלים חדשים.
 (4) כלולים ברווח הכולל האחר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו".
 (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.
 (6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
 (7) מזה, ניירות ערך בסך 850 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 ד., 23 א. ו-23 ב. לפרטים בדבר תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 23 א.

ביאור 3 - ניירות ערך - המאוחד - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פירוט נוסף לגבי שווי הוגן ומשך הזמן בו ניירות ערך זמינים למכירה נמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו:

ליום 31 בדצמבר 2014								
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן	
20%-40%	0%-20%	הוגן		20%-40%	0%-20%	הוגן		
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	
ניירות ערך זמינים למכירה								
איגרות חוב -								
6	-	6	466	16	-	16	2,980	של ממשלת ישראל ⁽²⁾
6	-	6	466	16	-	16	2,980	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
-	-	-	-	1	-	1	1	מניות
6	-	6	466	17	-	17	2,981	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

ליום 31 בדצמבר 2013								
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן	הפסדים שטרם מומשו		שווי ⁽¹⁾	הוגן	
20%-40%	0%-20%	הוגן		20%-40%	0%-20%	הוגן		
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	
ניירות ערך זמינים למכירה								
איגרות חוב -								
30	-	30	567	-	-	-	-	של ממשלת ישראל ⁽²⁾
-	-	-	-	1	-	1	9	של אחרים זרים
30	-	30	567	1	-	1	9	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
-	-	-	-	-	-	-	-	מניות
30	-	30	567	1	-	1	9	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
 (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א'ו'.

ג. ניירות ערך מגובי נכסים -

לימים 31 בדצמבר 2014 ו-31 בדצמבר 2013 לא קיימת יתרת ניירות ערך מגובי נכסים.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים
1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

מאוחד

31 דצמבר 2014						
הפרשה להפסדי אשראי						
בנקים			אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
1,428	10	1,418	148	646	624	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
173	(9)	182	93	6	83	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(365)	-	(365)	(123)	(22)	(220)	מחיקות חשבונאיות
214	4	210	71	-	139	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(151)	4	(155)	(52)	(22)	(81)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,450	5	1,445	189	630	626	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
102	-	102	10	-	92	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 דצמבר 2013						
1,705	10	1,695	154	821	720	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
288	-	288	57	190	41	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(755)	-	(755)	(142)	(365) ⁽²⁾	(248)	מחיקות חשבונאיות
190	-	190	79	-	111	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(565)	-	(565)	(63)	(365)	(137)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,428	10	1,418	148	646	624	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
103	-	103	11	-	92	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 דצמבר 2012						
1,766	14	1,752	166	878	708	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
276	(4)	280	63	10	207	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(516)	-	(516)	(151)	(67)	(298)	מחיקות חשבונאיות
179	-	179	76	-	103	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(337)	-	(337)	(75)	(67)	(195)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,705	10	1,695	154	821	720	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
102	-	102	17	-	85	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) כולל מחיקה של הלוואות לדיר מופרשות במלואן, בסך של כ-281 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - המשך

הבנק

31 דצמבר 2014						
הפרשה להפסדי אשראי						
בנקים			אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
1,397	8	1,389	119	646	624	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
150	(7)	157	68	6	83	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(347)	-	(347)	(105)	(22)	(220)	מחיקות חשבונאיות
199	4	195	56	-	139	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(148)	4	(152)	(49)	(22)	(81)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,399	5	1,394	138	630	626	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
101	-	101	9	-	92	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 דצמבר 2013						
1,672	8	1,664	123	821	720	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
283	-	283	52	190	41	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(734)	-	(734)	(121)	(365) ⁽²⁾	(248)	מחיקות חשבונאיות
176	-	176	65	-	111	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(558)	-	(558)	(56)	(365)	(137)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,397	8	1,389	119	646	624	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
102	-	102	10	-	92	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 דצמבר 2012						
1,733	12	1,721	135	878	708	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופה
277	(4)	281	50	10	221	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(503)	-	(503)	(124)	(67)	(312)	מחיקות חשבונאיות
165	-	165	62	-	103	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(338)	-	(338)	(62)	(67)	(209)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,672	8	1,664	123	821	720	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה
100	-	100	15	-	85	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל מחיקה של הלוואות לדיר מופרשות במלואן, בסך של כ-281 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה מאוחד

31 דצמבר 2014						
בנקים			אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי	
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
34,849	4,691	30,158	641	3	29,514	שנבדקו על בסיס פרטני
118,754	-	118,754	14,443	97,521	6,790	שנבדקו על בסיס קבוצתי
153,603	4,691	148,912	15,084	97,524 ⁽²⁾	36,304	סך הכל חובות
96,795	-	96,795	-	96,795	-	שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
491	5	486	22	-	464	שנבדקו על בסיס פרטני
857	-	857	157	630	70	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,348	5	1,343	179	630	534	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
291	-	291	-	291	-	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור

31 דצמבר 2013						
						יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾
33,677	3,448	30,229	645	2	29,582	שנבדקו על בסיס פרטני
109,651	-	109,651	13,255	90,070	6,326	שנבדקו על בסיס קבוצתי
143,328	3,448	139,880	13,900	90,072 ⁽²⁾	35,908	סך הכל חובות
89,359	-	89,359	-	89,359	-	שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
						הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾
530	10	520	42	2	476	שנבדקו על בסיס פרטני
795	-	795	95	644	56	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,325	10	1,315	137	646	532	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
331	-	331	-	331	-	מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) כולל הלוואה לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,313 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2013 - 5,180 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה - המשך הבנק

31 דצמבר 2014					
בנקים		אשראי לציבור			
סך הכל	וממשלות	סך הכל	פרטי אחר	לדיור	מסחרי
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾					
33,545	3,672	29,873	356	3	29,514
שנבדקו על בסיס פרטני					
111,392	-	111,392	7,110	97,492	6,790
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
144,937	3,672	141,265	7,466	⁽²⁾ 97,495	36,304
סך הכל חובות					
96,766	-	96,766	-	96,766	-
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
489	5	484	20	-	464
שנבדקו על בסיס פרטני					
809	-	809	109	630	70
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
1,298	5	1,293	129	630	534
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
291	-	291	-	291	-
מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור					

31 דצמבר 2013					
יתרת חוב רשומה של חובות ⁽¹⁾					
32,148	2,251	29,897	313	2	29,582
שנבדקו על בסיס פרטני					
102,997	-	102,997	6,616	90,055	6,326
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
135,145	2,251	132,894	6,929	⁽²⁾ 90,057	35,908
סך הכל חובות					
89,344	-	89,344	-	89,344	-
שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ⁽¹⁾					
524	8	516	38	2	476
שנבדקו על בסיס פרטני					
771	-	771	71	644	56
שנבדקו על בסיס קבוצתי					
1,295	8	1,287	109	646	532
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
331	-	331	-	331	-
מזה: הפרשה לפי עומק הפיגור					

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) כולל הלוואה לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,313 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2013 - 5,180 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

1.א. איכות אשראי ופיגורים

מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014					
חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾			
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים ⁽⁵⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
22	7	7,974	91	25	7,858
בינוי ונדל"ן - בינוי					
2	-	2,266	255	3	2,008
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
13	2	3,431	59	59	3,313
שרותים פיננסיים					
163	21	19,774	291	124	19,359
מסחרי - אחר					
200	30	33,445	696	211	32,538
סך הכל מסחרי					
⁽⁶⁾ 305	⁽⁷⁾ 950	97,101	3	⁽⁷⁾ 950	96,148
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
70	21	14,801	73	105	14,623
אנשים פרטיים - אחר					
575	1,001	145,347	772	1,266	143,309
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,383	-	-	1,383
בנקים בישראל					
-	-	-	-	-	-
ממשלת ישראל					
575	1,001	146,730	772	1,266	144,692
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	1,456	5	-	1,451
בינוי ונדל"ן					
58	-	1,403	4	6	1,393
מסחרי אחר					
58	-	2,859	9	6	2,844
סך הכל מסחרי					
-	-	706	-	-	706
אנשים פרטיים					
58	-	3,565	9	6	3,550
סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ					
-	-	3,001	-	-	3,001
בנקים בחוץ לארץ					
-	-	307	-	-	307
ממשלות בחוץ לארץ					
58	-	6,873	9	6	6,858
סך הכל פעילות בחוץ לארץ					
633	1,001	148,912	781	1,272	146,859
סך הכל ציבור					
-	-	4,384	-	-	4,384
סך הכל בנקים					
-	-	307	-	-	307
סך הכל ממשלות					
633	1,001	153,603	781	1,272	151,550
סך הכל					

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 4.ב.2.ג. להלן.

(4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.

(5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 26 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.

(6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.

(7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 219 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

א.א. איכות אשראי ופיגורים - המשך

מאוחד

		ליום 31 בדצמבר 2013				
חובות לא פגומים מידע נוסף		בעייתיים ⁽²⁾				
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽⁵⁾	סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
6	2	7,610	⁽⁶⁾ 243	16	7,351	בינוי ונדל"ן - בינוי
6	-	2,003	⁽⁶⁾ 364	9	1,630	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
11	2	3,181	165	5	3,011	שרותים פיננסיים
86	32	19,652	350	258	19,044	מסחרי - אחר
109	36	32,446	1,122	288	31,036	סך הכל מסחרי
349	⁽⁷⁾ 1,081	89,698	2	⁽⁷⁾ 1,081	88,615	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
72	17	13,413	82	115	13,216	אנשים פרטיים - אחר
530	1,134	135,557	1,206	1,484	132,867	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	1,034	-	-	⁽⁸⁾ 1,034	בנקים בישראל
-	-	1	-	-	1	ממשלת ישראל
530	1,134	136,592	1,206	1,484	133,902	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	1,430	32	-	1,398	בינוי ונדל"ן
53	-	2,032	2	53	1,977	מסחרי אחר
53	-	3,462	34	53	3,375	סך הכל מסחרי
-	-	861	1	-	860	אנשים פרטיים
53	-	4,323	35	53	4,235	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	2,109	-	-	⁽⁸⁾ 2,109	בנקים בחוץ לארץ
-	-	304	-	-	⁽⁸⁾ 304	ממשלות בחוץ לארץ
53	-	6,736	35	53	6,648	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
583	1,134	139,880	1,241	1,537	137,102	סך הכל ציבור
-	-	3,143	-	-	3,143	סך הכל בנקים
-	-	305	-	-	305	סך הכל ממשלות
583	1,134	143,328	1,241	1,537	140,550	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 4.ב.2.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 27 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) בהתאם להוראות הדיווח לציבור, לא כולל יתרת הלוואות לדיור שעומק הפיגור בהן הוא עד חודשיים.
- (7) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 255 מיליוני שקלים חדשים עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (8) סווג מחדש.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. ב. איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים, בין היתר, לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב. חוב מוגדר כחוב לא מבצע (פגום), דהיינו חוב שאינו צובר הכנסות ריבית, לאחר 90 ימי פיגור - בחובות הנמדדים על בסיס פרטני. חוב מוגדר כחוב לא מבצע (נחות), שאינו צובר הכנסות ריבית לאחר 150 ימי פיגור - בחובות הנמדדים על בסיס קבוצתי. כמו כן, יוגדר חוב כנחות לאחר 60 ימי פיגור בחובות הנמדדים פרטנית ולאחר 90 ימי פיגור בחובות הנמדדים קבוצתית. בשלב זה כלומר במניין הימים של 60 ימים ו-90 ימים לחובות הנמדדים על בסיס פרטני ולחובות הנמדדים על בסיס קבוצתי בהתאמה, יוגדרו החובות כמבצעים כלומר צוברים הכנסות ריבית. מצב הפיגור של הלוואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של הלוואה. מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון במסגרת פרק ניהול סיכונים, באזל II: הנדבך השלישי.

להלן יתרת החוב הרשומה לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

מאוחד

31 בדצמבר 2014						
מגזר האשראי						
איכות החובות	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים	35,382	96,559	14,918	307	4,384	151,550
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	217	950	105	-	-	1,272
חובות פגומים	705	3	73	-	-	781
סך הכל	36,304	97,524	15,084	307	4,384	153,603

31 בדצמבר 2013						
חובות תקינים	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	סך הכל
חובות תקינים	34,411	88,989	13,702	305 ⁽²⁾	3,143 ⁽²⁾	140,550
חובות בעייתיים שאינם פגומים ⁽¹⁾	341	1,081	115	-	-	1,537
חובות פגומים	1,156	2	83	-	-	1,241
סך הכל	35,908	90,072	13,900	305	3,143	143,328

(1) סיכון אשראי מאזני נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(2) סווג מחדש.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית
מאוחד

31 בדצמבר 2014					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
321	91	23	13	68	בינוי ונדל"ן - בינוי
394	255	5	45	250	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
94	59	49	6	10	שרותים פיננסיים
469	291	145	61	146	מסחרי - אחר
1,278	696	222	125	474	סך הכל מסחרי
3	3	-	-	3	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
82	73	55	8	18	אנשים פרטיים - אחר
1,363	772	277	133	495	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
1,363	772	277	133	495	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
6	5	-	-	5	בינוי ונדל"ן
6	4	-	-	4	מסחרי אחר
12	9	-	-	9	סך הכל מסחרי
3	-	-	-	-	אנשים פרטיים
15	9	-	-	9	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
15	9	-	-	9	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
1,378	781	277	133	504	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
1,378	781	277	133	504	סך הכל
מזה:					
	453	233	88	220	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	425	118	53	307	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) יתרת חוב רשומה.
 (3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונית, אם בוצעה.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית - המשך מאחד

31 בדצמבר 2013					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
					בינוי ונדל"ן - בינוי
(4)676	243	(4)29	25	214	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
(4)381	364	(4)362	1	2	שרותים פיננסיים
211	165	12	36	153	מסחרי - אחר
646	350	152	69	198	סך הכל מסחרי
1,914	1,122	555	131	567	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
2	2	-	2	2	אנשים פרטיים - אחר
96	82	59	11	23	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
2,012	1,206	614	144	592	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
2,012	1,206	614	144	592	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
					בינוי ונדל"ן
100	32	-	-	32	מסחרי אחר
5	2	-	-	2	סך הכל מסחרי
105	34	-	-	34	אנשים פרטיים
3	1	-	-	1	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
108	35	-	-	35	בנקים בחוץ לארץ
4	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
112	35	-	-	35	סך הכל ציבור
2,120	1,241	614	144	627	סך הכל בנקים
4	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
-	-	-	-	-	סך הכל
2,124	1,241	614	144	627	
מזה:					
	698	186	138	512	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	718	486	19	232	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) יתרת חוב רשומה.
 (3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.
 (4) סווג מחדש.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

מאוחד

31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ⁽³⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽²⁾	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
17	19	296 ⁽⁶⁾	20	20	149	בינוי ונדל"ן - בינוי
2	2	389 ⁽⁶⁾	5	5	337	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	1	233	1	1	110	שרותים פיננסיים
13	14	407	15	16	330	מסחרי - אחר
33	36	1,325	41	42	926	סך הכל מסחרי
-	-	3	-	-	2	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
5	6	83	3	4	78	אנשים פרטיים - אחר
38	42	1,411	44	46	1,006	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
38	42	1,411	44	46	1,006	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	34	-	-	16	בינוי ונדל"ן
-	-	3	-	-	3	מסחרי - אחר
-	-	37	-	-	19	סך הכל מסחרי
-	-	2	-	-	1	אנשים פרטיים
-	-	39	-	-	20	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	3	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	42	-	-	20	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
38	42	1,450	44	46	1,026	סך הכל ציבור
-	-	3	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
38	42	1,453	44	46	1,026	סך הכל ⁽⁴⁾

31 בדצמבר 2012⁽⁵⁾

1,562	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
126	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום ⁽⁷⁾
78	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
120	מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן ⁽⁷⁾

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(3) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין היתרה הממוצעת של החובות בפיגורים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(4) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 91 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2013 – 97 מיליוני שקלים חדשים).

(5) בהתאם לטיטות הוראות המעבר לשנת 2013 מיום 25 בנובמבר 2013, ניתן לכלול מספרי השוואה לפי המתכנת שנכללה בנספח להוראות המעבר לשנת 2012.

(6) סווג מחדש.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש
מאוחד

31 בדצמבר 2014				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ לא בפיגור	צובר ⁽²⁾ בפיגור		שאינו צובר הכנסות ריבית
		של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
34	-	-	-	34
254	-	1	-	253
7	2	-	-	5
67	18	-	-	49
362	20	1	-	341
-	-	-	-	-
58	31	1	-	26
420	51	2	-	367
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
420	51	2	-	367
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
5	2	-	-	3
-	-	-	-	-
5	2	-	-	3
-	-	-	-	-
5	2	-	-	3
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
5	2	-	-	3
425	53	2	-	370
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
425	53	2	-	370

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך
מאוחד

31 בדצמבר 2013				
יתרת חוב רשומה				
סך הכל ⁽³⁾	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	שאינו צובר הכנסות ריבית	
פעילות לווים בישראל				
ציבור - מסחרי				
201	39	-	-	162 ⁽⁴⁾
356	-	1	-	355 ⁽⁴⁾
9	1	-	-	8
83	26	-	-	57
649	66	1	-	582
-	-	-	-	-
63	35	1	-	27
712	101	2	-	609
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
712	101	2	-	609
פעילות לווים בחוץ לארץ				
ציבור - מסחרי				
5	2	-	-	3
-	-	-	-	-
5	2	-	-	3
1	-	-	-	1
6	2	-	-	4
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
6	2	-	-	4
718	103	2	-	613
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
718	103	2	-	613

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.
 (4) סווג מחדש.

ליום 31 בדצמבר 2014, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך

מאוחד

ארגונים חדשים שבוצעו ⁽²⁾						
31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			
יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מס' חוזים	
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
6	6	8	1	2	12	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	1	-	-	4	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	1	2	-	-	5	שרותים פיננסיים
54	57	90	56	58	109	מסחרי - אחר
61	64	101	57	60	130	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
32	36	816	33	39	882	אנשים פרטיים - אחר
93	100	917	90	99	1,012	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
93	100	917	90	99	1,012	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ						
ציבור - מסחרי						
-	-	-	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	מסחרי אחר
-	-	-	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	3	-	-	-	אנשים פרטיים
-	-	3	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	-	ממשלות בחוץ לארץ
-	-	3	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
93	100	920	90	99	1,012	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
93	100	920	90	99	1,012	סך הכל

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) נכלל בחובות פגומים.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

- ב. חובות⁽¹⁾**
2. מידע נוסף על חובות פגומים
ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש - המשך מאוחד

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽²⁾			
31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2014	
יתרת חוב רשומה			
יתרת חוב רשומה	מס' חוזים	יתרת חוב רשומה	מס' חוזים
פעילות לווים בישראל			
ציבור - מסחרי			
-	1	-	3
-	-	-	-
1	4	-	1
12	12	3	32
13	17	3	36
-	-	-	-
3	109	5	117
16	126	8	153
-	-	-	-
-	-	-	-
16	126	8	153
פעילות לווים בחוץ לארץ			
ציבור - מסחרי			
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
16	126	8	153
-	-	-	-
-	-	-	-
16	126	8	153

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

להלן התפלגות היתרות לפי שיעור המימון (LTV)⁽¹⁾, סוג החזר וסוג הריבית:
 מאוחד

31 בדצמבר 2014					
סיכון אשראי			יתרת הלוואות לדיור		
חוץ מאזני					
מזה:	מזה:				
סך הכל	ריבית משתנה	בולט / בלון	סך הכל		
4,411	39,611	1,806	54,449	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
2,175	32,461	595	42,981	מעל 60%	
1,651	79	3	94		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
8,237	72,151	2,404	97,524		סך הכל

31 בדצמבר 2013					
2,664	36,502	1,362	48,070	עד 60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,396	32,723	504	41,907	מעל 60%	
1,511	75	3	95		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
5,571	69,300	1,869	90,072		סך הכל

(1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה
מאוחד

31 בדצמבר 2014			
סיכון אשראי	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)
חוץ מאזני ⁽³⁾			
281	246	193,580	עד 10
612	491	74,747	עד 20
1,788	1,508	112,434	עד 40
3,585	4,139	133,624	עד 80
3,057	7,571	96,320	עד 150
2,099	14,356	76,683	עד 300
2,611	28,649	70,163	עד 600
4,828	40,707	54,787	עד 1,200
2,211	14,903	11,563	עד 2,000
1,389	7,609	3,336	עד 4,000
1,455	4,079	1,030	עד 8,000
2,341	5,178	609	עד 20,000
2,316	3,680	208	עד 40,000
12,521	9,746	270	עד 200,000
5,333	4,601	35	עד 400,000
9,412	1,449	17	עד 775,000
55,839	148,912	829,406	סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה - המשך
מאוחד - המשך

31 בדצמבר 2013					
סיכון אשראי	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי		
חוץ מאזני ⁽³⁾			(באלפי שקלים חדשים)		
256	247	189,377	עד 10		
560	490	72,472	עד 20	מעל 10	
1,676	1,526	111,308	עד 40	מעל 20	
3,398	4,195	133,906	עד 80	מעל 40	
2,771	7,393	93,678	עד 150	מעל 80	
1,619	13,473	71,273	עד 300	מעל 150	
1,807	26,832	65,883	עד 600	מעל 300	
3,306	36,078	47,075	עד 1,200	מעל 600	
1,722	12,928	9,304	עד 2,000	מעל 1,200	
1,118	7,259	3,097	עד 4,000	מעל 2,000	
1,197	4,181	1,003	עד 8,000	מעל 4,000	
1,696	4,550	506	עד 20,000	מעל 8,000	
2,329	3,698	221	עד 40,000	מעל 20,000	
10,419	10,134	259	עד 200,000	מעל 40,000	
7,497	4,380	41	עד 400,000	מעל 200,000	
7,958	2,516	20	עד 650,460	מעל 400,000	
49,329	139,880	799,423		סך הכל	

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ד. מכירות ורכישות של חובות

2013				2014			
סך הכל	אחר	לדיור	מסחרי	סך הכל	אחר	לדיור	מסחרי
-	-	-	-	103	103	-	-

ביאור 5 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
1	-	1	-	אשראי לממשלת ישראל
304	307	304	307	אשראי לממשלות זרות
305	307	305	307	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו
ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. המאוחד

		2013		2014		
סך הכל	חברות מאוחדות ⁽¹⁾	חברות כלולות	סך הכל	חברות מאוחדות ⁽¹⁾	חברות כלולות	
25	-	25	17	-	17	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
35	-	35	35	-	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
60	-	60	52	-	52	סך כל ההשקעות
						מזה:
						הפסדים שנצברו ממועד הרכישה
(19)	-	(19)	(14)	-	(14)	
						סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:
						התאמות מתרגום דוחות כספיים
(3)	-	(3)	1	-	1	
						פרטים בדבר מוניטין:
140	140	-	140	140	-	הסכום המקורי
87	87	-	87	87	-	יתרה

(1) יתרות מוניטין בגין חברות מאוחדות נכללות במאזן הבנק בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך
ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. הבנק

2013		2014				
חברות מאוחדות ⁽¹⁾	חברות כלולות	חברות מאוחדות ⁽¹⁾	חברות כלולות	סך הכל	סך הכל	
1,822	1,797	1,950	1,933	17	17	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
544	509	566	531	35	35	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
2,366	2,306	2,516	2,464	52	52	סך כל ההשקעות
מזה:						
923	942	(19)	1,073	1,059	(14)	רווחים (הפסדים) שנצברו ממועד הרכישה
סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה:						
(3)	-	(3)	-	1	1	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(2)	(2)	-	(1)	(1)	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן נטו

חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות:

בנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
195	173	196	-	(4)	5	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות לפני השפעת המס
142	118	144	-	(4)	5	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס ⁽²⁾

(1) יתרות מוניטין בגין חברות מאוחדות נכללות במאזן הבנק בסעיף "השקעות בחברות מוחזקות".

(2) אין הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק בהון המקנה		חלק בזכויות ההצבעה		פרטים על החברה	
זכויות לקבלת רווחים	חלק בזכויות ההצבעה	2013	2014		
ליום 31 בדצמבר					
2013	2014	2013	2014		
ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽²⁾					
(1) חברות מאוחדות					
50%	50%	50%	50%	בנק	בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ⁽³⁾
100%	100%	100%	100%	סוכנות ביטוח	טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להחזקות בינלאומיות	מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) ⁽⁴⁾
100%	100%	100%	100%	ניהול תיקי ניירות ערך	אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להנפקות	מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה לנאמנות	מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
(2) חברות כלולות					
20%	20%	⁽⁸⁾ 20%	⁽⁸⁾ 20%	מקרקעין לבנייה	פסגות ירושלים בע"מ (להלן - פסגות)
19.99%	19.99%	19.99%	19.99%	חברה לחיתום	רוסארוי קפיטל בע"מ (להלן רוסארוי)
-	-	20%	20%	מתן אשראי	קרן מוסטאנג מזנין שותפות מוגבלת
-	-	20%	20%	מתן אשראי	קרן פלנוס טכנולוגיות
(3) חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד)					
100%	100%	100%	100%	בנק מסחרי	יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד ⁽⁶⁾

- (1) כולל שטרי הון.
- (2) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- (3) יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין" ובמאזן הבנק בסעיף "השקעות בחברות מוחזקות".
- (4) החברה הינה חברה הרשומה בהולנד, באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף ג. 3.
- (5) כולל רווח עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-14 מיליון שקלים חדשים בשנת 2014 (2013 הפסד של כ-16 מיליון שקלים חדשים).
- (6) יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ. ההשקעה מוצגת בדוחות הבנק כשלושה שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.
- (7) כולל רווח עקב תיסוף של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-2 מיליון שקלים חדשים בשנת 2014 (2013 הפסד של כ-10 מיליון שקלים חדשים).
- (8) שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.
- (9) לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

סעיפים אחרים שנצברו בהון		דיבידנד שנרשם		תחמה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי		השקעות הוניות אחרות ⁽¹⁾		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽⁹⁾	
2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
(2)	(1)	-	-	44	31	509	531	69	69	552	582
-	-	-	-	78	72	-	-	-	-	676	748
-	-	-	-	⁽⁵⁾ (15)	⁽⁵⁾ 17	-	-	-	-	308	325
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	25	26
-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	41	42
-	-	-	-	7	9	-	-	-	-	24	33
-	-	-	-	-	-	35	35	-	-	(16)	(16)
-	-	-	(1)	1	1	-	-	-	-	2	2
(3)	3	-	-	(9)	4	-	-	-	-	33	25
-	1	-	-	5	-	-	-	-	-	6	6
-	-	-	-	⁽⁷⁾ (9)	⁽⁷⁾ 6	-	-	-	-	218	224

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מאוחדות במאחד ובבנק: (1)(2)

31 בדצמבר 2014			
	עלות	הפחתה נצברת	יתרה מופחתת
המאחד	140	53	87
הבנק	140	53	87

- (1) יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת בכ-14 מיליוני שקלים חדשים (בדומה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2013 וביום 31 בדצמבר 2012), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2014 מסתכמת בכ-4 מיליוני שקלים חדשים (בדומה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2013 וביום 31 בדצמבר 2012).
- (2) יתרות מוניטין בגין חברות מאוחדות נכללות במאזן המאחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין" ובמאזן הבנק בסעיף "השקעות בחברות מוחזקות".

ביאור 7 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		הבנק				מאוחד			
		בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים (במושכר)				בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים (במושכר)			
	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	שיפורים (במושכר)	סך הכל	עלויות תוכנה	ציוד, ריהוט וכלי רכב	שיפורים (במושכר)	סך הכל	
א. ההרכב									
	18.3%	12.2%	3.0%		18.1%	13.8%	4.0%	שיעור פחת ממוצע ליום 31 בדצמבר 2014	
	17.1%	12.9%	3.8%		17.3%	13.2%	4.1%	שיעור פחת ממוצע ליום 31 בדצמבר 2013	
עלות הנכסים									
	3,268	1,228	757	1,283	3,666	1,252	934	1,480	31 בדצמבר 2012
	208	120	58	30	241	131	66	44	תוספות
	(20)	(18)	(1)	(1)	(20)	(18)	(1)	(1)	גריעות
	3,456	1,330	814	1,312	3,887	1,365	999	1,523	31 בדצמבר 2013
	254	124	66	64	308	167	72	69	תוספות
	(37)	-	(6)	(31)	(38)	-	(7)	(31)	גריעות
	3,673	1,454	874	1,345	4,157	1,532	1,064	1,561	עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2014
פחת									
	1,763	768	526	469	2,008	784	674	550	נצבר ל-31 בדצמבר 2012
	215	129	52	34	243	136	59	48	פחת
	(20)	(18)	(1)	(1)	(20)	(18)	(1)	(1)	גריעות
	1,958	879	577	502	2,231	902	732	597	נצבר ל-31 בדצמבר 2013
	220	142	53	25	246	147	62	37	פחת
	(21)	-	(4)	(17)	(22)	-	(5)	(17)	גריעות
	2,157	1,021	626	510	2,455	1,049	789	617	פחת נצבר ל-31 בדצמבר 2014
יתרה להפחתה									
	1,516	433	248	835	1,702	483	275	944	ל-31 בדצמבר 2014 ⁽¹⁾
	1,498	451	237	810	1,656	463	267	926	ל-31 בדצמבר 2013 ⁽¹⁾
	1,505	460	231	814	1,658	468	260	930	ל-31 בדצמבר 2012 ⁽¹⁾

(1) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2014 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהונו, בסך של כ-337 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ו-327 מיליוני שקלים חדשים בבנק (31 בדצמבר 2013 - 343 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד ול-31 בדצמבר 2012 - 360 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד).

ביאור 7 - בניינים וציוד - המשך
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
				ב. נכסים שאינם בשימוש הקבוצה (יתרה להפחתה):
25	48	25	48	שאינם מיועדים למכירה
25	48	25	48	מזה - מושכרים לאחרים
-	5	-	5	מיועדים למכירה ⁽¹⁾

(1) בנוסף, קיימים נכסים בשימוש הקבוצה המיועדים למכירה ליום 31 בדצמבר 2014 בסך של 7 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2013 - 12 מיליוני שקלים חדשים).

הבנק		מאוחד		מועדי סיום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר		תקופת החכירה	
2013	2014	2013	2014	(בשנים)	
					ג. זכויות חכירה בבניינים (יתרה להפחתה)
76	73	76	73	4-58	חכירה מהוונת
27	28	27	28	0-9	חכירה בלתי מהוונת

ד. לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2014 ו-31 בדצמבר 2013 לא הוכרו ולא בוטלו הפסדים מירידת ערך בגין בניינים וציוד.

ה. סעיף זה כולל, בין היתר, התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון. חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ-328 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ו-303 מיליוני שקלים חדשים בבנק (ליום 31 בדצמבר 2013 כ-297 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ו-270 מיליוני שקלים חדשים בבנק) אשר טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו. מרביתם של נכסים אלו מצויים בהליכי רישום.

ו. ליום 31 בדצמבר 2014 לקבוצת הבנק קיימת התחייבות לרכישת בניינים ושיפוצים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים (31 בדצמבר 2013 - 10 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 8 - נכסים אחרים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
807	767	856	819	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽¹⁾
94	166	118	215	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
51	43	99	105	הכנסות לקבל
1,112	914	1,131	942	חייבים אחרים ויתרות חובה
2,064	1,890	2,204	2,081	סך כל הנכסים האחרים

(1) ראה ביאור 28

ביאור 9 - פיקדונות הציבור

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
				בישראל
				לפי דרישה
(2)11,431	17,176	(2)15,411	22,540	אינם נושאי ריבית
(2)4,049	4,690	(2)4,804	5,933	נושאים ריבית
15,480	21,866	20,215	28,473	סך הכל לפי דרישה
118,861	126,403	117,140	119,751	לזמן קצוב
134,341	148,269	137,355	148,224	סך הכל פיקדונות בישראל ⁽¹⁾
				מחוץ לישראל
				לפי דרישה
654	682	654	682	אינם נושאי ריבית
-	6	-	6	נושאים ריבית
654	688	654	688	סך הכל לפי דרישה
2,761	2,877	3,235	3,467	לזמן קצוב
3,415	3,565	3,889	4,155	סך הכל פיקדונות מחוץ לישראל
137,756	151,834	141,244	152,379	סך כל פיקדונות הציבור
				(1) מזה:
49,708	53,276	65,819	70,707	פיקדונות של אנשים פרטיים
41,914	44,010	41,918	44,010	פיקדונות של גופים מוסדיים
42,719	50,983	29,618	33,507	פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

(2)2013	2014	
		תקרת הפיקדון
48,678	50,887	עד 1
25,226	31,119	מעל 1 עד 10
14,810	15,522	מעל 10 עד 100
13,507	15,511	מעל 100 עד 500
39,023	39,340	מעל 500
141,244	152,379	סך הכל

(2) סווג מחדש.

ביאור 10 - פיקדונות מבנקים
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
בישראל				
בנקים מסחריים:				
288	79	271	75	פיקדונות לפי דרישה
7,208	8,083	1,351	1,001	פיקדונות לזמן קצוב
358	168	358	168	קיבולים
מחוץ לישראל				
בנקים מסחריים:				
59	-	59	2	פיקדונות לפי דרישה
2	3	2	12	פיקדונות לזמן קצוב
7,915	8,333	2,041	1,258	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאור 11 - איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽¹⁾	
2013	2014	2013	2014			
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה למניות:						
במטבע ישראלי לא צמוד						
-	-	2,146	2,376	3.06%	3.01	איגרות חוב
במטבע ישראלי צמוד למדד						
-	-	7,757	11,871	1.06%	2.52	איגרות חוב
3,985	3,777	6,540	6,333	4.70%	4.42	כתבי התחייבויות נדחים ⁽³⁾
3,985	3,777	16,443	20,580	2.82%	3.71	סך הכל איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווים לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי התחייבויות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שהתקבל מהמפקח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקרות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומחו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבויות נדחים, אשר מזדווגים בדירוג AA+, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים. יצוין, כי במידה שינפיק הבנק בעתיד הון ראשוני מורכב, ישמור הבנק על יחס הון ראשוני מקורי (ללא ההון הראשוני המורכב) של 6% לפחות. ביום 16 במאי 2007 אושר דירוג זהה לשטרי ההון שהוקצו, במסגרת התשקיף שפורסם לצורך רישומם למסחר. ביום 5 באפריל 2009 הודיעה מעלות, כי במסגרת בחינה מחדש של S&P את דירוג המכשירים ההיברידיים בכל העולם לרבות ישראל, לאור המשבר הפיננסי העולמי, הורד דירוג שטרי ההון הנדחים מ-AA- ל-(A+).

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי ההון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר ההון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי ההון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של ששה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).
 הבנק הנפיק לציבור במסגרת תשקיף, מיום 20 במאי 2007, שטרי הון נדחים (סדרה א') שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2014 הסתכמה ב-1,981 מיליוני שקלים חדשים, ערך נקוב בסך 1,702 מיליוני שקלים חדשים תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 11 - איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 13,239 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 2,342 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2014, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו.

להבטחת קיום התחייבויותיה של החברה בגין חלק מאיגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים האמורים (בסך של 200 מיליוני שקלים חדשים), התחייבה החברה להמחות לטובת הנאמן של ניירות הערך המונפקים את כל זכויותיה בכל אחד מהפיקדונות שהופקדו על ידה בבנק, תמורת ניירות הערך שהוצעו על פי התשקיף.

במהלך שנת 2014 הנפיקה החברה איגרות חוב נוספות מסדרות 35 ו-36 בסך של כ-1,650 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, תמורת כ-1,690 מיליוני שקלים חדשים וכן הנפיקה איגרות חוב חדשות מסדרות 37 ו-38 בסך של 1,243 ו-2,876 מיליוני שקלים חדשים בהתאמה, תמורת כ-1,243 ו-2,876 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 29 בינואר 2015, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב מסדרה 39 בסך כ-3,150 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, תמורת כ-3,150 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 12 - התחייבויות אחרות
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2013	2014	2013	2014	
36	54	36	54	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
641	626	674	653	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
296	231	296	231	הכנסות מראש
196	149	234	213	הוצאות לשלם
106	114	127	136	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
72	73	72	73	ערבויות לפירעון
102	101	103	102	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים ואחרים
1,978	2,059	3,186	3,292	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
715	390	715	390	שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר
441	893	507	928	זכאים אחרים ויתרות זכות
4,583	4,690	5,950	6,072	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) ראה ביאור 28.

(2) ראה ביאור 16.

ביאור 13 - הון מניות והון⁽¹⁾

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע ⁽³⁾		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2013	2014	2013	2014
23,197,848	23,321,941	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש⁽²⁾

(1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 16 א.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

(3) כולל 2,500,000 מניות רדומות, שנרכשו ומוחזקות על ידי הבנק, לפרטים, ראה להלן בסעיף ד.

ב. ביום 3 באפריל 2006 התקבלה בדירקטוריון הבנק החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה, בכפוף לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ- 10%, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו- 80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות, של אותה שנה. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006.

ביום 23 ביולי 2012 קבע דירקטוריון הבנק, במסגרת אישור תכנית החומש האסטרטגית החדשה לשנים 2013-2017, כי בתקופת התכנית תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק, בכפוף לכך שיחס הון הליבה לא יפחת מהיעד שקבע הדירקטוריון. ביום 14 באוגוסט 2013, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליוני שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.

החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון מיום 23 ביולי 2012 לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, מיום 28 במרץ 2012 במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014.

ביום 23 בדצמבר 2014, בנוסף לעדכון התוכנית האסטרטגית של הבנק, החליט דירקטוריון הבנק לאשר מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת לפיה יחולק בגין הרווחים הרבעוניים בשנים 2015 ו-2016 (החל מן הרבעון הראשון של שנת 2015) דיבידנד בשיעור של עד 15% מהרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות.

מדיניות הדיבידנד המעודכנת כפופה לכך, כי הבנק ישמור על שולי ביטחון נאותים, כפי שנקבעו לעניין זה, על מנת שהון עצמי רובד 1 של הבנק לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ואשר אומץ על ידי הדירקטוריון.

בשנת 2017, מדיניות הדיבידנד תהיה בהתאם לאמור בסעיף 1ג. לדוח המידי הקודם. זאת, בכפוף לכך שהון עצמי רובד 1 של הבנק, לא יפחת מן היעד הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים ובכפוף לשמירת שולי בטחון נאותים.

הבנק קיבל את אישורו של המפקח על הבנקים, למתווה של מדיניות הדיבידנד, כאמור לעיל.

מובהר, כי חלוקת הדיבידנד כפופה להוראות הדין ולהגבלות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף על האמור, להוראות הדין ולהגבלות נוספות, בהוראות ניהול בנקאי מספר 331.

ביאור 13 - הון מניות והון⁽¹⁾ - המשך

ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

- לפי הוראות המפקח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2014 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 7,371 מיליוני שקלים חדשים.
  - בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ-100 מיליוני שקלים חדשים.
- כמו כן לא יבצע הבנק חלוקת דיבידנד, אלא אם קיבל אישור מראש מהמפקח על הבנקים לחלוקה כאשר:

1. יתרת העודפים המצטברת של הבנק, בניכוי ההפרשים בחובה שנכללו ברווח כולל אחר אינה חיובית.
2. אחת או יותר משלוש השנים האחרונות הסתיימה בהפסד כולל.
3. התוצאה המצטברת בשלושת הרבעונים המסתיימים בתום תקופת הביניים שלגביה פורסם הדוח הכספי האחרון מראה על הפסד כולל.

- ד. ביום 27 במאי 2009 קיבל הבנק את אישור המפקח, לפיו המפקח התיר לבנק, באופן חד פעמי, רכישה עצמית של 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. מהונו המונפק של הבנק, וזאת בכפוף לכל דין ובכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 20 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית על ידי הבנק של עד 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. כל אחת, בכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 24 בספטמבר 2009 השלים הבנק את הרכישה העצמית, ובסך הכל נרכשו 2,500,000 מניות, בעלות של כ-76 מיליון שקלים חדשים.
- המניות שבידי הבנק מיועדות להימסר כתמורה למימוש האופציות במסגרת התכנית לסמנכ"לים, לפרטים ראה ביאור 16א. על פי התנאי שנקבע לעניין זה באישור המפקח, הבנק ימכור את כל המניות העודפות (אם יהיו כאלה) מיד לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה שהוקצו על פי תכנית האופציות, דהיינו מיד לאחר תום שבע שנים מיום הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות.
- לפי אישור מקדמי שהתקבל מרשות המיסים, ברכישת המניות כאמור לעיל, לא תיווצר לבנק חבות מס. הדירקטוריון הגיע לכלל מסקנה, כי רכישות עצמיות של מניות הבנק על פי תכנית הרכישה כמפורט לעיל, עומדות במבחני החלוקה הקבועים בחוק החברות, וכן מקיימות את התנאים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331. הדירקטוריון שב ובחן את עמידת הבנק במבחני החלוקה שנקבעו בחוק החברות וכן את התקיימותם של התנאים שנקבעו בהוראה 331, ערב הרכישות.
- ביום 30 בינואר 2013, אישר בנק ישראל לבנק להשתמש במניות העודפות לצורך תכנית אופציות לשנת 2013 עבור מנהלים שאינם חברי הנהלה או נושאי משרה. על הבנק למכור את יתרת המניות העודפות (אם יהיו כאלה), מיד לאחר תום תקופת המימוש של כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות למנהלים שאינם חברי הנהלה או נושאי משרה, או התכנית המקורית, לפי המאוחר.
- ביום 2 ביוני 2014, פנה הבנק לפיקוח על הבנקים בבקשה לקבל את אישורו לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף של 5 מיליון מניות. ביום 17 ביולי 2014 העביר הבנק לבקשת הפיקוח את פירוט תוכנית הרכישה לפי מועדים.
- תכנית הרכישה מחולקת לחמישה חלקים החל מהרבעון הרביעי של שנת 2015 ועד לרבעון הרביעי של שנת 2017 תוך מגבלה לכל מנה של רכישה עצמית ובסך הכל לא יותר מ-5 מיליון מניות. הבנק ימכור את כל המניות העודפות אם יהיו כאלו לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה על פי תכנית האופציות.
- ביום 27 ביולי 2014 אישר הפיקוח על הבנקים את תכנית הרכישה בכפוף לתנאים שנקבעו בין הבנק לבין הפיקוח על הבנקים.
- ביום 13 באוגוסט 2014 אישר דירקטוריון הבנק את מתווה הרכישה העצמית כאמור. תכנית הרכישה, לרבות אופן ביצועה, תובא לאישור הדירקטוריון ככל שאכן תבוצע.
- רכישה עצמית של מניות הבנק דומה במהותה לחלוקת דיבידנד.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. נתוני הלימות הון

ליום 31 בדצמבר	ליום 1 בינואר	ליום 31 בדצמבר
2013	2014	2014
באזל א' (2)		באזל א' (1)

1. בנתוני המאוחד

א. הון לצורך חישוב יחס ההון

הון עצמי רובד 1	10,206	11,370
הון רובד 1	10,206	11,370
הון רובד 2	4,850	4,883
סך הכל הון כולל	15,056	16,253

ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

סיכון אשראי	108,917	116,291
סיכונים שוק	842	1,020
סיכון תפעולי	7,154	7,383
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	116,913	124,694

ג. יחס ההון לרכיבי סיכון

נתוני הבנק:

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	8.73	9.12
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	8.73	9.12
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	12.88	13.03
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00 ⁽⁴⁾	9.00 ⁽⁴⁾
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	12.50 ⁽⁴⁾	12.50 ⁽⁴⁾

2. חברות בת משמעותיות

בנק יב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	9.90	9.55
יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון	9.90	9.55
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.19	13.65
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	9.00	9.00
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	13.00	13.00

(1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

(2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.

(3) הדרישה ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי חלה מיום 1 בינואר 2014.

(4) יחסי ההון הנדרשים ע"י המפקח מיום 1.1.2015. ליחסים אלה החלה מיום 1.1.2015, תתווסף דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור למועד הדיווח דרישה זו מיושמת בהדרגה עד ליום 1.1.2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1.1.2017, על בסיס מאוחד, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 9.8% ו-13.3%, בהתאמה. יובהר כי יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ברבעון הראשון לשנת 2015 הוא 9.0%.

יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ביום 1 באפריל 2015 צפוי להיות 9.1% ומחושב על בסיס הנתונים הידועים למועד דוחות כספיים אלה.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר	ליום 1 בינואר	ליום 31 בדצמבר
2013	2014	2014
באזל וו ⁽²⁾		באזל וו ⁽¹⁾

3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)

א. הון רובד 1		
10,335	10,335	11,500
(14)	(35)	(37)
10,321	10,300	11,463
הון עצמי		
הבדלים בין הון עצמי לבין הון עצמי רובד 1		
סך הון עצמי רובד 1, לפני התאמות פיקוחיות וניכויים		
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
(87)	(87)	(87)
(17)	(7)	(6)
(104)	(94)	(93)
10,217	10,206	11,370
מוניטין		
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון רובד 1		
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון רובד 1		
סך הכל הון רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים		
ב. הון רובד 2		
4,467	3,573	3,573
110	1,277	1,310
4,577	4,850	4,883
הון רובד 2: מכשירים, לפני ניכויים		
הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים		
סך הון רובד 2, לפני ניכויים		
ניכויים:		
(8)	-	-
סך הכל ניכויים - הון רובד 2		
4,569	4,850	4,883
סך הכל הון רובד 2		

4. השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1 (לפרטים ראה סעיף ח' להלן):

ליום 1 בינואר	ליום 31 בדצמבר	
2014	2014	
באזל וו ⁽¹⁾		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
8.60	8.90 ⁽³⁾	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום הוראות מעבר
0.13	0.22	השפעת הוראות המעבר
8.73	9.12	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לאחר יישום הוראות מעבר

- (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.
 (2) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון", שחלו עד ליום 31 בדצמבר 2013.
 (3) לרבות השפעה צפויה של אימוץ לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים, לפי נתונים צפויים ליום 1.1.2015.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

- ב. ביום 30 ביוני 2010 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידי הבנקאיים בנושא מדיניות הון לתקופות ביניים, ובו הם נדרשים לאמץ יעד ליחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2010, בשיעור שלא יפחת מ- 7.5%. במקביל, נדרשים הבנקים להעביר לפיקוח תוכנית עבודה לעמידה ביעד. עוד קובע המכתב כי בהיעדר אישור מראש של המפקח על הבנקים, לא יחלק הבנק דיבידנד אם אינו עומד ביעד, או אם חלוקת הדיבידנד תגרום לכך שלא יעמוד ביעד. הנחיה זו נועדה להבהיר את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידי הבנקאיים בתקופת ביניים, עד להתאמת הוראות הפיקוח לשינויים המתגבשים בהמלצות ועדת באזל.
- ג. ביום 25 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק כי היעד של יחס הון הליבה יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת להבטיח כי יחס הון הליבה לא יפחת מהאמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק כי יחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.
- ד. ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידי הבנקאיים הנחיה, בה נקבע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי ההנחיה, כל התאגידי הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. ההנחיה בדבר יחס הון ליבה מקסימלי של 10% אינה חלה על הבנק.
- ה. ביום 23 ביולי 2012 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך.
- ו. ביום 21 במרץ 2013 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא נדל"ן לדיור. בהתאם להוראות, חישוב הקצאת ההון להלוואות שבוצעו החל מיום 1 בינואר 2013 מבוצע לפי שיעורי השקלול הבאים:

להלוואות בשיעור מימון עד 45%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 45% ועד 60%	- משקל סיכון של 50%
להלוואות בשיעור מימון מעל 60%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בשיעור מימון מעל 60% אשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הוא 25% או יותר	- משקל סיכון של 75%
זאת לעומת שיעורי השקלול הקודמים:	
להלוואות בשיעור מימון עד 75%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 75%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בשיעור מימון מעל 60% אשר מרכיב הריבית המשתנה בהן הוא 25% או יותר	- משקל סיכון של 100%

בנוסף, הוקטן מקדם ההמרה לאשראי של ערביות להבטחת השקעות של רוכשי דירות מ-20% ל-10% במקרה בו הדירה נמסרה למשתכן.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

ז. ביום 30 באפריל 2013 שלח המפקח על הבנקים מכתב המאשר כי כתבי התחייבויות אשר מתכוון הבנק להנפיק, יכלו להיחשב כהון רובד 2 תחתון לעניין שמירת יחס הון מזערי. שינויים בתנאי ההכרה כהון רובד 2 תחתון בעקבות יישום הוראות באזל III, יחולו רטרואקטיבית על כתבי התחייבויות אלה.

ח. ביום 30 במאי 2013 פרסם המפקח על הבנקים תיקון של הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211, העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי סיכון (להלן: "ההוראות"). התיקונים להוראות עוסקים בחיזוק איכות וגודל ההון ובחיזוק כיסוי הסיכון להפסדי שערורך לשווי שוק מנגזרים (CVA - Credit Value Adjustments). תחולת ההוראות - 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות מעבר. להלן התיקונים העיקריים שנכללו במסגרת ההוראות:

- מבנה ההון

ההון הפיקוחי יורכב משני רבדים בלבד - הון רובד 1 (כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. כמו כן בוטלה הדרישה להון רובד 3 לכיסוי סיכוי שוק.

- מכשירי הון כשירים להון רובד 1 נוסף ולהון רובד 2

נקבעו קריטריוני כשירות למכשירי הון המסווגים כהון רובד 1 נוסף וכהון רובד 2. מכשירים אלו יכללו מנגנון לספיגת הפסדי קרן, לפיו תתבצע המרה למניות או הפחתת קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מ- 7% למכשירי הון רובד 1 נוסף ויורד מ-5% למכשירי הון רובד 2.

- זכויות מיעוט

סכום זכויות המיעוט שיוכר כהון יוגבל ולא ניתן יהיה להכיר בעודף ההון בחברת הבת.

- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

סכום ההפרשה הקבוצתית יוכר כהון רובד 2 עד לתקרה של 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי. מנגד, סכום ההפרשה יתווסף לנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי.

- התאמות וניכויים מההון הפיקוחי

- מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי יטופלו כדלקמן:
עד 10% מהון עצמי רובד 1 - ישוקלל במשקל סיכון של 250%.
מעל 10% הון עצמי רובד 1 - ינוכו מההון.
- השקעות ברכיבי הון של תאגידים פיננסיים - בנקים, חברות ביטוח וכל חברה שעיסוקה בתחום שוקי ההון, יטופלו כניכוי מההון או לפי שקלול לסיכון וזאת בכפוף למבחנים שנקבעו.
- סכום הרווח המצטבר בגין גידור תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן - ינוכה מההון. כלומר, סכומים חיוביים ינוכו מההון וסכומים שליליים יתווספו להון.
- התאמות חשבונאיות בגין התחייבות של מכשירים נגזרים הנובעים משינוי סיכון האשראי של הבנק (DVA) ינוכו מההון.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

- **הקצאת הון בגין הפסדי CVA (הפסדי שערוך לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, Credit Value Adjustments)**
- בנוסף לדרישת הון בגין סיכון לכשל הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי לפי הגישה הסטנדרטית, נדרשת הקצאת הון לכיסוי הסיכון להפסדים פוטנציאליים שעלולים להיווצר משערוך לשווי שוק של נגזרים מעבר לדלפק (OTC).
- על מנת לעמוד בדרישות החדשות במסגרת יישום הוראות באזל III, נקבעה תקופת מעבר מדורגת שתיפרס על פני מספר שנים עד ליישומן המלא.
- התאמות פיקוחיות וניכויים מההון וזכויות מיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי - ניכוי של 20% בכל שנה החל מיום 1 בינואר 2014.
  - מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי - הכרה ב-80% מיתרת המכשירים החל ממועד התחולה והפחתה של 10% בכל שנה עד ליום 1 בינואר 2022.
- במסגרת התיקון להוראה 202 נקבע כי תאריך היעד לעמידה ביחס הון רובד 1 מינימלי של 9% לתאגיד בנקאי שאינו גדול הוא ה-1 בינואר 2015, בדומה למכתב המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012.
- הבנק ערוך ליישום ההוראות ובוחן את השפעת התיקונים על התוכנית האסטרטגית של הבנק.
- ט. בעקבות פרסום ההוראות, חזר הבנק ובחן את עמידתו בלוחות הזמנים להשגת יעד ליחס הון ליבה בשיעור שלא יפחת מ-9%.
- בעקבות בחינה זו ועל יסוד הנחות במועד הבחינה ביחס לרווח הצפוי בשנים 2013-2014 ולשיעורי הצמיחה בנכסי הסיכון, הציג הבנק למפקח על הבנקים מתווה להתפתחות חזויה של יחס הון הליבה, הכולל חלוקת דיבידנד, תוך שמירה על שולי ביטחון נאותים.
- לאחר בדיקה עם המפקח על הבנקים, החליט דירקטוריון הבנק ביום 14 באוגוסט 2013, לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014, ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%. כמו כן, החליט הדירקטוריון, באותו מועד, לחלק דיבידנד בסך של 75 מיליון שקלים חדשים, ולאמץ קו פעולה לפיו, עד ליום 31 בדצמבר 2014, יחולק דיבידנד בשיעור של עד 30% מהרווח הנקי השנתי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח השנתי מפעולות בלתי רגילות.
- החלטות אלה באו במקום החלטות הדירקטוריון לעניין הקדמת היישום של הוראות המפקח על הבנקים, מיום 28 במרץ 2012 במטרה להחילן, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014, ולענין מדיניות חלוקת דיבידנד – הכל כפי שפורט בסעיף 1 לדוח המיידית של הבנק, מיום 23 ביולי 2012 (אסמכתא מספר 2012-01-191649). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בסעיף 1 לדוח המיידית האמור.
- י. ביום 29 באוגוסט 2013 שלח המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיוור. על פי ההנחיות, החל מ-1 בספטמבר 2013, תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואות לדיוור בהן שיעור החזר החודשי מההכנסה עולה על 50%.
- בנוסף, הלוואות ששיעור החזר החודשי מההכנסה עולה על 40%, תשוקללנה במשקל סיכון של 100% בחישוב הקצאת ההון.
- י"א. ביום 28 בספטמבר 2014 פירסם המפקח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329, וכן, קובץ שאלות ותשובות באותו נושא. החוזר כולל שני תיקונים להוראה:
- הגדלת יעד ההון – יעד הון עצמי רובד 1 ויעד ההון הכולל לרכיבי סיכון יכללו תוספת בשיעור המבטא 1% מיתרת תיק האשראי לדיוור. הגדלת יעדי ההון תתבצע בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 בינואר 2015 ועד 1 בינואר 2017 (לאורך שמונה רבעונים).
  - משקל סיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה – משקל הסיכון להלוואות ממונפות בריבית משתנה יפחת משיעור של 100% ל-75%.
- בעקבות יישום ההוראה יעד יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון צפוי לגדול בכ-0.1%, לפי נתוני מועד הדיווח, בכל אחד משמונת הרבעונים החל ממועד יישום ההוראה ובסך הכל בכ-0.8% עם השלמת היישום. יעד זה, יכול שישתנה בהתאם לנתונים בפועל של תיק האשראי לדיוור ושל סך נכסי הסיכון.

ביאור 15 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלוקה ולקוחותיהם, כלפי מסלוקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלוקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 19 ד.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

- 1) בחשבון שפתחה מסלוקת הבורסה על שמה, המנוהלה במסלוקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלוקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלוקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2014 הופקדו 42 מיליוני שקלים חדשים. (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 – 28 מיליוני שקלים חדשים).
- 2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלוקת הבורסה על שמה בבנק אחר עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלוקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הופקדו בחשבון זה 32 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 - 32 מיליוני שקלים חדשים).
- 3) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-2 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלוקת הבורסה.

ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלוקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 19 ד.2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

- 1) בחשבון שנפתח במסלוקת הבורסה על שם מסלוקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלוקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 ב-1,272 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 - 662 מיליוני שקלים חדשים).
- 2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלוקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק אחר, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 הופקדו בחשבון זה 48 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 - 33 מיליוני שקלים חדשים).
- 3) החשבונות האמורים בסעיפים 1-2 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלוקת מעו"ף.

ג. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.

בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלוקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2014 וליום 31 בדצמבר 2013 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.

ביאור 15 – שיעבודים - המשך

ג. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק שם ניירות ערך בסכום של כ-14 מיליוני דולר של ארצות הברית (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 ניירות ערך בסכום של 17 מיליוני דולר), המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השיעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2014 לסך של 10 מיליוני דולר של ארה"ב (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 - 12 מיליוני דולר של ארה"ב), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.

ה. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. ליום 31 בדצמבר 2014 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים).

ו. אגרות חוב שרכש בנק יהב, המוחזקות בבנק הפועלים, משועבדות בשיעבוד צף לטובת בנק ישראל.

31 בדצמבר		ז.
2013	2014	
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:		
70	107	ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן

ביאור 16 - זכויות עובדים

- א. תנאי העסקתם של הרוב המכריע של העובדים והמנהלים בקבוצה (למעט אלו המפורטים בסעיפים ב' עד ט' להלן) נקבעים על פי הוראות הסכמים קיבוציים. ההתחייבות לעובדים אלה, למעט עובדי בנק יב כמפורט בסעיף י"ד להלן, מכוסה באופן שוטף על-ידי הפקדות לקרנות פנסיה, קופות גמל ופיצויים, המשחררות את הבנק מהחבות לתשלום פיצויי פיטורים על פי החוק, לאותם עובדים. בגין חלק מעובדי טפחות בעבר, משוחרר הבנק מחבותו לתשלום פיצויי פיטורין על פי החוק רק בגין התקופה המתחילה ב-1 בפברואר 2006 (בגין מנהלים מטפחות לשעבר משוחרר הבנק מחבותו החל מ-1 בינואר 2006). בגין חבותו זו עד סוף 2005 (עד ינואר 2006 בגין המנהלים מטפחות לשעבר), הפקיד הבנק סכומים לקופת פנסיה ולקופות גמל, וביצע הפרשה כנגד הפער בין החבות לבין ההפקדות.
- ב. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
- ג. ביום 17 ביוני 2013 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות את התקשרות הבנק באשר לתנאי הנהונה וההעסקה של יושב ראש דירקטוריון הבנק.
- להלן תמצית תנאי הנהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון, מר משה וידמן:
- מר משה וידמן מכהן כיושב ראש דירקטוריון הבנק בהיקף של משרה מלאה, החל מיום 1 בדצמבר 2012. הסכם ההעסקה הינו לתקופה של 3 שנים מיום תחילת הנהונה בפועל והוא יבוא לידי סיום ביום 30 בנובמבר 2015. על אף האמור לעיל, יהא ראשי כל צד להודיע על ניתוק יחסי עבודה במועד כלשהו, גם לפני תום התקופה הקצובה, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שלושה חודשים לצד האחר.
- בגין עבודתו זכאי היושב ראש לשכר חודשי בסך של 180 אלפי שקלים חדשים, צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן, על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 1 בדצמבר 2012. כמו כן, זכאי היושב ראש למענק שנתי בגובה של עד תשע משכורות ולמענק נדחה נוסף עם סיום כהונתו בגובה של עד תשע משכורות נוספות. המענקים יחושבו בהתבסס על התשואה להון, התשואה השנתית של מניית הבנק, יחס היעילות התפעולית של הבנק והערכת הדירקטוריון למילוי תפקידיו המיוחדים של יושב הראש בתחומים שנקבעו.
- הבנק מעמיד לרשות יושב ראש הדירקטוריון תקציב של 15.83% מהמשכורת להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים. כמו כן, יושב ראש הדירקטוריון זכאי להפרשות מעביד לקרן השתלמות בשיעור של 7.5% מהמשכורת. סכומים אלה מועברים לקרנות פנסיה/קופות גמל/קרנות השתלמות, על פי בחירת יושב ראש הדירקטוריון.
- עם סיום עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון, ישלם לו הבנק סכום השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו. כמו כן, ישלם הבנק מענק הסתגלות אשר יעמוד על סך של שש משכורות חודשיות בתוספת הפרשות לתנאים סוציאליים.
- בנוסף לאמור, באם הסתיימה עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון לפני תום התקופה הקצובה, ישולמו ליושב הראש סכומים נוספים כמפורט בהסכם ההעסקה, וזאת בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם ההעסקה.
- עם סיום עבודתו של יושב ראש הדירקטוריון ייתן הבנק מכתב לשחרור כל התשלומים שהפריש לתגמולים, פנסיה ופיצויים וזאת במקום מלוא החבות בפיצויי פיטורין להם זכאי יושב ראש הדירקטוריון. כמו כן, הבנק ישחרר ליושב ראש הדירקטוריון את קרן ההשתלמות.
- יתר תנאי הנהונה וההעסקה של יושב ראש הדירקטוריון פורטו בדוח מידי מיום 24 באפריל 2013, אסמכתא מספר 2013-01-044368. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק, להעניק ליושב ראש הדירקטוריון סך של 246 אלפי שקלים חדשים (1.35 משכורות), המהווים את מלוא רכיב שיקול הדעת במענק ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2013, כך שסך כל המענק השנתי אשר שולם ליושב ראש הדירקטוריון בגין שנת 2013 עמד על 1,016 אלפי שקלים חדשים. (לפרטים בדבר נוסחת מענק כספי שנתי ליושב ראש הדירקטוריון ראה דוח מידי מתקן מיום 6 ביוני 2013, אסמכתא 2013-01-059052. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל). ליתר רכיבי התגמול של יושב ראש הדירקטוריון ראה עמוד 204 בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2013.

ד. ביום 30 בדצמבר 2013 נדונו ואושרו בישיבת ועדת התגמול תנאי המענק החד פעמי ליושב ראש הדירקטוריון הקודם, בגין שנת 2012. כמו כן, ביום 17 בפברואר 2014 נדונו ואושרו תנאי המענק על ידי דירקטוריון הבנק בכפוף לאישור האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק. ביום 25 במרץ 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק את המענק החד פעמי בגובה 615 אלפי שקלים חדשים. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מיום 25 במרץ 2014, אסמכתא 2014-01-023394. אזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

ה. ביום 17 ביוני 2013 אישר דירקטוריון הבנק את מינויו של מר אלדד פרשר, למנהל הכללי של הבנק. מר פרשר החל לכהן כמנהל הכללי של הבנק בהיקף של משרה מלאה, ביום 16 באוגוסט 2013. ביום 4 במאי 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישורה של ועדת התגמול, את תנאי כהונתו והעסקתו של המנהל הכללי. ביום 10 ביוני 2014 אושרו תנאי הכהונה וההעסקה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק. תנאי העסקת המנהל הכללי נקבעו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק כפי שהותאמה להוראות בנק ישראל, כאמור לעיל. מדיניות זו אושרה על ידי ועדת התגמול, דירקטוריון הבנק והאסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק. להלן תמצית תנאי הכהונה וההעסקה של המנהל הכללי, כפי שאלו פורטו בנספח ב' לדוח שפרסם הבנק מיום 4 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-056838 (להלן: "נספח ב' לדוח המידי"): הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה, וכל צד רשאי לסיימה מכל סיבה שהיא, תוך מתן הודעה מוקדמת בת שלושה חדשים, לצד האחר.

בגין עבודתו זכאי המנהל הכללי לשכר חודשי בסך של 185 אלפי שקלים חדשים, צמוד במלואו למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 16 באוגוסט 2013, וכן לתנאים נילווים.

הבנק מעמיד לרשות המנהל הכללי תקציב של 15.83% מהמשכורת להפרשות לתגמולים, פנסיה ופיצויים. כמו כן, הבנק מפריש עבור המנהל הכללי לקרן השתלמות סכום בשיעור של 7.5% מהמשכורת.

עם סיום עבודתו של המנהל הכללי, במועד כלשהו ומסיבה כלשהי, ישלם לו הבנק מענק פרישה בסכום השווה ל-150% מסכום המשכורת האחרונה, כשהוא מוכפל במספר שנות עבודתו, וכן ייתן הבנק מכתב לשחרור כל התשלומים שביצע לפי הסכם העבודה האישי שנחתם בין הבנק למנהל הכללי, לגבי תקופת עבודתו בבנק לפני מינויו כמנהל כללי. כמו כן, הבנק ישחרר למנהל הכללי את קרן ההשתלמות וכן, ישלם הבנק מענק הסתגלות כנגד אי תחרות אשר יעמוד על סך של שש משכורות חודשיות בתוספת הפרשות לתנאים סוציאליים. בנוסף לאמור, עם סיום עבודתו של המנהל הכללי, ישולמו לו סכומים נוספים כמפורט בהסכם ההעסקה, וזאת בכפוף לתנאים המפורטים בהסכם ההעסקה.

המנהל הכללי התחייב כי במשך שישה (6) חודשים מיום סיום כל תפקידיו ועבודתו בבנק מכל סיבה שהיא, לא יעסוק ולא יפעל במישרין או בעקיפין בתאגיד בנקאי אחר או למענו, ולא יעבוד כנושא משרה במסגרת או עבור גוף כלשהו המתחרה בפעילות הבנק.

תגמול משתנה תלוי יעדים וביצועים

לפי הסכם ההעסקה, המנהל הכללי יהיה זכאי למענק כספי ולתגמול הוני, וזאת בהתאם למדיניות התגמול החלה בבנק מעת לעת, בתמהיל ובתנאים שיאושרו.

מענק כספי – על פי הסכם ההעסקה, המנהל הכללי יהיה זכאי למענק כספי אשר יהיה מוגבל בסכום של 1,517 אלפי שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על בסיס המדד אשר היה ידוע ביום 16 באוגוסט 2013, עבור כל אחת מהשנים הקלנדריות 2014-2016. זאת, בכפוף לכך שיתקיימו בשנת המענק תנאי סף, המתבססים על שיעור התשואה להון, יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק לשנות המענק. המענק הכספי הינו תלוי ביצועים והוא מהווה חלק מהתגמול המשתנה של המנהל הכללי. לפרטים בדבר תנאי הסף לעניין הזכאות למענק הכספי, תנאי הזכאות למענק הכספי, סמכות הדירקטוריון להפחתת המענק הכספי והוראות לעניין השבת המענק הכספי, ראו נספח ב' לדוח המייד.

תגמול הוני - כחלק מהתגמול המשתנה של המנהל הכללי לשנים 2014-2016, זכאי המנהל הכללי לתגמול הוני, הכולל תכנית להקצאה של כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, למנהל הכללי של הבנק. לפרטים נוספים בדבר תכנית האופציות ראה ביאור 16 א 1.

1. המנהל הכללי הקודם (להלן: המנכ"ל הקודם) התקשר עם הבנק בהסכם (להלן: "ההסכם"), לפיו הוא הועסק על-ידי הבנק לתקופה בת 5 שנים וארבעה חודשים שתחילתה ביום 1 בדצמבר 2008 ואשר הסתיימה ביום 1 באפריל 2014. בהתאם להסכם, זכאי המנכ"ל הקודם לקבל בסיום העסקתו, מכל סיבה שהיא (למעט פיטורים בניסבות ספציפיות המפורטות בהסכם ההעסקה), פיצוי פיטורים בשיעור של 200% ממשכורתו החודשית האחרונה במועד סיום תקופת ההעסקה בגין כל שנת עבודה בבנק, תקופת הסתגלות של 3 חודשים, וכן סכומים שוטפים בגין תגמולים בשיעורים המקובלים, המופקדים עבורו. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות בגין ההתחייבויות האמורות. בהסכם, ויתר המנהל הכללי הקודם על המענק השנתי, לו הוא זכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם, וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לעניין אופציות לרכישת מניות הבנק שהוקצו עבור המנהל הכללי הקודם בהסכם האחרון, ראה ביאור 16 א 2.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 24 באפריל 2013 הודיע המנהל הכללי הקודם של הבנק, כי אין בכוונתו להמשיך את כהונתו כמנהל הכללי לתקופה נוספת וביום 15 באוגוסט 2013 חדל לכהן כמנהל הכללי של הבנק.

יחסי עובד-מעביד הסתיימו ביום 1 באפריל 2014, בהתאם להסכם העבודה מיום 30 בנובמבר 2008 של המנכ"ל הקודם.

2. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. עובדים אלה זכאים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות וכן להודעה מוקדמת על סיום יחסי עובד מעביד לתקופה של שלושה עד שישה חודשים. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק.

התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

ח. נושאי משרה בכירה זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של עד ששה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

ט. עובד בכיר בבנק זכאי בעת פרישתו לפיצויים מוגדלים, בגובה 150% משכרו לחודש דצמבר 2011 מוכפל במספר שנות עבודתו בבנק, נכון לתאריך האמור וצמוד למדד המחירים לצרכן. פיצויים אלה הינם מעבר לסכומים שהופקדו על שמו בקופות כחוק. כמו כן העובד זכאי לשישה חודשי הסתגלות לפי שכרו החודשי האחרון. עובד בכיר נוסף זכאי במידה ויעזוב את הבנק, לפנסיה מוקדמת בשיעור של 70% מסכום שנקבע בהסכם מיוחד בשנת 2010 וצמוד למדד המחירים לצרכן. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

י. עם עובד בשלוחה של הבנק בחוץ לארץ נחתם הסכם פנסיה, לפיו יהיה זכאי לגמלה חודשית למשך 180 חודשים מיום הפרישה וזאת לאחר צבירת 20 שנות וותק בבנק וכן בנסיבות מסויימות נוספות שנקבעו בהסכמים. הערך האקטוארי של העתודה שנזקפה בדוחות הכספיים בגין ההתחייבות האמורה חושב על בסיס שיעור היוון של 6%, המקביל לשיעור התשואה של היעודה בה הופקדו כספים לתשלום זכויות פנסיה אלה ובהנחה כי עליית השכר השנתית תהיה בשיעור של 3.5%.

יא. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.

יב. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009. להלן עיקרי ההסכם:

- הארכת תוקף "חוקת העבודה" עד 31 בדצמבר 2015.
- שמירת שקט תעשייתי מוחלט בתקופת ההסכם. ההתחייבות לשקט תעשייתי לא תחול במצבים של סכסוך עבודה של כלל העובדים בישראל בענף הבנקים.
- קביעת מנגנונים ליישוב חילוקי דעות: משא ומתן, גישור, בוררות.
- התחייבות הבנק שלא לפטר בפיטורים כלכליים עובדים קבועים בתקופת ההסכם. ההתחייבות לא חלה על פיטורים אינדיבידואליים בשל עבירות משמעת, אי התאמה או שינויים רגולאטורים.
- הנהגת תכנית לפרישה מרצון של עד 200 עובדים בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. להנהלה זכות וטו על כל בקשה ספציפית לפרישה מרצון, ללא צורך בנימוק.
- מתן אפשרות להנהלה לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. עלות התכנית לפרישה מרצון מכוסה במסגרת עתודה אקטוארית.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

י"ג. מענקי יובלות

עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.

י"ד. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון של 4%. חישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעור של 2.5%.

חישוב העתודה בגין פורשים מרצון בוצע בהתאם לזכאות הפורשים להצמדת הגימלה למדד המחירים לצרכן.

לפרטים בדבר אימוץ כללי החשבונאות בארצות הברית בנושא זכויות עובדים, לרבות שינויים בקביעת שיעור היוון, ראה ביאור 1 כ"ז.1.

ט"ו. מענקים לנושאי משרה

1. ביום 19 במאי 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, לאשר תכנית מסגרת לתשלום מענקים לנושאי משרה בבנק, מלבד הדירקטורים ובכללם יושב ראש הדירקטוריון ומלבד המנהל הכללי של הבנק (להלן, בסעיף זה - "נושאי המשרה"), עבור כל אחת מן השנים 2008 עד 2012 (כולל) (כל אחת מן השנים האמורות, תיקרא להלן, בסעיף זה - "שנת דוח"), בין היתר, בדרך של יצירת מאגר לתשלום מענקים לנושאי משרה. ביום 2 במרץ 2009 אושר תיקון לתכנית המענקים, לעניין המועד שבו ידון הדירקטוריון בתשלום המענקים, על פי התכנית האמורה (להלן - "תכנית המענקים"). ביום 26 באוקטובר 2010 אושר תיקון לתכנית המענקים, לעניין שיעור התשואה השנתי עבור כל אחד מן השנים 2010 עד 2012 (כולל).

2. לפרטים בדבר תוכנית אופציות לסמנכ"ל, שבמסגרתה ויתרו הניצעים על זכותם לקבלת מענקים כאמור לעיל, ראה ביאור 16 א.3.

3. ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. בעקבות כניסת ההוראה לתוקף, ובהמשך לדיונים שקיים הבנק עם הפיקוח על הבנקים, פעל הבנק לעדכון מדיניות התגמול לנושאי המשרה אשר אושרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק ביום 27 באוגוסט 2013 (להלן - "מדיניות התגמול המקורית"). בהתאם לאמור, ביום 29 באפריל 2014 החליטה ועדת התגמול, להמליץ לדירקטוריון הבנק לאשר עדכון למדיניות התגמול המקורית. ביום 4 במאי 2014 אישר דירקטוריון הבנק את המדיניות כאמור וביום 10 ביוני 2014 אושרה מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה באסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק.

מדיניות התגמול המעודכנת משלבת את הוראות חוק החברות והוראות המפקח על הבנקים בנושא תגמול, עם העקרונות הרחביים שדירקטוריון הבנק, לאחר המלצת ועדת התגמול, ראה לנכון לאמץ בעניין תגמול נושאי משרה בבנק, בשים לב, בין היתר, לתכנית האסטרטגית של הבנק ולתנאי ההעסקה הנהוגים כיום בבנק לנושאי משרה.

חבילת התגמול לנושאי משרה שאינם דירקטורים תכלול שני מרכיבים עיקריים: משכורת חודשית (ורכיבים נלווים), ותגמול משתנה מותנה ביצועים אשר יכול מענק כספי ותגמול הוני לטווח ארוך. כן עשויה לכלול חבילת התגמול תגמולים בקשר עם פרישה. התגמול לטווח בינוני (מענקים שנתיים), וכן התגמול לטווח ארוך מיועדים לקדם את זהות האינטרסים שבין נושא המשרה לבין הבנק, ולחזק את הקשר בין ביצועי הבנק בכללותו ותרומתו של נושא המשרה להשגת הביצועים האמורים לתגמול נושא המשרה, תוך התאמה לפרופיל הסיכון של הבנק.

כנדרש בהוראות בנק ישראל בנושא תגמול, התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 100 אחוזים מהתגמול הקבוע. כמו כן, קבע דירקטוריון הבנק כי התגמול המשתנה המירבי לנושאי משרה שהינם שומרי סף, לא יעלה על 77 אחוזים מהתגמול הקבוע.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

נימוקי ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק לאישור מדיניות התגמול המעודכנת היו כמפורט להלן:

- מדיניות התגמול המעודכנת תואמת את הוראה 301A.
- מדיניות התגמול המעודכנת תואמת את הוראות החוק ונותנת כלים להנהלת הבנק לגיוס ושימור נושאי משרה בעלי כישורים הולמים לבנק, לאור כך שתנאי התגמול לנושאי המשרה מהווים תמריץ נאות הן למכהנים בתפקיד והן למועמדים עתידיים לתפקידים בכירים בבנק.
- בעת קביעת מדיניות התגמול המעודכנת בחנו ועדת התגמול והדירקטוריון את המצב הקיים בבנק וכן, תגמול לנושאי משרה בבנקים הגדולים האחרים.
- הרכב התגמול נקבע בהתאם לתפקידם של נושאי המשרה, בהבחנה בין נושאי משרה שהינם שומרי סף לבין נושאי משרה אחרים.
- הרכיבים המשתנים במדיניות התגמול המעודכנת, לרבות אופן קביעתם ושיעורם ביחס לרכיב הקבוע, נבחנו בשים לב לתרומת נושא המשרה להשגת יעדי הבנק בהתחשב בתכנית האסטרטגית של הבנק ולהשאת רווחיו, בראייה ארוכת טווח ובהתאם לתפקידם של נושאי המשרה.
- מדיניות התגמול המעודכנת נותנת בידי הנהלת הבנק מתחם שיקול דעת סביר בבואה לקבוע את תנאי התגמול של נושאי המשרה. היחס בין תנאי התגמול של נושאי המשרה ליתר העובדים בבנק הינו סביר ואין בו כדי להשפיע על יחסי העבודה בבנק, בין היתר בשל מבנה הבנק, אשר נושאי המשרה בו מהווים, מבחינה כמותית, חלק מזערי מכלל עובדי הבנק, ובשל ההבדל בין התפקידים ותחומי האחריות של נושאי המשרה לבין יתר עובדי הבנק. כן צויין, כי יחסים אלה משקפים את פערי התגמול המקובלים במערכת הבנקאית בישראל, ובשים לב לכך שבבנק שוררים יחסי עבודה תקינים.
- מדיניות התגמול המעודכנת הולמת את תוצאותיו של הבנק בשנים האחרונות.
- לפרטים נוספים בדבר מדיניות התגמול המעודכנת, עקרוניתה ותחולתה ראה נספח א' לדוח מיידי מיום 4 במאי 2014, אסמכתא מספר 056838-01-2014. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידי הנזכר לעיל.

ט"ז מענקים לכלל עובדי הבנק

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, בהתאם להמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול לכלל עובדי הבנק, אשר אינם נושאי משרה. מדיניות התגמול מבוססת על הוראת ניהול בנקאי תקין 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי (להלן – "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול דנה בתנאי התגמול של העובדים המרכזיים בבנק, וכן בתנאי התגמול של המנהלים האחרים בבנק ושל שאר עובדי הבנק לשנים 2016 - 2014. תנאי הכהונה או ההעסקה של עובדי הבנק, כוללים תגמול קבוע ותגמול משתנה, כמקובל בבנק, וכן תנאי פרישה וכל הטבה, תשלום אחר או התחייבות לתשלום כאמור, הניתנים בשל כהונה או העסקה כאמור.

י"ז. בבנק יהב נהוג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות. כמו כן, זכאים העובדים הפורשים לפנסיה מבנק יהב לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו.

לחלק מעובדי התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

למנהלים בכירים התחייב בנק יהב לשלם שכר במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. לחלקם, התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה. לשני מנהלים בכירים אשר פרשו מעבודתם בבנק יהב התחייב בנק יהב לשלם תשלום חודשי עד הגיעם לגיל פרישה, התשלום צמוד לשינויים בשכר המנהל הכללי של בנק יהב. התחייבויות בנק יהב מכוסות בעתודות והפרשות מתאימות על פי חישוב אקטוארי.

י"ח. סכומי העתודה והיעודה לזכויות עובדים בעד התחייבות פנסיונית, פיצויי פיטורים ומענקי הסתגלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן (סכומים מדווחים, במיליוני שקלים חדשים):

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
651	637	788	758	סכום העתודה
10	11	114	105	סכום היעודה ⁽¹⁾
641	626	674	653	עודף העתודה על היעודה

(1) הבנק וחברות מאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה, אלא לצורך תשלום פיצויים בלבד.

י"ט. סכומי ההפרשה בגין זכויות עובדים לחופשה, לפדיון ימי מחלה ולמענקי יובלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן (סכומים מדווחים במיליוני שקלים חדשים):

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
93	100	101	108	הפרשה לחופשה
13	14	26	28	הפרשה למענקי יובלות
-	-	15	16	הפרשה לפדיון ימי מחלה ⁽¹⁾

(1) מוצג בסעיף ההתחייבויות האחרות במסגרת זכאים אחרים ויתרות זכות.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות

1. תכנית אופציות למנהל הכללי

במסגרת תכנית האופציות ועל פי תנאיה, הבנק יקצה לנאמן, עבור המנהל הכללי של הבנק, כתבי אופציה בשלוש מנות שנתיות כמפורט להלן - 186,915 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 177,720 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-172,503 כתבי אופציה עבור שנת 2016. כל אחד מכתבי האופציה יהיה ניתן למימוש, למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ערך נקוב, הכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת הכמות המירבית האפשרית של מניות המימוש, יקנו כל כתבי האופציה המוצעים למנהל הכללי על פי תוכנית האופציות (בהתבסס על דוח "מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה", שפרסם הבנק ביום 10 באפריל 2014), כ-0.23% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-0.18% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

לפרטים בדבר תנאי הסף לעניין הזכאות לכתבי האופציה, ולתנאי הזכאות לכתבי האופציה וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, ראו נספח ב' לדוח המיידית שפרסם הבנק ביום 4 במאי 2014 אסמכתא 2014-01-056838 (להלן – "נספח ב' לדוח המיידית").

זכאותו של המנהל הכללי לכתבי אופציה הכלולים במנה שנתית כלשהי, תחושב בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק שבגינה הוקצתה המנה השנתית, בהתאם לעמידה בתנאי הזכאות שהוגדרו.

כל אחת מהמנות השנתיות לשנים 2014-2016 תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים שווים החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020, כמפורט בנספח ב' לדוח המיידית.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו למנהל הכללי, על פי התכנית הינו 46.19 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום שבו אישר הדירקטוריון את הקצאת כתבי האופציה למנהל הכללי ועד למדד הידוע ביום המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, המנהל הכללי לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי וכמות מניות המימוש שתוקצה בפועל למנהל הכללי.

לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון תנאי תכנית האופציות וכן הנתונים וההנחות שפורטו בנספח ב' לדוח המיידית.

על בסיס ההנחות, שפורטו בנספח ב' בדוח המיידית, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק למנהל הכללי על פי תכנית האופציות, ליום האישור של האסיפה הכללית את הקצאת כתבי האופציה, הינו כדלקמן: כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.90 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.37 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.67 שקלים חדשים.

בהתאם לכך, ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתכנית (השווי ההוגן), כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן בינלאומי IFRS 2, מסתכם בכ-4.5 מיליוני שקלים חדשים (כ-5.3 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). שווי זה יפרס על פני תקופת הזכאות באופן לא לינארי.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנהל הכללי במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכן בגין ההטבה שתנבע למנהל הכללי כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנהל הכללי בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

יתר תנאי הנהגה וההעסקה של המנהל הכללי פורטו בנספח ב' לדוח מידי מיום 4 במאי 2014, אסמכתא מספר 2014-01-056838. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המידי הנזכר לעיל.

2. תכנית אופציות למנהל הכללי הקודם

ביום 30 בנובמבר 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שנתקבל לכך אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, בישיבתה מיום 30 בנובמבר 2008, לאשר את תכנית האופציות החדשה, להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, למנהל הכללי הקודם של הבנק. במסגרת תכנית האופציות, הקצה הבנק לנאמן ביום 1 בפברואר 2009, עבור המנהל הכללי הקודם, ללא תמורה, 5,571,381 כתבי אופציה, אשר כל אחד מהם יהיה ניתן למימוש למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 שקלים חדשים ע.נ., בכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות או חלוקת דיבידנד.

בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת כמות מניות המימוש המירבית האפשרית, יקנו כל כתבי האופציה שהוקצו על פי תכנית האופציות כ-2.44% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-1.54% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

אם יבחר המנהל הכללי הקודם לממש את כתבי האופציה, כולם או חלקם, בדרך של הקצאה כנגד סכום ההטבה, כמפורט להלן, הרי שההנחה בדבר הקצאה של הכמות המירבית של מניות המימוש, היא תיאורטית בלבד, שכן בדרך זו לא תוקצה מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעת מהם, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה, כמפורט להלן.

הנאמן יעניק למנהל הכללי הקודם את כתבי האופציה, בכפוף להוראות תכנית האופציות, בחמש מנות (ארבע מנות שוות בנות 1,114,276 כתבי אופציה כל אחת, ומנה אחת בת 1,114,277 כתבי אופציה), ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. המנהל הכללי הקודם יהיה זכאי לממש את כתבי האופציה החל מיום הענקתם, ועד ליום 1 באפריל 2014 או עד תום 24 חודשים מן היום האחרון לכהונתו כמנהל הכללי של הבנק, לפי המאוחר, אך לא יאוחר מיום 1 באפריל 2016.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 24 באפריל 2013 הודיע המנהל הכללי הקודם של הבנק מר אלי יונס, כי אין בכוונתו להמשיך את כהונתו כמנהל הכללי לתקופה נוספת וביום 15 באוגוסט 2013 חדל לכהן כמנהל הכללי של הבנק.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה הינו 21.18 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהיום שבו אישר הדירקטוריון את תכנית האופציות ועד למדד שיהא ידוע במועד המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 9 בנובמבר 2008 (יום המסחר שקדם ליום בו התקבלה המלצתה של וועדת התגמול, כאמור לעיל). יצוין, כי מחיר המימוש גבוה בכ-9.5% משער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 27 בנובמבר 2008 (19.35 שקלים חדשים), אשר בו נדון מחיר המימוש בוועדת הביקורת, ואשר היה יום המסחר האחרון שקדם ליום שבו אישר הדירקטוריון את הסכם ההעסקה ותכנית האופציות.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

מימוש האופציות, כולן או חלקן, יוכל להתבצע בכל אחת מן הדרכים המפורטות להלן:

- (1) כל כתב אופציה ימומש למניה אחת של הבנק (בכפוף להתאמות), בתמורה לתשלום מלוא מחיר המימוש.
  - (2) הבנק יקצה, ללא תמורה, כמות מניות אשר שווי השוק שלהן לפי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה, ביום המסחר שקדם למועד המימוש, יהיה שווה לסכום ההטבה הכספי הגלום באופציות במועד המימוש.
- הבנק מיישם את IFRS 2 "תשלום מבוסס מניות". על פי הוראות התקן, הבנק רשם בדוחות הכספיים הוצאה בגובה השווי ההוגן של כתבי האופציה. הוצאה נפרסה, לכל אחת מ-5 המנות, על פני התקופה שממועד ההקצאה ועד למועד ההענקה של אותה מנה. השווי ההוגן התיאורטי של כתבי האופציה חושב על פי מודל "בלאק ושולס". לצורך חישוב השווי ההוגן, נלקחו בחשבון תנאי התוכנית וכן הנתונים וההנחות שלהלן:

- (1) חישוב השווי ההוגן אינו מביא בחשבון את העובדה כי כתבי האופציה לא יירשמו למסחר בבורסה, וכן אינו מביא בחשבון את חסימתם של כתבי האופציה, כמפורט בתכנית האופציות.
- (2) מחיר המימוש של כתבי האופציה, לצורך החישוב, הינו 21.18 שקלים חדשים, כאמור לעיל.
- (3) הונח כי כל כתבי האופציה ימומשו ביום האחרון של תקופת המימוש, דהיינו משך חיים הצפוי של 7 שנים וארבעה חודשים.
- (4) נלקחה לצורך החישוב סטיית תקן של 27.06%, אשר חושבה על ידי מדידה של סטיית התקן ההיסטורית של מחיר המניה בבורסה, במשך תקופה השווה למשך החיים הצפוי של כתבי האופציה, המסתיימת ביום 27 בנובמבר 2008.
- (5) שיעור ריבית חסרת סיכון שנלקח לחישוב - 3.88% - חושב על בסיס ציטוטי ריביות של נכסים שקליים, צמודי מדד וחסרי סיכון, הנסחרים בבורסה, נכון ליום 27 בנובמבר 2008, לתקופה המקבילה למשך החיים הצפוי למימוש כל כתבי האופציה.
- (6) מחיר המימוש מותאם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0%.

על בסיס ההנחות, כמפורט לעיל, השווי ההוגן של כל כתבי האופציה שהוענקו למנכ"ל הקודם על פי תכנית האופציות, הינו כ- 38.6 מיליוני שקלים חדשים (44.6 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר בשיעור של 15.5% שחל באותה העת). האופציות הוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנכ"ל הקודם כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנכ"ל הקודם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע למנכ"ל הקודם כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות החדשה. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנכ"ל הקודם בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

3. תכנית אופציות לסמנכ"לים

ביום 29 במרץ 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית שאינה הצעה פרטית מהותית (להלן "התכנית") לתשעה נושאי משרה בבנק (מתוכם ניצע אחד שיהיה כסמנכ"ל, יצא לחופשה ללא תשלום מעבודתו בבנק ומכהן כיום כמנהל הכללי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ) שהינם סמנכ"לים חברי הנהלת הבנק (להלן "הניצעים"). עוד החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, כי הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות, מותנית בכך כי המפקח על הבנקים יתיר לבנק רכישה עצמית של מניות בכמות שלא תפחת מ- 1,400,000 מניות בנות 0.1 שקלים חדשים ע.ג., מהונו המונפק של הבנק. לפרטים בדבר הרכישה העצמית של 2,500,000 מניות הבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים, ראה ביאור 13 ד לעיל.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

כל ניצע על פי תכנית האופציות הסכים, על פי בחירתו, כי אם הבנק יקצה עבורו כתבי אופציה על פי התכנית, הוא לא יכלול בתכנית המסגרת לתשלום במוסד לנשיא משרה בבנק עבור כל אחת מן השנים 2009 עד 2012, ולא יכלול בתוכנית במוסד לנשיא משרה בבנק, עבור שנת 2013, אם וככל שתאושר על ידי הבנק.

במסגרת תכנית האופציות, הקצה הבנק ביום 23 ביוני 2009 על שם הנאמן, עבור הניצעים, 5,850,000 כתבי אופציה, שלא יירשמו למסחר בבורסה. כתבי האופציה ניתנים למימוש, כל אחד, למניה רגילה בת 0.1 שקלים חדשים ע.ג. של הבנק, ללא תמורה, בכפוף לתנאי התכנית. הקצאת הכמות המרבית של מניות המימוש הינה תיאורטית בלבד. במועד המימוש של כתבי האופציה יוקצו לניצעים מניות הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם על פי תנאי התכנית, רק בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים, על פי התכנית, הינו 21.18 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 9 בנובמבר 2008, שעל פיו נקבע גם מחיר המימוש של כתבי האופציה שהוקצו עבור המנהל הכללי של הבנק כאמור לעיל. יצוין, כי מחיר המימוש גבוה משער הנעילה של מניה של הבנק, בבורסה, ביום 26 במרץ 2009, אשר היה יום המסחר האחרון שקדם ליום שבו אישר הדירקטוריון את תכנית האופציות.

כתבי האופציה שהוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, הוקצו בחמש מנות שוות. המנות תהיינה ניתנות למימוש, כל אחת, במועדי ההבשלה שיחולו מידי שנה, החל מחלוף שנה אחת (למנה הראשונה) ועד לחלוף 5 שנים (למנה החמישית) מיום ההקצאה.

על פי התכנית המקורית, כל ניצע יהיה זכאי לממש את כתבי האופציה הנכללים במנת מימוש שהבשילה במועד כלשהו, אם השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, לשנת הדוח שקדמה לאותו מועד הבשלה, יהיה 10% ומעלה. אם שיעור התשואה האמור, לשנת הדוח שקדמה לאותו מועד הבשלה, יהיה נמוך מ-10%, אזי הניצע לא יהא זכאי לממש כלל את מנת המימוש שהבשילה באותו מועד הבשלה. דירקטוריון הבנק יהא מוסמך, על פי שיקול דעתו, ולאחר שקיבל לכך את אישור ועדת הביקורת, לנטרל את השפעתם של אירועים חד פעמיים או חריגים, לצורך החישוב של שיעור התשואה השנתי לשנת דוח כלשהי.

ביום 26 באוקטובר 2010 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, לעדכן את שיעור הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות האופציות לסמנכ"לים, לגבי מנות המימוש שיבשילו בשנים 2011, 2012, 2013 ו-2014, ואשר הזכאות למימושן תיקבע בהתאם לשיעור התשואה השנתי בשנות הדוח 2010, 2011, 2012 ו-2013, בהתאמה. בהתאם לכך, הוחלט כי שיעור הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות הסמנכ"לים יופחת משיעור של 10% לשיעור של 9%.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה, חושב בהתאם לתקן IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה. לצורך חישוב השווי ההוגן, שימשו ההנחות הבאות:

- מחיר המימוש של כתבי האופציה, לצורך החישוב, הינו כ-21.18 שקלים חדשים.
- משך החיים הצפוי למימוש של כל מנה, חושב לפי הממוצע שבין תקופת ההבשלה של כל מנה (החל משנה אחת למנה הראשונה, ועד ל-5 שנים למנה החמישית) לבין תקופת התכנית (7 שנים).
- סטיית התקן עבור כל מנה, חושבה לפי תשואות יומיות היסטוריות של מחיר המניה בבורסה במשך תקופה השווה למשך החיים הצפוי של כל מנה.
- שיעור הריבית חסרת הסיכון חושב על בסיס הציטוטים של נתוני התשואות לפדיון של סדרות אג"ח ממשלתיות, צמודות מדד, הנסחרות בבורסה, כפי שאלו פורסמו ביום 26 במרץ 2009.
- מחיר המימוש מתואם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0%.
- לצורך חישוב השווי ההוגן, הונח כי בכל אחת משנות התכנית תגיע תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון הממוצע לשיעור 10% לפחות.
- חישוב השווי ההוגן אינו מביא בחשבון את העובדה שכתבי האופציה לא יירשמו למסחר בבורסה.

כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם תיבחן מחדש בכל תאריך דיווח, בהתבסס על המידע שיהיה קיים באותו מועד. תוצאות בחינה זו עשויות להביא להקטנה בסכום ההוצאה שתיירשם בדוחותיו הכספיים של הבנק בגין כתבי האופציה על פני שנות התכנית, אך לא לשינוי בשווי ההוגן של כל כתב אופציה הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה.

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,104,999 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לשני סמנכ"לים שמונו לתפקידם לאחר מועד אישור תכנית האופציות לסמנכ"לים. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לשני הניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 29.85 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 8 בנובמבר 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

ביום 30 באפריל 2012 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 238,333 כתבי אופציה לנושאת משרה אשר החלה את עבודתה בבנק בחודש מרץ 2012. תוכנית האופציות, מושתתת על העקרונות של תכנית האופציות לסמנכ"לים בבנק, כאמור לעיל.

כתבי האופציה יוקצו ב-2 מנות, הניתנות למימוש ב-2 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), ושנתיים (המנה השנייה) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה, על פי התכנית, הינו 33.79 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 29 באפריל 2012, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בהקצאה זו, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2, מסתכם בכ-1.7 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר).

חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שתהיה הניצעת זכאית לממש על פי הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, כאמור לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית, שמשמעותו היא שחלק מכתבי האופציה שיוקצו יתבטלו עקב פרישתם של הניצעים להם הן הוענקו. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו:

סך הכל	מנה 5	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
הקצאה שאושרה ב-29 במרץ 2009						
4,030 ⁽¹⁾	650	650	910	910	910	כמות אופציות (באלפים)
	30.27%	30.11%	30.95%	32.04%	32.75%	סטיית תקן שנתית
	21.18	21.18	21.18	21.18	21.18	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.28%	1.09%	0.92%	0.77%	0.65%	ריבית חסרת סיכון
	6.1	5.6	5.1	4.6	4.1	זמן למימוש בשנים
	5.77	5.39	5.19	5.02	4.78	שווי הוגן לאופציה בודדת
20,894	3,751	3,504	4,724	4,569	4,346	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
הקצאה שאושרה ב-9 בנובמבר 2009						
1,105	260	260	260	260	65	כמות אופציות (באלפים)
	32%	33%	33%	34%	35%	סטיית תקן שנתית
	29.85	29.85	29.85	29.85	29.85	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.20%	1.02%	0.83%	0.65%	0.46%	ריבית חסרת סיכון
	5.6	5.1	4.6	4.1	3.6	זמן למימוש בשנים
	9.44	9.16	8.73	8.39	8.00	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,807	2,455	2,381	2,270	2,181	520	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
הקצאה שאושרה ב-30 באפריל 2012						
238	-	-	-	130	108	כמות אופציות (באלפים)
	-	-	-	32.27%	30.23%	סטיית תקן שנתית
	-	-	-	33.79	33.79	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	-	-	-	0.3%	0.2%	ריבית חסרת סיכון
	-	-	-	3.2	2.7	זמן למימוש בשנים
	-	-	-	7.75	6.63	שווי הוגן לאופציה בודדת
1,726	-	-	-	1,008	718	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

(1) לאחר פקיעה של 1,820 אלפי אופציות, בגין ארבעה סמנכ"לים שסיימו את עבודתם בבנק.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	2012		2013		2014		קיימות במחזור לתחילת השנה
	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	
23.65	4,804,999	25.46	2,851,666	26.83	1,346,666	1,346,666	
33.85	238,333	-	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
22.07	520,000	-	-	-	-	-	חולטו במהלך השנה
22.58	1,671,666	23.55	1,505,000	26.96	801,666	801,666	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
25.46	2,851,666	26.83	1,346,666	26.48	545,000	545,000	קיימות במחזור לסוף שנה

- (1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2012 היה 7.24 שקלים חדשים.
 (2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2014 היה - 44.51 שקלים חדשים (שנת 2013 - 39.37 שקלים חדשים, שנת 2012 - 34.37 שקלים חדשים).

אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה לפי תחומים של מחירי מימוש:

2012 בדצמבר 31			2013 בדצמבר 31			2014 בדצמבר 31			תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	
238,333	823,333	1,790,000	238,333	393,333	715,000	130,000	90,000	325,000	מספר האופציות
33.85	30.42	22.07	34.47	30.67	22.16	34.44	30.64	22.14	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.48	3.48	3.48	2.48	2.48	2.48	1.48	1.48	1.48	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	303,333	490,000	108,333	133,333	65,000	130,000	90,000	325,000	מזה ניתנות למימוש: מספר האופציות
-	30.42	22.07	34.47	30.67	22.16	34.44	30.64	22.14	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

4. תכנית אופציות לעובדים

א. ביום 19 ביולי 2005, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, הוקצו כתבי אופציה לחברי הנהלה, מנהלי אגפים וסקטורים, מנהלי מחלקות וסניפים של הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "הניצעים"), במסגרת תכנית תגמול שמטרתה לעודדם לתרום לפיתוח עסקי הבנק וחברות הבת ולהגדיל את הזדהותם של הניצעים עם הבנק ועם חברות בת שלו. בהתאם לתוכנית, הוקצו עד 12,000,000 כתבי אופציה הניתנות להמרה למניות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב כל אחת. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, הוקצו 11,379,103 אופציות ל-338 ניצעים. ביום 2 במרץ 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק מיום 2 במרץ 2009, להאריך באופן חד פעמי את תקופת המימוש של כל האופציות שהוקצו על פי תכנית זו לעובדים ונושאי משרה של הבנק וחברות הבת של הבנק, ואשר טרם מומשו למניות הבנק, לתקופה נוספת של שנתיים. הארכת תקופת המימוש של האופציות מהווה הטבה בלבד לניצעים בעלי האופציות תחת התכנית. יתרת כתבי האופציות פקעה ביום 18 בפברואר 2013. ערך ההטבה התאורטי של כתבי האופציה שהוקצו כאמור, נזקף לרווח והפסד, עד תום שנת 2011. במועד מימוש כתבי האופציות שקמה הזכאות לקבלם, סווג החלק המתייחס בקרן ההון לפרמיה.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2012		2013		2014	
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות
28.24	393,922	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
28.37	393,922	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2012, היה 34.07 שקלים חדשים.

ב. ביום 19 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול והנהלה של דירקטוריון הבנק לעניין העקרונות של תכנית האופציות, לאשר תכנית אופציות ("התכנית" או "תכנית האופציות") לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות ובמתאר שפורסם ביום 8 ביוני 2008 (להלן - "המתאר"). לא יוענקו כתבי אופציה על פי התכנית לדירקטורים בבנק, ובכללם ליושב ראש הדירקטוריון, ולא למנהל הכללי של הבנק. תכנית האופציות הינה לתקופה של 5 שנים ו-90 ימים, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית. במסגרת אישור התכנית, החליט הדירקטוריון כי כמות כתבי האופציה אשר תשמש כמאגר להקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, תהיה 32,500,000 כתבי אופציה, רשומים על שם, לא רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, אשר יוצעו ללא תמורה לניצעים, והניתנים למימוש עד ל-32,500,000 מניות רגילות של הבנק בנות 0.1 שקלים חדשים ע.נ. כל אחת, בכפוף להתאמות כמפורט בתכנית, ובכפוף לעמידה בתנאי הזכאות שנקבעו בה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

כתבי האופציה שיוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, יוקצו בחמש מנות שוות. מועד ההבשלה של כל מנה כאמור, יחול בתום כל אחת מן השנה הראשונה, השניה, השלישית, הרביעית והחמישית, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, בהתאמה. כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המקסימלית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להקצותם על פי התכנית. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי תנאי התכנית, תיגזר מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 18% (בתכנית המקורית), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

שיעור זכאותו האישית של כל ניצע, הנכלל בקבוצת מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות (כהגדרתה בתכנית), למימוש כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, תיקבע, בנוסף לאמור לעיל, גם בהתאם לדרגת האיכות שנקבעה לו, כמפורט בתכנית האופציות.

בנוסף, הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל, לא תוקצה לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי התכנית, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספית הגלום בכתבי האופציה האמורים, כמפורט בתכנית האופציות.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו על פי התכנית, נקבע על פי שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה ב-7 ביולי 2008, יום המסחר האחרון שקדם ליום ההקצאה של כתבי האופציה לניצע. המחיר עומד על 25.15 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מיום ההקצאה, והתאמה לדיבידנדים שיחולקו על ידי הבנק.

ביום 8 ביולי 2008 הוקצו 28,625,300 כתבי אופציה, על פי התכנית, ללא תמורה, ל-313 ניצעים, שהינם נושאי משרה בבנק, מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן עובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

כתבי האופציה על פי התכנית, הוקצו בהתאם לתנאי מסלול הכנסת עבודה, באמצעות נאמן, על פי הוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א - 1961, לרבות כל התקנות, הכללים, החוזרים וההוראות שהוצאו מכוחו.

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, מיום 23 בנובמבר 2008, להאריך את תקופת המימוש של כל כתבי האופציה, שהוקצו על פי התכנית והמתאר ואשר יוקצו על פיהן בעתיד, בעשרים וארבעה חודשים.

בהתאם לכך, תקופת המימוש של כל אחת מן המנות של כתבי האופציה, שהוקצו או שיוקצו על פי תכנית האופציות, ובכללם כל כתבי האופציה שהוקצו ביום 8 ביולי 2008, תוארך בעשרים וארבעה חודשים ותסתיים בתום שבע שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, ולא בתום חמש שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, כפי שנקבע בתכנית המקורית.

לצורך רישום ההוצאה בדוחותיו הכספיים של הבנק ובהתבסס על תכנית החומש האסטרטגית, כמפורט לעיל, העריכה ההנהלה תוואי של שיעורי תשואה שנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת משנות התכנית (2008 - 2012) עד לשיעור תשואה שנתי של 18% בשנת 2012. באמצעות תוואי זה, הוערכו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, והכל כמפורט במתאר.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ביום 24 בנובמבר 2008 אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית מעודכנת, לפיה היעד של הבנק הוא להציג בשנת 2013, ולא בשנת 2012, כפי שפורט בתכנית האסטרטגית, לפני עדכונה, שיעור תשואה שנתי של כ-18%. בהתאם, עודכנה הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, לצורך רישום ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 26 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של וועדת הביקורת, לעדכן את נוסחת הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות האופציות, לגבי מנות המימוש שיבשילו בשנים 2011, 2012 ו-2013, ואשר הזכאות למימושן תיקבע בהתאם לשיעור התשואה השנתי בשנות הדוח 2010, 2011 ו-2012, בהתאמה.

בהתאם לנוסחה המעודכנת, יהיו הניצעים זכאים לממש את מלוא כמות האופציות בכל מנה, אם שיעור תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע יגיע ל-15%, לעומת 18% בנוסחה המקורית, והכל כמפורט בעדכון לתכנית האופציות. לצורך רישום ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק, העריכה הנהלת הבנק את תוואי שיעור התשואה השנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת מהשנים 2010, 2011 ו-2012. באמצעות תוואי זה, הוערכו מחדש הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש, מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שהוענקו לו, והנכללים במנות שיבשילו בשנים 2011 עד 2013 (כולל). הן עדכון נוסחת הזכאות למימוש, והן הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, הינם תוצאה אריתמטית של החלטת הדירקטוריון באשר ליעד הלימות ההון. על פי הערכה מחודשת זו, צפוי כי הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש, כאמור לעיל, יהיו דומות לכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע היה רשאי לממש, על פי הערכת ההנהלה בעבר, וכי השינוי לא ישפיע באופן מהותי על הדוחות הכספיים של הבנק.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה שהוקצו, כאמור, שחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן IFRS 2, לרבות התאמת שווי האופציות בגין השינוי בתנאי האופציות והשפעת השינוי בכמות האופציות הצפויות להבשיל, נכון ליום 31 בדצמבר 2012, הסתכם בכ-154 מיליוני שקלים חדשים (כ-179 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שחר), חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש על פי הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, כאמור לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית, שמשמעותו היא שחלק מכתבי האופציה שיוקצו יתבטלו עקב פרישתם של הניצעים להם הן הוענקו. התאמת ערך ההטבה בגין השינוי בתנאי האופציות הינה הפער שבין שוויין ההוגן של האופציות, בתנאיהן המקוריים, במועד שינוי התנאים, לבין שוויין ההוגן בתנאיהן החדשים, לאותו מועד. ערך ההטבה התיאורטי נפרס בספרי הבנק החל ממועד ההענקה, במשך 5 שנים. הערכות ההנהלה בדבר תוואי שיעורי התשואה השנתיים ושיעור הנטישה נבחנות ומעודכנות באופן שוטף, ובהתאם להן מתעדכן היקף ההוצאה הנרשמת בדוחות הכספיים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה נקבע בעזרת מודל בלק ושולס. סטיית התקן חושבה בנפרד לכל מנה על בסיס מחירי מניה יומיים בתקופה השווה למשך חיים צפוי של כל מנה. אורך חיי האופציה במודל נקבע על פי משך הזמן הממוצע בין תקופת ההבשלה לתקופת פקיעת האופציה (Simplified Approach). שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואה לפדיון ברוטו בגין איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" בהתאם לתקופה הזוהה למשך החיים הצפוי למימוש כל מנה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 8 ביולי 2008, למועד ההענקה ולמועד עדכון התנאים:

מנה 1	מנה 2	מנה 3	מנה 4	מנה 5	
ליום 8 ביולי 2008 - מועד ההענקה					
26.05%	26.23%	25.44%	24.71%	24.98%	סטיית תקן שנתית
25.15	25.15	25.15	25.15	25.15	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
2.03%	2.20%	2.34%	2.47%	2.58%	ריבית
3.10	3.60	4.10	4.60	5.10	זמן למימוש בשנים
5.25	5.79	6.13	6.45	6.95	שווי הוגן לאופציה בודדת
ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המקורית (מחיר המימוש ללא שינוי)					
29.84%	29.22%	28.76%	28.35%	27.43%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.08%	4.11%	4.13%	4.15%	4.16%	ריבית
2.75	3.25	3.75	4.25	4.75	זמן למימוש בשנים
1.17	1.43	1.69	1.94	2.12	שווי הוגן לאופציה בודדת
ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המעודכנת (מחיר המימוש ללא שינוי)					
28.76%	28.35%	27.43%	26.77%	27.18%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.13%	4.15%	4.16%	4.18%	4.19%	ריבית
3.75	4.25	4.75	5.25	5.75	זמן למימוש בשנים
1.69	1.94	2.12	2.32	2.66	שווי הוגן לאופציה בודדת
0.52	0.51	0.43	0.38	0.54	שווי השינוי לאופציה בודדת
5.77	6.30	6.56	6.83	7.49	שווי מצרפי לאופציה בודדת

ביום 29 ביוני 2009 החליט דירקטוריון הבנק לאשר הקצאת 2,263,700 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים, למעט מחיר מימוש לשני נושאי משרה ול-37 עובדים נוספים. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוענקו על פי התוכנית הינו 23.6 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 28 ביוני 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התוכנית.

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש, כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-11 מיליוני שקלים חדשים (12 מיליוני שקלים, כולל מס שכר).

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,085,432 כתי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לארבעה נושאי משרה בבנק. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לארבעת הניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 29.85 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 8 בנובמבר 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרש בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שהיו הניצעים זכאים לממש, כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-6 מיליוני שקלים חדשים (7 מיליוני שקלים כולל מס שכר).

ביום 26 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 1,652,500 כתי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-41 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתי האופציה יוקצו ב-3 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-3 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), שנתיים (המנה השנייה) ו-3 שנים (המנה השלישית) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 35.40 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק.

מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 25 באוקטובר 2010, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרש בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שהיו הניצעים זכאים למימוש כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-11 מיליוני שקלים חדשים (13 מיליוני שקלים חדשים כולל מס שכר).

ביום 3 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 701,300 כתי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-31 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתי האופציה יוקצו ב-2 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-2 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), ושנתיים (המנה השנייה) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 31.62 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק.

מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 2 באוקטובר 2011, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בהקצאה זו, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24, מסתכם בכ-4.4 מיליוני שקלים חדשים (כ-5 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). ביום 17 בנובמבר 2011 הוקצו כתי האופציה לעובדים.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 28 ביוני 2009, ביום 9 בנובמבר 2009, ביום 26 באוקטובר 2010 וביום 3 באוקטובר 2011:

סך הכל	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
הקצאה שאושרה ב- 29 ביוני 2009					
	566	566	566	566	כמות אופציות (באלפים)
2,264	31.55%	32.65%	33.29%	34.27%	סטיית תקן שנתית
	23.60	23.60	23.60	23.60	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.71%	1.50%	1.20%	0.91%	ריבית חסרת סיכון
	5.2	4.7	4.2	3.7	זמן למימוש בשנים
	7.45	7.15	8.75	6.40	שווי הוגן לאופציה בודדת
15,682	4,194	4,046	3,820	3,622	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
הקצאה שאושרה ב- 9 בנובמבר 2009					
	279	279	279	248	כמות אופציות (באלפים)
1,085	32.45%	33.15%	33.92%	34.88%	סטיית תקן שנתית
	29.85	29.85	29.85	29.85	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.05%	0.87%	0.68%	0.49%	ריבית חסרת סיכון
	5.2	4.7	4.2	3.7	זמן למימוש בשנים
	9.21	8.82	8.43	8.05	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,382	2,569	2,461	2,352	2,000	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
הקצאה שאושרה ב- 26 באוקטובר 2010					
	551	551	551		כמות אופציות (באלפים)
1,653	33.88%	35.07%	36.73%		סטיית תקן שנתית
	35.40	35.40	35.40		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	0.53%	0.38%	0.22%		ריבית חסרת סיכון
	4.2	3.7	3.2		זמן למימוש בשנים
	9.92	9.55	9.23		שווי הוגן לאופציה בודדת
15,808	5,464	5,260	5,084		סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
הקצאה שאושרה ב- 3 באוקטובר 2011					
	351	351			כמות אופציות (באלפים)
702	36.90%	31.93%			סטיית תקן שנתית
	31.62	31.62			מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.13%	1.07%			ריבית חסרת סיכון
	3.21	2.71			זמן למימוש בשנים
	8.63	6.93			שווי הוגן לאופציה בודדת
4,483	2,783	1,700			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2012		2013		2014		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
27.24	15,841,665	28.22	9,260,886	30.11	2,163,977	קיימות במחזור לתחילת שנה
-	-	-	-	-	-	הוענקו במהלך השנה
26.94	1,033,267	27.97	2,615,397	-	-	חולטו במהלך השנה
26.68	5,547,512	27.83	4,481,512	30.42	614,237	מומשו במהלך השנה ⁽¹⁾
28.22	9,260,886	30.11	2,163,977	29.93	1,549,740	קיימות במחזור לסוף שנה ⁽²⁾

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2014 היה 45.47 שקלים חדשים (שנת 2013 - 40.07 שקלים חדשים; שנת 2012 - 36.26 שקלים חדשים).

(2) אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			
33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
1,735,751	6,730,713	794,422	600,098	1,363,410	200,469	394,601	988,580	166,559	מספר האופציות
34.79	26.99	24.28	36.67	35.24	24.41	36.64	28.19	24.39	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.17	2.80	2.98	2.18	2.44	1.98	1.18	0.87	0.98	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
900,603	1,998,733	255,522	600,098	1,363,410	200,469	394,601	988,580	166,559	מזה ניתנות למימוש:
34.99	27.09	24.28	36.67	35.24	24.41	36.64	28.19	24.39	מספר האופציות
									ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ג. ביום 29 באפריל 2013 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 5,921,340 כתבי אופציה ל- 330 ניצעים, עובדי הבנק ועובדים של חברות בת של הבנק שאינם נושאי משרה בבנק. תוכנית האופציות, מושתתת על העקרונות של תכנית האופציות לעובדים בבנק.

תכנית האופציות מבוססת על המתכונת והעקרונות של תכניות האופציות לעובדים שאושרו על ידי הבנק, בשנים 2008 ועד 2011 (כולל) ואשר על פיהן הבנק הקצה כתבי אופציה, ביום 8.7.2008, ביום 24.9.2009, ביום 5.12.2010 וביום 17.11.2011. התנאים של כתבי האופציה האמורים פורטו במתארים שפורסמו על ידי הבנק, על תיקוניהם. תכנית האופציות על פי מתאר זה, מיועדת לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה וכן לעובדים של חברות בת של הבנק. לפרטים ראה ביאור 16א א-ב.

כמות כתבי האופציה שהניצעים זכאים לממש, בפועל, על פי תנאי התכנית נגזרת מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש, הכל כמפורט בדומה לתכנית שאושרו בשנים 2008 עד 2011 (כולל).

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

כתבי האופציה הוקצו במנה אחת, הניתנת למימוש החל מתום שנה ממועד ההקצאה ועד תום שנתיים ותשעים יום ממועד ההקצאה. בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים, על פי התכנית, הינו 36.6 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 28 באפריל 2013, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בהקצאה זו, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2, מסתכם בכ-17 מיליוני שקלים חדשים (כ-20 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר).

חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש על פי הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, כאמור לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית, שמשמעותו היא שחלק מכתבי האופציה שיוקצו יתבטלו עקב פרישתם של הניצעים להם הן הוענקו. ערך ההטבה התיאורטי של המנה ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו:

מנה 1	סך הכל	
		הקצאה שאושרה ב-29 באפריל 2013
5,901,340		כמות אופציות
31.36%		סטיית תקן שנתית
36.6		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
-0.18%		ריבית חסרת סיכון
1.71		זמן למימוש בשנים
5.894		שווי הוגן לאופציה בודדת
34,899	34,899	סך שווי הוגן להענקה (אלפי שקלים חדשים)

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2013		2014		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	36.71	5,860,240	קיימות במחזור לתחילת שנה
36.71	5,901,340	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
36.71	41,100	36.68	2,828,487	חולטו במהלך השנה
-	-	36.71	678,363	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
36.71	5,860,240	36.67	2,353,390	קיימות במחזור לסוף שנה ⁽³⁾

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2013, במועד המדידה היה 5.54 שקלים חדשים.

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2014 היה 44.49 שקלים חדשים.

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

31 בדצמבר 2013			31 בדצמבר 2014			תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	
5,860,240	-	-	2,353,390	-	-	מספר האופציות
36.71	-	-	36.67	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
1.72	-	-	0.72	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	-	-	2,353,390	-	-	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	2,353,390	-	-	מספר האופציות
-	-	-	36.67	-	-	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ד. ביום 10 ביוני 2014 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של הבנק, לאחר קבלת אישורו של הדירקטוריון והמלצת ועדת התגמול, מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי משרה בבנק (לפרטים ראה סעיף ג' לעיל).

ביום 19 ביוני 2014 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר שהתקבל לכך אישור ועדת התגמול, מיום 16 ביוני 2014, הצעת כתבי אופציה נושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך. בנוסף, אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת התגמול, הצעת כתבי אופציה לעובדים מרכזיים בבנק וכן למנהלים נוספים בבנק ובחברות בת של הבנק, בהתאם לסעיף 15 ב(1)(א) לחוק ניירות ערך, והכל כמפורט בדיווח שפרסם הבנק ביום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 2014-01-091176. (להלן – "דוח המתאר"). במסגרת החלטת הדירקטוריון מיום 19 ביוני 2014, אושרו תכניות להקצאת כתבי אופציה כמפורט להלן:

- תכנית אופציות א' - עד 2,083,197 כתבי אופציה א' שיוענקו לעד שמונה נושאי משרה בבנק שאינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-2,083,197 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ב' - עד 873,066 כתבי אופציה ב' שיוענקו לעד חמישה נושאי משרה שהינם שומרי סף, והניתנים למימוש עד ל-873,066 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ג' - עד 2,708,060 כתבי אופציה ג' שיוענקו לעד ארבעים ושלושה עובדים מרכזיים בבנק וכן לעד עשרה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-2,708,060 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ד' - עד 1,183,110 כתבי אופציה ד' שיוענקו לעד עשרים ושמונה מנהלים בבנק המועסקים על פי חוזים אישיים וכן לעד שמונה מנהלים בחברות בת של הבנק אשר אושרו כנכללים בקבוצה זו, והניתנים למימוש עד ל-1,183,110 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.
- תכנית אופציות ה' - עד 5,046,390 כתבי אופציה ה' שיוענקו לעד מאתיים חמישים ושלושה מנהלים בבנק המועסקים במסגרת הסכמים קיבוציים, והניתנים למימוש עד ל-5,046,390 מניות רגילות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב, כל אחת, של הבנק.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המרבית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להנפיק על פי כל התכניות. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי התנאים של כל אחת מן התוכניות, תיגזר מתנאי הזכאות שנקבעו בכל אחת מהן, כמפורט להלן. בנוסף, הנפקת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל לא תונפק לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי כל אחת מן התכניות, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים ואשר מבוססת, בין היתר, על תקרת שער נעילה בסך של 80 שקלים חדשים בתוספת הפרשי הצמדה החל מהמדד הידוע במועד אישור הדירקטוריון ועד לשער הידוע במועד המימוש. כמון כן, יובהר כי כמות מניות המימוש בכל אחת מהתכניות כפופה להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות, חלוקת דיבידנד ועוד.

כתבי האופציה שיופקו על שם הנאמן עבור כל נושא משרה, על פי תכניות אופציות א' או ב', יחולקו לשלוש מנות שנתיות עבור כל אחת משנות המענק, הכמות הכוללת של כתבי האופציה שילכלו במנה שנתית של כתבי אופציה א', שתוענק לכל נושאי המשרה שאינם שומרי סף הינה 728,451 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 689,523 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-665,223 כתבי אופציה עבור שנת 2016. הכמות הכוללת של כתבי האופציה שילכלו במנה שנתית של כתבי אופציה ב', שתוענק לכל נושאי המשרה שהינם שומרי סף הינה 314,100 כתבי אופציה עבור שנת 2014, 284,136 כתבי אופציה עבור שנת 2015 ו-274,830 כתבי אופציה עבור שנת 2016. כתבי האופציה שיופקו על שם הנאמן עבור כל ניצע, על פי כל אחת מתכניות האופציות ג', ד' או ה' יחולקו לשלוש מנות שנתיות שוות, עבור כל אחת משנות המענק, אשר כל אחת מהן תהיה ניתנת למימוש בשלושה חלקים, החל מיום 1 באפריל בשנים 2016-2020, כמפורט בדוח המתאר.

כל אחת מהמנות השנתיות של כתבי אופציה ד' ו-ה' תהיה ניתנת למימוש במועדים שלהלן:

- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2014, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שנה אחת מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום ארבע וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.
- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2015, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שנתיים מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום ארבע וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.
- המנה השנתית המותאמת עבור שנת 2016, תהיה ניתנת למימוש, החל מתום שלוש שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה ועד תום ארבע וחצי שנים מיום ההנפקה של כתבי האופציה.

תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה ותנאי הזכאות לכתבי אופציה.

זכאותו של ניצע לכתבי אופציה על פי כל אחת מתכניות האופציות לעיל, עבור שנת מענק כלשהי, מותנית בכך שבשנת המענק יתקיימו כל תנאי הסף להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מ-9%;
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הלימות הון הליבה של הבנק, לשנת המענק, לא יפחתו מן היחסים המינימליים שנקבעו בהוראות בנק ישראל.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

בנוסף, תנאי הזכאות לכתבי אופציה יקבעו על פי הקריטריונים הבאים:

- כתבי אופציה א' וכתבי אופציה ב' שיונפקו עבור ניצעים שהם נושאי משרה בבנק, כאמור לעיל, מהווים חלק מן התגמול המשתנה של נושאי המשרה. זכאותו של נושא משרה לכתבי אופציה א' או ב', הכלולים במנה שנתית כלשהי, תיקבע על פי ארבעה קריטריונים שהינם בגדר "יעדים כלל חברתיים" הניתנים למדידה (להלן – "המדדים הכמותיים") וכן, על בסיס שני קריטריונים איכותיים המבוססים על הערכת הממונה ביחס להשגת היעדים האישיים (להלן – "היעדים האישיים") של נושא המשרה שהוגדרו במסגרת מתאר ההצעה לעובדים וכן, על הערכת תפקודו של נושא המשרה על ידי הממונה, בהתאם לשיקול דעתו (להלן – "שיקול דעת הממונה"). (היעדים האישיים וכן שיקול דעת הממונה ייקראו להלן – "המדדים האיכותיים").

המשקל הכולל של המדדים הכמותיים יהיה בשיעור של שמונים אחוזים מן המנה השנתית של כתבי אופציה א' או ב'. המשקל הכולל של המדדים האיכותיים יהיה בשיעור של עשרים אחוזים, כך שמשקלו של מדד היעדים האישיים יהיה בשיעור של עשרה אחוזים ומשקלו של מדד שיקול דעת הממונה יהיה בשיעור של עשרה אחוזים.

זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ג' ו-ד', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, ולא תיקבע על פי מדד איכותי כלשהו. זכאותם של ניצעים שאינם נושאי משרה בבנק, לכתבי אופציה ה', בגין שנת מענק כלשהי, תיקבע על בסיס המדדים הכמותיים, וכן על פי דרגת האיכות שתיקבע לאותם ניצעים, כמפורט בסעיף 2.12.9 לדוח המתאר. המדדים הכמותיים שהוגדרו במסגרת תכנית האופציות הינם שיעור התשואה להון, תשואת מניית הבנק ביחס למדד הייחוס, יחס היעילות התפעולית, והיחס הממוצע של פיקדונות לאשראי.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיונפקו על פי כל אחת מהתכניות הינו 46.21 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, החל מן המדד הידוע ביום אישור דירקטוריון הבנק את הנפקת כתבי האופציה לניצעים ועד למדד הידוע ביום המימוש של כתב האופציה על ידי הניצע. מחיר המימוש נקבע על פי הממוצע של שערי הנעילה של מניה רגילה של הבנק, בבורסה, במשך שלושים ימי המסחר שקדמו ליום אישור הדירקטוריון. בהתאם לאמור, יובהר כי ביום המימוש, ניצע לא יידרש לשלם את מחיר המימוש, ומחיר המימוש ישמש אך ורק לצורך קביעת סכום ההטבה הכספי וכמות מניות המימוש שתונפק בפועל לניצע. לצורך חישוב השווי ההוגן, ליום האישור של הדירקטוריון את הנפקת כתבי האופציה, כאמור לעיל, נלקחו בחשבון התנאים של תכניות האופציות וכן הנתונים וההנחות שפורטו בדוח המתאר.

על בסיס ההנחות, שפורטו בדוח המתאר, השווי ההוגן הממוצע של כל כתב אופציה שיוענק על פי כל אחת מתכניות האופציות, ליום האישור של הדירקטוריון את הנפקת כתבי האופציה, הינו כדלקמן:

- כתבי אופציה א' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.69 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.13 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.43 שקלים חדשים.
- כתבי אופציה ב' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.73 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.16 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.44 שקלים חדשים.
- כתבי אופציה ג' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-7.64 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.06 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-8.35 שקלים חדשים.
- כתבי אופציה ד' ו-ה' - כתב אופציה הנכלל במנה הראשונה - כ-8.42 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השנייה - כ-8.17 שקלים חדשים; כתב אופציה הנכלל במנה השלישית - כ-7.64 שקלים חדשים.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בתכניות, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן בינלאומי IFRS 2, מסתכם בכ-96 מיליוני שקלים חדשים (כ-113 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר). בפריסת ערך ההטבה התיאורטי בספרי הבנק, ילקח בחשבון אומדן לשיעור הנטישה הצפוי של ניצעי התוכניות.

האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול עליהם במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע לניצעים כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי הניצעים בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש. יתר פרטי התוכניות ומתאר ההצעה לעובדים (ובכלל זה תנאי הסף לזכאות לכתבי האופציה, מועדי ההבשלה של כתבי האופציה והתקופות למימושם וכן סמכות הדירקטוריון להפחתת הכמות של כתבי האופציה, פקיעת כתבי אופציה והשבת ההטבה הכספית) פורטו בדוח מיידי מיום 19 ביוני 2014, אסמכתא מספר 2014-01-091176. איזכור זה מהווה הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוח המיידי הנזכר לעיל.

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014:

סך הכל	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
				תכנית אופציות א
2,083	665	690	728	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.12	7.70	שווי הוגן לאופציה בודדת
16,815	5,605	5,605	5,605	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 19 ביוני 2014 (המשך):

סך הכל	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
				תכנית אופציות ב
873	275	284	314	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.43	8.17	7.73	שווי הוגן לאופציה בודדת
7,066	2,319	2,319	2,428	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
				תכנית אופציות ג
2,709	896	896	917	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-35.64%	22.00%-34.72%	20.07%-28.99%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-1.08%	(0.87%)-0.64%	(0.45%)-0.08%	ריבית חסרת סיכון
	4.75-6.75	3.75-5.75	2.75-4.75	זמן לפקיעה בשנים
	8.35	8.06	7.64	שווי הוגן לאופציה בודדת
21,710	7,482	7,222	7,006	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תכנית אופציות ד
1,182	394	394	394	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	22.00%-28.31%	20.07%-27.06%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	6	5	4	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,546	3,010	3,219	3,317	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
				תכנית אופציות ה
5,046	1,682	1,682	1,682	כמות אופציות (באלפים)
	25.94-26.81%	22.00%-28.31%	20.07%-27.06%	סטיית תקן שנתית
	46.21	46.21	46.21	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	(0.70%)-0.61%	(0.87%)-0.26%	(0.16%)-(0.12%)	ריבית חסרת סיכון
	6	5	4	זמן לפקיעה בשנים
	7.64	8.17	8.42	שווי הוגן לאופציה בודדת
40,754	12,850	13,742	14,162	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש עבור כלל התכניות:

2014		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
-	-	קיימות במחזור לתחילת שנה
46.21	11,893,823	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	חולטו במהלך השנה
-	-	מומשו במהלך השנה
46.26	11,893,823	קיימות במחזור לסוף שנה ⁽³⁾

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2014, במועד המדידה היה 46.21 שקלים חדשים.

(2) אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2014			תחום מחירי מימוש (בשקלים חדשים)
40-50	33-39	26-32	
11,893,823	-	-	מספר האופציות
46.26	-	-	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
3.88	-	-	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים) מזה ניתנות למימוש:
11,893,823	-	-	מספר האופציות
46.26	-	-	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבעות אחרים	במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
			אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
26,798	-	327	545	3,702	141	22,083	מזומנים ופיקדונות בבנקים
14,259	104	10	1,468	1,786	699	10,192	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
107	-	-	-	-	58	49	אשראי לציבור, נטו
147,569	-	1,532	2,004	8,334	52,876	82,823	אשראי לממשלות
307	-	-	155	152	-	-	השקעות בחברות כלולות
52	17	-	-	-	-	35	בניינים וציוד
1,702	1,702	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,602	-	76	46	1,926	460	3,094	נכסים אחרים
2,081	41	20	1	31	287	1,701	סך כל הנכסים
198,564	1,951	1,965	4,219	15,931	54,521	119,977	
התחייבויות							
152,379	-	2,687	5,086	27,025	19,040	98,541	פיקדונות הציבור
1,258	-	44	79	401	339	395	פיקדונות מבנקים
55	-	-	-	31	15	9	פיקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
223	-	-	-	-	-	223	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
20,580	-	-	-	-	18,205	2,375	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,497	-	13	278	2,911	200	3,095	התחייבויות אחרות
6,072	244	44	12	187	1,137	4,448	סך כל ההתחייבויות
187,064	244	2,788	5,455	30,555	38,936	109,086	הפרש
11,500	1,707	(823)	(1,236)	(14,624)	15,585	10,891	
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(3,422)	3,422	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	660	465	14,045	(3,836)	(11,334)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	2	32	524	188	-	(746)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(6)	(1)	158	302	-	(453)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
11,500	1,703	(132)	(89)	(89)	8,327	1,780	סך הכל כללי
-	-	(91)	(270)	(396)	-	757	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	34	(217)	(850)	-	1,033	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד - המשך
ליום 31 בדצמבר 2013

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבעות אחרים	במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
			אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
26,060	-	448	88	2,346	114	23,064	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,000	98	30	747	1,972	138	4,015	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת
70	-	-	-	-	57	13	הסכמי מכר חוזר
138,565	-	1,441	2,317	8,352	52,740	73,715	אשראי לציבור, נטו
305	-	-	183	122	-	-	אשראי לממשלות
60	25	-	-	-	-	35	השקעות בחברות מוחזקות
1,656	1,656	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,606	-	31	78	219	552	2,726	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,204	43	12	1	26	280	1,842	נכסים אחרים
179,613	1,909	1,962	3,414	13,037	53,881	105,410	סך כל הנכסים
התחייבויות							
141,244	-	2,632	4,221	20,064	21,439	92,888	פיקדונות הציבור
2,041	-	16	102	1,050	439	434	פיקדונות מבנקים
62	-	-	-	29	22	11	פיקדונות הממשלה
16,443	-	-	-	-	14,297	2,146	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,538	-	16	291	494	294	2,443	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,950	326	35	1	43	1,022	4,523	התחייבויות אחרות
169,278	326	2,699	4,615	21,680	37,513	102,445	סך כל ההתחייבויות
10,335	1,583	(737)	(1,201)	(8,643)	16,368	2,965	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(1,083)	1,083	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	611	539	7,989	(8,042)	(1,097)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	9	(35)	380	(11)	-	(343)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(9)	20	271	474	-	(756)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
10,335	1,583	(141)	(11)	(191)	7,243	1,852	סך הכל כללי
-	-	(63)	(160)	948	-	(725)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	150	(233)	77	-	6	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק - המשך
ליום 31 בדצמבר 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
22,425	-	98	496	3,508	20	18,303	מזומנים ופיקדונות בבנקים
12,053	104	-	1,468	1,780	489	8,212	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
107	-	-	-	-	58	49	אשראי לציבור, נטו
139,972	-	1,329	1,972	8,272	52,391	76,008	אשראי לממשלות
307	-	-	155	152	-	-	השקעות בחברות מוחזקות ⁽³⁾
2,516	1,950	-	-	-	531	35	בניינים וציוד
1,516	1,516	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
5,600	-	76	46	1,926	460	3,092	נכסים אחרים
1,890	41	14	1	30	287	1,517	סך כל הנכסים
186,386	3,611	1,517	4,138	15,668	54,236	107,216	
התחייבויות							
151,834	-	2,479	4,775	26,117	31,343	87,120	פיקדונות הציבור
8,333	-	130	327	1,071	2,124	4,681	פיקדונות מבנקים
46	-	-	-	31	15	-	פיקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
223	-	-	-	-	-	223	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,777	-	-	-	-	3,777	-	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
6,496	-	13	278	2,911	200	3,094	התחייבויות אחרות
4,690	244	30	12	184	1,133	3,087	סך כל ההתחייבויות
175,399	244	2,652	5,392	30,314	38,592	98,205	הפרש
10,987	3,367	(1,135)	(1,254)	(14,646)	15,644	9,011	
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(3,422)	3,422	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	753	481	13,936	(3,836)	(11,334)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	2	32	524	187	-	(745)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(6)	(1)	158	302	-	(453)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
10,987	3,363	(351)	(91)	(221)	8,386	(99)	סך הכל כללי
-	-	(91)	(270)	(396)	-	757	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	34	(217)	(850)	-	1,033	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 347 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק - המשך
ליום 31 בדצמבר 2013

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים		במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		
	שאינם כספיים ⁽²⁾	מטבעות אחרים	אירו	דולרים של ארה"ב	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
21,121	-	109	234	1,865	42	18,871	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,046	67	-	746	2,003	118	2,112	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
70	-	-	-	-	57	13	אשראי לציבור, נטו
131,607	-	1,383	2,270	8,157	52,160	67,637	אשראי לממשלות
305	-	-	183	122	-	-	השקעות בחברות מוחזקות ⁽³⁾
2,366	1,822	-	-	-	509	35	בניינים וציוד
1,498	1,498	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,602	-	31	78	219	552	2,722	נכסים אחרים
2,064	43	8	1	26	280	1,706	סך כל הנכסים
167,679	3,430	1,531	3,512	12,392	53,718	93,096	
התחייבויות							
137,756	-	2,255	4,183	19,311	29,210	82,797	פיקדונות הציבור
7,915	-	63	249	1,356	2,905	3,342	פיקדונות מבנקים
51	-	-	-	29	22	-	פיקדונות הממשלה
3,985	-	-	-	-	3,985	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,537	-	16	291	494	294	2,442	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,583	326	23	1	35	1,062	3,136	התחייבויות אחרות
157,827	326	2,357	4,724	21,225	37,478	91,717	סך כל ההתחייבויות
9,852	3,104	(826)	(1,212)	(8,833)	16,240	1,379	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(1,083)	1,083	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	489	548	8,104	(8,042)	(1,099)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	9	(35)	380	(11)	-	(343)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(9)	20	271	474	-	(756)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
9,852	3,104	(352)	(13)	(266)	7,115	264	סך הכל כללי
-	-	(63)	(160)	948	-	(725)	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	150	(233)	77	-	6	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפרט לא כפי.

(3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 313 מיליוני שקלים חדשים.

**ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ - המאוחד
ליום 31 בדצמבר 2014**

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל משלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים	
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
36,978	6,210	21,132	16,676	13,214	12,317	נכסים ⁽³⁾
79,512	14,622	16,971	9,037	8,119	3,536	התחייבויות
(42,534)	(8,412)	4,161	7,639	5,095	8,781	הפרש
(11,827)	(11,972)	9,409	666	32	(210)	עסקאות עתידיות
313	(93)	(202)	47	-	-	אופציות
(54,048)	(20,477)	13,368	8,352	5,127	8,571	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
מטבע חוץ						
8,759	1,179	2,863	2,168	789	575	נכסים
17,946	8,750	10,711	732	111	74	התחייבויות
(9,187)	(7,571)	(7,848)	1,436	678	501	הפרש
(5,669)	(4,274)	(6,220)	143	296	307	מזה: הפרש בדולר
(329)	(799)	343	871	265	179	מזה: הפרש בגין פעילות חוץ
11,827	11,972	(9,409)	(666)	(32)	210	עסקאות עתידיות
(313)	93	202	(47)	-	-	אופציות
2,327	4,494	(17,055)	723	646	711	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
סך הכל						
45,737	7,389	23,995	18,844	14,003	12,892	נכסים
97,458	23,372	27,682	9,769	8,230	3,610	התחייבויות
(51,721)	(15,983)	(3,687)	9,075	5,773	9,282	הפרש
13,111	6,132	19,915	16,036	13,152	10,572	מזה: אשראי לציבור
89,878	21,559	22,293	5,784	3,684	1,027	מזה: פיקדונות הציבור

- בבאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנתרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- כולל נכסים בסך 364 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 6,413 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 286 מיליוני שקלים חדשים.
- שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חזוי ⁽⁴⁾	יתרה מאזנית		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
	ללא תקופת פירעון	סך הכל					
3.34%	178,157	⁽²⁾ 1,196	204,040	12,062	39,427	37,746	8,278
2.37%	148,441	83	153,813	219	4,754	10,906	6,137
	29,716	1,113	50,227	11,843	34,673	26,840	2,141
	(15,033)	-	(15,033)	-	(14)	(1,294)	177
	65	-	65	-	-	-	-
	14,748	1,113	35,259	11,843	34,659	25,546	2,318
3.53%	18,456	⁽²⁾ 27	19,489	106	506	1,939	605
1.28%	38,379	1	39,019	-	11	493	191
	(19,923)	26	(19,530)	106	495	1,446	414
	(14,310)	-	(14,645)	-	49	499	224
	1,010	-	1,325	-	307	235	253
	15,033	-	15,033	-	14	1,294	(177)
	(65)	-	(65)	-	-	-	-
	(4,955)	26	(4,562)	106	509	2,740	237
3.36%	196,613	1,223	223,529	12,168	39,933	39,685	8,883
2.34%	186,820	84	192,832	219	4,765	11,399	6,328
	9,793	1,139	30,697	11,949	35,168	28,286	2,555
3.42%	147,569	995	173,350	11,805	39,724	34,457	8,446
2.13%	152,379	1	156,557	-	3,719	4,818	3,795

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ - הבנק - המשך
ליום 31 בדצמבר 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
עם דרישה ועד חודש	מעל חודש ועד שלושה חודשים	מעל משלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד שנתיים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	מעל שלוש ועד ארבע שנים	
מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח)						
32,245	5,759	18,670	15,420	11,815	11,516	נכסים ⁽³⁾
66,459	13,114	18,481	9,983	8,057	3,544	התחייבויות
(34,214)	(7,355)	189	5,437	3,758	7,972	הפרש
(11,827)	(11,972)	9,409	666	32	(210)	עסקאות עתידיות
313	(93)	(202)	47	-	-	אופציות
(45,728)	(19,420)	9,396	6,150	3,790	7,762	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
מטבע חוץ						
7,998	1,070	2,848	2,168	789	575	נכסים
16,617	9,319	11,014	732	111	74	התחייבויות
(8,619)	(8,249)	(8,166)	1,436	678	501	הפרש
(5,311)	(4,763)	(6,513)	143	296	307	מזה: הפרש בדולר
(395)	(908)	107	871	265	179	מזה: הפרש בגין פעילות חוץ
11,827	11,972	(9,409)	(666)	(32)	210	עסקאות עתידיות
(313)	93	202	(47)	-	-	אופציות
2,895	3,816	(17,373)	723	646	711	הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים
סך הכל						
40,243	6,829	21,518	17,588	12,604	12,091	נכסים
83,076	22,433	29,495	10,715	8,168	3,618	התחייבויות
(42,833)	(15,604)	(7,977)	6,873	4,436	8,473	הפרש
11,351	5,703	18,124	14,816	12,219	9,890	מזה: אשראי לציבור
78,417	20,187	22,391	8,799	7,042	2,951	מזה: פיקדונות הציבור

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) כולל נכסים בסך 304 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,484 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 217 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חזוי ⁽⁴⁾	יתרה במאזן		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽²⁾					
3.29%	165,333	1,054	190,376	11,805	39,313	35,569	8,264
2.47%	137,233	32	143,068	219	4,754	11,570	6,887
	28,100	1,022	47,308	11,586	34,559	23,999	1,377
	(15,033)	-	(15,033)	-	(14)	(1,294)	177
	65	-	65	-	-	-	-
	13,132	1,022	32,340	11,586	34,545	22,705	1,554
3.54%	17,438	27	18,604	106	506	1,939	605
1.29%	37,922	1	38,562	-	11	493	191
	(20,484)	26	(19,958)	106	495	1,446	414
	(14,646)	-	(15,069)	-	49	499	224
	686	-	914	-	307	235	253
	15,033	-	15,033	-	14	1,294	(177)
	(65)	-	(65)	-	-	-	-
	(5,516)	26	(4,990)	106	509	2,740	237
3.31%	182,771	1,081	208,980	11,911	39,819	37,508	8,869
2.43%	175,155	33	181,630	219	4,765	12,063	7,078
	7,616	1,048	27,350	11,692	35,054	25,445	1,791
3.42%	139,972	853	165,094	11,805	39,708	32,881	8,597
2.13%	151,833	1	155,948	-	3,719	6,648	5,794

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון⁽²⁾⁽¹⁾ - המאוחד והבנק- המשך
ליום 31 בדצמבר 2013

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים						
מעל ששלוש ועד ארבע שנים	מעל שנתיים ועד שלוש שנים	מעל שנה ועד שנתיים	מעל משלושה חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש	
המאוחד						
11,589	13,455	22,101	20,928	5,579	38,900	נכסים ⁽³⁾
5,948	5,691	14,326	17,627	24,112	86,452	התחייבויות
5,641	7,764	7,775	3,301	(18,533)	(47,552)	הפרש
הבנק						
10,454	12,416	19,942	20,194	4,033	33,146	נכסים ⁽⁴⁾
5,931	5,932	15,055	19,215	21,454	73,644	התחייבויות
4,523	6,484	4,887	979	(17,421)	(40,498)	הפרש

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.
- (2) הנתונים ליום 31 בדצמבר 2013 הוצגו מחדש. מהותה של ההצגה מחדש היא בעיקרה סיווג של קבוצת פיקדונות לתקופה התואמת אפשרות למשיכת הפיקדון בתחנת היציאה הראשונה של המפקיד במקום לתקופה החוזית. להלן עיקרי הסכומים שסווגו:
פיקדונות בגובה של 25,530 מיליוני שקלים חדשים שסווגו לתקופה של "עם דרישה ועד חודש" ופיקדונות בגובה של 6,851 מיליוני שקלים חדשים שסווגו לתקופה של "מעל חודש ועד שלושה חודשים" (הסכומים סווגו מהתקופות הארוכות יותר ובעיקר מהתקופות של "מעל שלושה חודשים ועד שנה" ו"מעל שנה ועד שנתיים").
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 6,508 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 310 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,579 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 241 מיליוני שקלים חדשים.
- (5) כולל, נכסים בסך 361 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (6) כולל, נכסים בסך 249 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (7) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חזוי ⁽⁷⁾	יתרה במאזן		סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעל עשר ועד עשרים שנה	מעל חמש ועד עשר שנים	מעל ארבע ועד חמש שנים
	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽⁵⁾					
4.58%	177,704	1,082	206,300	11,505	37,544	35,514	9,185
2.47%	168,952	85	173,575	1,292	5,483	10,569	2,075
	8,752	997	32,725	10,213	32,061	24,945	7,110
4.62%	164,249	953	191,951	11,341	37,471	34,218	8,736
2.74%	157,501	55	161,477	1,292	5,483	11,336	2,135
	6,748	898	30,474	10,049	31,988	22,882	6,601

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מאוחד

ליום 31 בדצמבר			
2013		2014	
הפרשה	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה	יתרה ⁽¹⁾
להפסדי אשראי		להפסדי אשראי	

א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:

				- אשראי תעודות
2	296	2	345	
27	2,413	28	2,173	- ערבויות להבטחת אשראי
8	9,935	6	10,450	- ערבויות לרוכשי דירות
13	3,519	14	4,007	- ערבויות והתחייבויות אחרות ⁽²⁾
5	7,135	6	7,478	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
28	17,460	29	19,773	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
15	9,009	12	11,807	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
5	6,265	5	7,040	- התחייבויות להוצאת ערבויות

הבנק

א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים

יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה

עסקאות בהן היתרה מיצגת סיכון אשראי:

				- אשראי תעודות
2	296	2	345	
27	2,394	28	2,161	- ערבויות להבטחת אשראי
8	9,935	6	10,450	- ערבויות לרוכשי דירות
13	3,487	14	3,974	- ערבויות והתחייבויות אחרות ⁽²⁾
4	4,734	5	4,967	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
28	15,639	29	17,813	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
15	9,009	12	11,807	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
5	6,265	5	7,040	- התחייבויות להוצאת ערבויות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.
 (2) כולל התחייבות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המע"ף בסך 177 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2013 - 133 מיליוני שקלים חדשים)
 ראה ביאור 19 ד. 2 וביאור 15 ב.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לוסף השנה⁽¹⁾

1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾

מאוחד		
ליום 31 בדצמבר		
2013 ⁽³⁾	2014	
9,083	7,673	מטבע ישראלי צמוד למדד
2,161	2,861	מטבע ישראלי לא צמוד
210	115	מטבע חוץ
11,454	10,649	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה⁽⁴⁾⁽²⁾

מאוחד								
ליום 31 בדצמבר								
2013		2014						
סך הכל	סך הכל	מעל שנה						עד שנה
		מעל 20 שנים	מעל 10 שנים	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל 3 שנים	עד 3 שנים	
555	457	2	44	146	98	106	61	תזרימים חוזיים עתידיים
								תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
517	425	1	34	132	95	103	60	תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים ⁽⁵⁾
476	400	1	28	121	90	100	60	

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה

מאוחד		
2013	2014	
149	107	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
197	174	הלוואות עומדות ומענקים

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
- (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 2,201 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2013 - 2,541 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
- (3) סווג מחדש.
- (4) כולל מגזר מטבע ישראלי לא צמוד, צמוד למדד ומגזר מטבע חוץ.
- (5) ההיוון בוצע לפי שיעור 1.30% (2013 - לפי שיעור 1.65%).

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. התקשרויות מיוחדות :

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
				התחייבויות בגין:
458	527	603	659	חוזי שכירות לזמן ארוך ⁽¹⁾
174	200	174	200	חוזי מחשב ושרותי תוכנה
10	6	10	6	רכישת בניינים ושיפוצם
400	300	400	300	קבלת פיקדונות במועדים עתידיים ⁽²⁾

(1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם כדלקמן (בכפוף לתנאי הצמדה):

הבנק		מאוחד		
2013	2014	2013	2014	
42	44	60	63	שנה ראשונה
40	42	58	59	שנה שנייה
34	35	51	52	שנה שלישית
32	35	48	47	שנה רביעית
31	34	42	44	שנה חמישית
279	337	344	394	שנה שישית ואילך
458	527	603	659	סך הכל

(2) עסקאות עם מפקידים מוסדיים לקבלת פיקדונות במועדים עתידיים בשיעורי ריבית קבועים שנקבעו מראש במועד ההתקשרות.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

(1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 585 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2014 נאמד בכ- 70 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 - 47 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים. בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 15 א.

(2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שלייד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם. סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-363 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 - כ-307 מיליוני שקלים חדשים).

כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2014 הינו 1,687 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2014 מוערך בכ-177 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2013 - 133 מיליוני שקלים חדשים).

בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים. לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 15 ב.

(3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.

(4) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:

- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
- השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי החלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

(5) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק, והתחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה שלו הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תיקון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זהה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זהה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלות המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישלם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

(6) בחודש מאי 1998 החליטו האסיפות הכלליות של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבויות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושרו קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:
הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.
השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרם לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.
בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלווים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.
כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).
במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן - "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפוטו בגין בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.

בחודש נובמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של בנק טפחות את ההחלטה הנ"ל. במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושאי השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון, לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או מחדל שעשו, במישרין או בעקיפין, בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי. סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושא השיפוי, ינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל. החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבוטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007. במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים. להלן פירוט של תובענות מהותיות, ובכלל זה בקשות לאישור תובענות ייצוגיות ותביעות שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי המיוחס לבעלי המניות של הבנק:

א. 1) בחודש מרץ 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום העולה על 2.5 מיליון שקלים חדשים (כמוגדר בכתב התביעה). התובעים טוענים כי הבנקים הפרו את דיני ההגבלים העסקיים והגבילו את עצמם כך שהתחרות בין הבנקים בכל הקשור לעמלות שונות פחתה. הבנקים, נטען בתביעה, העבירו ביניהם מידע הנוגע לעמלות השונות המחויבות על ידם. לטענת התובעים, בכך נפגעה התחרות בשוק הבנקאות, והלקוחות כדוגמת התובעים חויבו בתשלום עמלות גבוהות מאשר היו משולמות על ידם אילו היו פועלים הבנקים כדין.

2) בחודש מאי 2009 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק ונגד בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנקים המשיבים").

התביעה מתבססת על קביעת הממונה על הגבלים עסקיים שפורסמה ביום 26 באפריל 2009, שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (ראה להלן בסעיף 12). בתביעה נטען, בהתבסס על קביעת הממונה, כי הבנקים המשיבים היו שותפים להסדר כובל, אשר פגע בתחרות וגרם לתיאום מחירי עמלות, באופן שהתובעים שילמו מחירים מופרזים עבור השירותים שקיבלו.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של 1 מיליארד שקלים חדשים, וזאת, לדבריהם, על פי תחשיב אומדני בלבד ולצורכי העמדתה בגדר סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי. בחודש נובמבר 2009, לבקשת הבנק, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה ההליכים המשפטיים בגין שתי התביעות לעיל יעוכבו בשלב זה למשך שנתיים לפחות. בחודש פברואר 2012, קבע בית המשפט, כי הדיון בשתי התביעות לעיל, יעוכב עד להכרעת בית הדין להגבלים עסקיים בערר שהוגש על ידי הבנק על החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים, לפיה היה הבנק צד להסדר כובל שעניינו העברת מידע הנוגע לעמלות משקי בית ועסקים קטנים. בין הצדדים לתובענות הנ"ל, התנהלו מגעים להסדר פשרה וביום 16 לנובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת לאישור הסדר הפשרה. בית המשפט הורה על פרסום הסדר הפשרה ובקש את עמדת היועץ המשפטי לממשלה. עמדת היועץ המשפטי לממשלה טרם הוגשה. דיון בבקשה לאישור הסדר הפשרה נקבע ליום 16 באפריל 2015. (למידע נוסף בקשר עם תביעות אלה, ראה גם סעיף 12 להלן בביאור זה).

ב. בחודש נובמבר 2009 התקבלה בבנק תובענה בסכום של כ-804 מיליון שקלים חדשים, אשר הוגשה בדרך של המרצת פתיחה, לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז בפתח תקווה, נגד הבנק ונגד בנק הפועלים, בנק לאומי, הבנק הבינלאומי, בנק דיסקונט, בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק אגוד ("הבנקים המשיבים"). הרקע לתביעה הינו הלוואה שקיבלו המבקשות מהבנקים המשיבים בשנת 1999 לצורך רכישת מניות (אשר חלקו של הבנק בה היה בשיעור של 10%), ואשר כנגדה שיעבדו המבקשות את מניותיהן לבנקים המשיבים. הואיל ולא עלה בידי המבקשות להחזיר את חובן, מונה לבקשת הבנקים המשיבים, כונס נכסים על המניות. המבקשות טוענות כי למרות שעם מינוי כונס הנכסים הוצאו המניות משליטתן, ואף על פי שהחלטה בדבר מועד מכירתן של המניות הייתה נתונה בידי הבנקים המשיבים וכונס הנכסים, המשיכו הבנקים המשיבים לחייב את המבקשות, שלא כדין לטענתן, למשך כל תקופת הכינוס ב"ריבית הפרה" בגין הפיגור בהחזר הלוואה, סכום שהצטבר, לטענתן, לאורך השנים עד לסכום התובענה. בחודש ינואר 2010, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה תועבר התובענה לבירור, במסגרת תביעה רגילה לסעד כספי, ותשולם בגינה אגרה על ידי התובעים. בהתאם לכך, הגישו התובעים בחודש פברואר 2010, כתב תביעה בסכום של כ-829 מיליון שקלים חדשים. בחודש מרץ 2010, הגישו הנתבעים וביניהם הבנק, כתבי הגנה מטעמם. מחודש מרץ 2011 ועד חודש אפריל 2012, נשמעו הראיות והוגשו סיכומי הצדדים בתיק. לאחר שמיעת הראיות, ניתן בחודש יולי 2013 פסק דין חלקי נגד הבנקים המשיבים ובנובמבר 2013 ניתן על ידי בית המשפט, פסק דין משלים המחייב את הנתבעים לשלם לתובעים סכום של כ-48.5 מיליון שקלים חדשים בצירוף הפרשי הצמדה וריבית מיום 9 בנובמבר 2009, החזר אגרה בסך של כ-0.5 מיליון שקלים חדשים וכן סכום של כ-4.2 מיליון שקלים חדשים שכר טרחת עורך דין. על פי חוות דעת היועצים המשפטיים של הבנק, חלקו של הבנק זהה לשיעור השתתפותו במימון (10%). הבנקים הגישו לבית המשפט העליון ערעור על פסק הדין וכן בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין. ערעור על פסק הדין הוגש אף על ידי התובעים. הצדדים הגיעו ביניהם להסכמה בעניין עיכוב הביצוע. בראשית אוקטובר 2014, הסתיים שלב הגשת הסכומים לבית המשפט העליון וטרם ניתן פסק דין.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- ג. בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאישורה כתיביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שביגנו מתנהל תיק הוצאה לפועל. השנייה, אי סימון בטפסי הדיווח, את מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ואת מספר כלל חישוב הריבית החל על סכום התשלום המדווח.
- בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טפסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי הוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגבייה ולשכת הוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש.
- התובע מצוין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים. ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012.
- ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט. בהסכמת הצדדים החל הליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור ממשיך ומתנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה, וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי הוצאה לפועל, והוא טרם הסתיים.
- ד. בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של "מאות מיליוני שקלים חדשים". בכתב התביעה לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונם חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונם חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו.
- בחודש נובמבר 2012, החלו הצדדים הליך גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקות ביניהם. הליך הגישור מתנהל, בד בבד, גם לגבי בקשות אישור נוספות נגד בנקים אחרים, בעילה דומה וכן בקשר עם בקשות נוספות לאישור תביעות ייצוגיות נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בעילות אחרות הקשורות לניהול החוב בתיקי הוצאה לפועל, והוא טרם הסתיים.
- ה. בחודש ספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ ובנק הפועלים בע"מ, בגין גביה אסורה לכאורה של ריבית דריבית, בניגוד לדין ולהסכמים, בהלוואות לדיר, לרבות הלוואה מוכוונת, הלוואת זכאות והלוואה משלימה, אך למעט הלוואה עומדת. סכום התביעה הכולל כנגד הבנקים עמד על סך של כ- 927 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בתובענה בסך של כ- 364 מיליוני שקלים חדשים.
- בחודש מאי 2012 הבנק הגיש תגובתו לבקשה, וטען כי הבקשה משוללת יסוד, הבנק פועל בהתאם להוראות הדין ואין כל חיוב בריבית דריבית באופן שבו נוהגים הבנקים בכלל והבנק בפרט.
- הוגשה בתיק גם עמדת המפקח על הבנקים, התומכת בעמדת הבנקים.
- ביולי 2013 התקיים דיון הוכחות, במהלכו נחקרו המומחים מטעם הצדדים.
- המבקשים הגישו סיכומיהם ובחודש ספטמבר 2014 הוגשו סיכומי הבנק.
- בחודש דצמבר 2014, הוגשו סיכומי תשובה של המבקשים והצדדים ממתנינים לפסק הדין.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- ו. בחודש אוגוסט 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ- 2.3 מיליארדי שקלים חדשים, נגד שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("ש.ב.א."), הבנקים הגדולים, בכללם הבנק, וגורמים נוספים, בגין גביית עמלות שלא כדין לכאורה, במשיכת מזומנים באמצעות המכשירים למשיכת כספים המתופעלים על ידי ש.ב.א., והנמצאים בשטחי הבנקים הנתבעים. הטענה המרכזית הינה כי בעקבות הגבלת סכום המשיכה המרבי לפעולה, הקבוע במכשירים אלה, גדל מספר המקרים בהם נגבות עמלות המשיכה המשולם לש.ב.א., כמו גם מספר המקרים בהם נגבות עמלות ביצוע פעולה בערוץ ישיר בגין כל משיכה, לבנק בו מתנהל החשבון. על פי האמור בתביעה, ארבעה הבנקים האחרים נתבעים בשל היותם בעלי מניות בש.ב.א., ואילו הבנק נתבע אף על פי שמניותיו בש.ב.א. הועברו לבעלי מניות אחרים עוד בשנת 1980, אולם נותרו בידו, לטענת התובע, זכויות הניתנות לבעלי מניות.
- בינואר 2014, פנה המבקש בבקשה לקבל את הסכמת כל המשיבים להסתלקותו מההליך ללא הוצאות. ובהתאם להסכמתם, הוגשה בקשת הסתלקות מוסכמת, ובית המשפט אישר אותה ביום 29 בינואר 2014, והתביעה נדחתה.
- ז. בחודש אוקטובר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, בגין חוסר התאמה בין גובה החוב של הלקוח כפי שהוא רשום בספרי הבנק, לבין סכום החוב כפי שהוא מופיע בתיקי הוצאה לפועל, בשל פער בין המועד בו מתבצע תשלום בתיק הוצל"פ לבין המועד בו מזוכה התשלום בחשבון הבנק של החייב. לדברי התובעים סכום התביעה אינו ניתן להערכה בשלב זה.
- בחודש מרץ 2014 הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור ובחודש אפריל 2014 הוגשה תגובת התובעת לתשובת הבנק.
- בהחלטה מיום 14 בספטמבר 2014, ביקש בית המשפט להעביר את השאלות המתעוררות בבקשת האישור, לעמדת המפקח על הבנקים והיועץ המשפטי לממשלה.
- ביום 1 בפברואר 2015 הוגשה תגובת היועץ המשפטי לממשלה (בשם רשות האכיפה והגביה ובשם בנק ישראל) לבקשת האישור ולתגובות הבנקים.
- ח. בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-6 מיליארדי שקלים חדשים, בגין אי הודעה לכאורה לנוטלי הלוואות, כי חלות הוראות "היתר עיסקא" על ההלוואות שנטלו, וכתוצאה מכך, גביית יתר של ריבית פיגורים על ההלוואות, מצד הבנק.
- לטענת המבקשים, הבנק לא מילא אחר התחייבויותיו על פי היתר העיסקא, וחייב את המבקשים בריבית פיגורים גבוהה ב- 10% מהריבית הרגילה.
- בחודש יולי 2013, הגיש הבנק לבית המשפט את תגובתו לבקשה.
- בחודש ינואר 2014, ביקשו המבקשים להסתלק מהבקשה, ללא צו הוצאות. בית המשפט נענה לבקשתם ונתן תוקף של פסק דין לבקשתם. בכך הסתיימו ההליכים המשפטיים בתיק.
- ט. בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העו"ש המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה.
- סוכם כי בקשה זו תצורף להליך גישור המתנהל בבקשות אחרות שאף עניין הוא בנושא הליכי גביה שמנהל הבנק נגד לקוחות חייבים, כמפורט בסעיפים ג' ד' לעיל. בשל צירוף הבקשה לגישור, נקבע בהסכמה כי תשובת הבנק לבקשה לאישור התובענה כייצוגית תוגש עד ליום 30 באפריל 2015, וזאת ככל שלא יצלח הליך הגישור.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

1. בחודש אוגוסט 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-10.5 מיליארדי שקלים חדשים נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, וכן נגד המנהלים הכלליים של הבנקים ובכללם המנהל הכללי של הבנק באופן אישי, בגין גביית עמלות שלא כדין על ידי הבנקים, בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח, לטענת המבקשים ללא גילוי נאות. המבקשים גם טוענים, כי קיים הסדר כובל בין הבנקים.

בחודש ספטמבר 2013, הגישו התובעים לבית המשפט בקשה לאישור הסתלקות מהתביעה האישית נגד המנהלים הכלליים של הבנק, והתביעה האישית נגדם נמחקה.

כתב תביעה מתוקן שהוגש ביום 3 בפברואר 2014, העמיד את התובענה על סך של כ-11.15 מיליארד שקלים חדשים לכלל הבנקים במצטבר.

ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התובענה כייצוגית והבקשה לאישור קבועה לדין מקדמי ליום 8 במרץ 2015.

2) בחודש מרץ 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של 2.07 מיליארדי שקלים חדשים כנגד הבנק וכנגד בנק אוצר החייל, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק אגוד ובנק יהב בגין גביית עמלות שלא כדין, לכאורה, על ידי הבנקים בכל הקשור לפעילות של המרה ומשלוח מט"ח (מדובר בתביעה זרה לתביעה האמורה לעיל).

הוגשה בקשה לאיחוד הדין בתביעה דן ביחד עם התביעה הראשונה לעיל, ובית המשפט קיבל את הבקשה ואיחד את שתי התובענות. ביום 23 בדצמבר 2014 הוגשה תגובת הבנק לבקשה לאישור התובענה כייצוגית והבקשה לאישור קבועה לדין מקדמי ליום 8 במרץ 2015.

יא. בחודש אוקטובר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בסכום של כ-622 מיליוני שקלים חדשים, בגין התניית שירות בשירות וחיובי ריבית ביתר בקשר להלוואות בערבות מדינה. לטענת המבקשים, כתנאי להעמדת הלוואות בערבות המדינה, אשר בגינן המדינה ערבה כלפי הבנק להחזר ההלוואה עד לגובה 70% מסך ההלוואה, מתנה הבנק העמדת פיקדון על ידי הלקוח בגובה של 25% לכל הפחות מסכום ההלוואה. לטענתם, באופן כזה הבנק למעשה מלווה ללווה 75% בלבד מסכום ההלוואה בעוד שהוא גובה ריביות על מלוא סכום ההלוואה, על אף שלא נטל כל סיכון בגין 25% מסכום ההלוואה, שהופקדו אצלו כתנאי למתן ההלוואה.

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה ביום 1 במאי 2014 וביום 2 לדצמבר 2014 הוגשה תשובת המבקשים לתגובת הבנק.

ביום 4 בפברואר 2015 התקיים דיון קדם משפט. ביום 17 בפברואר, ביקשו המבקשים להסתלק מהבקשה, ללא צו להוצאות. בית המשפט נענה לבקשתם ונתן תוקף של פסק דין לבקשתם. בכך הסתיימו ההליכים המשפטיים בתיק.

יב. בחודש אוקטובר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה כנגד הבנק וכנגד בנק לאומי ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית בסכום כולל של 112.5 מיליוני שקלים חדשים, כאשר הסעד הכספי נגד הבנק הועמד בבקשה לאישור על סך של 37.5 מיליוני ש"ח, בגין הצבת מצלמות מעקב בעמדות כספומטים, ללא הצבת שילוט מתאים ליידוע הלקוחות בדבר הצבת המצלמות, תוך הפרה לכאורה של פרטיותם.

ביום 25 ליולי 2014 הוגשה תגובת הבנקים לבקשה, וביום 5 לאוקטובר 2014 התקיים קדם משפט, במסגרתו בקש בית המשפט את חוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה בסוגיה נשוא הבקשה וזו התקבלה ביום 20 בינואר 2015.

ביום 28 לינואר 2015, לאחר קבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה כאמור, התקיים דיון קדם משפט נוסף. קדם משפט נוסף נקבע ליום 15 באפריל 2015.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

י"ג. בחודש אוגוסט 2014, הוגשה לבית המשפט העליון בניו יורק תביעה שכנגד, על ידי תובע שנקטים נגדו הליכים לגביית חוב ערבותו להבטחת אשראי שנטלה חברה שהיתה בשליטתו. התובע טוען כי נגרמו לו נזקים בסכום של לא פחות מ-57 מיליון דולר ארה"ב, עקב הפרת התחייבות בעל פה שנתן הבנק לתובע שלא לאכוף את ערבותו האישית. לטענת התובע, מעשי הבנק ומחדליו הביאו לאי עמידה בהתחייבויותיו השונות ולהרס עסקיו.

המועד להגשת כתב הגנה הינו 25 במרץ 2015, במקביל, מתנהלים בין הצדדים מגעים במטרה לסיום את המחלוקות ביניהם מחוץ לכותלי בית המשפט.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום קרן כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 11 להלן, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-128 מיליוני שקלים חדשים.

11) כנגד הבנק תלויות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיות, לא ניתן במועד עריכת הדוחות הכספיים להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה.

א. בחודש אוגוסט 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בסכום של 1.5 מיליארד שקלים חדשים נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק וכן נגד בנק אוצר החייל ובנק מרכנתיל דיסקונט. המבקשת הינה אחת מן המבקשים שהגישו את התביעה והבקשה הנזכרות בסעיף 10' (2) לעיל. עניינה של התביעה דומה לזה שנזכר בסעיף 10' לעיל. כמו כן, נטען בתביעה כי הבנק גובה עמלת מינימום משתנה, בגין העברת מט"ח, שלא כדין. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ב. בחודש מרץ 2014, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה כנגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בגין חיוב בעמלת מכתב התראה שלא כדין לכאורה ובריבית חריגה בגין חריגה מהמסגרת המאושרת בחשבונות, תוך הפרה לכאורה של הוראת ניהול בנקאי תקין 325 בנושא "ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב". לטענת התובעת הפרת ההוראה נעשית, בין היתר, בכך שהבנק מאשר ללקוחותיו חיובים שיכול ואמור היה שלא לכבדם, שכן אינו רשאי לאפשר ללקוח לחרוג ממסגרת האשראי, ובכך גרם להם לחרוג ממסגרת האשראי.

התובעת טוענת כי אין ביכולתה להעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה הפוטנציאליים, אולם להערכתה מדובר בסכום של מאות מיליוני שקלים חדשים.

תגובת הבנק לבקשת האישור הוגשה בחודש אוקטובר 2014. דיון מקדמי משותף לשלוש בקשות האישור שהוגשו נגד הבנק, בנק לאומי ובנק דיסקונט, שנגדם הוגשו תביעות בעילות דומות, נקבע ליום 26 במרץ 2015.

12) ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט והבנק הבינלאומי הראשון, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בין הבנק ויתר הבנקים אשר אליהם מתייחסת התביעה, לבין הממונה על ההגבלים העסקיים גובש ונחתם הסדר, המושתת, בין היתר, על ביטול הקביעה ותשלום על ידי הבנק (ויתר הבנקים בהתאמה), סכום אשר יועד תחילה להסדרת תביעות ייצוגיות שעניין הפרת דיני הגבלים עסקיים, לכאורה, בקשר עם גביית עמלות כאמור.

ביום 1 במאי 2014 הגיש הממונה על ההגבלים העסקיים בקשה לבית הדין להגבלים עסקיים, על מנת שייתן תוקף של צו מוסכם להסדר. ביום 16 ליוני 2014 אישר בית הדין להגבלים עסקיים את ההסדר ונתן לו תוקף של צו מוסכם. לפרטים בדבר התביעות שהוגשו כנגד בהתבסס על קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים, ראה סעיף 10 א' (1), (2) בביאור זה.

13) במהלך שנת 2011 התנהלו מגעים בין רשויות ארצות הברית ושוויץ בקשר לאמנת כפל מס בין שתי המדינות הללו. לבקשת רשויות שוויץ, מספר בנקים שוויצרים ובהם בנק המזרחי שוויץ, מסרו החל מחודש ספטמבר 2011 לרשויות שוויץ, מידע סטטיסטי שהתבקש אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאים, על מנת שיעבירו אותו לרשויות בארצות הברית.

במכתב מחודש אוגוסט 2013 נמסר לבנק המזרחי שוויץ על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כי נפתחה חקירה הנוגעת לעסקיו. במכתב לא צוין מהו החשד שבגינה נפתחה החקירה. משמעות ההודעה היא שבנק מזרחי שוויץ אינו נמנה על קטגוריה 2, שכשירה ל-Non Prosecution Agreement בהתאם לתוכנית לבנקים שוויצרים של משרד המשפטים בארצות הברית ("התוכנית השוויצרית"). ההשלכות הכספיות של התוכנית השוויצרית על בנקים בקטגוריה 2 נקבעות בשים לב להיקף הנכסים של אזרחי ותושבי ארצות הברית ולמועדי החזקתם. אף שהתוכנית השוויצרית לא חלה על בנק מזרחי שוויץ בשל המכתב האמור, הוא הביע נכונות לסייע ולשתף פעולה עם משרד המשפטים בארצות הברית בהתאם לתוכנית השוויצרית ואף מסר כאמור, נתונים סטטיסטיים שנדרשו. בנק המזרחי שוויץ מדווח לרשויות הפיקוח השוויצריות מעת לעת על האירועים שבנדון, והבנק מדווח על כך למפקח על הבנקים.

בנוסף לאמור לעיל, בחודש אוגוסט 2013 נמסר לבנק כי משרד המשפטים בארצות הברית מוסיף לבחון הלוואות שניתנו ללקוחות מסניף לוס אנג'לס כנגד בטוחה של פיקדונות כספיים בישראל. לאחר מכן, הבנק המציא למשרד המשפטים בארצות הברית נתונים סטטיסטיים אודות עסקאות גב אל גב אלה.

בחודש יוני 2014 נמסר לבנק לראשונה על הרחבת היקף החקירה על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, כך שתחול על כל הפעילות הבינמדינית של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, לרבות עסקאות גב-אל-גב שנזכרו לעיל.

במכתב מיום 25 ביולי 2014 דרש משרד המשפטים בארצות הברית מן הבנק לספק נתונים ומידע בקשר עם קשת ענפה של נושאים וסוגיות הנוגעים לפעילות הבינמדינית עם לקוחותיה האמריקאים של קבוצת הבנק, ובכללם, נתונים סטטיסטיים המתייחסים לחשבונותיהם של לקוחותיה האמריקאים בתקופה המתחילה ביום 1 בינואר 2002 ומסתיימת במועד המכתב ("התקופה הקובעת"); תקשורת פנים וחוץ באמצעות שדרים אלקטרוניים; תפעול ושיווק, ציות, הדרכת עובדים, תגמולים; מסמכי מדיניות ונהלים; דוחות ביקורת פנים וביקורת של גורמי חוץ הנוגעים לפעילותה של קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, ועוד שורה ארוכה של מסמכים ונתונים שפורטו במכתב האמור.

לצורך איסוף המידע והנתונים שנדרשו כאמור על ידי משרד המשפטים בארצות הברית, שכר הבנק בחודש אוגוסט 2014 את שירותיהם של מומחים חיצוניים לתיחקור ולתיקוף נתונים ושל יועצים משפטיים בארצות הברית, שהצטרפו לצוות היועצים המשפטיים (המקומיים והאמריקאים) של קבוצת הבנק, וברבעון הראשון של שנת 2015 אף תוגבר הצוות על ידי יועצים משפטיים נוספים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

במכתב מיום 25 בנובמבר 2014 למשרד המשפטים האמריקאי, מסרו היועצים המטפלים בעניין מטעם הבנק ביחד עם המומחים החיצוניים, תאור מפורט מקדמי של תהליך המיפוי של המידע הזמין באמצעים ממוכנים בקבוצת הבנק (בישראל, בשווייץ, בלונדון ובלוס אנג'לס), המתייחס לחשבונות של הלקוחות האמריקאים ולשדרים האלקטרוניים, כדי להשיב על דרישת המידע והנתונים של משרד המשפטים בארצות הברית, בכל הנוגע לעסקי קבוצת הבנק עם לקוחותיה האמריקאים, הן בהיבטים הכמותיים והן בהיבטים האיכותיים. התשובה המקדמית של היועצים למכתב מיום 25 ביולי התבססה על הביקורים שקיימו באתרים השונים של קבוצת הבנק, ועל המפגשים שקיימו עם נושאי תפקידים בקבוצת הבנק, כדי להעריך את ההיקף והמורכבות של המידע והנתונים שנדרשו על ידי משרד המשפטים בארצות הברית. במכתב האמור, העריכו המומחים החיצוניים את לוחות הזמנים הדרושים לבחינת מערך המידע הממוכן, הנוגע ללקוחות אמריקאים של קבוצת הבנק, לניתוח המידע בהתאם לתבחינים שהוגדרו ולתיקוף הממצאים. לפי אומדן ראשוני שנתנו המומחים החיצוניים, המידע הסטטיסטי הנדרש היה אמור להיות מוכן למסירה למשרד המשפטים בארצות הברית לא לפני 30 באפריל 2015, בכפוף לתנאים, להנחות ולסייגים שפורטו על ידם. לאחרונה מסרו המומחים החיצוניים כי בשל מורכבות המידע הנדרש, לוח הזמנים שלעיל עלול להידחות במספר חודשים, ואף לוח הזמנים המעודכן מותנה בתנאים, בהנחות ובסייגים נוספים. הבנק עוסק בימים אלו באופן אינטנסיבי בבניית המאגר הממוכן הכולל את המידע הכמותי הנוגע ללקוחות אמריקאים וכן המידע האיכותי הנוגע לשדרים האלקטרוניים שהוחלפו בבנק ביחס לאותם לקוחות, ולאיסוף הנתונים והחומרים שנדרשו על ידי משרד המשפטים בארצות הברית. בנק המזרחי שוויץ והבנק מקיימים קשר רצוף עם משרד המשפטים בארצות הברית על מנת להגיע למתווה כולל לקבוצת הבנק כולה, ביחס לחקירה.

הבנק מדווח למפקח על הבנקים באורח שוטף על האירועים שבנדון.

בחודש דצמבר 2014 פורסמו (בדיווח פומבי) הסכמים שנחתמו עם בנק ישראלי, אשר התקיימה לגבי חקירה, וביניהם Deferred Prosecution Agreement עם משרד המשפטים האמריקאי. כמו כן, פורסם באותו דיווח כי על חברה בת בנקאית בשוויץ של אותו בנק, הוחלה התוכנית השוויצרית. עמדת הבנק היא כי אין לגזור גזירה שווה מהתנהלותם של בנקים אחרים ממבנה הפעילות הבינמיתית שלהם ומהסכמים פרטניים של אותם בנקים לגבי קבוצת הבנק, ובכלל זה לגבי הסדר אפשרי של קבוצת הבנק עם משרד המשפטים בארצות הברית.

אף על פי כן, המפקח על הבנקים, לאחר שבחן את הנסיבות ומטעמי שמרנות חשבונאית הורה לבנק לצבור הפרשה בשל הנושאים הכרוכים באירועים שבנדון ובהמשך הורה לתת לה גילוי בדוח השנתי. בהתאם לכך, ותוך שמירה על מלוא הזכויות והטענות של קבוצת הבנק נכללה בדוחות הכספיים של הבנק הפרשה בסכום של 95 מיליוני שקלים חדשים, שנאמד על בסיס חישוב הנסמך על הנחה תאורטית, שעליה הורה המפקח על הבנקים, ולפיה בנק המזרחי שוויץ יכלול בתוכנית השוויצרית, הגם שכאמור נמסר לו שזו אינה חלה עליו, ובהתאם להבנת הבנק לעת הזו, את משמעות התוכנית השוויצרית.

על פי דרישת רשות ניירות ערך נכללים בביאור זה פירוט והסברים נוספים וכן פרטים אודות סכומי הפרשות שבוצעו במהלך הרבעונים הקודמים, אף שלדעת הבנק סכומי הפרשות אינם מהותיים, כדלקמן: ברבעון השני - סך של 35 מיליוני שקלים חדשים, ברבעון השלישי – סך של 5 מיליוני שקלים חדשים וברבעון הרביעי - סך של 55 מיליוני שקלים חדשים ובסך הכל 95 מיליוני שקלים חדשים.

בשלב מקדמי זה של איסוף הנתונים והחומר הנדרש, לא ניתן להעריך את ההשלכות האפשריות של החקירה על כל אחד מאתרי הפעילות הבינמיתית האחרים של קבוצת הבנק.

עוד יצוין, כי בשלב זה לא מתקיים משא ומתן עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לחקירה (שעדין נמצאת בעיצומה) או להשלכותיה, הן בהיבט של הסדר עתידי כלשהו (בין שהוא בקטגוריה של Non Prosecution Agreement (N.P.A.) ובין שהוא יהיה בקטגוריה של Deferred Prosecution Agreement (D.P.A.)), והן בהיבט של ההשלכות הכספיות, ככל שתהיינה, להסדרים אלה לכשיגובשו על קבוצת הבנק.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

כמו כן יצוין, כי בהתבסס על חוות דעת היועצים המשפטיים של הבנק, לא ניתן, בשלב זה להעריך את ההפסד הפוטנציאלי בגין האירועים שבנדון או את סכומי החשיפה של קבוצת הבנק המתייחסים לכך, או את טווח החשיפה. זאת, בין היתר, בשל כך שלפי ניסיונם המקצועי של עורכי הדין האמריקאים, לא ניתן להסיק מסקנות בנדון, אלא רק לאחר ניתוח מכלול המידע הנתונים שיימסרו, ובשל כך שאיסוף הנתונים והחומר הנדרש נמצא עדיין בשלב המקדמי ובשל כך שהדיונים עם משרד המשפטים בארצות הברית בכל הנוגע לגיבוש מתווה מתאים לקבוצת הבנק, צפויים להתחיל רק לאחר השלמת הדיווחים והמצאת החומרים הנדרשים.

ביום 14 באפריל 2014 קיבל סניף הבנק בלוס אנג'לס דרישה (subpoena) להמצאת מסמכים הקשורים לעובד הבנק ולעובד שפרש לגמלאות לפני כחמש שנים וכן לשירותים בנקאיים שניתנו בסניף בלוס אנג'לס, ככל שמסמכים אלו נמצאים בסניף הבנק בלוס אנג'לס. סניף לוס אנג'לס פעל להמצאת המסמכים הנדרשים.

ביום 30 באפריל 2014 הוגש כתב אישום (indictment) לבית המשפט בלוס אנג'לס כנגד עובד הבנק בלוס אנג'לס שפרש לגמלאות כאמור, במסגרתו הואשם, בין היתר, בכך שכביכול סייע ללקוחות אמריקאים של הבנק להתחמק מתשלומי מס. הבנק לא נכלל בכתב האישום ושומו נזכר כ"בנק A בתל אביב", ולא יוחסה לו כל עבירה שהיא. ביום 19 בספטמבר 2014 נדרש הבנק על ידי משרד המשפטים בארצות הברית להמציא מסמכים ונתונים סטטיסטיים הנוגעים לכתב האישום. ביום 28 באוקטובר 2014 החל משפטו של העובד הנ"ל שפרש לגמלאות. ביום 31 באוקטובר 2014 זוכה עובד הבנק שפרש לגמלאות על ידי חבר מושבעים, מכל האשמות שיוחסו לו.

14) ביום 18 בנובמבר 2008 חתם הבנק עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל ("להלן: "דיינרס") - ("להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק ("להלן "הכרטיסים"), אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. במסגרת ההסכם נקבעו זכויות הצדדים וכן נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי קבוצת כאל לכרטיסים כמו גם כל יתר התנאים הנוגעים לכך. במסגרת ההסכם ניתנה לבנק אופציה לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל, אשר אילו הוקצו במועד חתימת ההסכם היו מהוות עד 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא. ההסכם הסתיים ביום 18 בנובמבר 2013 ללא מימוש אופציות על ידי הבנק במהלך התקופה. ביום 2 במרץ 2014 חתם הבנק עם קבוצת כאל, על הסכם עדכון להסכם ההנפקה המשותפת. ההסכם המעודכן הינו לתקופה של 5 שנים ממועד חתימתו.

במסגרת ההסכם עודכנו הסדרי התפעול והשיווק של הכרטיסים וכן מנגנוני התגמול של הצדדים.

ההסכם כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנן.

להסכם שנחתם אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

15) חברה לנאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

16) במסגרת הסכם עבודה שנחתם ביום 30 בדצמבר 1993 עם נציגות העובדים, העמיד הבנק לעובדיו הלוואות לזמן ארוך, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך, הנושאות הצמדה וריבית ששיעורה קבוע. הוסכם, כי אם יתברר במועד הפירעון של כל הלוואה מההלוואות האמורות, כי הפרשי הצמדה והריבית שנצברו כאמור, עולים על התשואה המצטברת בקופת גמל מוסכמת, הן תופחתנה בהתאם. השלכות מס, באם תהיינה, בגין הפחתה זו יחולו על הבנק. כאשר נוצר פער, כאמור לעיל, נערכת הפרשה בהתאם.

יתרת הלוואות לתאריך המאזן מסתכמת בסך של כ-16 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

(17) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבויות הנדחים, שהונפקו על ידי מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים.

(18) הבנק התחייב כלפי חוסכים בתכניות חסכון מסוימות, ששילוו מהבנק, לתנאים קבועים כדלקמן⁽¹⁾:

31 בדצמבר		
2013	2014	
1,268	960	0.25% פחות מהריבית המקובלת בזמן מתן האשראי

(1) ההתחייבות ניתנת לניצול רק בקיום תנאים מסוימים בהתאם למפורט בתכניות החסכון. העמדת האשראי מסורה בכל עת לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק, על פי הנהלים הקיימים בבנק, בהתחשב במאפייני הלקוח, ולאחר שתיבחן לגופה בקשת הלקוח לקבל מהבנק אשראי.

(19) החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שניתנו מכספי האוצר החל מיום זה, חל שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מרכז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות. תוקף הסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2015.

בחודש מאי 2008 נכנס לתוקף הסכם נוסף בין משרד האוצר לבין הבנקים (ההסכם צפוי להתחדש מידי שנה, אלא בהודעת אחד הצדדים על רצונו לסיים את ההסכם). לפיו הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה ניתנות מכספי הבנק ועל אחריותו. ריבית הלוואה נקבעת בהתאם לריבית הסיוע מכספי האוצר.

תקופות הלוואה נקבעו ל- 25 שנים, 20 שנים, 15 שנים או עד 10 שנים, לפי בחירת הלקוח, ולא יותר מתקופת הסיוע מכספי אוצר. יתר התנאים הם בהתאם למקובל בסיוע מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם.

בגין הלוואות לזכאים מסוימים, משלים משרד האוצר לבנקים המבצעים סיוע מכספי בנק, הפרשי ריבית בין הריבית בה תבוצענה הלוואות בפועל לבין הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל, בתוספת מרווח. במקביל לביצוע הלוואות כאמור לעיל, רשאים הבנקים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הניקוד הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לכך שהיקף הלוואות לקבוצת הזכאים מדירוג הניקוד לא יעלה על 8% מהיקף סך הלוואות שבוצעו על ידי הבנק לקבוצה זו (מכספי בנק ומכספי תקציב).

תוקף הסכם מתן הסיוע מכספי בנק לזכאים שנחתם ב- 2008 הוארך עד ליום 30 באפריל 2015.

הכנסות הקבוצה בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2014 לכ- 56 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ- 64 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2013.

ביום 1 בינואר 2015 הצטרף הבנק למהלך "מחזור הלוואות מוכונות במסלול מהיר" שיזמו בנק ישראל ומשרד הבינוי. בהתאם להודעה שפירסם בנק ישראל (אגף בנק-לקוח), המהלך החל ביום 1 בינואר 2015 ויסייג ביום 31 במאי 2015 ומטרתו לאפשר ללווים זכאי משרד השיכון והבינוי, שנטלו הלוואה מכספי המדינה, לשפר את תנאי הלוואותיהם, במגזר מטבעי ישראלי צמוד מדד.

שינוי התנאים יבוצע בהליך מזורז ובעלות נמוכה וההלוואות תועמדה מכספי הבנק ובאחריותו, במסלול צמוד מדד בריבית קבועה ולמשך תקופת הלוואה הנותרת.

בהתאם לחוזר, הלוואות שיעמיד הבנק במסגרת המהלך יהיו פטורות מהפרשה קבוצתית בשיעור של 0.35% כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין 329. משקל סיכון הלוואות אלו יהיה משקל סיכון מופחת לענין הלימות הון הלוואות אלו.

בנוסף, כולל החוזר, הקלות נוספות על מנת לעודד לווים להצטרף למהלך.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
3,502	-	-	-	-	3,502
2,305	-	-	-	2,305	-
5,807	-	-	-	2,305	3,502
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
2,305	-	-	-	2,305	-
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾					
104,027	13	-	97,208	800	6,006
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
4,597	-	1,914	2,683	-	-
5,318	-	1,955	3,363	-	-
חוזי אופציה אחרים:					
17,725	-	-	17,725	-	-
15,742	-	-	15,742	-	-
43,429	-	-	10,109	31,395	1,925
190,838	13	3,869	146,830	32,195	7,931
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
17,908	-	-	-	16,256	1,652
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
923	-	-	923	-	-
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:					
28,916	1	19,134	9,781	-	-
28,916	1	19,134	9,781	-	-
חוזי אופציה אחרים:					
284	-	49	-	235	-
352	-	65	-	287	-
6,906	-	6,725	177	4	-
66,297	2	45,107	20,662	526	-

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
 (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2014						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזי בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		סך הכל
				אחר	שקל - מדד	
ד. חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט						
8,535	-	-	8,535	-	-	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
271,477	15	48,976	176,027	35,026	11,433	סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
68	-	-	-	1	67	שווי הוגן ברוטו חיובי
222	-	-	-	222	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
4,794	-	265	2,876	1,374	279	שווי הוגן ברוטו חיובי
5,544	-	8	3,685	1,634	217	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
750	-	582	163	5	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
737	-	573	163	1	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
סך הכל						
5,612	-	847	3,039	1,380	346	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
5,612	-	847	3,039	1,380	346	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים						
2,103	-	847	1,027	125	104	
סך הכל						
6,503	-	581	3,848	1,857	217	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
6,503	-	581	3,848	1,857	217	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים						
1,662	-	581	912	164	5	

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 10 מיליוני שקלים חדשים ושווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 6 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון - המשך

א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2013						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		
				שקל - מדד	אחר	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾						
1,803	-	-	-	-	1,803	חוזי forward
2,127	-	-	-	(2,127) ⁽³⁾	-	Swaps
3,930	-	-	-	2,127	1,803	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
2,127	-	-	-	2,127	-	
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
62,217	47	-	52,204	900	9,066	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
6,857	-	2,317	4,540	-	-	אופציות שנכתבו
5,854	-	2,318	3,536	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
12,362	-	-	12,362	-	-	אופציות שנכתבו
12,542	-	-	12,542	-	-	אופציות שנקנו
47,772	-	-	11,027	34,703	2,042	Swaps
147,604	47	4,635	96,211	35,603	11,108	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
21,574	-	-	-	20,082	1,492	
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
931	-	-	931	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
22,485	-	15,305	7,180	-	-	אופציות שנכתבו
22,485	-	15,305	7,180	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
589	-	514	-	75	-	אופציות שנכתבו
625	-	560	-	65	-	אופציות שנקנו
3,294	-	3,291	-	(3) ⁽³⁾	-	Swaps
50,409	-	34,975	15,291	143	-	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סווג מחדש.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל - מדד	אחר
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
17	17	-	-	-	-
990	-	-	990	-	-
1,007	17	-	990	-	-
סך הכל					
202,950	64	39,610	112,492	37,873	12,911
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
10	-	-	-	7	3
181	-	-	-	181	-
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾					
3,183	2	335	1,595	1,082	169
2,980	2	17	1,450	1,320	191
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
424	-	253	159	12	-
391	-	248	143	-	-
סך הכל					
3,617	2	588	1,754	1,101	172
-	-	-	-	-	-
3,617	2	588	1,754	1,101	172
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
1,839	1	588	1,049	153	48
סך הכל					
3,552	2	265	1,593	1,501	191
-	-	-	-	-	-
3,552	2	265	1,593	1,501	191
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
1,411	1	265	970	167	8

(1) למעט נגזרי אשראי.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משבצים בסך 11 מיליוני שקלים חדשים ושווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משבצים בסך 14 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך
(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים		בנקים	בורסות	
		מרכזיים	דילרים/ ברוקרים			
5,612	1,628	-	36	3,045	903	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(3,006)	(130)	-	-	(2,876)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(154)	(38)	-	-	(116)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
2,452	1,460	-	36	53	903	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,659	988	-	42	1,629	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(939)	(74)	-	-	(865)	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
1,720	914	-	42	764	-	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
4,172	2,374	-	78	817	903	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
6,503	971	32	-	4,815	685	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾
						סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(3,006)	(130)	-	-	(2,876)	-	מכשירים פיננסיים
(1,830)	-	-	-	(1,830)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,667	841	32	-	109	685	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

- (1) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים.
- (2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.
- (3) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 6 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2013					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בורסות	
		ובנקים	דילרים/ ברוקרים		
3,617	792	112	29	2,003	681 יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,627)	-	-	-	(1,627)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(184)	(17)	(72)	-	(95)	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,806	775	40	29	281	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,615	2,038	-	76	1,501	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾
(502)	-	-	-	(502)	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
3,113	2,038	-	76	999	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
4,919	2,813	40	105	1,280	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
3,552	823	-	-	2,341	388 יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾
					סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(1,627)	-	-	-	(1,627)	מכשירים פיננסיים
(597)	-	-	-	(597)	בטחון במזומן ששועבד
1,328	823	-	-	117	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(1) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 11 מיליוני שקלים חדשים.

(2) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

(3) מתוך זה שוויו הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך של 14 מיליוני שקלים חדשים.

בשנת 2014 הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים בסך 10 מיליוני שקלים חדשים (בשנת 2013 הוכרו הכנסות מקיטון הפסדי אשראי בסך 28 מיליוני שקלים חדשים, בשנת 2012 הוכרו הפסדי אשראי בסך 42 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

ג) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2014					
	עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל	
					חוזי ריבית:
	1,475	4,095	11,433	11,433	שקל - מדד
	1,629	5,845	35,026	35,026	אחר
	96,388	67,412	176,027	176,027	חוזי מטבע חוץ
	42,280	69	48,976	48,976	חוזים בגין מניות
	10	5	15	15	חוזי סחורות ואחרים
	141,782	83,984	271,477	271,477	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2013					
	עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל	
					חוזי ריבית:
	2,406	4,949	12,911	12,911	שקל - מדד
	4,062	6,794	37,873	37,873	אחר
	59,784	41,447	112,492	112,492	חוזי מטבע חוץ
	37,083	2,413	39,610	39,610	חוזים בגין מניות
	31	33	64	64	חוזי סחורות ואחרים
	103,366	55,636	202,950	202,950	סך הכל

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

ד) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכונים שוק. הבנק מייעד מכשירים נגזרים מסוימים כמגדרי שווי הוגן או כמגדרי תזרים מזומנים. לפרטים ראה ביאור 1 י"ח.

2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures): חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן - נכסי בסיס), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap): חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפרטים שהוחלפו.
- אופציות (Options): חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- עסקאות למסירה מיידי (Spot): עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.
- נגזרי אשראי: חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.

3) סיכונים הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים

במסגרת פעילותו במכשירים פיננסיים נגזרים נחשף הבנק לסיכונים אשראי, לסיכונים שוק הכוללים סיכונים ריבית וסיכונים בסיס, לסיכונים מזילות ולסיכונים תפעוליים, כמפורט להלן:

א. חשיפת האשראי במכשירים נגזרים, המוגדרת בהוראות המפקח על הבנקים כ-"חשיפת אשראי נוכחית", מתבטאת בסכום ההפסד האפשרי המירבי שיהיה לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה, וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה ומבלי להתחשב בבטחונות. לצורך ניהול חשיפות האשראי הגלומות במכשירים הפיננסיים הנגזרים במהלך חיי העסקה, נאמד גודל החשיפה במחיר התקשרות בעסקה הפוכה לתקופה שנותרה לחיי העסקה. דרישת הבטחונות נקבעת על פי סוג הלקוח, ולעיתים בשיעור קבוע מסכום מסגרת האשראי שנקבעה לאותו לקוח. במקרים אחרים נקבעת החשיפה על פי שיטת התרחישים המבוססת על מודל בלק ושולס. הבטחונות הנדרשים על ידי הבנק כוללים בדרך כלל בטחונות מזילים, כגון ניירות ערך, פיקדונות וכד', המוערכים לבטחון בהתאם למקדמי הבטחון השונים הנהוגים בבנק. בנגזרי אשראי שכותב הבנק, חשיפת האשראי מתבטאת בסכום אותו יתחייב הבנק לשלם בקרות האירוע שנקבע בחוזה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

- ב. סיכון השוק - הסיכון לתנודות בשווי ההוגן של המכשירים הנגזרים בשל שינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה, בשערי החליפין ובמדדים פיננסיים אחרים. הבנק מנהל את סיכונים השוק הגלומים במכשירים נגזרים על ידי שילובם של מכשירים אלה במסגרת ניהול החשיפה לסיכונים שוק של כלל פעילויות הבנק.
- ג. סיכון נזילות - הסיכון להיעדר יכולת לסגור במהירות חשיפה על ידי סילוק במזומן או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. המכשירים הנגזרים והשפעתם על צרכי הנזילות, הם חלק אינטגרלי מניהול סיכונים הנזילות של הבנק לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342.
- ד. סיכון תפעולי - הסיכון לתפעול שגוי של העסקאות, החל ממועד קשירתן ועד לסליקתן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכונים. הבנק ממזער את הסיכון התפעולי בפעילות במכשירים הנגזרים באמצעות מיכון תהליכים ומערך בקורות משלים.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי, מהוון בריבית נכין בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומנים העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון הוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

- א. חישוב השווי ההוגן נערך בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי. הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות של שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית בנפרד. הנחות הפירעון המוקדם בפיקדונות וחסכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש, מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת.
- הנחות הפירעון המוקדם הביאו לירידה של 157 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של הנכסים, ולירידה של 4 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של ההתחייבויות.
- ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים שאינם סחירים - שיטת הערך הנוכחי של תזרים מזומנים עתידי לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת הנהלת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות בתאריך המאזן. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה.
- ג. ניירות ערך סחירים, ראה ביאר 1 י"ט.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

- ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שוויין ההוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך), שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משווייה ההוגן של ההשקעה.
- ה. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות לתאריך המאזן, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית). יתרת האשראי לדיור פולחה לפי קטגוריות סיכון הומוגניות. תקבולים אלה הווננו בשיעורי ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח דומה (באשראי לדיור – שיעור המשקף את רמת הסיכון בקטגוריה). בהלוואות מסויימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלשה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיור, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.
- ו. חובות בעייתיים - השווי ההוגן חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי ולאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות. ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיע על עלייה בשווי ההוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-25 מיליוני שקלים חדשים.
- ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן.
- ח. מכשירים נגזרים - ראה ביאור 1 י"ט.
- ט. מכשירים פיננסיים לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים (למעט מכשירים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) – היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן כפוף לשינויים בסיכונים אשראי ובמרווח הבנק.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

(במיליוני שקלים חדשים)

(3) להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

מאוחד					
31 בדצמבר 2014					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
					נכסים פיננסיים
26,801	4,246	17,239	5,316	26,798	מזומנים ופיקדונות בבנקים
14,337	317	2,947	11,073	14,259	ניירות ערך ⁽³⁾
107	-	-	107	107	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
148,234	137,517	10,230	487	147,569	אשראי לציבור, נטו
300	300	-	-	307	אשראי לממשלות
35	35	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
5,602	977 ⁽²⁾	3,686	939	5,602	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,931	1,256	-	675	1,931	נכסים פיננסיים אחרים
197,347	144,648	34,102	18,597	196,608 ⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
					התחייבויות פיננסיות
154,797	121,739	32,571	487	152,379	פיקדונות הציבור
1,218	911	307	-	1,258	פיקדונות מבנקים
64	64	-	-	55	פיקדונות הממשלה
223	-	-	223	223	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר
21,689	1,924	-	19,765	20,580	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
6,497	1,036 ⁽²⁾	4,776	685	6,497	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,871	1,190	3,291	390	4,871	התחייבויות פיננסיות אחרות
189,359	126,864	40,945	21,550	185,863 ⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של צד נגדי.
- (3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 3.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 49,900 מיליון שקלים חדשים ו-42,317 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב'ד' להלן.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך

מאוחד					
31 בדצמבר 2013					
שווי הוגן					
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾	יתרה במאזן	
נכסים פיננסיים					
26,063	3,118	19,878	3,067	26,060	מזומנים ופיקדונות בבנקים
7,011	298	2,491	4,222	7,000	ניירות ערך ⁽³⁾
70	-	-	70	70	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
140,129	130,405	9,446	278	138,565	אשראי לציבור, נטו
305	305	-	-	305	אשראי לממשלות
35	35	-	-	35	השקעות בחברות כלולות
3,606	536 ⁽²⁾	2,362	708	3,606	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,040	1,132	-	908	2,040	נכסים פיננסיים אחרים
179,259	135,829	34,177	9,253	177,681 ⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
143,591	111,891	31,422	278	141,244	פיקדונות הציבור
2,077	2,035	42	-	2,041	פיקדונות מבנקים
74	74	-	-	62	פיקדונות הממשלה
17,708	2,024	-	15,684	16,443	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,538	732 ⁽²⁾	2,417	389	3,538	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,635	714 ⁽⁵⁾	3,185	736 ⁽⁵⁾	4,634	התחייבויות פיננסיות אחרות
171,623	117,470	37,066	17,087	167,962 ⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) לפרטים בדבר היתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 3.

(4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 41,640 מיליון שקלים חדשים ובסך 32,478 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב-ד' להלן.

(5) סווג מחדש.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

מאוחד				
31 בדצמבר 2014				
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב				
7,336	-	2,877	4,459	של ממשלת ישראל
115	-	-	115	של ממשלות זרות
123	-	-	123	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
219	199	20	-	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
1	-	-	1	של אחרים בישראל
66	16	50	-	של אחרים זרים
2	-	-	2	מניות
ניירות ערך למסחר:				
1,034	-	-	1,034	איגרות חוב של ממשלת ישראל
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
107	-	-	107	
487	-	-	487	אשראי בגין השאלות ללקוחות
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾				
חוזי ריבית:				
346	119	227	-	שקל מדד
1,380	58	1,322	-	אחר
3,039	680	2,127	232	חוזי מטבע חוץ
837	120	10	707	חוזים בגין מניות
675	-	-	675	נכסים פיננסיים אחרים
10	10	-	-	אחר
15,777	1,202	6,633	7,942	סך כל הנכסים
התחייבויות				
487	-	-	487	פיקדונות בגין שאלות מלקוחות
223	-	-	223	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾				
חוזי ריבית:				
217	10	207	-	שקל מדד
1,857	173	1,684	-	אחר
3,848	736	2,877	235	חוזי מטבע חוץ
575	117	8	450	חוזים בגין מניות
6	6	-	-	אחר
7,213	1,042	4,776	1,395	סך כל ההתחייבויות

(1) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

מאוחד				
31 בדצמבר 2013				
סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב				
3,017	-	2,358	659	של ממשלת ישראל
82	-	-	82	של ממשלות זרות
124	-	-	124	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
224	176	48	-	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
23	-	-	23	של אחרים בישראל
109	24	85	-	של אחרים זרים
ניירות ערך למסחר:				
1,552	-	-	1,552	איגרות חוב של ממשלת ישראל
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
70	-	-	70	
278	-	-	278	אשראי בגין השאלות ללקוחות
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾				
חוזי ריבית:				
172	56	116	-	שקל מדד
1,101	67	1,034	-	אחר
1,754	321	1,211	222	חוזי מטבע חוץ
577	91	-	486	חוזים בגין מניות
2	1	1	-	חוזי סחורות ואחרים
908	-	-	908	נכסים פיננסיים אחרים
11	11	-	-	אחר
10,004	747	4,853	4,404	סך כל הנכסים
התחייבויות				
278	-	-	278	פיקדונות בגין שאלות מלקוחות
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾				
חוזי ריבית:				
191	11	180	-	שקל מדד
1,501	134	1,367	-	אחר
1,593	503	869	221	חוזי מטבע חוץ
251	83	-	168	חוזים בגין מניות
2	1	1	-	חוזי סחורות ואחרים
21	-	-	21	התחייבויות פיננסיות אחרות
14	14	-	-	אחר
3,851	746	2,417	688	סך כל ההתחייבויות

(1) מדידת השווי ההוגן במכשירים נגזרים שסווגו לרמה 3, מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 20 - יתרונות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

מאוחד					
לשנה שהסתיימה			31 בדצמבר 2014		
ביום 31 בדצמבר 2014			שווי הוגן		
הפסדים	סך הכל	רמה ⁽¹⁾³	רמה ⁽¹⁾²	רמה ⁽¹⁾¹	
119	283	228	1	54	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

מאוחד					
לשנה שהסתיימה			31 בדצמבר 2013 ⁽²⁾		
ביום 31 בדצמבר 2013			שווי הוגן		
הפסדים	סך הכל	רמה ⁽¹⁾³	רמה ⁽¹⁾²	רמה ⁽¹⁾¹	
21	537	237	115	185	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (2) הוצג מחדש.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 - המשך:

		מאוחד							
		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
רווחים (הפסדים), שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2013	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	העברות אל רמה 3	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾				שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012		
			מכירות	רכישות	ברוח כולל אחר הון	בדוח רווח והפסד	רווח כולל אחר הון	בדוח רווח והפסד	
									נכסים
									ניירות ערך זמינים למכירה
									איגרות חוב:
									של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
(12)	176	-	(40)	-	-	-	(13)	229	
(2)	24	-	-	(5)	-	-	(2)	31	של אחרים זרים
									נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
65	56	80	(65)	-	4	-	(64)	101	
38	67	-	(154)	-	5	-	43	173	אחר
189	321	-	(964)	-	466	-	326	493	חוזי מטבע חוץ
-	91	-	(185)	-	76	-	122	78	חוזים בגין מניות
1	1	-	(4)	-	2	-	2	1	חוזי סחורות ואחרים
-	11	-	-	-	-	-	5	6	אחר
279	747	80	(1,412)	(5)	553	-	419	1,112	סך כל הנכסים
									התחייבויות
									התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾⁽²⁾
									חוזי ריבית:
									שקל מדד
(1)	11	13	(51)	-	7	-	(6)	48	
3	134	-	(297)	-	11	-	95	325	אחר
(422)	503	-	(1,233)	-	791	-	236	709	חוזי מטבע חוץ
-	83	-	(169)	-	76	-	108	68	חוזים בגין מניות
(1)	1	-	(4)	-	3	-	-	2	חוזי סחורות ואחרים
-	14	-	(4)	-	4	-	10	4	אחר
(421)	746	13	(1,758)	-	892	-	443	1,156	סך כך ההתחייבויות

- (1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, במסגרת רווח כולל אחר.
 (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
 (3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:-

מאוחד				
ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	מאחד
ניירות ערך זמינים למכירה:				
איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
5.00%	5.00%	שיעור הבראה	הערכת שיעור הבראה	5
1.11%	1.23%-0.22%	הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	194
6.02%	6.02%	שיעור היוון	היוון תזרימי מזומנים	16
איגרות חוב של אחרים זרים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
0.36%	0.38%-0.35%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	73
26.5%	28.60%-18.21%	סטיית תקן למניה	מודל תמחור אופציות	10
1.72%	3.10%-0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	904
חוזי ריבית - שקל מדד				
חוזים בגין מניות				
אחר				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
0.36%	0.38%-0.35%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרימי מזומנים	4
1.72%	3.10%-0.30%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרימי מזומנים	1,038

מאוחד				
ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	שוי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	מאחד
ניירות ערך זמינים למכירה:				
איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
5.00%	5.00%	שיעור הבראה	הערכת שיעור הבראה	5
1.24%	1.46%-0.40%	הסתברות לכשל	היוון תזרימי מזומנים	171
5.57%	5.85%-4.47%	שיעור היוון	היוון תזרימי מזומנים	24
איגרות חוב של אחרים זרים				
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
1.62%	1.67% - 1.59%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרמי מזומנים	39
21.9%	29.23% - 19.00%	סטיית תקן מניה	מודל תמחור אופציות	11
1.94%	3.60% - 1.20%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרמי מזומנים	497
חוזי ריבית - שקל מדד				
חוזים בגין מניות				
אחר				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
1.62%	1.67% - 1.59%	ציפיות אינפלציה	היוון תזרמי מזומנים	10
1.94%	3.60% - 1.20%	איכות אשראי צד נגדי	היוון תזרמי מזומנים	736

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי ההוגן
לא היו העברות מרמה 2 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי ההוגן

כתוצאה מבחירה בחלופת השווי ההוגן, הבנק מטפל בהשקעות באיגרות חוב מסוימות לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים לרווח והפסד ומסווג אותן לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי ההוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי ההוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הטבלה שלהלן מציגה את השווי ההוגן של פריטים שנמדדים לפי שווי הוגן בעקבות הבחירה בחלופת השווי ההוגן:

מאוחד		
רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2014	
6	647	ניירות ערך זמינים למכירה

מאוחד		
רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2013	
21	850	ניירות ערך זמינים למכירה

ביאור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים - מאוחד
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2014										
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי										
בעלי עניין										
חברות כלולות או חברות המוחזקות		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה בשליטה משותפת		אחרים ⁽⁵⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה		
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	
נכסים										
13	2	-	-	577	361	11	10	1	1	אשראי לציבור
64	52	-	-	-	-	-	-	-	-	השקעה בחברות כלולות
התחייבויות										
27	10	-	-	1,771	612	71	58	18	14	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	-	-	4,895	4,895	מניות (כלול בהון עצמי) ⁽²⁾
סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים⁽³⁾										
-	-	-	-	284	213	13	12	1	-	

(1) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(2) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.

(3) סיכונים אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(4) אנשי מפתח ניהוליים בתאגיד הבנקאי או בחברה האם שלו, לרבות דירקטורים ומנהלים כלליים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(5) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם, מחזיק בהם בשליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2013

צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי									
בעלי עניין									
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽¹⁾	יתרה לתאריך המאזן
15	2	-	-	476	378	15	13	-	-
62	60	-	-	-	-	-	-	-	-
6	5	5	1	1,070	978	57	53	10	9
-	-	-	-	-	-	-	-	4,405	4,405
7	0	1	1	243	218	7	6	1	0

ביאור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים - מאוחד- המשך
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2014				
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	בעלי עניין			
	אחרים ⁽²⁾	אנשי מפתח ניהוליים ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	
-	8	-	-	הכנסות ריבית מאשראי לציבור
-	(9)	(1)	-	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
-	(1)	(1)	-	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
1	1	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
-	(3)	(58)	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
1	(3)	(59)	-	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2014				
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	אנשי מפתח ניהוליים ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾
		מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	
-	-	14	51 ⁽³⁾	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	13	7	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
5	3	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

- (1) אנשי מפתח ניהוליים בתאגיד הבנקאי או בחברה האם שלו, לרבות דירקטורים ומנהלים כלליים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.
 (2) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם, מחזיק בהם בשליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.
 (3) מזה: הטבות עובד לזמן קצר: 34 (2013-2012; 25-2012) 23 מיליון שקלים חדשים; הטבות לאחר סיום העסקה 7 (2013-2012; 3-2012) 1 מיליון שקלים חדשים; תשלום מבוסס מניות: 10 (2013-2012; 5-2012) 10 מיליון שקלים חדשים.

2012				2013			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין		צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי		בעלי עניין	
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽²⁾	אנשי מפתח ניהוליים ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽²⁾	אנשי מפתח ניהוליים ⁽¹⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה
1	20	-	-	-	6	-	-
-	(2)	-	-	-	(1)	-	-
1	18	-	-	-	5	-	-
-	2	-	-	-	-	-	-
-	(3)	(41)	-	-	(3)	(40)	-
1	17	(41)	-	-	2	(40)	-

2012				2013			
אחרים ⁽²⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽¹⁾		אחרים ⁽²⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽¹⁾	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	14	⁽³⁾ 34	-	-	14	⁽³⁾ 33
-	-	14	7	-	-	14	7
3	3	-	-	3	3	-	-

ביאור 22 - הכנסות והוצאות ריבית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		בנק			מאוחד		
2012	2013	2014	2012	2013	2014		
							א. הכנסות ריבית⁽¹⁾
5,814	5,723	4,770	6,146	6,066	5,129		מאשראי לציבור
7	9	9	7	9	9		מאשראי לממשלה
153	139	91	159	172	108		מפיקדונות בבנק ישראל
16	33	6	56	42	13		מפיקדונות בבנקים
4	1	1	4	1	1		מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
164	144	85	219	152	87		מאיגרות חוב
6,158	6,049	4,962	6,591	6,442	5,347		סך כל הכנסות הריבית
							ב. הוצאות ריבית
2,820	2,511	1,674	2,591	2,150	1,393		על פיקדונות הציבור
5	4	3	5	4	3		על פיקדונות הממשלה
252	246	145	68	35	18		על פיקדונות מבנקים
275	282	198	710	786	556		על איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3	3	2	3	3	2		מהתחייבויות אחרות
3,355	3,046	2,022	3,377	2,978	1,972		סך כל הוצאות הריבית
2,803	3,003	2,940	3,214	3,464	3,375		סך הכנסות ריבית, נטו
							ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים
(73)	25	(46)	(73)	25	(46)		על הכנסות ריבית
							ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
-	-	10	26	23	33		מוחזקות לפדיון
147	127	66	174	112	45		זמינות למכירה
17	17	9	19	17	9		למסחר
164	144	85	219	152	87		סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

ביאור 23 - הכנסות מימון שאינן מריבית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

בנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר						
1. מפעילות במכשירים נגזרים						
(2)	-	3	(2)	-	3	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור ⁽¹⁾
(100)	(548)	1,373	(100)	(548)	1,373	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽²⁾
(102)	(548)	1,376	(102)	(548)	1,376	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים
2. מהשקעה באיגרות חוב						
113	38	110	118	52	110	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
(4)	(1)	-	(5)	(1)	-	הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה
(8)	-	-	(8)	-	-	הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה
101	37	110	105	51	110	סך הכל מהשקעה באיגרות חוב
(30)	551	(1,582)	(21)	525	(1,566)	3. הפרשי שער, נטו
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות						
5	1	5	5	1	5	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה
-	(3)	(2)	-	(3)	(2)	הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה
24	1	8	24	1	8	דיבידנד ממניות זמינות למכירה
29	(1)	11	29	(1)	11	סך הכל מהשקעה במניות
סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר						
(2)	39	(85)	11	27	(69)	

(1) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(2) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 23 - הכנסות מימון שאינן מריבית - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

בנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽¹⁾						
40	(51)	238	40	(51)	238	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים רווחים שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
32	20	37	32	20	37	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
12	18	(33)	12	18	(33)	סך הכל מפעילויות מסחר ⁽²⁾
84	(13)	242	84	(13)	242	
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון						
44	45	25	44	45	25	חשיפת ריבית
22	(80)	206	22	(80)	206	חשיפת מטבע חוץ
(3)	13	12	(3)	13	12	חשיפה למניות
21	9	(1)	21	9	(1)	חשיפה לסחורות ואחרים
84	(13)	242	84	(13)	242	סך הכל

(1) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(2) להכנסות ריבית מהשקעות באיגרות חוב למסחר ראה ביאור 22 ד.

ביאור 24 - עמלות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
273	275	274	297	298	298	ניהול חשבון ⁽¹⁾
117	121	125	129	132	137	הפרשי המרה
98	105	106	142	150	156	כרטיסי אשראי
150	143	56	161	148	56	טיפול באשראי ⁽²⁾
34	34	43	34	34	43	פעילות סחר חוץ
169	178	194	215	223	238	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
75	69	61	77	72	62	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
32	36	38	40	47	54	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
-	-	-	26	24	21	עמלות הפצת ביטוח דירות
34	27	22	103	91	95	עמלות הפצת ביטוח חיים
152	167	180	153	168	181	עמלות מעסקי מימון ⁽²⁾
21	20	19	42	40	19	תפעול קופות גמל
25	27	26	33	31	35	עמלות אחרות
1,180	1,202	1,144	1,452	1,458	1,395	סך כל העמלות התפעוליות

(1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.
 (2) לפרטים בדבר יישום תקן אמריקאי FAS91 (ASC 310-20) בנושא מדידת הכנסות ריבית, ראה ביאור 1.ג.1. לדוחות הכספיים.

ביאור 25 - הכנסות אחרות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
-	-	10	-	-	10	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
6	7	7	6	7	7	הכנסות משרותי אבטחה
-	-	-	6	11	15	שכר נאמנות
14	12	16	14	9	12	אחרות
20	19	33	26	27	44	סך כל ההכנסות האחרות

ביאור 26 - משכורות והוצאות נלוות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
953	1,017	1,060	1,110	1,183	1,217	משכורות (לרבות מענקים)
28	6	37	31	8	37	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾
188	183	173	202	211	190	פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
288	326	341	322	366	382	ביטוח לאומי ומס שכר
15	44	16	22	53	26	הוצאות נלוות אחרות
						השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות, עקב שינויים בשכר
2	2	2	14	15	17	בשנת החשבון
1,474	1,578	1,629	1,701	1,836	1,869	סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
35	37	39	49	49	51	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחוץ לארץ

(1) ראה ביאור 16.א.

ביאור 27 - הוצאות אחרות
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
50	52	49	65	68	58	שיווק ופרסום
32	32	30	43	42	40	תקשורת
12	9	8	72	60	71	מחשב
27	33	30	34	40	36	משרדיות
11	11	10	12	11	10	ביטוח
64	61	78	74	71	91	שירותים מקצועיים
7	7	7	9	10	9	שכר חברי דירקטוריון
5	4	6	8	7	9	הדרכה והשתלמויות
23	28	32	23	28	32	עמלות
41	37	40	42	38	40	רכב ונסיעות
46	52	48	51	63	62	שונות
318	326	338	433	438	458	סך כל ההוצאות האחרות

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
מיסים שוטפים -						
486	552	550	566	636	624	בגין שנת החשבון
25	21	4	26	12	4	בגין שנים קודמות
511	573	554	592	648	628	סך כל המיסים השוטפים
שינויים במיסים נדחים -						
5	(57)	49	7	(62)	46	בגין שנת החשבון
-	(1)	(1)	-	6	(1)	בגין שנים קודמות
5	(58)	48	7	(56)	45	סך כל המיסים הנדחים
516	515	602	599	592	673	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה
16	19	23	18	20	24	מזה - הפרשה למיסים בחוץ לארץ

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			מאוחד			
2012	2013	2014	2012	2013	2014	
35.53%	36.21%	37.71%	35.53%	36.21%	37.71%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
519	534	581	613	622	672	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חסכון מס) בגין:						
(6)	(8)	(7)	(16)	(21)	(18)	הכנסות חברות בנות בארץ ⁽¹⁾
-	-	-	(2)	7	(7)	הכנסות חברות בנות בחו"ל
4	4	4	4	4	4	הפרשה מיוחדת ונוספת לחובות מסופקים
-	-	(2)	(2)	-	(2)	הכנסות פטורות
(1)	(1)	-	(1)	(1)	-	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
8	6	9	9	7	8	הוצאות אחרות לא מוכרות
(14)	(4)	15	(14)	(4)	15	הפרשי עיתוי והפסדים שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים
25	20	2	26	18	1	מיסים בגין שנים קודמות
(11)	(36)	-	(12)	(38)	-	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(8)	-	-	(6)	(2)	-	הפרשי תיאום נכסים כספיים והפרשים אחרים, נטו
516	515	602	599	592	673	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה

(1) בבנק - הכנסות בתאגידי עזר.

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. ביום 28 במאי 2013 חתם שר האוצר על צו להעלאת שיעור מס ערך מוסף בגין עסקה ויבוא טובין מ-17% ל-18%, זאת החל מתאריך 2 ביוני 2013.

ביום 2 ביוני 2013 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכרי"ם ומוסדות כספיים), (תיקון) התשע"ג-2013, אשר מעדכן את שיעור מס שכר ומס רווח החל על מוסדות כספיים, כך שיעמוד על 18% החל מיום 2 ביוני 2013. כמו כן, שיעור מס השכר, אשר חל על מוסדות כספיים, עלה מ-17% ל-18% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה מחודש יוני 2013 ואילך.

ביום 30 ביולי 2013 אושרה במליאת הכנסת התוכנית הכלכלית לשנים 2013-2014 (חוק התקציב) אשר כוללת, בין היתר, העלאת שיעור מס חברות מ-25% ל-26.5% החל מיום 1 לינואר 2014.

בעקבות התיקונים האמורים, שונן שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידיים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור המס הסטטוטורי
2013	36.21%
2014 ואילך	37.71%

ד. לבנק שומות סופיות או שנחשבות ככאלה עד וכולל שנת המס 2010. לבנק יהב שומות סופיות עד וכולל שנת 2010. בחודש דצמבר 2014 הוציא פקיד השומה שומות ניכויים בנושא חבות במס שכר בגין השנים 2009-2010. סכום השומות מגיע לכ-10 מיליוני שקלים חדשים כולל ריבית והצמדה. לשנת 2009 הוצאה שומה בצו. הבנק חולק על השומות ולפיכך הגיש ערעור לשנת 2009 והשגה לשנת 2010.

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

		הבנק				מאוחד		
		31 בדצמבר				31 בדצמבר		
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות		שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות		
2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	
מיסים נדחים בגין:								
37.7	37.7	428	432	37.7	37.7	449	457	הפרשה להפסדי אש"א ⁽¹⁾
37.7	37.7	80	59	37.7	37.7	93	73	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים ⁽¹⁾
37.7	37.7	244	237	37.7	37.7	256	248	עודף עתודה לזכויות עובדים בעת פרישה, נטו ⁽¹⁾
37.7	37.7	-	-	37.7	37.7	-	-	ניירות ערך אחרים ⁽³⁾⁽¹⁾
37.7	37.7	(28)	(33)	37.7	37.7	(27)	(32)	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת ⁽²⁾
37.7	37.7	50	21	37.7	37.7	50	21	אחר- מפריטים כספיים ⁽⁴⁾⁽²⁾⁽¹⁾
37.7	37.7	(3)	(3)	37.7	37.7	(1)	(2)	אחר- מפריטים לא כספיים, נטו ⁽²⁾⁽¹⁾
37.7	37.7	771	713	37.7	37.7	820	765	סך כל המיסים הנדחים

מיסים נדחים שנכללו -

								(1) במיסים נדחים לקבל במסגרת סעיף "נכסים אחרים"
37.7	37.7	807	767	37.7	37.7	856	819	
								(2) כעתודה למיסים נדחים במסגרת סעיף "התחייבויות אחרות"
37.7	37.7	(36)	(54)	37.7	37.7	(36)	(54)	
37.7	37.7	771	713	37.7	37.7	820	765	מיסים נדחים, נטו

(3) שינויים בסעיף זה בגין הפסד בסך של 3 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת רווח בסך של 10 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

(4) שינויים בסעיף זה בסך 8 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מרווחים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת- 1 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ביאור 29 - רווח למניה רגילה

מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)			
2012	2013	2014	
הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:			
רווח בסיסי			
1,076	1,078	1,083	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
רווח מדולל			
1,076	1,078	1,083	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
הרווח למניה:			
רווח בסיסי			
4.77	4.72	4.70	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
רווח מדולל			
4.74	4.69	4.68	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
ממוצע משוקלל של מספר המניות⁽²⁾⁽¹⁾			
225,483,132	228,260,414	230,281,306	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי
226,997,469	229,842,592	231,613,393	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל

- (1) ללא 2,500,000 מניות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית. לפרטים, ראה ביאור 13 ד.
- (2) הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל למניה כולל את כמות האופציות הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות. לפרטים ראה ביאור 16א.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצרכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידיים גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשייך לקוח לסקטור תאגידיים כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד- המשך

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בנייה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
  - בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
  - רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
  - ההוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
  - הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
  - הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפים, מועמסות על לקוחות הסניף.
  - הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
  - הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשייך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.
  - ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
  - התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
  - יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
  - הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.
- על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שיוכו הלקוחות ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שייך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת מדידת הרווחיות.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד- המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות

מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד	
הכנסות ריבית נטו:							
2,969	1	495	173	509	(772)	3,375	מחיצוניים
(1,076)	62	22	(12)	235	769	-	בינמגזרי
1,893	63	517	161	744	(3)	3,375	סך הכל הכנסות ריבית נטו
6	1	-	1	25	140	173	הכנסות מימון שאינן מריבית
719	62	233	45	241	139	1,439	עמלות והכנסות אחרות
2,618	126	750	207	1,010	276	4,987	סך הכנסות
94	3	98	(10)	(3)	(9)	173	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,824	80	527	55	219	327	3,032	מחיצוניים
(115)	4	(54)	59	89	17	-	בינמגזרי
1,709	84	473	114	308	344	3,032	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
815	39	179	103	705	(59)	1,782	רווח לפני מיסים
309	15	68	38	266	(23)	673	הפרשה למיסים על הרווח
506	24	111	65	439	(36)	1,109	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס							
-	-	-	-	-	5	5	
רווח נקי:							
506	24	111	65	439	(31)	1,114	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(31)	-	-	-	-	-	(31)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
475	24	111	65	439	(31)	1,083	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)							
8.4%	31.8%	21.5%	15.4%	12.8%	-	10.4%	
107,367	2,143	8,287	4,396	25,666	39,959	187,818	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	52	52	מזה: השקעות בחברות כלולות
65,395	8,584	10,645	4,110	45,962	43,320	178,016	יתרה ממוצעת של התחייבויות
65,370	840	5,734	4,700	38,162	5,245	120,051	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	87,171	87,171	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
37,945	6,281	9,203	4,099	69,765	77,576	204,869	יתרה ממוצעת של ניירות ערך ⁽²⁾
107,354	955	8,266	4,365	23,470	-	144,410	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
62,518	7,973	10,233	4,046	45,861	16,241	146,872	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
112,043	1,051	9,018	4,240	21,217	-	147,569	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
65,701	9,090	11,068	4,546	47,117	14,857	152,379	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
10,252	6	167	293	631	-	11,349	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול ⁽³⁾

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) יתרה ממוצעת של תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יציין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(3) לרבות: - יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות. - הלוואות אחרות בניהול הבנק.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2014
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מהכנסות ריבית, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
2,753	-	615	145	443	24	1,526	מרווח מפעילות מתן אשראי
507	-	95	13	47	39	313	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
115	(3)	34	3	27	-	54	אחר
3,375	(3)	744	161	517	63	1,893	סך הכל הכנסות ריבית נטו

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים⁽¹⁾

סך הנכסים	רווח נקי לשנה שהסתיימה	הכנסות לשנה שהסתיימה	
ליום 31 בדצמבר 2014	ביום 31 בדצמבר 2014	ביום 31 בדצמבר 2014 ⁽²⁾	
191,382	1,049	4,859	ישראל
7,182	34	128	מחוץ לישראל
198,564	1,083	4,987	סך הכל מאוחד

- (1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
 (2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות אחרות.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד- המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות⁽¹⁾

מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד	
הכנסות ריבית נטו:							
3,689	(15)	444	190	419	(1,263)	3,464	מחיצוניים
(1,825)	77	22	(24)	299	1,451	-	בינמגזרי
1,864	62	466	166	718	188	3,464	סך הכל הכנסות ריבית נטו
7	2	-	1	32	(28)	14	הכנסות מימון שאינן מריבית
771	54	248	59	219	134	1,485	עמלות והכנסות אחרות
2,642	118	714	226	969	294	4,963	סך הכנסות
239	-	72	(5)	(17)	(1)	288	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,802	76	501	68	211	299	2,957	הוצאות תפעוליות ואחרות
(117)	14	(52)	64	79	12	-	מחיצוניים
1,685	90	449	132	290	311	2,957	בינמגזרי
718	28	193	99	696	(16)	1,718	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
247	10	67	34	240	(6)	592	רווח לפני מיסים
471	18	126	65	456	(10)	1,126	הפרשה למיסים על הרווח
-	-	-	-	-	(4)	(4)	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס							
רווח נקי:							
471	18	126	65	456	(14)	1,122	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(44)	-	-	-	-	-	(44)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
427	18	126	65	456	(14)	1,078	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)							
9.0%	19.8%	26.1%	14.4%	14.1%	-	11.5%	יתרה ממוצעת של נכסים
98,654	1,814	7,511	4,689	25,426	30,665	168,759	מזה: השקעות בחברות כלולות
-	-	-	-	-	60	60	יתרה ממוצעת של התחייבויות
62,681	7,002	8,862	3,505	38,412	38,490	158,952	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽²⁾
57,431	1,007	5,363	5,028	36,110	5,366	110,305	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
-	-	-	-	-	82,642	82,642	יתרה ממוצעת של ניירות ערך ⁽³⁾
31,406	8,604	6,420	3,806	62,203	61,525	173,964	יתרה ממוצעת של אשראי לציבור
97,647	1,217	7,403	4,653	23,735	-	134,655	יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור
59,500	6,444	8,767	3,485	38,285	17,010	133,491	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
103,268	956	7,667	4,517	22,157	-	138,565	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
60,793	7,027	9,517	3,408	43,467	17,032	141,244	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול ⁽⁴⁾
10,861	6	198	284	230	-	11,579	

(1) סווג מחדש.

(2) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(3) יתרה ממוצעת של יתקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(4) לרבות:

- יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
- הלוואות אחרות בניהול הבנק.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מהכנסות ריבית, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
2,472	-	582	143	377	30	1,340	מרווח מפעילות מתן אשראי
660	-	96	16	63	30	455	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
332	188	40	7	26	2	69	אחר
3,464	188	718	166	466	62	1,864	סך הכל הכנסות ריבית נטו

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים⁽¹⁾

סך הנכסים ליום 31 בדצמבר 2013	רווח נקי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013	הכנסות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 ⁽²⁾	
172,820	1,047	4,843	ישראל
6,793	31	120	מחוץ לישראל
179,613	1,078	4,963	סך הכל מאוחד

- (1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
 (2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות אחרות.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד- המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות

מסך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
							הכנסות ריבית נטו:
3,214	(893)	331	198	316	(12)	3,274	מחיצוניים
-	977	300	(27)	133	83	(1,466)	בינמגזרי
3,214	84	631	171	449	71	1,808	סך הכל הכנסות ריבית נטו
95	22	63	1	1	1	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,478	131	216	60	238	55	778	עמלות והכנסות אחרות
4,787	237	910	232	688	127	2,593	סך הכנסות
276	1	167	8	36	(1)	65	הוצאות בגין הפסדי אשראי
							הוצאות תפעוליות ואחרות
2,786	249	217	66	459	78	1,717	מחיצוניים
-	13	86	68	(53)	5	(119)	בינמגזרי
2,786	262	303	134	406	83	1,598	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
1,725	(26)	440	90	246	45	930	רווח לפני מיסים
599	(9)	152	31	86	16	323	הפרשה למיסים על הרווח
1,126	(17)	288	59	160	29	607	רווח לאחר מיסים
							חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות,
-	-	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
							רווח נקי:
1,126	(17)	288	59	160	29	607	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(50)	-	-	-	-	-	(50)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,076	(17)	288	59	160	29	557	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
							תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי
13.1%	-	9.9%	14.3%	38.8%	30.4%	14.2%	מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)
155,043	24,810	26,919	4,704	7,179	2,274	89,157	יתרה ממוצעת של נכסים
60	60	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
144,742	35,811	31,702	3,545	8,280	6,958	58,446	יתרה ממוצעת של התחייבויות
105,085	5,476	36,323	5,172	5,160	1,191	51,763	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
							יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל
73,821	73,821	-	-	-	-	-	וקרנות נאמנות
146,129	42,271	59,957	3,633	5,606	7,767	26,895	יתרה ממוצעת של ניירות ערך ⁽³⁾
128,651	-	22,921	4,679	6,860	1,178	93,013	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
128,081	16,908	33,934	3,358	8,159	7,077	58,645	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
12,014	-	253	212	177	2	11,370	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול ⁽²⁾⁽⁴⁾

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) סוג מחדש.

(3) יתרה ממוצעת של יתירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות, כולל יתרות ניירות ערך של קופות גמל וקרנות נאמנות שהבנק מספק להן שירותי תפעול. יצוין כי יתרת פעילות הלקוחות המוצגת כוללת בנוסף ליתרת ניירות הערך של קרנות הנאמנות כאמור, גם את שווי יחידות ההשתתפות באותן קרנות המוחזקות על ידי לקוחות הבנק.

(4) לרבות:

- יתרות אשראי המגובות בפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית יתרת האשראי. בגין יתרות אלה מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלות.
 - הלוואות אחרות בניהול הבנק.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מהכנסות ריבית, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
2,309	(1)	552	144	344	28	1,241 ⁽¹⁾	מרווח מפעילות מתן אשראי
746	-	70	24	80	42	530	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
159	84	9	3	25	1	37	אחר
3,214	84	631	171	449	71	1,808	סך הכל הכנסות ריבית נטו

(1) סווג מחדש.

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים⁽¹⁾

סך הנכסים ליום 31 בדצמבר 2012	רווח נקי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	הכנסות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 ⁽²⁾	
155,010	1,054	4,672	ישראל
7,232	22	115	מחוץ לישראל
162,242	1,076	4,787	סך הכל מאוחד

(1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
 (2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות אחרות.

ביאור 31 - רווח כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח הכולל האחר המצטבר, לאחר השפעת מס

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		רווח כולל אחר					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן		התאמות	רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים	סך הכל	מקנות שליטה	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	
יתרה ליום 1 בינואר 2012	(48)	-	18	(30)	-	(30)	
שינוי נטו במהלך התקופה	48	-	(15)	33	3	30	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	-	-	3	3	3	-	
שינוי נטו במהלך התקופה	12	(3)	-	9	(2)	11	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013	12	(3)	3	12	1	11	
שינוי נטו במהלך התקופה	(7)	4	15	12	(1)	13	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2014	5	1	18	24	-	24	

ביאור 31 - רווח כולל אחר מצטבר - המשך

ב. השינויים במרכיבי הרווח הכולל האחר המצטבר לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2014		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
השינויים במרכיב הרווח הכולל האחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:		
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן		
62	(38)	100
(69)	41	(110)
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מההתאמות לשווי הוגן (רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽¹⁾		
(7)	3	(10)
שינוי נטו במהלך התקופה		
התאמות מתרגום דוחות כספיים		
4	(2)	6
התאמות מתרגום דוחות כספיים		
4	(2)	6
שינוי נטו במהלך התקופה		
גידור תזרימי מזומנים		
20	(10)	30
(5)	2	(7)
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים (רווחים) הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ⁽²⁾		
15	(8)	23
שינוי נטו במהלך התקופה		
12	(7)	19
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה		
1	-	1
סך הכל השינויי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		
13	(7)	20
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה המיוחס לבעלי מניות הבנק		

(1) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. לפרטים ראה ביאור 23 א.2.

(2) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות ריבית. לפרטים ראה ביאור 22 ג.

2012			2013		
לאחר מס	השפעת מס	לפני מס	לאחר מס	השפעת מס	לפני מס
116	(62)	178	44	(29)	73
(68)	37	(105)	(32)	19	(51)
48	(25)	73	12	(10)	22
-	-	-	(3)	-	(3)
-	-	-	(3)	-	(3)
(15)	7	(22)	3	(2)	5
-	-	-	(3)	2	(5)
(15)	7	(22)	-	-	-
33	(18)	51	9	(10)	19
(3)	1	(4)	2	(1)	3
30	(17)	47	11	(11)	22

ביאור 32 - מידע על בסיס נתונים נומינליים - הבנק

(במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר		
2013	2014	
167,486	186,219	סך כל הנכסים
157,831	175,395	סך כל ההתחייבויות
9,655	10,824	סך כל ההון העצמי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2013	2014
1,083	1,082	1,096
		רווח נקי נומינלי